Librairie Médicale et Scientifique
JACQUES LECHEVALIER
23, Rue Racine, PARIS VI.
(près l'Odéon et l'École de Médecine)
Grand assortiment de
Livres de Médecine et de Sciences naturelles
Anciens et modernes, neufs, et d'occasion
ACHAT DE BIBLIOTHÈQUES

Em.

Digital Copy

2 vol

DUKE
UNIVERSITY
LIBRARY

Treasure Room

9637

£17.5

6m.

SYMBOLICA ÆGYPTIORVM SAPIENTIA,

Authore

P. NICOLAO CAVSSINO
E SOCIETATE IESV.

OLIM AB EO SCRIPTA,
nunc post varias editiones
denuò edita.

PARISIIS,
Sumptibus ADRIANI TAVPINART,
viâ Iacobæâ, sub signo Spheræ.

M. DC. XXXIII.

T. R.
913.32
C374S
v.1-2

184366

Clariſsimo atque integerrimo viro

NICOLAO RASSENTIO, NEVSTRIÆ RATIONALIVM PRÆSIDI.

MVNVS *amicitiæ noſtræ iampridem debitum* (*Præſes clariſsime*) *reddo cumulatiore menſura, quàm aut ego deſtinaram, aut tu videbaris expectare; Nam præter Hori Niliaci Hieroglyphica notis obſeruationibuſque noſtris illuſtrata*, Polyhiſtorem Symbolicum *addidi ex varia hiſtoriarum ſententiarumque opulentia concinnatum. Memini quo olim ſtudio hæc à me deſiderares, vt quæ mihi rudibus inchoata commentarijs excidiſſent, à te præcerpi, & per amanuenſes exſcribi cernerem; non quod ingenij mei labores tam impenſam curam promererentur, de quibus ego ſemper malui conſcientiæ meæ, quam nimis blandæ amicorum exiſtimationi credere: ſed condonandum fuit hoc amori tuo, qui in iſtis etiam rebus honeſtam putat quamdam prope dixerim cæcitatem. Quam-*

obrem feci quod res ipſa ſuadebat, vt quos antea præcoces fructus auebas minutatim colligere, eos tibi pleniores, & ſua maturitate conditos iucundius offerrem: cui enim hæc æquiùs debebantur? Mitto familiæ tuæ nobilitatem, cuius profectò tantus eſt ſplendor, vt cum Patrem tuum magni nominis virum, cum auos, & proauos, qui in Neuſtria ius cum ſumma dignitate dixerunt, cum Te ipſum cogito, videatur mihi Iuſtitia veſtram domum quaſi ſuorum ſacrorum aram delegiſſe. Te certè eo magis ſemper colui, quod iſtis ornamentis adiunxiſti caſtiſſimum religionis amorem, fidem, conſtantiam, humanitatem, & quæ hoc ſæculo rariſſima eſt, aurei generis particulam, ſimplicem quandam, ſine fuco, & lenocinijs probitatem. Quibus tu in primis virtutibus tum multis inſuper promeritis, cum noſtram Societatem, meque priuatim deuinxeris; volui vt hoc meæ erga te obſeruantiæ publicum extaret monumentum, quo ſi non amori tuo plane reſponderem, viderer tamen non ingratus, ſed oppreſſus beneficijs.

Flexiæ Idibus Martij, anno 1619.
Ex Henrici Magni Collegio.

Tuus in Chriſto
Nicolaus Caussinus.

CVM Libros de triplici eloquentia, & apparatum quendam ex florentissima exemplorum copia ad oratoriam facultatem instruerem; adieci quoque animum ad symbolicam veterum sapientiam, cuius veluti gemmis illuminata fulgere gratius epidictica solet eloquentia.

Placuit autem consultò vitare tritam similitudinum copiam, & eas consectari, quas antiqui sacras nominarunt, vt quæ à plebeio vsu remotæ, ex sanctioris cuiusdam disciplinæ adytis essent depromptæ.

Quo in genere primum locum obtinent Ægyptiorum Hieroglyphica, seu mauis sacras Sculpturas & imagines appellare, quas etsi Pierius aliique complures attrectarint, dulcius tamen visum est & grauius, ex Hori Ægyptij libello quem cernebam ab ipso Pierio in multis parum fideliter expressum, à nonnullis etiam interpretibus fœdè corruptum, tanquam ex fonte repetere.

Nam cum in editionem Romanam quæ ex Merceri, & aliorum interpretatione coaluit, incidissem, (non sum qui alienis insultem laboribus) sed miratus sum quo pacto Mercerus ipse, *Turturem auem* nobis pro *pastinaca pisce*, & *Turturem quidem cum mammis & dentibus, tum Salamandras bicipites*, non tolerandis sanè erroribus exhiberet, itaque has & similes maculas ex Hori versione dispunxi, notis illustraui, ob-

seruationibus ad locos præsertim difficiliores locupletaui.

Postremò addere visum est quæ Clemens Alexandrinus & sanctus Epiphanius in hoc argumenti genere sunt commentati.

Alio deinde opere D. Epiphanij vestigiis insistens, *Polyhistorem Symbolicum* in XII. libros diuisum edidi, qui variorum symbolorum & parabolarum historicarum stromata ex omni historia magna eruditionis copia & suauitate complectitur. Hæc de libri instituto.

QVOD SYMBOLICA HIEROglyphicorum scientia antiquissima sit, & ea Moses apud Ægyptios imbutus fuerit, primi quoque Græcorum philosophi exculti.

NVLLA vnquam ætas extitit tantis ignorantiæ tenebris implicata, qua non aliquis sapientiæ radius velut per nubes emissus, saltem refracto sublustrique lumine vibraret.

Est enim blanda & conciliatrix, & quasi sui læna scientiæ illecebra, quæ non patitur hominem tanquam saginati corporis inutilem belluam perpetuo ad pastum curasque nugatorias abiici, sed quandam honestatis facem infixit pectori, quæ si fuerit excitata crebriùs, illos quos in animis hominum cernimus sciendi igniculos non obscurè ventilabit.

Inde omnes artes scientiæque floruerunt, quibus animus contra sarcinam corporis, & istam salebrosam rerum exilitatem fortiter eluctatus, effecit, vt

lux ingenij in præclariſſimis ſtudiis adoleſceret, tandemque ad formam ſcientiæ magis cumulatam non mollibus quidem cliuis, ſed variis difficultatum anfractibus contenderet.

Primi hominum poſt Hebræos Ægyptij hoc ſciendi deſiderium videntur præter cæteros impenſiùs excoluiſſe, & per varias diſciplinas peruagati ſe exquiſitis ingenij inuentis nobilitaſſe.

Magni autem ſemper nominis apud eos fuit Hieroglyphicorum ſcientia, inter arcanas numerata diſciplinas, & paucis iiſque nobilibus ſacerdotum ingeniis celebrata, qua & imbutum Moyſem accepimus. Nam cum illum *Eruditum omni ſapientia Ægyptiorum*, ſacræ dicant literæ, Philo in libro de vita Moyſis, rem plenius explicans ait, Moyſem numeros & Geometriam, vniuerſamque Muſicam, tum practicam, tum contemplatiuam accepiſſe ab Ægyptiis doctoribus, & inſuper occultam philoſophiam deſcriptum literis, vt vocant hieroglyphicis, hoc eſt notis animalium quæ ipſi venerantur pro numinibus. Act. 7. 22.

καὶ φασὶν πῶς διὰ συμβόλων φιλοσοφίαν ἐν τοῖς λεγομένοις χαράγμασιν ἐπιδείκνυται, ἢ διὰ τῶν ζώων ἀποδοχῆς ἃ ἢ θεῶν τιμαῖς κεχάρισται. Philo de vita Moſis.

Ex quo apparet quam vetus ſit illa ſapientia, quæ & Moſem diſcipulum habuerit. Plato in Philæbo literarum Ægyptiorum inuentionem tribuit Theuto ſiue Taauto, quem huius gentis primum doctorem facit Philobiblius, qui Sachoniatonis authoris antiquiſſimi hiſtoriam accuratiſſima (vt ait Euſebius) cura Græcè vertit. Græcos autem poſtea his Ægyptiorum excultos diſciplinis nemo negat, & id ingenuè fatetur ille Academicorum princeps in Epinomide, nec diſſimulat Orpheus in Argonauticis, vbi narrat ſe Ægyptum luſtraſſe his verbis. Enſeb. li. 1. de præp. Euang. c 11.

Ηδ' ὅσην Αἰγυπτίων ἱερογλύφων ἐξελόχευσε
Μέμφιν ἐς ἠγαθέην πλάσιος, ἱερῆς τε πολῆος.

Refert quoque Proclus, Solonem apud Ægyptios in Sai audisse sacerdotem nomine *Parcanit*, in Heliopoli eum qui dicebatur *Oclapi*, in Sebemyto *Ethimon*, à quibus non dubium est quin hanc symbolicam sapientiam acceperit, cuius vestigia in suis sententiis reliquit Pythagoras cum *Ænopheum* Heliopolitam præceptorem habuisset, miratus quam ab eo acceperat, hieroglyphicorum solertiam in suis quoque symbolis apud Græcos propagauit.

HIEROGLYPHICÆ SCIENTIÆ prima semina ab Hebræis mentibus profecta.

Alexander auctor Iudaicæ historiæ citatur ab Eusebio, & Eupolemus auctor libri de Iudæ Regibus à Clem. Alexan. Strom. li. 1.

NEQVE tamen crediderim primos omnino huius sapientiæ auctores Ægyptios fuisse: Nam si quod ait Alexander historicus in eo volumine, quod de Iudaica historia conscripsit, Abraham in Heliopoli cum sacerdotibus Aegyptiis vixit, à quo illi Astrologiam didicerunt, quam se ab Henoch longa annorum successione propagatam accepisse profitebatur: Credibile est cæterarum quoque scientiarum semina per Abrahamum sparsa, nec symbolorum, aut ænigmatum velis, quibus omnis antiquorum adumbrata fuit sapientia, caruisse.

Accedit quod Deus hunc mundum ex tot rerum varietate coagmentatum, quasi scenam politissimis imaginibus distinctam primorum statim hominum oculis obiecerit, vt per ea quæ cernerent simulachra, velut per nubeculam intermicantes diuinitatis ra-

dios intuerentur. Nec immerito Epictetus dixit inesse hominum animis, τῶ θεῶ σύμβολα, quæ ipse nobis per tot obiectas sui species inurit. Quamobrem facile crediderim Adamo, Enocho, Noëmo, & cæteris illis primæ ætatis hominibus, quot res creatas in hoc orbe terratum cernerent, tot visas fuisse literas magno diuinitatis fulgore illuminatas, quibus illud æternæ mentis numen suum nomen mortalibus consignaret.

Facit vt hoc credam, posterorum, qui eodem spiritu afflati scripserunt, solers & excogitata ratio, qui tam sæpe religionis nostræ mysteria symbolis figurisque adumbrarunt, vt nihil sit in sacro instrumento frequentius. Et tanti quidem figuratum sermonem Hebræi veteres fecere, vt quicquid esset acutè dictum, quicquid aculeos haberet, & gratiam ingenij, hoc משל Maschal appellarent, quod nomen propriè ad parabolas similitudinesque pertinet.

SYMBOLICA SAPIENTIA apud Ægyptios peculiari ratione culta.

VERVM Aegyptij, vt hanc de symbolis scientiam præ cæteris magno in pretio semper habuerunt, multisque figurarum monumentis celebrarunt, non frustra dicuntur reliquis hominibus eiusdem auctores fuisse. Et certè licet ex Philone & Clemente Alexandrino colligere, duplicem fuisse scientiam Aegyptiorum, vnam quidem popularem, apertam, & expositam omnibus; puta Geometriam, Astrologiam, Arithmeticam, Musicam; Alteram verò arcanam & sacram, dictam Hieroglyphicam, qua per

Duplex Ægyptiorum scientia.

Philo de vita Mosis. Clemens Strom. li. 1.

symbola quædam atque ænigmata, grauissima quæque Theologiæ, Physiologiæ, & Politicæ facultatis mysteria & dogmata denotarent.

Virtus præses Hieroglyphicorum statuebatur ab Aegyptiis. Origen. homil. 1. super Numeros.

Et hæc quidem erat penes omnium doctissimos sacerdotes, ex quo ἱερογλυφικὰ γράμματα hanc de symbolis scientiam Origenes appellat in caput secundum epistolæ ad Romanos. Quin addebant cœlestem quandam virtutem præesse Hieroglyphicorum sapientiæ, quæ eius candidatos illustraret, & in tot rerum ambagibus discussa tenebrarum caligine ad intelligentiam subtilium rerum promoueret.

QVIBVS MONVMENTIS Ægyptij sua Hieroglyphica consecrarint.

AT vero ne vnquam huius scientiæ memoria excideret, auebant in operosis obeliscorum pyramidumque molibus, tum in apparatissimis templorum valuis consecrare symbolorum suorum monumenta; quod sanctus Cyrillus Alexandrinus aduersus Iulianum disputans de Mosis figuris, clarissimè ostendit. Innuit quippe fuisse apud Aegyptios quosdam ænigmatum magna industria & grauitate præditos, quos illi nominare solent Hieroglyphos, qui templis & obeliscis notas insculpebant, non vulgaribus vtentes literis, sed aliis figuris rerum naturas effingentes, prudentiorum augebant scientiam (addit autem aliquot exempla.) Si vellent, inquit, significare Deum, hoc est summam, & quæ super omnia est naturam, pingebant oculum: cui sceptrum substituebant, vt per hoc intelligatur, quod omnia videat,

Cyril. aduers. Iulian. lib. 9.

& sit ei regia dignitas. Nam sceptrum ferè regis intelligitur symbolum; quamuis etiam per stantem baculum, quod nullo modo diuina natura labefactari possit, sed quasi semper stare, & quodammodo sustinere, & fundare omnia, discatur. Dicuntur autem aspidem fingere in figuram cœli, eò quod in circulum feratur: & serpentem in figuram temporis, eò quod longus sit, & multis voluminibus flexuosus leniſſimè repit. Insuper & furorem & iram per ænigma declarantes, insculpebant craticulam, cui subiicitur ignis & cor superponitur. hæc ille de sculptura Hieroglyphicorum.

Anastasius quoque Synaita Patriarcha Antiochenus, de pyramidibus huiusmodi figuris apud Aegyptios cœlatis meminit, cum ait Aegyptios sacra ratione draconem qui vorat caudam, insculpere in pyramidibus, æternam & indiuiduam circumactionem diuinarum rerum significantes. Quo pacto autem, & quam variè sæpè asperſa essent in istis monumentis Hieroglyphica ex germana figura, quam in fronte libri proposui, potes agnoscere. Huc spectant illa Lucani,

Anastasius Synaita Antiochenus contemplat. in Heram. l. 1. sub finem.

Nondum flumineos Memphis contexere libros
Nouerat, in saxis tantum volucresque, feraque,
Sculptaque seruabant magicas animalia linguas.

QVOD NON SOLI ÆGYPTII hac scribendi formula per Hieroglyphicas literas fuerint vsi.

PRIMVM igitur celebrata frequentiùs apud Aegyptios Hieroglyphicorum ratio, latè deinde in alias gentes manauit. Neque enim hanc scribendi normam Septemtrionalibus populis fuisse ignotam discimus ex Olao magno. *Nonnulli* (inquit) *pro priuatis computis instar Ægyptiorum, variis animalium figuris pro literis vtebantur.*

Olaus li. 1. c. 21.

Sed & Scythas hac ænigmatum solertia delectatos ex eorum Rege Idanthura licet coniicere, qui vt author Pherecydes Syrius apud Clementem Alexandrinum, Dario bellum minanti pro literis misit murem, ranam, auem, iaculum, aratrum, cuius nos symboli interpretationem infra subiecimus.

Diodorus quoque testatur Aethiopum literas variis animantibus, extremitatibusque hominum, sed præcipuè instrumentis fabrilibus persimiles fuisse. Συμβέβηκε πάνυ τὸν μὲν τόπον ὑπάρχειν αὐτῶν ὁμοίως ζώοις παντοδαποῖς, καὶ ἀκροτελείοις ἀνθρώπων· ἔτι δὲ ὀργάνοις καὶ μάλιστα τεκτονικοῖς. Græci quidem sapientes, & si minimè dicuntur istas figuras celebrasse, plurimi tamen ænigmatum solertia sunt delectati, quod apparet ex dictis sapientum figuratis, & Pythagoræ symbolis, quæ explicat Cyrillus libro nono aduersus Iulianum.

Diodor. Biblioth. hist. lib. 3. c. 2.

QVID DIFFERANT SYMBOLVM, ænigma, Emblema, Parabola, Apologus, Hieroglyphicum.

CELEBRANTVR in ista imaginum scientia Symbolum, Aenigma, Emblema, Apologus, Parabola, Hieroglyphicum, quæ inter se affinia sunt, differunt tamen nonnihil.

Symbolum latissimè patet, cum sit nota & signum rei animo conceptæ; Itaque tesseræ hospitales, militares, theatrales, vocantur symbola; collatio quoque conuiuarum nomine σύμβολον censeri solet, siue annulus esset, aut nummus, siue cibus. Itaque malè Casaubonus in Athenæum libro tertio capite trigesimo primo reprehendit Dalecampium, quod nullum discrimen inter συμβολῶ, & σύμβολον, cum agitur de conuiuij symbolo, statuerit. Is autem nodum in scirpo quærens ita distinguit. Συμβολὴ (inquit) *est collatio eranistæ ad conuiuium: Quisque enim, quod ad manum erat, conferebant. Eæ partes dictæ* Συμβολὴ, *& conuiuium huiusmodi* ἔρανος *vel* δεῖπνον ἀπὸ συμβολῶν. *Mutato vero genere symbolum vocabant annulum, vel quidnis aliud arræ loco solitum dari ei sodalium, qui iubebatur cœnam parare.* hæc ille.

Symboli vox.

Dalecampius malè à Casaubono reprehensus.

Non nego quidem συμβολῶ rectè vsurpari pro ista collatione ciborum ad conuiuium: Nam & in canone 54. Concilij Laodiceni ita intelligendum ἐν συμβολῇ συμπόσιον ἐπιτελεῖν. Sed tantum erasse contendo criticum hominem, qui neget symbolum pro eadem re vsurpari. Et facile quidem est

conuincere ex Diuo Hieronymo, qui libro 2. commentariorum in Prouerbia, capite 24. expresse vocem symboli interpretatus dixit. *Symbolum collatio: symbolum vero dare sicut vnusquisque solet pro parte sua cibos ad vescendum*, Cibos expresse nominauit, non tantum annulum & nummos, quod vult Casaubonus. Hæc obiter.

Symbola, igitur hæc appellabantur, siue quod essent mentis, voluntatis, stipulationisque signa, siue ἀπὸ τῦ συμβάλλεσθαι, quod simul essent coniecta atque collata. At vero in hoc argumento, quod tractamus symbola propriè appellantur *occultæ rei signa*, vel etiam (vt vult Budæus) similitudines & quędam naturæ communitates, quo fit vt vox symboli si fusè sumatur, omnem penè similium rationem complectatur; si propriè ea dicantur symbola, quæ rem, in qua inest aliquid obscuritatis, figuratè significant, vnde Emblemata, & Parabolæ, & Apologi, & alia huiusmodi possunt communi nomine appellari symbola.

Ænigmatum vero solers inuentio, griphorumque lusus aculeati, magnam habent antiquitatis commendationem, vt qui penè cum ipsis antiquæ sapientiæ incunabulis cœpere: & quidem in eo genere celebris fuit Cleobulina, siue Eumetis Cleobuli filia, cuius etiam scirpi flexuosis ambagibus intorti ad Aegyptiorum Regem & sapientes deferebantur. Atque vt nominis vim & notionem paucis complectamur.

Quomodo differant griphus & ænigma.

Multi griphum cum ænigmate confundunt. Iulius tamen Pollux in Onomastico, postquam quæstiones conuiuiales in duas partes distribuit, in ænigma scilicet & griphum, ita hæc duo distinguit· καὶ εἶναι τὸ αἴνιγμα παιδιὰν, ὁ δὲ γρῖφος καὶ σπουδήν. qui-

bus ſanè verbis innuit ænigma iocoſum fuiſſe, griphum vero præter iocos, res etiam ſerias habuiſſe.

Sed hæc leui fundamento dicuntur: nam Clearchus apud Athenæum cum griphum definiret, ſtatim initio definitionis dixit, γρῖφον λόγον εἶναι παιγνιώδη *Griphum iocoſum eſſe ſermonem*: & ſi exempla quæ Athenæus affert conſideres, plures griphos inuenies minutulas luſiones, quam aliquid graue continere.

parum accuratè griphum ab ænigmate à Iulio polluce diſtingui.

Itaque magis crediderim veteri Grammaticorum doctori, qui griphum & Ænigma apud veteres confuſa fuiſſe oſtendit, cum ait γρῖφον eſſe ζήτημα, αἴνιγμα δύσκολον.

Magnũ Etymologicum.

Rectè autem vtrumque definitur διηνὲς καὶ σκοτεινὸς λόγος. Sermo implexus & obſcurus, cuius varia ſunt genera.

Primum genus ænigmatum ſiue griphorum fuit in verbis ſimplicibus, ſic Philideus comicus ænigmaticè aërem expreſſit per nomen βίδυ.

Ἕλκειν τὸ βίδυ σωτῆρίου θερσύχρωμα.

Aer. βίδυ.

Et Simmias Rhodius mare nominat ζαλήν, & Cleanthes Philoſophus Solem *Plectrum*. Id quoque fiebat cum in promptu quærerentur varia nomina tragica, plebeia, ſimplicia, compoſita hominum deorum, vel ex vtroque mixta, vt Hermathena.

Sol plectrum.

Secundum Ænigmatum genus eſt eorum, quæ verſantur in literarum & ſyllabarum tenuiculis quibuſdam & puerilibus aucupiis, vt ſi pronuntiari iubeamus *piſcis*, aut plantæ nomen quod incipiat ab æ, vel recitari verſum, qui vnam quandam literam, aut habeat, aut non habeat. Tales ſunt quos ἀσύγμους griphos vocant. Si petamus dictionem verſibus accommodatam cuius initium ſit βᾶ vt βασιλεύς, aut finis ναῦς vt καλλίναυς, aut diuidamus nomen

in varios sensus vt *vastus* in *vas* & *tus*.

Tertium erat fermè dialecticum in flexuosis contrariarum propositionum ambagibus, quale est illud piscatorum de pediculis.

Οσ' ἕλομὲν λιπόμεσθ' ὅσ' ἂν ἕλομὲν φερόμεθα.

Quartum & certè grauius ænigmatum genus est rei alicuius obscura & figurata descriptio, quale est illud de Cinara.

Εγκέφαλον φορέω κεφαλῆς ἄτερ· εἰμὶ δ' ὑλωὴ
Αυχένος ἐκ δολιχοῦ γαῖθεν ἀερσμένη.
Σφαίρη δ' ὡς ὑπ' αὐλὸν ἐρεύδομαι· ἐν δὲ ματεύσης,
Ενδὸν ἐμῶν λαγόνων νιτεὸς ἔχω πατέρα.

Nullum mi caput est: cerebrum tamen, alta virentem
E terra ceruix surgere sponte facit.
Vt globus in tereti consisto stipite. quare
Matris habent in se viscera nostra patrem.

Emblema licet cum isto ænigmatum genere in ratione symboli conueniat, differt tamen quod rem sublatis ænigmatum velis puriùs liquidiúsque proponat. Est enim propriè symbolum aliquod ingeniosum, suaue, & moratum, ex pictura & lemmate constans, quo aliqua grauior sententia indicari solet.

Vt si velis significare patientiam rebus aduersis illustrari, tum depingas Cerauniam gemmam, quam aiunt in locis dumtaxat fulmine ictis inueniri, inter fulgura cœlique tumultus suauiter emicantem, & addas *fulmine creuit*, efficies emblema.

Parabola est similitudo ducta à forma ad formam, vt vult Aristoteles Rhetoricorum libro tertio. Hoc est rerum alioqui diuersarum in vna aut pluribus affectionibus collatio. Errant grammatici qui putant parabolam non nisi ex rebus fictis trahi, ex omni enim historia tum naturali, tum morali, non-

nunquam etiam ex fabulis educuntur parabolæ. Sed tum propriè vocantur apologi cum aliquam moralem fabulam, quales sunt Æsopicæ, continent.

Duplex autem genus fuit parabolarum, vnum συμβολικὸν quod tritas & vulgares similitudines complectitur. Alterum ἱερὸν sacrum, hoc est è sanctiori quadam & magis arcana doctrina depromptum.

Tales sunt parabolæ, quæ ex illustribus historiis desumuntur, de quibus egi in eo libro qui inscribitur *Polyhistor Symbolicus*.

Ad summum Hieroglyphica de quibus nunc est à nobis institutus sermo, propriè sunt imagines, & figuræ ad aliquid significandum ex hominum arbitrio determinatæ, quibus literarum vice Ægyptiorum sapientes vtebantur.

QVIS HORVS AVCTOR *Hieroglyphicon.*

AVCTOR huius libri vulgo *Horus Apollo Niliacus* appellatur. Suspecta mihi semper fuit hæc vox *Horus Apollo*. Siquidē Horus apud Ægyptios idem est ac Apollo. Itaque existimarim nomen Apollinis ad interpretationem dictionis Hori priùs tanquam glossema additum, tandem in ipsum nomen irrepsisse.

Nam apud Photium & Suidam ὡροαπόλλωνα quoque scriptum reperio.

Sed quis hic Horus siue Horapollo valde ambiguum est. Parùm certè viderunt, qui huic auctori Suidæ verba præfixere. Ὡρος Αλεξανδρεὺς

Γραμματικὸς παιδεύσας ἐν Κωνσταντίνου πόλει ἔγραψε περὶ διχρόνων ὅπως τὰ ἐθνικὰ λεκτέον, λύσεις ἀπορίας τῆς Ἡρωδιανοῦ. πίνακα τῶν ἑαυτοῦ περὶ ἐγκλιτικῶν μοείων ὀρθογραφίαν κζ' στοιχεῖον περὶ τῆς εἰ διφθόγγου. ὀρθογραφίαν περὶ τῆς αὖ διφθόγγου, κζ' Φρυνίκου. κζ' στοιχεῖον ἀνδρολόγιον περὶ γνωμῶν.

Hæc inquam Horo noſtro non conueniunt, primùm quia Niliacus eſt, non Alexandrinus, deinde quia Ægyptiacè ſcripſit, vt author eſt Philippus, non Græcè.

Tertio quia Suidas qui huius Grammatici Alexandrini opera tam accuratè numerat, vt ne tractatum quidem de Ei diphtongo omittat, huius operis ἱερογλυφικῶν nuſquam meminerit.

Eadem de cauſa puto falli Cœlium Rhodiginum qui putat hunc auctorem fuiſſe Horapollinem Grammaticum ex Ægypto nobilem, arte clariſſimum, nec vllo veterum tempeſtate Theodoſij gloria inferiorem. Nam is ὡραπόλλων, vt diſcimus ex Suida, Panopolitanus fuit, & Græcorum commentariorum ſcriptor, idem opinor ac ille cuius παπειρὰ Ἀλεξανδρείας ſe cum Helladij Beſantinoi & Andronici Hermopolitani codice coniuncta vidiſſe refert Photius in Bibliothec. pag. 1597. edit. Paul. Stephani.

Reſtat igitur vt dicamus, Horum alium eſſe ab iſtis auctoribus Græcis Horo & Horapolline, atque vt coniicere licet, longè antiquiorem. Dicitur porrò Niliacus non communi nomine quaſi idem eſſet ac Ægyptius, (vt nonnulli voluerunt) ſed à Nilo vrbe Ægypti, cuius meminit Hecatæus apud Stephanum de vrbibus. Nilus enim tria ſignificat, fluuium, vrbem, & templum. Νεῖλος πόλις αἰγύπτου, καὶ ἱερὸν Νείλου.

Hic cum de sacris literis suæ gentis scripsisset, Philippus Græcus auctor eius libellum Ægyptium in Græcam linguam vertit, vt in operis limine comperimus. Is autem Hori Niliaci interpres posterioribus fuisse temporibus, quibus iam se mundissimis Græcorum elegantiis Barbaries illeuerat, facilè comprobatur ex stylo, nam ὄρθιον pro ordine, πάτρωνα pro patrono vsurpat, & similia quæ non nisi apud recentiores Græcos inuenias.

APPROBATIO.

STEPHANVS CHARLETVS Prouincialis Societatis IESV in Prouincia Franciæ, potestate ad id mihi facta ab admodum R.P.N. Præposito Generali MVTIO VITELLESCO, facultatem concedo, vt P. NICOLAI CAVSSINI è Societate IESV Sacerdotis, de *Symbolica Ægyptiorum sapientia* libri, eruditorum ex eadem Societate nostra virorum iudicio approbati, typis excudantur.

Datum Flexiæ xix.
Nouembris, 1616.

STEPHANVS CHARLETVS.

HORI APOLLINIS NILIACI HIEROGLYPHICA,

quæ ipse quidem Ægyptio sermone prodidit, Philippus verò lingua Græca donauit.

1. *Quo pacto æuum significent.*

AEVVM inuentes, Solem ac Lunam pingunt, quod æterna sint elementa. Quin & aliter æuum pictura exprimere volentes, serpentem pingunt, cuius cauda reliquo inuoluatur ac tegatur corpore. Hunc Ægyptij quidem lingua sua Vbæum, Græci verò Basiliscum appellant. Eundem ex auro conflatum [1] dijs circumponunt. Cæterum hoc animal æuum significare propterea Ægyptij dicunt; quod quum tria sint serpentium genera, solum hoc ex omnibus [2] immortale est, cætera mortalia: vt pote quum quoduis aliud animal solo afflatu etiam absque vllo morsu serpens hic interimat. Quocirca, quoniam vitæ necisque potestatem habere videtur, meritò sane deorum capitibus inseritur.

AD HIEROGL. I.

1. DIIS circ.] *Quomodo Basiliscum ex auro conflatum Dijs Ægyptij circumponant, & de huius cæterorumque serpentum superstitioso cultu dico obseruatione prima.*

2. IMMORTALE] *Philo Byblius non dicit immortale, quod Ægyptiorum narrant fabulæ, sed vix naturali nece confici.*

ΩΡΟΥ ΑΠΟΛΛΩΝΟΣ

ΝΕΙΛΩΟΥ, * ΙΕΡΟΓΛΥΦΙΚΑ, Νειλιακοῦ.

ἃ ἐξιώσεν μὲν αὐτὸς Αἰγυπτία φωνῇ,
μετέφρασε δὲ Φίλιππος εἰς τὴν
Ελλάδα διάλεκτον.

α'. Πῶς αἰῶνα σημαίνουσι.

ΑΙΩΝΑ σημαίνοντες, ἥλιον καὶ σελήνην χάφοισι, διὰ τὸ αἰώνια εἶναι στοιχεῖα. Αἰῶνα δὲ ἑτέρως χαράττουσι βελόμενοι, ὄφιν ζωγραφήσαντες ἔχοντα τὴν ἀρὰν ὑπὸ τὸ λοιπὸν σῶμα κρυπτόμενον, ὃν καλοῦσιν Αἰγύπτιοι ἀβαῶν, ὅ ἐστιν ἑλληνιστὶ βασιλίσκον. ὄνασι χρυσοῦν ποιοῦντες, θεοῖς περιτιθέασιν. αἰῶνα δὲ λέγουσιν. Αἰγύπτιοι διὰ τοῦδε τὸν ζῶον δηλοῦσι, ἐπειδὴ πειῶν ἡλίων ὄφεων καταπινόντων, τὰ μὲν λοιπὰ θνητὰ ὑπάρχει, τοῦτο δὲ μόνον ἀθάνατον, ὃ καὶ φερόμενον ἑτέρῳ παντὶ ζῴῳ, δίκας καὶ τὸ δακεῖν ἀναιρεῖ. ὅθεν ἐπειδὴ δοκεῖ ζωῆς καὶ θανάτου κυριεύειν, διὰ τοῦτο αὐτὸν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τῶν θεῶν ἐπιτιθέασι.

β'. Πῶς κόσμον.

Κόσμον βυλόμυοι γράψαι ὄφιν ζωγραφοῦσι τ̃ ἑαυτ̃ ἐδόντα ὐρὰν, ὅτι μύθιον φολίσι ποικίλλεται. διὰ μὲν τ̃ φολίδων αἰνιττόμυοι τὸν ἐν τ̃ κόσμῳ ἀστερωτὸν βαφὴν τατον ὄ τὸ ζῶον. καθάπερ καὶ ἡ γῆ. λειότατον δὲ, ὥσπερ ὕδωρ. καθ' ἕλκουσι δὲ ἐναυτὸν τὸ γήρας ἀφεὶς, ἀπολύεται· καθ' ὃ καὶ ὁ ἐν τ̃ κόσμῳ ἐναύσιος χρόνος ἐναλλαγὴν ποιέμυος, νεάζει. τὸ δὲ ὡς τροφὴ χρῆσθαι τ̃ ἑαυτ̃ σώματι, σημαίνει, τὸ πάντα ὅσα ἐκ τ̃ θείας προνοίας ἐν τ̃ κόσμῳ γίνεται, πάντα πάλιν καὶ πάντ μείωσιν εἰς αὐτὸν λαμβάνειν.

γ'. Πῶς ἐναυτόν.

Ἐναυτὸν δὲ βυλόμυοι δηλῶσαι, ἴσιν, τουτέστι γυναῖκα, ζωγραφοῦσιν· τ̃ ὄ ἄντ̃, καὶ πάντ θεὸν σημαίνοισιν. Ισις δὲ παρ' αὐτοῖς ὅσιν ἀστὴρ, Αἰγυπτίοις καλούμυος Σῶθις, ἑλληνισὶ ὄ Ασρονόων, ὃς καὶ δοκεῖ βασιλεύειν τ̃ λοιπῶν ἀστέρων, ὁτὲ μὲν μείζων, ὁτὲ ὄ ἥσσων αὐξανόμενος καὶ ὁτὲ μὲν λαμπρότερος, * ὁτὲ δὲ οὐχ ἕπος. ἔτι δὲ καὶ διότι κ̃ πάντ τούτου τ̃ ἄστρου ἀνατολὴν, σημειούμενοι περὶ πάντων τ̃ ἐν τ̃ ἐναυτ̃ μελλόντων τελεῖσθαι· διόπερ εἰκότως τὸν ἐναυτὸν Ισιν λέγουσιν. καὶ ἑτέρως ὄ ἐναυτὸν γράφοντες, φοίνικα ζωγραφοῦσι διὰ τὸ δένδρον τοῦτο μόνον τ̃ ἄλλων κ̃ πάντ ἀνατολὴν τ̃ σελήνης, μίαν βαΐν γλυφὴν, ὡς ἐν πᾶς δώδεκα. * βαΐσιν ἐναυτὸν ἀπαρτίζειν.

δ'. Πῶς μῆνα.

Μῆνα δὲ γράφοντες, βαΐν ζωγραφοῦσιν, ἢ σελήνης

2. *Quo pacto mundum.*

Mundum exprimere volentes, serpentem pingunt, qui suam ipsius caudam rodat, varijs interstinctum squamis: per squamas quidē stellas quibus cœlū mundusve distinctus est, obscurè indicantes. Cæterum hoc animal non secus ac terra, grauissimum est, læuissimum autem ac maximè lubricum, instar aquæ. Insuper, vt serpens, quotannis 1 pelle ac senio simul exuitur; sic & annuum spatium, quod mundi circumactu producitur, immutatione facta renouatur, ac veluti reiuuenescit. Quod verò velut cibo, suo vtatur corpore, significat id, quæcumq; Dei prouidentia in mundo gignuntur, ea rursum in eundem resolui, & tanquam imminutionem sumere.

1. PELLE ac senio] *Stat. Thebaid.* LIV.

----- *verni blanda ad spiramina Solis*
Erigitur liber senio, & squallentibus annis
Exutus, latisque minax interuiret herbis.

3. *Quomodo annum.*

Porro annū demonstrare volentes, Isin, hoc est mulierē pingunt: quo etiā signo deam significāt. Est autē apud eos Isis sidus quod Ægyptio quidem nomine Sothis, Græco verò Astrocyon dicitur, qui & inter reliqua sidera principatum videtur obtinere: vt qui oriēs, modo maior sit, modo minor, interim splendidior, interim verò secus. Ad hæc quoniā in huiusce sideris ortu, ea signis quibusdā obseruamus, quæ toto anno peragenda sunt; propterea non temerè annū Isin appellāt. Aliter quoque annum indicantes, palmam pingunt: quod arbor hæc sola ex omnibus ad singulos lunæ ortus, singulos etiam ramos procreet, ita vt duodecim ramorum productione annus expleatur.

De hoc Symbolo dico fusius in obseruationibus. Nomen autem βάϊς à Græcis recentioribus pro palma vsurpatur.

Vnde βαϊοφόρος Dominica palmarum, quod explico ad Symbola Clementis Alexandrini.

4. *Quomodo mensem.*

Mensem autem notantes, palmæ ramum pingunt, aut Lunam deorsum inuersam. Ramū quidem, ob causam iam in palma supra dictam: Lunam verò deorsum vergentem, quod in ortu quidem dicant eam quum quindecim est partiū, sursū erectis cornibus apparere: at in senio, triginta diebus cōpletis, cornua deorsum inflexa gerere.

5. *Quomodo vertentem annum.*

Vertentem annum significantes, [1] quartam anni partem pingunt. Est autem ἄρουρα, vnde Latinis aruum dicitur, terræ mensura centum complectens cubitos. Itaque annum volentes dicere, quartum dicunt, propterea quòd ab vno, vt tradunt, sideris, cui Sothis nomē fecimus, ortu ad alterum quarta fit interiecta diei pars. Enimuero dei (Solis inquam) annus trecentis sexaginta quinque dieb. absoluitur: Quamobrē & quarto quoque anno superuacuum diem cōputant atque intercalant Ægyptij. Quatuor siquidē diei quadrantes, diem perficiunt.

1. QVARTAM] *Huius hieroglyphici satis quidem per se obscuri sensum enucleo in obseruationibus. Mercerus hic in parergo ludens rem minimè attingit.*

6. *Quid accipitrem pingentes, innuant.*

Deum quum volunt significare, aut sublimitatem, aut humilitatem, aut præstantiam, aut sanguinē, aut victoriam, accipitrem pingunt. Deū quidem tum quòd fœcundū sit, ac diuturnæ vitæ hoc animal, tum etiā quòd Solis præter cæteras volucres simulachrū esse videatur, vt pote peculiari quadā atq; occulta naturæ vi, defixis in eius radios oculis intuens. Atq; hinc est, quod Medici ad sananda oculorum vitia, hieraceo herba vtuntur.

νλω ἐπισεσαμμένω εἰς τὸ κάτω. βαίνη μὲν, τῆς σεσημασμένης ὅτι τῶ φοίνικος αἰτίας χάριν· στιλπνώτω δ' ἐπισεσαμμένω εἰς τὸ κάτω, ἐπειδή φασιν, ἐν τῆ ἀνατολῆ πεντεκαίδεκα μοιρῶν ἀναφαίνεσθαι, σεσὸς τὸ ἄνω τοῖς κέρασιν ἐσημασμένον. ἐν δὲ τῆ ἀποκρούσῃ τὸν ἀριθμὸν τῶν τεσσαράκοντα ἡμερῶν πληρώσασιν, ὡς τὸ κάτω τοῖς κέρασι νεύειν.

ε'. Πῶς τὸ ἐνιαύσιον ἔτος.

Ἔτος τὸ ἐνιαύσιον γράφοντες, τέταρτον ἀρούρας γράφουσιν. ἔστι δὲ μέτρον γῆς ἡ ἄρουρα, πηχῶν ἑκατόν. βουλόμενοί τε ἔτος εἰπεῖν, τέταρτον λέγουσιν, ἐπειδὴ φασι κατὰ τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἄστρου τῆς σώθεως, μέχρι τῆς ἄλλης ἀνατολῆς, τέταρτον ἡμέρας * σεσυνθεῖναι, ὡς εἶναι τὸ ἔτος τῶν θεῶν, τεσσαράκοντα πέντε ἡμερῶν, ὃν καὶ διὰ τετραετηρίδος πλείονι ἡμέρᾳ ἀριθμοῦσιν Αἰγύπτιοι. τὰ γὰρ τέσσαρα τέταρτα ἡμέραν ἀπαρτίζει. ἡ. σεσυνθεῖναι.

ς'. Τί δηλοῦσιν ἱέρακα γράφοντες.

Θεὸν βουλόμενοι σημῆναι, ἢ ὕψος, ἢ ταπείνωσιν, ἢ ὑπεροχὴν ἢ νίκην, ἱέρακα ζωγραφοῦσι. θεὸν μὲν, διὰ τὸ πολυχρόνιον εἶναι τὸ ζῶον, καὶ πολυχρόνιον ἔτι γεμῶ, ἐπεὶ καὶ δοκεῖ εἶδωλον ἡλίου ὑπάρχειν παρὰ πάντα τὰ πετεινὰ σεσὸς τὰς αὐτοῦ ἀκτῖνας ὀξυωπτεῖν, ἀφ' ὧν καὶ οἱ ἰατροὶ σεσὸς ἴασιν ὀφθαλμῶν τῆ ἱερακίᾳ βοτάνῃ χρῶνται. ὅθεν καὶ τὸν ἥλιον ὡς κύριον ὄντα ὁρᾶσθαι, ἐάν ὅτε ἱερακόμορφον ζωγραφῶσιν. Ὕψος δὲ, ἐπὶ τὰ μὲν ἕτερα ζῶα εἰς ὕψος πέτεσθαι σεφαιρυσμένα, πλαγίως * φέρεσθαι, ἀδυνατοῦντα κατ' εὐθὺ χωρεῖν. μόνος δὲ ἱέραξ εἰς ὕψος κατ' εὐθὺ πέτεται. Ταπείνωσιν δὲ, ἐπὶ τὰ ἕτερα ζῶα ὁ κατ' κάθετον * χωρεῖ σεσὸς τοῦτο, πλειχάτω. φασι.

χωρεῖ. πλαγίως ὁ καταφέρεσθαι. ἱέραξ δὲ κατ' εὐθὺ ἐπὶ τὸ πετεινὸν τρέπεται. Τάχος δὲ, ἐπειδὴ δοκεῖ πάντων τῶν δοκεῖ. πετεινῶν διαφέρειν. Αἷμα δὲ, ἐπειδὴ * φασι τοῦτο τὸ ζῶον ὕδωρ μὴ πίνειν, ἀλλὰ αἷμα. Νίκην δὲ, ἐπειδὴ δοκεῖ τοῦτο τὸ ζῶον, παῦ νικᾷν πετεινόν· ἐπειδὴ γὸ ἰσχυρότερα ζῶα καταδουλοῦται, πλείονα ἑαυτὸν ὑπιάσας ἐν τῷ ἄερι, ὡς τοὺς μὲν ὄνυχας αὐτοῦ ἐν τῷ ἄνω ἐγκαπίδαι, τὰ δὲ περὶ τὰ ὀπίσθια εἰς τὸ κάτω ἐ μάχιμα ποιεῖται. οὕτω γὸ αὐτομαχόμενον αὐτῷ ζῶον, τὸ αὐτὸ ποιῆσαι ἀδυνατοῦ, εἰς ἥπαρ ἔρχεσθαι.

ζ'. Γῶς δηλοῦσι ψυχήν.

Επι μὲν τὴ αὐτὴ ψυχῆς ὁ ἱέραξ τάσσεται, ἀπὸ τῆς τοῦ ὀνόματος ἐρμηνείας. καλεῖται γὸ παρ' Αἰγυπτίοις ὁ ἱέραξ, βαϊήθ. τοῦτο δὲ τὸ ὄνομα διαιρεθὲν ψυχὴν σημαίνει καὶ καρδίαν. ϐαὶ γὸ τὸ μὲν βαὶ ψυχὴ, τὸ δὲ ἤθ καρδία. ἡ δὲ καρδία κατ' Αἰγυπτίους, ψυχῆς πλείονος. ὥστε σημαίνειν τὴν συνθεσιν τοῦ ὀνόματος, ψυχὴν ἐγκαρδίαν. ἀφ' ἧς καὶ ὁ ἱέραξ διὰ τοῦτο τὴν ψυχὴν συμπαθεῖν, ὕδωρ οὐ πίνει τοιοῦτον, ἀλλ' αἷμα, ᾧ καὶ ἡ ψυχὴ τρέφεται.

η'. Πῶς ἄρεα καὶ ἀφροδίτην.

Τὸν ἄρεα καὶ τὴν ἀφροδίτην γράφοντες, δύο κορώνας ζωγραφοῦσιν, ὡς ἄνδρα καὶ γυναῖκα. ἐπεὶ τοῦτο τὸ ζῶον δύο ἀλλ ἡγυνᾶ, ἀφ' ὧν ἄρρεν καὶ θῆλυ ἡγυνάδαι δεῖ. ἐπειδὴ δὲ ἡγυνήσῃ, ὅπερ σπανίως γίνεται, δύο ἀρσενικὰ, ἢ δύο θηλυκὰ, τὰ ἀρσενικὰ ταῖς θηλείαις μαίνονται ἢ μίσγεται ἑτέρα κορώνη, οὐδὲ μένει ἡ θήλεια κορώνη * ἑτέρα μέχρι θανάτου, ἀλλὰ μόνα τὰ ἀπορύγματα διατελεῖ. διὸ καὶ μιᾷ κορώνῃ συναντήσαν-

ἑτέρα κορώνη.

Indeetiam fit, vt ſolem interdū, tanquam viſus autorem ac dominum, accipitris forma pingāt. Sublimitatem verò, quia cū cætera quidem animantia, quotiens in ſublime tolli volūt, obliquè ferantur, nec rectaſurſum euehi poſſint, ſolus accipiter recta in altum volat. Humilitatem porro ſeu deiectionem, quòd eadem ratione cæteræ animantes non perpendiculi modo, ſed velut ex tranſuerſo & flexuosè deorſum ferantur, ſolus accipiter directo ad inferiora viam carpat. Præſtātiam, quòd cæteris auibus præſtare videatur. Sanguinem, quia animal hoc aiunt non aquam, ſed ſanguinem bibere. Victoriam demùm, quòd cæteras volucres vincere videatur. Quum enim robuſtioris animātis potentia ſe videt opprimi, tum ſeſe in aëre ita reſupinans, vt vngues quidem ſurſum, pennas verò ac poſteriores partes deorſum verſas habeat, quum idem auis quæ cum eo cōgreditur efficere nequeat, ita facilè eam in fugam vertit, ac ſibi victoriam parat.

De accipitris cultu & ſymbolis apud Ægyptios, dico in obſeruationibus.

7. *Quomodo animam indicent.*

Quin & pro anima ponitur accipiter, iuxta nominis interpretationem. Siquidem Ægyptijs accipiter baieth dicitur, quod nomen ſi diuiſeris, animam & cor ſonat. Bai enim anima eſt, eth cor. Cor autem ex Ægyptiorum ſententia, animæ ambitus eſt. Itaque nominis cōpoſitio animam cordatam notat. Quapropter accipiter ob eam quam cum anima habet naturæ conſenſionē, aquam omnino non bibit, ſed ſanguinem, quo & ipſa nutritur anima.

1. Cor autem animæ ambitus] *De hoc plura in obſeruationibus ad Hierogl.*

8. *Quo modo Martem ac Venerem.*

Martem & Venerē deſcribentes, duas pingunt cornices, vt marem ac fœminam: quoniā animal hoc ge-

mina solet oua parere, ex quibus mas & fœmina gignantur. Vbi verò, quod rarò tamen accidit, vel duo masculea, vel duo fœminea oua pepererit, mares fœminis connubio iuncti numquam ad alteram diuertũt cornicem, ac ne ipsa quidem femina, quoad viuit, ad alterum marem: sed disiuncti, soli deinceps semper degunt. Vnde & cùm vni cornici occurrerint homines, augurantur præsagium sibi hoc esse viduæ vitæ, quòd scilicet animali viduam agenti vitam obuij facti fuerint. Proinde in hunc vsque diem Græci ob tantam harum auium concordiam, in nuptiis ignorantes verbum illud vsurpare solent ἀκκοεὶ, nimirum κοεὶ cornicem appellantes.

Locus perplexus.

De hoc multa differo ad obseruationem Hierogl. 8.

9. *Quomodo nuptias.*

Atque eandem ob causam nuptias innuentes, duas rursum cornices appingunt.

10. *Quo modo vnigenam.*

Vnigenam autem significantes, aut ortum, aut patrẽ, aut mundum, aut virum, Scarabæum pingunt. Ac vnigenam quidẽ, quòd per se gignatur hoc animal, vt pote in vtero feminæ non prius efformatum ac gestatum: eius enim solius huiusce modi ortus est. Cùm mas sobolem procreare vult, bouis fimum nactus, globulum eiusdem cuius mundus figuræ fingit, quem vbi ab ortu ad occasũ auersis pedibus volutarit; ipse rursum, vt orbi persimilem figuram edat atq; exprimat, in ortum cõuertitur Ipse quidem orbis à Subsolano circumagitur in Africum. At siderum contrarius est cursus, ab Africo ad Subsolanum. Hanc itaq; pilam in terra defossam recondit in dies octo & viginti. nã & totidem diebus Luna duodecim zodiaci signa perlustrat, sub qua toto illo tempore permanens animatur Scarabæorũ genus. Nono autem & vicesimo die apertam pilam in aquam cõ-

τες, ειωνίζονται οἱ ἄνθρωποι, ὡς χρεύοντι συωλωτηκότες ζώῳ. τῆς δὲ τοιαύτης αὐτῶν ὁμοιότητος χάριν, μέχρι νῦν οἱ Ἕλληνες ἐν τοῖς γάμοις ἐπικοσμοῦσι κοσμοῦσι * κορώνῃσι λέγοντες ἀγνοοῦντες.

θ'. Πῶς γάμον.

Γάμον δὲ δηλοῦντες, δύο κορώνας πάλιν ζωγραφοῦσι, τὸ λεχθέντος χάριν.

ι'. Πῶς μονογυιές.

Μονογυιὲς δὲ δηλοῦντες, ἢ γύπα, ἢ πατέρα, ἢ κόσμον, ἢ ἄνδρα, καὶ ἄνδρα ζωγραφοῦσι. μονογυιὲς μὲν ὅτι αὐτογυιές ἐστι τὸ ζῶον, ὑπὸ ἀηδείας μὴ κυοφορούμενον * μόνου γὰρ γύπος αὐτῆς * τοιαύτη ἐστίν. ἐπειδὰν ὁ ἄρσην βούληται παιδοποιήσασθαι βοὸς ἀφόρευμα λαβὼν, πλάττει σφαιροειδὲς παρεμπλήσιον τῷ κόσμῳ χῆμα, ὃ ἐν τῷ ὀπισθίων μερῶν κυλίσας ἀπὸ ἀνατολῆς εἰς δύσιν, αὐτὸς πρὸς ἀνατολὴν βλέπει, ἵνα ἀποδῷ τὸ τοῦ κόσμου χῆμα. αὐτὸς γὰρ ἀπὸ τοῦ ἀπηλιώτου εἰς λίβα φέρει), ὁ δὲ τῷ ἀετέρων δρόμος ἀπὸ λιβὸς εἰς ἀπηλιώτην. ταύτῃ οὖν ἡ σφαῖραν καταρύξας εἰς γῆν, καταπήγνυται ὑπὸ ἡμέρας εἰκοσιοκτὼ, ἐν ὅσαις καὶ ἡ σελήνη ἡμέρας τὰ δώδεκα ζώδια κυκλεύει, ὑφ' ὧν ἀπομβρίον ζωογονεῖται τὸ τοῦ καθάρου γύπος. τῇ δὲ ὑστεραίᾳ καὶ εἰκοστῇ ἡμέρᾳ ἀνοίξας τὴν σφαῖραν, εἰς ὕδωρ βάλλει. ταύτῃ γὰρ ἡμέραν νομίζουσιν εἶναι σελήνης καὶ ἡλίου, ἔπ τε καὶ γύπων κόσμου. ἧς ἀνοιχθείσης ἐν τῷ ὕδατι, ζῶα ἐξέρχεται, τουτέστιν οἱ καθαροί. Γένεσιν δὲ, διὰ τὴν προειρημένην αἰτίαν. Πατέρα δὲ, ὅτι ἐν μόνῳ πατρὸς τὸν γύπα ἔχει ὁ καθαρός. Κόσμον δὲ, ἐπειδὴ κοσμεῖται τῶν γύπων ποιεῖται. Ἄνδρα δὲ, ἐπειδὴ δη-

μόνη τοιαύτη.

λυκὸν γένος αὐτοῖς ὑ γένεται. Εἰσὶ δὲ ἢ καυθάρων ἰδέαι τρεῖς. πρῶτη μὲν αἰλουροέμορφος ἢ ὑπερ ἢ ἡλίῳ ἀνέθεσαν διὰ τὸ σύμβολον· φασὶ γὰρ τὸν ἄρρενα αἴλουρον, συμπεταθάλλειν τὰς κόρας τῆς τοῦ ἡλίου σελήνης. ὑπακτείνονται μὲν γὰρ ἐπὶ πρὸς τὴν δυσιν ἀνατολήν. προσγυλοειδεῖς δὲ γίνονται ἐπὶ τὸ μέσον τῆ ἡμέρας, ἀμαυρότεραι δ' φαίνονται δύειν μέλλοντος τοῦ ἡλίου. ὅθεν ἢ τὸ ἐν ἡλίου πόλει ξόανον τοῦ θεοῦ αἰλουροέμορφον ὑπάρχει. ἔχει δ' πᾶς καύθαρος ἢ δακτύλους τριάκοντα, διὰ * τὰ βιάκοντα ἡμερῶν τὸν μηνὸς, ἐν αἷς ὁ ἥλιος ἀνατέλλων, τὸν ἑαυτοῦ ποιεῖται δρόμον. δευτέρα δ' γλυφὰ, ἡ δίκεφως ἢ ταυροφόρος, ἥτις ἢ τῇ σελήνῃ καθιερώθη, ἀφ' ἧς ἢ τὰ * ἐν οὐρανῷ ταῦρον, ὑψωμα τοῦ θεοῦ παῖδες Αἰγυπτίων. βίτη δ' ἡ μονόκερως ἢ ἱπποφόρος, ἣν Ἑρμῆ διαφέρειν ἐνόμισαν, καθὰ ἢ ἶβις τὸ ὄρνεον.

τὴν τριακοστὴν ἡμέραν. ἑξάτιον.

ιά. Τί γύπα χαίροντες θηλοῦσι.

Μητέρα δ' χαίροντες, ἢ βλέψιν, ἢ ὄρεον, ἢ πρόγνωσιν, ἢ ἐνιαυτὸν, ἢ ἐρανίαν, ἢ ἐλεήμονα, ἢ ἀθηνᾶν, ἢ ἥραν *, ἢ δραχμὰς δύο, γύπα ζωγραφοῦσι. μητέρα μὲν ἐπειδὴ ἄρρεν ἐν τούτῳ τῷ γήνει τὰ ζώων ἐχὶ ὑπάρχει ὅτι δ' ἢ ἄλλα * γένη γυπῶν, ἃ ἐπὶ ἀνέμοις * συλλαμβάνει, ὧν τὰ θῆλα πρὸς βρῶσιν αὐτῆ μόνον, οὐκέτι δὲ πρὸς ζωογονίαν ὅτι χρήσιμα γυπῶν δ' ἐχὶ ὑπηνέμιον ποιεμένων τὴν ὀχείαν, ἢ τὰ ὠῶν γένεσις ζωογονεῖται. Βλέψιν δὲ, ἐπειδὴ τὰ ἄλλων ζώων ἁπάντων ὀξυωπέστερον ὁρᾷ ἡ γύψ, ἐν μὲν * ἀνατολῇ τοῦ ἡλίου ὄντος, πρὸς δύσιν βλέπουσα, ἐν δύσει δ' τοῦ θεοῦ ὑπάρχοντος. πρὸς ἀνατολὴν δ' ἐκ ἱκανοῦ διαστήματος προιζομένη τὰ πρὸς χρῆσιν αὐτῇ βρώσιμα. Ὅρεον δὲ, δύο πολέμου μέλλοντος τελεῖσθαι, ἢ τόπον ὁρίζει, ἐν ᾧ μέλλει ὁ

Puto legendum ἢ χαμαὶ vide suo loco.

ὄρνεων γένη. συλλαμβάνουσι αὐτῶν.

iicit (eum enim diem esse putat quo & Luna cum Sole congrediatur, & mundi insuper fiat generatio) quæ dum in aqua aperitur, prodeunt animalia, hoc est scarabæi. Ortum autem, propter iam dictam causam. Patrem, quod ex solo patre ortũ habeat scarabæus, Mundum, quòd ad mundi figuram eius procreatio ac fœtus accedat Virum denique, quòd non sit in eorum genere femina. Sunt porro scarabæorũ formæ tres: Prima feliũ specie, ac veluti radiis insignita, quam & Soli ob significationem quandã dicarunt. Aiunt enim felem marẽ, iuxta varium solis habitum & cursum, pupillas cõmutare, ad ortum quidem Solis mane nonnihil extendi, sub meridiẽ velut rotundas fieri, Solẽ ad occasum vergente obtusiores obscurioresq; apparere. Quamobrẽ etiam quæ apud Heliopolin est Dei, Solis inquam, statua, felis speciem præ se fert. Habet autẽ & scarabæus omnis digitos triginta, propter triginta mensis dies, quibus Sol oriens suum per singula zodiaci signa cursum peragit. Alterum scarabæorũ genus bicorne est, & taurina specie, quod cùm & Lunæ consecratum sit, propterea eum qui inter sidera relatus est taurum, huiusce deæ elationem esse perhibent Ægyptiorum filij. Tertium vnicorne est, & suæ peculiaris formæ, quod & Mercurio sacrum esse, vt etiam est Ibis auis, existimarunt.

Vide Pl. l. 11. cap. 28. obseruationem nostram ad hoc Symbolum.

1. AVT virum] *De annulis scarabæo insignitis ad signũ virilitatis dico in obseru.*

11. *Quid, vulturem describentes, indicent.*

Cæterum matrem significantes, aut aspectũ, aut limitem, aut futurorũ cognitionem, aut annum, aut cælum, aut misericordem, aut Mineruã, aut Iunonem, aut drachmas duas, vulturẽ pingunt. Matrem quidẽ, quod in hoc animantiũ genere mas non sit. Sũt porro & alia vulturũ genera, quæ ex vento cõcipiunt quidẽ, sed quorũ qua illic ad esum dumtaxat, nõ item ad fœtũ suscipien-

dum ac formandum sunt accõmodata. At eorum vulturum quorũ non est subuentaneus dumtaxat & ineffi-cax cõgressus, oua ad gignendũ tollẽdamq. sobolẽ sunt in primis idonea. Aspectũ autem, quod ex omnibus animantibus perspicacissimi visus sit vultur, vt qui oriente quidem Sole occasum, occidente vero in ortum prospiciat, atque è satis longo interuallo quæ sibi vsui sint, comparet edulia. Limitem, quod cum belli conficiendi tempus instat, locum vbi pugna cõmittenda sit, septẽ ante diebus ad eum accedẽs præfiniat & circũscribat. Præsagiũ verò, tũ ob iam dictã causam, tum etiã quod ad eam exercitus partẽ se se cõuertere soleat, vbi maior sit futura clades, sibi ex cadaueribus alimentũ seponẽs, ac in futurũ prouidè reseruans. Ergo & prisci reges exploratores mittebãt, per quos in vtram aciei partẽ respexissent vultures, cognoscerẽt, indeq; vincẽdos, atq; internec in astrage delẽdos colligerẽt. Annũ porrò, quo niã animal hoc trecẽtos illos ac sexaginta quinque dies quibus cõpletur annus, ita distribuit, vt cẽtum quidẽ ac viginti dieb. prægnãs maneat, totidẽ pullos enutriat, reliquis vero centũ acviginti sui curã gerat, neq; vterũ ferẽs, neque alẽdis addicta liberis, sed seipsã duntaxat ad aliã parans conceptionẽ. Quinque autẽ illos, qui supersunt anni dies in venti, vt iam dictũ est, cõpressionem insumit. Misericordẽ autẽ, quod quibusdã alieniissimũ fortasse videbitur, præsertim quũ hoc animal cũcta interimat. Sed vt hoc pictura vulturis innuerẽt, eo impulsi sunt, quod centũ illis acviginti diebus quibus suos educat, pene nunquã euolet, sed omnẽ curã ac sollicitudinẽ in illis alẽdis adhibeat Quod si eo tẽpore cibus nõ suppetat, quo eos sustentet proprio execto femore sugendum eis exhibet & impertitur sanguinẽ, vt ne cibi penuria atq; inedia cõficiantur. Mineruã ac Iunonẽ, quoniã videtur apud Ægyptios Mineruã quidẽ superius

πόλεμος γίνεται, περὶ ἡμερῶν ἑπτὰ ἐπ' αὐτῇ παρεγενόμην. Περίγνωσιν δὲ, διότι τὰ περιστερίδια, καὶ ὅτι περὶ τούτου πλείονας * σφαζομένους καὶ * ἡπατωμένους βλέπει, τὰ μενούδια τῷ ἑαυτῆς ἐν τῷ πατρὸς τροφῷ, παρ' ᾧ καὶ οἱ ἀρχαῖοι βασιλεῖς, κατασκόπους ἔπεμπον σκεπτόμενοι κατ' ποῖον τῶν πολέμων αἱ γῦπες βλέπουσι μέρος, ἐντεῦθεν σημαίνοντες τὸν ἡπατωμένους. Ἐνιαυτὸν δ', διὰ τὸ ἐν τούτῳ τῷ ζώῳ τριακοσίας ἑξήκοντα πέντε ἡμέρας τοῦ ἔτους διατρίβειν, ἐν αἷς ὁ ἐνιαύσιος ἐκτελεῖται χρόνος. ἑκατὸν καὶ εἴκοσιν ἡμέρας ἔγκυος μένει, καὶ ταῖς ἴσαις τοὺς νεοσσοὺς ἐκτρέφει. ταῖς δὲ λοιπαῖς ἑκατὸν εἴκοσι τῷ ἑαυτῆς ἐπιμέλειαν ποιεῖται, μήτε κυοφοροῦσα, μήτε τρέφουσα, παρασκευάζουσα δ' ἑαυτῷ εἰς ἑτέραν σύλληψιν· τὰς δὲ λοιπὰς πέντε τοῦ ἔτους ἡμέρας, ὡς ἤδη προεῖπον, εἰς τὸ τοῦ ἀνέμου ὄχεια καταναλίσκει. Ἐλεήμονα δὲ, ὅσον δοκεῖ παρέχεσιν ἐναντιώτατον ὑπάρχειν, ἐπεὶ τοῦτο τὸ ζῶον πάντα ἀναιρεῖ καὶ καθάπαν δὲ τοῦτο χαλᾶται, ἐπειδὴ ἐν τοῖς ἑκατὸν εἴκοσιν ἡμέραις ἐν αἷς τὰ ἑαυτοῦ ἐκτρέφει τέκνα, ὅτι πλεῖον ἢ πέντε. ὅτι δὲ τοὺς νεοσσοὺς καὶ τῷ τούτων τροφῷ ἀσχολεῖται ἐν αἷς ἀπορίπτει τροφῆς καὶ παρέχεται τοῖς νηπίοις, τὸν ἑαυτῆς μηδὲν ἀνατεμοῦσα, παρέχει τοῖς τέκνοις τὸ αἷματος μεταλαμβάνειν, ὡς μὴ ἀπορήσαντα τροφῆς ἀναιρεθῆναι. Ἀθυμίαν δὲ καὶ ὄκνον, ἐπειδὴ δοκεῖ παρ' Αἰγυπτίοις, ἀθυμίᾳ μὲν τὸ ἄνω τοῦ οὐρανοῦ ἡμισφαίριον ἀπειληφέναι. τὸ δὲ κάτω, ὄκνον. καὶ τοῦτ' γυπῶν δὲ, ὡς προεῖπον, γένος ἀηλιῶν ἐστὶ γένος μόνον, δι' ἣν αἰτίαν καὶ παντὶ ἀηλικῷ ζωδίῳ οἱ Αἰγύπτιοι, γῦπα ὡς βασιλέων ὀπτιθέασιν, ἀφ' ὧν καὶ πᾶσαν θεὰν, ἵνα μὴ πρεσβεύσας χεάφων μηκύνω τὸν λόγον * σημαίνοντες, τὸν γῦπα χεάφουσιν Αἰγύπτιοι. μητέρα οὖν τελοῦντες σημαίνουσι, γῦπα ζωχαφοῦσι. μήτης γὰρ ἐστὶ ἀηλικοῦ ζώου. Οὐσαμίαν δὲ

Pro his duobus habet tãtum vetus. σφαζομένους.

(ἐ γὸ ἀρέσκ ἀυτοῖς τὸν οὐρανὸν λέγιν) ἐπεὶ τούτων
ἡ γῆσεις ἐκείνων ὅση. Δραχμὰς δὲ δύο δίδη παρ' Αἰ-
γυπτίοις μονὰς ὅσιν αἱ δύο γραμμαί. μονὰς δὲ, παντὸς
ἀριθμῦ γῆσεις. ἐυλόγως ἓν δύο δραχμὰς βυλόμυοι
δηλῶσαι, γῦπα γράφουσιν, ἐπεὶ μήτης δοκεῖ ἢ γῆσεις
εἶναι, καὶ διάφορ ἢ μονάς.

ιϛ. Πῶς ἤφαιςον γράφουσιν.

Ηφαιςον δὲ γράφοντες, κάνθαρον ἢ γῦπα ζωγρα-
φοῦσι. Αθηναῖ δὲ, γῦπα ἢ κάνθαρον. δοκεῖ γὸ ἀυ-
τοῖς ὁ κόσμος σωιεσάναι, ἔκτε ἀφσενικοῦ ἢ θηλυκοῦ.
ἐπὶ ὃ τ Αθηνᾶς τὸν γῦπα γεράφουσι· ἔτοι γὸ μόνος
θεῶν παρ' ἀυτοῖς ἀφσενοθήλυς ὑπάρχοισ.

ιγ'. Τί ἀςέρα ζεράφοντες δηλοῦσι.

Θεὸν δὲ ἐγκόσμιον σημαίνοντες, ἢ εἱμερμένην, ἢ
τ πέντε ἀριθμὸν, ἀςέρα ζωγραφοῦσι. Θεὸν μὲν, ἐπει-
δὴ φερήνοια θεοῦ, τὸν νίκλον φερσάσει, ἢ τ ἀςέρων
καὶ τ παντὸς κόσμου κίνησις ἐκτελεῖται, δοκεῖ γὸ
ἀυτοῖς δίκα θεοῦ, μηδὲν ὅλως σωιεσάναι. εἱμερμέ-
νην δὲ, ἐπεὶ ἢ ἄυτη ἐξ ἀςρικῆς οἰκονομίας σωίσα).
τὸν δὲ πέντε ἀριθμὸν, ἐπειδὴ πλάδος ἔντος ἐν ουρα-
νῶ, πέντε μόνοι ἐξ ἀυτῶν κινέμυοι τὸν τ κόσμου
οἰκονομίαν ἐκτελοῦσι.

cœli hemiſphæriũ occupaſſe, Iuno verò inferius. Quin & vulturũ genus, vt iam expoſui, feminas tantũ cõplectitur. Quam ob causã & cuiuis feminei ſexus animãti Ægyptij vulturẽ, vt in eo ſexu principẽ ac primariũ apponunt: ex quo & deã omnẽ, ne ſigillatim vnamquãq; percurrens, prolixior ſim, † ſignificãtes, vulturẽ pingunt Ægyptij. Inſuper & matrẽ innuere volẽtes, vulturem pingunt: eſt enim mater feminęæ naturæ. ἀεριαν autem hoc eſt cælum (neq; enim placet ipſis, maſculino genere ἀερὸν dicere) quoniam horũ omniũ generatio inde eſt. Duas deniq; drachmas, quod apud Ægyptios duæ lineæ vnitas eſt. Vnitas vero cuiuſlibet numeri ortus eſt atq; principiũ. Iure igitur duas drachmas indicare volẽtes, vulturẽ pingunt, quòd generationis ipſe ſibi autor materq; ac principium, quemadmodum & vnitas eſſe videatur.

Oſtendo hîc drachmarum nomen irrepſiſſe pro lineis, quod Pierium torſit dubitatione. vide obſeruat.

12. *Quomodo Vulcanum notent.*

At Vulcanum indicantes, ſcarabæum, & vulturem pingunt. Mineruam verò, vulturem & ſcarabæum. Ipſis enim videtur mundus ex mare ac femina conſtare, Vulturem autem Mineruæ appingunt, quod hi ſoli ex diis apud ipſos mares ſint ſimul ac feminæ.

Non poſſunt iſta congruere, nam quomodo vni, duo Symbola inter ſe oppoſita reſponderent? Scribe, Ηφαιστον δὲ γράφοντες κάνθαρον ζωγραφοῦσι, Ἀθηνᾶν ὁ ἢ Ηφαιστον γύπα ἢ κάνθαρον. *Vulcanum indicantes ſcarabæum pingunt, Mineruam verò ſimul cum Vulcano, vulturem & ſcarabæum.*

13. *Quid fidus pingentes, innuant.*

Deum mundo inhabitantem ſignificantes. aut fatũ, aut quinariũ numerũ, fidus pingunt. Deũ quidẽ, quòd Dei prouidentia victoriã decernit atq. imperat, qua & ſiderũ orbiſq; vniuerſi motus peragitur Exiſtimant. n. ſine Deo nihil prorſus cõſiſtere. Fatũ autẽ, quod id quo-

que è siderũ cursu ac dispẽsatione cõstituatur. Quinariũ verò numerũ, quoniã cùm quãplurima atq; adeo innumera sint in cęlo sidera, sola exhis quinque, motu suo orbis pulcherrimã efficiũt distributionẽ ac moderamẽ.

Merceri versio θεὸν εὔκοσμον, Deũ pulchrè ornatũ, reposui Deum mundo inhabitantem, Diuinam enim prouidentiam significat per vniuersum commeantem. Quinque autem illæ stellæ sunt opinor reliqui planetæ, excepto Sole & Luna, nam stellæ nomine censeri non solent.

14. *Quid Cynocephalum pingentes demonstrent.*

Natio pro natatione seu vrinatore in hunc locum irrepserat.

Lunam demonstrantes, aut terrarũ orbẽ, aut literas, aut sacrificiũ, aut irã, aut natationẽ, Cynocephalũ pingunt. Lunã quidem, propterea quod animal hoc cõsensum quendã cum Dei cõgressu, ex quo & affici soleat, habet. Vbi enim aliquanto tẽpore Luna cum Sole congrediens, expers luminis opacaq; permanet, tũ mas quidem Cynocephalus nec quoquã intuetur, nec vescitur: sed demisso in terrã vultu indignabundus, velut Lunæ raptũ deplorãs, mœret. Femina verò præterquã quod nusquã oculos cõtorquet, ipsa quoq; eodẽ quo mas afficitur modo. Ideóq; ad hæc vsq; tempora in tẽplis, Cynocephali nutriuntur, vt ex ipsis coniunctionis Solis & Lunæ tempus cognosci possit. Terrarũ autẽ orbem, quoniã septuaginta duas ferunt iam olim orbis habitati fuisse regiones: hos porro, si diligẽter in templis nutriãtur, & curentur, non sicut cætera animalia vno die emoriuntur, sic & ipsos emori: sed ipsorum partem quandã singulis diebus emorientem ac tabescentem à sacerdotib⁹ humari, reliquo interim corpore in sua natura persistente idq; per septuaginta duos dies, quibus expletis, tum prorsus interit. Litteras, quia est (apud Ægyptios) natio quædã & genus Cynocephalorum, qui literas norunt. Quapropter vbi primùm in sacram ædem ductus fuerit Cynocephalus, tabellam ei apponit, vnà cũ scir-

ιδ'. Τί κυνοκέφαλον γράφοντες δηλοῦσι.

Σελήνην ὑ γράφοντες, ἢ οἰκουμβρίαν, ἢ γράμματα, ἢ ἱερέα, ἢ ὀργάνου, ἢ κολυμβον, κυνοκέφαλον ζωγραφοῦσι. Σελήνην μὲν, ἐπειδὴ τὸ ζῶον τοῦτο συμπάθειάν τινα πρὸς τὴν τοῦ Διὸς σύνοδον ἐπήσατο. ὅταν γὰρ ἐν τῷ μέσῳ τὸ ὥρας ἡ σελήνη συνοδεύουσα ἡλίῳ ἀφώτιστος γένηται, τότε ὁ μὲν ἄφρων κυνοκέφαλος οὐ βλέπει, οὐ δὲ ἐσθίει. ἄχθεται ὑ εἰς τὴν γλῶν γενευκώς, καὶ δάκρυα πενθῶν τὴν τῆς σελήνης ἀπαγλώ. ἡ δὲ ἡλιακὴ μὴ τὸ μὴ ὁρᾶν, καὶ πάντα τῷ ἄρρενι πάσχει. διὸ καὶ μόνοι τῶν νεῶν ἐν τοῖς ἱεροῖς τρέφονται κυνοκέφαλοι, ὅπως ἐξ αὐτῶν γινώσκηται τὰ ἡλίου καὶ σελήνης μέρος τῆς συνόδου. οἰκουμβρίαν ὑ ἐπειδὴ ἑβδομήκοντα δύο χρόνους τὰς ἀρχαίους φασὶ τὴν οἰκουμβρίης εἶναι, τότους ὑ τρεφομένους ἐν τοῖς ἱεροῖς καὶ ἐπιμελείας τυγχάνοντας, ἐ, καθάπερ τὰ λοιπὰ ζῶα ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ τελευτᾷ, οὕτω καὶ τούτους; ἀλλὰ μέρος αὐτῶν κατ' ἐνιαύσιον ἡμέραν * νεκρέμμον, ὑπὲρ τῆ ἱερέων διαπέδῃ, τὸ λοιπὸν σώματος ἐν τῷ κτῆ φύσιν ἔντος. ἕως δ' ἂν αἱ ἑβδομήκοντα καὶ δύο πληρωθῶσιν ἡμέραι, τότε ὅλους ἀποθνήσκει. Γράμματα ὑ, ἐπειδὴ ὅτι συγγένεια κυνοκεφάλων * Αἰγυπτίοις ἐπισταμένων γράμματα. παρ' ὃ εἰς ἱερὸν ἐπιδὰν πρῶτα κομιδῇ κυνοκέφαλος, δέλτον αὐτῷ παρατίθησιν ὁ ἱερεὺς, καὶ χοινίον, καὶ μέλαν, πειράζων εἰ ἐπίσταται ἐπισταμένης ὅτι συγγενείας γράμματα, καὶ εἰ γράφει. ἔτι ὑ καὶ τὸ ζῶον, ἐπὶ ἑρμῆ ἐνεμίθη τῷ παντῶν μετέχοντι γραμμάτων. Ἱερέα δὲ, ὅτι φύσει ὁ κυνοκέφαλος ἰχθὺν οὐκ ἐσθίει, ἀλλ' οὐδὲ * ἰχθυόμμον * ἄρτον, καθάπερ καὶ οἱ ἱερεῖς αὐτός. γίνεται * δὲ περιτελεμμένος, ὡς καὶ οἱ ἱερεῖς ὑπισχνούμενοι πε-

Rectè hic ex Romano codice νεκρέμμον. cõtra Mercerii coniecturam qui legit ἐσθίουσιν. Αἰγυπτία. ἰχθυόμμος ἄρτους.

εἰτομλώ. ὀργλῶ δὲ, ἐπίσης τὸ ζῶον τοῦτο παρὰ τὰ ἄλλα θυμικώτατόν τε καὶ ὀργίλον ὑπάρχει. κολυμβον δὲ, διότι τὰ μὲν ἄλλα ζῶα κολύμβῳ χρώμενα, ὑπερφαίνεται. * φαίνονται· μόνον δὲ τοῦτο εἰς ὃν τόπον ἀφίκηται πορευθῶναι κολυμβᾷ, κατὰ μηδὲν τῷ ῥύπῳ, παραφερόμενος.

ιέ. Πῶς χάφωσι σελλίνης ἀνατολῶν.

Σελλίνης δὲ ἀνατολὰ χάφῃν βυλόμενοι, πάλιν κυνοκέφαλον ζωγραφοῦσι, * τέσσαρα τοιῶδε ἑστῶτα καὶ ταῖς χεῖρας οὐρανὸν ἐπαίροντα, βασιλείαν τε ὅτι τῆς κεφαλῆς ἔχοντα. τοῦτο χάφωσι τὸ σῆμα ὅτι τῆς ἀνατολῆς, ὃ κυνοκέφαλος ποιεῖται ὡς εἰπεῖν ἀφιερούμενος τῇ θεῷ, ἐπειδὴ ἀμφότεροι φωτὸς μετειλήφασι.

σήματα.

ιϛ. Πῶς ἰσημερίας δύο.

Ἰσημερίας * δύο πάλιν σημαίνοντες, κυνοκέφαλον καθήμενον ζωγραφοῦσι ζῶον· ἐν ταῖς δυσὶ γὰρ ἰσημερίαις τῆς ἐνιαυτοῦ, δωδεκάκις τῆς ἡμέρας καὶ ἐκάστην * ὥραν οὐρεῖ. τὸ δὲ αὐτὸ καὶ ταῖς δυσὶ νυξὶ ποιεῖ. διόπερ ἐν ἁλόγοις ἐν ταῖς ὑδρολογίοις αὐτῶν Αἰγύπτιοι κυνοκέφαλον καθήμενον γλύφουσιν. ἐν δὲ τῷ μορίου αὐτὸ ὕδωρ ἐπιῤῥέον ποιοῦσιν. ἔπειτα, ὥσπερ προεῖπον, ταῖς τῆς ἰσημερίας δώδεκα σημαίνει ὥρας. ἵνα δὲ μὴ εὐρύτερον τὸ κατασκεύασμα ὑπάρχῃ, δι' οὗ τὸ ὕδωρ εἰς τὸ ὡρολόγιον ἀποκρίνεται, μηδὲ πάλιν στενότερον. ἀμφοτέρων γὰρ χρεία. τὸ μὲν γὰρ εὐρύτερον, ταχέως ἀφιέναι τὸ ὕδωρ, οὐχ ὑγιῶς τὴν ἀναμέτρησιν τῆς ὥρας ἀποτελεῖ. τὸ δὲ στενότερον, κατ' ὀλίγον καὶ βραδέως ἀπολύον τὸν χρόνον, ἕως τῆς οὐρᾶς πέχα διείραντες, ἐφ' ὃ τοῦτο πάχος, διάφορον κατασκευάζουσι,

δὲ.

Deest in veteri. ὥραν.

peo stilo atq; atramento, nimirũ vt periculũ faciat, ne ex eo Cynocephalorũ genere, qui litterarũ gnari sunt; & an literas pingat: pingit itaq. in ea tabella literas. Præterea hoc animal Mercurio dicatũ est, qui literarũ omniũ particeps est. Sacrificiũ verò, quòd naturà Cynocephalus ab esu piscis atq. adeo panis, qui pisce sit intinctus abhorret, sicut & externi sacerdotes. Adde quod circũcisus gignitur, quã quidẽ circũcisionem sũmo curant ac peragunt studio sacerdotes. Iram, quia hoc præter cætera animantia maximè iracundũ est, & ad indignationẽ procliue. Natationem porro, quoniam cætera quidem animantia frequenti natatione sordes & squalorem contrahunt: solum hoc ad eum quem instituit locum nando peruenit, nec tamen vllis à natiuo colore transfertur, aut sordibus inquinatur.

Ἰχθυώμμον ἄρτον, hîc aliquis verterat, Panem ex piscibus. Imo intellige, panem iusculo piscis intinctum. Nam quod ait Clitarchus, Oritas panem ex piscibus fecisse, hoc perrarum est, nec Ægyptijs consuetum.

15. *Quomodo Lunæ exortum indicent.*

Lunam autem orientem indicare volẽtes, rursum cynocephalũ hoc habitu pingunt stantẽ, manusq. in cælũ tollentẽ, ac regiũ insigne capite gestantẽ. Hac autẽ figura ad Lunæ ortũ demõstrandũ, depingũt cynocephalũ, quod hoc habitu videatur cynocephalꝰ deæ gratulari: quod ambo, Sol iũq ıã ac Luna, luminis participes sint. 1. REGIVM insigne] *Mercerus vir alioqui eruditus hîc abusus est voce τῦ βασιλείυ quã putauit significare regiũ insigne seu diadema, sed aliud Orus intellexit, quod doceo in obseruat.*

16. *Quomodo æquinoctia duo.*

Rursum æquinoctia significantes, idem animal, cynocephalum sedentem pingunt. Duobus enim anni æquinoctijs, duodecies in die per singulas nimirum horas vrinam reddit, idemq. & noctu facit. Quare non imme-

rito suis hydrologiis Ægyptij cynocephalum sedentem insculpunt, è cuius membro aqua defluat: idq. propterea quod duodecim, vt iam dixi, in quas æquinoxij tempore dies ac noctes ex æquo diuiduntur, horas significat. Cæterum ne foramen illud acutè artificioseq. constructum, per quod in horologium aqua profluit & excernitur, aut latius sit, aut rursum arctius (vtrumq. enim magni refert, si quidē latius, cum magna celeritate aquā profundat, non rectè horæ modum ac dimensionē perficit: angustius autem paulatim ac latius quàm par sit, aquæ ductū laxat) remediū hoc excogitarunt, vt [1] quicquid pilorū est, ad caudam vsque abradentes pro huius crassitudine ferreā quandā fistulā in vsum iā dictū fabricētur. Hoc autē ipsis visū est nō absq. ratione quadā sicut nec in cæteris facere: & quod etiā solus ex omnibus animantibus, æquinoctio duodecies in die per singulas horas adlatrat.

1 QVICQVID pilorum, &c.] *Hic locus valdè perplexus est, & malè ab interpretibus intellectus, de quo vide coniecturam nostram in obseruat.*

17. *Quomodo animum siue iram innuant.*

De hoc plura in obseru.

Animum autem siue iram volentes signare, Leonem pingunt. Caput enim magnum habet hoc animal, & pupillas quidem ignitas, faciem vero rotundā, & circūquaq. radiorū more sparsos pilos instar Solis. quare & sub solio hori, hoc est Solis, leones supponūt, huius animalis cum Deo similitudinē maximā demōstrantes. Dicitur autem apud eos Sol Horus, eo quod horis præsit.

18. *Quomodo robur notent.*

Robur notantes, Leonis anteriora membra pingunt, quod hæc ei ex toto corpore robustissima sint.

19. *Quomodo vigilantem demonstrent.*

Vigilantē autem sedulūq. hominem, aut etiā custodē ostendētes, Leonis caput pingūt, quonia m Leo vigilans

πρὸς τ' προκυμαίαν χρείαν. τοῦτο δ' αὐτοῖς ἀρέσκει ποιεῖν, ἐκ ἄνευ λόγου τινός (ὡς) καὶ οὐδὲ ὅπι τ' ἄλλων, καὶ ὅτι ἐν ταῖς ἰσημερίαις, μόνος τ' ἄλλων ζῴων δωδεκάκις τ' ἡμέρας κράζει καθ' ἑκάστην ὥραν.

ιζ'. Πῶς θυμὸν δηλοῦσι.

Θυμὸν δὲ βουλόμενοι δηλῶσαι, λέοντα ζωγραφοῦσι. κεφαλὴ γὰρ ἔχει μεγάλην τὸ ζῶον, καὶ τὰς μὲν κόμας πυρώδεις, τὸ δὲ πρόσωπον, σγρογγύλον, καὶ περὶ αὐτὸ ἀκτινοειδεῖς πείρας, καὶ μάνην ἀπὸ ὄπθεν καὶ ὑπὸ τὸν τράχηλον τῆς ὥρας, λέοντας ὑποπτήσσοντας, δεικνύοντες τὸ θεῖον τ' θεὸν τῆς ζώης σύμβολον. ἥλιος γὰρ ὁ ὥρας ἀπὸ * τ' ὡρῶν κρατεῖ. τῆς.

ιη'. Πῶς ἀλκὴν γράφουσιν.

Ἀλκὴν δ' γράφοντες, λέοντος τὰ ἔμπροσθεν ζωγραφοῦσι, διὰ τὸ εὐανεγνωστέρα αὐτῷ ὑπάρχειν ταῦτα τὰ μέλη τοῦ σώματος.

ιθ'. Πῶς ἐγρηγορότα γράφουσιν.

* Ἐγρηγορότα δ' γράφοντες, ἢ καὶ φύλακα, λέοντος γράφουσι κεφαλὴν, ἐπειδὴ ὁ λέων ἐν τῷ ἐγρηγορέναι, μύουκε τοὺς ὀφθαλμούς, κοιμώμενος δ' ἀνεῳγότας τούτοις ἔχει, ὡσπερ ὅτι τοῦ φυλάττειν σημεῖον. διόπερ καὶ συμβολικῶς τοῖς κλείθροις τ' ἱερῶν λέοντας ὡς φύλακας παρέλαβον. γρηγορότα.

κ'. Πῶς φοβερὸν.

Φοβερὸν ὃ σημαίνοντες, τῷ ἀυτῷ χρῶνται σημείῳ. ἐπειδὴ ἀλκιμώτατον ὑπάρχον τῶτο τὸ ζῶον, πάντας εἰς φόβον τοὺς ὁρῶντας φέρει.

κά. Πῶς νείλε ἀνάβασιν.

Νείλου δὲ ἀνάβασιν σημαίνοντες, ὃν καλοῦσιν Αἰγυπτίοι γοῦν, ἐρμηνευθὲν δὲ σημαίνει νέον· ποτὲ μὲν λέοντα γράφουσι, ποτὲ δὲ τρεῖς ἰδέας μεγάλας· ποτὲ δὲ οὐρανὸν, καὶ γῆν· ὕδωρ ἀναβλύζουσαν. λέοντα μὲν, ἐπειδὴ ὁ ἥλιος εἰς * λέοντα χρόμενος πλείονα τὴν ἀνάβασιν τῶ * νείλου ποιεῖται. ὥστε * ἐμμένοντος τῷ ἡλίου τῷ ζωδίῳ τούτῳ, τὸ δίμοιρον τῶ νέου ὕδατος πλημμυρεῖ πολλάκις. ὅθεν καὶ παὶ χολέδρας, καὶ τοὺς εἰσαγαγεῖς τῶ ἱερῶν χρωμῶν, λεοντομόρφους κατεσκεύασε οἱ * τῶ ἱερατικῶν ἔργων προεστῶτας ἀφ' ὧ καὶ μέχρι νῦν καλ' ὑγρὸν πλεονασμὸν ὑγρότητος.*

Τεία ὃ ἰδέα, ἡ ἐρανὸν, καὶ γῆν ὕδως βλύζυσα, τὸ μὲν ὑδρεῖον ὁμοιῶντες χαρδίᾳ * Γλῶσαν ἐχούσῃ. καρδίᾳ μὲν ἐπειδὴ παρ' αὐτοῖς τὸ ἡγεμονικὸν ὃτι τῶ σώματος αὐτῆ, καθάπερ ὁ νείλος τῶ * Αἰγυπτίας ἡγεμών καθέστηκε. Γλώσῃ ὃ, ὅτι διὰ παντὸς ἐν ὑγρῷ ὑπάρχυσι ταύτῳ, καὶ γλυέτεραν τῶ εἶναι καλοῦσιν ὃ ὑδρεία, καὶ ὅτε πλείονα, ὅτε ἔλαττον ἀ. ἐπειδὴ ἡ τῶ ἀναβάσεως ἐργασία κατ' αὐτοὺς τιμερὴς ὑπάρχει. ἐν μὲν ὑσῆ τῶ γῆς* Αἰγυπτίας τάξαντες, ἐπειδὴ ὅτι καθ' αὐτὴν ὕδατος γονιμικὴ. ἕτερον ὃ, ὑσῆ τῶ ὠκεανοῦ. καὶ γὰ ἀπὸ τούτου ὕδως παραγίνεται εἰς Αἴγυπτον ὧ τῷ τῶ ἀναβάσεως καιρῷ. τρίτον ὃ ὑσῆ τῶ ὄμβρων. οἳ γίνονται κατὰ τὰ νότια τῶ Αἰθιοπίας μέρη, κατὰ τῶ τῶ ἀναβάσεως τῶ νείλε καιρόν. ὅτι ὃ γονιμὰ ἡ Αἴ-

λείπ.

m. f. vbi præpositio ἐν deest.

ποιεῖσαν τῶ θεῶ.

ἐμμένον ἀχαῖον.

ἴσ. λείπει τῷ ἀυτῷ σημείῳ χρῶνται.

καρδίαν Γλῶσαν.

Αἰγύπτιε.

Αἰγύπτιε.

oculos claudit, eosdem quũ dormit apertos habet, quod quidem custodiæ atq. excubiarum signum est. Quocirca non absq. significatione templorum claustris, leones qui custodum loco sint, appinxerunt.

Confirmo Syntagm. 2. l. IX. Symbol. 13.

20. *Quomodo terribilem ac formidandum.*

Eodem quoque, vt formidabilem notent, signo vtũtur, quia quum viribus maximè polleat animal hoc, omnibus qui eum inspexerint, metum iniicit.

21. *Quomodo Nili ascensum & exundationem.*

Nili insuper inundationẽ significãtes, quem Ægyptio nomine Nun (quod si interpreteris, nouũ sonat) appellãt, modò Leonem pingũt, modò tres magnas hydrias, modò vero cælũ ac terrã aquæ copiã scaturientẽ. Leonem quidẽ, quòd quum Sol Leonẽ subit, ampliorẽ Nili facit inundationem. Quamdiu enim Sol in hoc signo perstitit, sæpenumero in duplum ipsius Nili aqua excrescit. Quare & tubos canalesq. sacrorũ fontiũ, * solent ij qui sacris præsunt operibus, Leonis figura fabricari, Quapropter in hodiernũ vsque diem, dum pro ingenti inundatione preces effundunt, Leonis signo vti solent. Tres autem hydrias, aut cælum & terram quæ aquæ copiam scaturiat, * Nilum persimilem facientes cordilingua prædito. Cordi quidem, quoniam princeps hæc & potissima apud ipsos habetur totius corporis pars, sicut & Nilus totius Ægypti dux est & princeps. Linguæ autem, quod quum hæc perpetuo in humido esse gaudeat, insuper & ipsam genitricẽ causamq. rerũ status appellãt. Tres porro hydrias, nec plures, nec pauciores pingũt, quod triplex exeorũ sentẽtia sit inũdationis causa effectrix. Vnã quidã Ægyptiæ terræ ascribũt, quæ ex sese aquã producit. Alterã Oceano, ex quo inũdationis tẽpore aqua in Ægyptũ exæstuat. Tertiã imbribus, qui per id tẽpus quo intumescit Nilus ad austrinas

Soliti sunt ij quielim sacris præerãt

Pingũt hydriã simílem faciẽtes

Æthiopiæ partes contingunt. Quod autem Ægyptus ex seſe aquam gignat: inde facile eſt deprehendere, quod cùm in cæteris orbis tractibus hyeme ſoleant exundare flumina, idque propter imbres copioſos & aſſiduos, ſola Ægyptiorũ regio, quoniam totius orbis velut vmbiculus eſt, ac media non ſecus atque in oculo pupilla, æſtate ſibi inundationes Nili procreat.

De hoc Hieroglyphico dico in obſeruationibus quod autem ait Nilum ab Ægyptijs νοῦν appellari, congruentia dicit Heſichio, qui in dictione νοὺς, ait eam ſignificare τὸ χωὶ ποταμὸν, & μονάδα. Hic igitur fluuius eſt Nilus.

22. *Quomodo Ægyptum deſignent.*

Ægyptum autem deſignantes, conflagrantem aceram pingunt, & ſuperne cor, illud innuentes, quemadmodum zelotypi cor in perpetuo æſtu ac flamma eſt, ſic Ægyptum quia immodicè calet, continenter quæ in ſe ſunt, animare ac procreare.

23. *Quomodo hominem qui è patria peregrè nunquam profectus ſit.*

Hominẽ qui nunquam ſolo natali relicto, peregrinatus fuerit, ſignificantes, Onocephalũ pingunt, quia nec vllam audit hiſtoriam, neque nouit quæ apud exteras gentes fiunt.

24. *Quomodo tutelam ac præſidium.*

Præſidium autem ac remedium innuere volentes, duo pingunt hominum capita, vnum maris intro aſpiciens, alterum feminæ foras. Ita enim nullum dæmonem inuadere poſſe aſſerunt. Sic enim & ſine literis, duobus inquam, capitibus ſeſe ab omni diſcrimine & inſidijs tuentur.

De phylacterijs dico in obſeruationibus.

25. *Quomodo imperfectum adhuc hominem, rudémque atque informem fœtum demonſtrent.*

Hominem necdum omnibus in vtero membris effor-

γυπτος τὸ ὕδωρ, δυνατὸν ὂν ἐντεῦθεν μανθάνειν. ἐν γὰρ τῷ λοιπῷ κλίματι τὸ κόπρια, αἷς τὸ ποταμὸν πλημμύρας ἐν τῷ χειμῶνι ἀποτελοῦσι, διὰ τὸ συνεχῶν ὄμβρων τὸ τοιοῦτον συμβαίνοντος, μόνη ἡ Αἰγυπτίων γῆ, ἐπὶ μέσῃ τῇ οἰκουμένῃ ὑπάρχει, καθάπερ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ ἡ λεγομένη κόρη, δέεσις, ἄγει πρὸς τὸ τείλος ἑαυτῆς ἀνάβασιν.

κβ'. Πῶς Αἴγυπτον γράφουσι.

Αἴγυπτον δὲ γράφοντες, δυμαπήειον χαμόμυον ζωγραφοῦσι, καὶ ἐπαίω καρδίαν, δηλοῦντες ὅτι ὡς ἡ τῆς ζυλοτύπου καρδία, διαπαντὸς πυροῦται, οὕτω ἡ Αἴγυπτος ἐν τῇ θερμότητος, διαπαντὸς ζωογονεῖ τὰ ἐν αὐτῇ ἢ παρ' αὐτῇ ὑπάρχοντα.

κγ'. Πῶς ἄνθρωπον μὴ ἀποδημήσαντα τὸ παράδοξος.

Ἄνθρωπον τὸ παράδοξος μὴ ἀποδημήσαντα σημαίνοντες, ὀνοκέφαλον ζωγραφοῦσιν, ἐπειδὴ οὔτε ἀκούει τινὸς ἰσοείως, οὔτε τὰ ἀπὸ ξένης γινόμενα αἰσθάνεται.

κδ'. Πῶς φυλακτήριον.

Φυλακτήριον δὲ γράφειν βουλόμενοι, δύο κεφαλὰς ἀνθρώπων ζωγραφοῦσι, τὴν μὲν τὸ ἄρσενος, ἔσω βλέπουσαν, τὴν δὲ θηλυκὴν ἔξω. οὕτω γάρ, φασιν, οὐδὲν τῶν δαιμονίων ἐφάψεται· ἐπειδὴ μὴ χωρεῖ γραμμάτων, τοῖς δυσὶ κεφαλαῖς ἑαυτὸν φυλακτηριάζοισι.

κε'. Πῶς ἄνθρωπιν ἄπλαστον γράφουσιν.

Ἄπλαστον δὲ ἄνθρωπον γράφοντες, βάβαχον ζωγρα-

φῶσιν. ἐπειδὴ τούτου ἡ γλύφεις ἐν τῷ ποταμῷ ἱλύος ἀποτελεῖται. ὅθεν καὶ ἔαν ὅτε ὀρᾶται τῷ μὲν ἑτέρῳ μέρει ἀπὸ βαρυάχῳ, τῷ δὲ λοιπῷ χεώδει τινὶ ἐμφερὴς, ὡς καὶ * ἐκλιπόντι τῷ ποταμῷ * συνεκλιπεῖν.

ἐκλείποντι. συνεκλείπειν.

κς'. Πῶς ἄνοιξιν.

Ἄνοιξιν δὲ θέλοντες δηλῶσαι, λαγωὸν ζωγραφοῦσι, διὰ, τὸ παίποτε τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀνεῳγότας ἔχειν τοῦτο τὸ ζῶον.

κζ'. Πῶς τὸ λέγειν.

Τὸ λέγειν δὲ γράφοντες, γλῶσσαν ζωγραφοῦσι, καὶ ὄφεως ὀφθαλμὸν, τὰ μὲν προστεῖα τῆς λαλιᾶς τῇ γλώσσῃ μερίζοντες, τὰ δευτερεῖα δὲ ταύτης τοῖς ὀφθαλμοῖς. οὕτω γὰρ οἱ * τε λόγοι τελείως τῆς ψυχῆς καταισθήσασι, ὡσὰν τὰ κινήματα αὐτῆς συμμεταβάλλοντες ἐνίοτε καὶ ἑτέρα λαλιὰ παρ' Αἰγυπτίοις ὀνομάζεται. ἑτέρως δὲ τὸ λέγειν σημαίνοντες, γλῶσσαν καὶ χεῖρα ὑπὸ κάτω γράφουσι, τῇ μὲν γλώσσῃ τὰ προστεῖα τοῦ λόγου φέρειν δεδοκότες, τῇ δὲ χειρὶ, ὡς τὰ τῆς γλώσσης βελήματα * αὐτύσειν, τὰ δευτερεῖα.

ἀπαλύσειν.

κή. Πῶς ἀφωνίαν.

Ἀφωνίαν δὲ γράφοντες, ἀριθμὸν, ἀλέ. γράφουσιν, ὃς παρὰ μὲν τοῖς ἑξηκόντα ἀριθμὸς ἐν πεντακοσίοις ἐνενήκοντα πέντε ἡμέρας τοῦ ἔτους ὑπάρχοντος. ὀφ' ὧν χρόνον μὴ λαλῆσαι τὸ παιδίον, συμβέβηκε ὡς παραπεποδισμένον τῇ γλώσσῃ.

κθ'. Πῶς φωνὴν μακρόσυρον.

Φωνὴν δὲ μακρόσυρον βουλόμενοι δηλῶσαι, ὃν καλεῖ παρ' Αἰγυπτίοις ἀσὶς, ἄγρυπνος φωνὴν γράφουσι, τοῦτον βραχυτέρην, ἧς ὀλίγον καταφθέγγεται μείζον, ἢ δυναμικώτερον.

matum notantes, ranam pingunt, quod hæc cùm ex limo fluminis procreetur, interdum altera quidem sui parte rana, altera terrestre quippiam videatur, adeo vt deficiente flumine, ipsa quoque deficiat.

26. *Quomodo apertum & patens quippiam.*

Patulum autem quippiam significare volentes, leporem pingunt, quòd semper apertos habeat oculos hoc animalis genus.

27. *Quomodo sermonem.*

Sermonem porro designantes, linguam pingunt, & subcruentum oculum: primas quidem sermonis partes linguæ, secundas verò oculis tribuētes. Sic etenim perfectè consistunt ipsius animi sermones, quum ad eius motus sensaque accommodantur ac variantur: præsertim quum apud Ægyptios animus, alter sermo nominetur. Quin & aliter sermonem innuentes, linguã, subtusque manum pingunt: linguæ quidem primas in loquendo ascribentes; manui verò, vt quæ linguæ placita exequatur, secundas partes.

Rectè manum addunt linguæ, quid enim prodest χεῖρον ἀλόωτων ἄπρακτος λόγος Vt loquitur D. Greg. Nazianz. in Iambicis. Odi homines ignaua opera, Philosopha sententia Pacuuius.

28. *Quomodo silentium.*

At silentium significantes, numerum M. CCCXXXV. pingunt, qui trienni j numerus est, si ex trecentis sexaginta quinque diebus annus constituatur, intra quod tempus nisi loquatur puellus, indicatur eum lingua præditum.

29. *Quomodo vocem remotam.*

Vocem remotam volentes significare, quod Ægyptiis væè dicitur, sonitum pingunt aëris, hoc est nitru, quo nihil quicquam maius aut vehementius resonat.

30. *Quomodo antiquam originem.*

Antiquam originem notantes, papyri fasciculum pingunt, hoc primam indicantes educationem, cuius sicut & genituræ non facilè quis initium inuenerit.

31. *Quomodo gustum.*

Gustum innuentes, oris initium pingunt. Omnis enim gustus eo vsque retinetur. Gustum autem perfectum intelligo. Nam ad innuendum gustum imperfectum linguam admotam dentibus pingunt: his enim omnis absoluitur gustus.

32. *Quomodo animam longo hîc tempore agentem.*

Animam quæ diutissimè in hac vita moram traxerit aut etiam inundationẽ commõstrare volẽtes, Phœnicẽ auẽ pingũt. Animam quidẽ, quod omniũ quæ toto orbe sunt animantiũ, hoc maximè diuturnæ vitæ est. Multitudinẽ vero, quod velut signũ Solis sit phœnix, quo nihil in orbe maius, cũ omnia subeat, † omnes scrutetur & omnia. disquirat. Atq; adeo πολὺς hoc est multus vocitari solet.

Πλημμύρεων *Mercerus interpretatur hîc inundationem: e qua certe interpretatione, ratio quæ affertur ab Oro ineptissimo satis ẽ Lectori videbitur & ridicula. Nota ex Hesych.* πλημμύρεων *duo significare* ῥεῦμα ὕδατος & πλῆθος. *In hoc loco designat multitudinẽ, nõ inundationẽ. vnde manifesta ratio est cur phœnix* πλῆθος *significet, quia Solis Hieroglyphicum est, qui* πολὺς *nominatur. Posset quidem inundationẽ significare, sed in aliũ sensum torquẽda esset huius Symboli ratio.*

33. *Quomodo eum qui sero tandem è regione peregrina ad suos redeat.*

Quin & eum innuentes qui longo tẽpore peregrinatus, tandem in solum natale remeat, rursum phœnicem auem pingunt. Hæc enim in Ægyptum, cùm temporis initat, quingentesimo demum anno regreditur: vbi si naturæ debitum persoluerit, magna solemnitate ac ritu funeratur. Quæcũque enim in cæteris sac-

λ'. Πῶς ἀρχαιολογίαν.

Ἀρχαιολογίαν δὲ γεγράφοντες παπύρῳ ζωγραφοῦσι δεσμῷ, διὰ τούτου δηλοῦντες τοὺς παρόντας τεχνίτας. τεχνῶν γὰρ ὁπόταν αὖ πις εὕρῃ, ἡ γονὴ ἀρχή.

λά. Πῶς γεῦσιν.

Γεῦσιν δὲ δηλοῦντες, ἀρχὴν στόματος ζωγραφοῦσιν. ἐπειδὴ πᾶσα γεῦσις μέχρι ταύτης σώζεται. γεῦσιν δὲ λέγω τελείαν. γεῦσιν δὲ μὴ τελείαν δηλοῦντες, γλῶσσαν ὅτι ὁδόντων ζωγραφοῦσιν, ἐπειδὴ πᾶσα γεῦσις τούτοις τελεῖται.

λβ' Πῶς ψυχὴν ἐνταῦθα πολιὸν γέροντα διατείνουσαν.

Ψυχὴν * ἐνταῦθα πολιὸν γέροντα διατείνουσαν βακτηρίαν γράφαι, ἡ πλημμύραν, φοίνικα τὸ ὄρνεον ζωγραφοῦσι. ψυχὴν μὲν, ἐπειδὴ πάντων τῶν ἐν τῷ κόσμῳ * πολυχρονιώτατον ὑπάρχει τοῦτο τὸ ζῶον. πλημμύραν δὲ, ἐπειδὴ ἥλιός ἐστιν ὁ φοῖνιξ σύμβολον, ἢ μᾶλλον ὅτι πλεῖον χρόνον κόσμον. πάντων γὰρ ὑπαίνεται καὶ * πάντας ἐξερευνᾷ ὁ ἥλιος. εἶτ' οὕτω πολὺς ὀνομασθήσεται.

Phœnix ὄρνις χλιεῖς à Nono vocatur Dionys. l. 40.

* παντα.

λγ'. Πῶς τὸν χρονίως ἀποξένης ὑποδημοῦντα.

Καὶ τὸν χρονίως δὲ ἀποξένης ὑποδημοῦντα δηλοῦντες πάλιν φοίνικα τὸ ὄρνεον ζωγραφοῦσιν. οὗτος γὰρ εἰς Αἴγυπτος ἐπὰν ὁ χρόνος τῆς μοιρασθῆς αὐτὸν καταλαμβάνειν μέλλῃ, διὰ πεντακοσίων ἐτῶν παραγίνεται, καὶ ἀποθανὼν ἐὰν φθάσῃ ἐντὸς τ * Αἰγυπτίᾳ τὸ χρεών, κα-

Αἰγυπτίᾳ.

δευέ) μυστικῶς, ϗ ὅσα ὀπὶ τ ἄλλων ἱερῶν ζώων Αἰγυπτίοι τελοῦσι, ταῦτα ϗ τῷ φοινίκι ὑποφχὴν ὀφείλ. λέγε) γὸ μᾶλλον τ ἄλλων ἀνθράπων ἡλιῳ χαίρειν ὑπ' Αἰγυπτίων, διὸ ϗ τὸν νεῖλον αὐτοῖς πλημμυρεῖν, ὑπὸ τ θερμώτητος τότε τῦ θεῦ, ὅτι δ μικρὸν ἔμπροσθεν ὁ λόγος ἀπιδείκνυ) (σοι) * παρ' ἡμῶν.

ἴσ. ἀπιδοδη.

λδ'. Πῶς καρδίαν γράφεσι.

Καρδίαν βυλόμενοι γράφειν, Ιβιν ζωγραφοῦσι. τὸ γὰρ ζῶον, ἑρμῆ ὠκείωται, πάσης καρδίας καὶ λογισμῦ δεσπότη, * ἐπὶ καὶ ἡ Ιβις αὐτὸ καθ' αὐτὸ τῇ καρδία ὅστιν * ἐμφερὴς. ὅτι οὖ λόγος ὅτι πλεῖστος παρ' Αἰγυπτίοις φερόμενος.

ἐπιδὴ ἡ ἀμερὴς.

λέ. Πῶς παιδείαν.

Παιδείαν δὲ γράφοντες, εὐγενὸν δοῦλον βάλλοντα ζωγραφοῦσι, δηλοῦντες, ὅτι ὥσπερ δοῦλος πίπτουσα, εἰς πάντα τὰ φυτὰ χωρεῖ, ϗ τὰ μὲν φύσιν ἔχοντα ἀπαλωθῆναι, ἀπαλώσει, τὰ δὲ σκληρὰ μένοντα ὐκ τ ἰδίας φύσεως ἀδυνατεῖ τὸ αὐτὸ τοῖς ἑτέροις ἐκτελεῖν· οὕτω καὶ ὁπὶ τ ἀνθρώπων, ἡ μὲν παιδεία κοινὴ καθέστηκεν, ἵνα ὁ μὲν εὐφυὴς ὡς δοῦλον ἀφπάζη, ὁ δὲ ἀφὴς ἀδυνατεῖ τῦτο δρᾶσαι.

λϛ'. Πῶς Αἰγύπτια γράμματα.

Αἰγύπτια δὲ γράμματα δηλοῦντες, ἢ ἱερογράμματα, ἢ πέρας· μέλαν καὶ κόκκινον, καὶ χοινίκον ζωγραφοῦσιν. Αἰγύπτια μὲν γράμματα, διὰ τὸ τέτοις πάντα

animalibus religiosè obseruãt Ægyptij, ea & phœnici tribui debent. fertur siquidem Sole magis apud Ægyptios gaudere, quàm apud cæteras gentes. ideoque Nilum ipsis ex huius Dei calore inundare, cuius rei paulò antè à nobis ratio reddita est.

De hac phœnicis ætate non consentiunt auctores. mille annos eidẽ tribuit Nonnus. Septem millia Chæremon Ægyptius, vt est apud Ioannem Tzetzem. Trecẽtos & quadraginta Albertus. Cum phœnicis vita magni anni fieri conuersionẽ rara fides est inter auctores. (inquit Solinus) quamuis eorum plurimi magnũ annũ non quingentis & quadraginta, sed duodecim millibus nongentis quinquaginta quatuor annis constare dicant. Difficile est in re tam fabulosa aliquid certum statuere. Quod autem ait, fertur siquidem Sole, &c. *id Ægyptijs non Phœnici tribuendum. itaque quod inconcinnè hic author dixit*, Λέγεῖ γὰρ μᾶλλον τ̃ ἄλλων ἀνθρώπων ἥλίῳ χαίρειν ὥσὸ Αἰγυπτίων, *corrigendum* λέγωνῖ γὰρ μᾶλλον τ̃ ἄλλων ἀνθρώπων ἥλίῳ χαίρειν Αἰγύπτιοι.

34. *Quomodo cor pingunt.*

Cor volentes indicare, Ibin pingunt, quod quidem animal Mercurio attributum ac dicatum est, cordis omnisque rationis præsidi & moderatori. Nam & Ibis per seipsa magna ex parte cordi adsimilis est, de qua re plurimi apud Ægyptios agitantur sermones.

Mercurio Ibin sacram dicunt, vel quia ex Poetarum fabulis Mercurius in pugna Gigantum sub Ibidis alis latuit, Ouidius Metam. vel quia (vt ait Ælianus) eius nigræ pennæ cum tacito & nondum emisso sermone possint comparari. Candidæ vero prolatæ sunt orationis typus. Eamdẽ Lunæ sacrã asserunt, quod tot diebus ova excludat quot Luna augetur & decrescit. Quam porro habeat cum corde similitudinem, explico alibi ex Ælian, vbi quoque ostendo quo consilio Moyses dicatur secum in exercitu Ibides detulisse.

35. *Quomodo eruditionem ac doctrinam.*

Doctrinam autem indicantes, cælum pingunt, rorẽ fundens, innuentes quod quẽadmodum ros decidẽs, in omnes quidem plantas diffunditur, at eas dũtaxat mollit, quæ eius naturæ sunt vt molliri possint, cæteras verò quæ suapte natura duræ sunt, non item: sic & doctrina communiter ad omnes perringit homines, quam quisquis fœlici natus est ingenio, vt rorem arripit, qui verò ingenij facultate destituitur, idem efficere non potest.

36. *Quomodo Ægyptias litteras.*

Cæterum Ægyptias literas, aut sacrum scribam, aut finem innuentes, atramentum, cribrum & iuncum pingunt. Ægyptias quidem litteras, quod his omnis apud eos scriptura compleatur. Iunco enim, non alia re vlla scribunt. Cribrum verò appingunt, quoniam hoc cùm primum sit panis conficiendi instrumẽtum, ex iunco fit. Innuunt itaque, cuicũque victus suppetit, eum litterarũ studiis animum adiuncturum: cui vero non suppetit, aliis operam daturũ artibus. Quocirca & apud eos eruditio Sbo vocatur, quod nomen si interpreteris, plenum alimentum sonat. Sacrum autem scribam, quoniam hic vitam mortemque dignoscit. Nam est apud sacros scribas liber, sacram ambrem appellant, cuius ope iudicium de ægroto decumbente ferunt, sit vitalis, necne; id ex ægri decubitu, signis quibusdam, perspicientes. Finem denique, quoniam qui litteras didicit, ad tranquillum vitæ portum peruenit, non iam vitæ incommodis oberrans aut fluctuans.

Σχοῖνο Iunceum stylum intelligit, quem Clemens Alexandrinus Stromatum libro sexto hic nominat. Quod autem ait pauperes non studere, contrarium sæpè vsuuenit, quod notaui in parabola Achantidis.

τὰ παρ' Αἰγυπτίοις γραφόμενα ἐκτελεῖσθαι. χρίνω γὰρ γράφουσι, καὶ ὃκ ἄλλῳ τινί. κόσκινον δ', ἐπειδὴ τὸ κόσκινον θεῖον ὑπάρχον σκεῦος ἀστοποιίας, ἐκ χρίνε γίνεται. δηλῶσιν οὖν ὅτι πᾶς ὁ ἔχων τὴν τροφὴν, μαθήσεται τὰ γράμματα, ὁ δὲ μὴ ἔχων, ἑτέρα τέχνῃ χρήσεται. ἀφ' ἧς καὶ ἡ παιδεία παρ' αὐτοῖς σῴζεται καλεῖται, ὅθεν ὄζει ἐμπλωσθὴν, πλήρης τροφῆς. ἱερογραμματέα δὲ, ἐπειδὴ ζωὴν καὶ θάνατον ἕτος διακρίνει. ἔστι καὶ παρὰ τοῖς ἱερογραμματεῦσι βίβλος ἱερὰ καλουμένη ἀμβρὶς, δι' ἣν κρίνουσι τὸν κατακλιθέντα ἄρρενα πότερον ζώσιμός ἐστιν, ἢ ὄ, τοῦτο ἐκ τῆς κατακλίσεως τῶν ἀρρένων σημαίνουσι. πέρας δὲ, ἐπειδὴ * μαθὼν γράμματα εἰς ὅρμον ζωῆς εὐδίον ἐλήλυθεν, οὐκέτι πλανώμενος τοῖς τῆς βίου κακοῖς.

λζ'. Πῶς ἱερογραμματέα.

Ἱερογραμματέα δὲ πάλιν, ἢ θεσφήτῳ, ἢ ἐνταφιασμῷ, ἢ σπλίῳ, ἢ ὄσφρησιν, ἢ γλώττῃ, ἢ πήδαλίῳ, ἢ ἀρχῇ, ἢ δικασταῖς βουλόμενοι γράφειν, κύνα ζωγραφοῦσιν. Ἱερογραμματέα μὲν, ἐπειδήπερ τὸν βεβιωμένον ἱερογραμματέα τέλειον γίνεσθαι, καὶ πολλὰ μελετᾶν, ὑλακτεῖν τε πυκνῶς, καὶ ἀπηνέως, μηδενὶ * χαριζόμενον, ὥσπερ οἱ κύνες. * θεραπευομένων.

Θεσφήτῳ δὲ, ἐπειδὴ ὁ κύων ἀτενίζει πρὸς τὰ ἄλλα τῶν ζώων εἰς τὰ τῶν θεῶν εἴδωλα καθάπερ θεσφῆται. Ἐνταφιασμὸν δὲ τῶν ἱερῶν, ἐπειδὴ καὶ οὗτος γυμνὰ καὶ ἀπατεμημένα * θεωρεῖ τὰ ὑπ' αὐτῶν κινδευόμενα εἴδωλα. θεωρεῖται.

Σπλῆνα δὲ, ἐπειδὴ τοῦτο τὸ ζῶον μόνον, πρὸς τὰ ἕτερα, ἐλαφρότερον ἔχει. ἔτε θάνατος αὐτῷ, ἢ μανία πρόσεισι, ἀπὸ τοῦ σπλῆνος γίνεσθαι, καὶ οἱ θεραπεύοντες δὲ τὸ ζῶον τοῦτο ἐν ταῖς * κνδείαις, ἐπειδὰν μέλλωσι τελευτᾶν, ὡς ἀπὸ τοῦ πλείστου σπληνικοὶ γίνονται. ὀσφραινόμενοι γὰρ καρδίαις.

τῆ τῶ ἀνατεμνομένω κυνὸς ἀποφορᾶς, πάχρισιν ἀπὸ τούτου. Οσφρησιν δὲ καὶ γέλωτα καὶ παρμὸν, ἐπειδὴ οἱ τέλφοι ἀπλοϊκοί, οὔτε ὀσφραίνεσθαι, οὔτε γελᾶν, οὔτε μιὰ πάρνυσθαι δύνανται.

λη'. Τίνι τρόπω δηλοῦσιν ἀρχὴν ἢ δικαιν.

Ἀρχὴν δὲ, ἢ δικαιν ὅταν χράφωσι, περιτιθέασι τῶ κυνὶ καὶ βασιλικὴν στολὴν παρακειμένω ῥόμα γυμνόν. διότι ὥσπερ ὁ κύων, καθάπερ προεῖπεν, εἰ τὰ τῶν ἄλλων εἴδωλα ὁρᾶται, οὕτω καὶ ὁ ἄρχων δικαιος ὢν, ἐν τοῖς παλαιοτέροις χρόνοις γυμνὸν ἐθεώρει τὸν βασιλέα. διὸ καὶ ὅτι τούτου περιτιθέασι τὴν βασιλικὴν στολήν.

λθ'. Πῶς σημαίνουσι παρόφορον.

Παρόφορον δὲ σημαίνοντες, φύλακα οἰκίας ζωγραφοῦσι, διὰ τὸ κύων τούτου φυλάττεσθαι τὸ ἱερόν.

μ'. Πῶς ἐμφαίνουσιν ὠροσκόπον.

Ὡροσκόπον δὲ δηλοῦντες, ἄνθρωπον τὰς ὥρας ἐθίζοντα ζωγραφοῦσιν, οὐχ' ὅτι τὰς ὥρας ἐθίζει ὁ ἄνθρωπος. ἀ γὰρ δύναται, ἀλλ' ἐπειδὴ αἱ τροφαὶ τοῖς ἀνθρώποις ἀπὸ τῶν ὡρῶν πορίζονται.

μα'. Πῶς δηλοῦσιν ὑγείαν.

Ὑγείαν δὲ γράφοντες, πῦρ καὶ ὕδωρ ζωγραφοῦσιν, ἐπεὶ διὰ τούτων τῶν στοιχείων πᾶς καθάρμος ἀπαλείπεται.

37. *Quomodo sacrum scribam.*

Rursum sacrum scribam, aut vatem, aut vespillonē, aut splenem, aut odoratum, aut risum, aut sternutationem, aut magistratum, aut iudicem volentes signare, canem pingunt. Sacrum quidem scribam, quoniam quicunque voluerit, vt par est & absolutissimè hoc fungi munere, eum oportet multa meditari, assidueq. omnibus canum more allatrare, & ferum esse, nulliq; gratificari. Vatem autem, quod canis præter cætera animātia defixis in deorum simulacra, non secus ac vates consueuere, intentisq. aspiciat oculis. Sacrorum verò pollinctorem, 1 quod & hic nuda & resecta, quibus iusta facit, simulacra contempletur, Splenem, quoniam hunc inter cætera animalia canis leuissimum habet: & siue ei mors, siue rabies acciderit, ex splene id contingit. Enimuero & qui eius funus procurāt, vbi morituri sunt, magna ex parte splenetici fiunt, siquidem graui illo halitu & vapore qui ex inciso dissectoq. cane prouenit, inficiuntur. Odoratum porro, risum ac sternutamentū: quoniam qui absolutè splenetici sunt, nec odorari possunt, nec ridere, neque verò sternutare.

1 QVOD & hic nuda & resecta] *Locus hic perperam ab interprete distortus. Vide in obseruat.*

38. *Quonam modo magistratum innuant aut iudicem.*

Magistratum verò aut iudicem quum designant, appingunt cani & regiam vestem, nudæ figuræ appositam, propterea quod vt canis, quemadmodum suprà dixi, in deorum simulacra acutissimis intuetur oculis: sic & magistratus qui & iudex erat, vetustioribus temporibus nudam regem spectabat. Ac propterea regiam cani prætextam adiiciunt.

Recte hic animaduertit vir de nost. Soc. eruditus. Vnam copulatiuam κὰι, peruertere sensum. Depingenda est vt Regis statua veste ad pedes strata, quam canis custodiat, & restituē-

dum Προσιόντα, τῷ κυνὶ βασιλικὴν στολὴν παρακειμένῳ, ἢ ἔμψυχον.

39. *Quomodo significent eum qui sacrum pallium gestat.*

Significantes eum qui sacrum gestat palliũ, domus custodem pingunt, quod ab eo templum custodiatur.

Titulus huius Hierogl. malè à Mercero intellect⁹ multis erroris ansã dedit. Quid sit παστοφόρος *explico in obs. ad Hierogl.* 39 *l.* 1.

40. *Quomodo natalitium sydus, siue eum qui horarum rationem obseruat, exprimunt.*

Astrologum & horarum inspectorem demonstrantes, hominem pingunt horis vescentem, non quòd horas homo comedat (id enim haud quaquam fieri potest) sed quod hominibus cibi statis horis parentur & apponantur.

Ὡροσκόπος non de natalitio hîc sidere intelligendum, vt interpres accepit, sed de sacerdote Ægyptiorum Astrologo, qui ὡροσκόπος nominabatur, vt docui in obseruationibus.

41. *Quomodo pudicitiam innuant.*

Puritatem notantes, ignem & aquam pingunt, quod his elementis omnis lustratio fiat atque expiatio.

Lege Plutarch. q. 1. ῥωμαϊκῶν *& quæ notaui in obseruat.*

42. *Quemadmodum latenter rem nefandam atque abominandam indicent.*

Nefarium autem innuentes, aut etiam abominationem, piscem pingunt, quod horum esum qui in sacris versantur, horreant atque execrentur. Est enim eius naturæ piscis omnis, vt quæ offenderit exhauriat, inque suum ipse genus sæuiat.

43. *Quomodo os pingunt.*

Os significantes, serpentem pingunt, quoniam serpens nullo alio membro valet, nisi ore.

44. *Quomodo fortem simul ac temperantem.*

Fortitudinẽ cum tẽperantia coniunctã innuentes, taurum integra corporis constitutione præditũ pingunt. *

μβ'. Πῶς αἰνίττονται ἀξέμιτον, ἢ ϰ̀ μῦσος.

Ἀξέμιτον δ̀ ϑηλοῦντες, ἢ ϰ̀ μῦσος, ἰχθὺν ζωγραφοῦσι, διὰ τὸ ἢ * τότου βρῶσιν μισεῖσθαι ϰ̀ μεμιᾶσθαι ἐν τοῖς ἱεροῖς. κενοποιὸν γὸ ἰχθὺς πᾶς, ϰ̀ ἀλληλοφάγον. τότου. μεμιᾶσθαι.

μγ'. Πῶς γράφουσι σῶμα.

Σῶμα δὲ γράφοντες, ὄφιν ζωγραφοῦσιν, ἐπειδὴ ὁ ὄφις οὐδενὶ ἑτέρῳ τ̀ μελῶν ἰσχύει εἰ μὴ τῷ σώματι μόνον.

μδ'. Πῶς ἀνδρεῖον μ̀ σωφροσύνης.

Ἀνδρεῖον δ̀ μ̀ σωφροσύνης δηλοῦντες, ταῦρον * ὑγιᾶ. ὑγιᾶ φύσιν ἔχοντα ζωγραφοῦσι. *

με'. Πῶς ἀκολουθίαν.

Ἀκολουθίαν δ̀ γράφοντες, ταῦρον ὠπίσω ζωγραφοῦσιν. ἀκολουθεῖ γὸ ὁ ταῦρος ἀπὸ πολλοῦ διαστήματος.

μς'. Πῶς δηλοῦσιν ἀκαταπαύστως.

Ἀκαταπαύστως δ̀ γράφοντες, * ὄρτυγα ζωγραφοῦσιν, ὄρτυγα. ἐπειδὴ ἐπ' ἀνατολὴν ἐρχομένης τ̀ σελήνης, ἀτενίζων εἰς τ̀ θεὸν, κραυγὴν ποιεῖ. ὃν εὐλογῶν αὐτὸν, ὑδὲ εὐφημῶν σημεῖόν δ̀ τότε ἀναγέγραπται. τοῖς γὸ ἐμπεφυϑόσι αὐτῷ σκέλεσιν ἀνορύσσων τ̀ γῆν, ζωγραφεῖ ἑαυτῷ τὰς κόρας, ὡσπερεὶ ἀγανακτῶν, ϰ̀ μὴ βλεπόμενος ἰδεῖν δ̀ τ̀ θεὸν ἀνατολήν· τὰ δ' αὐτὰ ποιεῖ, ϰ̀ ὅπ τῷ ἡλίῳ θείῳ ἀπὸ ἀνατολῆς. διόπερ οἱ ἀρχαῖοι βασιλεῖς τῷ ὠρσκόπῳ

σημαίνοντος αὐτοῖς τὴ ἀνατολὴν, ἐπικαθίσαντες τούτῳ τῷ ζώῳ, διὰ μέσου αὐτοῦ ὡς πύλων γνωμόνων, τὴ τ ἀνατολὴς ἀκρίβειαν ἐγνώριζον. διὸ καὶ οἱ ἱερεῖς τοῦτο μόνον τῶν κτη-

ἴσ. ἀσφάλι- σον. νῶν * ἀσφαλίζειν ἐθίσαν. ἐπειδὴ ἀρτιδικίαν πανὶ ὡς τὴ θεὸν ἔχον φύσιν καὶ γὰρ κὴ τὴν * ἐρημίαν, οὗ

ἔρημον. * αὐ λάβῃ ὑδραγωγοῦ τόπου πόν, * τοῖς χείλε-

ἔαν. σιν ἀναπαύεται. καὶ μιγνύει τῷ ὕδατι τὴν ὕλην, τοῖς

ἴσ. ταῖς χη- λαῖς. ὃ ποσὶν εἰς αὐτὸ ὑπέμπει κόνιν, ὡς τὸ μηδενὶ ἑτέ-

ῥῦτυζος. ρῳ ζώῳ τοῦτο πότιμον ὑπάρξαι, οὕτω πονηρὰ καὶ ἀπε- χθὴς ἡ τῆς * ὄρυζος ἐνομίσθη Φύσις. οὐδὲ γὰρ οὐδὲ τοῦτο καθῆκον ἐργάζεται, ἡ θεὰ αὐτῆς πάντα γλυκώσης καὶ αὐ- ξανούσης, ὅσα κὴ τὸν κόσμον ὠφέλιμα.

μζ'. Πῶς ἀφανισμόν.

Ἀφανισμὸν ὃ ὁλοῶντες μὲν ζωγραθῶσιν, ἐπεὶ- δὴ πάντα ἐθίων, μαίνει καὶ ἀχρηστοῖ τῷ αὐτῷ ὃ σημείῳ χρῶνται, καὶ κρίσιν θέλοντες χάψαι. πολλῶν γὰρ καὶ διαφόρων ἄρτων κειμένων, ὁ μὲς τὸν καθαρώτατον αὐτῷ ἐκλεξάμενος ἐθίζ. διὸ καὶ τὴ ἀρτοκόπων κρίσις ἐν τοῖς μυσὶ γίνεται.

μή. Πῶς ἰταμότητα.

ἔπ. Ἰταμότητα ὃ ὁλοῦντες, μεῖναν ζωγραφοῦσιν, * ἥτις συνεχῶς ἐκβαλλομένη, οὐδὲν ἧττον παραγίνεται.

μθ'. Πῶς γνῶσιν ζωγραφοῦσι.

Γνῶσιν καὶ χαίροντες, μύρμηκα ζωγραφοῦσιν. ὁ γὰρ ἀσφαλῶς κρύψῃ ἄνθρωπος, οὗτος γνώσεται, οὐ μό- νον δὲ, ἀλλὰ καὶ ὅτι παρὰ τὰ ἕτερα τῶν ζώων εἰς χθμῶ- να πορίζόμενος ἑαυτῷ τροφὰς, οὐ διαμαρτάνει τῆς τά-

45. *Quomodo auditum.*

Auditum demonstrantes, tauri auriculam pingunt. Audit enim vel ex longissimo interuallo taurus.

46. *Quomodo innuant immunditiam.*

Porro impurum sceleſtumq. notantes animum Orygem pingunt: quoniam ad ortum accedente Luna, intentis in deam oculis intuens, vociferatur, non ei bene dicēs, nec fausta acclamatione gratulationeve prosequens. Cuius rei argumentum est apertissimum, quod anterioribus cruribus terram effodiens suas ipsius pupillas humi velut pingens defigit, quasi indignabunda, inuitaq. deæ ortum aspiciens. idem quoque in exortu dei, Solis inquam, efficit. Quapropter antiqui reges, quū sibi ortum nuntiaret horarum obseruator, huic insidentes animali ipso moderante velut Gnomones quosdam, ortus rationem ac tempus accuratè certoq. cognoscebant: Quare & sacerdotes vnam hanc inter pecudes non signatam comedunt, quod simultatem quandam cum dea exercere videatur. Etenim quemcunque in deserto locum aquis scatentem nactus fuerit, posteaquā biberit, labris turbat, lutumq. aquæ commiscet, ac pedibus in eam puluerem coniicit, idq. vt nulli alij animāti aqua sit ad potum idonea. Adeo praua atq. infesta putatur Orygis natura. Nam ne hoc quidem officium deæ præstat, quum ipsa omnia quæ toto orbe sunt vtilia gignat, augeat ac vegetet. *Orygis.*

Insunt huic Hieroglyphico ambages, de quibus vide in obseruationibus ad Symb. 45. lib. 1.

47. *Quomodo subuersionem atque interitum.*

Interitum significantes, murem pingunt. Hic enim omnia corrodens inquinat, & inutilia facit. Eodem vero & signo vtuntur, vt iudicium designent. Multis siquidem variisque appositis panibus, mus purissimum atque optimum delectu habito rodit. Propterea & pi-

ſtorum iudicium ex muribus ſumitur.

48. *Quomodo impudentiam.*

Impudentiam notantes, muſcam pingunt, quod hæc etſi crebrius abacta, nihilo minus accedat.

49. *Quomodo cognitionem pingunt.*

Cognitionem pingentes, formicam pingunt. Si quid enim homo tuto occultarit, hæc cognoſcit. Neque hoc ſolum nomine, ſed & quod præter cætera animantia ſibi in hyemem cibos congerens, non aberrat à loco vbi condidit, ſed abſque vllo errore ad ipſum peruenit.

50. *Quomodo filium pingunt.*

Filium volentes ſignificare, vulpanſerem pingunt. Hoc enim animal maximè amans eſt liberorum. Si quando enim ipſum venator ſimul cum paruulis perſequatur, & pater & mater vltrò ſe venatoribus dedunt, vt ſeruentur paruuli. Quam ob cauſam Ægyptiis placuit hoc animal colere.

Vulpanſer eſt de Anſerum genere. Vocatur autem χηναλώπηξ quod in anſerina ſpecie vulpis habeat calliditatem. pullos ſuos (inquit) Ælianus amat impenſius, eãdemque operam quam perdix in his tuendis ponit. Nam venatorem ſeſe ingerendo eludit, donec tenelli diuabantur.

51. *Quomodo amentem.*

Pelicanum autem pingentes, amentem ſimul ac imprudentem ſignificant. Quum enim cæterarum volucrum more poſſit in locis editioribus oua reponere, id non facit: quin potius defoſſa terra, illic pullos collocat. Quod vbi deprehenderint homines, locum illum arido bouis ſtercore circumlinunt, cui & ignem ſubiiciunt. Pelicanus autem conſpecto fumo, dum pennis ſuis ignem vult extinguere, contra potius earum agitatione accendit. Quo quum conflagrent eius alæ, facilè ab aucupibus capitur. Quã ob cauſam non conſen-

που, ἀλλ' ἀπλαιστος εἰς αὐτὸν παραγίνε).

ν'. Πῶς ὑὸν ζωγραφοῦσιν.

Υἱὸν δ' βελόμενοι γράψαι, χωναλώπεκα ζωγραφοῦσι. τοῦτο γὰρ τὸ ζῶον φιλοτεκνότατον ὑπάρχει. κἂν γὰρ ἀνάγκη ποτε εἰς τὸ συλληφθῆναι σὺν τοῖς τέκνοις, ὅ, τε πατὴρ, καὶ ἡ μήτηρ αὐτῆ ἀνθαιρέτως δίδωσιν ἑαυτὸς τοῖς κυνηγοῖς, ὅπως τὰ τέκνα διασωθῆ. διὰ ταῦτ' ἀφ' αἰτίαν τοῖς Αἰγυπτίοις ἔδοξε σεβάζειν τὸ ζῶον.

νά. Πῶς ἄνουν.

Πελεκᾶνα δ' γράφοντες, ἄνουν τε ἤδη καὶ ἄφρονα σημαίνουσιν. ἐπειδὴ δυώρυμον ἐν τοῖς ὑψηλοτέροις καταπήγνυται τὰ ἑαυτὸ ὠά, ὥσπερ καὶ τὰ λοιπὰ τῶν πτηνῶν, τοῦτο δ' πιεῖ. ἀλλὰ γὰρ καὶ ἀνεμβίωξις γλῶ, ἐκεῖ καταπήγνυται τὰ γλυκώμενα. ὅθεν ἐπιγινόντες ἄνθρωποι, τῷ τόπῳ βοὸς ἀφοδεύμα ξηρὸν περιπήγασιν, ᾧ καὶ πῦρ * ἐπιβάλλουσι. θερμαίνομενος δὲ ὁ πελεκᾶς τὸν καπνὸν, ἐπεμβάλλει τοῖς ἰδίοις πτεροῖς βελόμενος ἀποσβέσαι τὸ πῦρ, ἐναντίων καὶ πλὴν κίνησιν ἐξάπτει αὐτό. ὑφ' ᾧ καπνιζόμενα τὰ ἑαυτὸ πτερὰ, εὐσυλληπτότερος τοῖς κυνηγοῖς γίνεται, διὰ ταῦτ' αἰτίαν ἐκ ἀνομάσθη τὸν ἱερέως ἔθνειν αὐτὸν, ἐπειδὴ ἀπαξαπλῶς ὑφ' τέκνων ποιεῖται τὰ ἀγῶνα. Αἰγυπτίων δ' οἱ * πολλοὶ ἔθνισαν, λέγοντες ὅτι μὲν καὶ νοῦν πλὴν μάχλω, ὥσπερ οἱ χωναλώπεκες, ἀλλὰ καὶ * εὔνοιαν ὁ πελεκᾶς ποιεῖται. λοιπὸν ἄνουν.

νϚ'. Πῶς εὐχαριστίαν δηλῶσι.

Εὐχαριστίαν * γράφοντες, κουκυφὰν ζωγραφοῦσι, διὰ γραφ. διότι τοῦτο μόνον τῶν ἀλόγων ζώων ἐπειδὰν ὑπὸ τὰν

γονέων ἀπτεται, μηδόσασιν αὐτοῖς τὴν αὐτὴν ἀντιποδίδωσι χάριν. ἐν ᾧ γὰρ ὑπ' αὐτῶν ἠσθεται τόπῳ, γεωσπᾶν αὐτοῖς ποιήσας πάλιν ἀμοιβὰν τὰ παρὰ, τροφὰς τε χορηγεῖ, μέχρις οὗ παρορμήσωσιν οἱ γονεῖς βοηθεῖν ἑαυτοῖς δυνηθῶσιν. ὅθεν καὶ τὸ θείων σκήπτρων κυκλικὰ θεσπίσασιν ὄφις.

νγ'. Πῶς ἄδικον καὶ ἀχάριστον.

Ἄδικον δὲ καὶ ἀχάριστον, ἱπποποτάμου ὄνυχας δύο, κάτω βλέποντας γράφουσιν. ὅτος γὰρ ἐν ὑλικῇ χώμασος, πειράζει τὸν πατέρα, πότερον ποτε ἰσχύει μαχόμενος πρὸς αὐτόν. καὶ ἐὰν μὲν ὁ πατὴρ ἀναχωρήσῃ, τοῦτον αὐτῷ μείσας, οὗτος πρὸς τὴν ἑαυτοῦ μητέρα ἐπὶ γάμον. * ἐπίγαμον ἥκει, καὶ ἐᾷ τοῦτον ζῆν, εἰ δὲ μὴ ἐπτέραξεν αὐτῷ ποιήσασθαι πρὸς τὴν μητέρα γάμον, ἀναιρεῖ αὐτόν, αὐθαδέστερος καὶ ἀκμαιότερος ὑπάρχων. εἰς δὲ τὸ κατώτατον μέρος ὄνυχας δύο ἱπποποτάμου, ὅπως οἱ ἄνθρωποι τοῦτο ὁρῶντες καὶ τὴν περὶ αὐτοῦ λόγον ἐπιγινώσκοντες, προθυμότεροι εἰς εὐεργεσίαν ὑπαρχωσι.

νδ'. Πῶς ἀχάριστον πρὸς τοὺς ἑαυτοῦ εὐεργέτας.

Ἀχάριστον καὶ μάχιμον τοῖς ἑαυτοῦ εὐεργέταις σημαίνοντες πετεινὸν ζωγραφοῦσιν. ὁ γὰρ ἄρσην ἰσχυρότερος χώμασος διώκει τὸν ἑαυτοῦ πατέρα ἀπὸ τῆς μητρὸς, καὶ οὕτως αὐτὸς πρὸς γαμὴν μίσγεται. καθαιρεῖ δὲ τοῦτο τὸ ζῶον ὑπάρχειν δοκεῖ. ἐπειδὴ οὖσης λοιμώδους καταστάσεως, καὶ παντὸς ἐμψύχου τε καὶ ἀψύχου νοσωδῶς διαπεπωκότος, τὸν ἐθίοντας, τοῦτο μόνον, οὐ μεταλαμβάνει. ἡ τοιαύτης κακίας, διὸ καὶ ἐκεῖνον τὸν καιρὸν, οὐδὲν ἕτερον τῷ βασιλεῖ ἐν τροφῆς μέρει παρα-

taneum existimarunt eo vesci sacerdotes, quum omnino proliberis in discrimen sese coniiciat. Vulgus tamē Ægyptiorum eo vescitur, vt qui eum dicat non iudicio ac prudentia quadam, vt vulpanseres, sed * beneuolentia quadam certamen hoc suscipere. *amētia

52. *Quomodo gratum indicent animum.*

Gratum indicantes animum, Cucuphan pingunt, propterea quod solū hoc ex mutis animantibus, postea quam à genitoribus educatum fuerit, iisdem senio confectis parem refert gratiam. Quo enim loco ab eis enutrita est, eodem nidum ipsis extruit, pennis eorum eunlis, cibumque subministrat, donec renatis plumis, parentes sibi ipsi opem ferre queant. Quare & diuinorum sceptrorum cucupha insigne atque ornamentum apud eos esse solet.

Κεκουφὰ *Kiranides l.* 10. *c.* 70. *putat esse Vpupam, aperius si intelligas Ciconiam: quod autem dicitur plumas vellere, intellige plumas defluas, quas ipsi sua sponte exuunt.*

53. *Quomodo iniustum & ingratum.*

Iniustum vero atque ingratum, geminos equi fluuiatilis vngues deorsum vergentes pingunt. Hic enim quum ad ætatis florem peruenerit, cum patre pugnans periculum facit, an præpolleat. Et si quidem pater cesserit, locum ei assignans, ipse cum sua ipsius matre cōnubium contrahit, & eum sinit viuere. Quod si non sinat pater eum matri iungi; ipsum quum fortior sit ac robustior, interimit. Cæterum ideo geminos eius vngues deorsum maximè inflexos pingunt, vt qui hoc vident homines, huiusque causam intelligunt, ad beneficentiam procliuiores sint.

54. *Quomodo ingratum erga bene de se meritos.*

Ingratum atq. infestum ijs à quibus beneficio affectus est significantes, columbam pingunt. Mas enim vbi robustior euaserit, ex consortio matris patrem ex-

pellit, itaque ei connubium iungitur. Purum autem hoc animal esse videtur. Siquidem cùm aëris constitutio pestilens est, omniaque tum animata tum inanima, ea afficiuntur, quotquot hoc vno vescuntur animali, ab hac lue seruantur immunes. Ideoque eo tempore Regi in cibo sumendo nihil aliud præter columbas apponitur, idemque ijs qui quod diis ministrent, puri castique permanent. Traditur & hoc animal felle carere.

55. Quomodo id quod fieri non potest.

Quod fieri nequeat, pedes hominis in aqua obambulantes pingunt. Atque aliter idem significare volentes, hominem absq. capite gradientem pingũt, quorum vtrumque quum ex eorum numero sit quæ fieri non possunt: meritò, ad hoc innuendum sumpta sunt.

56. Quomodo regem peßimum.

Regem autem potentissimum significantes, anguem pingunt in orbis figuram, cuius caudam ori admouent, nomen verò regis in media reuolutione scribunt, obscurè innuentes se regem pingere orbi imperitantem. Porro angui apud Ægyptios nomen est Meisi.

Si rectè expendatur Hieroglyphicum nomen χάκιχον quod prius habebatur, sensui repugnat. Itaque Pierius legit χάλκιχον, mallem tamen Κεράσχον, cum potentißimum regem designari dicat qui vniuerso terrarum orbi imperitet.

57. Quomodo regem cußodem.

Aliter quoque regem custodem signantes, anguẽ quidem vigilantem pingunt, sed pro regis nomine custodem adnectunt. Hic enim totius orbis custos est. Itaque regem assiduè vigilantem esse oportere.

58. Quomodo mundi notent dominum.

Rursus regem orbis moderatorem existimantes & indicantes, ipsum quidem anguem pingunt, sed in eius medio magnam domum effingunt ac repræsentant: nec sane absque ratione. regia enim domus quæ ab eo

τίθεται, εἰ μὴ μόνον πειστερά. τὸ δὲ αὐτὸ τοῖς ἐν ἀγνοίαις οὖσι, ἀλλὰ τὸ ὑπερτίθεσθαι τοῖς θεοῖς. ἰσορρέπεται δέ, ὅτι ὁ χολὴν ἔχει τοῦτο τὸ ζῶον.

νέ. Πῶς τὸ ἀδύνατον γράφεται.

Ἀδύνατον δὲ γράφεται σημαίνοντες, ποδὸς ἀνθρώπου ἐν ὕδατι περιπατοῦντας ζωγραφοῦσιν. ἢ καὶ ἄλλως βουλόμενοι τὸ αὐτὸ σημαίνειν, ἀκέφαλον ἄνθρωπον περιπατοῦντα ζωγραφοῦσιν. ἀδύνατα δὲ ἀμφότερα ὑπάρχοντα, εὐλόγως εἰς τοῦτο παρείληφασι.

νϛ΄ Πῶς βασιλέα κάκιστον.

Βασιλέα δὲ κράτιστον δηλοῦντες, ὄφιν ζωγραφοῦσι κοσμοειδῶς ἐσχηματισμένον, οὗ πάντα ἀρὰν ἐν τῷ σώματι ποιοῦσι. τὸ δὲ ὄνομα τοῦ βασιλέως ἐν μέσῳ τῷ εἱλίγματι γράφουσιν, αἰνιττόμενοι γράφειν τὸν βασιλέα τοῦ κόσμου κρατεῖν. τὸ δὲ ὄνομα τοῦ ὄφεως παρ' Αἰγυπτίοις δὴ μισοῦσι.

νζ΄. Πῶς βασιλέα φύλακα.

Ετέρως δὲ βασιλέα φύλακα δηλοῦντες, πάλιν ὄφιν ἐχόμενον ζωγραφοῦσιν. αὐτὸ δὲ τοῦ ὀνόματος τοῦ βασιλέως, φύλακα ζωγραφοῦσιν. ὅτος γὰρ φύλαξ ὁδὸς τοῦ παντὸς κόσμου. καὶ ἑκάστοτε τὸν βασιλέα ἐπιχώριον εἶναι.

νη΄. Πῶς μιμοῦσι κοσμοκράτορα.

Πάλιν δὲ τὸν βασιλέα κοσμοκράτορα νομίζοντες καὶ μιμούμενοι, αὐτὸν μὲν ὄφιν ζωγραφοῦσιν. ἐν μέσῳ δὲ αὐτοῦ, εἶκόνα μίαν δακνύουσιν, εὐλόγως. ὁ γὰρ βασιλεὺς

εἶκος παρ' αὐτῷ * ἐν τῷ κοσμῳ.

νθ'. Πῶς λαὸν πειθήνιον βασιλεῖ.

Λαὸν θεὸς βασιλέα πειθήνιον δηλοῦντες, μέλισσαν ζωγραφοῦσι. καὶ γὰρ μόνοι τῶν ἄλλων ζώων, βασιλέα ἔχει, ᾧ τὸ λοιπὸν τῶν μελιττῶν ἕπεται πλῆθος, καθὸ καὶ οἱ ἄνθρωποι πείθονται βασιλεῖ. αἰνίττονται δὲ ἐκ τῆς μέλιτος.* ἐκ τῆς κέντρου τῆς ζώου δυνάμεως * χρηστὸν ἅμα καὶ ἔντονον εἶναι θεὸς * διείκησιν.

λείπει ἴσ. γλυκύτητος, καὶ. λείπει ἴσ. ὅτι χρὴ τὸν βασιλέα.

ξ'. Πῶς βασιλέα μέρους κόσμου κρατοῦντα.

Βασιλέα δὲ οὐ τῆς παντὸς κόσμου κρατοῦντα, μέρους δέ, βουλόμενοι σημῆναι, ἡμίτομον ὄφιν ζωγραφοῦσι, δηλοῦντες τὸν μὲν βασιλέα διὰ τῆς ζώου, ἡμίτομον δὲ, ὅτι ἐστὶ τοῦ παντὸς κόσμου.

λείπει ἴσ. θεὸς θεᾷξεις, καὶ.

ξά. Πῶς παντοκράτορα.

Παντοκράτορα δὲ ἐκ τῆς ζώου τελεώσεως σημαίνουσι, πάλιν δὲ ὁλόκληρον ὄφιν ζωγραφοῦντες, οὕτω παρ' αὐτοῖς τὸ παντὸς κόσμου τὸ δίκαιον δεῖ πνεῦμα.

ξβ'. Πῶς γραφέα.

Γραφέα δὲ δηλοῦντες δύο πόδας ἀνθρώπου ἐν ὕδατι ζωγραφοῦσι. τοῦτο δὲ ἀπὸ τῆς ἑρμοῦ ὁμοιότητος δηλοῦσι.

ξγ'. Πῶς μῆνα.

Μῆνα δὲ γράφοντες, σελήνης, γάμα, καθὸ καὶ θεᾶς, ἔχον εἴκοσι καὶ ὀκτὼ ἡμέρας ἰσημερινὰς μόνας, δὲ εἰκοσιτεσσάρων

regitur * in mundo est.

59. *Quomodo populum regi morigerum.*

Populum regiis iussis obsequentem innuentes, apē pingunt. Solæ enim hæ ex omni animantium genere regem habent, quem reliqua apum multitudo sequatur, cuique non secus ac vulgus regi, obtemperet. Innuunt autem obscurè, tum ex mellis insigni vtilitate, tum ex vi quam in aculeo habet hoc animal, vtilem simul ac potentem esse ad res gerendas regem.

60. *Quomodo regem parti orbis imperantem.*

Regem autem non toti terrarum orbi, sed parti dumtaxat imperantem volentes significare, anguem dimidiatum pingunt: regem quidem per ipsum animal; non toti vero orbi imperantem, ex eo quod dimidiatus sit, designantes.

61. *Quomodo latè rerum potientem.*

Omnium autem moderatorem ex eiusdem animalis perfectione significant, rursum integrum pingentes anguem. Sic & apud eos spiritus est, qui per vniuersum orbem permeat.

62. *Quomodo fullonem.*

Fullonem indicantes, geminos hominis pedes in aqua pingunt: id quod ex Mercurij similitudine indicant.

63. *Quomodo mensem.*

Mensem autem exprimentes, Lunæ figuram eodem qui suprà expositus est, habitu pingunt, complectentem octo & viginti dies æquinoctiales dumtaxat, die ex viginti quatuor horis constituto, quibus & exoritur in nostro apparens hemisphærio: reliquis vero duobus in occasu est.

64. *Quomodo rapacem, fœcundum, aut furentem.*

Cæterum rapacem, fœcundum, aut insanum volentes innuere, crocodilum pingunt, quod fœcundum ma-

ximè sit hoc animal, multosque liberos procreet, insuper & crebro in furorem agatur. Vbi enim ab expetita præda exciderit, indignabundus in se ipse furit.

65. *Quomodo ortum.*

Ortum ostendentes, geminos crocodili oculos pingunt, quoniam oculi huic animali velut ex profundo emergunt.

66. *Quomodo occasum.*

At occasum signantes, Crocodilum inflexum ac cernuum pingunt. Ad partum enim facile, & maximè procliue est hoc animal.

Quid facit hîc ἀωτόκον, *quod Mercerus vertit* ad partum facile & maximè procliue. *At Trebatius*, Est hoc animal rotundum & promiscuè parit. *Nuga: lege* ἀωτόκωπον ἢ κατωφερὲς τὸ ζῶον, *suapte natura cernuum & inflexum animal, quo nihil ad sensum accommodatius.*

67. *Quomodo tenebras adumbrent.*

Porro tenebras significantes, Crocodili caudam pingunt. Neque enim aliter ad exitium & internecionem perducit crocodilus quodcũque apprehenderit animal, nisi cauda prius cæsum inualidum reddiderit. Namque in hac corporis parte præcipua est crocodili vis ac robur. Cæterum, quum quamplurima alia in crocodilorum natura signa comperiantur, hæc quæ in primum librum conferre visum est, nunc satis erunt.

πεσπάγων ὡρῶν ἡ ἡμέρας ὑπαρχέσης, ζωγραφοῦσι, καθ' ἃς ἡ ἀνατέλλει. ταῖς δὲ λοιπαῖς δύο, οὐ δύσει δῆ.

ξδ'. Πῶς ἄφπαγα, ἢ πολύγονον, ἢ μαινόμενον.

Ἅρπαγα δὲ, ἢ πολύγονον, ἢ μαινόμενον βελόμενοι σημήναι, κροκόδειλον ζωγραφοῦσι, διὰ τὸ πολύγονον, ἢ πολύτεκνον ὑπάρχειν, ἢ μαινόμενον. ἐπεὶ γὰρ ἅρπασαι πᾶ βελόμενος ἀποτύχῃ, συμπωθεὶς καθ' αὑτῆς μαίνεται.

ξε. Πῶς ἀνατολήν.

Ἀνατολὴν δὲ λέγοντες, δύο ὀφθαλμοὺς κροκοδείλου ζωγραφοῦσιν, ἐπειδὴ ἐν παντὸς σώματος ζώου οἱ ὀφθαλμοὶ ἐν τῷ βυθοῦ ἀναφαίνονται.

ξς' Πῶς δύσιν.

Δύσιν δὲ λέγοντες, κροκόδειλον κεκυφότα ζωγραφοῦσιν. αὐτότοκον γὰρ ἢ καταφερὲς τὸ ζῶον.

ξζ'. Πῶς σκιάζοισι σκότος.

Σκότος δὲ λέγοντες, κροκοδείλου οὐρὰν ζωγραφοῦσιν, ἐπειδὴ ἐκ ἄλλως εἰς ἀφανισμὸν ἢ ἀπώλειαν φέρει ὁ κροκόδειλος οὐ ἐὰν λάβηται ζώου, εἰ μὴ τῇ οὐρᾷ τῇ ἑαυτοῦ διαπλήκτισας ἄτονον παρασκευάσει. ἐν τούτῳ γὰρ τῷ μέρει ἡ τοῦ κροκοδείλου ἰσχὺς ἢ ἀσφάλεια ὑπάρχει. ἐκ ὧν ἢ ἄλλων ὑπαρχόντων σημείων, τῇ τοῦ κροκοδείλου φύσει, ἀναγκαῖα δόξαντα ἐν τῷ παρόντι συγγράμματι εἰπεῖν.

ΩΡΟΥ ΑΠΟΛΛΩΝΟΣ

ΝΕΙΛΩΟΥ, ΤΗΣ ΤΩΝ ΠΑΡ' Αἰγυπτίοις ἱερογλυφικῶν γραμμάτων ἑρμηνείας,

Βιβλίον δεύτερον.

ΙΑ δ' ἡ δευτέρα φερομένη πραγματεία, περὶ τῶν λοιπῶν τὸν λόγον ὑμῖν σοι παρασήσομαι, ἃ δὲ καὶ ἀφ' ἑτέρων ἀντιγράφων ἐκ ἔχοντά πνα ἐζήτησιν, ἀναγκαίως ὑπέταξα.

ά. Τί ἀστέρα γράφοντες δηλοῦσιν.

Ἀστὴρ παρ' Αἰγυπτίοις γραφόμενος, ποτὲ μὲν θεὸν σημαίνει, ποτὲ δὲ νύκτα, ποτὲ δὲ χρόνον, ποτὲ δὲ ψυχὴν ἀνθρώπου ἄρρενος.

ἴσ. νεκυός. ἴσ. σωματικοῖς. σωματικοί.

β'. Τί ἀετοῦ νεοσσόν.

Lego hic δύο πολλὰ πόδες vbi vitiose πολύποδες in mſ.

* Καὶ ἀετοῦ νεοσσὸν, ἀρρενογόνον καὶ * κυκλοπόδων σημαίνει. *

γ'. Τί δύο πόδας * σωματικοὺς καὶ βεβηκότας.

Δύο πόδες * σωματικοὶ καὶ βεβηκότες, ἀνθρώπου ἢ ὅσα τοῖς χειμερινοῖς ζώοις σημαίνουσι.

HORI APOLLINIS NILIACI, DE SACRARVM apud Ægyptios insculptarum litterarum interpretatione.

LIBER SECVNDVS.

SECVNDO autem volumine reliquorum tibi veram idoneamq. in medium afferam rationem: quæ & cùm ex alijs exemplaribus nequaquam sint exposita, necessariò subiungenda censui.

1. *Quid stellam pingentes, innuant.*

Depicta Ægyptiis stella nunc Deum significat, nunc noctem, nunc verò tempus, interdum etiam hominis masculi animam.

2. *Quid aquilæ pullum.*

Et aquilæ pullus masculum, & orbiculatum quippiam indicat.

Vide in obseruationibus, vbi lego τυλοειδῆ callosum, scabrum, & robustum.

3. *Quid geminos pedes iunctos, ac stantes.*

Gemini pedes simul compacti ac firmati, Solis cursum quum in solstitio est hyberno, siue in bruma significant.

Vide ad obseruationem Hieroglyph. 3. l. 2.

4. *Quid hominis cor faucibus appensum.*

Hominis cor faucibus appensum, boni viri os designat.

De hac cordis significatione dico ad Hieroglyph.7.l.1.

5. *Quomodo belli aciem, ac frontem exercitus ad prælium instructi.*

Belli aciem indicant, hominis depictæ manus, altera scutum, altera vero arcum tenens.

6. *Quid digitum.*

Hominis stomachum demonstrat digitus.

Stomachus hîc propriè est Ventriculi orificium superius, seu fistula per quam cibus in fundum delabitur.

7. *Quomodo morbum significent.*

Flores autem anemones, morbum hominis significant.

In eodem genere Symboli Astrampsychus ponit lactucam. Θεόφραστος ἔδεσιν ζωμάτων δηλοῖ νόσον. *Nonnulli anemonas morborum Symbolum esse dicunt, quod colligantur, tertianis quartanisque remedio.*

8. *Quomodo lumbum hominis.*

Lumbum, aut statum constitutionemque hominis volentes notare, os spinæ dorsi pingimus.

9. *Quomodo permanens aliquid & tutum significent.*

Coturnicis os pictum, stabile ac tutum quippiã indicat, quod difficile huius animalis os afficiatur ac patiatur quicquam.

Orygis reponendum puto, abusus vocis ὄρτυγος *pro* ὤρυγος.

10. *Quomodo concordiam.*

Duo homines magistratus ornati insignibus concordiam innuunt.

Inde ἀξιωματικοὶ *publica dignitate fungentes, quo verbo etiam usus Guillelmus Bibliothecarius in Hadriano II. eum cum Pontificali pallio impositum præcedentibus Axiomaticis, & subsequente reliqua turba in urbem redire, patriarchiumque subire conspexerant.*

11. *Quomodo turbam ac tumultum.*

Armatus homo sagittasq. iaculans, tumultũ significat.

δ'. Τί ἀνθρώπου καρδίαν φάρυγγος ἠρτημένου.

Ἀνθρώπου καρδία φάρυγγος ἠρτημένη, ἀγαθοῦ ἀνθρώπου σῶμα σημαίνει.

έ. Πῶς πολέμου σῶμα.

Πολέμου σῶμα ὁπλοῦσιν, ἀνθρώπου χεῖρες ζωγραφούμεναι, ἡ μὲν ὅπλον κρατοῦσα, ἡ δὲ τόξον.

ς'. Τί δάκτυλον.

Ἀνθρώπου σῶμα χον ὁπλοῖ δάκτυλος.

ζ'. Πῶς νόσον ὁπλοῖσιν.

Ἀνθη ὃ ἀνεμώνης, νόσον ἀνθρώπου σημαίνει.

ή. Πῶς ὀσφῦν ἀνθρώπου.

Ὀσφῦν, ἣ εἰσιν ἀνθρώπου βυλόμενοι ζωγραφεῖν, τὸ νωτιαῖον ἰσουν γράφομεν.

θ'. Πῶς διαμονὴν, ἢ ἀσφάλειαν σημαίνουσιν.

Ὀρτυγος ὀστέον ζωγραφούμενον, διαμονὴν καὶ ἀσφάλειαν σημαίνει, διότι δυσπαθές ὄν τὸ τῦ ζώου ὀστέον.

ί. Πῶς ὁμόνοιαν.

Ἄνθρωποι δύο ἀξιούμενοι, ὁμόνοιαν ὁπλοῦσι.

ιά'. Πῶς ὅχλον.

Ἄνθρωπος καθωπλισμένος, καὶ τοξεύων, ὄχλον σημαίνει.

νϐ'. Πῶς ἀναμέτρησιν.

Ἀνθρώπου δάκτυλος ἀναμέτρησιν σημαίνει.

ιγ'. Πῶς γυναῖκα ἔγγυον.

* ἔγκυον mſ. * Γυναῖκα ἔγγυον βκλόμβοι δηλῶσαι, ἥλιε κύκλον σωὶ ἀστέει μὴ ἥλιε δίσκε, δίχα τελμημβύε σημαίνωσι.

ιδ'. Πῶς ἄνεμον.

Τῶ ἀνατολῶ ἱέραξ ἐπὶ μετεώρε θέων, ἀνέμους σημαίνει. ἔτι καὶ ἄλλως, ἱέραξ διατεταμβύος τὰς πέρυγας ἐν ἀέει, οἷον πέρυγας * ἔχων, ἄνεμον σημαίνει. ἴσ. ἔχοντα τὸν.

ιε. Πῶς πῦρ.

Καπνὸς εἰς οὐρανὸν ἀναβαίνων, πῦρ δηλοῖ.

ις'. Πῶς ἔργον.

λείπει βοὸς. Τὸ * ἄῤῥενος κέρας γραφόμβυον, ἔργον σημαίνει.

ιζ'. Πῶς ποιῶ.

λείπει βοὸς * Γρ. ποιεῖν. Τὸ δὲ θηλείας * κέρας ζωγραφούμβυον * ποιῶ σημαίνει.

ιη. Πῶς ἀνοσιότητα.

Πρὸς τομὴ σωὶ μαχαίρᾳ γραφομβύη ἀνοσιότητα δηλοῖ.

12. *Quomodo dimensionem.*

Hominis digitus dimensionem notat.

13. *Quomodo desponsatam mulierem.*

Desponsatam mulierem volentes ostendere, solis circulum, simul cum stella & ipso disco solis bipartito pingunt.

14. *Quomodo ventum.*

Accipiter ortum versus in sublime tendens, ventos ostendit, Item & aliter: Accipiter expansas in aëre alas habens, ventum, qui alas quasdam habere videtur, significat.

15. *Quomodo ignem.*

Fumus in cælum ascendens, ignem indicat.

Sic luſit Sympoſius in fumum. Et qui me genuit ſine me non naſcitur ipſe.

16. *Quomodo opus.*

Masculi (bouis) cornu pictum, opus notat.

Masculorum cornua maiora ſunt & tortuoſiora, fœminarum minora & minus flexa.

17. *Quomodo pœnam.*

At feminæ cornu depictum, * pœnam ostendit. *Labore*

18. *Quomodo impietatem.*

Imago vmbilico tenus cum gladio depicta impietatem innuit.

19. *Quomodo horam.*

Hippopotamus depictus horam significat.

Per ὥραν ver intelligendum doceo in obſeruationibus.

20. *Quomodo longæuum ac diuturnum.*

Ceruo quotannis cornua renascuntur. Is depictus longissimam vitam significat.

21. *Quomodo auersionem.*

Lupus aut canis auersus, auersionem monstrat.

22. *Quomodo futurum opus.*

Auris picta futurum opus significat.

Quia scilicet audire oportet, & de rebus gerendis documenta à prudentibus viris accipere, antequam te ad opus accingas. Vel certè per aurem auditores tantum sapientiæ non ἐφεκτῆρας ἔχειν significat. Quod si manum addas auri, tum demum res erit cumulata.

23. *Quomodo percussorem, aut sanguinem.*

Hoc est ex corrupto Crocodili sanguine procreatis.

Crocodili vespa * per aërem volans, aut crocodili noxium sanguinem, aut cædem designat.

Σφὴξ *scribendum sine γ pro quo σφὶγξ habet corona pretiosa, liber Græcus.*

24. *Quomodo mortem.*

Nycticorax mortem significat: quemadmodum enim hic de repente pullos [cornicum] noctu, sic & mors homines nec opinantes inuadit atque opprimit.

Habes hac de re in anthologia lepidum Epigr.

Νυκτικόραξ ἄδδι θανατηφόρεσν ἀλλ' ὅταν ἄδδι
Δημώφιλος, θνάσκει κ' αὐτὸς ὁ Νυκτικόραξ.

25. *Quomodo vetustissimum.*

Sermones & folia, aut signatus liber, vetustissimum indicant.

26. *Quomodo obsidionem.*

Scala obsidionem, quod inæqualis sit atq. acclivis.

Κλίμαξ (*inquit*) *Suidas κοινῶς σκάλα. Significat etiam scopulum sub aquis latentem apud Tzetzem Chil. 7. & nauale apud Moschopulum ad Iliad. l. 1.*

27. *Quomodo inexpertum, musam, aut fatum.*

Litteræ septem duobus inclusæ digitis, musam, inexpertum, aut fatum significant.

Parum accuratè hoc Philippus expressit, cum nullam rationem subiiciat, nec quos digitos quasue litteras intelligat, designet, itaque vix coniecturæ ansam reliquit.

28. *Quid linea significet super aliam inflexa.*

Recta linea simul cum alterna superne inflexa, decem planas lineas indicat.

ιθ. Πῶς ὤεραν.

Ἵππος ποτάμιος χαφόμυος, ὤεραν δηλοῖ.

κ'. Πῶς πολυχρόνιον.

Ἔλαφος κατ' ἐνιαυτὸν βλασάνει (τὰ) κέρατα. ζωχραφουμένη δὲ πολυχρόνιον σημαίνει.

κά. Πῶς ἀποστροφῶ.

Λύκος, ἢ κύων ἀπεστραμμένος, ἀποστροφῶ δηλοῖ.

κβ'. Πῶς μέλλον ἔρχομαι.

Ἀκοὴ ζωχραφουμένη, μέλλον ἔρχομαι σημαίνει.

κγ. Πῶς φονέα, ἢ αἷμα.

Κερκοδείλου σφὴξ ἀερόπετης, ἤτοι αἷμα κροκοδείλου βλαπτικόν, ἢ φόνον σημαίνει.

κδ'. Πῶς θάνατον.

Νυκτικόραξ, θάνατον σημαίνει. ἄφνω γὰρ ἐπέρχεται τοῖς νεκροῖς * τῶν κορωνῶν κατὰ τὰς νύκτας, ὡς ὁ θάνατος ἄφνω ἐπέρχεται. ex mf. insertum.

κέ. Πῶς παλαιότατον.

Λόγοι καὶ φύλλα, ἢ βιβλίον ἐσφαγισμένον, παλαιότατον δηλοῖ.

κς'. Πῶς πολιορκίαν.

Κλίμαξ πολιορκίαν διὰ τὸ ἀνώμαλον.

κζ'. Πῶς ἄπιεσν, ἢ μοῦσαν, ἢ μοῖραν.

Γεάμματα ἐπὰ ἐν δυοὶ δακτύλοις πεπεχόμενα, μοῦσαν, ἢ ἄπιεσν, ἢ μοῖραν σημαίνει.

κη'. Τί σημαίνει χαμμὴ, ὀπισεγραμμένη ἕτερα.

Γεαμμὴ ὀρθὴ μία, ἅμα Γεαμμῆ ὀπισεγραμμένη, * ἢ) δύο χαμμὰς ὀπισθίους σημαίνουσι.

* è m.

κθ'. Τί δηλοῦσι χελιδόνα γεάφοντες.

Τὴν ὁλοχερῆ σημαίνειν βυλόμενοι κτῆσιν γονικὴν καταλιφθεῖσαν τοῖς υἱέσι, χελιδόνα ζωγραφοῦσιν. ἐκείνη γὰρ κυλίει ἑαυτὴν εἰς πλοῦτον, καὶ κτίζῃ τοῖς νεοπλοῖς φωλεὸν, μέλλουσα τεθνᾶναι.

λ'. Τί μέλαιναν πεπεσεγόν.

Γυναῖκα χήραν ὀπομείνασαν ἄχρι θανάτου θέλοντες σημῆναι, φρισεγὸν μέλαιναν ζωγραφοῦσιν. αὕτη γὰρ οὐ συμμίγνυται ἑτέρῳ ἀνδρὶ, ἕως ἔ χρεύει.

λά. Τί ἰχνεύμονα.

Ἄνδρωπον ἀδενῆ, καὶ μὴ δυναμένα ἑαυτῷ βοηθῆσαι δι' ἑαυτὸ, ἀλλὰ διὰ τ' ἄλλων ὀπικουείας, θέλοντες δηλῶσαι, ἰχνεύμονα ζωγραφοῦσιν. ἐκείνη γὰρ ὅταν ἴδῃ ὄφιν, ὃ σφέτερον ὀπίσθεται αὐτῷ, ἀλλὰ βοᾷ τὸν ἄλλους ὀπακολουθῆν, τότε ἀναπῆται τῷ ὄφει.

Hoc, & huiusmodi signa, sunt ex hominum impositione ipissimo plerumque fundamento, haud dissimilia ijs quæ Nilaus Smyrnæus Astabasdas collegit de signis numerorum.

29. *Quid innuant hirundinem pingentes.*

Omnes parentum opes filiis relictas volentes innue-, hirundinem pingunt. Illa enim iam morti proxima, o se volutat, & pullis latebras comparat.

Disertè D. Ambrosius l. 5. Hex. c. 17. Hirundo minuscula pore, sed egregie pio sublimis affectu, indiga rerum omnium tiosiores auro nidos struit, &c.

30. *Quid nigram columbam.*

Mulierem viduam, quæ ad mortem vsque in eo peranserit vitæ statu, volentes significare, nigram pint columbam. Hæc enim quamdiu vidua est, alteri ro non iungitur.

31. *Quid ichneumonem.*

Hominem inualidum, & qui sibi per se ipse opem rre nequeat, sed aliorum se tueatur auxilio, volentes onstrare, ichneumonem pingunt. Hic enim conspica- s serpentem, non protinus in eum irruit, sed vocatis ius clamore aliis, tum demum ei resistit.

Aliam in propulsando hoste ichneumonis industriam doceo ibi ex Æliano.

32. *Quid notent, origanum in sacris sculpentes.*

Formicarum absentiam ac discessum volentes signi- are, origanum inter sacras scripturas pingunt. Hoc quidem eo in loco conditum, vnde formicæ prodeunt, s fugat.

De Origano legendus Plinius l. 20. c. 17.

33. *Quid scorpium & crocodilum.*

Inimicum cum pari congredientem in imico, indicare volentes, scorpium & crocodilum pingunt: vterq; enim alteri mutuum affert exitium. Sin vero victorem alterum, quique inimicum sustulerit, innuant; aut crocodilum pingunt, aut scorpium: siquidem celeriter sustulerit; crocodilum: si lentè; scorpium, ob eius difficilem tardumque motum.

De hoc odio scorpy & crocodili attigi quoque nonnihil i Polihystore.

34. *Quid mustelam.*

Vbi mulierem quæ viri præstet opera, volunt exprimere, mustelam pingunt.

35. *Quid porcum.*

Volentes perditum hominem monstrare, porcu pingunt: quod eiusmodi sit porci natura.

Ægyptijs igitur, Iudæis & Persis execrationi fuit, cont Samijs honori, qui suem pro tutela Nauium sumpseru: Τὰ Σάμια πλοῖα Συὸς τύπον εἶχον ἐν ταῖς πρῳρείαις. *Hes chius. Inde explicatur obscurum prouerbium quod est in Si mateo.* Ναῦς δὲ τις ὠκύπορος Σαμίη ὑὸς εἶδος ἔχουσα.

36. *Quomodo immodicam iram.*

Quod si immoderatam iracundiam, ex qua qui est commotus, febrim contraxerit; Leonem pingu proprios catulos cauda flagellantem. Leonem quid ob iracundiam. catulos vero cauda cæsos, quod catul rum ossa inter se si collidantur, ignem emittunt.

ἐκπτίζειν.

Hic ἐκπτίζειν Mercerus dicit esse ἐκ τοῦ ἐκ βάλλειν, sed hoc ne vllo testimonio. Lege potius ἐκπτίζειν quod est etiã flagella

λβ'. Τί δηλοῦσιν ὀείγανον ἱερογλυφοῦντες.

Λεῖψιν μυρμήκων βυλόμενοι σημῆναι, ὀείγανον ἱερογλυφοῦσιν. αὕτη γὰρ ποιεῖ λείπειν τὸν μύρμηκα, ἀποπεμφθὲν τόπῳ ὁπόθεν ἦλθεν.

λγ'. Τί σκορπίον, καὶ κροκόδειλον.

Ἄνθρωπον ἐχθρὸν ἑτέρῳ ἴσως ἐναντιούμενον σημῆναι θέλοντες, σκορπίον καὶ κροκόδειλον ζωγραφοῦσιν. ἑκάτερος γὰρ ἑκάτερον ἀναιρεῖ. εἰ δὲ ἐναντίον καὶ ἀναιρετικὸν τοῦ ἑτέρου σημαίνουσι, κροκόδειλον ζωγραφοῦσιν, ἢ σκορπίον. ἀλλ' εἰ μὲν ὀξέως ἀναιρεῖται, κροκόδειλον ζωγραφοῦσιν. εἰ βραδέως ἀναιρεῖται, σκορπίον, διὰ τὸ δυσκίνητον.

λδ'. Τί γαλῆ.

Γυναῖκα ἀνδρὸς ἔργα ἐπιτηδεύσασαν βυλόμενοι σημῆναι, γαλῆ ζωγραφοῦσιν.

λε. Τί χοῖρον.

Ὅτε βούλονται ἄνθρωπον ἐξώλη σημῆναι, χοῖρον ζωγραφοῦσι, διὰ τὸ πάνυ φύσιν τοῦ χοίρου τοιαύτην εἶναι.

λς'. Πῶς θυμὸν ἄμετρον.

Εἰ δὲ θυμὸν ἄμετρον, ὥστε καὶ ἐκ τούτου πυρέτθαι τὸν θυμούμενον, λέοντα γράφουσιν, ἐκτοίζοντα τοὺς ἰδίους σκύμνους. καὶ λέοντα μὲν, διὰ τὸν θυμόν. τοὺς σκύμνους δὲ ἐκτοίζοντας, ἐπειδὴ τὰ ὀστᾶ τῶν σκύμνων κοπτόμενα πῦρ ἐκβάλλει.

λζ'. Πῶς γέροντα μοισικόν.

Γέροντα μυσικὸν βυλόμυοι σημῆναι, κύκνον ζωγραφῆσιν, οὗτος γὰρ ἥδιστον μέλος ἅδει γηράσκων.

λή. Τί δηλοῦσι καὶ θαλερὸν τυφλὸν γράφοντες.

Ἀνδρα ὑπὸ ἡλιακῆς ἀκτῖνος πυρέξαντα καὶ ἐντεῦθεν ἀποθανόντα βουλόμυοι σημῆναι, καὶ θαλερὸν τυφλὸν γράφοισιν· οὕτως γὰρ ὑπὸ τοῦ ἡλίου τυφλούμυος ἀποθνήσκει.

λθ'. Τί δηλοῦσιν ἡμίονον γράφοντες.

Γυναῖκα τρίραν βυλόμυοι σημῆναι, ἡμίονον γράφοισιν. αὕτη γὰρ φύσει τρίρα ὄτι.

μί. Πῶς δηλοῦσι γυναῖκα γυνήσας δύλεα βρέφη.

Γυναῖκα γυνήσασαν δύλεα βρέφη θέλοντες, βυλόμυοι σημῆναι, ταῦρον ἐπὶ τὰ ἀριστερὰ νεύοντα ζωγραφοῦσιν· εἰ δὲ ἄῤῥενα, πάλιν ταῦρον ἐπὶ τὰ δεξιὰ νεύοντα ζωγραφοῦσιν.

μά. Πῶς δηλοῦσι σφῆκας.

Σφῆκας βυλόμυοι σημῆναι, νεκρὸν ἵππον ζωγραφοῦσιν. ἐκ γὰρ αὐτοῦ ἀποθανόντος πολλοὶ γίνονται σφῆκες.

μβ'. Πῶς δηλοῦσι γυναῖκα ἐκπεπωκυῖαν.

Γυναῖκα ἐκπεπωκυῖαν βυλόμυοι σημῆναι, ἵππον πατοῦσαν λύκον ζωγραφοῦσιν. ἡ μόνον γὰρ πατοῦσα τὸν λύκον ἐκπέπωκε ἡ ἵππος, ἀλλὰ καὶ τὸ ἴχνος ἐὰν πατήσῃ τοῦ

37. *Quomodo senem Musicum.*

Senem musicum volentes commonstrare, cycnum pingunt: quod hic senescens suauissimum edat concentum.

Κύκνος ὁ θανατῶν ἐμμελεῖς ᾠδὰς πλέκει, Καὶ τὸ τελευτῆς δεξιὸν τὸν χρόνον (*inquit*) *sapiens Phile.*

38. *Quid significent, cæcum scarabæum pingentes.*

Hominem qui ex solaribus radiis contracta febri perierit, notantes, cæcum pingunt scarabæum, vt qui splendore solis excæcatus intereat.

39. *Quid mulam.*

Sterilem volentes indicare mulierem, mulam pingunt. Hæc enim natura sterilis est.

40. *Quomodo mulierem quæ infantes feminas pepererit.*

Mulierem feminam primùm infantes enixam significantes, taurum sinistrorsum spectãtem pingunt. Mares verò rursus taurum dextrorsum.

Sinistra enim deterioris est Symbolum. Harmenopulus de sectis, Sabbatianorum hæreticorum meminit, qui sinistram adeo detestabantur, vt hac quicquam prehendere piaculum ducerẽt, vnde Αειστερὸι *hoc est, sinistri sunt nominati.* Αειστερὸι καλοῦνται ὅτι τὴν ἀειστερὰν εἰσὶ βλεπουσομένοι χεῖρα. *Ad id autem Symbolum facit quod ait Physiologus De Gallina. Quæ è quibus mares nascentur, Gallina gerit in parte dextra: è quibus femina in sinistra.*

41. *Quomodo vespas.*

Vespas designantes, cadauer equi pingunt. Ex eo enim multæ procreantur vespæ.

42. *Quomodo mulierem abortientem.*

Abortientem mulierem signantes, equam quæ lupum conculcet, pingunt. Non solùm enim si lupum calcarit, abortum facit equa, sed & si lupi calcarit vestigium, abortit protinus.

Hoc est δυσπαθείας referendum de quibus multa passim exempla. Sapiens Phile. ἵππον ὁ ταχὺς ἴχνος ἀμβλύνει λύκε. Καὶ δίφρον ὀξὺς τὸ σφυρὸν τέτου τρέφει.

43. *Quomodo hominem, qui se se responso ab oraculo accepto sanarit.*

Hominem, qui se ipse ex oraculo pristinæ sanitati restituerit, volentes innuere, palumbum pingunt lauri folium tenentem. Hic enim vbi morbo laborat, lauri folium in nidum suum inferens conualescit.

Laurus enim præstantissimum censebatur aduersus morbos & maleficia phylacterium, Zenobius centur. 3. prouerb. 12. Αλεξιφάρμακον ἡ δάφνη, *vnde* Δαφνίδα φορεῖ βακτηρίαν. Lauream virgam gestat. *de eo dici solet, qui est aduersus insidias munitus.*

44. *Quomodo culicum copiam.*

Excrescentem & aduentantem culicum copiam exprimere cupientes, vermes pingunt. Siquidem ex his gignuntur culices.

45. *Quomodo hominem qui cum ex se bilioſus non sit, ab altero tamen bile commoueatur.*

Hominem qui suapte natura bile careat, sed eam ab altero suscipiat, notantes, columbam pingunt dorso erecto: illic enim bilem habet.

Sic Achainis Cerus fel contineri in cauda creditur. Aristoteles 2. histor. anim. 15.

46. *Quomodo hominem qui tuto vrbem incolat.*

Vt hominem significent, qui tuto vrbem habitat, aquilam pingunt, quæ lapidem gestet. Hæc enim è mari vel terra sublatum lapidem in suum infert nidum, quo tutior sit ac firmior.

47. *Quomodo inferiorem debilioremque hominem, quem alius persequatur.*

Debiliorem hominem, quem validior ac potentior insectetur, volentes designare, otidem & equum pin-

τὸ λύκου, παραχρῆμα ἀκπρώσκ.

μγ'. Πῶς ἄνθρωπον ἰατρεύοντα ἑαυτὸν ἀπὸ χρησμοῦ.

Ἄνθρωπον ἀπὸ χρησμοῦ ἰατρεύοντα ἑαυτὸν βυλόμενοι σημῆναι, φάσαν κρατοῦ φύλλον δάφνης ζωγραφοῦσιν, ἐκείνη γὰρ ὅτε ἀρρωστεῖ, φύλλον ἐπιθυμεῖ δάφνης εἰς τὴν νοσηλὰν ἑαυτῆς καὶ ὑγιαίνῃ.

μδ'. Πῶς κώνωπας πολλούς.

Κώνωπας πολλοὺς ἐπφοιτῶντας βυλόμενοι ζωγραφῆσαι, σκώληκας γράφουσιν. ἐκ τούτων γὰρ γεννῶνται οἱ κώνωπες.

με. Πῶς ἄνδρα μὴ ἔχοντα χολὴν, ἀλλ' ἀφ' ἑτέρου δεχόμενον.

Ἄνδρα μὴ ἔχοντα χολὴν αὐτοφυῶς, ἀλλ' ἀφ' ἑτέρου δεχόμενον γράφοντες, πειστερὰν ζωγραφοῦσιν ἔχειν τὰ ὀπίσθια ὀρθά. ἐν ἐκείνοις γὰρ τὴν χολὴν ἔχει.

μς'. Πῶς ἄνθρωπον ἀσφαλῶς οἰκοῦντα πόλιν.

Ἄνθρωπον ἀσφαλῶς οἰκοῦντα πόλιν σημῆναι βυλόμενοι, λίθον βασάζοντα ζωγραφοῦσιν. ἐκεῖνος γὰρ ἀπὸ θαλάσσης, ἢ ἀπὸ γῆς λίθον ἐπαίρει, καὶ πίθησιν εἰς τὴν ἰδίαν νεοσσὰν, διὰ τὸ ἀσφαλῶς μένειν.

μζ'. Πῶς ἄνθρωπον ἀδενῶς ἔχοντα, καὶ ὑφ' ἑτέρου καταδιωκόμενον.

Ἄνθρωπον ἀδενῶς ἔχοντα, καὶ καταδιωκόμενον ὑπὸ ἱππευτέρου, βυλόμενοι σημῆναι, ὠτίδα καὶ ἵππον ζωγρα-

φῆσιν, αὕτη γὰρ ἵππαρχος, ὅταν ἴδῃ ἵππον.

μή. Πῶς ἄνθρωπον δηλῆσαι φθονερεύοντα τῷ ἰδίῳ πάθῃ καὶ μὴ βοηθουμένου.

Ἄνθρωπον φθονερεύοντα τῷ ἰδίῳ πάθει καὶ μὴ βοηθουμένου, θέλοντες δηλῶσαι, ἐρυθρὸν καὶ γλαυκὸν ζωγραφοῦσιν· οὗτος γὰρ φθερεύμενος, φθὸς τὸ γλαυκὸν σχέσει καὶ φθὸς ἀυτῇ ὢν πίεζεται.

μθ. Πῶς ἄνθρωπον δηλοῦσιν ἀδεκῆ καὶ φθοπετευόμενον.

Ἄνθρωπον ἀδεκῆ καὶ φθοπετευόμενον βελόμενοι σημῆναι νυκτερίδα ζωγραφοῦσιν. ἐκείνη γὰρ μὴ ἔχουσα πόδας, ἵπταται.

ν. Πῶς γυναῖκα δηλάζουσαν, καὶ καλῶς ἀναπεφουσαν.

Γυναῖκα δηλάζουσαν, καὶ καλῶς ἀναπεφυσαν βελόμενοι ζωγραφῆσαι, πτερύγια ζωγραφοῦσιν, αὕτη γὰρ μόνη τῶν ἄλλων πτηνῶν, ὀδόντας καὶ μαδοὺς ἔχει.

να. Πῶς ἄνθρωπον κηλέμενον ὀρχήσει.

Ἄνθρωπον διὰ ὀρχήσεως καὶ αὐλητικῆς κηλέμενον βελόμενοι σημῆναι, πτερύγια ζωγραφοῦσιν. αὕτη γὰρ ἀπὸ αὐλοῦ καὶ ὀρχήσεως ἁλίσκεται.

νβ. Πῶς ἄνθρωπον μυστικόν.

Ἄνθρωπον δὲ μυστικὸν, καὶ τελετῶν βελόμενοι ση-

gunt. Hæc enim equo conſpecto protinus auolat.

Otis auis Tarda *de qua Plinius lib. 10. c. 23. Saltans capitur, vnde* Καίνες ἢ καινοδόξες ὅτους ἐκάλουν. *Ælius Dionyſius apud Euſtatium.*

48. *Quomodo eum qui ad proprium patronum confugiens, nullum tamen ab eo ſentit auxilium.*

Hominem qui ad proprium patronum confugiat, nec eius ſubleuetur auxilio, monſtrare cupientes, paſſerem & noctuam pingunt. Hæc enim dum aucupum venatione petitur, ad noctuam accurrit, à qua mox opprimitur.

Πάζωνες *nomen recentioribus Græcis vſurpatum vt apud Latinos. Scholiaſt. Euripid.* Πάτρων ἐλευθερώσας τὸν ἀργυρώνητον. *Heſychius putat quoque centum primos Romuli Senatores* πατρωνας *nominatos.*

49. *Quomodo hominem qui quum viribus non valeat, temerè tamen aliquid ſuſcipit, atque audacius ſe gerit.*

Imbecillum hominem, laſciuientem tamen & audaciùs aliquid molientem, cum monſtrare voluerint, veſpertilionem pingunt. Hæc enim etſi alas non habet, volare tamen conatur.

Neque enim habet pennas ad morem cæterarum auium.

50. *Quomodo lactantem mulierem, optiméque nutrientem.*

Mulierem lactantem ac bene nutrientem vbi pictura exprimere volebant, veſpertilionem pingebant. Sola enim inter omnes volucres, hæc dentes ac mammas habet.

Grauis hic Merceri hallucinatio, & vbi turtures viſi cum mãmis & dentibus? Omnino vel nomen Τετγὼν *poſitũ eſt pro veſpertilione, quod vnum inter volatilia propriè dicitur* Τετγών, *vt author eſt Iulius Pollux, vel turtur is & veſpertilionis*

Symbola sibi inuicem proxima, in hac imagine ita fuerunt confusa vt Τειχὼν ἀντὶ νυκτερίδος poneretur. Soli enim inter volatilia vespertilioni dentes, & mammæ tribuuntur ab auctoribus.

51. *Quomodo hominem qui tripudio capiatur ac demulceatur.*

Hominem saltatione tibiarumque cantu gaudentem notantes, turturem pingunt. Hæc siquidem tibia ac saltatione capitur.

52. *Quomodo sacris initiatum hominem.*

Rebus sacris ceremoniisq. addictum significantes, cicadam pingunt. Hæc enim non ore, sed dorso resonans, pulcherrimum edit dulcissimumq. concentum.

Vox τελετὴ non pro mysta sed pro initiatione & sacra ceremonia vsurpanda. Cæterum de Cicada habes etiam illud Anacreontis ᾠδὸν ἐ θηρὸς ὅμοιος.

53. *Quomodo seorsum agentem regem, nec subiectorum lapsibus veniam dantem.*

Regem qui solitudine gaudeat, quiq. errata non condonet, si velint significare, aquilam pingunt. Hæc enim desertis in locis nidum sibi construit, sublimiusque ceteris volucribus volat.

54. *Quomodo diuturnam rerum instaurationem.*

Instaurationem autem diuturnam, & quæ post multa fiat sæcula, volentes indicare, phœnicem auem pingunt. Hæc enim dum nascitur, rerum vicissitudo fit & innouatio. Gignitur autem hunc in modum: Iam iam moriturus phœnix in terram sese summo impetu proiicit, vnde & vulnus accipit. Ex sanie verò [vulneris] defluente alius gignitur, qui simul ac pennæ ei natæ sunt, cum patre Heliopolin, quæ in Ægypto est, proficiscitur: quò quum peruenerit, pater illic simul ac Sol ortus est, moritur: post cuius mortem pullus in suam redit patriam. At phœnicem hunc vita

μῆναι, τέτταρα ζωγραφοῦσιν. οὗτος γὰρ διὰ τοῦ στόματος οὐ λαλεῖ, ἀλλὰ διὰ τῆς βάχεως φθεγγόμενος, καλὸν μέλος ἀείδει.

νγ'. Πῶς βασιλέα ἱλιάζοντα, καὶ μὴ ἐλεοῦντα ἐν τοῖς πάσμασι.

Βασιλέα ἱλιάζοντα, καὶ μὴ ἐλεοῦντα ἐν τοῖς πάσμασι βουλόμενοι σημῆναι, ἀετὸν ζωγραφοῦσιν. οὗτος γὰρ ἐν τοῖς ἐρήμοις τόποις ἔχει τὴν * νοσσιὰν, καὶ * ὑψηλότερον πάντων τῶν πετεινῶν ἵπαται. * νεοσσιὰν ὑψηλότερος

νδ'. Πῶς ἀποκατάσασιν πολυχρόνιον.

Ἀποκατάσασιν δὲ πολυχρόνιον βουλόμενοι σημῆναι, φοίνικα τὸ ὄρνεον ζωγραφοῦσιν. ἐκεῖνος γὰρ ὅτε γηνᾶται, ἀποκατάσασις γίνεται τεσσαράκοντα γηνᾶται δὲ τοιούτῳ τρόπῳ. ὅταν μέλλῃ τελευτᾶν ὁ φοῖνιξ ῥήσσει ἑαυτὸν ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ὀπὴν ἐν τῷ ῥήγματος λαμβάνῃ, καὶ ἐν τῷ ἰχῶρος τοῦ καταῤῥέοντος, (διὰ τὴν ὀπῶς) ἄλλως γηνᾶται. ἔτος ἕν ἅμα * τῇ πτερυφύσει, συὶ τῷ πατεὶ πορεύεται εἰς τὴν ἡλίου πόλιν τὴν ἐν Αἰγύπτῳ καὶ παραγινόμενος ἐκεῖ ἅμα τῇ ἡλίου ἀνατολῇ, ἐκεῖσε τελευτᾷ. καὶ μὴ τὸν θάνατον τοῦ παιδὸς, ὁ νεοσσὸς πάλιν ἐπὶ τὴν ἰδίαν παιδεύσαι ἔπεισιν. οἱ δὲ ἱερεῖς τὴν Αἰγύπτου, τοῦτον τὸν ἀποθανόντα φοίνικα θάπτουσι. * τῷ πτερυφυῆσαι.

νε. Πῶς φιλοπάτορα.

Φιλοπάτορα βουλόμενοι σημῆναι ἄνθρωπον, πελαργὸν ζωγραφοῦσιν. τοῦτο γὰρ τὴν γηγενισάντων ἐκτραφεὶς, ἀναχωρεῖται τοὺς ἰδίους πατέρων, ἀλλὰ παραμυθᾷ αὐτοῖς ἄχρις ἑκάτου γήρως, θεραπείαν αὐτοῖς ἀπονέμων.

νε'. Πῶς τέκνα δηλῶσιν ἐπιβουλεύοντα τοῖς μητράσιν.

Τέκνα ἐπιβουλεύοντα τοῖς μητράσι σημῆναι βουλόμενοι, ἔχιδναν ζωγραφοῦσιν. αὕτη γὰρ ἐν τῇ * οὐ τίκτεται, ἀλλ' ἐκβιβρώσκουσα τὴν γαστέρα τῆς μητρὸς ἐκπορεύεται.

ἴσ. λείπει ὠδινῶν.

νζ'. Πῶς ἄνθρωπον δηλῶσιν ὑπὸ κατηγορίας λοιδορηθέντα καὶ ἀδυνήσαντα.

νθσήσαντα.

Ἄνθρωπον ὑπὸ κατηγορίας, λοιδορηθέντα καὶ * ἀδυνήσαντα ἐντεῦθεν βουλόμενοι σημῆναι, βασιλίσκον ζωγραφοῦσιν. ἐκεῖνος γὰρ τὸν πλησιάζοντας τῷ ἑαυτοῦ φυσήματι φονεύει.

νή. Πῶς ἄνθρωπον ὑπὸ πυρὸς καιόμενον.

Ἄνθρωπον ὑπὸ πυρὸς καιόμενον βουλόμενοι σημῆναι, σαλαμάνδραν ζωγραφοῦσιν. αὕτη γὰρ ἐκπίπτει τῇ κεφαλῇ ἀναιρεῖ.

νθ. Πῶς ἄνθρωπον τυφλόν.

Ἄνθρωπον τυφλὸν βουλόμενοι σημῆναι, ἀσπάλακα ζωγραφοῦσιν. ἐκεῖνος γὰρ ὀφθαλμοὺς οὐκ ἔχει, ὑπόπορφ.

ξ'. Πῶς ἀπεῖπον ἄνθρωπον.

Ἄνθρωπον ἀπεῖπον βουλόμενοι σημῆναι, μύρμηκα καὶ πτερὰ νυκτερίδος ζωγραφοῦσι, διότι πτεροῦνται τὰ πτερὰ εἰς τὴν νεοττιὰν τῶν μυρμήκων, οὐ προέρχεται ἀυτῶν. πς.

functum Ægyptij sacerdotes sepulturæ mandant.

Hic nouam instaurationis Phœnicis rationem affert, de qua in obseruationibus.

55. *Quomodo patris amantem.*

Patris studiosum hominem innuentes, ciconiam pingunt. Hæc enim à parentibus enutrita numquam ab ipsis seiungitur, sed ad extremum vsque senium vnà permanet, pietatem ipsis obseruantiamque rependens.

56. *Quomodo liberos matribus insidiantes.*

Liberos matri insidiantes vt demonstrent, viperam pingunt. Nam hæc non iuxta cæterorum animantium naturam in lucem editur, sed exeso diruptoque matris prodit vtero.

57. *Quomodo hominem qui ab accusatore conuitiis affectus, morbum inde contraxerit.*

Hominem qui ex accusatore conuitiis affectus in ægritudinem inciderit, significare cupientes, basiliscum pingunt. Hic enim propius accedentes afflatu suo perimit.

Quin ipse repercusso halitu se necat ad speculum. Ostendo ex Æliano symb. Syntagm. 2.

58. *Quomodo hominem qui igne vratur.*

Hominem qui igne comburatur dum significant, Salamandram pingunt. Hæc enim vtroque capite interimit.

Miratur Gesnerus vir multæ lectionis Salamandras hic dici bicipites, & meritò, plagam vidit, non tamen sanauit. Existimarim ego sic legendum αὖτη δ ἑκατέρω τῇ κεφαλῇ ἀναρεῖ. *Ignem vtrimque, hoc est ab vtroque latere cingentem extinguit, & id capite à quo maximè frigidus humor instillatur, quo scholiastes Nicandri ignem extingui voluit. Porro quando audis hominem* πυρὶ χαίμψυον *exhiberi per Salamandram, intellige flammis obsessum, non consumptum.*

59. *Quomodo cæcum hominem.*

Cæcum significantes, talpam pingunt, qui neque oculos habet, neque omnino videt.

60. *Quomodo hominem, qui domi sese continet.*

Hominem qui domo non exeat, significantes, formicam, simulque pennas vespertilionis pingunt. Huius enim pennis ad formicarum nidos admotis, nulla ex ipsis egreditur.

61. *Quomodo hominem qui sibi ipse damni ac perniciei autor sit.*

Eum qui proprio & à se illato damno lædatur, volentes signare, castorem pingunt. Hic enim quum se venatione peti videt, proprios testes euulsos in prædam obiicit.

Ὀρχεις κάστορος ὀνομάζουσι τὴν δεξόντε καὶ πολύχρηστον φάρμακον. *De hac tamen abscisione disceptant auctores, quos vide apud Gesnerum.*

62. *Quomodo hominem qui sibi inuiso filio hæreditatem reliquerit.*

Hominem cuius bonis inuisus filius successerit, innuentes, simium pingunt, retroque paruum alterum. Is enim quum geminos pariat, ex his alterum supra modum diligit, alterum odit Quem autem diligit, ante se assidue gestans, suffocat. At quem odit, retrò habet, & deinceps educat.

Hæc philosophia maximè est circa recentem prolem, Τὰς πιθήκους γὰρ φασὶν, ἐπειδὰν τέκωσιν ὥσπερ ἀγάλματα ἐναγκαλίζειν τοῖς βρέφεσιν ἀγαμένας τὸ κάλλος *Synes. ep.* 1.

63. *Quomodo hominem lapsus suos tegentem.*

Cùm notare eum volunt qui delicta aut errata sua occultet, simium meientem pingunt. Hic enim meiens vrinam occulit.

64. *Quomodo eum qui auditu magis valet.*

Eum qui acutius audiat volentes innuere, capram

ξά. Πῶς ἄνθρωπον διὰ τ οἰκείας ἀζωλείας βλαπτόμενον.

Ἄνθρωπον διὰ τ ἰδίας ἀζωλείας βλαπτόμενον σημῆναι βουλόμενοι, κάτοπτρα ζωγραφοῦσιν. ἐκεῖνος γὰρ κατασκώπτεται, εἰς τὸν ἀχρεῖον τὸν ἰδίοις διδύμοις ἀποπαιῶν ῥίπτει.

ξβ'. Πῶς ἄνθρωπον κληρονομηθέντα ὑπὸ μεμισημένου τέκνου.

Ἄνθρωπον κληρονομηθέντα ὑπὸ μεμισημένου τέκνου βελόμενοι σημῆναι, πάπυρον ἔχοντα ὀπίσω ἕτερον μικρὸν πάπυρον ζωγραφοῦσιν. ἐκεῖνος γὰρ γυναῖα δύο παθήκεις. καὶ τὸν μὲν ἕνα αὐτῶν φιλεῖ λίαν, τὸν δὲ ἕτερον μισεῖ. ὃν γὰρ φιλεῖ, ἔμπροσθεν βαστάζων φορεύει. ὃν δὲ μισεῖ, ὄπισθεν ἔχει, καὶ ἐκεῖνον ἐκβάλλει.

ξγ'. Πῶς ἄνθρωπον τὰ ἴδια ἐλαπώματα κρύπτοντα.

Ἄνθρωπον τὰ ἴδια ἐλαπώματα κρύπτοντα βελόμενοι σημῆναι, πάπυρον οὐρεῖν τὰ ζωγραφοῦσιν. οὗτος γὰρ οὐρῶν κρύπτει τὸν ἴδιον οὖρον.

ξδ'. Πῶς τινὰ κρεῖττον τὸ μᾶλλον ἀκούοντα.

Τινὰ δὲ κρεῖττον τὸ μᾶλλον ἀκούοντα θέλοντες σημῆναι, αὖθις ζωγραφοῦσιν αὐτὴν γὰρ ἀναπνεῖ διὰ τ ῥωθώνων, καὶ τ ὤτων.

ξέ. Πῶς ἄσατον.

Τινὰ δὲ ἄσατον καὶ μὴ μόνον ἐν ταυτῷ, ἀλλ' ὁτὲ

μὴ ἰσχυρὸν καὶ θερμόν, ὁτὲ μὲν ἀσθενῆ καὶ δειλὸν βουλόμενοι σημῆναι, ὑαίνας ζωγραφοῦσιν. αὗτη γὰρ ὁτὲ μὲν ἄρρεν γίνεται, ὁτὲ δὲ θῆλεια.

ξς'. Πῶς ἄνθρωπον ὑπὸ ἐλαφρόνων ἡττώμενον.

Ἄνθρωπον δὲ ἡττώμενον ὑπὸ (τῶν) ἐλαφρόνων βουλόμενοι σημῆναι, δύο σπέρματα ζωγραφοῦσιν, ὧν τὸ μὲν ὑαίνης ἐστὶ, τὸ δὲ ἄλλο παρδάλεως. ἐὰν γὰρ ὁμοῦ τεθῶσι τὰ δύο ταῦτα σπέρματα, τὸ μὲν τῆς παρδάλεως ἀποβάλλει τοὺς τοίχους, τὸ δὲ ἄλλο οὔ.

ξζ'. Πῶς ἄνθρωπον τοῖς ἰδίοις ἐχθροῖς πεφιλημένον, ἢ νικώμενον.

Ἄνθρωπον τοῖς ἰδίοις ἐχθροῖς φιλούμενον σηλοῦντες, ὑαίναν ὅτι τὰ σπέρματα τὰ δεξιὰ τρεφομένου ζωγραφοῦσιν. ἐὰν δὲ νικώμενον, ἀνάπαλιν ὅτι τὰ ἀριστερὰ τρεφομένην ζωγραφοῦσιν. αὗτη γὰρ νικωμένη ἐὰν ὅτι τὰ δεξιὰ τραφῇ, ἀναιρεῖ τὸν νικῶντα. ἐὰν δὲ ὅτι τὰ ἀριστερὰ, ἀναιρεῖται ὑπὸ τοῦ νικῶντος.

ξή. Πῶς ἄνθρωπον παρελθόντα τοὺς ἐπενεχθέντας αὐτῷ συμφορὰς ἀφόβως.

Ἄνθρωπον παρελθόντα τὰς ἐπενεχθείσας αὐτῷ συμφορὰς ἀφόβως ἄχρι θανάτου, βουλόμενοι δηλῶσαι, σπέρμα ὑαίνης ζωγραφοῦσιν. ἐὰν γάρ τις τὸ σπέρμα τοῦτο περιβάλλῃ, καὶ παρελθῃ διὰ πυρῶν ἐχθρῶν, οὐ μὴ ἀδικηθήσεται ὑπὸ τινός, ἀλλὰ παρέρχεται ἀφόβως.

ξθ'. Πῶς ἄνθρωπον διαθέντα τοῖς ἰδίοις ἐχθροῖς.

Ἄνθρωπον διαθέντα ὑπὸ τῶν ἰδίων ἐχθρῶν, καὶ μὴ

ingunt, quæ & naribus, & auribus respirat atque udit.

Ῥωσουνία μυκτῆρες. *Anonymus liber de nuptys Thesei.*

65. *Quomodo instabilem.*

Instabilem quempiam, neque in eodem persistentẽ atu, sed modò robustum & audacem, modò vero imecillum ac timidum volentes designare, hyænam ingunt Hæc enim nonnumquam mas est, nonnumuam femina.

Confutat hanc Ori & cæterorum de hyæna sententiam lemens Alexandrinus.

66. *Quomodo cum qui ab inferioribus victus sit.*

Eum qui inferiori & inualidiori cesserit, quum inuere volunt, geminas pelles pingunt; hyænæ vnam, lteram pardi. Hæ enim si simul iungantur; pardi quiem pellis pilos abiicit, altera non item.

67. *Quomodo hominem inimico superiorem, vel inferiorem.*

Eum qui inimico superior euaserit, monstrantes, yænam ad dextram versam pingunt: rursus eandem inistrorsum, victum indicantes. Hæc enim cùm ab duersario inuaditur, si ad dexteram deflexerit, insequentem interimit: si ad sinistram, ab eodem petiitur.

68. *Quomodo eum qui intrepidè oblatas sibi pertulerit calamitates.*

Eum qui ad extremum vsque vitæ spiritum omes, in quas incidit calamitates, æquo & constanti serarit animo, si velint monstrare, pellem pingunt vænæ Hac enim succinctus quis, etsi per medios ostes feratur, intrepidus illæsusque præteribit.

69 *Quomodo hominem ab hostibus oppressum.*

Circumuentum oppressumque ab hostibus, & qui

minimo damno sese à discrimine exemerit, indicare volentes, lupum pingunt, amissa extrema cauda. Hic enim à venatoribus indagandus, pilos extremamque caudam resecat.

70. *Quomodo hominem ea timentem quæ sibi ex improuiso, occultaque quadam ratione contingunt.*

Eum qui discrimina timeat sibi ex insperato occultoque obiecta, cùm monstrare voluerint; lupum ac lapidem pingunt. Hic enim neque sibi à ferro, neque à virga, sed à lapide dumtaxat timet. Nimirum si quis in eum lapidem coniecerit, consternatum illico deprehendet: & vbicumque lapis ei vulnus inflixerit: ibi succrescere solent pullulareque vermes.

Narrat tamen Gesnerus hominem tympanum gestantem lupo occurrisse, quem frustrà lapidibus impetitum nullatenus abigere potuit: At vbi tympani strepitus increpuit, statim procul à se expulit.

71. *Quomodo hominem ob iracundiam igne castigatum.*

Hominem igne castigatum, idque ob furorem, volentes monstrare, leones & faces pingunt. Nihil enim æque timet leo, atque accensas faces, nullaque magis re domatur, quàm his.

Hoc confirmat Oppianus l. 4. De venatione, versu 132.

Ἐξοχαὸ δείδιε πυρὸς ἀΐσσοι Ηὔκομος λὶς. *& quomodo venatores facibus instructi leones insequantur describit eodem loco fusius.*

72. *Quomodo febricitantem hominem, qui sibi ipse medeatur.*

Eum qui febri laborans se ipse curet, monstrantes, Leonem pingunt, qui simiam voret. Is enim febre correptus, si simiam vorarit, protinus conualescit.

ζημίας μικρᾶς ἀπαλλαχθῆναι βουλόμενοι σημῆναι, λύκον ζωγραφοῦσιν, ἀπολέσαντα τὸ ἄκρον τῆς οὐρᾶς. οὗτος (γὰρ) μέλλων ἁμαρτάνειν, ἀποβάλλει τὰς τρίχας καὶ τὸ ἄκρον τῆς οὐρᾶς.

ὁ. Πῶς ἄνθρωπον φοβούμενον τὰ ὑπομένοντα ἀπ' αὐτῶν ἐν τοῖς ἀφανοῖς.

Ἄνθρωπον φοβούμενον τὰ ὑπομένοντα ἀπ' αὐτῶν ἐν τοῖς ἀφανοῖς βουλόμενοι σημῆναι, λύκον καὶ λίθον ζωγραφοῦσιν. οὗτος γὰρ οὔτε σίδηρον, οὔτε ῥάβδον φοβεῖται, ἀλλὰ μόνον λίθον, ἀμέλει ἐὰν τις τρέψειέν τοι λίθον, ἐνείσει αὐτὸν πτοούμενον. καὶ ὅπου ἂν πληγῇ τῷ λίθῳ ὁ λύκος, σκώληκας ἐκ τῆς πληγῆς ἀναφέρει.

οά. Πῶς ἄνθρωπον ὑπὸ θυμῷ σωφρονισθέντα ὑπὸ πυρός.

Ἄνθρωπον ὑπὸ πυρὸς σωφρονισθέντα, καὶ ἐπὶ θυμῷ, θέλοντες δηλῶσαι, λέοντας καὶ ῥάβδας ζωγραφοῦσιν. οὐδὲν γὰρ ἄλλο φοβεῖται ὁ λέων, ὡς τὰς ἀνημμένας ῥάβδους. καὶ ὑπ' ἐκείνου δαμάζεται ὡς ὑπὸ τούτων.

οβ'. Πῶς ἄνθρωπον πυρέσσοντα, καὶ ὑφ' ἑαυτῷ θεραπευθέντα.

Ἄνθρωπον πυρέσσοντα καὶ ὑφ' ἑαυτῷ θεραπευθέντα βουλόμενοι δηλῶσαι, λέοντα ζωγραφοῦσι πίθηκον βόσκοντα. ἐκεῖνος γὰρ ἐὰν πυρέξῃ, φαγὼν πίθηκον ὑγιαίνει.

ογ. Πῶς ἄνθρωπον σωφρονισθέντα ἀπὸ τοῦ πρόλω ἐξωλείας.

Ἄνθρωπον ἀπὸ ἐξωλείας τοῦ πρόλω ὕστερον σωφρο-

πιδέντα βυλόμυοι δηλῶσαι, τῶν ζωγραφοῦσι ὡρισδεδεμένον ἀχριοσυκέα. οὗτος γὰ ὅταν ἐργᾶ, δεσμεῖται ἀγελοσυκῆ, καὶ ἡμερεῦται.

οδ'. Πῶς ἄνθρωπον σωφρονοῦντα ἔχοντα συμπάθητον.

Ἄνθρωπον σωφρονοῦντα ἔχοντα συμπάθητον, καὶ μὴ σαθηρὸν, βυλόμυοι σημῆναι, τῶν ζωγραφοῦσι ὡρισδεδεμένον τὸ δεξιὸν γόνυ. τοῦτον γὰ ἐὰν δήσης τῷ δεξιῷ γόνατι, καιροδέσμιον παρακολουδοῦντα εὑρήσεις.

οε. Πῶς ἄνθρωπον φρενοβάπτων καὶ αὐτῶν φδοροῦοικον.

Ἄνθρωπον φρενοβάπτων καὶ αὐτῶν φδοροῦοικον βυλόμυοι σημῆναι, αὐτὰ τὰ ζῶα γράφουσι βόσκοντα κόνυζαν. τοῦτα γὰ φαγόντα κόνυζαν, ἀποθνήσκει δίχα καταχεδέντα.

ος'. Πῶς ἄνθρωπον τρώγοντα δηλῆσαι.

Ἄνθρωπον βόσκοντα βυλόμυοι σημῆναι, κροκόδειλον ζωγραφοῦσιν ἔχοντα τὸ στόμα ἀνεῳγμένον. οὗτος γὰ.

οζ'. Πῶς ἅρπαγα ἄνθρωπον καὶ ἀνενέργητον σημαίνοισιν.

Ἅρπαγα ἄνθρωπον καὶ ἀνενέργητον βυλόμυοι σημῆναι, κροκόδειλον ἔχοντα ἴδεως πτερὸν ἐπὶ τῆ κεφαλῆς ζωγραφοῦσι. τοῦτο γὰ ἐὰν ἴδεως πτερῷ δήσῃς, ἀκίνητον [αὐτὸν] εὑρήσεις.

οη'. Πῶς

73. *Quomodo hominem prioribus damnis & calamitatibus admonitum & emendatum.*

Eum qui ex ijs in quas paulo ante inciderit calamitatibus posteà modestior euaserit, si innuere velint, taurum pingunt caprifico reuinctũ. Is enim si ferociat; caprifico ligatus mansuescit.

74. *Quomodo hominem necdum certa stabilique temperantia præditum.*

Dubium parumq. stabilis temperantiæ hominem volentes ostendere, taurum pingunt dextro genu alligatum. Hunc enim si dextro genu vinxeris; iuncturam pedis consequi deprehendes.

Καρποδέσμιον περιχολεδουῶτα ἐυρήσεις. Iúcturam pedis cõsequi deprehendes, (*inquit Mercerus*) *valdè obscurum est quid velit. Significat potius vinculum, & (vt ait vetus Glossarium) fasciolam aut funem articularium, quàm iuncturam pedis. Innuitque bouem ita religatum suum trahere vinculum, nec rectè coërceri.*

75. *Quomodo domesticum ouium & caprarum mactatorem.*

Eum qui mactandis ouibus & capris domum exhaurit & perdit, volentes significare, ea pingunt animantia conyza vescentia. Hanc enim herbam vbi pasta fuerint, siti detenta pereunt.

Κόνυζα *est cunilago cuius meminit Dioscorides l. 4. c. 365.*

76. *Quomodo hominem edentem innuunt.*

Vescentem hominem significantes, pingunt crocodilum ore aperto. Hic enim *

77. *Quomodo rapacem & inertem.*

Rapacem simul & pigrum inertemq. hominem significant, crocodilum pingentes qui Ibis pennam in capite habeat. Hunc enim si Ibis penna tangas, immotum deprehendes.

78. *Quomodo mulierem semel enixam.*

Semel enixam mulierem significant, leænam pingentes. Hæc enim bis vterum non fert.

Commentum Ægyptiorum, hoc putat Aristoteles, & Plinius lib. 8. c. 16.

79. *Quomodo hominem primo rudem, informemque editum.*

Hominem qui initio quidem informis natus sit, sed postea formam acceperit, innuunt, depicta vrsa prægnante. Hæc namque sanguinem primò condensatum & concretum parit: hunc posteà propriis fouens femoribus, efformat, linguaq. lambens perficit.

80. *Quomodo robustum hominem, quæque ère sua sint, subolfacientem.*

Eum qui simul & viribus & ingenio valeat ad ea dignoscenda quæ vtilia sint, volentes significare, elephantum pingunt cum sua proboscide. Hac enim odoratur, & incidentia consequitur.

81. *Quomodo regem à stultitia imprudentiaque abhorrentem.*

Regem qui omni studio stultitiam fugiat atque imprudentiam, significant, elephantum & arietem simul pingentes. Ille enim viso ariete fugit.

82. *Quomodo regem qui nugatorem auersetur.*

Regem qui nugacem vitet hominem, significant, elephantem cum porco pingentes. Is enim voce porci audita, aufugit.

Fuit itaque illud egregium Megarensium stratagema, qui porcos pice oblitos, & mox igne flammatos in Antipatri elephãtos immiserũt. meminit Ælianus de animalibus l. 16. c. 36

οὐ. Πῶς γυναῖκα γονήσασαν ἄπαξ.

Γυναῖκα γονήσασαν ἅπαξ βυλόμυοι σημῆναι, λέαιναν ζωγραφοῦσιν. αὕτη γὸ δὶς ὐ κυίσκει.

οθ'. Πῶς ἄνθρωπον γονηθέντα κῆ τῷ ἀρχῷ ἄμορφον.

Ἄνθρωπον ἄμορφον γονηθέντα κῆ τῷ ἀρχῷ, ὕστερον ὃ μορφωθέντα βυλόμυοι σημῆναι, ἄρκτον ἐγκυμονῦσαν ζωγραφοῦσιν. αὕτη γὸ εἶμα σωτεφαμμένου κὴ πεπηχὸς πίκτει. ὕστερον ὃ τῦτο σκληπόμυον ἐν τοῖς ἰδίοις μηρῖς διατυποῦται, κὴ τῇ γλώττῃ λιχόμυον τιλοῦται.

π'. Πῶς ἄνθρωπον ἰχυρὸν, καὶ τῶ συμφερόντων ὀσφραντικόν.

Ἄνθρωπον ἰχυρὸν, κὴ τῶ συμφερόντων ὀσφραντικὸν βυλόμυοι σημῆναι, ἐλέφαντα ζωγραφοῦσιν, ἔχοντα πρὸ φρυσοκίδα. ἐκεῖνος γὸ ταύτῃ ὀσφραίνεται, κὴ κρατεῖ τῶ φρασσομένων.

πά. Πῶς ἄνθρωπον βασιλέα φεύγοντα μωρίαν κὴ ἀφροσύνην.

Ἄνθρωπον βασιλέα φεύγοντα μωρίαν κὴ ἀφροσύνην βυλόμυοι σημῆναι, ἐλέφαντα κὴ κριὸν ζωγραφοῦσιν. ἐκεῖνος γὸ θεωρῶν τὸν κριὸν φεύγει.

πβ'. Πῶς βασιλέα φεύγοντα φλύαρον ἄνθρωπον.

Βασιλέα φεύγοντα φλύαρον ἄνθρωπον βυλόμυοι σημῆναι, ἐλέφαντα ζωγραφῶσι μῆ κρίον. ἐκεῖνος γὰρ

ἀκούων φωνῆς χρίεται, φεύγει.

πγ'. Πῶς ἄνθρωπον ἐξω μὴ κῖ τὴν κίνησιν, ἀσκέπτως δὲ ἢ αὐτὸν κινούμενον.

Ἄνθρωπον ἐξω μὴ κῖ τὴν κίνησιν, ἀσκέπτως ὃ ἢ αὐτὸν κινούμενον βυλόμυοι σημῆναι, ἔλαφον ἢ ἔχιδναν ζωγραφοῦσιν. ἐκείνη γὰρ ὁρῶσα τ ἔχιδναν φεύγει.

πδ'. Πῶς ἄνθρωπον πεινοίμυον τῆς * ἰδίας ταφῆς.

Ἄνθρωπον πεινούμυον τ ἰδίας ταφῆς βυλόμυοι σημῆναι, ἐλέφαντα ζωγραφοῦσι κατορύττοντα τὸν ἰδίους ὀδόντας. τούτοις γὰρ πεσόντας λαβὼν κατορύττ.

πέ. Πῶς ἄνθρωπον ζήσαντα τέλειον βίον.

Ἄνθρωπον ζήσαντα τέλειον βίον θέλοντες δηλῶσαι, κορώνιλα ἀποθνῄσκοῦσ ζωγραφοῦσιν. αὕτη γὰρ ζῇ ἑκατὸν ἔτη κατ' Αἰγυπτίους. τὸ δ' ἔτος κατ' Αἰγυπτίους τριάκοντα ἐνιαυτῶν.

πς'. Πῶς ἄνθρωπον ἑαυτῷ κρύπτοντα κακίαν.

Ἄνθρωπον ἐμφωλεύοντα ἑαυτῷ κακίαν, ἢ ἀποκρύπτοντα ἑαυτόν, ὥστε μὴ γνωσθῆναι τοῖς ἰδίοις, θέλοντες σημῆναι, πάρδαλιν ζωγραφοῦσιν. αὕτη γὰρ κρίφα τὰ ζῷα θηρεύ, καὶ σώζωσ ὑπὸ τὴν ἰδίαν * ὁμιλῶ ἀφιένται καταδυκτικὴν οὖσαν τ ἄλλων ζώων.

πζ'. Πῶς ἄνθρωπον ἐξαπατώμυον διὰ κολακείας.

Ἄνθρωπον ἐξαπατώμυον διὰ κολακείας βυλό-

83. *Quomodo hominem qui celeriter quidem, sed inconsulto inconsideratéque moueatur.*

Eum significantes qui agilis sit & velox, absque iudicio tamen ac ratione feratur, ceruum depingunt & viperam. Hac siquidem conspecta, temerè in fugam vertitur ceruus.

Alij tamen viperas à ceruis capi & interimi narrant, vt Gesnerus, & cæt.

84. *Quomodo hominem qui suæ prospiciat sepulturæ.*

Vt denotent eum qui de sua sollicitus est sepultura, elephantem pingunt proprios dentes defodientem. Hos enim vbi exciderint, acceptos in terram condit.

85. *Quomodo hominem qui plenam iustamque ætatem vixerit.*

Eum qui iustam hominis ac legitimam vixerit ætatem, volentes monstrare, cornicem mortuam pingunt. Hæc enim centum iuxta Ægyptiorum morem computatis annis viuit. Constat autem Ægyptiacus annus quatuor vsitatis & communibus annis.

86. *Quomodo hominem qui suum scelus ac maleficium tegat.*

Designantes hominem qui scelestum suum ac malignum occultet animum, ne à suis noscatur, pardum pingunt. Hic siquidem clanculum alia persequitur animantia, nec finit* impetum ac pernicitatem innotescere, qua in illis persequendis vtitur. *Odoratum.*

87. *Quomodo hominem adulatione deceptum.*

Eum qui assentatione captetur, innuentes, ceruum cum tibicine pingunt. Is enim dum suauissimum audiens canentium modulatum, ingenti veluti demulcetur voluptate, facilè in venatorum manus incidit.

88. *Quomodo præsagium copiosæ vindemiæ.*

Præsagium copiæ vini significantes, vpupam pingunt: quæ si ante vitium tempus cecinerit, insignem vini bonitatem simul & copiam prænuntiat.

Id quoque attigit Gesnerus ex Oro in Vpupa.

89. *Quomodo hominem cui vuæ esus nocuerit.*

Vuæ esu læsum & sese curantem notantes, vpupam pingunt, & adiantum herbam. Hæc enim si vua comesta læsa fuerit, adiantum ori inserens, certo decurso spatio, pristinam recipit valetudinem.

90. *Quomodo hominem sibi ab hostium inimicorumve insidijs cauentem.*

Sibi ab aduersariorum insidiis cauentem quum volunt significare, gruem vigilantem pingunt. Hæ enim hoc seipsas præsidio custodiunt, tota nocte per vices excubias agentes.

Ὀρθίνον. *Vox Romana, Græca ciuitate donata qua vsus est etiam Macarius Xinus aduersus Sarracenos, & Constantinus in Tacticis*, λοχαγὸς δὲ λέγει ὁ στρατὸς τὸ σχῦ, ἤγουν τὸ ὀρθίνον.

91. *Quomodo senem fame enectum.*

Senem qui fame perierit, volentes monstrare, aquilam pingunt adunco rostro. Huic enim senescenti aduncum fit rostrum, itaque inedia perit.

92. *Quomodo hominem in perpetuo motu atque animi agitatione degentem.*

Eum qui continuo motu & animi intentione vsque adeo versetur, vt ne vescens quidem quiescat, significantes, cornicis pullos pingunt. Hæc enim etiam volans pullos pascit.

93. *Quomodo hominem sublimium rerum peritum.*

Sideralis scientiæ gnarum cùm significant, gruem volantem pingunt. Illa enim altè admodum volat, vt nubes è proximo conspiciat, neque tem-

μβυοι σημῆναι, ἔλαφον μὴ αὐλητὴν ἀνθρώπῳ ζωγραφοῦσιν. αὕτη γὰρ σημεῖόν ἐστι ἡδέα συρίγματα ἀδόντων, ὡς κατακηλεῖσθαι ὑπὸ τῆς ἡδονῆς.

πό. Πῶς φέρωσιν εὐκαρπίας οἶνε.

Φέρωσιν εὐκαρπίας οἶνε βυλόμβυοι σημῆναι, ἔποπα ζωγραφοῦσιν. ἐκεῖνος γὰρ ἐὰν φωλεὸν τὸν ἀμπέλων κράζῃ, εὐοινίαν σημαίνει.

πθ. Πῶς ἄνθρωπον, ὑπὸ σαφυλῆς βλαβέντα.

Ἄνθρωπον ὑπὸ σαφυλῆς βλαβέντα, καὶ ἑαυτὸν θεραπεύοντα βυλόμβυοι σημῆναι, ἔποπα ζωγραφῶσιν, καὶ ἀδίαντον τῷ βοτανίῳ. οὗτος γὰρ βλαβεὶς ὑπὸ σαφυλῆς, ἀδίαντον ἀποπλύμβυος εἰς τὸ ἑαυτοῦ σῶμα πειροδεύεται.

ϙ. Πῶς ἄνθρωπον ἑαυτὸν φυλάττοντα ἀπὸ ὀπβυλῆς ἐχθρῶν.

Ἄνθρωπον ἀπὸ ὀπβυλῆς ἐχθρῶν ἑαυτὸν φυλάττοντα βυλόμβυοι σημῆναι, γέρανον γηγερυθρῷ ζωγραφοῦσιν. αὕτη γὰρ ἑαυτὰς φυλάττοισι γηγερθεῖσα κατ' ὄρθρον ἐν πάσῃ τῇ νυκτί.

ϙά. Πῶς γέροντα ὑπὸ λιμοῦ ἀποθνήσκοντα.

Γέροντα ὑπὸ λιμοῦ ἀποθνήσκοντα θέλοντες δηλῶσαι, αἰετὸν ὀπτερυγμένον ἔχοντα τὸ ῥάμφος ζωγραφοῦσιν. ἐκεῖνος γὰρ γηράσκων ἀποκάμπτει τὸ ῥάμφος αὐτοῦ, καὶ λιμῷ ἀποθνήσκει.

ϱϛ'. Πῶς ἄνθρωπον ἐν κινήσει ϗ θυμῷ διάγοντα.

Ἄνθρωπον ἀεὶ ἐν κινήσει ϗ θυμῷ διάγοντα ϗ μήτε ἐν τῷ πέφεδαι ἡσυχάζοντα βυλόμυοι σημῆναι, κοχώνης νεοσσοὺς ζωγραφοῦσιν, αὕτη γὰρ ἱπαμῶν βέφει τῶν νεοσσοῦ.

ϱγ. Πῶς ἄνθρωπον εἰδότα μετέωρα.

Ἄνθρωπον εἰδότα τὰ μετέωρα θέλοντες σημῆναι, γέρανον ἱπάμυον ζωγραφοῦσιν. ἐκεῖνος γὰρ ὑψηλῶς παύ ἵπαται, ἵνα θεάσηϖ τὰ νέφη, μὴ ἄρα χειμάζῃ, ἵνα ἐν ἡσυχίᾳ διαμῆνῃ.

ϱδ'. Πῶς ἄνθρωπον ἀποταξάμυον τὰ ἴδια τέκνα δι' ἀποείαν.

Ἄνθρωπον ἀποταξάμυον τὰ ἴδια τέκνα δι' ἀποείαν βυλόμυοι σημῆναι, ἴέρακα ἐγκύμονα ζωγραφοῦσιν. ἐκεῖνος γὰρ πίκτων πεία ὠὰ, τὸ ἓν μόνον ἐπιλέγϖ ϗ τρέφῃ, τὰ δ' ἄλλα δυοκλᾷ. τοῦτο δ' ποιεῖ, διὰ τὸ κατ' ἐκεῖνον τ' χρόνον τὴν ὄνυχας ἀπολύειν, ϗ ἐντεῦθεν μὴ δύνασθαι τὰ πεία βρέφη τρέφειν.

ϱε. Πῶς ἄνθρωπον ὀκνοῦντα πρὸ διὰ τ' ποδῶν κίνησιν ποιεῖσθαι.

Ἄνθρωπον ὀκνοῦντα τ' διὰ τ' ποδῶν κίνησιν ποιεῖσθαι βυλόμυοι σημῆναι, κάμηλον γράφουσιν. ἐκείνη γὰρ μόνη τ' ἄλλων ζώων τὸν μηρὸν κάμπτει, διὸ ϗ * κάμηλος λέγεται.

ἄλ. κάμμηλος.

peſtate agitetur, atque ita altam agat quietem.

94. *Quomodo hominem proprios à ſe dimittentem liberos ob paupertatem.*

Hominem qui inopia preſſus liberos valere iuſſerit, notantes, accipitrem prægnantem pingunt. Is enim cùm tria oua pariat, vnicum quod nutriat ſeligit, reliquis duobus fractis. Hoc autem facit, quòd per id tempus vngues amittat, ideóque tres pullos ſimul educare non poſſit.

95. *Quomodo hominem mouendis pedibus cunctabundum ac lentum.*

Hominem pedum motu tardum & ſegnem volentes monſtrare, camelum pingunt. Hic enim ſolus ex omnibus animantibus femur inter eundum inflectit, quare etiam κάμμηλος Græcè, hoc eſt camerus à femoris inflexione dicitur.

96. *Quomodo impudentem hominem, acutique ac celeris viſus.*

Hominem inuerecundum & viſu celerem deſignantes, ranam pingunt. Hæc enim non alibi ſanguinem habet quàm in oculis. Porro qui illos ſanguine reſperſos habent, impudentes dicunt. Ergo & poëta: Ebrie, luminibus canis, effrons, pectore cerui.

97. *Quomodo hominem qui ſeſe mouere nequiuerit.*

Hominem qui cum diu ſeſe mouere non potuerit, poſteà tandem pedibus moueatur, demonſtrantes, ranam pingunt poſteriores pedes habentem. Hæc enim primo ſine pedibus naſcitur, ſed poſtea dum augetur, pedes * aſſumit poſteriores. *prius.*

98. *Quomodo omnibus inimicum hominem.*

Omnibus infeſtum, & qui cæterorum conſortium fugiat, offendere volentes, anguillam pingunt. Hæc enim cum nullo alio piſce commercium habere deprehenditur.

Idem habet Ælianus de Animalibus Anguillas separatim ab aliis piscibus viuere, neque cum ijs inueniri.

99. *Quomodo hominem multos in mari seruantem.*

Hominem multos in mari seruantem signare volentes, torpedinem piscem pingunt. hæc enim vbi pisces multos viderit, qui natare non possint, ad se trahit, ac eos seruat.

Aliorum quidem auctorum hoc nemo tradit, sed vno omnes ore contradicunt. Itaque hic auctor Ori interpres vafrum fortasse posuit pro Nautilo seu Nauta pisce, cuius mira in natando industria, de qua vide Aristotelem l. 9. de Animal. c. 37. & Oppian. l. 1. ἁλιευτικῶν.

100. *Quomodo hominem qui vtilia simul & inutilia male consumpserit.*

hominem qui vtilia simul & inutilia male consumpserit, indicantes, polypum pingunt. Ille enim quum multa eaque intemperanter voret, cibum in cauernas reponens congerit, & quum vtilia consumpserit, tum & quæ supersunt inutilia abiicit.

101. *Quomodo eum qui suæ gentis hominibus imperitat.*

Suæ nationis & generis hominibus imperantem quum denotare volunt, carabum & polypum pingũt. Ille enim polypis imperat, interq. eos primas tenet.

102. *Quomodo hominem qui sui curam rationemque non habeat.*

Patrem, aut hominem qui seipse non curet, sed à domesticis & propinquis curetur, volentes significare, ostreum & cancrum pingunt. hic enim carni ostrei velut agglutinatus manet: vnde & ex consecutione nominis πτυοφύλαξ quasi ostrei custos vocatur. Ostreũ igitur planè hiat in concha esuriens. Si itaque dum hiat, piciculus aliquis irrepserit, mordet cancer vngula ostreum: quod sentiens concham claudit, atque ita piscículum venatur.

ρε'. Πῶς ἄνθρωπον αὐαλδῆ ἢ κτ' τὴν ὄψιν ὀξύν.

Ἄνθρωπον αὐαλδῆ, ἢ κτ' τὴν ὄψιν ὀξὺν θέλοντες δηλῶσαι, βάτραχον χαίρουσιν. οὗτος γὰρ αἷμα δὲν ἔχει, εἰ μὴ ἐν μόνοις τοῖς ὀφθαλμοῖς. τὸν δ' ἐκεῖ αἷμα ἔχοντας, αὐαλδεῖς καλοῦσιν. διὸ καὶ ὁ ποιητὴς. οἰνοβαρὲς, κυνὸς ὄμματ' ἔχων, κραδίην δ' ἐλάφοιο.

ρϛ'. Πῶς ἄνθρωπον μὴ δυνηθέντα κινεῖσθαι.

Ἄνθρωπον πολὺν χρόνον μὴ δυνηθέντα κινεῖσθαι, ὕστερον ἢ κινηθέντα τοῖς ποσὶ βυλόμενοι σημῆναι, βάτραχον ἔχοντα τὸν ὀπισθίους πόδας ζωγραφοῦσιν. ἐκεῖνος γὰρ γυμνάται ἅπαξ, ὕστερον δ' αὐξανόμενος, περιλαμβάνει τὸν ὀπισθίους * πόδας. περίτερον.

ρή. Πῶς ἄνθρωπον παύτων ἐχθρὸν.

Ἄνθρωπον παύτων ἐχθρὸν ἢ ἀπεχθεστάτου θέλοντες δηλῶσαι, ἔλαφον ζωγραφοῦσιν. αὕτη γὰρ ἕδενὶ τῶν ἰχθύων συνευείσκει).

ρθ'. Πῶς ἄνθρωπον σώζοντα πολλοὺς ἐν θαλάττῃ.

Ἄνθρωπον σώζοντα πολλοὺς ἐν θαλάττῃ θέλοντες σημῆναι, ναρκίαν τὸν ἰχθὺν ζωγραφοῦσιν. αὕτη γὰρ ὅταν ἴδῃ τῶν πολλοὺς τῶν ἰχθύων μὴ δυναμένους κολυμβᾶν, συλλαμβάνει πρὸς ἑαυτὴν καὶ σώζει.

ρι'. Πῶς ἄνθρωπον τὰ χρήσιμα καὶ τὰ ἄχρηστα κακῶς ἀνηλωκότα.

Ἄνθρωπον τὰ χρήσιμα καὶ τὰ ἄχρηστα κακῶς ἀνη-

λωκότα βυλόμυοι σημῆναι, πολύποδα ζωγραφοῦσιν. ἐκεῖνος γὰρ πολλὰ καὶ ἀσύτως ἐδίων, παραπλησίως τὸ πρόβατον εἰς τὰς θαλάμας, καὶ ὅταν ἀναλώσῃ τὰ χρήσιμα, τότε καὶ ἄχρηστα ἐκβάλλῃ.

ϙέ. Πῶς ἄνθρωπον τὸ ὁμοφύλων κρατήσαντα.

Ἄνθρωπον τὸ ὁμοφύλων κρατήσαντα βυλόμυοι σημῆναι, κάρβασον καὶ πολύποδα ζωγραφοῦσιν. οὗτος γὰρ τὸν πολύποδα κρατεῖ, καὶ τὰ πρόβατα φέρει.

ϙϛ. Πῶς ἄνθρωπον μὴ προνοούμυον ἑαυτῦ.

Πατέρα, ἢ ἄνθρωπον μὴ προνοούμυον ἑαυτῦ, ἀλλ' ὑπὸ τῶν οἰκείων προνοούμυον θέλοντες σημῆναι, πίνναν καὶ καρκῖνον ζωγραφοῦσιν. οὗτος γὰρ ὁ καρκῖνος μύει κεκολλημένος τῇ σαρκὶ τῆς πίννης, καὶ καλεῖται πιννοφύλαξ ἀκολούθως τῷ ὀνόματι. ἡ γὰρ πίννα δίδυμον κέχρηνεν ἐν τῷ κόγχῳ πεινῶσα. ὅταν οὖν αὐ αὐτῆς κεχηνυίας παρέλθῃ ἰχθύδιόν τι, ὁ πιννοφύλαξ δάκνῃ τὴν χύλιν τῆς πίννης. ἡ δὲ αἰσθομένη καταμύει τὸν κόγχον, καὶ οὕτως κυνηγετεῖ τὸ ἰχθύδιον.

ϙζ. Πῶς ἄνθρωπον * λάμιαν ἔχοντα.

λαμίαν. πῖ. Ἄνθρωπον * λάμιαν ἔχοντα βυλόμυοι σημῆναι, σκάρον ζωγραφοῦσιν. οὗτος γὰρ μόνος τῶν ἰχθύων μαρυκᾶται, καὶ πάντα προσαπλόγτα ἰχθύδια ἐδίει.

ϙη. Πῶς ἄνθρωπον τὸ ἑαυτῦ προφὴν ἐμοιῶτα.

Ἄνθρωπον ἐμοιῶτα τὴν ἰδίαν προφὴν, καὶ πάλιν ἀπλήστως ἐδιόντα βυλόμυοι σημῆναι, ἔνυδρον γαλεὸν

Hoc Ælianus, Plinius, & cæteri meminere.

103. *Quomodo hominem ingluuie laborantem.*

Hominem gulæ deditum designare volentes, scarum pingunt. Is enim vnus ex piscibus ruminat, & omnes occurrentes pisciculos deuorat.

Vide num λαμὼν ἔχοντα fit legendum, λαμὸς est gula: vel certè παροιμιακῶς. Lamiam habere dicuntur, qui gulam habent aut ventrem insatiabilem. Nam λάμια apud Hesichium est bellua vel mulier insigni voracitate. Quod autem hic tradit de scaro, idipsum habet Aristoteles. Scaro diuersa omninò ventris species est, & ruminare solus piscium quadrupedum ritu creditur.

104. *Quomodo hominem cibos vomentem.*

Eum qui vbi sumptos cibos euomuerit, auidè rursum cibos vorat, vt satiari non possit, significantes, felem aquaticum pingunt. Is enim ore parit, & natans fœtum absorbet.

Hoc ipsum Glauco pisci & caniculæ marinæ tribuit Ælianus l. 1. de Animal. c. 16. & 17.

Quomodo hominem qui cum alienigenis commercium habeat.

Hominem alienigenarum commercio gaudentem innuentes, murænam piscem pingunt. Hæc enim è mari flumina ascendens, viperis miscetur, ac protinus in mare recurrit.

105. *Quomodo hominem ob cædem factam supplicio affectum.*

Hominem qui cædis admissæ pœnas dederit, quemque pœnituerit, designare volentes, pastinacam hamo implicatam pingunt. Hæc enim capta spinam, quam in cauda habet, abiicit.

Non de turture aue (vt hic habebatur) sed de pastinaca pisce intelligit, quem Græci πτυγόνα nominant. Spina autem caudæ, est radius siue stimulus quem hic piscis habet insignem. Dioscor. l. 2. c. 22. Τὸ κέντρον τὴ οὐρᾶς nominat. βέλος ἔχιδνον. Oppianus qui eius venenum diserte describit l. 2. de piscatu. lege igitur hamo, ἀλιέρῳ, non laqueo, *vt reddit Mercerus, implicatam Pastinacam.*

106. *Quomodo eum qui profusius alienis vescatur.*

Eum qui & aliena intemperanter decoquat, & demum sua consumpserit, designantes, polypum pingunt. Is enim si victu aliunde quæsito indiguerit, propria edit flagella.

Πλεκτάνας *alij Cirros & acetabula nominant.*

107. *Quomodo eum qui rerum honestarum amore flagret.*

Eum qui toto pectore in res pulcherrimas incumbit, ac tamen in calamitates incidat, volentes innuere, sepiam pingunt. Hæc enim si viderit à quopiam sibi insidias strui, in aquam ex aluo nigerrimum effundit sanguinem: ex quo fit vt iam conspicua non sit, atque ita euadat.

Quomodo hominem qui vim quandam habeat sibi alios conciliandi ac deuinciendi.

Cùm hominem significant, qui alios sibi continenter deuinciat & demereatur, lyram pingunt. Hæc enim continenter suum retinet concentum.

ζωγραφοῦσιν. οὗτος γὰρ κύριος διὰ τὸ σώματος, νικήσαντος δὲ καταπίνῃ τὸν γόνον.

Πῶς ἄνθρωπον ἀλλοφύλων χεράμβων μίξει.

Ἄνθρωπον ἀνθρώπων χεράμβων μίξει ἀλλοφύλων βουλόμενοι σημῆναι, μύρμηκαν ἐγχαῦ ζωγραφοῦσιν. αὐτὸς γὰρ ἐκ θαλάττης ἀναβαίνουσα, διὰ τῶν ἔχειν μόνον, καὶ εὐθέως εἰς τὴν θάλατταν ἐπιτρέχει.

ρέ. Πῶς ἄνθρωπον ἐπὶ φόνῳ κολαζόντα.

Ἄνθρωπον ἐπὶ φόνῳ κολαζόντα, καὶ μεταμελησθέντα βουλόμενοι σημῆναι, τρυγόνα ἐρίπτεσθαι ἀγκίστρῳ ζωγραφοῦσιν, αὐτὴ γὰρ καταχθεῖσα βίπτῃ τὸν ἐν τῇ ἀγκίστρῳ ἔνδησαν.

ρς'. Πῶς ἄνθρωπον ἀφειδῶς κατεσθίοντα τὰ ἀλλότρια.

Ἄνθρωπον ἀφειδῶς κατεσθίοντα τὰ ἀλλότρια καὶ ὕστερον κατηναλωκότα τὰ ἴδια, θέλοντες σημῆναι, πολύποδα ζωγραφοῦσιν. ἐκεῖνος γὰρ ἐὰν ἀποχήσῃ τροφῆς ἀπὸ ἄλλων, τοὺς ἰδίους πλέκταινας ἐσθίει.

ρζ. Πῶς ἄνθρωπον ἐπὶ καλῷ ἁρμόσαντα.

Ἄνθρωπον ἐπὶ καλῷ ἁρμόσαντα, καὶ αὐτὸ τοῦτο καλῷ πεπεισόντα βουλόμενοι σημῆναι, σηπίαν ζωγραφοῦσιν. αὐτὴ γὰρ ἐὰν ἴδῃ τινὰ βουλόμενον αὐτῇ συμφύσαι, πείθεται εἰς τὸ ὕδωρ ἐκ τῆς κοιλίας τὸ μέλαν, ὥστε ἐκ τούτου μηκέτι αὐτὴν βλέπειν, καὶ οὕτω φεύγει.

ρή. Πῶς ἄνθρωπον σωφρονοῦντα καὶ ἐγκρατῆ.

Ἄνθρωπον σωφρονοῦντα καὶ ἐγκρατῆ βουλόμενοι σημῆναι, λύγκα ζωγραφοῦσιν. αὐτὴ γὰρ σωφροσύνην φυλάττει τῶν ἰδίων χρεσμάτων.

ϛϑ΄. Πῶς ἄνθρωπον πάλαι μὲν ἀποσαύτα τ ἰδίων νοημάτων, ὕστερον ὃ γεγονότα τ ἑαυτῦ φρονήσεως.

Ἄνθρωπον πάλαι μὲν ἀποσαύτα τ ἰδίων νοημάτων, ὕστερον ὃ τ ἑαυτῦ γεγονότα φρονήσεως, κ) τάξιν ἐπαγαγόντα τῇ ἑαυτῦ ζωῇ βυλόμυοι σημῆναι, σύειγγα χάφοισιν. αὕτη γὰ ἐπιστρεπτική ὅτι κ) ἀναμνηστικὴ καταδυμίως πεσοφλμμένων * αὐτῷ, κ) μάλιστα τεταλμμένον ἐντιλῦσα φθογγήν.

εἰ. Πῶς ἄνθρωπον * ἴσην πᾶσι τὸ δίκαιον ἀπονέμοντα.

ἴσως. Ald. ἴσον.

Ἄνθρωπον ἴσως πᾶσι τὸ δίκαιον ἀπονέμοντα βυλόμυοι σημῆναι, γραθδοκαμήλου πλεῦν χάφκσι. τῦτο γὰ ζῶον παντα χόθι ἴσα ἔχει τὰ πλεύγματα παρὰ τ ἄλλων.

εια΄. Πῶς ἄνθρωπον φιλοκτίσην.

Ἄνθρωπον φιλοκτίσην βυλόμυοι σημῆναι, χῆρα ἀνθρώπου χάφοισιν. αὕτη γὰ ποιεῖ πάντα τὰ κτίσματα.

Ὧρα Ἀπόλλωνος Νείλως ἱερογλυφικῶν τέλος.

Videtur allusisse D. Ignatius Martyr, in epistola ad Philippenses, cum verum episcopum describens ait, Σωμήμοσυ γὰρ ἐπισκοπῆς χωεὶς τῆς διακόμασιν ὡς χρεδὰι κιθάρα.

109. *Quomodo eum qui anteà mente alienatus fuerit, sed posteà resipuerit.*

Eum volentes ostendere, qui quum quondam mente alienatus esset, ad se demum redierit, certumque vitæ suæ ordinem ac rationem instituerit, fistulam pingunt. Hæc siquidem animum demulcet, & ea in memoriam reducit, quæ ex animi sententia & cum voluptate quis gesserit: Insuper & maximè compositum edit sonum.

100. *Quomodo eum qui ius ex æquo omnibus tribuat.*

Eum qui ius æquè omnibus impertiatur, significare volentes, struthiocameli pennam pingunt, Hoc enim animal præter cætera pennas alarum vndequaque æquales habet.

Struthionem Λιβύης πτερόεντ βοτὸν ἀσκελόδιεον *nominat Oppian. lib. 1. de pisc.*

101. *Quomodo hominem ædificandi studiosum.*

Ædificandi cupidum hominem volentes innuere, hominis manum pingunt. Hæc enim omnia effecit opera.

Hori Apollinis Niliaci sacrarum scripturarum Finis.

Hæc ex Horo antiquissimo authore, placuit subijcere. Qui plura volet poterit legere librum S. Eucherij formularum spiritualis intelligentiæ, quem Maximilianus Sandæus, vir è nostra Societate eruditissimus in suum librum de Theologia Symbolica transtulit. Videat ipsum Pierium, qui Neotericos quosque ad Horum adiecit. Analysis autem omnium quæ collegit Hieroglyphicorum sic se habet.

LEO.

MAgnanimitas. Animi corporisque vires. Robur. Vigilantia custodiáque. Terrificus. Dominator. Summa calliditas ingenij. Homo qui vel suam vel alienam ferocitatem edomuerit. Furor indomitus, Remedium in febrem nactus. Superigne solicitus. Religiosa formido. Inundatio. Semel tantum enixa. Clementia. Castigatio. Vindicta. Regium Augurium. Annus mensésque. Crapula. Meretrix. Taciturnitas: Ciziceni. Herculanus leo. Virtus. Vires cedere Sapientiæ & Eloquentiæ. Luna. Sol. Terra. Animi domitor. Christus homo-Deus. Iustitiæ cultus. Natorum obsequium erga parentes. Agricultura. Mixta quid. Ferocitate posita assumpta mansuetudo. Amoris petulantia. Oratoriæ tres partes. Sacrorum initia. Leones Tarusini quid.

ELEPHAS.

SVis viribus pollens. Rex. Cæsar. Africa. Legio V. Oriens. Munificentia. Temperantia. Æquitas. Declinator insaniæ. Vaniloquentia euitata. Rex vilium assectator. Meticulosus. Longo tempore quid effectum. Victus prouisio. Concordiæ discordiæque effectus. Stupor. Pietas. Mansuetudo. Ira lacessita.

RHINOCEROS.

Iracundia ex tarditate ferocior. Rex potens imbecillioris artificio petitus. Robustus.

TAVRVS BOS.

TEmperantia. Modestia. Petulantiæ frænum. Obtutus amatorius. Bonorum obsequium. Proles masculæ, & fœminea. Auditus promptus. Neptunus. Fluuij. Tonitrus. Lætitia. Annonæ fœlicitas & penuria. Terra frugifera. Opis imploratio. Frugum opulentia. Iustitia. Pecunia. Vocalis prima

Italiâ. Ciuis oppressus à peregrino. Opus & labor. Fructus ex laboribus. Absurda res. Iudæi. Apostoli. Pastores Eccles. Vitiosus. Podagrosus. A laboribus quies. Bucephali. Iupiter. Diana. Pallas. Bacchus. Bithonis robur. Velocitas negotiorum. Diserta proles. Occultum consilium. Victoria. Lucas Euangelista. Mansuetudo. Ferocitas euitanda.

EQVVS.

BEllum. Pugnacitas. Vespæ. Celeritas. Sol. Humanæ vitæ lubricitas. Fama. Profugus. Frænata ferocitas. Imperium. A laboribus quies. Italiâ. Mauritania. Mauri feroces. Eq. victoria. Siracusani. Tarentini. Sagittarij Sen. Orientales. Secundi Theodosiani. Constantia. Immoderatus impetus. Nequitia in temperantiam versa. Ratio & cupiditas. Superbia, pertinacia, cespitatio, insolentia. Meretricia procacitas. Profanus. Authoritas. Fabij cunctatoris virtutes. Animi desponsio. Difficultas. Ceres. Quibus Diis equi sacri.

CANIS.

SAcrarum litterarum professor. Propheta. Custodia. Dij lares. Arbiter Geniúsve. Vespillo. Gratus animus. Memoria. Fides. Amicitia. Philosophia communicata. Anubis. Orizon. Diana. Saturnus. Princeps. Miles. Menapij. Tertiodecimam. Obsequium. Adulator & scurra. Fames. Despicatus. Fugæ Cladis præsagium. Victoriæ præsagium. Impurus amator. Lienis vitia. Olfactus. Risus. Leuitas in moribus. Cultus canis. Canes quibus diis sacri. Impudentia. Iuniores petulantes.

CYNOCEPHALVS.

LVna. Lunæ ortus. Æquinoctia. Quies. Litteræ. Brutorum cultus apud Ægyptios, vnde. Sacerdos. Circuncisio. Cordis aperta simplicitas. Iracundia. Arcana tegenda. Ingenij acumen. Diuina in occulto. Vrinator. Orbis terrarum.

SIMIA.

Hæres inuisus. Homo nihiliac nequam. Vitiorum dissimulator. Impudentia. Petulantia. Febris medela. Sui admirator.

CERVVS.

AB adulatoribus pessundatus. Præcipitantia. Prauitas edomita. Fugacitas, Inter quiescens. Formido. Vehemens appetentia. Formido sublata. Auditus & surditas. Mulierosus. Lasciuiæ pœnitentia. De repulsa pudor. Armorum apparatus sine corde irritus. Actæon. Viuacitas. Vir vndecumque perfectus. Ferocitas in timiditatem versa. Speciosæ fortunæ inconstantia. Dignitas Sacrosancta.

FORMICA.

INueſtigatio. Prouidentia. Labor indefeſſus. Pietas. Inæqualitas. Opulentia. Multitudo infeſta. Interitus. Auditorum frequentia. Inanis gloria. Depopulatio. Incolumitas. Latebræ.

SCARABEVS.

Solis operum ſimilitudo. Mundus. Generatio. Vnigenitus. Deus in humano corpore. Vir, patérve. Bellator ſtrenuus. Sol. Luna. Mercurius. Febris lethalis à ſole. Virtus eneruata deliciis.

ECHINVS. *terreſtris.*

Opportunitatis captator. Contra pericula munitus. Procraſtinationis damna.

SVS.

PErnicies. Senſus maximè brutus: Vaniloquentia. Vis animi labefactata. Sophiſtæ. Alienus à bonis moribus. Diſtinctio. Cogitatio. Profanus. Nabuchodonoſor. Indocilitas. Stupidi, tardive. Deliciæ luxurioſæ. Ganea. Ciborum varietateſatur. Salacitas & Æſtas. Annorum certus numerus. Latro. Impetus. Æſtas & hyems. Venus. Adonis. Chaos. Porci cultus. Militaris ordo. Iouij. Honoriani. Agricola. Delirij piaculum. Sacrificium. Sacramentum. Nuptialia. Terra. Iunóve. Humana hoſtia.

CAPRA.

AVdiendi promptitudo. Conſeruatio multitudinis. Pro viribus ſacrum. Vniuerſa mundi machina. Libido. Febris. Auguſtigeneſi. Meretrix. Nequitiæ facinoroſitas. Diabolus. Petulantia domita. Adulteræ coniugis maritus.

ORYX.

Mathematicus. Sobrietas.

OVIS.

Stultitia. Doctor virtutis. Innocentia. Manſuetudo. Opulentia. Felicitas. Muliebre officium. Fœcunditas. Pecunia. Phthiriaſis. Diſcordia.

ARIES.

Ferocitas. Bellum. Rivalitas. Venus. Vetulipeta procus. Salubritas. Cuſtodia. Hammon. Decuſſatio. Principium anni.

LVPVS.

APollo. Mars. Raptor. Improbitas meretricia. Formidator inanium. Indemnis fuga. Tutus receptus. Abortus. Ab infortunis potentior. Impatiens famis. Properantia. An-

ceps consilij. Veneficiorum amuletum. Peregrinus. Macedo. Salij. Augurium mortis. Pestilentia. Prosperitas.

H Y Æ N A.

Victus hostis. Victor hostis. Morum instabilitas. Aduersæ fortunæ domitor. Laruarum lacessitor.

P A N T H E R A.

Speciosior atque validior à deteriore superatus. Improbitas. Dissimulator ingenij. Ebriositas. Morum varietas.

T I G R I S.

Sol. Ferocia emollita. Vltio. Pernicitas. Amor in filios. Musicæ hostis.

L Y N X.

Acutissimus obtutus.

V R S V S.

Profectus cum ætate. Ex inedia macies. Mores occulti. Virago. Puellaris ætas. Prouidentia. Ira. Imbecillus princeps.

V R V S.

Captiuitatis impatiens.

A S I N V S.

IGnarus hominum locorúmque. Petulantia. Impudentia. Populus Iudaicus. A Deo & sacris alienus. Egregium principium citò destitutum. Stoliditatis ludibrium, Indocilitas. Irrisio. Sophistarum nugæ. Adulatorum illecebræ. Ignauia. Eremita. Mulier malè morigera. Pregnantiæ dissimulatrix. Solstitium vel tempus annuum. Vir frugi, vxor prodiga. Paterfamilias. Parcus. Familia prodiga. Bonum omen. Vinitor. Ochus rex. Labor indefessus, atque seruilis.

M V L V S.

Nothus. Alienus ab amore. Sterilitas. Matronarum impudicitia. Inexpectati euentus. Voluptuaria Venus. Mutua officia.

C A M E L V S.

Imperitus disceptator. Crura femoráque concidua. Fortis Opulentus. Zelotypia. Reuerentia in matres. Tractabilitas. Cibi potúsque abstinentia.

L E P V S.

VIgilantia. Auditus. Effœminatio. Trepidatio. Venustas. Fœcunditas. Solitudinarius. Contentio laudis. Hispania. Teriungi milites. Valentianenses.

V V L P E S.

Calliditas dolosa. Mala cogitatio. Magnus conatus cum dolo. Ratiocinatio. Munimentum.

FIBER.

Petulantiæ ſupplicium. Atri feſtique dies.

TALPA.

Cæcitas. Auditus è longinquo. Præſagium.

MVSTELA.

Aruſpex. Infortunium. Virago.

MVS.

Detrimentum. Optio. Imbecillitas. Amatoriæ delicæ. Intaminata munditia. Argiui.

FELIS.

Imploratio. Luna. Ortus & obitus rerum. Muliebris ſalacitas. Diſſimulator turpitudinis. Auguſtei. Felices ſeniores. Alpini.

SERPENS. I.

MAchina. Iuuentuti redditus. Tempus. Calamitas. Mundi moles. Annus. Æolus.

BASILISCVS.

Æternitas. Calumniis afflictus. Oculi diuûm. Spiritus. Æoli pilæ. Succeſſus voti. Sacerdotium Sacroſanctum. Oris vis. Ferror implacabilis. Contumacia.

VIPERA.

Vxor inimica marito. Filij conſpirantes in matrem. Abortus. Vulnus amatorium. Syrtes anguipedes. Faunus anguis. Senſus à voluptate, mens à ſenſu decepta. Senſus quinque. Malus dæmon. Delectatio. Libidinis antidotum. Petulantiæ finis. Voluptas maturè extincta. Araxa meretrix. Continentia. Calliditas.

SERPENS. II.

IMperator. Oſcus. Iuno domina. Iuno conſeruatrix. Orbis dominium. Impp. duo. Prouinciæ princeps. Rex optimus. Rex tutelaris. Heros. Epaminondas. Amplitudo nominis. Dominium. Aſia. Præfectus militum. Cohortes. Seniores Menapes. Cortonenſes. Thaipſali Præfecti fabricæ. Sagunnenſes. Bianenſes. Honoriani iuniores. Marcomani. Curatij iuniores. Maurialites. Fabricæ. Defenſores. Sexta Parthica. Angleuarij. Cornuti. Falconarij. Vindices. Sagittarij nerui. Batiui. Marcomani iuniores. Marcomani ſeniores. Atecoti iuniores. Excultatores. Brachiati.

CADVCEVS.

Geneſis. Minæ páxque. Terra. Concordia. Pax. Felicitas. Eloquentia. Sapientia. Vera diſciplina.

ÆSCVLAPIVS.

HOspitalitatis iura. Seruator. Salus. Prudentia. Pernicies. Gigantes. Horrificium. Vastitas. Volumen. Trophonius. Boreas.

SCORPIVS.

Hostium cædes mutua. Doli fallaciæque. Innocua prauitas. Libido. Terra. Africa.

SALAMANDRA.

Ab igne circumfuso non offensus. Constantia. Amator. Amoris nutrimentum. Hirpi. Corruptor omnium.

DIPSAS.

Siticulositas. Appetentia.

MEDVSA.

Terror. Prudentia. Stupor & admiratio. Prudentia.

HYDRA.

Sophistæ. Inuidia. Edomitum à virtute vitium.

CICONIA.

PIetas. Impietati prælata pietas.

MEROPS.

CVCVPHA.

Gratus Animus. Vernum tempus. Munimentum ab insidiis. Medicina. Vigiliæ speculationésque. Militaris disciplina. Hostis profligatus. Irrisio. Deus. Animus diuinis intentus. Voluptatum & malorum affectuum dissipatio. Animus ad humilia delapsus.

IBIS.

Ægyptus. Cor. Salubritas. Malum ex bonis initiis subsecutum. Inefficacia voti. Vocalis prima.

ĐAGNIS.

Ebrietas.

GRVS.

Custodia. Democratia. Prudentia. Sublimium rerum indagator. Perseuerantissimi mores. Ordinis obseruator. Laboris tolerantia. Feracitas. Ver & Hyems.

MILVIVS.

Vernum tempus. Locuples. Rapacitas. Nauigatio.

VVLTVR.

ANnus. Annorum centena. Mater siue naturæ genus. Miseratio. Iustitia. Designatio. Terminus. Præsagitura. Hæredipeta. Funus. Peregrinus. Concupiscentia. Liuor Diuina prouidentia. Consummatio. Pallas & Iuno. Ars &

nium. Ignis duplex. Drachmæ duæ siue cor.

AQVILA.

RErum prosperitas. Imperatoria maiestas. Apotheosis. Rex pius & misericors. Benignitas. Relata gratia. Conuitiorum contemptor. Paterna difficultas. Solitudo regni. Pernicioſa potentia. Eruditus impurus. Malus dæmon. Princeps ſibi tantùm ſtudens. Præfame moriens. Iuuentus renouata. Apoſtoli. Ingenium velox. Nilus. Alta cogitatio. Diuus Ioannes. Statuta firmiter ſedes. Terrarum dominatio. Aquilarum inſignia quædam. Terrarum vmbilicus. Lacedæmonij. Clearchus. Herculiani iuniores. Herculiani ſeniores. Iouinianiiuniores & ſeniores. Quartodecimani.

PHOENIX.

INſtauratio. Abſentia diuturna. Sol. Præſtantia.

PELICANVS.

Inſipientia. Pietas & amor in filios. Miſeratio. Solitudo.

VVLPANSER.

Filius.

NOCTVA.

Minerua. Sapientia. Vanæ ſapientiæ ſtudium. Noctuarum numiſmata quædam. Victoria. Pecuniæ. Mors. Mutua hoſtium detrimenta. Abſtemius. Patrocinium fruſtra imploratum. Tyrannus. Hypocrita. Chriſti humilitas.

CORNIX.

Maritalis copula. Concordia. Corona vrbs. Garrulitas. Tabellarij fides. Proſperitas vitæ. Iuuenilis ſagacitas ſenili experientiæ præpoſita. Inquietudo. Hyems.

PASSER.

Annuum vitæ tempus. Prolifica ſalubritas. Sirenes. Petulantia pernicioſa. Eloquentia.

ACCIPITER.

SOl. Deus. Sublimitas. Humilitas. Animus. Mars & Venus. Rapina. Filiorum abdicatio. Vita vitalis. Ægritudine conflictatus. Anima. Prudentia. Temperantia. Fortitudo. Iuſtitia. Sanguis. Victoria gloriáve. Victoria perpetua. Celeritas. Aër. Animus. Sacerdotium.

COLVMBA.

PErſeuerantis continentiæ vidua. Correctio. Illecebræ amatoriæ. Charitas. Aër. Impius & ingratus. Caſtitas. Semiramis procaciras. Regium auſpicium. A ſe minimè iracundus. Trepidatio. Salubritas. Medicina petita à Diis. Animo-

rum fœtura felicitas.

TVRTVR.

Continentiſſima viduitas. Pudicitia. Prouidentia. Saltatio. Intellectus æthereus.

HIRVNDO.

Æqualitas. Inſtitutio. Architectura. Patrimonium. Implorati-tio auxilij. Amicus inutilis. Vernum tempus. Garrulitas. Luctus & querimonia. Peregrinatio. Reſipiſcentia.

OLOR.

SEnex muſicus. Poëta. Municipibus ſuis iniurius. Animi candor. Gloriæ calcar. Muſica. Apollo fidicem. Orpheus. Nauigatio ſecunda.

LVSCINIA.

Muſica. Germinatio. Lucubrationes.

PSITTACVS.

Eloquentia.

PICA.

Garrulitas. Simulatio.

LARVS.

Expectatione fruſtratus.

CEPPHVS.

Fatuus.

GRYPHS.

Apollo. Naſones.

CORVVS.

Filiorum exhæredator. Imbres. Diſcordia militaris. Emanſor. Ignominioſa repulſa. Rhetor. Apollo. Sitis. Impoſtura.

PAVO.

IVno. Diuitiarum turpitudo. Diuitiæ viciſſitudinariæ. Nox. Dies. Glorioſus. Prodigus. Concordia. Fœminarum conſecratio.

GALLINA.

Tribas. Diuitiarum flagellator. Perditio rerum. Fœcunditas. Salubritas. Securitas.

GALLVS.

Tiberij Imperator nequitia. Puritas animi. Apollo. Excubię. Prophetæ doctoréſve. Pugnacitas. Perſæ milites. Sueſani. Victoria. Vinearum incolumitas. Impietas.

GALLINAGO.

Beneuolus.

ANSER.

Custodia. Silentium opportunum. Improbitas. Detrimentum. Accusator inanis. Suos tantùm curans.

PERDIX.

Amor turpissimus. Immoderata nequitia. Præcox præfectus. Reditus in viam. Reifamiliaris concordia. Astutia in euitandis periculis vaferrima. Contumeliosus. Astutia praua.

COTVRNIX.

Impuritas. Perditissima malignitas.

STRVTHIOCAMELVS.

IVstitia. Pinnæ in mœnibus. Elementorum concordia. Multiuolus. Hæreticus. Hypocrita. Insipientia.

VESPERTILIO.

Ab exilij fortuna in altum euectus. Officia mutua. Nutricationis facultas. Lucifuga. Mora. Iustitia. Securitas. Impuræ mentis homo.

OTIS.

Imbecillius fortiori assurgens. Nil altum sapiens. Contumax.

ALCEDO.

Tranquillitas. Iustitium. Consuetudinis raræ homo.

CVRVCA.

Alieni filij pro suis educati.

CVCVLVS.

Minima quaque de re timidus. Transmutatus. Pulicum defectus. Iuno. Nuptiæ. Vernum tempus.

CAPRICEPS.

Agelastos.

VPVPA.

Feracitatis præcognitio. Ebrietatis remedium.

FLORVS.

Ferox à manfueto superatus.

SALVS.

Iniuriarum vltio. Necessitudinis auersator.

ARDEA.

Exanguis de nequitia redditus. Tempestas.

CINNAMVS.

Aromatarius.

VELIA.

Studiosus otij.

ASIO.

Ignobilitas. Mimus, Cornuti.

IYNS.

Dicacitas. Incantatio. Vehemens cupiditas.

CAPRIMVLGVS.

Pernicioſa conſuetudo.

TVRDVS.

Suis artibus eluſus. Surditas.

ERYTHACVS.

Solitudinarius.

CINCLVS.

Pauperrimus. Cingani. Aduena.

APIS.

POpulus regi ſuo obſequens. Rex. Regnum. Grata eloquentia. Poeticæ amœnitas. Futuri ſæculi beatitudo. Dulcium appetitus. Diuturnæ valetudinis proſperitas. Meretrix. Exoticæ diſciplinæ. De vitæ dulcedine amarities. Fuga popularis. Obortus in mœſtitia lepos. Prophetarum oracula. Concordia. Caſtitas. Adulator. Vltio. Artificium. Solſtitium.

CVLEX.

Acoris auidus. Animi afflictio. Dialectica.

COSSI.

Agmen.

FVCVS.

Alieni laboris fructus.

VESPA.

Pernicies ſummota. Pugnacitas. Imperfecti mores ciuiles. Perturbator.

MVSCA.

Importunitas ac impudentia. Pertinacia. Res geſta cominus. Indocilitas. Cynici.

EPHEMERVS.

Vnius diei vita.

CICADA.

Initiatus ſacris. Dicacitatis Caſtigatio. Vana garrulitas. Nobilitas generis. Muſica.

ARANEVS.

Inane opus. Pluuia. Legum inæqualitas. Dialectica.

TIPPVLA.

Leuitas.

DELPHINVS.

INcolumitas. Taras. Bacchus. Apollo Delphicus. Periculorum fuga. Imperium maris. Velocitas. Cita nauigatio.

Maturitas. Amor in simpliciorem ætatem. Gratus animus. Nequitia. Adulatorum infidelitas. Gibberosi. Impuri amoris Satietas.

POLYPVS.

Reifamiliaris accumulator. Omnium abliguritor. Victoria vti nescius. Tyrannus. Moribus aliorum accommodarus.

CHAMELEON.

Versipellis.

TARANDA.

Mentis attonitæ consternatio. Poësis. Discessio subita. Amoris firmitas. Hyemale solstitium.

TESTVDO.

IN potentioris ditionem redactus. Fortunarum contemptus. Virginum custodia. Munimentum. Mors difficilis. Segnities. Mordacitas, Peloponnesij.

CANCER.

Coei seu Chiorum Respub. Spei frustrator. Inconstantia. Sophista. Sophistarum oppressio. Arcana reuelata. Inquilinus. Magna incœpta irrita.

PINNA.

Alienæ opis indigus. Ab ineunte ætate libidinosus.

OSTREA.

Humanum genus.

LOCVSTA.

Seditiosus. Temperantia. Fames. Pedes.

COCHLEA.

Terrenis addictus.

SEPIA.

Pulchra incœpta turpiter cedentia. Thetis. Simulationum inuolucris obtectus. Mendacium. Improbitas. Literæ. Viri amor in mulierem infidam. Tempestas.

PVRPVRA.

Maledicus. De gula multatus. Vno exanimatus ictu. Secessus.

ECHINVS.

Difficilis atque morosus. Iudiciorum seueritas. Nauigatio tuta. Macilentia. Instauratio.

CONCHYLIVM.

Lachrymæ.

CROCODILVS.

DEus. Ortus. Occasus. Tenebræ funestúmve. Pernicies. Salacitas. Furor. Latrocinium. Helluo. Ab ignobili genere ad clarum euectus. Inuictus. Ægyptus.

EQVVS FLVVIATILIS.

Impietas. Pietas impietati præferenda. Improbitas edomita. Virtuti cedit improbitas. Horæ.

PHOCAS.

Somniculosus. Infortunij magni tutela. Venator.

MVRÆNA.

Alienigenarum procus. Mores coniugis ferendi. Adulterium. Sæuitia occulta.

ANGVILLA.

Sibi soli natus. Memoria post obitum extincta. Profanus. Impatiens alieni cœli. Fugientia sine spe sequi. Spes certa re super ambigua. Per discordias ciuium locupletatus.

RANA.

Imperfectus. Inuerecundus. Curiositas. Longo post tempore progrediens. Sophista. Dæmones. Poëtæ. Silentium. Rusticitas.

TORPEDO.

MVltorum assertor.

REMORA.

Impedimentum. Salus. Pariundi facilitas.

ANTHIAS.

Securitas periculis libera. Securitas otiosa.

CEPHALVS.

Ieiunus. Vitandi periculi solertia.

SCARVS.

Prudens captiuitatis declinator. Ingluuiosus.

MVLLVS.

Diana Lucina.

SARGVS.

Alieni laboris fructus.

PASTINACA.

Parricidæ supplicium.

NEBRIAS.

Voracitas insatiabilis.

FVCA.

Rei domesticæ studiosus.

RAIA.

Captator.

SCOLOPENDRA.

Animus à vitiis depurgatus.

PHOLIS. Parto furens.

SQVATINA. Faber lignarius.

CLVPEA.

Lunare corpus.

APVA.

Festinantia.

HIRVDO.

Sanguinarius. Insatiabilitas.

LEPVS MARINVS.

Minima de causa exanimatus. Damna mutua.

SPONGIA.

Bibacissimus. Abolitus. Mollities.

GLANIS.

Paterna diligentia in filiis educandis.

SILVRVS.

THVNNVS.

Limi oculi.

PISCIS.

PRophanum. Duæ mortalium conditiones. Purificatio. Damnum & vtilitas. Silentium. Humanæ vitæ conditio. Odium. Diuinorum ab humanis separatio. Nequitia. Amicitia firma. A musis & gratiis alienus. Ganea. Animæ. Innocentia. Dæmones improbi. Gentes. Ignorantia. Aquæ. Facelitis. Decerto.

CAPVT.

PRincipium. Diuinitas. Dominium. Mundi moles. Locupletatio. Lucrum. Salus. Doctrina imperióve præstantes. Prosperitas. Diuina prouidentia. Musa. Terror. Aduersarius. Roma.

BICIPITIVM.

Custodia. Dij manes. Animaduersio seuera. Prudentia. Annus iniens. Saturni beneficia. Inconstantia. Bene consultorum stabilitas.

TRICIPITIVM.

Geryones. Hispania. Luna mensísve. Auxiliares. Sol. Iupiter æquus. Diana.

QVADRIFRONS.

Quatuor anni qualitates. Iani IV. Filiæ. Quinceceps Manasses, Septiceps. Multiscius.

COMA.

Seruitus. Libertas. Molles.

CAPVT SEMICRINITVM.

Osiridis peregrinatio. Marium interitus. Fœminarum interi-

tus. Solis viæ. Senectus misera. Iactura. Superflua summota. Virtutis decor.

CANITIES.

Senectus. Deus Pater.

BARBA.

Vir. Virilitas. Orta senescere. Imperitia.

CERVIX.

Superbia. Ferocitas. Audacia. Summissio.

DORSVM.

Fuga.

HVMERI.

Vires.

OCVLI.

IVstitia. Moderator. Solis vis. Custos. Deus. Angeli. Sermo. Contemptor diuûm. Fauor. Cassus lumine. Libidinosus. Præstantia. Vita mórsque. Meteora. Iouis prouidentia. Seuerítas. Hilaritas. Luctus. Iuno. Onerosa proles. Orbitas. Securitas. Cæcitas. Æquum dominium. Sapientia.

NASVS.

Sagacitas. Mors.

AVRES.

Seruitus. Longa seruitus. Amplitudo familiæ. Lucrum. Contemplatio. Obedientia. Contumax. Calumniator. Futurum opus, vel quid agendum. Docilitas. Indocilitas.

LINGVA.

Mercurius. Disciplinæ. Somnus. Silentium.

GVSTVS.

OS ET DENTES.

Detrimentum. Verecundia. Amolitio. Horoscopus.

COR.

VIri probi sermo. Consilium. Vita. Nili diluuium. Ægyptus. Ardens oratio. Cœlum.

CLIBANVS.

Conscientia igne examinata. Sacrorum arcana.

SARTAGO.

Resipiscentia.

CRATICVLA.

Pœnitentia. Ira. Conditorium. Concordia.

SPINA DORSI.

Titillatio. Temperantia.

VMBILICVS.

Patria. Medium. Finis. Castimonia & concupiscentia.

VENTER.

Principium. Mare. Insatiabilitas. Humana delicta.

PELLIS.

Vexatio. Mors. Scorta. Castra, vel bellicus apparatus.

MANVS.

OPus. Innocentia. Authoritas, Ignauia. Furacitas. Plausus. Impedimentum. Libertas. Venus genitrix. Liberalitas. Ver, Hyems, Sol. Officia mutua. Opem ferre. Flagellum. Pietas. Supplex. Captiuitas. Pacificator. Restitutor. Salutatio. Adoratio. Consensus. Fœdus. Fides, Felicitas. Iudex. Dei vis. Prouentus. Vincula. Spes irrita. Ministerium, Auaritia. Sermo. Dialectica. Eloquentia. Preces.

PEDES.

Irritum. Vacillatio. Fundamentum. Purificator. Diues auarus. Seruitus. Triumphator. Via. Solstitium hyemale. Voluptarij affectus. Finis. Iniquitas. Aggressio. Regressus. Ignauia vel requies.

CALCANEVS.

Sententia præpostera. Terminus.

GENVA.

Impedimentum. Misericordia. Humilitas. Procliuis ad vitia. Leuati parientium labores.

DIGITI, *Seu, de digitorum mensuris.*

ALmus Spiritus. Prophetæ. Meditatio vel vltio. Lasciua mollities. Societas. Furiæ Orestæ. *Pollex.* Pacificatio. Fauor. Truculentia. Robur. Inutilis bello. *Index.* Silentium. Ex patientia voluptas. *Medius.* Stomachus. Infamia. Cor. *Anularis*: Coniugium. Vinculum. Seruitus. Venia. *Auricularis.* Frequens iteratio. Spiritus Sanctus. Perfectio. Humanæ vitæ cursus. Dimensio. Digita mensura. Vncia. Sextans. Palmus. Doron. Vitæ breuitas. Dochme. Spithame. Deus. Vita breuis. Pes. Cubitus. Temperantia. Delicios us. Gradus, Passus. Orgya. Vlna. Decempeda. Actus. Iugerum. Stadium, Plethrum.

Plethrum. Diaulus. Hippicum. Milliarium. Dolichus. Parasanga. Schœnus. Hæreditaria portio sórsve. Vitæ progressus. Stathmus.

DIGITI, *seu digitorum numerus.*

NVmeri varij. Vnitas. Centum. II. Corpus, vel immunditia. Ducenta. III. Anima, deúsve. CCC. CCCXV. IV. CCCC. V. Sensus. Quingenta. VI. Sexcenta. VII. Septingenta. Centurio. Signum centuriomís. Deus. Pallas. VIII. Octingenta. IX. Nouies centena. Multitudo. Dena. XI. XII. &c. XVI. Voluptas. Excessus. XX. Vita. multitudo. Duo millia. XXX. Nuptiæ. Terra millia. XL. Ignominia. Redemptio. Quaterna millia. L. Remissio vel indulgentia. Effœtus. Plurimi. Quina millia Viduitas. Septuaginta septena millia. Octoginta octona millia. Adoratio. Nonaginta nouem millia. Taciturnitas.

LITERÆ ÆGYPTIACÆ.

INstitutio. Sacet scriba. Perfectæ vir sapientiæ. Terminus, metáve. Humanæ disciplinæ. Diuinæ disciplinæ. Encyclopædia. Dialectica. Philosophia naturalis. Theologia. Trias. Meteora. Mathematicæ artes. Institutio. Doctrina gentium Doctrina cœlestis. Aquæ reliquæ. *Nubes.* Prophetæ. *Fontes.* Libri. *Fluuij.* Christus. *Torrens.* Eloquentia. Vis in dicendo vel agendo. *Marc.* Perditio. Hostilis impetus. *Diluuium.* Ærumnæ. *Abyssus.* Afflictiones grauissimæ. *Fossa.* Calamitas ingens. *Aqua.* Clades & ærumna grauiss. *Limpida.* Doctrina perspicua. *Putei.* Doctrina morum.

ISIS.

QVadriennium. Luna. Materia & forma. Principium.

CIRCVLVS.

Æternum & perpetuum. Deus. Adoratio. Perfectio. Annus. Poëmatis genus. Contrarietas. Sumptus publici & priuati. Figura Sphærica. Æternitas. Cœlum. Fortuna. Orbis terrarum. Mutabilitas.

ROTA.

Deorum rotæ. Inferorum rotæ. Aqua Traiana. Vitæ nostræ progressus. Theologia. Imperitorum præcipitium.

QVADRATVM.

Annus solaris. Sapientia. Mercurius. Iuris, Vir probus. Clari viri. Muliebris statura. Roma vetus.

META.

Finis.

TRIANGVLVS.

Trinitas rerum.

CVBVS.

Diuinitas. Iustitia. Minerua. Humanitas. Morum dissolutio. Correctio. *Scalenus.* Dæmonum natura.

PILEVS.

NObilitas. Libertas. Liberatores patriæ. Seruilis improbitas. Theodosiani primi, secundi tertij. Triplex libertas. Flamines. Hippocrates. Forma pilei.

INDVMENTA.

Romanus ciuis. Ciuilis vir. Pax. Bellum. Plebecula. Ilithya. Poderes. Pudicitia. Albatæ. Vestales virgines. Libertas. Modestia. Leges, vetus & noua. Stola. Baptismus.

VESTES ATRATÆ.

Sacerdotes Ægyptij. Ceres. Falacralis. flamen. Ærumnosus. Mappa. Paludamentum. Rubicunda. Læna. Versicoloris. Lintea. Fides lubrica. Fidei creditum. Prætexta. Palmata & toga picta. Pudor. Manipularis. Penula. Zona. Vincula iugalia. Puerperium. Temperantia.

PERA.

Hieremiæ cingulum. Puritas. Fatum. Castimonia. Profectus orationis.

CALCEVS.

Rerum progressus.

BVLLA.

COrde præstandum. Consilium. Veritas. Inuidiæ amuletum. Glorioſus. Humana fragilitas.

ANVLVS.

Fides. Cor. Ignauia honorata. Nobilitas.

DIADEMA.

Regia potestas. Victoria.

TITVLVS.

Sacerdos. Regia claritas. Pallas. Proteus. Veritas. Insignium causæ. Animalium curandorum causa. Leges. Hilaritas. Cornua. Muri. Vites.

SCEPTRVM.

Regnum.

TORQVES, PHALERÆ.

Virtus solida. Opera laudabilia.

ARMILLÆ.

ADAMAS.

Fortitudo. Vir inexpugnabilis. Litatio.

SAPPHIRVS.

Imperium, aut summum sacerdotium. Cœlum decimum.

SMARAGDVS.

Virginitas.

IASPIS.

Gratia. Venustas.

VNIONES.

Lachrymæ.

AMETHYSTVS.

Sobrietas.

PECTEN.

Venus.

SPECVLVM.

Exploratio. Falsum. Hymnus.

ARMA.

IVS in armis. Muliebris virtus. Mars vltor. Bellum indictum.

ARCVS, SAGITTÆ, PHARETRA.

Tumultus. Solares radij. Cor & consilium. Vulnera amoris. Amor. Pœnitere. Cœlum. Velocitas. Contrarietas. Fracta belli ferocia. Persæ. Pestilentia. Damnatio.

HASTA.

Sapientiæ vis. Fama. Hostis infensissimus. Offensionis illatæ pœnitentia. Summus honor. Strenuus. Bellum. Summa Imperij. Coniunctio maritalis. Dij. Dij penates. Dij Tutelares.

FRAMEA.

Mors.

SCVTA. PELTÆ. ANCILIA.

Strenuus. Salus. Sapientia. Armenica prima & secunda. Menapij. Vesontes. Pauitatio. Defensio. Deditio. Initium pugnæ. Plausus. Honores. Lacones. Messenij. Morositas. Signa equis impressa. Nefastus. Salij.

GLADIVS.

Crudelitas. Scelus. Ochus Persarum Rex. Verba. Periculosus. Iustitia. Irritatio. Nullius frugis opus. Cæsar. Pontifex. Spiritus sibi redditus. Mors. Imperium.

SECVRIS.

Lydiæ Rex. Romani consules. Animaduersio. Memoria duratura.

FALX.

Agricultura. Castigatio.

SERRA.

Maledicentia. Anceps pugna. Subsidium.

GALEA.

Principia occulta. Roma. Thelesia. Pericles.

THORAX. PVGIO. CASTRA.

SELLA, *seu sedes.*

PErennitas. Æternitas. Vesta. Diuus. Securitas. Congiarium. Æditumus, Consultatio. Cessatio. Opis imploratio. Ædilis curulis.

CVRRVS.

Triumphus. Ampliator imperij. Maritima victoria. Imperium. Nuptiæ. Terra. Batti nauigatio. Circenses. Auriga cæleſtis. Diuina maiestas.

FVLMEN.

Iupiter. Forma longè latéque propagata. Celeritas. Eloquentiæ vis. Clementia.

SOL.

DEus Optimus Maximus. Vnitas. Veritas. Christus. Resipiscens. Claritas. Imperij Maiestas summa. Humana vita. Annus. Græci. Pater, mater, liberi. Pregnantia.

LVNA.

Natura humana. Piorum cœtus. Æternitas. Mensis. Ægyptus. Sophistæ. Insipientia. Persæ. Nobilitas.

STELLÆ.

Vniuersi Deus. Pan. Celebritas. Prosperitas. Fatum. Sirius stella. Spiritus cæleſtes. Tempus. Exploratio. Custodia. Anima. Morbus grauis. Crepusculum.

NAVIS.

ADuentus vel migratio. Felicitas. Salus. Christianæ pietatis successus. Sospitamentum. Manifesta oppugnatio. Lunæ vectatio. Nauigationis authores. Victoria naualis.

ANCHORA.

Maturandum. Tutela & refugium. Stabilimentum. Interpres. Frænum. Seleuci genus. Possessio.

TEMO.

Regimen. Fortuna. Inconstantia. Fortuna redux.

RETIA.

Silentium. Persuasio. Insidiæ. Desolatio.

HAMVS.

Deceptio.

TRIDENS.

Aperta vis.

VRNÆ NILI.

AGricultura. Nilus.

LVCERNA.

Vita animusque. Animam sponte non exturbandam. Liberorum propagatio. Homo. Vita diuina. Insigne augustale. Doctores. Splendor nominis. Mortes duæ. Pietas. Perditio. Bellum. Signa militaria. Vmbræ. Mulieris amor. Lucubratio.

FACES.

Amor. Amor mutuus. Amatores mortui. Nuptiæ. Ceres. Ilithya.

THVRIBVLVM. PHIALA.

Discordia. Puritas. Vesta. Nuptialia, vel puritas maritalis: Ærumnæ. Necessitas. Vita. Coniugij commoda. Maioris luminis violentia. Numen. Tentamentum.

FVMVS.

Ignis. Perditio. Solicitudines. Bona voluntas per errorem offuscata. Imperitia.

LYRA.

COncordia. Iudicium compositum. Inæqualium concordia. Bona disciplina. Ratio. Matrimonium concors. Musica. Pomponius Musa. Amor. Animus sedatus. Humana vita. Lyræ forma.

FISTVLA.

Resipiscentia. Adulatio.

TVBA.

Celebritas. Erigendæ mentis signum.

TIBIÆ.

Sensus. Sacrorum tempus.

TYMPANVM. TINTINABVLVM.

LITERÆ SEPTEM.

Musa. Musæ cum Apolline. A. B. Γ. Δ. Pentalpha. Infinitum. Principium & finis. Fatum.

LIBER.

Antiquitas.

INCVS.

Durandum. Terra & aqua.

MALLEVS.

Malorum irritamentum.

SISTRVM.

Rerum viciſſitudo.

TRIDENS.

Mare. Trœzenij Mantinea Legio vigeſima.

ARATRVM.

Demolitio. Agricultura.

FLAGELLVM.

Auguſtus menſis. Imperium. Tolerantia.

FRÆNVM.

Rex. Temperantia. Turbo puerilis Vehemens mentis agitatio.

COLVS ET FVSVS.

Fatum. Nuptiæ. Paulatim quid effectum. Mors.

LAQVEVS.

Amor. Venus Diana. Diana ſtrangulata. Firmitas. Iunonius. Fortitudo & Temperantia. Minerua Arcadica. Semen in vtero. Artificioſum opus. Nequitia. Venator. Annona. Deli occulti.

CATENA.

Aperta vis. Vitia. Coniugium.

IVGVM.

Par copula. Subiugatio. Seruitus. Leges. Patientia. Iupiter.

CLAVVS.

Siſtere & firmare. Soſpitamentum. Annus.

CVNEVS.

Diſſolutio.

VNCVS. PLVMBVM.

Hebetudo. Iniquitas.

VECTIS.

Ars naturæ victrix.

CLAVIS.

Pudor. Securitas. Portunus. Partus.

LAPIS.

Perpetuitas. Firmitas fœderum. Firma proſperitas. Pietatis noſtræ ſtabilitas. Chriſtus. Prauarum cogitationum excuſſio. Senſuum expers.

MOLA.

Humanæ vitæ commercia.

ARÆ. ÆDES IANI.

Dei ſapientia. Pietas. Profugium. Miſeratio. XII. Iani Coloniæ. Terra. Mundus. Dij omnes. Ianus. Menſarij. Pax, Bellum. Prouidentia. Salus. Iuno. Deus. Subdiales & ædes.

Doricæ. Corinthiacæ. Ionicæ.

COLVMNÆ.

Terminus. Gloriæ ſublimitas. Obeliſci. Heroes. Chriſti victoria. Pro patria occiſi. Claritas ex Poetarum ſcriptis. Teleſilla. Iſocrates. Apollo Agyieus. Victoria de Perſis. Caryatarum opprobrium. Bellum. Securitas. Firmitas. Muliebres columnæ. Virginales columnæ. Calathus Cereris.

MVTVLI.

Atlas.

PERPENDICVLVM.

Ædificatio, vel Poſitum. Rectus tenor.

CARDO.

Authoritas, vel rei ſumma. Cardinales Sacerdotes.

PALMA.

Annus & menſis. Temporis Diuturnitas. Æqualitas. Iuſtitia. Sol. Victoria. Iudæa. Iactura. Nuptiæ. Innocentia. Piorum vita.

LAVRVS.

Vaticinium. Cuſtodia. Poëtica vis. Authoritas. Imp. & triumphalis honos. Purgamentum. Victoria. Iurgioſus. Remedium.

CEDRVS.

Excellens.

MYRTVS.

Genius & voluptas. Venus. Ouatio. Hilaritas. Arma bellica. Amoris vulnera. Ganymedes. Papyrij victoria.

QVERCVS.

Ciuium ſeruator. Amuletum. Virtus. Fortitudo. Diuturnitas. Imperium firmũ. Oſiris. Principatus. Obſcœnitas. Ira delinita.

HEDERA.

Nocumentum abſconditum. Bacchus. Tenacitas. Aſſertor. Baccheia ſupellex. Poeta. Vetuſtas. Furor poeticus.

SIMILAX.

Funeſtum.

AMIGDALA.

Iuuentus. Senectus. Continentiæ fructus.

NVX IVGLANS.

Nuptiæ.

CAPPARIS.

CVPRESSVS.

Pollutus morte locus. Sepulchra nobilitatis. Mors. Dis. Iuno. Orpheus. Pulchritudo ſine fruge. Perpetuitas.

PINVS.

Mors. Isthmia. Natura. Cylebe. Æsculapius.

POPVLVS.

Funus. Tempus.

APIVM.

Nemeus victor. Luctus.

MYRTVS.

SALIX.

Vinculum. Castitas. Sterilitas. Otium. Præmaturum incrementum.

MORVS.

Prudentia.

CAPRIFICVS.

Temperantia. Iuno.

LOTVS.

Ortus solis. Vestalium initia. Dei aduentus. Mundi moles plena Deo.

OLEA.

Pax. Durities emollita. Agricultura, Fœlicitas. Condonatio. Eleemosyna. Supplicatio. Mansuetudo. Æternitas. Gymnasium. Nitores. Victoria. Pinguedo. Hilaritas. Spes. Frugalitas.

VITIS.

Lætitia. Acerbitas. Hilaritas Libertas Fœlicitas. Labor. Titillatio. Sanguis. Feracitas. Piorum conuentus.

FICVS.

Dulcedo. Suauitas sublata. Fatuitas contemptibilis. Bacchus Sycites. Progressio. Septemtrio. Genitale. Delectatio. Folia reliqua. Alimonia. Adulatoribus deditus. Dulcedo veritatis. Cyrenensium pietas.

MALVS, *arbor.*

Amor. Amoris progressus Amor mutuus. Amor perditus. Iniquus amor. Puellares ineptiæ. Venus. Nemesis. Sacrum Herculis. Apollo. Tres Herculis virtutes. Astra & Sol. Veri amoris fructus.

PERSICVM MALVM.

Acutus. In alieno cœlo melior. Silentium. Cor. Cædes multiplex. Curæ variæ. Bona citò labentia.

MALVM PVNICVM.

Populositas. Iuno Pœni. Multarum gentium societas. Næuus. Simulator. Vitium emendatum. Amicitia.

ROSA.

Imbecillitas humana. Bonum malo circumseptum. Bonum de malo deligere, vel Bonum malo circumseptum.

VEPRES.

Scelera. Odium. Asperitas. Perturbationes & anxietates. Diuitiarum curæ. Gratia.

LILIVM.

Christus. Angeli. Pulchritudo. Pudicitia. Iuno.

CARDVVS SCOLYMVS.

Imbecillitas humana. Morbi.

AMARANTHVS.

Inoffensa valetudo.

FERVLA.

Castigatio ingenua.

SPICA.

Ceres. Annona. Africa. Braccati milites. Prouentus. Æstas, & frugum inuentor. Messis. Tempus. Agricultura. Fratres aruales. Sacerdotes Aruorum. Pax. Dianæ triclariæ sacrum.

LOLIVM.

Praui mores.

MILIVM.

Innumera.

MODIVS.

Frugum opulentia. Aqua. Canopus. Non cessandum ignauiter. Dialectica. Animus. Persuasibilitas. Libidines. Humani affectus. Inanis animus. Sermo. Obliteranda mali memoria. Ferenda maiorum difficultas. Seruitia. Amicitiæ conseruatio. Concordia. Clementia. Liberalitas. Vbertas. Supplicium capitale. Sapientia.

CORNVCOPIÆ.

Liberalissima benignitas. Hilaritas. Fortuna amatoria. Pocula. Clemens animus. Artes & disciplinæ inanes. Vera fœcunditas.

PAPYRVS.

Paruo contentus. Victus. Antiqua progenies. Sacerdotium.

FABA.

Improfanabile Numen. Funus luctúsve. Nequitiæ rænum. Negotia publica declinanda. Castimonia.

CICER.

Cicero. Incolumitas. Aries. Munificentia.

ARVNDO.

Literæ. Sagittæ. Resipiscens. Fragilitas. Calamitas. Inanitas. Mensura. Surditas.

SINAPI.

Fœcunditas. Intellectus efficacia. Firmitas doctrinæ. Expergefacio. Sublimium appetitor.

CÆPE.

Luna. Profana. Lachrymæ. Per inimicitias illustrans.

ALLIVM.

Militia.

RAPVM.

Sol.

FVNGVS.

Repentè quid & insperatò factum. Fatuitas.

CVCVRBITA.

Spes inanes. Salubritas.

PAPAVER.

Ceres. Iustitia. Venus. Amor. Gentes. Capita-

VERBENA.

Capita deorum. Diui præcursoris caput. Noua nupta.

FILIX.

Volatus. Securitas. Odia capitalia.

ABSYNTHIVM.

Salutifera castigatio. Sacerdotium. Sanitas.

HYSSOPVS.

Elutio.

ASPARAGVS.

Ex asperitate suauitas. Citò confectum.

CAPPARIS.

MANDRAGORA.

Somniculosus. Amatorium. Lætitia.

BVLBI.

Nuptiæ.

CICVTA.

Castimonia. Supplicium.

RVTA.

Castimonia.

CONIZA.

Abliguritor. Amatæ rei desertor.

HELIOTROPIVM.

SELENOTROPIVM.

Terrenorum cum cæleſtibus temperatura.

LVPINVS.

Suis viribus pollens. Horæ.

NICTERETVM.

BLITTVM.

Fatuus & inſulſus.

BETA.

Mollities.

CAPILLVS VENERIS.

Ebrioſitatis remedium.

APIASTRVM.

Populus lege coercitus.

BRASSICA.

Interturbata lætitia.

HIEROGLYPHICORVM

Ioannis Pierij Valeriani.

FINIS.

ΕΚ ΤΩΝ
ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΩΣ
ἐω ϛρωμάτων Ιερογλυφικά.

ά.

ΝΑΙ μὰ γὰρ ἐν Διοσπόλει τ Αἰγύπτε, ὅπ τῶ ἱερῶ καλαμάρε Πυλῶνος, διατετύπωϑ παιδίον μὰ χεύσεως σύμβολον· φθορᾶς ϑ ὁ γύψος. διὸ τε αὖ ὁ ἱέραξ. ἐς ὁ ἰχθὺς, μύσις. καὶ κατ' ἄλλο πάλιν σημαινόμενον ὁ κροκόδειλος ἀναιδείας· φαίνεϑ τοίνυν σωπηθέν τὸ πᾶν σύμβολον δηλωτικὸν εἶναι τῶδε. ὧ γενόμενοι καὶ ἀπογινόμενοι θεὸς μισεῖ ἀναίδειαν.

β'.

Ἀλλὰ καὶ Διονύσιος ὁ Θρᾷξ ὁ γραμματικὸς ἐν τῶ περὶ τ ἐμφάσεως τῶ περὶ τ προσφδικῶν συμβόλε, φησὶ κ λέξιν. ἐσήμαινον γ' οὖν ἃ διὰ λέξεως μόνον, ἀλλὰ καὶ διὰ συμβόλων ἔνιοι τὰς προσῳδίας. διὰ λέξεως μὲν, ὡς ἔχει τὰ λεγόμενα Δελφικὰ παρεγγέλματα, τὸ Μηδὲν ἄγαν· καὶ τὸ Γνῶϑι σαυτόν, καὶ τὰ τούτοις ὅμοια· διὰ ϑ συμβόλων, ὡς ὅ τε προφήτης ὁ τρεφόμενος ἐν τοῖς τ Θεῶν τεμένεσιν εἰλικυσμὸς παρὰ Αἰγυπτίοις, καὶ τὸ τ ἄλλων τ ἀναθημάτων τοῖς προσκυνοῦσι. φησὶ γὰρ Ορφεὺς ὁ Θρᾴκιος.

Θαλλῶν δ' ὅσα βρετοῖσιν ὑπ' ἀνθρώπους ἔργα μέμηλεν.
Οὐδὲν ἔχει μίαν ὧδε ὑπὸ φρεσὶν, ἀλλὰ κυκλεῖται
Πάντα πρὸς· σῆναι ϑ καθ' ἓν μέρος ἠ δέμας ὅλον.
Ἀλλ' ἔχει, ὡς ἤρξαντο δόμου μέρος ἶσαν ἕκαστος.

EX

CLEMENTIS ALEXANDRINI LIBRO QVINTO STROMATVM HIEROGLYPHICA.

I.

PORRO Dioſpolei, quę eſt vrbs Ægypti, in æde ſacra quę vocatur Pylon, expreſſus eſt puellus ſignum generationis: ſenex verò interitus: & rurſus Dei ſymbolum accipiter, & piſcis ſymbolum odij. & in alio rurſus ſignificato Crocodilus eſt ſignũ impudentiæ. Videtur ergo vniuerſum hoc ſymbolum ſimul poſitum hoc ſignificare! *O qui naſcimini & interitis Deus odio impudentiam habet.*

II.

Quinetiam Dionyſius Thrax Grammaticus in libro de Declaratione Symboli, De *Rotulis*, dicit *ad verbum* ſignificant autem non per verba ſolum, ſed etiam per Symbolum nonnulli actiones: per verba quidem: ſicut ſe habent quæ dicuntur præcepta Delphica. *Nihil nimis:* &, *Noſce teipſum*, & quæ ſunt his ſimilia, per ſymbola autem, vt & rota quæ vertitur in deorum templis, quæ tracta eſt ab Ægyptiis, & rami qui dantur ijs qui adorant. Sic enim Orpheus Thracius.

Ramorum aſt quîs ſunt hominum terreſtria curæ,
Non vno ſtant fata loco in mente, omnia circum
Voluuntur, nec fas vna eſt conſiſtere parte:
Sed quam cœperunt curſus partem omnia ſeruant.

De hac rotarum conuerſione præter ea quæ affero in obſeruationibus, præclare dici poteſt, quòd viciſſitudinem mundi exprimat, de qua eximius locus eſt in Tertull. de Pallio, c. 2. Totum verſiforme eſt, dies & nox inuicem ver-

tunt solstitionibus annuus, Luna modulationibus menstruis variat, siderum distincta confusio interdum deijcit quid, interdum resuscitat: Cœli ambitus nunc sub Diuo splendidus, nunc nubilo sordidus, aut imbres vnunt, & si qua missilia cum imbribus, dehinc subtillum & denuo sudum, &c.

Rami aut vt sunt symbolum primi nutrimenti, aut vt sciat vulgus fructus quidem omniño germinare & augeri, longissimo tempore permanentes: se autem accepisse exiguum vitæ tempus ea de causa volunt dari ramos: fortasse autem etiam vt sciant quod sicut ij rursus vruntur, ita illosque hanc vitam cito esse relicturos & ignis opus futuros. III.

Ex Ægyptiis alij quidem in nauigio, alij vero in Crocodilo Solem ostendunt: significat autem quod Sol per aërem dulcem & humidum ingrediens, gignit tempus, quod ænigmaticè significat Crocodilus per quandam aliam sacerdotalem historiam.

IV.

His accedit, quod roboris quidem, & fortitudinis signum est eis Leo.

Magnique animi fiduciæ & libertatis equus.

V.

Sicut certè & ipsius terræ & agriculturæ & alimenti est bos. VI.

Roboris autē rursus cū ingenij solertia, Sphinx quæ totū quidē corpus habet Leonis, faciem autē hominis.

VII.

His quoque similiter ingenij solertiam & mentem, & vires, potentiamque, & artem homo significans, ab eis in sacris insculpitur. VIII.

Aiunt quidem certè Idanthurā quoq; Scytharū regē, vt refert Pherecydes Syrius, Dario qui Istrū traiecerat, bellum minantem, Symbolū misisse pro litteris, murem, ranam, auem, iaculū, aratrum. Cùm autem

Οἱ δὲ ἄλλοι ἅτοι τὴ τοξότης τροφῆς σύμβολον ὑπάρχουσιν, ἢ ὅπως ἐπιζῶσι· οἱ πολλοὶ τὰ μὲν κάρπιμα δι' ὅλου διαλλάττειν καὶ αὔξεσθαι διαμένοντας ἐπιπλεῖστον· σφᾶς δ' αὐτοὺς ὀλίγον εἰλικρίνειαι τῆς ζωῆς χρόνον· τέτου χάριν δηλοῦσι τὸν διαλλάττειν βούλονται· ἴσως καὶ ἵνα ἐπιζῶνται ὅπως ὡς ἕτοι αὖ κάμοιεν, οὕτως καὶ τὸν εἰς τοῦτον τὸν βίον ταχέως ἐκλιπεῖν καὶ πυρὸς ἔχειν γνώσεσθαι.

γ'.

Αἰγυπτίων οἱ μὲν, ἐπὶ πλοίου· οἱ δ', ἐπὶ κροκοδείλε τῆς ἡλίου ἐπιδείκνυσιν. σημαίνουσι δ' ὅτι ὁ ἥλιος δι' αἰέρος γλυκερᾶ καὶ ὑγροῦ τὴν πορείαν ποιούμενος, γόνιμα τῆς χρόνου· ὧν ἀνίστασθαι ὁ κροκόδειλος, διά τινα ἄλλην ἱερατικὴν ἱστορίαν.

δ'.

Πρὸς τοῖς δ', ἀλκῆς μὲν καὶ ῥώμης σύμβολον αὐτοῖς ὁ Λέων.

Ἀνδρείας τε καὶ παῤῥησίας ὁ ἵππος.

ε.

Ὥσπερ ἀμέλει γῆς τε αὐτῆς καὶ γεωργίας καὶ τροφῆς ὁ βοῦς.

ς'.

Ἀλκῆς τε αὖ μὴν συμέστως ἡ σφίγξ, τὸ μὲν σῶμα παῦ λέοντος, τὸ πρόσωπον δ' ἀνθρώπε ἔχουσα.

ζ'.

Ὁμοίως τε τούτοις συνέσεν, καὶ μήμιλω, καὶ κράτος, καὶ τέχνῃ, ὁ ἄνθρωπος αἰνιττόμενος τοῖς ἱερεῦσι πρὸς αὐτῶν ἐγγλύφεται.

η'.

Φασὶ γὰρ καὶ Ἰδανθύραν καὶ Σκυθῶν βασιλέα, ὡς ἱστορεῖ Φερεκύδης ὁ Σύριος, Δαρείῳ διαβάντι τὸν Ἴστρον, πόλεμον ἀπειλοῦντα, πέμψαι σύμβολον ἀντὶ τῶν γραμμάτων, μῦν, βάτραχον, ὄρνιθα, οἰστόν, ἄροτρον· ἀπορίας δὲ οὔσης οἵας εἰκὸς, ὑπὸ τούτοις, Ὀργοπάγας μὲν ὁ τῆ-

λίαρχος ἔλεγεν παραδώσειν αὐτὸς τὴν ἀρχὴν, πεπαιδευμένος, ἀπὸ μὲν τῶν μυῶν τὰς οἰκήσεις· ἀπὸ δὲ τῶν βατράχων τὰ ὕδατα· τὸν ἀέρα τε ἀπὸ τῶν ὄφεων, καὶ ἀπὸ τῶν εἰσοῦ τὰ ὅπλα, ἀπὸ δὲ τῶν ἀερίων τὴν χώραν. Ξιφόδρης δὲ ἔμπαλιν ἠρμήνευσεν· ἔφασκεν γὰρ ἐὰν μὲν ὡς ὄφεις αἰσπάζωμεν, ἢ ὡς μύες καὶ τὴν γῆν, ἢ ὡς οἱ βάτραχοι καθ' ὕδατος δύνωμεν, ἐκ αὐ φεύξιμεν τὰ ἐκείνων βέλη.

θ'.

Ἀναχαρσίν τε τὸν Σκύθιον φησὶ δὲ αὐτὸν κοιμώμενον κατέχειν τῇ μὲν λαιᾷ, τὰ αἰδοῖα· τῇ δεξιᾷ δὲ, τὸ ξίφος, αἰνιττόμενον, δεῖν μὲν ἀμφοῖν, μεῖζον δὲ εἶναι γλώττης κρατεῖν ἢ ἡδονῆς.

ι.

Ἦν δὲ καὶ ταῖς καλυμμέναις παρ' αὐτοῖς κωμασταῖς τῶν θεῶν χρυσᾶ ἀγάλματα, δύο μὲν κύνας, ἕνα δὲ ἱέρακα, καὶ Ἶριν μίαν περιφέρεσι, καὶ καλοῦσι τὰ τέσσαρα τῶν ἀγαλμάτων ἕδωλα, τέσσαρα γράμματα. εἰσὶ γὰρ οὖν οἱ μὲν κύνες σύμβολα τοῦ δύνειν ἀμισθαιείων, οἷον περιπολούντων καὶ φυλαττόντων· ὁ δὲ ἱέραξ ἡλίου· πυρώδης γὰρ καὶ ἀναιρετικός· αὐτίκα τοὺς λοιμικοὺς νόσους ἡλίου ἀκτῖσιν ἀπαμύνεσθαι· ἡ δὲ Ἶρις σελήνης, τὰ μὲν σκιερὰ τῷ μέλανι· τὰ δὲ φωτεινὰ τῷ λευκῷ τῶν πίλων εἰκάζοντων. εἰσὶν δ' οἱ τὸν μὲν προπομπὸν θεὸν τῶν κυνῶν μυηθῆναι βούλονται, οἱ δὲ διαφυλάττοντα καὶ πυλωροῦντα τὸν ὑπὸ νότου καὶ ἄρκτου πάροδον τοῦ ἡλίου· τὸν δ' ἰσημερινὸν ὑψηλὸν ὄντα καὶ διαπεκαυμένον, ὁ ἱέραξ δηλοῖ, καθάπερ ἡ Ἶρις τὸν λοξόν· ἀριθμοῦ γὰρ ὀπυιάς καὶ μέγα μάλιστα τῶν ζώων ἡ Ἶρις ἀρχὴν παρεχομένη τοῖς Αἰγυπτίοις δοκεῖ ὡς τὸν κύκλον ὁ λοξός.

de his vt erat consentaneum exorta esset dubitatio, Orontopagas quidem tribunus militum dicebat eos tradituros Imperium, coniectans ex mure quidem habitationes, ex rana autem aquas: ex aue vero aërē: ex iaculo autem arma, ex aratro vero regionem: Xiphodres autem contra est interpretatus. Dicebat enim, Nisi tanquam aues euolauerimus, aut tanquam mures terram, vel tanquam ranæ aquam subierimus, illorum telano n effugiemus.

IX.

Anacharsin quoque Scytham dicit dormientem, sinistra quidem continuisse pudenda, os autem dextra, significantem oportere quidem vtrumque, sed maius esse linguam cohibere quam voluptatem.

X.

Iam verò in ijs quoque quæ ab ijs vocantur Deorum κωμασίαι, aureas imagines, duos quidem canes, vnum autem accipitrem, & Ibin vnam circumferunt: & quatuor imaginum simulacra vocant quatuor literas. Atque duo quidem canes sunt Symbola duorum hemisphæriorum, vt quæ circumeant & custodiant: Accipiter verò Solis, est enim igneus & qui vim habet interimendi: Pestilentes itaque morbos Soli attribuunt. Ibis autem Lunæ, nam vmbrosa cum nigro, lucida cum albo, plumarum contendebant. Sunt autem alij qui volunt tropicos significari à canibus, qui custodiunt & instar ianitorum obseruant accessum Solis ad Austrum & Septentrionem. Æquinoctialem autem qui est altus & perustus, significat accipiter, sicut Ibis obliquum seu signiferum. Numeri enim inuentionis & mensuræ, maxime ex animalibus Ibis videtur principium præbuisse Ægyptiis, sicut ex circulis obliquus.

EX DIODORO BIBLIOTHECÆ HISTORICÆ LIBRO TERTIO.

I.

ACCIPITER illis cuncta quæ celeriter fiunt significat: quod auis hæc omnium sit velocissima.

II.

Crocodilus omnis malitiæ index est.

III.

Oculus iustitiæ seruator, & custos corporis.

IV.

Dextera passis digitis victus suppeditationem.

V.

Sinistra contracta conseruationem facultatum & custodiam denotat.

ΕΚ ΤΩΝ ΤΗΣ ΔΙΟΔΩΡΟΥ
Βιβλιοθήκης βίβλου γ.

ά.

Ο Μὲν οὖν ἱέραξ ἀυτοῖς σημαίνει πάντα ὀξέως γινόμενα, διὰ τὸ ζῶον τοῦτο τῶν πτηνῶν ὑπάρχειν ὀξύτατον.

β'.

Ὁ δὲ Κερκώδειλος σημαντικός ἐστι πάσης κακίας.

γ'.

Ο δὲ ὀφθαλμὸς δίκης τηρητὴς, καὶ πάντης τοῦ σώματος φύλαξ.

δ'.

Η μὲν δεξιὰ τῶν δακτύλων ἐπτὰ ταμιῶν ἔχουσα σημαίνει βίου πορισμόν.

ί.

Η δὲ εὐώνυμος τήρησιν καὶ φυλακὴν χρημάτων.

ΕΚ ΤΩΝ

ΑΓΙΟΥ ΕΠΙΦΑΝΙΟΥ

ΕΡΜΗΝΕΙΩΝ.

ά. ΘΕΟΣ ΔΥΣΠΕΡΙΛΗΠΤΟΣ.
Ο λέων, τὰ ἑαυτῦ ἴχνια κρύπτων.

ΤΕ φρίπατεῖ ἐν τῷ ὄρει, καὶ ἔρχεται αὐτῷ ὀσμὴ τῶν κυνηγῶν, τῇ ἐρᾷ συγκαλύπτει τὰ ἴχνη· ἵνα μὴ ἀκολουθοῦντες τοῖς ἴχνεσιν οἱ κυνηγοὶ, εὑρωσιν αὐτὸν ἢ ποιμένα, καὶ καταλάβωσιν αὐτόν.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

Οὕτω καὶ ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς, ὁ νοερὸς λέων νικήσας ἐκ φυλῆς Ἰούδα, καὶ τῆς Δαβὶδ ῥίζα, ἀποκαλεῖ ἀπὸ τῆς πατρὸς τὰ νοερὰ αὐτοῦ ἐκάλυψεν ἴχνη, τότε τὴν θεότητα, ἕως τοῦ καταλεύσεως. Καπῆλθε γὰρ εἰς τὴν Μαρίας νηδὺν, τοῦ σῶσαι τὸ πεπλανημένον ἀνθρώπινον γένος. καὶ ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο, καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν. ἐκ τούτων οἱ ἀγνοοῦντες αὖθις καταλθόντα, ἔλεγον. Τίς ὅτιν οὗτος ὁ βασιλεὺς τῆς δόξης; τὸ δὲ πνεῦμα τὸ ἅγιον λέγει, Κύριος τῶν δυνάμεων, αὐτός ὅτιν ὁ βασιλεὺς τῆς δόξης.

ΑΛΛΩΣ.

Οὕτω καὶ σὺ νοητὲ ἄνθρωπε ποιοῦτός σου ἐλεημοσύνῃ, μὴ ἐπιγνώτω ἡ ἀριστερά σου τῆς δεξιᾶς σου τὸ ἔργον, μή πως ἐγκολοπίσῃ σε ὁ διάβολος τοῖς ἔργοις σου τοῖς ἀγαθοῖς, καὶ ἐγκλίνῃ σε ἐπὶ τὰ πονηρά.

EX S. EPIPHANII EXPOSITIONIBVS.

I. DEVS COGNITV DIFFICILIS.

Leo sua obtegens vestigia.

CVM leo in monte oberrat, & venatorem odoratur, sua ipsius vestigia cauda obtegit; ne illis insistentes venatores, lustrum inueniant, atque ipsum capiant.

Memnit quoque Aelianus lib. 11. c. 30. Isid. l. 11. Origin. c. 2.

Interpretatio siue apodosis.

Sic Dominus noster Iesus Christus spiritualis Leo, qui vicit ex tribu Iudæ, radix Dauid, à Patre missus, sui ipsius spiritualia cooperuit vestigia, id est, diuinitatem suam; se enim exinaniuit, & in Mariæ ventrem descendit, vt saluaret fraude deceptum hominum genus. Et verbum caro factum est, & habitauit in nobis: quapropter illi qui ignorabant, desuper illum descendisse, dicebant; Quis est iste Rex gloriæ? Sanctus verò Spiritus, Dominus, inquit, virtutum, ipse est Rex gloriæ.

ALITER.

Nec aliter tu spiritualis homo, cùm feceris eleemosynam, sinistra tua dexteræ opus ignoret, ne te diabolus ex bonis operibus inuestiget, & ad peccandum alliciat.

II. VITA PER CHRISTVM.

Lux & Spiritus à Leone catulis redditus.

Origen. homi. 17. in cap. 49. Gen. hoc idem attigit.

LEÆNA mortuum & cæcum edit catulum, iuxta quem defixos in illum habens oculos triduo cubat; his vero transactis leo accedit, & in catulum spirat, qui statim & ad vitam reuocatur, & lumen oculorum recipit. Cum vero dormit, euigilant eius oculi, ita vt venatorem ab septem stadiis præsentiat; ipsumque fugit, neque ab illo capitur.

APODOSIS.

Sic gentes, quæ non credebant, per trium dierum sepulturam & Domini nostri Iesu Christi resurrectionem respexerunt, & ad vitam reuocatæ sunt. Ante baptismum enim & mortuæ & cæcæ dicebantur: verum à leæna, id est, ab sancto Spiritu per triduum sepulturæ obseruabantur. cum autem leo, hoc est, viuificum Verbum venit, & in ipsos Spiritum sanctum inspirauit, ad vitam eos reuocauit, & omnes ab inferno eduxit.

β'. ΖΩΗ ΔΙΑ ΧΡΙΣΤΟΥ.

Φῶς καὶ πνεῦμα ὑπὸ τοῦ λέοντος τοῖς σκύμνοις ἀποδιδόμενα.

ΟΤΑΝ τέξῃ ἡ αὐτῆς σκύμνον ἡ λέαινα ἀπνουν ἢ καὶ τυφλὸν συλλαμόντα ἐμβλέψασα, θερμανθέ-ζεσ) θερμέχεται αὐτῷ τεσσάρεσιν. μὴ δὲ τὸ συμπληρωθῆναι τὰς τρεῖς τῶν ἡμερῶν, θερμαπελάζων ὁ ἄρρην λέων, καὶ ἐμφυσήσας αὐτῷ, καὶ ἐυθὺς βλέπει καὶ ζῇ. ὅταν οὖν κοιμᾶται, χαμρρεῦσιν αὐτοῦ οἱ ὀφθαλμοὶ, καὶ ἀπὸ ἕπτὰ ἡμάτων τοῦ κυνηγοῦ θερμαθάνει) καὶ διαδιδράσκει, τοῦ μὴ συνεμπεσεῖν αὐτῷ.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

Οὕτω καὶ τὰ ἄπτερα ἔθνη διὰ τὴν τεθνεῶσαν ταφῆς, καὶ ἐγέρσεως τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀνέβλεψαν, καὶ ἐζωοποιήθησαν. πρὸ γὰρ τοῦ βαπτίσματος νεκροὶ καὶ τυφλοὶ ὠνομάζοντο. διεβλέποντο δὲ ὑπὸ τὴν λεαίνης, τουτέστιν, ὑπὸ τοῦ ἁγίου πνεύματος, ἕως τὴν τεθνεῶσαν ταφῆς. ὅτε δὲ ἦλθεν ὁ ἄρρην λέων, τουτέστιν, ὁ ζῶν λόγος, καὶ ἐνεφύσησεν εἰς αὐτοὺς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, ἐζωοποίησεν αὐτοὺς, καὶ ἀπῆρε πάντας ἐκ τοῦ ᾅδου.

γ'. Ο ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΣ ΥΠΟ ΤΟΥ ΔΑΙΜΟνιου Πεπεδημενος.

Ο ἔρως παρὰ τὸν Τάνυν ἁλοιός.

Τάνις est ἀχειάμπελος, vitis sylvestris.

ΟΥΤΟΣ μέγιστόν ὅτι ζῶον πολὺ ὑπερβάλλον τὰ ἕτερα, βοῦ παραπλήσιος, δύο κέρατα ἐν ἑαυτῷ φέρονι ὅμοια ἔχων, ἀυτηρὸς τῇ θηρείᾳ παρὰ πάντα τὰ ζῶα· ὥστε τὰ μεγάλα δένδρα διακινδυνεύοντος τοῖς κέρασι διαπείρῃ καὶ κλονοκοπῶν, καὶ ὑδὲν τῶν ζώων δύνασθαι ὑφ' ἑαυτῷ ποιήσασθαι. νέμεται δὲ ὁ αὐτὸς ἔρως πλησίον τῶν ὠκεανῶ, καὶ ἐυθέως μεδύσκεται, καὶ παλαιᾷ πρὸς γῆν τοῖς κέρασιν ὥσπερ βοῦς. ἔστι δὲ ἐνεῖ δένδρον ἡ ὀνομαζομένη τάνις, κλήματος μόρφωσιν ἔχουσα λευκοκλώνου. καὶ κινδυνεύοντος ὁ αὐτὸς ἔρως τῇ κεφαλῇ πρὸς τὰ ἔρνη τῆ τάνυος, τὸ κέρας αὐτῶ δέδεται ὑπ' αὐτῆς. παραγινομένου τοιαρεσιῶ τῶ κυνηγοῦ, καὶ ἐυείσκοντος ἐμπεπεδημένον τῷ κεράτων, κρατεῖ αὐτόν.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

Καὶ σὺ οὖν, νοητὲ ἄνθρωπε, νόησον ὅτι οὐχ ηδυαιότερόν σε ἐποίησεν ὁ θεὸς. αὐτὶ δὲ τῶ κεράτων, δέδωκέ σοι τὰς δύο διαθήκας, τουτέστι, παλαιὰν, καὶ νέαν διαθήκην, κεράτιον εἰς τὰς ἐναντίας δυνάμεις, ἵνα μὴ προσεγγίσῃ πρὸς σε ὁ πονηρός. εἶπε γὰρ ὁ προφήτης, ἔν σοι τὸν ἐχθροὺς ἡμῶν κερατιοῦμεν.

ΑΛΛΩΣ.

Ωκεανὸς ἐρμηνεύεται τὸ μέγεθος τῦ πλούτου, τάνις ἡ ἡδονὴ τῦ βίου. ἐμπλεκόμενος ὁ ἄνθρωπος εἰς τὰς ἡδονὰς τῦ βίου ἀμελεῖ τῆς πίστεως. ἐπιχρωμένου δὲ τῦ κυνηγοῦ,

III. CHRISTIANVS A DÆMONE IRRETITVS.

Vrus ad Tanyn captus.

VRVS, animal omnium maximum, similis est boui, duóque habet cornua in modum serræ, éstque præ omnibus animalibus terribile aspectu: itaque proceras arbores quatiens, illas dissecat, ramosque præscindit, nec est vllum animal illo fortius. Pascitur non longè ab Oceano, continuò verò vt bibit, veluti ebrius ludit, cornibusque tanquam bos terram petit. Est autem illic arbor dicta Tanus, viti similis & alba ramis, quos cùm Vrus, capite concutit, cornu vincitur. Accedit itaque venator, & cornu alligatum deprehendit, illumque opprimit.

APODOSIS.

Tu igitur, ô spiritualis homo, considera quanto te Vro generosiorem fecerit Deus: loco enim duorum cornuum, duo tibi dedit testamenta, nouum videlicet & vetus, quæ cornua sunt contra potestates aduersas, vt ne te circumueniat diabolus: ait enim Propheta: In te inimicos nostros ventilabimus cornu.

ALITER.

Oceanus copiam diuitiarum significat, Tanus vero vitæ voluptatem, qua implicitus homo fidem negligit. venator igitur, hoc est, diabolus, illum

aggreditur, quem voluptatibus mancipatum, fidemque negligentem inueniens, in suam potestatem redigit.

IV. Primi hominis lapsvs.

Elephas à fœmina deceptus.

Hæc de Elephãte historia recẽtiores etiam habet auctores vt Vincentium, quos credibile est hunc locum compilasse.

Elephas maximum est animal, proboscidémque habet, qua quæ ipsum adoriuntur animalia, percutit. hac cibum & potum sibi subministrat, non enim habet compages, propensúsque pascitur, genua haud incuruans. Femina herbam quæ mandragora dicitur, quærit, quam gustat, & coëundi cupiditate accensa, ad marémque properans, illam ipsi offert. Mas verò vt comedit, ardet libidine, & feminæ miscetur. Iam cum instat pariendi tempus lacum ingreditur, pertentátque aquam, qua mammillas vsque pertingente parit. si enim in terram ederet fœtum, haud eleuari posset, cùm membrorum compagibus careat.

APODOSIS.

Manifestum est, primum parentem Adamum, non vt Euam, inobedientiæ lignum prægustasse: illa enim dedit viro; qui vt comedit, sensit præceptum Domini transgressum esse. Quis igitur partus? peccatum: & lacus vbi peperit quis? Paradisus.

τουτέστι τῦ διαβόλου, καὶ εὐρίσκοντος αὐτὸν συμπλεκόμενον, καὶ ἀμελοῦντα τῆς πίστεως, καταχωρεύει αὐτῷ.

Λ'. ΤΟ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ ΟΛΙΣΘΗΜΑ.

Ο ἐλέφας ὑπὸ τῆς γυναικὸς ἀπατηθείς.

ΕΣΤΙ γὰρ ὁ ἐλέφας μάλιστον ζῶον, περίοσκίδα ἔχων, τῷ διαφθείρειν τὰ ἐφερπόμενα αὐτῷ ζῶα. ὁμοίως καὶ ἡ βρῶσιν καὶ πόσιν διὰ τῆς περίοσκίδος αὐτῆς κυβερνᾶται. ὑ γὰρ ἔχει ἁρμοσίας. καὶ κύφας νέμεται, καὶ ἡ κάμπτει γόνατα. ἡ θῆλις ὃ ζητεῖ βοτάνην ἡ λεγομένην μανδραγόραν, καὶ μεταλαμβάνῃ ἀπ' αὐτῆς, καὶ εὐθέως πυρέττει, καὶ πορεύεται πρὸς τὸν ἄρρενα, καὶ παραπεζεύεται κομίζει αὐτῷ τὴν βοτάνην. καὶ μεταλαμβάνῃ ὁ ἄρρην ἀπ' αὐτῆς, καὶ εὐθέως πυρέττει, καὶ συζύνεται τῇ θήλει. ἐφερπόμενος δὲ τῷ καμήλῳ τῷ τεκεῖν, εἰσβαίνῃ ἐς πυὰ λίμνην τοῦ ὕδατος, τὸ ὕδωρ καταμερίζεται, ὡς τῷ πλησιάσαι τοῖς μαστοῖς, καὶ ταύτῃ γλυκᾶ. ἰὼ γὰρ πέφυκεν ἐπὶ τῆς γῆς, ἀδυνατήσει ὁ σύμπους ἐγερθῆναι ἀμοιρῶν ἁρμοσιῶν.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

Πρόδηλον δὲ ὅτι ὁ περίοσκότατος Ἀδὰμ οὐχ ὥσπερ ἡ Εὔα τῷ τῆς παρακοῆς ξύλου περιέφυσατο, πορίζομένη καὶ τῷ ἑαυτῆς γαμέτῃ, ὅστις μὴ τῶν χοῦν ἐυδέως τῷ παραβεβηκέναι ἠδέτο. τί δὲ ἐγλύκανε; τὸ δὴ δῆπου τὸ ἁμαρτάνειν. τίς γὰρ ἡ τῆς γλύκας λίμνη; ἡ παράδεισος.

6. Ο ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΣ ΜΕΤΑΝΟΩΝ.

Η ἔλαφος ᾠδὴς τὰς πηγάς.

ΕΣΤΙ ᾗ ἡ ἔλαφος μόρφωσιν ἔχουσα ἀγκίας δορκάδος· τὸ δὲ κέρας αὐτῆς τρίαρχον, καὶ τὰς τρεῖς ἀναχωνίσεις. ζᾷ δὲ ἔτη πεντήκοντα, καὶ διατρέχει ὡς καλὸς δρομεὺς τὰς νάπας τῆ ὑλῶν, καὶ τὰς φάραγγας τῶν ὀρέων, καὶ ὀφραίνεται τὰς ὀπὰς τῶ ἑρπετῶν· καὶ τὸ ὄφιν ὅταν διαβίβρωται παραχρῆμα μιγνύσει, καὶ εὐθέως πίνει τὸ βῖνα αὐτῆς ἐπὶ πολὺ ὕδωρ τὸ ὄφεως, καὶ ἀναιρεῖ πολὺ πολὺ, καὶ ἔξιεν ἡ ὄφις εἰσδύνῃ εἰς τὸ λάρυγγα τὸ ἐλάφε, ἢ δὲ καταπίνῃ αὐτόν. διὰ τοῦτο ἔλαφος ὀνομάζεται, διὰ τὸ ἐλεῖν τὸν ὄφιν ἐκ τῆς βάθους. τρέχει γὰρ ἐπὶ τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων, καὶ ἰὼν μὴ τρεῖς ὥρας γεύσηται τῶ ὕδατος, τελευτᾷ. εἰ δὲ ἔυρῃ ὕδωρ, πάλιν ζᾷ ἔτη πεντήκοντα. διὰ τοῦτο εἶπεν ὁ προφήτης· ὃν τρόπον ἐπιποθεῖ ἡ ἔλαφος ἐπὶ τὰς πηγὰς τῶ ὑδάτων, οὕτως ἐπιποθεῖ ἡ ψυχή μου πρὸς σὲ ὁ Θεός.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

Καὶ σὺ οὖν, νοητὲ ἄνθρωπε, τρεῖς μὲν ἀναχωνίσεις ἔχεις. τέτων ἡ μὲν ἐστὶ τὸ βάπτισμα τῆ ἀφέσεως, ἡ δὲ τὸ χάρισμα τῆ ὑιοθεσίας, καὶ ἡ μετάνοια. καὶ ὅτε εὕρῃς τὸν ὄφιν ἐν τῇ καρδίᾳ σου (τουτέστι τῆ ἁμαρτίαν) δρομαῖος χωρεῖ ἐπὶ τὰς πηγὰς τῶ ὑδάτων, ἤγουν ἐπὶ τὸν χρυσοῦν τῶ γραφῶν (καὶ τὰς ἐμπνευσάσας προφητείας) καὶ πίῃ ὕδωρ ζῶν, τουτέστι τὸ ἅγιον δῶρον. κοινωνῶν γὰρ ἐν μετανοίᾳ. ἀναπεύσῃ σαυτὸν λοιπὸν διὰ τῆ αὐτῆς, καὶ τεθανατωθήσεται ἡ ἁμαρτία.

V. CHRISTIANVS POENITENS.

Ceruus ad fontes.

CERVVS similis est siluestri capreæ: illius cornua tribus ramis distinguuntur, vt & triplex est eius vitæ reparatio. Viuit enim annos quinquaginta, nemorúmque siluas, & montium valles, vt velocissimus cursor contento gradu perlustrat, serpentiúmque cauernas odore indagat; & sicubi serpens delitescit, è vestigio subodoratur, statimque nares ad limen cauernæ admouet; halitúmque trahit: prodiens igitur serpens in fauces cerui sese ingerit, ille obuium deuorat. qua de causa appellationem sortitus est, videlicet, quòd ex imo serpentes ad se attrahat. Postquam autem serpentem ex cauernis cepit, illico ad aquarum fontes decurrit: quòd si trium horarum spatio aqua se explere non potest, moritur: sin autem aquæ potus obtingat, ad annos denuo quinquaginta vitam protrahit. Vnde propheta Dauid: Sicut desiderat ceruus ad fontes aquarum, sic desiderat anima mea ad te Deus.

Geoponicon auctor l. 5. huius proprietatis rationem reddit, quod Ceruus afflans serpentem afficiat eum vertigine.

APODOSIS.

Tu igitur, spiritualis homo, tres habes restaurationes, baptismum scilicet incorruptionis, filialis adoptionis gratiam, atque pœnitentiam. si quando serpentem, id est peccatum intra cordis receptus deprehenderis, ad fontes aquarum, hoc est, ad scripturarum scaturigines statim confuge, sanctam videlicet gratiam (quemadmodum Prophetæ interpretantur) hauri: nam si pœnitentiam egeris, ab ea iterum, deleto peniteris peccato, reparaberis.

VI. Poenitentia et renovatio.

Aquilæ iuuentus.

Non dissimilis est Sadaiæ de Aquila narratio.

AQVILA volucrum regina, à longissima vita denominationem accepit, viuit enim annos centum. Cùm verò senescit, rostrum ei incuruatur, caligantque oculi, ita vt nec videre possit, nec cibum capere. igitur in altum sese attollit, & in præruptam se proijcit rupem, ad quam rostrum allidit, & se frigidis immergit aquis, aduersúsque solares radios se opponit, tuncque ex oculis cadunt lippidines, ac iterum iuuenescit.

APODOSIS.

Tu igitur, ô spiritualis homo, cùm multitudine peccatorum fueris oppressus, in altum ascende, hoc est, in tuam ipsius conscientiam, atque te ad petram, scilicet ad fidem orthodoxam proiice, defle peccatorum tuorum multitudinem, & perpetuis te aquis, id est, lachrymis abstergens, Solis radiis incalesce, hoc est, in cœtu fidelium, & in sancto Spiritu ad calorem pœnitentiæ propera, lippidines, id est, peccata abiice, statim enim renouabitur vt Aquilæ iuuentus tua, & iustus vocaberis apud Deum.

VII. Vorax post ieivnia.

Fortè hæc Auis est γυπαέτος quam

Vulturis pastus.

VVLTVR cunctis auibus voracior est: quadraginta enim diebus cibo abstinet, quem cùr

ς΄ Η ΜΕΤΑΜΕΛΕΙΑ ΚΑΙ ΔΗ ΚΑΙ Η ΑΝΑΝΕΩΣΙΣ.

Η τοῦ ἀετοῦ πτῶσις.

ΕΣΤΙ γὰρ ὁ ἀετὸς βασιλεὺς τῶν ὀρνέων. ἀετὸς δὲ καλεῖται διὰ τὴν πολυετίαν αὐτοῦ. οὗτος μόλις ζῇ ἔτη ἑκατόν. καὶ γηράσαντος γενοῦται ὁ σκοτεινὸς, καὶ ἀμβλυώπησαν οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ, τὸ μὴ ὁρᾶν, καὶ ὃν ἰχθὺν φαγεῖν. ἀνέρχεται δὲ εἰς ὕψος λίαν, καὶ ῥίπτει ἑαυτὸν ἐπὶ ἀκροτόμου πέτρας, σκοτεινούσης αὐτῷ τὸ βάμφος, καὶ λούεται εἰς τὴν ψυχρὰν λίμνην, καὶ κάθηται κατὰ τὸ ἡλιακὸν θερμόν. πίπτουσι δὲ λεπίδες ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν, καὶ πάλιν ἐς νέους τελεῖν ἄρχεται.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

Καὶ σὺ οὖν νοητὲ ἄνθρωπε, ὅταν πολλὰ ἁμαρτήσῃς, ἄνελθε εἰς ὕψος, τοῦτέστιν εἰς τὸ συνέδριόν σου. καὶ ῥῖψον σεαυτὸν πέτρᾳ, ἤγουν εἰς τὴν ὀρθόδοξον πίστιν, κλαῦσον τὸ πλῆθος τῶν ἁμαρτιῶν σου. ἐν τῇ λίμνῃ καθαρείσθητι τῶν δακρυσμάτων σου. θερμάνθητι καὶ τῷ ἡλίῳ, ἤγουν καὶ τῷ ἐκκλησίᾳ, καὶ καὶ τὸ ἅγιον πνεῦμα, ἀπεύσονται τὴν ταχίστην ὑπὸ τὴν θέρμην τῆς μετανοίας· ῥῖψον ἀπὸ σοῦ τὰς λεπίδας τὰς ἁμαρτίας, καὶ πάλιν ἀνακαινισθήσῃ, ὡς ἀετὸς, ἡ νεότης σου, καὶ δίκαιος ὀνομάσῃ παρὰ τῷ Θεῷ.

ζ΄. ΓΑΣΤΡΙΜΑΡΓΟΣ ΜΕΤΑ ΤΑΣ ΝΗΣΤΕΙΑΣ.

Γυπὸς ἔδεσμα.

ΟΓΤΥ, ὀργεόν ἐστι, τῇ ἡμέρᾳ ὁ γαστὴρ τοῦ πάντα ὑφαρπαγίζον. οὗτος ἀπουσίαν ἄγει τεσσαράκοντα τῶν

ἡμερῶν· ἰῶ ᾧ λαχὼν τύχῃ ἐδέσμασιν, ἐδὶς λίτρας τεσσαράκοντα, καὶ ἀνάπλεως τῷ τ τεσσαράκοντα ἡμερῶν ἀσιτίαν.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

Καὶ σὺ, νοητὲ ἄνθρωπε, ὃς ἀπασίαν ἧγες ἡμέρας τεσσαράκοντα, μεγκρίνων τῷ τὰ κυείω ἀνάσασιν, μὴ θέλης γαστριμαργίᾳ ἁλῶναι, ἵνα μὴ ἀποβάλῃς τῷ τ τεσσαράκοντα ἡμερῶν νηστείαν.

ιέ. ΧΡΙΣΤΟΣ.

Η Πελεκάν.

ΕΣΤΙ γὰρ ἡ πελεκᾶν φιλόπεκνον ὄρνεον παρὰ πάντα τὰ ὄρνεα. ἡ γὰρ θήλεια καθέζεται ἐν τῇ νεοσσίᾳ, φυλάσσουσα τὰ τέκνα, καὶ φριθάλπει αὐτὰ ἀπαζομένη, καὶ κολαφίζουσα ἐν φιλήματι, ὁπὰς τοῦς πλευραῖς κατεργάζεται, καὶ τελευτῶσι. καὶ μεθ' ἡμέρας τρεῖς, παρεγγυόμενα τὸ ἄρρενος πελεκᾶνος, καὶ εὐέσκεντος αὐτὰ τεθνηκότα, ὁλοφύρεται ἡ καρδίαν λίαν. πεπληγμένος γὰρ τὸ πόνῳ, κολαφίζῃ τὴν ἰδίαν πλευρὰν, καὶ ὁπὰς αὐτῇ ἐμποιεῖ, καὶ καταῤῥεῖ αἷμα, ἐπιπάζων ἐπὶ τὰς πληγὰς τ τεθνηκότων νεοσσῶν, καὶ οὕτως ζωοποιοῦνται.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

Οὕτω καὶ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς, λόγχῃ τῷ πλευρὰν αὐτῦ ἤνοιξε, καὶ εὐθέως ἐῤῥύηδεν αἷμα, καὶ ὕδωρ. ἐπίσαξεν τὸ αἷμα ἐπὶ τοὺς τεθνηκότας νεοσσούς, τουτέστι τ Ἀδὰμ, καὶ τῷ Εὔαν, καὶ τοὺς λοιποὺς προφήτας, καὶ ὁπὶ πιστοὺς

inuenit, totidem se ex illo libris ingurgitat : itaque quadragenariam abstinentiam quadragenaria inglu- uie compensat.

diu ieiunare scribunt.

APODOSIS.

Tu igitur spiritualis homo, qui in quadragesimali ieiunio Dominicam resurrectionem expectas, noli ventri fœdè indulgere, ne quadragesimalis abstinentiæ meritum perdas.

VIII. CHRISTVS.

Pelecanus.

PRÆ omnibus volucribus Pelecanus prolis est amans femina nido incubat, pullos suos custodiens, ipsosque fouet, complectitúrque, & nimiis osculis sauciat; perforat itaque illorum latera, & illi moriuntur. post tres verò dies accedit mas pelecanus, & mortuos inuenit pullos, & valde angitur doloréque impulsus proprium latus percutit, ac terebrat, emanátque sanguis, quem super mortuorum pullorum vulnera instillat, qui sic vitæ restituuntur.

Nota ex aliis PP. historia: Aristoteles tamē Aelian. non meminere.

APODOSIS.

Sic Dominus noster Iesus Christus, cuius latus lancea aperuit, continuóque sanguis & aqua exiuit. super mortuos filios, hoc est Adamum & Euam, ceteróque prophetas, & super omnes mortuos sanguinem suum fudit, vniuersúmque mundum illu-

minauit, & per triduanam sepulturam ac resurrectionem suam ad vitam illos reduxit, quapropter per Prophetam dixit: Similis factus sum Pelecano solitudinis.

IX. BONORVM OPERVM FRVCTVS VBERRIMVS.

Perdicis fœcunditas.

De perdicis fœcunditate agit Clearchus apud Athen.

PERDIX prolis fœcunda est. constructo enim nido singulis diebus oua parit. nec verò proprij ventris sufficit illi fœtus; verùm aliarum auium discurrens suffuratur oua, & ad nidum suum illa defert.

APODOSIS.

Sic tu, spiritualis homo, si multas feceris eleemosynas, ne tibi satis esse putes, sed ad alia præcepta festina, & nidum tuum abundè imple, hoc est, cor tuum expia, & te aduersus contrarias potestates valde muni.

X. AMOR FIDELIS IN DEVM.

Turturis viduitas.

Meminit etiam Basil. Homil. 8. in Hexa.

INTER omnes aues, coniugis amans est turtur. mas & femina vnà volant, pulloſque procreant: si verò morte separantur, ad finem vsque vitæ viduitatem custodiunt.

APODOSIS.

Sic tu, spiritualis homo, cum peccatis onustus, tēpus

πάντας θανόντας, καὶ ἐφώπτε τῷ οἰκουμένῳ, καὶ ἐζωοποίησεν αὐτὸς διὰ τῆς πεπμένης ταφῆς, καὶ ἐγέρσεως αὐτοῦ. διὰ τοῦτο ἐλάλησε διὰ τοῦ προφήτου, Ὡμοιώθην πελεκᾶνι ἐρημικῷ.

θ'. ΤΩΝ ΑΓΑΘΩΝ ΕΡΓΩΝ ΚΑΡΠΟΣ γονιμώτατος.

Τὸ τῆς ὠφελίας πολύτεκνον.

ΕΣΤΙΝ ἡ ὠφελὶξ πολύτεκνος. νεοσποιησαμένη δὲ περεύεται ἡ θῆλις, καὶ γλυκᾶ τὰ ὠὰ καθ' ἑκάστην· καὶ ἐν ἀρκεῖ αὐτῇ τῆς ἰδίας γαστρὸς ὁ τόκος, ἀλλὰ κλέπτουσα τὰ ὠὰ τῆς ἀλλοβίων, φέρῃ αὐτὰ ἐπὶ τὴν νεοσσιὰν αὐτῆς.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

Καὶ σὺ σωῦ νοητὲ ἄνθρωπε, ὅταν πολλὰς ἐλεημοσύνας ποίησῃς, μὴ ἀρκέσωσί σοι, ἀλλὰ δράμε εἰς ἑτέρας ἐντολὰς, καὶ πλήθυνον σφόδρα τὴν νεοσσιάν σου. τουτέστι, ἅγνισον τὴν καρδίαν σου, καὶ σκλήρυνον λίαν σε κατὰ τῶν ἐναντίων δυνάμεων.

ί. ΕΡΩΣ ΕΙΣ ΘΕΟΝ ΠΙΣΤΟΣ.

Ἡ τῶν πτυγόνος χηρεία.

ΕΣΤΙΝ ἡ πτυγὼν φίλανδρον ὄρνεον περὶ πάντα τὰ πετεινά· καὶ περεύονται ἀμφότεροι ἄρρεν καὶ θῆλυ, καὶ νεοσσοποιοῦσιν. ἀποζευχθέντων δὲ αὐτῶν, φυλάσσουσι τὴν μονογαμίαν, ἕως τέλους τῆς ζωῆς αὐτῶν.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

Καὶ σὺ σωῦ, νοητὲ ἄνθρωπε, ὅταν πληθῆς ἀνομιῶν,

καὶ δόξη σοι ἐμοὶ τῷ ματαιοπόνῳ, ἀπίβαλλε τὸ κακουργεῖν, καὶ μὴ ἐπιπέσῃς εἰς ἕτερον ῥῆπον, τοῦτ' ἔστιν εἰς ἑτέραν ἁμαρτίαν, ἀλλὰ φύλαττε τὴν μονογαμίαν σου τοῦτέστι τὸν ὄρον τῆ γυναικός σου, ἵνα εὕρῃς μισθὸν ἐν τῇ δευτέρᾳ παρουσίᾳ.

ιά. ΧΡΙΣΤΟΥ ΑΝΑΣΤΑΣΙΣ.

Η Φοινίξ.

ΦΟΙΝΙΞ τοῦ ταῶνος ὡραιότερόν ἐστιν ὁ ταὼς καὶ χρυσοῦ, καὶ ἀργυρίου καταπλουτοῦσι τὰς πτέρυγας κέκτηται· ἡ δὲ φοῖνιξ, ὑακίνθου καὶ σμαράγδου, καὶ λίθων πολυτελῶν. πάρεστι γὰρ τέρας ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, καὶ σφίγγας κατέχει ἐπὶ τοῖς ποσὶν αὐτῆς. ἡ φοῖνιξ δὲ Ἰνδίας ἐγγὺς κοιτάζεται, καὶ ἀμφὶ τὰ πεντακόσια ἔτη τὸν βίον διάγει εἰς τὰς κέδρους τὸ Λιβάνου ἄδρωτος, καὶ ἄποτος, τρέφεται δὲ ἐκ πνεύματος. καὶ μετὰ τὰ πεντακόσια ἔτη ἀναμίσας ἐμποιεῖ τὰς πτέρυγας αὐτῆς ἀρωμάτων, καὶ ὅταν σημανῇ ὁ ἱερεὺς τῆς Ἡλιουπόλεως, ἐγείρεται ἐκ τοῦ ἰδίου τόπου, καὶ πορεύεται πρὸς τὸν ἱερέα, καὶ εἰσερχομένη εἰς τὸν ναὸν μετὰ τὸ ἱερέως, εἰς τὸ ἅγιον θυσιαστήριον καὶ πάντα τὰ μέλη αὐτῆς, ἀποδύεται. τῇ δὲ ἐπιούσῃ ἡμέρᾳ εὑρίσκει αὐτὴν πτερυγομένην ὅσαν. τῇ τρίτῃ δὲ ἡμέρᾳ ἀναπαυσαμένην πτερύγων ἀπαίρεται τὸν ἱερέα, καὶ ἀναχωνιζομένη ἀφίπταται πάλιν εἰς τὸν ἴδιον τόπον.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

Καὶ πῶς ἂν οἱ παρόντες Ἰουδαῖοι πίστιν βεβαίαν ἀνάστασιν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐπιφέρῃ τὸ ὄρνεον διὰ τεκμηρίων ἐμφερῶν ἐζωοποιήθη, καὶ ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς τῷ τρόπῳ οὐκ ἐδύνατο ἐγερθῆναι αὐτὸν ἐκ νεκρῶν; διὰ τοῦτο ἔλεγεν ὁ προφήτης· δίκαιος, ὡς φοῖνιξ, ἀνθήσει.

esse pœnitendi iudicaueris, abiice praua opera, nec nouis te sordibus, id est, peccatis implices, sed vnico coniugio contentus esto: videlicet intra proprij tori limites te contine, vt in secundo aduentu mansionem inuenias.

XI. Christi resvrrectio.

Phœnix.

Phoenix auis pauone pulchrior est. pauo enim aureas argenteásque habet alas: Phœnix verò hyacynthinas, & smaragdinas, preciosorúmque lapidum coloribus distinctas. coronam autem habet in capite & in pedibus malleolos. Prope Indiam degit, viuit autem annos quingentos, & in cedris Libani absque cibo & potu, vento pascitur. at post quingentos annos alas aromatibus implet, & cùm Heliopoleos sacerdos sacrificia inchoat, è proprio egreditur nido, ad sacerdotem pergit, vnáque templum ingreditur vsque ad sacrarium, & in cinerem tota consumitur. sequenti autem die alis renatis reperitur. tertia verò die iam integra sacerdotem salutat, restauratáque iterum ad proprium locum redit.

APODOSIS.

Cur igitur Iudæi iniqui, Domini nostri Iesu Christi triduanam resurrectionem non crediderunt, cùm auis trium dierum spatio ipsa se suscitet? aut quomodo seipsum à mortuis suscitare non potuit, cùm de illo dixerit Propheta: Iustus vt Phœnix florebit?.

XII. Peccatorvm svorvm agnitio.

Pauo suos pedes intuens.

Fabella tamen existimatur.

PAVO inter omnes volucres auis est iactabunda: corporis enim forma atque alis pulcher est. Cùm ambulat, se ipse lætitia exsultans intuetur, dimittit verò caput, & in terram oculos conijcit: cùm autem suos conspicit pedes, grauiter vociferatur, scilicet quòd illi ceteris corporis sui partibus non respondeant.

APODOSIS.

Tu igitur, spiritualis homo, præcepta & bona tua videns delectare, & exulta: cùm verò pedes, id est, peccata aspexeris, vociferare, & coram Deo defle atque odio habe peccatum, quemadmodum & pauo pedes, vt sponso iustus appareas.

XIII. Arcta ad Coelvm ianva.

Serpens per rimam ingrediens.

Notaui idem alio loco ex Climacho.

AIT Christus in Euangelio: Estote prudentes sicut serpentes, & simplices sicut columbæ. Physiologus in serpente plures ineſſe naturæ proprietates ait.

Prima serpentis proprietas.

Cum senio grauatur, caligant illi oculi: & cùm

ιβ'. ΤΩΝ ΕΑΥΤΟΥ ΑΜΑΡΤΗΜΑΤΩΝ γνωείσις.

Ο ταὼς τὸν αὐτὸν πόδας εἰσοξῶν.

ΕΣΤΙΝ ὁ ταὼς τερπόμυον ὄργεον παρὰ πάντα τὰ πετεινά. ἔστ ὃ μορφόχροος, ϗ πτερύγων ὡραιῶν. περιπατῆ γὰρ ὁρᾶ αὐτὸν τερπόμυον, ἐγκεκωφεῖαν ὃ ἔχων τὴν κεφαλὴν ὑποσλέπει. ὅταν ὃ ἴδῃ τὸν πόδας αὐτῆ, φωνεῖ ἀχρίως, αὐτὸν ἀνομοίως ἔχειν πρὸς τὸ λοιπὸν μέρος τῆ σώματος φάσκων.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

Καὶ σὺ ουῶ νοητὲ ἄνθρωπε, ὁρῶν τὰς ἐντολάς σου, ϗ τὰ ἀγαθά σου, τέρπου, ϗ ἀγάλλε· ὅταν ὃ ἴδῃς τὸν πόδας σου, τὰ ἁμαρτήματά σου, φώνησον, ϗ κλαῦσον πρὸς τὸν θεὸν, ϗ μίσησον τὴν ἁμαρτίαν, ὥσπερ ὁ ταὼς τὸν πόδας, ἵνα δίκαιος τῷ νυμφίῳ φανῇς.

γ'. Η ΣΤΕΝΗ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΟΥΡΑΝΟΝ ΠΥΛΗ.

Οφις διὰ ῥήγματος εἰσδυόμενος.

Ο ΧΡΙΣΤΟΣ εἶπεν ἐν τῷ εὐαγγελίῳ, Γίνεσθε φρόνιμοι, ὡς οἱ ὄφεις, ϗ ἀκέραιοι ὡς αἱ περιστεραί. ὁ φυσιολόγος ἔλεξε περὶ τῆς ὄφεως, ὅτι πολλαὶ φύσεις εἰσὶν ἐν αὐτῷ.

Πρώτη φύσις τῆς ὄφεως.

Ὅταν γηράσκῃ ἀμβλυώττουσι αὐτῆς οἱ ὀφθαλμοὶ, ϗ ἐὰν

ἀναπεάζειν ἑαυτὸν βάλλεται, νηστείᾳ ἡμέρας τεσσαράκοντα, ἕως αὖ τὸ δένδρον αὐτῷ χλωρωθῇ, καὶ εὐείσῃ πόαν, καὶ βαγδαεύῃ, σφηκύλας ὃ διὰ τὸ ὅπως ὠδεῖται φράσαι, καὶ ἐκβάλλῃ τὸ γῆρας, καὶ ἀποβαλὼν αὐτὸ τερπωλίῳ παρέχει νεανίσκων.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

Καὶ σύ, νοητὲ ἄνθρωπε, ἐὰν θέλῃς τὸ πάλαι ποτὲ γῆρας τῆς κόσμου ἀποβαλέσθαι, διὰ τῆς σενῆς, καὶ τεθλιμμένης ὁδοῦ, διὰ νηστείας τὸ σῶμα μάστιξον· στενὴ γάρ ἐστιν ἡ πύλη, καὶ τεθλιμμένη ἡ ὁδὸς ἡ ἐπάγουσα εἰς τὴν βασιλείαν τῶν ἐρανῶν.

ιθ΄. ΔΑΙΜΟΝΟΣ ΟΡΜΗ ΕΝ ΤΟΙΣ ΤΗΣ χάειτος ἀπιξημένοις.

Οφις περισαλλόμενος εἰς γυμνούς.

ΟΦΘΕΙΣ τῷ ὄφει ὁ ἄνθρωπος ἐνδεδυμένος, φοβεῖ αὐτὸν τὰ μάλιστα, καὶ διαδιδράσκει. ὁρᾷ δὲ ὁ γυμνός, καταθαρρεῖ αὐτῷ.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

Καὶ σὺ νοητῶς ἐνόησον, ὅτι νήπιος ὁ πατήρ σου ὁ Ἀδὰμ ἦν ἐν τῷ παραδείσῳ ἀναλαλόμενος τῆς θεᾶς ὑφαντὸν στολήν, ὃν ἴσχυσε ἐμπεσεῖν τῷ ἐχθρῷ, ἀλλὰ ἔφευγε μακρὰν ἀπ' αὐτοῦ· ὅταν δὲ γυμνὸς ἔμεινε τῆς ἐντολῆς τῆς θεᾶς παραβάς, τότε ὁ πονηρὸς ἐκράτησεν αὐτόν.

iterum iuuenescere parat, quadraginta diebus cibo abstinet, & tandem emollita cute, quærit petram per cuius foramen magno nisu contendens pronúsque transire nititur, cutémque exuit, qua deposita gaudet, atque iterum iuuenescit.

APODOSIS.

Et tu, spiritualis homo, si per angustam & arctam viam veterem mundi senectutem deponere vis, corpus tuum ieiunio macera: Est enim angusta porta, & arcta via quæ ducit ad regnum cœlorum.

XIV. DÆMONIS IMPETVS IN GRATIA DESTITVTOS.

Serpens insiliens in nudos.

CVM serpens vestitum hominem conspicit, pauet, ipsumque fugit: quòd si nudum videt, illum petit. Isidorus & Albertus aliter narrant.

APODOSIS.

Et tu spiritualiter considera, quòd cùm noster parens Adamus veste à Deo contexta in Paradiso indutus fuit, illum adoriri diabolus non potuit, sed procul ab eo fugit: cùm verò præcepta Dei transgressus nudus mansit, tunc vicit illum diabolus.

XV. PRVDENTIA ET CAVTIO.

Serpens caput obtegens.

SI quando serpens ab homine petitur, caput ille tantùm custodit, reliquum corporis exhibet.

APODOSIS.

Debemus igitur & nos in tempore periculi totum corpus morti concedere, solum caput custodire: hoc est, Christum non deserere, quemadmodum sancti martyres fecerunt. Omnis enim viri caput Christus est: vt ait scriptura.

XVI. INNOCENTIA.

Serpens deponens venenum.

hocidem habet glycas.

CVM serpens ad fontem vt bibat pergit, virus non defert, sed in antro illud dimittit, sicque purus accedit; ne ex illis aquis bibentes veneno inficiat.

APODOSIS.

Debemus igitur & nos qui ad perennem purámque & diuinis ac cælestibus eloquiis scaturientem aquam in Dei Ecclesia properamus, malitiæ venenum nobiscum non deferre: sed omnem prauitatem ac iurgium, & omnem malam cogitationem deponere, sicque insontes & puri Ecclesiam Christi adeamus, ne anima nostra veneno inficiatur.

ιδ'. ΦΡΟΝΗΣΙΣ ΚΑΙ ΕΥΛΑΒΕΙΑ.

Οφις τὴν κεφαλὴν φυλάσσων.

ΤΟΥ ἀνθρώπου αὐτὸν ἀποκεφαλίσαι ἐχθρεύοντος, ὅλον τὸ σῶμα παραδίδωσι, τὴν κεφαλὴν μόνην φυλάττει.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

Οφείλομεν οὖν καὶ ἡμεῖς ἐν καιρῷ πειρασμῶν ὅλον τὸ σῶμα θανάτῳ παραδοῦναι, μόνην δὲ κεφαλὴν φυλάττοντες· τοῦτο δέ, τὸ Χριστὸν μὴ ἀρνούμενοι, ὅπερ ἐποίησαν οἱ ἅγιοι μάρτυρες· ἡ κεφαλὴ γὰρ πάντων ἀναγκαῖός ὁ Χριστός ἐστιν· ὡς γέγραπται.

ιε'. ΑΚΑΚΙΑ.

Οφις τὸν ἰὸν ἀποπτύων.

ΟΤΑΝ ὑπὸ τὴν πηγὴν τοῦ ὕδατος πιεῖν ἔλθῃ ὁ ὄφις, οὐ φέρει τὸν ἰὸν, ἀλλὰ γε ἀφίησιν ἐκτὸς ἐν τῇ νεοττιᾷ, οὕτω καθαρὸς πορεύεται, ἵνα μὴ τοῦ ἰοῦ αὐτοῦ πίνοντας φαρμακεύσηται.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

Οφείλομεν οὖν καὶ ἡμεῖς ὑπὸ τὸ ἀέναόν τε καὶ ἄκακον ὕδωρ παραγινόμενοι, τὸ τῆς θείας καὶ ἐπουρανίων λογίων ἐν τῇ τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίᾳ χέον, μὴ φέρειν σὺν ἡμῖν τὸν τῆς κακίας ἰόν, ἤγουν· ἀλλὰ πᾶσαν κακίαν καὶ λοιδορίαν, πάντα τε κόπον ἐνθυμήματα ἀφεῖναι, καὶ οὕτως ἄμωμοί τε καὶ καθαροὶ παραγινόμεθα ἐν τῇ τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίᾳ, ὅπως μὴ τοῦ ἡμετέρου ψυχῶν καταφαρμακεύσωμεν.

ιζ'. ΦΡΟΝΗΣΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ.

Η Μύρμηξ.

Ο Σολομὼν εἶπεν ἐν τοῖς παροιμίαις· Ἴδε ὦ ὄκνε τὴν μύρμηκα, ὧν ὀκνηρέ. ἐφισολόγος εἶπε περὶ τὸ μύρμηκος τὸ πολλὰς φύσεις ἐχούσης.

Πρώτη φύσις τὸ μύρμηκος.

Ὅταν ἐπιμελῶς βαδίζωσιν ἕκαστα κομίζωσι τὸν κόκκον, καὶ ὑ λέγουσι τοῖς φέρουσι, δότε ἡμῖν, ἀλλ' ἁρπάζουσιν ἀπ' αὐτῶν, ἀλλ' αὐτόματοι τε ξυλλέξωσι ὄντα ἀπῶσι.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

Ταῦτα ἐπὶ τῶ σωφρόνων τε καὶ μωρῶν παιδίων εὑρεῖν ἔξι.

ιη'. ΣΥΝΕΣΙΣ.

Η Μύρμηξ τὸν κόκκους διχοτομῶν.

Ὅταν ἀποταμεύσῃ τὸν κόκκους ἐν τῇ πείνῃ διχοτομεῖ αὐτοὺς μὴ χειμῶνος καταλαβόντος σαπῶσιν οἱ κόκκοι, καὶ λιμοκτονηθῶσιν αὐταί. ἡ δὲ μύρμηξ δυμόσοφος τυγχάνουσα πρόνοιαν καὶ μέγα, ἡ καὶ βεβαίως ἔχει. θεωρήσας δέ σε τὴν μύρμηκα τὸν κόκκον τῶ σίτου εἰς τὴν ὀπὴν εἰσκομίζοντα, ἐρχόμενον νοῦ τὸ χειμῶνα. διὸ ὃ ἀκφέρουσι θνάσης, καλιὰν ἐσομένην γνῶθι.

II. PRVDENTIA OECONOMICA.

Formica.

AIT Salomon in Prouerbiis: Vade ad formicam ô piger. Physiologus multas proprietates ab[illegible]e eam dicit.

Prima proprietas formicæ.

Cum solicitè discurrunt, & singulæ granum portant, à ferentibus vacuæ nec petunt, nec vi auferunt, sed vnaquæque colligere sibi studet.

APODOSIS.

Hæc in prudentibus & fatuis virginibus deprehenduntur.

XVIII. DISCRETIO.

Formica grana dissecans.

VVM in cellulis grana condunt, in duas partes illa diuidunt, ne hyeme ingruente putrescant, & ipsæ fame pereant. Formica enim cùm sit animal solers, & æstum solis nimium, & hybernum tempus præsentit. Itaque cùm eam videris triticum cauernam condentem, hyemem aduentare intelligeris; si verò illud extra educentem ipsam videris, quillum instare tempus scito.

Idipsum præclarè descriptũ à D. Hieronymo notaui in hypotyposibus.

APODOSIS.

Tu verò, ô homo, sermones veteres ab spiritu libi separa. Littera enim interficit. Et Paulus ait: Lex spiritualis est. Iudæi autem legi minimè adhærentes, fan perierunt.

XIX. DÆMON VENATOR ANIMARVM

Vulpes aues capiens.

VVLPES versutum est animal. cùm enim esur & cibo caret, apricaloca adit, & humi strata, an mámque continens, ac simulans se mortuam, supina i cet, oculis & pedibus sursum erectis. Aues itaque d labuntur vt ipsa vescantur: illa verò arripit eas subit ac pro libito deuorat.

APODOSIS.

Nec aliter diabolus cùm illaqueare hominem vu tentat ipsum, vt quàm negligenter se in oratione ger sicque facillimè irretitur.

XX. AMOR TENEBRARVM ET HVMILITAS

Nycticorax.

AIT Psaltes, Factus sum sicut nycticorax. Physi logus igitur auem esse dicit amantem magist nebras, quàm lucem.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

Καὶ σὺ οὖν ὦ ἄνθρωπε, τὰ τ παλαιᾶς ῥήματα ἐκ τ πνευματικῶν διάστελλε· τὸ γὰρ γράμμα ἀποκτείνει. Παῦλος γὰρ εἶπε· Ο νόμος πνευματικός ἐστι. περὶ γὰρ τῷ νόμῳ μὴ προσέχοντες οἱ Ἰουδαῖοι, ἐλιμοκτονήθησ.

ιθ'. ΔΑΙΜΩΝ ΘΗΡΕΥΤΗΣ ΨΥΧΩΝ.

Ἡ ἀλώπηξ ὄρνιθας λαβοῦσα.

Ἡ ἀλώπηξ ὅτι πολύτροπον ζῶον. πεινάσασα γὰρ καὶ ἀπορεῦσα τροφῆς, ἀπέρχεται ἐπὶ τοὺς ἁλιακοὺς τόπους, καταῤῥίπτουσα ἀυτῇ ἐς γῆν, καὶ ἀνεχομένη τῇ πνοῇ, καὶ ὑποκρίνεται τεθνηκυῖαν κεῖται ὑπία, τοὺς ὀφθαλμές τε καὶ τοὺς πόδας ἄνω ἔχουσα, ἐσερχομένων δὲ τ πετεινῶν, καὶ αὐτῇ καταδήμη βεβρωμένων, ἐκείνη ἑτοίμως αὐτὰ κρατεῖ, καὶ ὅσα βούλεται καταβρώγει. Vide Oppian. l. 3. Κυνηγ. v. 460. Οἰωνοὺς τε δόλοισιν ἐλεῖν, καὶ τέκνα λαγωῶν.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

Οὕτω καὶ ὁ διάβολος παγιδεῦσαι τὸν ἄνθρωπον βεβλόμενος, διαπειράζει αὐτὸν, ὅπως ἀμελῶς ἔχηται τ προσευχῆς, καὶ βάσας ἔτως παγιδεύει αὐτόν.

κ'. ΦΙΛΟΣΚΟΤΙΑ ΚΑΙ ΤΑΠΕΙΝΟΦΡΟΣΥΝΗ.

Νυκτικόραξ.

Φησὶν ὁ ψαλμῳδός· Ἐβδόμαν ὡσεὶ νυκτικόραξ. ὁ γοῦν φισιολόγος λέγει τουτὶ τὸ πετεινὸν ὑφαρπαγὴν τῆν νύκτα, ἢ τὴν ἡμέραν.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

Οὕτως καὶ ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἠγάπησεν ἡμᾶς τοὺς ἐν σκότει καὶ σκιᾷ θανάτου καθημένους, τ[ί]τι τὸν λαὸν τῶν Ἐθνῶν, ἀλλὰ τὸν λαὸν τῶν Ἰουδαίων, τ[ο]τε τὴν ὑποδεσίαν καὶ ἐπαγγελίαν τῷ παρεὶ ἐγκύπτων. ἐκ τούτου καὶ ὁ σωτὴρ ἔλεγεν, μὴ φοβοῦ τὸ μικρὸν ποί[μ]νιον, ὅτι εὐδόκησεν ὁ πατὴρ ὑμῶν, δοῦναι ὑμῖν τὴν βασιλείαν. ἐρεῖς μοι, ὅτι ὁ νυκτικόραξ ἀκάθαρτον ὄν[τ]α καὶ πῶς ὁ σωτὴρ ἔλεγε διὰ τὸν ἀποστολον, ὅτι τὰ μὴ γινῶν[τ]α ἁμαρτίαν, ἀλλὰ ἡμῶν ἁμαρτίαν ἐποίησεν· ἐταπείνωσεν ἑαυτὸν, ἵνα ὑψώσῃ τοὺς πάντας· τὰ πάντα γέγονεν, ἵνα πάντας σώσῃ.

κά. ΕΝ ΜΙΚΡΟΙΣ ΜΕΓΑΛΑ.

Ἡ Μέλισσα.

ΕΙΡΗΤΑΙ διὰ τοῦ σοφοῦ· μικρὰ ἐν πετεινοῖς μέλισσα, καὶ ἀρχὴ γλυκασμάτων ὁ καρπὸς αὐτῆς.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

Ὡσαύτως τὰ δεινὰ ἔργα ἀνεξιχνίαστα ἐν ἀνθρώποις, καὶ θαυμαστὰ ἐν ὑψηλοῖς, καὶ γλυκύτερα ὑπὲρ μέλι, καὶ κηρίον, καὶ ὑπὲρ πάντα τὰ κτίσματα.

κβ'. Ο ΜΟΝΑΧΟΣ ΑΡΓΟΣ.

Ὁ ξηροβάτραχος.

ΟΥΤΩΣ ὁ ξηροβάτραχος δέχεται τὸ θερμὸν τοῦ ἡλίου, τοῦ τε πάχους, ὄμβρους, ἀνέμους, καὶ χειμῶνας, καὶ

APODOSIS.

Sic Dominus noster Iesus Christus dilexit nos sedentes in tenebris, & in vmbra mortis, hoc est, Gentium populum amauit, magis quàm Iudæos, qui olim adoptionem, repromissionémque in patre habuerunt. Quamobrem saluator dixit, Noli timere pusillus grex, quia complacuit patri vestro, dare vobis regnum. Dices, impura auis est noctua: atqui Saluator per Apostolum dixit, Eum qui non nouerat peccatum, pro nobis peccatum fecit: humiliauit seipsum, vt exaltaret nos: factus est omnia, vt omnes saluos faceret.

XXI. In parvis magna.

Apis.

Ait sapiens: Parua inter aues est apis, & principium dulcedinum fructus illius.

APODOSIS.

Haud aliter diuina opera incomprehensibilia sunt in hominibus, & mirabilia in excelsis, & super mel & fauum ac super creata omnia dulciora.

XXII. Otiosvs monachvs.

Rana aquatica.

Terrestres Ranæ vt Calometæ

Terrestris hæc rana calorem solis excipit, & gelu, imbres, ventos, & hybernas tempesta-

quæ degunt inter arundineta.

tes omniáque sustinet. Aquatica verò nihil horum tolerare potest: verùm ingruente hyeme se ipsam in profundum demittit, Sole verò emicante emergens placidè incalescit: cùm autem solis calor increuerit, ferre illum non potest, ac denuo in profundum sese deiicit.

APODOSIS.

Sic & qui otiosè degunt monachi minimè poterunt famem, sitim, nuditatem, continentiam, & humi cubationem tolerare: qui verò otio non indulgent, libenter ieiunant, atque omnia sustinent.

XXIII. Christi aspectvs salvtaris.

Charadrij medici oculi.

Charadrius hic cũ Ictero confunditur cuius aspectus sanat Ictericos.

EST auis Charadrius dicta, quam Physiologus ait albam esse totam absque vlla prorsus nigredinis nota. Porrò si quis morbo laboret, sitque hominis ægritudo lethalis, prospectum suum charadrius ab illo auertit: sin verò morbus vitæ securitatem promittat, tunc charadrius in ægrum intendit visum, & vicissim æger in charadrium.

APODOSIS.

Sic Christus Dominus noster candidus est totus, absque vlla mundana nigredine, qui à reprobis vultum suum auertit: in sanctorum autem faciem respicit. Age, quomodo, inquies, cùm charadrius impura sit auis personam Christi sustinet? impurus

καὶ πάντα ἐσωμβρῆ, οὐδαμῶς τε ἀπειρηκὼς ὄζει. ὁ δὲ ὑγροδάπεζος ἀδυνατεῖ ὑπενεγκεῖν τι τ τοιούτων, ἀλλὰ καταλαβόντος τὸ χειμῶνος, βάλλῃ ἑαυτὸν εἰς τ βυθόν. ἐπιλάμψαντος δ τ ἡλίου, ἀξερχόμενος ἡδέως θερμαίνεται, ἐπεὶ δ ἡ τ ἡλίου θέρμη παχυνθῇ, ἀυτὸ φέρειν ἀδυνάται, καὶ πάλιν ξίπτει ἑαυτὸν βυθόνδε.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

Οὕτω καὶ οἱ μοναχοὶ, οἱ μὴ ἀσκούμενοι οὐκ οἷοί τε ἔσονθ ὑπομένειν πίνειν, δίψαν, γύμνωσιν, ἐγκράτειαν καὶ χαμευνετίαν. οἱ δ ἀναχωρούμενοι ἡδέως ὑπενέγκουσι, καὶ πάντα φέρουσι.

κγ. ΧΡΙΣΤΟΥ ΟΨΙΣ ΣΩΤΗΡΙΟΣ.

Χαραδρὶς ὀφθαλμοὶ ἰατρικοί.

ΕΣΤΙ δ πτερινὸν λεγόμενον χαραδρεῖος. ὁ φυσιολόγος ἔλεξε περὶ τούτου ὅτι ὅλον λευκόν ὄζει, μὴ ὅλως μέλανίαν ἔχον. καὶ ἐάν τις νοσῇ, ἡ νόσος τ ἀνθρώπου εἰ ἔσιν εἰς θάνατον, ἀποστρέφῃ ἀπὸ τ νοσοῦντος τὸ πρόσωπον αὐτ ὁ χαραδρεῖος· ἐὰν δ ἡ νόσος πρὸς ζωὴν ὄζιν, ἀτενίζῃ τὸν νοσοῦντα ὁ χαραδρεῖος, καὶ ὁ νοσῶν τὸν αὐτόν.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

Οὕτως ὁ κύριος ἡμῶν Χριστὸς ὁλόλευκός ὄζι, μηδεμίαν μελανίαν τ κόσμου ἔχων. ὃς μὲν ἀπὸ τ ἀπολλυμένων προσωπεῖν ἑαυτὸν ἀποστρέφει, ὃς δὲ τ σῴζων εἰς τὸ πρόσωπον βλέπει. ἄγε ἐρεῖς μοι, ὅτι χαραδρεῖος ἁμαρτὼς ὄζι, καὶ πῶς φέρεται εἰς πρόσωπον τ Χριστοῦ;

ἀκάθαρτος ὃ ἐστὶ καὶ ὁ ὄφις, καὶ ἐμαρτύρησεν αὐτὸν ὁ Χριστὸς λέγων· Καθὼς ὕψωσε Μωσῆς τὸν ὄφιν ἐν τῇ ἐρήμῳ, οὕτως ὑψωθῆναι δεῖ τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου.

κδ'. ΔΑΙΜΩΝ ΚΑΤΑΠΑΙΖΩΝ ΜΑΤΑΙΩΝ.

Ο Δενδροκόλαψ εἰς ἀκάρδια δένδρα εἰσερχόμενος.

Ο Δενδροκόλαψ ὄρνεόν ἐστι ποικίλον, καθάπερ καὶ ὁ διάβολος ποικίλος ἐστι. περιέρχεται δὲ ὁ δενδροκόλαψ διὰ τῶν δένδρων ὑλῶν, καὶ τῷ σκληρυνθεῖ πολὺ, καὶ τοῖς ὠσὶν ἀκροᾶσθαι· καὶ εἰ μὴ ἐστι κοῖλον καὶ ἀκάρδιον τὸ δένδρον, ἐκκόπτει καὶ εἰς αὐτὸ εἰσέρχεται· εἰ δὲ ὁλοκάρδιόν ἐστιν, ἐκφεύγει, ἐκεῖθεν ἀπερχόμενος εἰς ἕτερον δένδρον.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

Οὕτως ἔστε διάβολος διὰ δένδρου περιέρχεται, τουτέστι, διὰ τῶν τῶν ἀνθρώπων φύσεων, καὶ ἐπὶ τοῖς δένδρεσι καθέζεται, ἤγουν τοῖς ἀνθρώποις, μεταβάλλων τὰς καρδίας αὐτῶν εἰς τὴν ἀκαθαρσίαν, πολὺ καὶ τῷ ὠτὶ ἀκούειν. καὶ ἵνα μὲν ὁ ἄνθρωπος κοῖλός τε καὶ ἀκάρδιός ἐστιν, ἐν αὐτῷ εἰσερχόμενος νεοσσεύει. ἵνα δὲ ὁλοκάρδιος, ταχέως ἐκφεύγει, καὶ εἰς ἑτέρους ἐπαναπαύεται.

κε'. ΕΥΣΕΒΕΙΑΣ ΚΑΙ ΑΓΝΕΙΑΣ ΤΥΠΟΣ.

Ο ΠΕΛΑΡΓΟΣ.

ΕΣΤΙ δὲ ὁ πελαργὸς ἀγνότατον ὄρνεον οὔτε γὰρ ὃ ἄρρεν τὴν θήλειαν πελείοις ἐφ' ὃ ὀχεῖαν ἐκκαλεῖ

quidem & serpens, quem tamen in testimonium adduxit Christus, dicens: Quemadmodum exaltauit Moses serpentem in deserto, ita exaltari oportet filium hominis.

XXIV. DÆMON ILLVDENS VANIS.

Picus inanes arbores occupans.

PICVS auis est varij coloris, quemadmodum & diabolus versipellis est: nemoris fruteta ingreditur, rostroque petit, aurem iis admouens: quòd si sidera ta inanisve arbor fuerit, illam excidit, atque excisam occupat: verùm si solidam deprehenderit, intactam relinquens, auolat, atque aliam inuadit.

Picus arbores perforat vnde δρυοκολάπτης dicitur.

APODOSIS.

Non aliter diabolus siluam, naturæ videlicet humanæ, intrat atque in arboribus considet, hominis inquam cor ad inhonesta traducens, ferit, atque attentè obseruat. si itaque hominem esse inualidum atque excordem animaduertat, ipsum inuadit, & in eo nidum suum construit; quod si firmo integroque esse corde sentiat, fugit statim, & ad alios accedit.

XXV. PIETATIS ET CASTITATIS TYPVS.

Ciconia.

CICONIA auis est castissima: mas enim nec feminam illecebris ad coitum prouocat, nec ipsi

vim infert. Deinde eadem auis mirabili pietate vtrumque parentem in senectute alit.

APODOSIS.

Sic & nos duo illa diuina præcepta adimplere oportet, hoc est, à malo diuertere, & bonum facere, quemadmodum regius Propheta scripsit. Sed & Dominus similiter in Decalogo iubet, sic dicens: Honora patrem tuum & matrem tuam: & rursus, Non Mœchaberis.

FINIS.

λεῖ ἀδὲ βίᾳ σωάπτεται. τὸ γὸ ὄργιον τῦτο τὸν πατέρα, κὴ τὴν μητέρα ἀπῆ ὐσεβείᾳ θαυμασίᾳ μεγδοσκεῖ.

ΕΡΜΗΝΕΙΑ.

Οὕτω κὴ ἡμᾶς δύο θείας ἐντολὰς ὀπιπληρεῖν δεῖ, τυτέστι ἐκκλίνειν ἀπὸ τῦ κακῦ, κὴ ἀγαδὸν ποιεῖν, ὥσπερ γέγραφεν ὁ βασιλικὸς ψεφώτης. κὴ ὁμοίως ὴ ἐν δεκαλόγῳ ψεφάλη ὁ κύριος οὕτω λέγων, Τίμα τὸν πατέρα σου κὴ τὴν μητέρα σου, κὴ αὖθις· Μὴ μοιχεύσεις.

ΤΕΛΟΣ.

AD
HORI APOLLINIS HIEROGLYPHICA
OBSERVATIONES.

Auctore P. NICOLAO CAVSSINO
Trecensi, è Societate IESV.

L. S.

In notis ea perstrinximus quæ ad auctoris mentem declarandam faciunt, nunc quædam vberius visa sunt his obseruationibus enucleanda.

CVR SERPENTIBVS, MAXIME VERO BASILISCIS, & apidibus insignitæ Deorum & Regum Coronæ?

AD HIEROGLYPHICVM primum,

LIBRI PRIMI.

BASILISCVM serpentem *Dijs circumpositum* Horus asserit hoc hieroglyphico, sed qua ratione istud fieret non indicat, & profundum de hac re apud interpretes silentium.

Θεοῖς περιτίθεσι. Quomodo Basiliscus dicatur Diis circumponi.

Quomodo igitur *circumponunt*? Nempe sic existimo Deorum Capiti, hoc est Coronis inserunt. Vsitatissimum erat apud hanc gentem Regibus, aut Leonis, aut Tauri, aut Draconis anteriorem partem in capite gestare, tanquam insignia principatus, quod notauit Diodorus l. 1. parte 2. Quinetiam Ælianus libro 6. de Animalibus, cap. 38. disertè testatur, Ægyptiorum regum Diademata spiris implexa fuisse, τῆς ἀρχῆς αἰνιττόμενα τὸ ἀκίνητον, vt *stabilem imperij firmitatem declararent*; quamquam (opinor) melius Diodorus Regum sanctitudinem hoc symbolo declarari putat, quos violare sacrilegium est. Hunc

Aegyptiorum Regum Diademata aspidibus implexa quid significarent?

fermè morem imitatus Hungus Scotiæ Rex, insignia in torqui ordinis circumtulit carduis vndique præmunita, cum hoc lemmate, *Nemo me impunè lacessit*. vt igitur Aspides regibus, sic eandem ob causam Basiliscum augustiori etiam titulo Diis tribuebant vel certè (vt censet hic auctor) ad symbolum *immortalitatis & diuinitatis*. Talis quippe ab iis censebatur natura serpentum, vt docet Philo Biblius, & Sachomathon: scribunt enim *Taautum* Ægyptiorum Deū Draconum naturam atque serpentum Diuinam putasse, *quod spiritalissimum est omnium animal, & maxime igneum, longæuum præterea, & senectam cum pelle deponens renouescit, & vix naturali nece conficitur*. Cum quo facit Ælius Lampridius, qui Deos quoque Serpentes ab Ægyptiis nominatos memorat, vbi sic de Heliogabalo loquitur, *Ægyptios draunculos Romæ habuit, quos illi Agatho-damonas appellant*. Nec tantùm Ægyptij, sed & Phœnices quoque Serpentem *Damonem felicem* nominabant, vt ait Eusebius lib. 1. De præpar. Euang. cap. 7. Φοίνικες δὲ αὐτὸν ἀγαθοδαίμονα καλοῦσιν, ὅμως δὲ καὶ Αἰγύπτιοι κυνὶ ἐπονομάζουσι.

Aspides Regibus, Basiliscus Diis tributus, & quare?

Taautus Aegyptiorum Deus quid de tota Serpentum natura censuerit.

Aegyptij Serpentes ἀγαθοδαίμονας dixere.

Phœnices quoque eodem nomine appellarūt.

Draconia dicta templa. Strabo l. 14.

Verùm quod magis mirere, Serpentibus tantum cultus tribuit gentilitas vt *Draconia* templa nominaret, quod prima (vt arbitror) circa Serpentes extiterunt idololatriæ semina, adeò hanc speciem Dæmon habuit in deliciis, vt nec sine Serpentum effigie consecrata superstitionis domicilia crederentur, quod constat ex Persio. Nota præterea est Epidauriorum, Athenienſium, Argiuorum, Borusſorum, Ophitarum denique hæreticorum, in Serpentes infelix superstitio.

Tribuitur autem ab istis hæc diuinitas maxime Basiliſco, cuius natura supra cæteros serpentes velox est & ignea. Quamobrem & quæ Epies gene-

rtim de cultu serpentis dicit apud eundem Eusebium, Pierius de Basiliſco accepit, qui vt ſolet non a[illegible] penſiculatè auctores examinat, & qui Pierium deſcripſit in Baſiliſco, Geſnerus in eandem quoque recidentem incidit, quam ego non arguo, ſed ab Epicurum Pierius laudat manaſſe non comperio. Cæterum, quod hîc tria ſerpentium genera facit, terreſtres opinor intelligit, aquatiles, & volatiles, quorum meminit Strabo l. 15. At quod Baſiliſcus ſit immortalis, commentum eſt, cui manifeſtè reluctatur Solinus, qui Baſiliſci cadauer amplo feſtertio à Pergamenis emptum memorat, ne templum Araneæ intexerent, aut apes inuolarent. Non diſſimilis fabula apud Apionem, qui ſibi Ibin immortalem à ſacerdotibus Ægyptiorum oſtenſam memorat.

Baſiliſci cadauer à pergamenis emptum.

Quid ſit Sothis?

Ad Hieroglyphicum tertium.

SOTHIS apud Ægyptios ſidus magni nominis, quod idem eſt cum Canicula. Ab eius ortu Heliaco Ægyptij Neomeniam Thoth primi magnæ periodi canicularis putabant: ab hac ipſa mundi ſtatuebant primordium, quod Porphyrius in libello quem de Nympharum antro compoſuit, docet his verbis. Αἰγυπτίοις δὲ ἀρχὴ ἔτους οὐχ ὑδροχόος ὡς Ρωμαίοις, ἀλλὰ Καρκίνος. ἐπεὶ τῷ Καρκίνῳ ἡ Σῶθις, ὃν Κυνὸς ἀστέρα Ἕλληνες φασι. Νεμηνία δὲ αὐτοῖς ἡ Σώθεως ἀνατολὴ ἥτις κατέχουσι τὸν κοσμον. *Aegyptiis principium anni eſt, non Aquarius, vt Romanis, ſed Cancer, in Cancro enim eſt Sothis (quam Canis ſidus*

Sothis canicula anni primordiū apud Aegyptios.

Græci dicunt) *Neomenia autem est ipsis Sothidis ortus, quæ generationis mundi ducit initium.*

Sothis, alias Σὼθ.

Hæc autem Sothis, à Rege Petosiride apud Vetium valentem vocatur Σὼθ, idque genere masculino, cùm dicit τὸ Σὼθ ἀνατολή. Eadem quoque ἀστρονόων dicta, vbi insigne mendum irrepserat ἀστρομέων pro ἀστρονόων, quam lectionem apertè indicat Porphyrius de antro.

Notat porro Caniculam præcipuè habere duas stellas, vnam in capite quæ Isis vocatur, & alteram in lingua quæ Sirius propriè & canis nuncupatur. Vnde apud Diodorum lib. 1. Bibliothecæ, inter titulos Isidis hic legitur.

Ἐγώ εἰμι ἐν τῷ ἄστρῳ τῷ Κυνὶ ἐπιτέλουσα.

Ego sum in astro canis refulgens.

Hæc doctè simul & acutè vidit Hadrianus Iunius. Sed in eo dissentire cogor ab homine erudito, quod eandem stellam neget appellari *Mæram*, & *Neæram* apud Hyginum reponat. Ego *Mæræ* verissimam lectionem puto, & ex Nonno Dionysiacõn scriptore comprobo; sic enim lib. 5. scribit,

Hyginus male ab Hadriano Iunio in voce Mæræ correctus.

Πυρώπιδος ἀστέρα Μαίρης.

Igneæ astrum Mæræ.

Mæra quid.

Vbi *Neæræ* nomen conuenire non potest. Et certè Etymologia congruit, nam μαίρειν est lucere. Porrò de huius sideris fulgore & signis præclarè cecinit Homerus Ιλιαδ. X.

Λαμπρότατος μὲν ὁ γ' ἔστ', κακὸν δέ τε σῆμα τέτυκται,
Καί τε φέρει πολλὸν πυρετὸν δειλοῖσι βροτοῖσι.

At Manil. Astronom. l. 5.

Exoriturque canis, latratque canicula flammas,
Et rabit igne suo, geminatque incendia Solis.

Quod autem dicit in huius sideris exortu Ægyptios σημειοῦσθαι περὶ παντων τῶν ἐν τῷ ἐνιαυτῷ μελλόν-

τον, id est, Prognosticon facere de iis quæ toto anno fi[illegible]ra sunt, alludit ad Καλανδολόγια, quæ nos vulgò *Almanachs* nominamus. Mos iste, vt apparet ab Ægyptiis, manauit ad Græcos, qui cum sæpè iis diuinationibus abuterentur, minimè mirandum est persuasos gantur à Patribus vt iudiciariæ astrologiæ commentarij. Nicephorus Homologeta in Canon. Τῶν ἀποκάλυψιν τῶ Παύλε, καὶ τὰ λεγόμενα βροντολόγια, καὶ στελλονοσέγια, καὶ Καλανδολόγια ἐκ χρὴ δέχεσθαι βέβηλα γὰρ πάντα, id est, Reuelationem Pauli, & commentarios de fulminibus, de prædictionibus mensium, & auspiciis Calendarum admittere non oportet, sunt enim profani omnes.

Στελνοσέγια, Vulgò Almanachs vnde orta.

Impostores sua Prognostica reuelationes Adami Salomonis, aut Pauli sæpe vocabant.

De anno Dei & ortu Sothidis, & quorsum annus Τέταρτον vocaretur?

Ad Hieroglyphicum quintum, libri primi.

PLeraque sunt in hoc capite subobscura, quæ liquidius mihi videntur explicanda. Primum enim quis est ille *annus Dei*? pro quo fœdâ imprimis notâ apud Censorinum legitur *annus diei*. Sed græca totam illam fuliginem facilè detergunt, cùm dicunt, ἔτος τῦ θεῦ τριακοσίων ἑξήκοντα πέντε ἡμερῶν. *annum Dei* trecentis & sexaginta quinque diebus absolui Ex quo apparet annum esse ciuilem & hic Solem, κατ' ἐξοχὴν θεὸν nominari. Non ob eam rationem quam Ludouicus Carrion libro secundo emẽdationum annotauit, quod primi homines existimarint Deos Solem, Lunam, Terram, Astra, eosque primum nominarint θεοὺς, quia perpetuo cursu viderent ferri, vnde & Apollo ὁ θεός. Hæc ratio

Annus dici apud Censorinum pro anno Dei, id est Solis.

(inquam) non euincit, quia ad Græcos potius pertinet quàm Ægyptios: deinde θεῦ nomen omnibus stellis voluentibus facit esse commune.

Cur sol Deus κατ' ἐξοχὴν.

Longè aptior mihi videtur quæ colligitur ex Plutarcho in Iside & Orisde: vbi notat ipsius Osiridis per quem Solem intelligebant Natali, auditam fuisse vocem, quæ significaret natum esse μέγαν θεὸν ex quo hæc appellatio placuit, & ad ipsius postea nuncupationis honorem vsurpata est. Accedit quod Isin & Osirin Solem videlicet & Lunam supra cæteros omnes Deos colerent Ægyptij, eisque omnes honores deferrent. Vnde & Apion Pliſtonices Osiridis siue Serapidis simulachrum ex nouem cubitorum smaragdo conflatum stupendo apud eos miraculo cõmemorat. Mos erat autem omnibus gentibus vt Deos patrios, tutelares, & quos Theodoretus in oratione de Martyribus πολιούχους nominat, sine additamento *Dei* vocitarent. Sic attici Mineruam, πολιοῦχον θεὸν, & Lacedæmonij Castores πολιοῦχοι Σιὼ, & Ægyptij Osirin πολιοῦχον θεόν. Isin πολιοῦχον θεόν.

Osiridis simulachrum ex nouẽ cubitorũ smaragdo.

Iam quod grauioris est difficultatis, cur annum communem per quartam arui partem quæ centum dumtaxat cubitos complectebatur expresserunt, & eundem annum τέταρτον quasi quadrantem diceres, nominarunt. Obseruo ex Censorino libro de die Natali duplicem Ægyptiorum annum fuisse, vnum quidem minorem trecentorum & sexaginta quinque dierum. Alterum Κυνικὸν Canicularem, qui quatuor Solis annos complectebatur, vno insuper die intercalari addito, vt Horus definit, si non ex ciuili ratione, saltem ex arcana Sacerdotum obseruatione: Nam primis temporibus nulla fuit apud Aegyptios intercalandi consuetudo. Hunc annum ex ortu caniculæ quater repetito definiebant; Atque vt trecen-

Duplex annus Aegyptiorum.

tis & sexaginta quinque diebus absolutis, sex præterea horæ ad cursum qui ex motu Solis definitur singulis annis adduntur. Illæ verò post quatuor annorum conuersionem diem solidum efficiunt, Aegyptij (inquit) quarto demum ortu Sothidis, siue Caniculæ intercalabant, & solidum annum tunc absolutum putabant; quod erat re vera quadriennium, ciuili quadriennio vno die maius propter hanc intercalationem. Hæc ex Censorini verbis colliges quæ ita se habent.

Ad Aegyptiorum verum annum magnum Luna non pertinet, quem Græci κυνικὸν, latine caniculare vocamus, propterea quod initium illius sumitur cum primo die eius mensis quem vocant Aegyptij θῶθ caniculæ sidus exoritur. Nam eorum annus ciuilis solos habet dies trecentos sexaginta quinque, sine vllo intercalari; itaque quadriennium apud eos vno circiter die minus est quàm naturale quadriennium: eoque fit vt anno millesimo, quadringentesimo sexagesimo primo, ad idem reuoluatur principium, hic annus etiam ἡλιακὸς à plerisque dicitur, & ab aliis ὁ θεῶν ἐνιαυτός.

Hæc ille, ex quibus iam facilè est Hori symbolum interpretari. Annum vertentem, hoc est ciuilem significantes quartam arui partem pingunt, & annum volentes dicere, τέταρτον, quadrantem dicunt. Quorsum? nisi quia ciuilis annus est quarta pars anni magni? & præterea in vno quoque anno quarta diei pars redundat? quam rationem subintexit cùm dicit, Κατὰ τὴν ἀνατολὴν τὴν ἄρτι τοῦ Σώθεως μέχρι τῆς ἄλλης ἀνατολῆς τέταρτον ἡμέρας προστίθεται, ab vno Sothidis ortu ad alterum (præter annum) quartam diei partem apponi, ex quo, inquit, quarto quoque anno superuacuum diem computant.

Cur Idolum Solis accipiter?

Ad Hieroglyphicum sextum libri primi.

NOn est hîc meum (quod præmonui) cõsilium, actum agere: quamobrem quæ de accipitre à Pierio sunt annotata lubens volensque prætermitto. Tantum ea quæ aut ipse omisit, aut incertis auctoribus indicauit (quod sæpè facere solet) cõmemoro, & quæ imprimis eur ἥλιε εἴδωλον, Accipiter nominetur, curve in accipitris effigiem Sol siue, Osiris fuerit efformatus, & quorsum idem ales Apollini sit peculiari superstitione dedicatus. Duas causas inuenio. Vaticiniorum & medicinæ scientiam. Quippe accipitrem post excessum è vita immortali spiritu vigere, & oracula petentibus reddere credebat gens fabulosissima. vnde & tripodem Accipitris nobilem aliquando fuisse apud Ægyptios memorat Ælianus. Sed quod magis mirere Porphyrius in eo opere quod de abstinendo ab animatis conscripsit, refert aliquos eò dementiæ venisse, vt si quando augurandi scientiam auidè quærerent, præsagorum animalium, atque imprimis accipitrum fibras cruore adhuc stillantes deglutirent, quo Accipitris animam cum cruore haurirent; & ita se ad fundenda oracula mirificè acutos & diuino quodam spiritu incitatos credebant.

Accipitrum fabulosa oracula.

Accipitrum intestina à falsis prophetis deuorata.

Quo spectat etiam vanissimi Kiranidis de ariolandi modo ars nugatoria. *In xiphia* (inquit) *lapide, id est, in sapphiro sculpe accipitrem, & sub pedibus eius xiphiam piscem, deinde inclusam sub eadem gemma herbæ xiphij radicem gesta in annulo. Hic enim annulus castus est,*

Kiranidis fabulosa cõmentationes & deliria.

est, quem si habueris omnia tanquam ex oraculo cognosces, quod si eandem gemmam in simulachro aliquo collocaris, de rebus quas scire volueris fundet oracula.

Hæc ille nugator impudens, ex quibus lector videas callidam Dæmonis Tyrannidem, & deploratum superstitiosæ gentis statum, quæ cùm animum accipitris haurire se credebat, Dæmonem impurissimo pectore admittebat. Neque verò tantum accipitrem oraculorum scientia pollere crediderunt, sed & ipsum sacerdotum doctorem fecerunt. Narrat enim Diodorus delatum ab eo secundum Ægyptiorum fabulas ad sacerdotes librum, filo puniceo circumligatum, in quo omnes Ceremoniarum ritus continerentur. Eius verba sunt libro primo Bibliothecæ pagina ex edit. H. S. SS. Τινὲς δὲ φασὶν ἐν τοῖς ἱερατικοῖς γράμμασι βιβλίον ἐνεγκεῖν εἰς Θήβας τοῖς ἱερεῦσι φοινικῷ γράμματι πεπλεγμένον, ἔχον γεγραμμένους τοὺς τῶν θεῶν ἀναστρεφεῖς τῆς τιμῆς. Addit idem author in huius rei monumentum Ægyptiorum ἱερογραμματεῖς licium purpureum, & accipitris pennam in capite gestare, quod nobilitatis apud Ægyptios fuit monumentum.

Accipiter mysticū librum defert.

Iam quod ad scientiam medicinæ attinet, non tantùm serpentes & insecta procul arcet, sed herbam Hieraciam sui nominis inuenit ad acuendam visus aciem perutilem, cuius Aëtius & Dioscorides meminere. Describitur apud Gesnerum Hieracium cubitale, tenerum, lacte manans, mollibus aculeis, flore luteo diluto, qui in pappos abit, quibus semina oblonga, & asperiuscula subduntur, foliis laciniatis breuioribus quam in plerisque lactucis sylue stribus, anteriore sui parte latioribus & rotūdis iisq; amaris. Hæc est Hieracia quæ hîc ab Horo recēsetur. Vides igitur quas ob causas accipitrem ἥλιον εἶδωλον dixerit.

Hieraciū herba quæ.

Cur animæ Symbolum accipiter, & cor septum animæ.

Ad Hieroglyphicum VII. *lib.* 1.

PRæter Hori rationem quæ ab Ægyptio nomine Accipitris est petita, *Baieth* enim (quo vocabulo sacram hanc auem nominant, animam cordatam significat) occurrit alia ratio, quod Accipitrem ingenti quadam celeritate præditum, igneæ esse naturæ dicerent. Animam autem igneam non modo Ægyptiorum, sed & Græcorum, & Romanorum Philosophia statuit. Mitto infinitos locos, & laudatores huius sententiæ, vnum tantùm ex Fabio, declamatione decima placet ascribere, vbi agit de sepulchro excantato, & prohibitis adolescentis Manibus, ne in complexum Matris reuolarent, sic autem definit. *Animam flammei vigoris impetum, perennitatemque non ex nostro igne sumentem, sed quo sidera volant, & quo sacri torquentur axes, inde venire, vnde rerum omnium auctorem parentemque spiritum ducimus, nec interire, nec solui, nec vllo mortalitatis affici fato. Sed quoties humani corporis carcerem effregerit, & exonerata membris mortalibus leui se igne lustrauerit, petere sedes in astra.*

Anima flammei vigoris impetus.

Anima leui igne lustranda ex testimonio gentilium.

Igneas igitur non tantùm facit animas, sed volucri siderum igne accensas. Vnde Martianus Capella l. 1. septem planetas in animam quasi in sobolem suam calore & luce influentes inducit, ex quo, animum humanum à Saturno habere dicit λογιστικὸν, à Marte θυμικὸν, à Mercurio ἑρμηνευτικὸν, à Venere ἐπιθυμητικὸν, à Luna φυτικὸν, à Ioue φρακτικὸν, à Sole

Martiani Capellæ de planetis in animam influentibus sententia.

αἰθερικόν. Hac eadem ratione freti igneam esse animorum naturam dixerunt, quod & ab astris igneis fluere, & in astra redire, imò quod magis mireris stellas post excessum è corpore fieri crederent, quod annotauit Aristophanes, vnde & Horus l. 1. 2. ἀστέρα symbolum esse dicit ψυχῆς ἀνθρώπου ἄρρενος.

Hanc sententiam spectauit Prudentius cùm dixit, *Oris opus, vigor igneolus.* Quæ cùm apud auctores leguntur, per allegoriam intelligenda sunt: Est enim anima omnis expers materiæ, nec lucis, aut ignis habet essentiam, sed aliquam dumtaxat similitudinem. Quamobrem Tertullianus in eo cautè legendus est libro de anima, cap. 9. qui eandem facit caloris aërei & lucidi, & Cæsarius iunior qui animam in vas aliquod sphæricum clarissima luce perfusum deformat.

Philo quid censuerit de animo.

Tutius & prudentius loquutus est Philo cum libro secundo allegoriarum, πλὴν ψυχὴν vocat μαρτύριον φύσεως ἐμψυχεῖον, ἢ ἀποτύπωμα, ἢ ἀπαύγασμα. *Expressum beatæ naturæ simulachrum, decerptam à Deo particulam, diuinitatis radiationem.*

Cor quomodo septũ animæ.

Porro quod hic Horus Καρδίαν dixit ψυχῆς φρίβολον. *Cor septum animæ*, appositè ad eorum sententiam dixit, qui animam in corde constituerunt, quamquam de ea re diuersæ fuerunt sententiæ. Marcus Varro singulas hominum animas in octo partes distribuit inter se proportione maximè dissimiles: Quinque enim statuit quibus sentiunt homines, sextam qua cogitant, septimam qua progenerant, octauam qua voces mittunt. Ex quo fit vt animam quasi in varias propagines discriminatam per totum corpus diffundat. Alij νοῦν intelligentiam in capite tanquam in arce, θυμὸν verò in corde stabiliunt. Quæ opinio ad eorum alludit mentem qui animæ facul-

Octo partes animæ secundũ Varronem.

tates, per singulas corporis partes exprimunt. per σῆθος autem siue cor τὸν θυμὸν delineant.

D. Dionysij pulchra obseruatio de comparatione animæ cum corpore.

Sic enim habet D. Dionysius libro de diuinis nominibus cap. IX. Τῷ ψυχῇ σωματοειδῶς διέπλαττε, ἢ κεφαλὴν μὲ τὸν νῦν, ἀυχένα τὴν δόξαν, σῆθος τὸν θυμὸν, γαστέρα ὃ τὴν ἐπιθυμίαν, σκέλη δὲ ἢ πόδας τὴν φύσιν ἐκόσμησε. Mentem scilicet respondere capiti, opinionem ceruici, pectori animum, cupiditatem ventri, crura verò & pedes naturam denotare. Neque verò tantùm τὸν θυμὸν, sed cùm mentis, rationis, & consilij communiter autores in corde collocant. Sic suum לבב Hebræi doctores accipiunt, & קונה לב possidens cor prouerbiorũ 15.32. idem est ac sapiens. Vbi nota præclarum antiquorum ritum, qui cùm in corde sapientiæ domicilium defigerent, sapientum virorum non os, & manus, sed pectus in sapientiæ venerationem soleb t deosculari.

Mos deosculandi pectoris.

Quem morem scitè notauit Eusebius historiæ Ecclesiasticæ libro sexto, capite secundo in Leonide Origenis Patre, qui cùm in filio adolescentulo agnosceret θεάζουσαν φύσιν, dormienti sæpè numero astabat, eiusque pectus denudabat stragulis: atque illud perinde ac si sacer Dei spiritus idem ipsum sibi tanquam templum consecrasset, augustè, & cum reuerentia osculabatur. Et ni fallor apud Eunapium Sardianum extat honorifica Proæresij sophistæ mẽtio, cuius eloquentiam maximè verò extemporaneam demirati auditores, eiusdem pectus quasi ἔμψυχον λογίου τύπου lambebant osculis.

Sapphirus Veritatis.

Quamobrem & olim sapientiæ Hieroglyphica gestabantur in corde. Testes sunt Romanorum bullæ, testis illa nobilis sapphirus, in qua sculpta erat imago Veritatis, quam summus Ægyptiorum iudicum Præses de collo appensam gestabat in pecto-

re, cuius meminit Aelianus variæ historiæ libro XIV.

Certè Iudæorum maximus Pontifex non alibi quàm in pectore admirabiles illas gemmas rationalis insutas gestabat, quas dubiis temporibus Populus consuleret, vt quasi ex summi sacerdotis corde Dei voluntatem & sapientiam eliceret, de quo plura ex Iosepho & Epiphanio dixi Symbolorum Syntag. 2. Lusit quoque in hac imitatione Dæmon, cùm Eurycles suos, & σηνομάντεις, è pectore quasi ex domicilio sapientiæ voces depromere curauit.

Eurycles idem ac ἐν γαστρίμυθοι ab auctore Eurycle.

Addo etiam maleficos in suis defixionibus, vt animam è corde veluti ex sua sede elicerent, per cordis cerei septa stimulos & acus adegisse, hoc enim voluit Ouidius cùm dixit,

Sagaque punicea defixit numina Cera,
Et medium tenues in iecur egit acus.

Cuius sceleris auctor primus fuisse fertur Nectanabus, vt annotauit egregius scriptor noster Delrio Disquisit. magic. l. 1. c. 4.

Cur cornix in nuptiis inuocata, & quid sit ἐν κοεῖ Κοεῖ Κοράνλα.

Ad Hieroglyphicum 8. *l.* 1.

SCopulus est hic locus ad quem multi offendere-unt: Nil opus est omnium commemorare sententias. Cælius Rhodiginus, & Gesnerus, qui in grandem illam voluminum molem omnia penè cōgesserunt, hunc antiquitatis ritum non omisere, sed verbis adeo corruptis expressere, vt nihil minùs videantur quàm huius auctoris sententiam intellexisse. Arripuerunt enim ex communi interpreto

Locus Ori valde perplexus.

hæc verba ἐκκοκὴ, nimirum κοκὴ cornicem appellantes, quibus nihil distortius. Pierius paulò liquidior sententiis, in hac tamen verborum interpretatione, quæ maximè desiderabatur, filum abrumpit.

Pierius parum in Hori mente inquirenda diligens.

Græci (inquit) *vt Hori interpres obseruauit, nuptialibus festis* ἐκκορικορώνη *clamitare consueuerant, cum tamen ignorarent Cornicem in nuptijs omine auspicatissimo nominari solitam.* Tùm suspicatur mendum, & aliter apud Æschylum in Danaidibus scribi fatetur, sed quod affert non plus habet perspicuitatis. Nam vt rem accuratius inspiciamus, Tragœdia Æschyli quæ laudatur non extat, licet tantum nobis riuulos ex hoc fonte in Pindari scholiaste consectari, qui ad Pythiorum oden tertiam p. 217. sub finem explicans illud Poëtæ,

ἅλικες
Οἷα παῖδες φίλαν ἑταῖραι
Εὐφρόναις ὑποκω-
κύζεσθαι ἀοιδαῖς.

Quid sit apud Pindarũ ὑποκωκύζεσθαι.

Coetaneæ vt Virgines sociæ solent in vespertinis cantibus dicere iuuenilibus iocis. Interpres (inquam) ad hoc verbum quærit quid sit ὑποκωκύζεσθαι, respondet idem esse ac iuuenilius animi caussa, lasciuire, & ludere νεωτικύζεσθαι τῶν ψυχῶν τε καὶ παίζειν. Alij censent puellas ὑποκωκύζεσθαι dictas fuisse ἀντὶ τῶ ἀμφοτέρως κόρας ὑμνεῖν, νυμφίον, καὶ τὴν νύμφην. *Quod Sponsum & sponsam celebrarent.* Tertiam subinfert rationem, quod canentes benè ominatis vocibus inclamarent. Σὺν κούροις τε καὶ κόραις. *Cum pueris & puellis*, quod initium cantilenæ nuptialis esse liquidum est. Hic proferuntur Æschyli verba ex Tragœdia Danaïdum mirè à Pierio truncata, atque deprauata.

Κἄπειτα δ' εἶσι λαμπρὸν ἡλίου φάος,
Ἕως ἐγείρω πρευμενεῖς τὸν νυμφίον,

Νομοῖσι θείων, σὺν κόρῃσι τε ἢ κόρῃσι.

Horum sensus est. *Deinde vero prodit lucidum solis inbar, Interim excito benevolos coniuges, Legibus eorum qui statuerunt* (hanc cătilenam) Σὺν κόρῃσι τε ἢ κόρῃσι. Hæc Æschylus. nam quæ sequuntur καὶν τῷ βίῳ ἀκορεῖ. ἀντὶ τοῦ κόρης κορώνας, non iam videntur Æschyli, sed ex alio capite ducta sunt, & tam fœdè discerpta, ac mutila, vt nihil ad huius loci interpretationem inde deduci possit. Hadrianus Iunius vir eruditissimus longè sagacius locum illum peruidit animaduersorum lib. 1. cap. 1. vbi Cælij Rhodigini quia hæc ipsa Hori verba citauit, mentionem faciens, *Dispeream* (inquit) *si se ipsus intellexerit, tantum abest vt Hori sententiam peruidisse illum putem.* Tum emendans contextum proculdubio deprauatum, legit ἐκκόρει κόρη κόρωνλω, & interpretatur, *Euerre Virgo Cornicem, atque elimina.* Iubetur autem (inquit) Virgo Cornicem euerrere, quod siniister esset solitariæ Cornicis occursus velut viduam portendentis vitam. Hæc laudatus Criticus satis appositè, quæ prima quidem specie, probabilitate sensum percellunt. Sed tamen accuratius spectata aliquid relinquunt dubitationis. Nam primùm vox ἐκκορεῖν euerrere, propriè est sordibus purgare, ac emundare, & non nisi durius significat eliminare. Deinde cur iubetur euerri & eliminari cornix, cùm potius ad nuptias post Hymenæum inuocaretur. nec dicas inuocatas fuisse duas cornices, non singularem, Ælianus enim libro tertio de animalibus capite nono, vbi de hac inuocatione Cornicis scribit, non aliter quàm Horus singulari numero vsurpauit, cùm ait consueuisse veteres ἐν τοῖς γάμοις μὴ τὸν ὑμέναιον Κορώνλω καλεῖν. Cùm igitur constet inuocatam fuisse cornicem, non potest dici euerri & eliminari si quidem inuo-

Iunius in hoc Hori loco discutiendo accuratior.

Iunii sententia eleuatur.

care,& eliminare,planè repugnant. Et cùm fateatur Horus ἐμονοίας χάριν celebrari illud ἐκκόρει Κόρη Κορώνλω, planè inuocatam potius quàm expulsam Cornicem significat,neciam vnius numero Cornicis rationem habet in hoc adagio, quæ solitaria credebatur infausta,sed Κορώνλω dixit nomen speciei, non numeri,ab omni enim numero abstrahit.

Dicam ego quod sentio, cùm verbum Κορεῖν frequentius saturare significet, ita hæc Hori verba interpretanda existimo, ἐκκόρει Κόρη Κορώνλω, *Exsatura ô puella Cornicem.* Neque hoc leui coniectura adductus effutio,nam puellæ nubiles vt ominatas consequerentur nuptias, iubebantur opimum prandium dare Cornici, quod ex Phœnice Colophonio qui citatur ab Athenæo, libro octauo colligere licet, vbi Coronistæ hoc est Circulatores Cornici loquutuleiæ quam circumferebant, emendicant stipem, & prandium ad fores Patris familias: Accedit autem virgo nubilis, & ficus affert pro prandio Cornicis,ex quo æruscatores illi precantur vt illustrem, & locupletem maritum nanciscatur, quod Cornicem coniugij Hieroglyphicum tam impense colat. Versus autem Phœnicis sunt, vbi diu Metragyrtæ illi rogarunt.

Mos antiquus de puella nubili quæ prãdium dabat Cornici ex Phœnice antiquo auctore erutus.

Ω παῖ θύρεον ἄϊσχλινε· πλοῦτος ἥκουσι.
Καὶ τῇ Κορώνῃ παρθένος φέρει σῦκα.
Θεοὶ γένοιτο μετάπεμπτος ἡ κόρη,
Καφρενὴν αὔξεσι κ' ὠνομασὸν ἐξεύροι.
Καὶ τῶ γέροντι παιδὶ κάλλιον εἰς χεῖρας
Καὶ μητρὶ κάρῃ εἰς τὰ γῆνα καταδεῖν.
O puella fores aperi. Plutus audiuit.
Et Cornici Virgo affert ficus.
O dij fiat multis procis expetita puella,
Et locupletem virum,& celebrem nanciscatur,

Senique Patri filiolum in manus,
Et matri filiolam in genua deponat.

Cornix ærea in vrbe Coronza.

Hæc opinor multum ad huius loci interpretationem faciunt, & simul grauium auctorum, de Cornice in nuptiis inuocata, & de puellarum erga Cornicem cultu iudicia satis confirmant, quibus etiam addi potest, quod habet Pausanias in Messenicis de Cornice ænea in fundamentis Coroneæ vrbis inuenta, quam licet colligere ibi gentilitio ritu cultam fuisse. Videre est quoque apud Festum huius superstitionis relicta Romanis vestigia. Nam erat (inquit) *Cornisicarum Diuarum Lucus trans Tiberim Cornicibus dicatus, quod in Iunonis tutela esse putabantur.* Cuius rei nulla commodior est ratio quàm quæ ab Horo affertur, quod Cornix sit coniugalis amoris symbolum. Mares enim fœminis connubio iuncti numquam ad alteram diuertunt Cornicem, ac ne ipsa quidem fœmina quoad viuit ad alterum marem; quod si mors diuortium fecerit, qui superstes est è coniugibus perpetuum sibi indicit celibatum.

Cornicæ Diuæ apud Festum.

Quomodo Scarabæus viri symbolum, & de annulo militum Scarabæi figura impresso.

Ad Hieroglyphicum decimum.

POrphyrius in eo libro quem περὶ τοῦ ἐμψύχων ἀποχῆς de abstinendo scilicet ab animatis copiosè scripsit, de Scarabæo tradit multa Horo planè consentientia. Illi (inquit) cumulata sapientia, & diuinarum rerum consuetudine quædam animalium magis quàm Homines à Diis intellexerunt amari, quæ Soli maximè consecrata putant, quia natura eorum

sanguine & spiritu copiosissimo constet. Et post pauca, Scarabæum animal (ait) rerum diuinarum indocti abominabantur, quod Ægyptij summopere venerantur, animatam Solis effigiem esse putantes. Scarabæus autem omnis virilem sexum habet, & spermate in stercus infuso, pila deinde confecta, pedibus inuoluitur, veluti Sol cœlum & mensem lunarem expectat. Hæc ille, quæ meritò Eusebius libro tertio de præparatione Euangelica plenius irridet. Nec Appion famosus Grammaticus mundi cymbalum, suæ gentis in hac re ineptias satis robusta oratione potest excusare.

Porrò quod dixit Horus Scarabæum τὸν ἄῤῥενα significare, idem est ac si dixisset ἀνδρεῖον virum fortem & bellicosum, quia omnes Scarabæi mares nascuntur. Præclara est in eo argumento Æliani obseruatio libro decimo de animalibus, capite decimoquinto. Vbi annotat Ægyptios milites ex lege quadam patria, quæ ita præcipiebat, consueuisse in annulis gestare insculptam scarabæi effigiem, significante (inquit) per hoc symbolum legislatore, Δεῖν ἄῤῥενας εἶναι πάντας πάντη τοὺς μαχουμένους ὑπὲρ τῆς χώρας. *Oportere omnes esse masculos, qui pro patria pugnarent.* Itaque milites in sacramento non tantum quod ait Polybius pollicebantur se πειθαρχήσειν καὶ ποιήσειν τὰ ὑπὸ τῶν ἀρχόντων κελευόμενα, *obtemperaturos se & facturos quicquid mandabatur ab Imperatoribus iuxta vires.* Sed vt vno verbo omnia complecterentur, promittebant se *viros*, & *viros bonos*, quod licet ex Senecæ epistola 37. ad Lucilium coniicere, vbi sumptis à re militari verbis eundem hortatur ad virtutem. *Promisisti virum bonum, sacramento ligatus es:* Quòd si ignaui essent milites, non iam viri sed fœminæ per contumeliam appellabantur, & ita Bun-

Pulchra Æliani obseruatio de annulo militum Aegyptiorum.

Sacramentum militare.

duica Britannorum Regina apud Dionem Cassium, libro sexagesimo secundo Neronem Imperatorem mollitie pluſquam muliebri dissolutum vocat Néronidem, Νερωνίδα ἢ Δομιτίαν.

Militum Romanorum σφραγῖδες & notæ.

Quantò rectius Romani non scarabæum in annulis & clypeis, sed Imperatoris imaginem, & nomen cãdenti plerumque ferro in cute inustum gerebãt, quo fidei & fortitudinis admonerentur. σφραγῖδα στρατιωτῶν appellat D. Chryſost. homil. tertia in epistolam secundam ad Corinth. Sed omnium rectiſſimè Christiani, qui cùm longè aliam sectentur militiam, iubẽtur in annulis non scarabæos, aut signa bellica, sed piſcis effigiem in memoriam ſcilicet Christi quifuit Sibyllarum ἰχθὺς mysticus, vel piſcatoris in reuerentiam Apoſtoli, vel columbæ ad recordationem Spiritus ſancti, vel Nauis ad ſpeciem Eccleſiæ gestare. Ita enim præcipit Clemens Alexandrinus pædagogi lib. 3. Αἱ δὲ σφραγῖδες ἡμῖν ἔστων περιστερά, ἢ ἰχθύς, ἢ ναῦς οὐριοδρομοῦσα, ἢ λύρα μουσική, καὶ ἁλιεύων τις Ἀποστόλου μεμνήσεται. Verùm in ea re pietatem omnium vicerũt, qui primis Eccleſiæ temporibus non in annulis quidem ſed in carne, candentibus notis venerandum nomen IESV, aut ſignum crucis curabant ſibi inuri, quòd eruditè notauit Procopius antiquus author ad illud Isaiæ 44. *Iſte dicet Deo ſum*, Τοῦτο χρεὼν διὰ τὸ σίζειν ἴσως πολλοὺς ἐπὶ καμπῶν ἢ βραχόνων, ἢ τὸ στυγεῖ τὸ σημεῖον, ἢ πλὴν χειροῦ θεραπείαν.

Christiani quid iuberentur ferre in annulis.

Mos piorum inurendi ſibi ferro cãdenti in cute nomen IESV ex Procopio.

Ad ſummum quod habet de oculis ſcarabæorum & felium pro ſtatu Lunæ variantibus, id ipſum Antonius Diogenes ἐν ἀπίστοις λόγοις de tibicine quodam Aſtræo annotauit, qui oculorum ſuorum incremento & decremento Lunæ deſignabat alternationes, quamobrem cùm in Aquitaniam veniſſet vbi duo reges ex pacto iuxta Lunæ

Antonij Diogenis ludida obſeruatio.

viciſſitudines alternatim regnabant, fuit illis cariſſimus, quod ex oculis omnem inter eos contentionem dirimeret. Eius verba ſunt, Ἀφῃροῦσι τὴν περὶ τῶν οἰκείων ὀφθαλμοὺς ἀμφισβήτησιν τοῖς στελλιωτικοῖς σημείοις ἀμφισβητήσεως. Καὶ λύων εἶδος τῶν ἐκεῖσε περὶ τὰ ἀρχὰς βασιλεῖς, οἳ δύο ὄντες κατὰ τὰ τοιαῦτα σπάνης πάθη, ἀλλήλων ἀπεκρατοῦντο διάδοχοι, quod memini me notaſſe in ſymbolis, citatur autem à Photio biblioth. p. 358. Porrò quod hîc ait de ſcarabæorum variis generibus, plenius hæc enumerantur à Plinio, libro vndecimo, cap. vigeſimo octauo, & cæteris locis, vt lib. 30. c. 11. l. 29. cap. vlt. vbi nominat Lucanos, Stercorarios, Κοπρίονας, Fullones, Virides Mylagridas, Gryllos, Blattas piſtrinarias, Molonthas, χυσιζόους Longipedes, Tauros.

Scarabæorum diuerſa genera.

De Vulture, Vrania, & ſigno monadis.

Ad Hieroglyphicum vndecimum libri primi.

DE Vulture ſatis copiosè quidem dixit Horus, & de eodem multa paſſim vulgares commentarij. Tantùm hîc notandum videtur quod habet Aelianus de animalibus. Vulturem non modò Aegyptiis, ſed & Barcæis populis ſacrum fuiſſe viſum. Quamobrem eos quos vis morbi confeciſſet, communi quidem ſicut apud pleraſque nationes funere cremabant. At verò fortium militum corpora deuoranda obiiciebant Vulturibus, fortunatos quippe eos dictitantes qui ſacri alitis ventrem pro tumulo habuiſſent. Quod ſtratagema (vt ſatis patet) ad ſtimulandos gloriæ aculeis militum animos inſtitutum fuit, nam cùm multi propter eorum quæ in acie ce-

Barcæorum ſtratagema ad milites animandos.

ciderant cadauerum ſtatum, congreſſum præliorum reformidarent: Quod miſeriæ putabatur, & ignominiæ, totum in ſpeciem felicitatis & gloriæ callido imprimis conſilio conuerſum eſt. Quod autem Vultures adeo cadaueribus inhiare viderent, vnde Eurymnum Dæmonem quem mortuorum cadauera nudatis oſſibus depaſcere credebant, inſtrata pelle vulturis ſtulta depinxit gentilitas. Reuera autem ſæpè pro Eurymno Vulturio execrabiles magi refoſſis ſepulchris exciſas cadauerum partes ad maleficia diripiebant. Vnde Fabius declamatione 14. *Facinus quod dicitur inquietare ſuperos, ſidera diris agitare carminibus, tumulos buſtaque ſcrutari, & amputatis cadaueribus ipſas in ſcelera armare manus.* Et Apulcius Mileſ. l. 2. *Nam nec mortuorum quidem ſepulchra tuta dicuntur à lamiis, ſed & buſtis rogis reliquiæ quædam, & cadauerum præſegmina ad exitiabiles viuentium fortunas petuntur, & cantatrices anus in ipſo momento choragij funebris, præpeti celeritate alienam ſepulturam anteuortunt.*

Eurymnus Dæmon. quis?

Addit ad ſignificationes Vultures vanus Kirandes hunc ad facundiam ſermonis, & lucrum, & gratiam, Dæmonumque & veneficiorum fugam facere, qua ſpe illecti multi ex ſuperſtitioſorum grege, candelabra ex vulturis tibiis ſibi fieri curabant, vt ſi quid inter menſas veneni propinatum eſſet, ſtatim animadueterent. Euax quoque auctor eſt lapidem quadrum in capite Vulturis inueniri, contra noxios vſus præſentiſſimum remedium. Sed hæc ex Vanorum (opinor) Philoſophia.

Candelabra ex vulturis tibiis.

Cæterùm quod Horus dixit, οὐρανίαν δὲ ἡ ἀϊέτου αὐτοῖς τὴν οὐρανὸν λέγειν, noli exiſtimare Vraniam Aegyptium eſſe vocabulum, ſed ne Græcum quidem eſt hoc præſertim ſenſu. Nam præter nomen Muſæ

Vrania ludus pilæ.

proprium, οὐρανία nihil significat, nisi fortè ludum pilæ cuius meminit Iulius Pollux Onomastici l. IX. c. VII. Η δ' οὐρανία ὁμοῦ ἀνακλάσας αὐτὸν ἀποῤῥίπτῃ τὴν σφαῖραν εἰς τὸν οὐρανόν· τοῖς δ' ἰδοῦσιν ὁμόσε φιλοτιμία πρὸς εἰς γῆν ἀντὶ ἐμπεσεῖν ἁρπάσαι. Vrania est ludi pilæ genus, cùm hic quidem reclinans sese pilam in cœlum proiicit: illis verò assilientibus cura est, priusquam terram contingat arripere. quem ludum inuenias descriptum ab Homero Odyss. θ. Horus igitur οὐρανίαν dixit pro cœlo ad imitationem alicuius verbi Ægyptij generis fœminini. Sed ne longiùs inquiramus, Pindarus certè Olympiorum Ode prima si non οὐρανὸν, saltem αἰθέρα fœminino genere protulit ἐρήμας δ' αἰθέρος.

perplexi loci explicatio de drachmis quæ pro lineis irrepserant.

In fine capitis subobscura sunt hæc verba, Δραχμὰς δ' δύο διότι παρ' Αἰγυπτίοις μονὰς ὅτιν αἱ δύο γραμμαὶ μονὰς δ' πάντὸς ἀριθμὸς γένεσις· εὐλόγως οὖν δύο δραχμὰς βουλόμενοι δηλῶσαι γῦπα γράφουσιν, ἐπεὶ μήτης δοκεῖ, ἡ γένεσις εἶναι καθάπερ ἡ μονάς. Quæ Pierius ita reddit. *Si drachmas duas ostendere voluissent. Vulturem ponebant, Causſam nonnulli commenti sunt: quia Vnitas apud Ægyptios duarum drachmarum instar æstimatur, Vnitas verò cum binario totius est numeri generatio. Merito itaque si drachmas duas indicare vellent, Vulturem pingebant, quandoquidem & generationis & Matris prærogatiua polleat, perinde ac vnitas ipsa vna cum binario numeros omnes generat.*

Hæc περιεργαστικῶς & parum fideliter, nam cùm Horus dixisset Monadem esse generationem & principium numerorum, hic semper addit, *Vnitas cum binario*, sed binarij nusquam Horus meminit; non enim binarius principium dicitur numerorũ, sed ipsa vnitas. Deinde multum laborat in explicandis illis duabus drachmis, per quas putat cor significari, cùm ta-

men hîc de ea re nulla sit quæstio.

Ego sic existimo δεσμὰς pro γραμμὰς in hunc locum irrepsisse, nam quod de lineis, non de drachmis sit sermo declarat quod statim sequitur, παρ' Αἰγυπτίοις μονάς ἐστιν αἱ δύο γραμμαί. Apud Ægyptios duæ lineæ vnitatem significant. Cur autem hoc binario linearum, vnitatem significarent, hic nodus est; qui vt facilius soluatur, primùm statuendum quod ex Pythagora, Damascio, Synesio & cæteris notum est, Deũ appellari Μονάδα, *Vnitatem.* Signum autem Dei, & magni mysterij, apud Ægyptios fuit duplex linea, quarum altera alteri in perpendiculi modum ductæ substerneretur. Cuius rei cum ab iis ratio quæreretur, nulla alia suppetebat nisi quod hæc diuini cuiusdam mysterij significatio esset. Quamobrem & per easdem lineas in crucis modum compositas quasi ita reuerebantur, & *magnæ Vnitatis* hoc est Dei Hieroglyphicum ducebant, incerti quid pingerent, Crucis sacrosanctum mysterium apud hanc gentem adumbratum graues auctores tradũt. Isidorus libro primo Origin. cap. 3. Ruffinus l. 11. c. 29. Socrates l. 5. c. 17. Sozom. l. 7. c. 15. Niceph. l. 21. c. 16. addúntque sub Theodosio Imperatore cùm solo æquarentur templa, in Serapidis sacrario hieroglyphicas compertas esse literas quæ Crucis præferrent formam.

Crucis signum apud Ægyptios dictum monadis hoc est Dei signum.

Quomodo sidus fati hieroglyphicum.

Ad Symbolum decimumtertium libri primi.

Qui astra diuerunt fata.

VETVS Ægyptiorum & Chaldæorum error, qui deinde longe manauit incrementis. Εἱμαρμένην ἀφ' ἁρπικῆς οἰκονομίας συνίστασθαι. Fatum ex siderum cursu, ac dispensatione constitui. Huic per-

multi subscripserunt, vt Ptolomæus qui fatum definit caussarum connexionem quæ ex astrorum motibus vim & efficacitatem trahit, & Orpheus in hymno astrorum, dum stellas appellat.

Μοιρηδότους πάσης μοίρης σημάντορας ὄντας.

Fatales fatorum omnium Indices, quem imitatus Iuuenalis dixit, *sidus & occulti miranda potentia fati*. Satyr. 7. v. 200. Hinc illam per æternæ consequentiæ nodos implicatam necessitatem,

Traxerunt longam cordа inconsulta catenam.

Quam docti & graues viri acerrimè impugnarunt. Inter quos est Eusebius libro sexto de præparatione Euangelica, Diodorus Tarsensis Episcopus apud Photium, Isidorus Peluſiota epistola 228. ad Harpocram Scholasticum. Clemens Alexandrinus Stromatum lib. 4. D. Augustinus de ciuitate Dei, qui disertissimè hanc fatalem legem, quam impij Chaldæi & genethliaci hominum voluntatibus impositam finxerunt, multis rationibus confutarunt.

Bardesanes Syrus confutat astrologos.

Sed & Bardesanes vir genere quidem Syrus, & doctrina verò omnium Chaldæorum excellentissimus, in nobili dialogo, Aegyptiorum & cæterorum qui hanc siderum necessitatem astruunt ineptias irridet, vbi dicit Seribus legem esse positã nec occidere, nec fornicari, nec furari, nec adorare simulachra: vnde in illa regione nullum templum conspicitur, nulla mulier meretrix, nulla adultera, nemo fur, nemo homicida: Nec voluntatem alicuius illorum ardentissima stella Martis, in medio cœli constituta ad cædem hominis coëgit: Nec Venus Marti coniuncta, vt alienam quispiam sollicitaret vxorem potuit efficere. Hæc ille & cætera quæ fusiùs prosequitur ex quibus hanc ἀφιλῆ εἱμαρμένης οἰκονομίαν repudia repossis, quam sacri canones & Imperatoriæ leges funditus

funditus sustulere. Sic enim habet concilium Bracarense, can. 9. *Si quis animas & corpora humana fatalibus stellis credit astringi, sicut Pagani & Priscilliani dixerunt, anathema sit.* Et canone 10. *Si qui duodecim signa, id est, sidera quæ Mathematici observare solent, per singulas animas vel corporis membra dispirata credunt, & nominibus Patriarcharum ascripta dicunt, sicut Priscillianus dixit, Anathema sit.* Observatione dignum est quod notauit Suidas Astrologos, Alexandriæ propter metum fortasse maioris incommodi aliquando toleratos tributum pependisse, quod proprio nomine βλακοτέλιον, *stultorum tributum* appellabatur, quòd soli fatui astrologos adirent, διὰ τὸ τοὺς μωροὺς εἰσπέμπειν πρὸς αὐτούς. Cæterum non semper ἀφρικὴ οἰκονομία, pro illa fatali necessitate Ægyptiorum, sed nonnunquam pro ordine caussarum naturalium, & decreto quo diuina prouidentia suis quæque nectit ordinibus vsurpatur, qua significatione recta est εἱμαρμένης acceptio, & hoc sensu veteres fata voluerunt Ioui præsto esse cum stylo & tabulis ad inscribenda eius dicta, & Parcas Marcianus Capella *scribas Iouis* appellat, quòd eius decreta in æreas tabulas referant. Hæc est θεία πρόνοια, quæ vt ait Nicephorus Gregoras l. 7. Συμμαχεῖ τ' ἀνθρώπων βουλεύμασί τι καὶ φρονήμασι.

Concilii Bracarensis decretum contra Mathematicos iudiciarios.

Blacononaion quid?

Quid sit apud Horum βασίλεον.

Ad Hieroglyphicum 15. lib. 1.

VIdere est hic in picturis cynocephalum cum regia corona, & interpres quidem pingit, *Regium insigne capite gestantem*, quam sententiam secutus est

quoque Pierius, hieroglyphicorum lib. 6. *Ad cynocephali* (inquit) *speciem addebant, vt manus in cœlum sublatas haberet, & diadema regium capite gestaret.* Nusquam tamen hoc apud Horum inuenies, à quo hoc symbolum depromptum est: fefellit eruditos viros hic textus, βασίλειον ἐπὶ τῆ κεφαλῆς ἔχοντα, itaque statim arripuerunt quod occurrebat, & βασίλειον coronam interpretati sunt, sed nunquam cynocephalos coronatos Horus Apollo constituit. Quid igitur dicendum? τὸ βασίλειον nomen, & βασίλειος regium, vel regale proprium significat. Itaque non modò ad coronam significandam traducitur, sed ad illud omne quod regem spectat, vnde βασίλειος & βασίλειον dicitur, quod in quaque re obtinet principatum: & est veluti aliorum principium, atque exemplar. Igitur hieroglyphicorum scriptores prototypa imaginum, & symbolorum quorum primaria & verior est significatio appellant βασιλείους. Vt enim rex viuus & spirans longè præstantior est imagine, quæ ad eius speciem expressa est. (Nam quidquid perfectionis est in imagine, longè excitatius lucet in exemplari tanquam in fonte & origine.) Ita fit vt Luna appelletur βασίλειος, hoc est exemplar, & ἀρχέτυπος, Cynocephalus verò fit τὸ βασιλευόμενον. Et ita Cynocephalus dicitur habere βασίλειον in capite, quia prototypum suum Lunam scilicet in imagine suo capiti imminentem defixis intuetur oculis. Et ne videar illud gratis assumere, ex ipso auctore comprobo, vbi ad hieroglyphicum xi. lib. 1. cùm dixisset vultures omnes esse fœminas, itaque ad significandum quidquid est muliebre recè assumi vulturem, quia in eo genere præstantissimum est, & quasi regula cæterorum vtitur eodem nomine βασιλείως: sic enim habet, Καὶ τὸ ἦ Γυπῶν δὲ ὡς πρὸς πᾶν γένος θηλειῶν θεὶν γένος μόνον· δὲ ὧν

ἀϋπίαν καὶ πανὶ δηλυκῷ ζωδίῳ, οἱ Αἰγύπτιοι Τύπας ὡς βασίλειον ὁπηδέασιν. Quin & vulturum genus, vt iam expoſui, fœminas tãtùm complectitur. Quam ob cauſam & cuiuis fœminei ſexus animanti Ægyptij vulturem vt in eo ſexu principem ac primarium apponunt. Nemo hic βασίλειον Coronam & Diadema niſi abſurdè interpretatus fuerit.

De Cynocephalo in horologiis; vbi Merceri grauis error emendatus.

Ad Hieroglyphicum decimumſextum lib. 1.

AEgyptiorum horologiis ſiue clepſydris ſculptum fuiſſe conſtat Cynocephalum, è cuius natura guttatim aqua defluere t; ſed miræ his in verbis ambages, ἕως τ' ἐκεῖς τείχα διείρυντες. Interpretes ſic reddunt, *Remedium hoc excogitarunt, vt quicquid pilorum eſt ad caudam vſque abradentes, pro huius craſſitudine ferream quandam fiſtulam ad aquam excernendam fabricentur.* Quæſo quid hic faciunt pili, & quorſum abradi dicuntur? Exiſtimarunt credo in clepſydris viuum animal ſtatui, non effigiem animalis inſculpti, cùm de abradendis pilis ad emiſſionem aquæ loquantur. Num tota hæc verſio magnas ineptias admittit? Si licet in re valde perplexa coniicere, vbi illi legunt τείχα διείρυντες, & perperam vertunt, *pilos abradentes*, nam διείρειν nunquam radere ſignificat, exiſtimo reſtituendum τείπα vel τρύμα διείρυντες. Errore librariorum fortè ſcriptum eſt κ, pro π, vt ſæpe fit, & τείχα poſitum pro τείπα. hîc aliquis Tyro in Græcis pulchram emendationem facere ſe exiſtimauit, ſi τείχα pro τείπα reponeret, & ita latam errandi anſam dedit. Nomen autem τείπα Græcis recentioribus idẽ eſt ac τρύμα, ſiue

ὀπὴ foramen. Et eo quidem vtitur corona pretiosa liber Græcus qui sæpe citatur in Meursij Lexico. Nemini porrò mirum videbitur, si Philippus Hori interpres Græcus recentior hoc vocabulum vsurparit, cùm ὄρδινον pro ordine, πάτρωνα pro patrono, & similia habeat. Existimo igitur germanam vocem esse πεῖπα, & ita sententiam intelligendam, ἕως τὰ ὀρθὰ πεῖπα διείροντες πρὸς τὸ τοῦτης πάχος σίδηρον κατασκευάζουσιν πρὸς τὴν προκειμένην χρείαν. Cynocephali effigiem, vel potius vasculum in eiusdem animalis formam edolatum, ad caudam vsque, vel ad membrum & naturam quæ per caudam hîc significatur, perforant, per foramen autem ferream fistulam seu canalem traiiciunt, quò æquabilior fiat per ferreum, siue æreum Epistonium aquæ defluentis emissio. διείρειν autem πεῖπα rectè dicitur quasi insubulare, vel subula facere foramen. De ista clepsydræ fabricatione & foramine, sic scribit Aristophanis Scholiastes in vespis, Κλεψύδρα ἀγγεῖον τετρημένον ἐν ᾧ ὕδωρ ἔβαλλον, ἐξ οὗ ῥεῖν ἄρχει τὸ ὀπῆς. *Clepsydra vas perforatum in quod aquam effundebant, & sinebant fluere vsque ad foramen.* Et rursus ab eo appellatur ἀγγεῖον ἔχον μικρὰν τὴν ὀπὴν, πρὸς πυθμένα. Apuleius quoque 3. Metamorphoseos formam eius attigit cum sic describit: *Hic rursus præconis amplo boatu citatus accusator quidam senior exurgit, & ad dicendi spatium vasculo quodam in vtrem colli graciliter fistulato, ac per hoc guttatim defluo, infusa aqua populum sic adorat.* Porrò de vsu clepsydrarum in foro superuacaneum arbitror hîc pluribus inculcare. Lege ibidem. ἵνα μὴ ζωρύτερον τὸ κατασκεύασμα ὑπάρχῃ & latinè redde, ne verò latior sit machina. vbi interpres cum sua periphrasi sensum non assequitur, *Ne foramen illud acutè artificioséque confectum.* Non enim de foramine intelligendum,

sed περὶ μοείης, de illa animalis parte sculpta in horologio, & in modum tubi fistulata, vel de vasculo in cynocephali formam artificiosè dolato. Cæterum de hac diuisione horarum ex cynocephali obseruatione mentionem fecit Victorinus in commentariis ad Rethoricos Ciceronis.

De Niliaco Incremento.

Ad Hieroglyphicum 21. *lib.* 1.

VAriæ sunt de hac re, Cadmi, Hecatæi, Ephori, Hellanicij, Theopompi, Thaletis, Anaxagoræ, Herodoti, & cæterorum sententiæ, quas vide apud Diodorum. Tres autem hic affert rationes, Prima ad Ægyptum aquarum genitricem, Secunda ad Oceanum, Tertia ad Imbres Aethiopiæ causam refert. Et prima quidem liquidius tractatur ab Ephoro qui asserit. Ἁπασαν τὴν Αἴγυπτον ποταμώχθουν εἶναι καὶ χαύνην, ἔτι δὲ κατασηράνθη τὴν φύσιν ῥαγάδας τε μεγάλας, καὶ διηνεκεῖς ἔχειν, διὰ δὲ τούτων εἰς ἑαυτὴν ἀναλαμβάνειν ὑγρὸν πλῆθος, καὶ κατὰ μὲν τὴν χειμερινὴν ὥραν πυκνοῦσθαι ἐν ἑαυτῇ τοῦτο, κατὰ δὲ τὴν θερινὴν, ὥσπερ ἱδρῶτας τινὰς ἐξ αὐτῆς πανταχόθεν ἀνιέναι, καὶ διὰ τούτων πληθύειν τὸν ποταμόν. hoc est, *Tota Ægyptus à flumine congesta est, & laxa naturâque pumicosa, rimas in se habet magnas, & continuas, per quas humoris copiam in se recipit, & hyemali tempore in se constringit, æstate autem tanquam sudores ex se undequaque emittit, unde incrementum Nilo præbeatur.* Hanc sententiam multis argumentis confutat Diodorus Siculus, & incredibile prorsus asserit exstillantes terræ sudores tantum fluuij augmentum facere, Altera quæ est de Oceano, sacerdotes

etiam aliquot Ægyptiorum assertores habuit qui Nilum ex Oceano terram circumfluente nasci asseruerunt, quos nihil sani dicere idem Historicus ostendit. Tertia quæ ad Æthiopiæ imbres pertinet longè probabilior est, & hanc sequutus est Agatharcides Gnidius, qui præter cæteros placet Diodoro acris iudicij viro. Nec satis robustè eandem refellit Brodeus vir alioqui eruditus Miscellaneorum lib. 7. cap. 4. quod, vt ait, à veteribus scriptoribus perhibeatur raro in Æthiopia pluere, imò idem ipse Agatharcides antiquus author testatur in Æthiopiæ montibus certo tempore, eo scilicet quo Nilus augetur, pluuias esse continentes. Ibidem Mercerus putat inserendum τῷ αὐτῷ σημείῳ χρῶνται, & nescio quas supplicationes pro Nili inundatione fingit, de quibus nulla ex hoc loco coniectura. Puto vnius literulæ mutatione totam sententiam claram fieri, siquidem cùm Horus dixisset Leonum rictus in fontibus insculpi ad beneficij memoriam, quod ex Leonis sydere percipere se existimant. *Inde*, inquit, *ad hodiernum vsque diem ingens est ad votum aquæ copia.* quasi vellet dicere hanc Ægyptiorum pietatem sidus Leonis fortunare, & copiosius nuos illos benignitatis aperire. Itaque censeo legendum, ἀφ' ἧς ἡμέρας νῦν κατ' εὐχὴν πλεονασμὸς ὕδατος, pro πλεονασμοῦ.

Cur in templis, thronis, fontibus, sepulchris, Leonum effigies?

Ad Hieroglyphicum 21. *lib.* 1.

FVit illud non modò in prophanis, sed etiam in sacris rebus vsitatissimum, vt Leones ad symbolum maiestatis appingerentur, aut sculperentur, idque non modò in templis, sed in thronis, fontibus, & sepulchris. Et de templis quidem id diserte testatur Horus, συμβολικῶς τοῖς κλείθροις τ̃ ἱερῶν λέοντας ὡς φύλακας παρεικάζουσι, quod non tantùm Ægyptiis, sed & Iudæis quoque fuisse commune, discas ex sacris interpretibus. Nam præter notas Cherubinorum imagines quæ Leonis partem aliquam exhibebant, sculptas etiam in altaris angulis Leonum species coniicit eruditissimus Villalpandus. Quin etiam magnum illud & tremendum altare vbi inge sacrificium Deo offerebatur, *Leo Dei* appellabatur. Hebræa vox est אריאל Ariel, ab ארי quod est Leo, & אל Deus quam Chaldæus paraphrastes apud Isaiam 29. vertit *altare*.

Leonum effigies in templis.

Magnũ altare Hebræorum cur Leo Dei dictum.

Cuius rei causam reddunt Hebræi doctores, quod sicut Leo pecudes deuorat, ita hoc ipsum altare perennibus flammis hostias absumeret; vel quod Leo symbolum sit diuinæ maiestatis, siue ad speciem illam oculos coniicias quæ omnibus animantibus terrorem inicit, siue ad clementiam spectes, quâ vt omnium penè scriptis celebratur depressis & abiectis facilem indulget veniam. De thronis verò nimis notum est ex regia illa sede Salomonis leunculis insigni, quam Iosephus antiquitatum

Iudaïcarum libro octauo capite quinto nominat, Leones in thronis regũ. Ἐξέδραν δὲ ἀπεῖπεν ἐν ᾗ καθέζόμενος ὁ βασιλεὺς ἔκρινεν. Eosdem Leonum rictus in fontibus ab Aegyptiis prudenti quadam sacerdotum destinatione collocatos testatur Horus, Τὰς χολέδρας, ἐν τῶν εἰσαγωγεῖς τ ἱερῶν χρεῶν λεοντομόρφους κατεσκεύασαν οἱ τ ἱερατικῶν ἔργων σοφάται, ὅτι ἐμιμοῦντο τὸ ἡλίε τῷ ζῳδίῳ τὸ δίμοιρον τὸ ὕδατος πλημμυρεῖ πολλάκις. In fontibus. *Tubos canalesque sacrorum fontium solent ij qui sacris præsunt operibus, Leonis figura fabricari, quod sol cùm in Leonis signo persistit, sæpenumero in duplum aqua ipsius Nili excrescit.* Traductum ab Aegyptiis in cæteras nationes non superstitionis, sed ornatus gratia exemplum. Nam Sidonius Apollinaris libro secundo, epistola secunda ad Domitium, Piscinam describens, Leonum rictus non omittit. *In hanc ergo* (inquit) *piscinam fluentum de supercilio montis elicitum, canalibusque circumactis per exteriora natatoriæ littora curuatum sex fistulæ prominentis Leonum simulatis capitibus effundunt; quæ temerè ingressis veras dentium crates, meros oculorum furores, certas cerui cum iubas imaginabantur.*

Leones in sepulchris & à quo primum mos ille inuentus. Addo postremo loco fuisse Leones sepulchrorum, maximè verò fortium virorum insignia. Siquidem Pausanias in Bœoticis eorum Thebanorum sepulchrum describens, qui in acie aduersus Philippum ceciderant, Περσιόντων (inquit) ὃ τῇ πόλῃ πολυάνδριον Θηβαίων ἔξω ἐν τῷ πρὸς Φίλιππον ἀγῶνι ἀποθανόντων· ἐπιγέγραπται μὲν δὴ ἐπιγραμμα, ἐπίσημα δ' ἔπεστιν αὐτῷ Λέων. *Proximo urbi loco commune est sepulchrum Thebanorum, qui in pugna contra Philippum defuncti sunt. Inscriptio nulla quidem inscripta est, insigne vero tumuli Leo.* Cuius consuetudinis initium ab Hercule fuisse tradit Ptolomæus Hephæstion, qui septem libros de nouis ad variam eruditionem historiis edidit. Ὅτι

Ηρακλῆς ἀποδρωσθέντος αὐτῷ τῆ δακτύλου ἑνὸς ὑπὸ τοῦ Νεμαίου λέοντος, ἐνταῦθα δάκτυλος γέγονε, καὶ ὄχθη τάφος τοῦ ἐκκεκομμένου δακτύλου. Λέοντα δ' ἔστιν ἰδεῖν τῷ τοῦ δακτύλου τάφῳ ἐφεζῶτα λίθινον ἐν Λακεδαίμονι, σύμβολον τῆς τοῦ Ηρακλέους ἀλκῆς, ἧς ἐκείνῳ τῷ τοῖς ἄλλων τάφοις λίθινος ἐφεζῶσι λέοντας. *Herculem deuorato à Nemæo Leone digito vno, nouem dumtaxat digitos habuisse, extaréque tumulum digiti auulsi. Leonem verò ex lapide Lacædemone videre est digiti tumulo impositum, symbolum nimirum Herculei roboris. Vnde mos inoleuit in reliquorum quoque sepulchris lapideos statuere Leones.*

Quid Phylacterium apud Horum?

Ad Hieroglyphicum 24. libri primi.

phylacteria eius πέταλα.

NOn satis signanter interpres reddidit φυλακτήριον, præsidium ac remedium, cùm amuletum dicere debuisset. Quis enim non agnoscit hic agi de phylacteriorum, siue amuletorum superstitione quæ Græci etiam πέταλα & πεταλίσκα Latini ligaturas nominant. Ac petala quidem meo iudicio non omnia, sed ea dumtaxat in quibus imagines & characteres laminæ impressi gerebantur, nam vetus glossarium πέταλον laminam reddit. Mitto quæ de ligaturis κεφαλῶν, de indumentis infantum, de inauribus, de leciis, de herbis & radicibus doctè & luculenter tradidit Gretserus noster vir multæ eruditionis in commentariis de cruce, Hic quod Horus ad Aegyptiorum phylacteria pertinuisse dicit. Δύο κεφαλὰς ἀνθρώπων, τὴν μὲν τοῦ ἄρσενος ἔσω βλέπουσαν, τὴν δὲ θηλυκὴν ἔξω. *Duo hominum capita, vnum maris*

intro, alterum fœminæ extra aſpiciens plenius diſcutiendum eſt. Omnino intelligit imagines pictas, vel fictas, quarum frequentiſſimus erat vſus in amuletis.

Signa genituræ ſeu Horoſcopa pro amuletis geſtata.

Alij quippe ſigna geſtabant genituræ ſuæ, ſeu (vt vno verbo dicimus) Horoſcopa, quibus ſe tota vita protegi ac fortunari credebant. Notus in eo argumento famoſus Octauij Cæſaris Capricornus nummis eius inciſus, quem ſummam Aſtrologi portendere dicebant felicitatem, vt qui Auguſto fuiſſet fortunatiſſimus. Alij illuſtrium aſſeruabant virorum effigies, vt Pythagorei Præceptoris ſui Pythagoræ imaginem, & multi, Alexandri magni numiſmata, quos Diuus Chryſoſtomus homilia vigeſima prima ad populum Antiochenum meritò perſtringit. Alij falſorum Deorum ſpecies magicis characteribus inciſas. Tales erant imagunculæ quas Baſilides hæreticus ſectatoribus ſuis inſtar amuletorum deferendas tradere ſolebat. Hic cùm trecentos & ſexaginta quinque cœlos ſtatueret, ſummum Deorum ABPAKAΞ ſtatuebat, cuius nomen numerum illum cccIxv. complectitur. Exſtat apud Cardinalem Baronium tomo ſecundo, iſtorum amuletorum ſpecies, hominis nempè figura, portentoſis vndique literis impreſſa.

Baſilidis imagunculæ magicæ.

Nec diſſimilia erant Theraphim, quorum meminit Elias Thesbites in Lexico Hebræo, ad eandem vocem, diriſſima prorſus ſimulachra, & nefariis imbuta ſuperſtitionibus. Mactabant quippe puerum primigenium, cuius caput à corpore reuulſum ſale & aromatibus condiebant, hinc illi laminam imponebant, eamque immundi ſpiritus nomine, & charactere ſignatam, mox odore & ſuffitu cereiſque accenſis venerabantur, & quamquam hoc ſecretis parietibus occultabatur ſcelus, non-

Theraphim quæ ex Elia Theſbite.

humquam tamen etiam occisorum infantium præsegmina, laminis & bracteis inclusa, superstitioseque ritu excantata gestabant. Alias imagides cereas fieri curabant, ad morborum etiam execrabiles medicinas, de quibus Paracelsus lib. de Hyperphysicis morbis præcipit his verbis. *Fabricet medicus ceream imaginem ad similitudinem patientis, & in nomine eius, aut conformet ceream particulam similem affectæ parti, idque indubitata fide, & forti imaginatione credat per illam sanitatem ægro restitui posse. Ac tandem additis magicis precautiunculis ceream illam imaginem in ignem projiciat. At si fortè ex doloris acerbitate, vel partis affectæ, vitæ periculum metuatur, integram imaginem certis verbis admurmuratis comburat medicus, & liberatur æger.* Vides lector detestabiles lusus dæmonis in humanam perniciem lasciuientis. Totam hanc nefandi ritus superstitionem damnat articulus Parisiensis qui est vigesimus primus. Q*uod imagines*, inquit, *ex metallo vel cera, vel alia materia, ad certas constellationes fabricatæ, vel certo charactere aut figura efformatæ, aut etiam baptizatæ, exorcisatæ, aut consecratæ, aut potius execratæ secundum prædictas artes, & sub certis diebus habeant virtutes mirabiles quæ in libris huiusmodi superstitiosis recitantur, error est in fide, & philosophia naturali, & astronomia vera.*

Idola magica ad curationes morborum detestabili ritu vsurpata.

Cõtra hæc ipsa Dæmonũ *μείαμμα* sancti plerũque verbis & rebus sacris vsi sunt. Narrat enim Leõtius Episc. sanctũ Simeonẽ solũ mulieri magę amuletum in tabula cõscripsisse, quo gestato illa nõ potuit amplius diuinare, nec magica amuleta facere. Atque vt Hebrææ mu ieres à collo ad vbera gestabant quædã pẽdula vascula admodũ precioſa, quæ illæ בת נפש *domũ animæ*, appellabant. Sic religiosæ personæ oleum

Amuleta sanctorũ.

Quid domus animæ apud Hebræas mulieres.

sanctæ crucis in vasculo, quod S. Spiridionem fecisse refert Surius tomo sexto, aut aliquid simile circumferebant. Author tamen incertus in Matthæum invehitur in illos qui his amuletis abutebantur, & iisdem de collo suspensis sanctiores aliis videri volebant; Tum vero in illos qui ex suis capillis & vestibus aliis largiebantur quæ ad collum appenderent homil. 43. in Matthæum. vnde Canon. 36. Concilij Laodiceni error quoque in eo nonnullorum clericorum castigatur, qui imprudentius huiusmodi phylacteria faciebant.

Quod officium ἱερογραμματέων, & quales Aegyptiorum sacerdotes.

Ad Hieroglyphicum 37. lib. 1.

Arpedonaptæ apud Aegyptios qui?

CAue ἱερογραμματεῖς confundas cum Arpedonaptis, quorum meminit Clemens Alexandrinus Stromatum libro primo cum luculento Democriti testimonio, qui suam eruditionem intemperantius prædicans scribit. Καὶ λογίων αὐθρώπων πλείστων ἐπήκουσα. γραμμέων συνθέσιος μετ' ἀποδείξιος ἐδεὶς πω με παρήλλαξεν, οὐδ' οἱ Αἰγυπτίων καλεόμενοι Ἀρπεδονάπται. *Et homines doctos audiui plurimos, & in componendis cum demonstratione lineis nemo me adhuc superauit, nec qui Ægyptiorum quidem vocantur Arpedonaptæ.* Vbi Arpedonaptas colligas esse Aegyptiorum Mathematicos. At ἱερογραμματεῖς de genere erant Sacerdotum, & iidem qui apud Assyrios ἱερῶν λόγων ἐξηλωτοί, vt author est Lucianus in Macrobiis. Siquidem Aegyptiorum sacris, & doctrinis præfecti nunc ἱεροφόροι & ἱερόσολοι appellantur, ὅτι τὸν ἱερὸν λόγον περὶ θεῶν

Hierophori & Hierosoli qui?

πάσης καθαρεύοντα δεισιδαιμονίας, καὶ θρησκείας ἐν τῇ ψυχῇ φέροντες, ὥσπερ ἐν κίστῃ καὶ πειστέλλοντες. *Quòd sacram do trinam ab omni superstitione & curiositate puram in animo suo, tanquam in cista gestant, atque continent.* (Vt diserte notauit Plutarchus in Iside & Osiride) nunc ἱερογραμματεῖς, qui non tantùm sacrarum literarum notarij fuerunt, vt quidam apud Diodorum interpretati sunt, sed sacræ doctrinæ interpretes, eosdem vates fuisse innuit Suidas cùm ait, Οὗτοι παρ' Αἰγυπτίοις ἦσαν δεινοί, καὶ περὶ τῶν μελλόντων τὴν ἀλήθειαν εἰπεῖν, additque vnum ex iis Regi Aegyptiorum prædixisse, futurum Israëlitam virtute & gloria clarissimum, qui Aegyptiorum imperium deprimeret, Moysen scilicet innuebat. Iidem etiam erant phylacteriorum scientissimi quorum author peruetustus fertur Iachim in ea gente περιάπτων καὶ ἐπῳδῶν ἔμπειρος. At verò cũ Horus describat, ἱερογραμματέα τέλειον πολλὰ μελετῶντα, ὁλακτοῦντα τε σωφρόνως, καὶ ἀπηχοῦντα μηδενὶ χαυνόμενον. Facilè ostendit sacros illos Scribas, legibus, & disciplinæ præfectos fuisse. Tales enim erant antiquitus Aegyptiorum sacerdotes. Hi namque vt Senatus Principes Regi præsto semper aderant qua opera, qua consilio, qua doctrina ipsum adiuuantes. Tum ex astrologia & sacrorum inspectione futura diuinando, tum ex sacrorum librorum annotatis res gestas cum vtilitate interpretando. Vnde à cunctis oneribus erant immunes, & primas à Rege honoris & potestatis obtinebant. Πάντων ἀτελεῖς καὶ δευτερεύοντες μετὰ τὸν βασιλέα τῶν τε δόξαις, καὶ τῶν ἐξουσίαις. Præterea sceptrum commune cum Regibus habebant, quòd ad honorem agriculturæ sicut & Aethiopes, in formam aratri effingebant, vt licet ex Diodoro l. 3. 145. 101. colligere. Et illi quidem primis temporibus Aegyptiorum sacerdotes hanc di-

Officium ἱερογραμματέως.

Sacri Scribæ de Moyse vaticinium.

Sacerdotum priorum apud Aegyptios dignitas.

gnitatem obtinuerunt. Nam postquam sub Romanorum imperio Ægyptus esse cœpit, nihil his hominibus contemptius, quippe qui ex sacrificiis, in viles Chaldæos, haruspices, & aliptas degenerarunt, quòd licet ex Hadriani epistola apud Phlegontem colligere, quæ refertur à Flauio Vopisco in Saturnino, statim à principio. Vbi præcautione opus est, ad diluendam Hadriani Imperatoris calumniam, qui peruersè & malitiosè Christianos cum Isiacis sacerdotibus confundit, & iisdem Serapidis cultum imponit his verbis. *Ægyptum quam mihi laudabas seruiane charissime totam didici leuem, pendulam, & ad omnia famæ momenta volitantem. Illi qui Serapin colunt Christiani sunt, & deuoti sunt Serapi qui se Christi Episcopos dicunt.* Hæc admodum perfidiosè nisi velis hac ratione excusare, quòd de Apostatis loquatur, qui vt est in actis Epimachi Ægyptij Martyris, apud Græcum Martyrologium, *τὸν χριστιανισμὸν κρύπτοντες πῶ ἀσεβειαν ὑπεκρίνοντο, tecto Christianismo impietatem simularunt,* Pergit Hadrianus, *Nemo illic archisynagogus Iudæorum, nemo Samarites, nemo Christianorum presbyter,* (quòd de hæreticis Christianæ pietatis simulatoribus intelligendum) *non Mathematicus, non Aruspex, non Aliptes.* Ex quibus intelligere licet ad quas sordes impiorum sacrificorum natio deuenerit. Hoc ipsum plenius ostendit diuus Cyprianus vbi senatorem à Christiana fide Apostatam, atque ad Serapidis & Isidis cultum nefariè abreptum insectatur, simul Ægyptios sacerdotes, in quorum collegium cooptatus fuerat, describit his verbis.

Namque sacerdotes tunicis muliebribus idem
Interius ritum cultu interiore fatentur.
Idque licere putant quod non licet, vnde per orbem

Sacerdotum posstremis temporibus vilitas.

Hadrian. calumnia in Christianos.

Cyprianus in Senatorem Apostatam à Christo ad Itin.

Leniter incedunt, mollita voce loquentes,
Laphatisque tenent extenso pollice lumbos
Et proprium mutant vulgato crimine sexum.
Cumque suos celebrant ritus his esse diebus
Se castos memorant; At si tantummodo tunc sunt
Vt perhibent casti, reliquo iam tempore quid sunt?
Sed quia coguntur saltem semel esse pudici,
Mente fremunt, lacerant corpus, funduntque cruorem.

Quæ illic Cyprianus de vestibus, & flagitiosissimis moribus prosequutus est, copiosè describit Apuleius l. 8. Metamorph. vbi nominat indusia, mitellas, crocotas, virgatas vestes, cœnosa pigmenta & cætera. *Die sequenti*, inquit, *variis coloribus induiati, & deformiter quisque formati, faciem cœnoso pigmento obliti, & oculis obunctis graphice prodeunt, mitellis, & crocotis, & carbasinis, & bombycinis lineis: Quidam tunicas albas in modum lanciolarum quoquouersum fluente purpura depictas, cingulo subligati, pedes luteis induti calceamentis.* Mox de eorum phanaticis furoribus disserit plenius. Quorum rituum pleraque etiam primis temporibus in vsu fuisse declarat Herodotus lib. 2. vbi animaduertit eos derasos fuisse, circumcisos, veste linea, & calceis papyraceis indutos, frigida interdiu ter, noctu bis lotos, & in Deorum suppliciis frequenti diuerberatione sua sponte cæsos.

Proximi erant sacerdotibus ἐνταφιάσαι & παιωνεῦσαι, qui cadauera maximè sacrorum animalium curabant, quos vt ait Diodorus lib. 1. Πάσης μὲν τιμῆς καὶ πολυωρείας ἀξιοῦνται. τοῖς τε ἱερεῦσι συνόντες, καὶ ταῖς εἰς ἱερὸν εἰσόδοις ἀκωλύτως ὡς ἱερεῖ ποιοῦνται. *Omni honore atque cultu dignantur. Nam sacerdotibus familiares sunt, & in sacrarium vt qui sacri sunt liberè ingrediuntur.* Tanta autem superstitione & apparatu sacra animalia funerant, vt curatorem funeris vnius animalis, totas

Enta-phiastæ.

facultates suas satis luculentas impendisse, & insuper quinquaginta talenta à Ptolomæo fœneratum memoret Diodorus p.76.l.1.p.2. Verùm quoniam inter officia sacerdotum est aliquod discrimen, operæpretium est de hac re audire Clementem Alexandrinum, qui totam hanc sapientum, & sacerdotum Aegyptiorum seriem disertissimè tradit Stromatum libro sexto p.456. Primus, inquit, procedit is qui vulgò ὠιδὸς nominatur, vnum aliquid afferens ex symbolis Musicæ. Eum dicunt oportere duos libros tenere ex libris Mercurij, ex quibus vnus quidem continet hymnos Deorum, alter verò rationes vitæ regiæ. Post cantorem verò procedit. ὁ ὡροσκόπος ὡρολόγιόν τε μετὰ χεῖρα, καὶ φοινικα ἀστρολογίας ἔχων σύμβολα. *Horoscopus gestans in manu horologium & palmam astrologiæ symbola.* Eum quatuor libros Mercurij de astrologia oportet semper promptos in ore habere. Deinceps autem ὁ ἱερογραμματεὺς ἔχων πέρας ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, βιβλίον ἐν χερσὶ καὶ κανόνα ἐν ᾧ τὸ τε γραφικὸν μέλαν, καὶ καλαμος ᾗ γράφουσι. *Prodit*, inquit, *scriba sacrorum alas habens in capite, & librum in manibus, & regulam, atramentum præterea, ad scribendum, & stylum iunceum quo scribunt.* Hunc oportet scire ea quæ vocantur Hieroglyphica, & mundi descriptionem, & Geographiam, & ordinem Solis & Lunæ, & quinque errantium stellarum. Aegyptique chorographiam & Nili descriptionem, tum instrumentorum, ornamentorumque sacrorum, tum locorum consecratorum, mensuras præterea & quæcumque ad templa & res sacras attinent. Deinde sequitur, στολιστὴς ἔχων τε τὰ δικαιοσύνης πῶμα, καὶ τὸ ασπονδεῖον, stolistes seu ornator, qui iustitiæ cubitum & calicem ad libandum gestat. Is scit omnia quæ ad disciplinam & sacrificia primitias hymnos, preces, pompas denique & dies festos spectant.

Quis apud Ægyptios Sacerdotes Odus.

Quis horoscopus?

Quis & eius habitus.

Quis stolistes.

spectant. Post omnes exit Propheta, προφαὴς τὸ ὑδρήϊον ἐγκεκολπωμένος ᾧ ἕπονται οἱ τὴν ἐκπαμφίην τῆς ἄρτου βαστάζοντες. *Qui spectabilem in sinu gestat hydriam, quem sequuntur qui emissos panes portant.* Is vt qui sit sacrorum præfectus, ediscit libros decem qui vocantur sacerdotales, de Diis & legibus, & vniuersa sacerdotum disciplina. Quis Prophetes.

Meminit quoque eo loco παστοφόρων, qui sex Mercurij libros de medicina ediscunt, hoc est de anatomia, & morbis, instrumentisque medicis, tum de medicamentis, oculis, & mulieribus. Eos autem esse ex ordine sacerdotum declarat hic locus libri tertij pædagogi cap. 2. vbi describens eum qui idola ostendit, παστοφόρος δέ τις ἄλλος τῶν ἱεροποιέντων, ex quo apparet fuisse quemdam ædituum, de quo dico ad symbolum 39. lib. 1. in notis. Quis pastophorus.

Ex eo Clementis loco facilè confutes eos qui existimarunt omnes Ægyptiorum sacerdotes communiter vocari Prophetas, quod sensisse videtur Diogenes Laertius, cuius auctoritate adductus Criticorum aliquis in hoc Antinoi monimento, Ἀντινόῳ σωτῆρι τῷ ἐν Αἰγύπτῳ θεῷ M. Οὔλπιος Ἀπολλώνιος προφήτης, προσκύνησεν, hîc dicit esse ἱερέα, abusus communi nomine proprij loco, nec satis ea discriminans quæ apud Ægyptios (vt doctissime ostendit Clemens) inter se distincta erant.

Grauis error de Idolorum sepultura emendatus.

Ad Hieroglyphicum 37. libri primi.

AD hieroglyphicum 37. Γυμνὰ ἢ ἀνατεθαμμένα διαφέρει τὰ ὑπ' αὐτῆς κεκενούμενα εἴδωλα, Turbatum

est in hoc loco, & puto restituendum ἀνατεταμμένα. Quàm enim ridiculum est hæc verba de Pollinctore accipere, & cum interpretibus dicere, *Quod nuda & resecta quibus iusta facit simulachra contemplatur.* Et vbi Pollinctor iusta facit, hoc est sepelit simulachra? & simulachra in partes concisa? Esto esto, Pollinctores funerarint sacra animalia priùs dissecta vnguentisq; oblita, non tamen hoc simulachris aureis & marmoreis vnquam factum legitur quod per se ineptum est, hæc igitur verba de Cane intelligenda sunt, γυμνὰ καὶ ἀνατεταμμένα δηλοῖ τὰ ὑπ' αὐτῆς κηδευόμενα εἴδωλα, nuda & explicata spectat, quæ custodit Deorum simulachra. Nam κηδεύειν non semper funerare, sed curare & seruare significat. Quod autem Canes custodiæ templorum & simulachrorũ adhiberentur, ne quid auri argentivè ex iis abraderetur, aut etiam gemmæ quibus parietes sacri apud Ægyptios collucebant furto subducerentur, ex Horo colligere licet & Æliano de animalibus. Porrò quos hic ταφιαστὰς seu libitinarios designari vides ab Horo publici funeris Curatores, eorumdem cœtum apud Christianos in Orientali Imperio ἀσκητήριον, dictum fuisse notat vir eruditus: non tamen euincit iis quas affert rationibus. Nam quod ex Nouella Iustiniani 59. Citat ἐκ τῆς κλίνης ἀσκητηρίου διδύσης ἀσκητὰς, aliquot exequiis mortuorum fuisse deputatos confirmat, non tamen inde rectè colligit ἀσκητήριον, fuisse propriè quod funera curabat, quasi definire vellet ἀσκητὼ esse ταφιαστὼ, quod minimè dici potest vbi propria verbi significatio quæritur. Neque enim si Apelles sit pictor & orator, ideo pictorem definiens, dicam, *Pictor est Orator.*

Quid sit Pastophorus.

Ad Hieroglyphicum 39. lib. 1.

AD Hieroglyphicum 39. παστοφόρον δ' σημαίνοντες, Interpres vertit *sacrum pallium gestantem*, perperam meo quidem iudicio. Nam si verbi significatio spectanda est, diuus Hieronymus in Isaiam pastophorum interpretatur thalamum, in quo habitat præpositus templi, ex quo παστοφόρος ædituus est aliquis potius, quàm *sacrum pallium gestans*, quæ verba nimis generalia sunt & obscura. Fefellit interpretem quod apud Iulium Pollucem lib. 3. cap. 4. Onomastici παστὸς dicitur, περὶ τῇ σκηνῇ περιπέτασμα, velum quod thalamo obtenditur, vbi cùm aliqui codices latini pallium reddiderint, hic de veste communi accepit: sed debebat animaduertere quod habet etymologicum magnum, παστὸς ἡ ἐκπεπετάσματων ποικίλων κατεσκευασμένη σκηνή. Vbi pastos non pallium tantùm, sed thalamus ipse nominatur, quo sensu etiam pastophorium dicitur. Verùm hic aliud latet quod neque Clementis Alexandrini interpretes peruidere παστοφόρος, vt constat ex eodem Clemente lib. 3. pædagogi est, ex sacerdotibus Ægyptiorum, & vt facilè intelligi potest, Ædituus aliquis, nam dicitur aduenas in templum introducere & idola monstrare, Σεμνὸν δεδορκὼς, καὶ παιδὸς τῇ Αἰγυπτίων ἄδων γλώσσῃ. Nunc docti viri quærunt quorsum dicatur παστοφόρος, neque enim Deorum thalamos, & ædes portat, sed custodit; manuscriptus aliquis codex apud Clementem Alexandrinum habet πλαστοφόρος, distortius quidem, sed apparet ex

eo locum esse deprauatum. Ego legendum existimo παστόφορος, *templi custos*, quo nihil aptius ad Clementis & Hori mentem video, nam ὡσὰν τότε φυλάττεται τὸ ἱερόν.

An omnis lustratio per aquam, & ignem fieret?

Ad Hieroglyphicum 41. *lib.* 1.

QVod ait Horus de aqua & igne Διὰ τούτων τῶν στοιχείων πᾶς καθαρμὸς ἐκτελεῖται. Omnis hisce elementis fit lustratio, non ita intelligendum est, quòd sola hæc elementa semper ad lustrationes fuerint adhibita; ignis certè, & aqua in his expiationibus principatum tenuerunt, & vt ait Plutarchus, τὸ πῦρ καθαίρει καὶ ὕδωρ ἀγνίζει. Quamobrem, & qui Mithræ sacris initiabantur, discebant καρτερεῖν τὸ πῦρ ignem tolerare, quem ritum nonnulli etiam hæretici tenuerunt, qui catechumenorum aures igne adurere, vel candenti ferro signare consueuerant, vt auctor est Heracleon in libello qui προφητικῶν ἐκλογαὶ inscribitur, ἔνιοι γὰρ τὰ ὦτα τῷ σφραγιζομένων κατεσημήναντο, & hoc ipsum Iacobitæ quoque sunt imitati, qui ad baptismum contra legitimos Ecclesiæ ritus aqua minimè vtebantur, sed teste Bernardo Luxemburgensi imprimendam candenti ferro crucis figuram in frontibus initiatorum curabant. Inde etiam prodierunt πυρὶ καθαρτικὰ, quas malo more & exemplo, ad expiationes Christiani nonnulli renouare conati sunt. Et hæc ex Ethnicarum lustrationum superstitionibus. Quod verò ad aquæ aspersionem attinet, nihil occurrit frequentius: neque enim tantùm ad templi fores statuebantur, quæ Græcis περίῤῥαντήρια, Latinis

Aures igne signatæ, & frons candenti ferro à Iacobitis inusta.

aquiminalia dicuntur, sed etiam in fori aditu, & funestarum ædium vestibulis, quò spectant illa Euripidis in Alcestide.

Πυλῶν πάρεισιν δ' οὐχ ὁρᾷς,
Πλωτὸν ὡς νομίζεται
Γε χέρνιβ ὀπὶ φθιτῶν πύλαις
Χαίτας' ἥπερ ὀπὶ σφαγᾶς τομαῖος.
Non video ante portam (ut lex est)
Fontana lauacra pro mortuis,
Nulla coma præcisa est in vestibulo.

(Nam & capillus de mortui capite sectus foribus appendi solebat.) De cæteris lustrationibus quæ per ouum, squillam, sulphur, laurum, sanguinem, & cætera id genus fiebant, nihil nunc opus est inculcare pluribus.

Coturnicem pro Oryge malè à Pierio sumi.

Ad Hieroglyphicum 46. libri primi.

MAgna in hoc hieroglyphico enodando interpretum est dissensio. Alij siquidem de Oryge, alij de coturnice intelligunt. Multùm refert vtrum de quadrupede, an de aue sermo sit, quòd tamen vnius litteræ ambiguitate decepti homines, alioqui non imperiti confudere. Codex Italus qui Romæ prodiit excusus anno 1599. nomen ὄρυγος de textu expunxit, reliquit tamen illi locum ad marginem, ne planè abrasum videretur: Deinde reposuit ὄρτυγος Coturnicem pro Oryge. Qua in sententia fuit, quoque Pierius libro vigesimo septimo, haud ita diligens in Hori mente perscrutanda. Mihi verò mirari contigit quomodo viris doctis hæc interpre-

tatio exciderit, quæ vt alia omittam vel hoc vno argumento refelli quam facillimè poteſt, quòd id ipſum animal de quo hic ſermo eſt, Horus dicat ἐμπροσθίοις σκέλεσιν ἀνορύσσειν τὴν γῆν, *Anterioribus cruribus, ſiue pedibus terram effodere.* Quæſo cur anteriores hic pedes nominantur, niſi quia ſunt & poſteriores? at ſi anteriores ſunt & poſteriores, apparet animal eſſe quadrupes, quòd in auem tam citò efformauit Pierius. Deinde ſi auis eſt, & coturnix, quomodo huic tanquam equo inſidentes facit Reges? quod abſurdum eſt. Omninò de Oryge totum ſymbolum intelligendum; primùm quia id omnium penè codicum fides poſtulat, & ὄρτυγος nomen vt apparet non niſi timidè in alienam ſedem irrepſit. Secundùm quia quæ hic Orygi tribuuntur ab Horo, eadem quoque comprobat Ælianus de animalibus. Neque enim tantum Orygem dicit, Solem Orientem auerſari, ſed etiam aduerſus eius exortum aluum deiicere, quo fit vt Serapidis cultores tam præpoſterum animal malè oderint. Benè igitur in hac parte Mercerus, qui Aldi codicem ſequutus nihil mutauit. Sed hic poſtea laudatus interpres poſtquã ad hunc textũ deuenit. Καὶ οἱ ἱερεῖς τοῦτο μόνον τῶν πτηνῶν ἀσφάγητον ἐσθίουσιν, hoc eſt (vt ipſe interpretatur.) *Quare & ſacerdotes vnam hanc inter volucres non ſignatam comedunt.*

Tum idem Mercerus in hunc locum annotat. *Mirum ſanè eſt, quòd hoc loco Orygem inter volatilia annumeret, quòd à nemine quod ſciam eſt proditum.* Putauit ita vir minimè malus Oryges alatos ab Horo cenſeri, nec mirum eſt ſi hoc tantopere demiratur, ſed non minus mirandum quomodo vir tam emunctæ naris, & in tot authorum commentationibus volutatus, tam facilem locum ſuo nitori reſtituere non potuerit. *Itaque totum hunc locum* (in-

quit) *corruptum existimarim, nec qua ratione posßit restitui succurrit, nisi fortè pro τ πλωῶν, legimus τ ϑηρῶν.* Si tam audacter in auctoribus mutare licet, *omnia* (fateor) *erunt protinus alba.* Sed vbi prudentium Criticorum in dictionum mutationibus hæc audacia? Ego existimo vnius, & admodum affinis literulæ mutatione posse totam hanc plagam sanari, si dicamus πλωῶν, positum pro κτιωῶν, quæ germana est lectio. Sed reclamabit aliquis ex Grammaticorum natione τὸ κτίωος dici de pecudibus, quod in Orygem ferum animal cadere non potest. Hic quisquis ita obiecerit, satisfactum sibi abundè existimet, si Orygem inter pecudes esui aptas videat annumerari à Columella libro 9. cap. 1. vbi sic scribit. *Feræ pecudes, vt capreoli, damæque, nec minus Orygum ceruorúmque genera, & aprorum, modo lautitiis & voluptatibus Dominorum seruiunt, modo quæstui ac reditibus.* Vnde etiam Iuuenalis Satyr. 11. *Et getulus Oryx hebeti lautißima cœna Caditur.* Est enim Oryx de genere caprearum syluestrium bisulcus, & vnicornis, vt ex Aristot. & Plin. licet colligere. Oppianus tamen lib. 2. de venatione, non vnum dũtaxat cornu, sed plura videtur illi tribuere dum canit, Ὀξείαι κεφάων ὑ μιτήοεσι αὐτάλλεται ἀχμαί. Nunc quod reliquum est difficultatis expediamus. Διόϑεν οἱ ἀρχαῖοι βασιλεῖς τὸ ὡροσκόπου σημαίνοντες αὐτοῖς πλὴν ἀνατολὴν ὑπαδίσωντες τότῳ τῷ ζώῳ, διὰ μέσου αὐτῦ ὡς τινῶν γνωμόνων τὴν τ ἀνατολῆς ἀκρίβειαν ἐγνώριζον. *Quapropter antiqui reges cùm sibi ortum nunciaret horarum observator, huic insidentes animali per medium ipsum velut gnomones quosdam ortus rationem ac tempus accuratè certóque cognoscebant.* Primùm malim καϑίζειν actiuè sumere, & de horoscopo intelligere quem Reges iubent Orygem conscendere, vt certiùs Solis ortum

dignoscat. Quòd autem habet διὰ μέσου αὐτῆ, *per medium ipsum*, subobscurum est, nescio enim quid sibi cogitatione pinxit Mercerus, quasi per medium hoc animal cui insident intuentes reges, ortus speculentur. Hîc τὸ μέσον accipiendum est, pro re interiecta & interposita ad aliquid efficiendum, vel certè vno verbo clarius dicendum διαμέσου αὐτῆς, *hoc est ipsius interuentu, ipso mediante.* Nam διάμεσος dicitur antiquis vt recentioribus μεσίτης, qui ad negotium aliquod conciliandum interuenit, & sic ὄρυξ hic διάμεσος nominatur, quòd beneficio huius naturalis propensionis qua solis primas faces præuidet, tempora discernant horoscopi.

Iam quòd ad interpretationem eorum verborum attinet, Διὸ καὶ οἱ ἱερεῖς τοῦτο μόνον τῶν κτηνῶν ἀσφράγιστον ἐσθίουσιν. Sacerdotes vnam hanc inter volucres non signatam comedunt. Visa est interpreti suspecta vox ἀσφράγιστος, & fortè (inquit) legendum ἀσφάγιστος, sed omnino retinenda vetus lectio ἀσφρήγιστος. Declarat Herodotus lib. 2. p. 65. E. H. S. vbi ostendit vetitum esse sacerdotibus sub pœna capitis ne victimam aliquam immolent, quàm priùs sigillari annulo non signarint, σημαντὸν ὂν θυσαντι θανάτου ζημίην ἐπικέεται. Horus hic Orygem solum excipit eam opinor ob caussam, quòd quæ Deorum sigillo essent impressa, in Deorum possessionem transcribi viderentur; at nefas erat Orygem execratum animal Dei, maximè Solis nota inurere, & quasi eiusdem peculium facere.

Antiqua lectio defensa.

Ad Hieroglyphicum secundum, libri secundi.

HOc Hieroglyphicum vt breue, ita difficile est, Καὶ ἀετῦ νεοσσὸν ἀῤῥενογόνον, ἢ κυκλοειδὲς σημαίνει. Primum Mercerus emendat ἀετῦ νεοσσὸς pro νεοσσόν. Ego veterem lectionem retineo, cùm bis in Horo constanti veterum codicum fide ita legatur. Non aduertit Mercerus quòd doctiores Grammatici notant, recentiores Græcos (ex quorum numero est hic auctor Hori μεταφερτὴς) nonnunquam accusatiuis nominatiuorum loco abusos. Sic Nicetas in Alexio Angelo, ζυγατέρα dixit pro ζυγάτηρ τῷ βασιλεῖ ἢ τῷ ἢ ἢ πείτη ζυγατέρα ἰῶ εὐδοκία πένομα. Sic *corona pretiosa* Græcus liber ζυείδα in nominandi casu pro ζυεὶς habet. ἀῤῥενογόνος autem non tantùm masculus est, sed mares generans. Vox κυκλοειδὲς omnino deprauata est, Mercerus reponit κύκλοειδῆ, & interpretatur *orbiculatum*, sed quis hunc sensum probare possit? Quod *aquilæ pullus orbiculatum quid significet.* Vide num legendum sit τυλοειδῆ, τυλοειδὴς est callū speciem habens, & per metaphoram robustus: sic autem Aquilæ pullus innuet masculum, fortem, & robustum, qui ex diuturno labore callum contraxerit. Non occurrit quomodo aliter hanc cicatricem obducamus.

Quod duo Polypi pro duobus Apollinis pedibus sint perperam ab interprete positi.

Ad Hieroglyphicum 3. lib. 2.

HOc Hieroglyphico vbi legitur, Δύο πόδες συμπλεκόμενοι, καὶ βεβηκότες δὲ ἐρήμου ἡλίου τὸν ἐν τοῖς χειμερινοῖς τροπαῖς σημαίνουσι. *Gemini pedes simul compacti & progredientes, solis cursum cùm in solstitio est hyberno significant*, variæ sunt lectiones. Et primum quidem Manuscriptus liber, pro δύο πόδες, habet δύο πολύποδες. Pierius Hieroglyphicon l. 27. non est admodum pugnax quo minus duo Polypi ad hybernum solstitium denotandum simul colligati exprimantur. *Impressorum*, inquit, *codicum lectio quæ est δύο πόδες, nequaquam displicet: sed si progressum exprimere volueris, videndum est si pedes illigatos pinxeris, qua ratione id tuearis.* Hæc ille, quorum nullam auctoritatem, nullam affert rationem. Et certè nullus opinor veterum inuenietur, qui vllam partem Polypi ad Solem significandum vnquam vsurparit, quamquam vt nihil est in istis symbolis tam alienum quod non aliquo cultu orationis, & rationis specie splendescat, posset illud fortasse dici, Polypum rectè Solis in hyberno solstitio tarditatem significare, quod sit vt ait Ouidius.

---crinali corpore segnis.

Vel vt canit Oppianus,

Παντοίας προφάλιγγας ὑπὸ σκολιοῖσιν ἰμᾶσι
Τεχμάζων.

Verùm quid opus esset geminos Polypos ad hoc symbolum pingere, & si sua natura tardi sunt, cur vincula quæ ad frænandam celeritatem expressa

sunt iniicerentur? Puto probabilius esse, si pro δύο πολύποδες, legatur δύο πολλοῦ πόδες, id est, *duo solis pedes*, pro duobus Polypis, nam Sol πολὺς appellatur, vt cōstat ex eodem Horo libro primo, Hieroglyphico trigesimo secundo, Quid est autem aptius ad Solem in solstitio hyberno tardè progredientem significandum quàm Hori siue Apollinis statuam, cuius pedes inter se vincti sint & impliciti depingere? At vrget Pierius, & quærit quomodo si pedes vincti sint progredientur? Difficilius quidem, sed tamen progredi possunt, quod cernitur in ergastulariis qui ita vinciuntur compedibus, vt aliqua ex parte mouere se, & progredi possint, & rectè quidem hoc pacto cursus solis significatur, qui non est omninò nullus, sed tardior, vt stare quodammodo loco videatur. Quam ob rem puto legitimam esse lectionem. Δύο πολλοῦ πόδες σωειρόμενοι, pro σωειρόμενον ἢ βεβηκότες.

Quomodo Hippopotamus horas significet.

Ad Hieroglyphicum 19. lib. 2.

QVomodo Hippopotamus horas significet quæsit Pierius Hieroglyph. l. 29. & multum quidem laborat, vt explicet; coniecturæ verò quas affert paulò videntur debiliores. *Quia depascit segetes*, inquit, *ante determinatas in diem, vel quod interdiu in imis aquis latet, noctu in terram egreditur*. Hæc, inquā, rem acrius perpendenti non satisfaciunt. Primùm nota in Græco esse ὥρας non ὦρος. ὦρος autē κατ' ἐξοχὴν vt constat sæpè vernum tempus significat. Et ita ὥρας, hoc est veris Hippopotamus symbolum

esse dicitur, quia verè vbi primum herbæ pubescunt, incipit è Nilo egredi, & pabulari, vt habet Nicander in Theriacis,

Χιλοὶ ἔπε χλοάσσην νεμὼ δ' ἀπεχεύατο πώλου.
Pabula vbi virescunt, & nouam fundunt herbam.

Dixit autem ἀπεχεύατο, pro ἀπεχεύατο per enallagen. Aliter etiam explicari potest, si dicas ὦρεν irrepsisse pro ἀρᾶν, vt Hippopotamus execrationem significet, quo nullum animal execrabilius, nam Patrem interficit & Matrem comprimit.

Quomodo Phœnix nascatur?

Ad Hieroglyphicum 54. lib. 2.

QVod ait hic Phœnicem se in terram summo impetu proiicere, vnde & vulnus accipit. Ex sanie verò vulneris defluente alium gigni, qui simul cum patre moribundo Heliopolin proficiscitur, hoc neque Chæremon Ægyptius qui citatur à Tzetze, neque Philostratus & Herodotus: aut ex Latinis Solinus, Lactantius, Manilius, Ouidius & cæteri qui Phœnicis meminerunt, tradidere. Patrem tamen eumdem orbiculari myrrhæ ligno veluti ouo includere, & ad aram Solis deferre meminit Herodotus, sed melius Lactantius de cineribus & reliquiis patris accipit his verbis.

Vnguine balsameo myrrhaque & thure soluto
Condit, & in formam conglobat ore pio.
Quem pedibus gestans contendit Solis ad ortum,
Inque ara residens ponit in æde sacra.

Licitum cuique fuit in re tam ignota pro arbitrio fingere, itaque pluribus discutiendum non puto.

AD CLEMENTIS ALEXANDRINI HIEROGLYPHICA obseruationes.

Quorsum in templis Ægyptiorum rotæ?

Ad Clementis Alexandrini lib. 5.

DIONYSIVS Thracius, & post eum Clemens Alexandrinus, nobilis illius symboli meminere, quo Rotæ in templis Ægyptiorum circumagebantur: quid autem per illam rotarum conuersionem significare vellent, pluribus non explanant. Tres ego potissimum causas huius Hieroglyphici coniicio. Prima est, vt Dei naturam adumbrarent, quem scitè & ad illa Ægyptiorum placita depingens Democritus, appellat νοῦν ἐν πυρὶ σφαιροειδεῖ. *Mentẽ in igne orbiculari*, quò spectat etiam illud Parmenidis, qui Deum definiebat, στεφάνην, *coronam, continentem ardore lucis orbem, qui cingit cælum.* Et præclarè quoque notatum est ab Iamblycho libro de mysteriis, Ægyptios solitos fuisse, Deum mundi Principem in loto arbore aquatica cuius tum poma tum folia rotunda sunt, sedentem exhibere: ex quo significaretur circularis actio

Deus mens in igne circulari secundum Democritum.

mentis in se vndique remeans. Quæ opinio adeo superstitiosos animos oppressérat, vt in sacris, ambitus & circuitiones frequentius vsurparent, vnde exstat illud in symbolis Pythagoræ περιστιὰ πεποιημένος, quod Plutarchus in Numa ad imitationem quoque rotarum Ægyptiarum expressum à Pythagora memorat, rationémque subintexit, hanc in sacris circuitionem ad similitudinem orbium cœlestium fieri pronuncians. Λέγεται (inquit) ἀπομίμησιν εἶναι τὴ τὸ κόσμε φορᾶς. Hæc conuersio imitatio est motus cœli, quòd *rotundum & volubilem Deum* Stoici nominarunt. Quamobrem & Galli, inter sacrificandum, ex cruore ipsius hostiæ quæ Diis immolabatur circulum in ara delineabant, dicebantúrque id temporis τελειοῦσθαι, hoc est sacrificium consummare, cùm orbem illum adumbratam quandam Dei speciem designassent. Vide num quoque eo spectet illud Dauidis, cùm Psal. 11. dixit, *Impios in circuitu ambulare*, & si vulgo explicant, Impiorum multitudinem vbique vagari, vel mysticè, secundum Remigium, Improbos semper in περιφερείᾳ incedere, neque ad centrum qui Deus est pertingere (vt ait Caietanus.) Tamen non importunè ad superstitiosos illos gentilium sacrorum circuitus significandos accommodari posset.

Conuersiones & circuli in sacris.

Alia ratio huius consuetudinis, quam Plutarcho in Numa placuisse quoque video. Εἰ μὴ γὴ διὰ τὸς Αἰγυπτίοις τροχὸς αἰνίττεται τι, καὶ διδάσκει παραπλήσιον ἡ μεταβολὴ τὸ σχήματος, ὡς ἀδήλης ἐσῶτος τ ἀνθρωπίνων. *Nisi quid Hercle similiter Ægyptiis rota innoluit, & significat hæc figuræ mutatio, nihil esse in rebus humanis stabile.*

Georgius Cedrenus in compen.

Hæc fuit quoque Soldani viri sapientis, apud Cedrenum ad Regem Francorum oratio, cuius memini symbolorum libro primo Synt. 2. Hic cum rotæ

conuersionem è carcere in quo captiuus tenebatur, oculis acerrimè defixis diu contemplatus fuisset, ex diuturno mœrore in solutiorem risum effusus est, cuius rei causſam sciscitanti Regi respondisse fertur. dio, p. 475. edit. Basil.

Καὶ ὡς εἰκόνα ταύτην λαβὼν τῆς ἀμεταθμήτου καὶ ἀβεβαίου τῶν ἀνθρώπων εὐδαιμονίας ἐγέλασε. ἅμα δὲ ἐνθυμηθεὶς, πῶς ἐφ' ἕτως ἀβεβαίῳ πράγματι ἐπαιρόμεθα, ἅμα δὲ ἐν ἀδυνάτου ὄντος, τὸ μὲν ἐμὲ ὥσπερ ἐκ μετεώρου γεγονότα ταπεινὸν, ἕτως καὶ ἐν τῷ χαμαιπετεῖ ἐνδέχεται πάλιν ἀθλίως πρὸς τὸ μέγεθος. *Hanc ego incertæ inconstantisque hominum felicitatis imaginem sentiens risi, cum quòd in mentem mihi veniret quàm instabili nos de re superbiremus, tum simul hoc etiam fieri posse iudicans, vt quomodo ex summo infimus sum factus, ita ex humili rursum loco ad prius attollar fastigium. In eodem argumento sunt quadrigæ Sesostridis, & Anonymi Regis dictũ de quo Niceph. lib. 18. c. 29.* Soldani dictum notabile ad Regem francorum.

Adde ad idem symbolum *Ixionios amicos*, aulicos scilicet illos & parasitos, quos Heliogabalus per ludibrium ad rotam aquariam alligatos sub aquas mittebat, rursusque in summum reuoluebat: cuius ludi quem tam sæpè aulici in hoc rerum humanarum æstu ludunt meminit Lampridius in Heliogabalo, & ego in symbolis explico plenius. Ixionij amici, qui?

Tertiam demum rationem nobis subiicere videtur Anacreon Poëta, sed sobrius, vbi rotam imaginem esse dicit vitæ currentis his verbis.

Τροχὸς ἅρματος γὰρ οἷα
Τρέχει βίος κυλισθείς,
Ὀλίγη δὲ κεισόμεθα
Κόνις ὀστέων λυθέντων.
Rota velut curulis
Properat velocis ætas,
Tenuis iacebimúsque
Cinis, ossibus solutis,

Cum quo facit Persius Satyr. 5.

Nam quamuis propete, quamuis temone sub vno
Vertentem sese, frustra sectabere canthum,
Cùm rota posterior curras, & in axe secundo.

Vbi non tantùm vitæ volubilitatem, sed & irremeabiles temporum lapsus designat, & ostendit quàm arduum sit desidiosis diei præsenti manum iniicere.

Villegisus Patre Rhedario natus ab Othone III. de repente primus inter Electores adoptatus, Rotas suo Musæo appingi curauit, & inscribi, Vide qui sis; memento quis fueris.

Quid folia & rami in templis Aegyptiorum, significarent?

Ad Clementis Alexandrini lib. 5.

Symmachi error in loco Ezechielis.

SYmmachus ad illum locum Ezechielis, c. 8. *Et ecce applicant ramum ad nares suas*, innuit hic derisionem significari fœdo raucóque narium sonitu in contemptum Dei. Sic enim ille, Καὶ ὡς ἀφιέντες εἰσὶν ἦχον ὡς ἐξ ὁμοῦ διὰ τῶν μυκτήρων ἑαυτῶν. Itaque alij tantum habent μυκτηρίζοντες, deridentes, nulla facta ramorum mentione, qua in sententia sunt Septuaginta, Καὶ ἰδοὺ αὐτοὶ ὡς μυκτηρίζοντες. Theodotio, vt liberiorem ansam interpretationis daret, ramorum simul, & derisionis meminit his verbis, Καὶ ἰδοὺ αὐτοὶ ἐκτείνουσι τὸ κλῆμα ὡς μυκτηρίζοντες. Et ecce ipsi porrigunt ramum tanquam deridentes. Ratio ambiguitatis fuit vox הזמורה hazmorach, quæ vt notauit Symmachus & sonum, & ramum significat, quamobrem Theodotion vtrumque coniunxit, sed in eo errat quod gestationem illam ramorum signum derisionis interpretetur,

Hazmorach ramus & sonus.

pretetur, cùm potius venerationis sit hieroglyphicum. Quis enim ignorat ramos in superstitiosis gentilium ritibus, ad cultum falsorum Deorum fuisse prælatos vt Pinum Pani, Syluano & Diti cupressum, Isidi abrotonum? Certè apud Athenienses festus erat dies ramorum nomine insignis, quo in honorem Bacchi præferebantur ὄρχοι, quasi μόσχοι, hoc est tenues rami maximè vitis. Ex quo ὀρχοφορεῖα celebritate nomen, & ὀσχοφόροι, seu ramiferi appellabantur. Pueri Camilli Sacrorum ministri qui acceptos vitis ramusculos ex Bacchi templis in Mineruæ Scirrhadis ædem deferebant, vt difertè testatur Scholiastes Nicandri, Ὀρχοφόροι ὃ λέγονται Ἀθλώμενοι παῖδες ἀμφιθαλεῖς ἀμπέλων κλῶνας φυλλώδεις, οἱ λαμβάνοντες κλῆματα ἀμπέλου, ἐκ τοῦ ἱεροῦ τοῦ Διονύσου ἔτρεχον εἰς τὸ τῆς Σκιράδος Ἀθηνᾶς ἱερόν. Quòd autem Deos venerantes & manum, & ramum (si tunc tenerent) secundum veterem adorandi ritum ori admouerent, hinc D. Hieronymus rectè vertit, *& apponebant ramum ad nares suas in signum*, scilicet adorationis quam Soli præstabant. Oschophori.

Hunc certè honorem Deo debitum sacrorum simius Dæmon ita præripiebat: nam Hebræos quoque eadem ceremonia in cultu Dei vsos fuisse in festiuitate tabernaculorum produnt sacræ literæ, & difertè testatur Iosephus antiquit. l. 3. vbi scribit Iudæos solitos victimas Deo incendere, & simul pro gratiarum actione sacrificare, manibus interim gestantes ramos myrti, & palmæ ex quibus mala Persææ dependebant. Eius verba sunt, Ὁλοκαυτοῦσι τε ἐν ταύτῃ τῇ θεῷ τότε χαριστήρια, φέροντες ἐν ταῖς χερσὶν εἱρεσιώνην μυρσίνης, καὶ ἰτέας σὺν κράδῃ φοίνικος πεπυκασμένην, τῷ μήλου τῷ τῆς Περσέας φερούσῃ. Nota consulto mala Persææ arboris fuisse ramis adhibita, vt significa- Iudæi cur vsi malis Persææ arboris.

rent cor & linguam Deo dedicandam esse. Nam Persea frondes habet in linguæ speciem acuminatas, fructus verò in cordis fermè effigiem deformatos.

Idem postea ramorum honos Principibus viris exhibitus in pompis & triumphis, vnde apud Heliodorum Æthiopicon lib. 10. ab Hydaspe rege præmittuntur nuncij victoriæ loto coronati, & palmarum ramos in ipsius honorem quatientes. Ταῖς κεφαλαῖς τῷ Νειλώῳ λώτῳ κατασκήψαντες, καὶ φοινίκων πόρους τοῖς χερσὶ κατασείοντες.

Coronæ ex Loto.

Itaque si quem insigni populi fauore honestatum omniumque celeberrimo plausu & lætitia exceptum significare vellent, hunc φυλλοζολέμφον dicebant, quia non solùm ramos illos exhibebant, sed præterea folia, & flores in bene meritos spargebant, quod genus honoris & beneuolentiæ φυλλοζολίαν καὶ ἀνθοβολίαν nominabant. Vnde Philo libro de legatione ad Caium, Agrippam dicit fuisse, φυλλοζολέμφον καὶ ἀνθοβολέμφον ἐπ' εὐσεβείᾳ.

Quid sit ἀνθοβολία.

Nec hoc tantum fauoris signo contenti, etiam ramos maximè palmarum ad fores insignium virorum affigere soliti erant, quod genus honoris notauit Lucianus in Rhetorum Doctore, οἱ φοίνικες ὃ ὑπὸ τῇ θύρᾳ χλωρὸν ἐσταφανωμένοι. De hoc certè antiquorum ritu tot suppetunt testimonia, vt nihil sit opus inculcare pluribus. Hæc fuit causa cur Christus tanquam verus Rex & Deus ramis palmarum à populo exciperetur, quòd rectè animaduertit vetus Poëta,

Palmæ ad Rhetorum fores affixæ.

Perque viam vt Regi velamina purpurata,
Arborcáque solo frondes, & olentia serta
Sub pedibus straruere, Deum omnes voce fatentes.

Ex his igitur colliges primam & omnium clarissimam rationem exhibendorum ramorum, & terræ germinum, fuisse signum venerationis diuinæ, cur

Porphyrij observatio de

autem hoc potius quàm alio symbolo fuerint delectati, disco ex Porphyrio. Οἱ πάλαι ἄνθρωποι οὔτε λιβανωτὸν, οὔτ' ἄλλο θῦμα θεοσέβειαν, ἀλλὰ χλόης οἷον πῆγα τὸ γονίμου φύσεως χεῖρας τῶν θεῶν ἀφάμενοι κατέκαιον. Antiqui, inquit, neque thus, neque aliam victimam offerebant, sed folia, veluti primam pubescentis naturæ lanuginem manibus decerptam Diis adurebant, quo signo Deum creatorem testabantur, à quo herbæ & fruges, atque omnia terra orta producerentur & adolescerent. primis sacrificiis. Theod. orat. 7. de sacrificiis.

Nec mirum igitur si hoc genus officij Christo exhibitum qui σοφία κοσμοτυχῆτης nominatur à Synesio. Est porrò dignum observatione, hanc Ceremoniam quam anniversaria religione Ecclesia veneratur, apud Græcos fuisse percelebrem, Dominicamque ipsam palmarum quam nos appellamus, ab illis vocari Βαϊοφόρον, quod βαΐς quo verbo etiam Horus vtitur Hieroglyphico quarto libri primi, sit Palmæ ramus, vnde & βαΐα appellantur largitiones, & dona, quæ ab Imperatore & Patriarcha distribuebantur ea scilicet septimana, quæ diem palmarum præcedebat, vnde & nomen βαΐων. Hoc disertè testatur Balsamon de Incens. Patriarchæ, die Cateches. Τῶν ὑψηλοπάτων τῶν θείων αὐτοκρατόρων πομπὴν, καὶ τῶν πατριαρχῶν τὴν μεγαλειότητα, μετὰ τῶν ἄλλων ἐτέλουν, καὶ ἐπίσης ῥόγας ποτὲ καὶ βαΐων φιλοτιμήματα. *Præcelsam*, inquit, *divinorum Imperatorum circumspectionem, & Patriarcharum magnificentiam, cum reliquis augustam faciebant & annuæ eregationes, & donorum quæ βαΐα nominantur munifica largitio.* Et Imperator quidem palatinis suis, Patriarcha clericis distribuebat, quem ritum quoque fusius describit Luitprandus Rerum Europ. l. 3. c. 5. In ea quæ est ante βαϊοφόρον, Dominica palmarum quam celebris apud Græcos?

Dona & Largitiones Imperatorũ dictæ βαΐαι, hoc est Rami palmarũ & earum ritus.

quod nos *palmarum Ramos* dicimus, hebdomadâ, tam in militibus quàm in diuersis constitutis officiis, numismatum aureorum erogationem, provt cuiusque meretur officium Imperator facit. Deinde modum enucleat. Erat, inquit, apposita decem cubitorum longitudinis ac quatuor latitudinis mensa, quæ numismata loculis congregata, provt cuique dabatur, numeris extrinsecus in loculis scriptis retinebat. Ingrediebantur denique ad Imperatorem non confusè, sed ordinatim secundum vocantis vocem, quæ scripta virorum nomina secundum officij dignitatem recitabat. Quorum primus vocatus est Rector domus, cui non in manibus sed in humeris posita sunt numismata cum scaramangis (genus est vestis) quatuor. Post quem ὁ Domesticotos Ascalonas & ὁ Delongaristis ploas (doctè Meursius emendat, δομεστικὸς τῶν σχολῶν, δελιγγάριος τῶν πλοίων, quorum alter militibus, nauigantibus præerat alter) sunt vocati. Hi itaque paris numeri, quia dignitas par erat numismata, & scaramanga suscipientes, præ multitudine non iam in humeris portauerunt, sed adiuuantibus aliis post se cum labore traxerunt. Post hos admissæ sunt Magistri numero XXIV. quibus erogatæ sunt numismatum aureorum libræ, vnicuique secundum eumdem numerum viginti quatuor cum scaramangis duobus. Patriciorum deinde ordo hos pone est sequutus, & duodecim numismatum libris cum scaramanga vna donatus. Turba post hos immensa vocatur, Protospathariorum, Spathariorum, candidatorum, & id genus clientum.

Hæc ille quod, quia ritus est præclaræ antiquitatis, & ad honorem Dominicæ palmarum pertinet, nolui hoc loco prætermittere. Cæteras porrò distribuendorum ramorum rationes rectè exsequitur

Clemens Alexandrinus quæ maximè spectant illud Homericum.

Οἵη περ φύλλων γενεὴ τοίηδε καὶ ἀνδρῶν.

Quod autem dixit in Ramis expressum quoque fuisse cremationis & sepulturæ symbolum, καὶ πυρὸς ἔχειν ἡνίσσεται, antiquis Ægyptiorum moribus congruere non potest, sed Græcorum. Ægyptij enim cremationem detestabantur, quod ignem existimarent θηρίον ἔμψυχον πάντα κατεσθίον. belluam animatam omnia deuorantem, vt constat ex Herodoti libro tertio.

FINIS.

QVID SINT AEGYPTIORVM

ΚΩΜΑΣΙΑΙ.

Ad Clementis Alexandrini Hieroglyphicum X.

ΚΩΜΑΣΙΑΣ ab Ægyptiis nominatas innuere videtur Clemens Alexandrinus. Nolim tamen existimare nomen κωμασίας Ægyptium esse, sed ab Ægyptiis græcanicis vsurpatum. deriuatur enim vt satis liquet ἀπὸ τῆς κωμάζειν quod est τὸ μετ' αὐλῶν καὶ κιθάρεως καὶ φώλεων τὸν οἶνον πίνειν, hoc est cum musica & saltatione epulari, vt interpretatur Zonaras: vel certè ἀπὸ τῆς κώμης, qua voce vicus significatur. Erant igitur κωμασίαι conuiuia & choreæ, quas Ethnici in honorem idolorum obseruabant, de quibus intelligenda sexta Synodus Trullana dicta à Trullo, fastigio concamerato in Constantini Regia, quod aliter secretarium palatii nominatur: sic igitur Synodus (quanquam non fuit œcumenica) παῖς οὕτω λεγομένας Καλένδας, καὶ τὰ λεγόμενα βοτὰ, καὶ τὰ καλούμενα βρουμάλια, καὶ τὴν ἐν φράτρᾳ τῆς μαρτίου μηνὸς ἡμέραν ὀπτελευσύλλιν παυήγυριν, καθάπαξ ἐκ τῆς τῶν πιστῶν πολιτείας περιαιρεθῶμεν βεβούλημεθα, ἀλλὰ μὴν καὶ παῖς τῶν γυναίων δημοσίας ὀρχήσεις, ἔτι μὴν καὶ παῖς ὀνόματι τοῦ παρ' Ἕλλησι ψευδῶς ὀνομαζομένου Διῶν. vbi

βοτὰ. ἑορτὴ ἡ τελεμβὼν Χάειν παγὸς. Balsamō in commentariis. Miror cur docti Viri reddiderint (Vota)

inter cætera audis vetari Kalendas, & Panis festa, & brumalia, & conuentum primo die Martij, & saltationes mulierc ularum in honorem deorum. Quod ad comessationes attinet, vetantur ibidem Christiani Ethnicorum more in templis ἐσθίειν, καὶ ἀκούζιτα στρωννύειν. per acubita intelligit hic lectos tricliniares. Ἀκούζιτα λέγεται ἅπαν στρωμνῆς κατασκεύασμα εἰς ὕψος ἠρμένον καὶ μαλακὸν: ita enim vox exponitur in pandectis iuris Canonici Græcorum. Vel certé quod probabilius est κωμάσαι, hic sumuntur pro deorum pompis quæ per vrbis vicos producebantur exquisitissimo apparatu, quem fusè describit Lucius Apuleius Metamorphoseos lib. 11. inter has oblectationes ludicras popularium quæ passim vagabantur, iam sospitatricis deæ peculiaris pompa moliebatur. Mulieres candido splendentes amicimine, vario lætantes gestamine, verno florentes coronamine, quæ de gremio per viam, qua sacer incedebat comitatus, solum sternebant flosculis, aliæque nitentibus speculis pone tergum reuersis, venienti deæ obuium commonstrabant obsequium. Et quæ [illegible]ectines eburneos ferentes, gestuque brachiorum, flexuque digitorum, ornatum atque obpexum regalium crinium fingerent: illæ etiam quæ cæteris vnguentis & geniali balsamo guttatim excusso conspergebant plateas. Magnus præterea sexus vtriusque numerus, lucernis, tædis, cereis, & alio genere ficti luminis siderum cœlestium stirpem propitiantes: Symphonæ dehinc, suaues fistulæ, tibiæque modulis dulcissimis personabant: eas amœnus lectissimæ iuuentutis veste niuea & cataclista prænitens sequebatur chorus, carmen venustum iterantes, quod Camænarum fauore solers poëta modulatus edixerat, quod argumentum referebat. Interim maiorum

antecantamenta votorum. ibant & dicati magno Serapidi tibicines, qui per obliquum calamum ad aurem porrectum dextram, familiarem templi deique modulum frequentabant & plerique qui facilem sacris viam dari prædicabant. & cæt. Deferebantur quoque, quod hic attigit Clemens Alexandrinus, Deorum Ægyptiorum simulachra, & quidem à personis lectissimis. Lampridius & Ælius Spartianus notant huius etiam honoris fragile choragium suscepisse Commodum Imperatorem: *Sacra Isidis coluit, vt & caput raderet, & Anubim portaret.*

Lampridius in Commodo Aelio Spartianus in Pescennino Nigro.

QVIS CHARADRIVS ET AN ICTERICIS MEDEATVR?

Ad Epiphanij Symbol. XXIII.

CHARADRIVM hic pro Ictero à S. Epiphanio vsurpatum nonnulli esse voluerunt, quod Ictericis facere medicinam dicatur. Verum minime vacillasse memoria Epiphanium, vt Charadrium pro Ictero poneret, si modo hæc inter se fuissent distincta, testantur veterum testimonia, quæ hanc ipsam medendi facultatem Charadrio tribuunt: atque imprimis Heliodorus Æthiopic. lib. 3.

Ὁ Χαραδρειος τὸν ἰκτεριῶντας ἰᾶται· ἢν τοῦτο πάσχων εἰ τῷ ἑρπετῷ προσβλέψῃ, τόδε φεύγει καὶ ἀποστρέφεται, τὸν ὀφθαλμὸν ἐπιμύων· ὑ φθονοῦν ὡς οἴονταί τινες τὴν ὠφελειαν, ἀλλ' ὅτι δεδίδωσιν ἕλκειν καὶ μεταπαίειν ἑαυτὸν, ὥσπερ ῥεῦμα πέφυκε τὸ πάθος, Charadrius Ictericis medetur, & si Ictericus eum intueatur, refugit ille, & auersatur, oculis conniuens, non propter inuidiam remedii (vt quidam putant) sed quia contagione se affici sentit, tran-

Heliodorus Aethiop. lib. 3. p. 142.

feunte in ipsum per obtutum alterius affectionis ceu fluxu quodam.

Hocidem Ælianus,& Philes asserunt, & Plutarchus Symp. l. 5. quæst. 7. vbi loquitur de Ictericis ἐμβλέποντες τῷ χαραδρίῳ διαφθείρονται.

Addit Suidas ideo mercatores qui hanc auem vendunt consulto occultare ante pretium persolutum,ne gratis,mercantibus Ictericis medeatur,vnde Hipponax Poëta lusit in eum credo qui merces occultabat,χαραδρίον πιπράς, *Charadrium vendis.*

Restat vt videamus an Charadrius idem sit cum Ictero,& difficultatem quidem faceſſit haud leuem, quod Epiphanius dicat ex Physiologo hunc Charadrium totum album esse,absque vlla nigredinis nota, ὅτι ὅλον λευκόν ἐστι μὴ ὅλως ἰκτεριαν ἔχον, quæ quomodo Ictero conueniant, quem constat esse magna ex parte luteum ? Et si Icterum quem Latini Galgulum vocant separes à Charadrio,duæ erunt aues diuersæ quæ Ictericis medeantur,quod ij qui naturas auium describunt non asserunt.

Crediderim ego potius parum accuratè loquutum fuisse Physiologum quem citat Epiphanius, dum Charadrium vult totum candidum esse, cum præsertim Aristoteles dicat eum esse colore & voce prauum : ἔστι δὲ χαραδρίος τὴν τε χρόαν καὶ τὴν φωνὴν φαῦλος.

Sed & Gesnerus in descriptione Charadrii pennis(inquit) vt accipiter,aut tinnũculus subruffis est, collo,capite. & pectore maculosis : iisdemque partibus ex luteo subruffis, nisi quod colli pars posterior magis ad fuscum tendit.

Suidas vero propter varietatem colorum ait Charadrium pro rebus obiectis mutari, εἶδος ὀρνέου μεταβαλλόμενον εἰς τὰ προκείμενα: ex quibus refellas Phy-

siologum, nisi per λευκὸν, τὸ θαυγὲς intellexerit, idque propter auis auruginem, Nam Eustathius ad Homerum λευκὸν etiam θαυγὲς nominari animaduertit, sed magis conuenit limpido quam luteo. Itaque non puto eos à veritate alienos qui Charadrium Ictericorum medicum, Icterum quoque appellari existimant, quanquam ab aliis distingui non ignoro.

FINIS OBSERVATIONVM.

INCIPIVNT AENIGMATA SYMPOSII POETÆ.

HÆC quoque Sympoſius de carmine luſit inepto,
Sic tu Sexte doces, ſic te deliro magiſtro.
Annua Saturni dum tempora feſta rediſſent
Perpetuo ſemper nobis ſolemnia ludo
Poſt epulas lætas, poſt pocula dulcia menſæ
Deliras inter vetulas, pueroſque loquaces,
Cum ſtreperet latè madidæ facundia linguæ.
Tum verboſa cohors ſtudio ſermonis inepti
Neſcio quas paſſim magno de nomine nugas
Eſt meditata diu, ſed friuola multa locuta eſt.
Nec mediocre fuit magni certaminis inſtar
Ponere diuerſa, vel ſoluere quæque viciſſim.
Aſt ego ne ſolus fœdè tacuiſſe viderer,
Qui nihil attuleram mecum, quod dicere poſſem,
Hos verſus feci ſubito de carmine vocis.
Inſanos inter ſanum non eſſe neceſſe eſt.
Da veniam lector. quid non capit ebria muſa?

I. GRAPHIVM.

De ſummo planus ſed non ego planus in imo,
Verſor vtrinque manu, diuerſo & munere fungor,
Altera pars reuocat, quidquid pars altera fecit.

II. ARVNDO.

Dulcis amica Dei, semper vicina profundis,
Suaue canens musis, nigro perfusa colore
Nuncia sum linguæ digitis signata magistris.

III. ANNVLVS CVM GEMMA.

Corporis extremi non magnum pondus adhasi,
Ingenitum dicat, ita ponderenemo grauatur.
Vna tamen facies, plures habitura figuras.

IV. CLAVVS.

Virtutes multas de viribus adfero paruis,
Pando domus clausas, iterum sed cludo patentes.
Seruo domum domino, sed rursus seruor ab ipso.

V. CATENA.

Nexa ligor ferro multos habitura ligatos,
Vincior ipsa prius, sed vincio victa vicissim.
Et solui multos, nec sum tamen ipsa soluta.

VI. TEGVLA.

Terra mihi corpus, vires mihi præstitit ignis.
Est domus in alto, sedes est semper in alto.
Et me perfundit qui me cito deserit humor.

VII. FVMVS.

Sunt mihi, sunt lacrymæ, sed non est causa doloris.
Est iter ad cœlum, sed me grauis impedit aër.
Et qui me genuit, sine me non nascitur ipse.

VIII. NEBVLA.

Nox ego sum facie, sed non sum nigra colore,
Inque die media tenebras tamen adfero mecum,
Nec mihi dant stellæ lucem, nec Cynthia lumen.

IX. PLVVIA.

Ex alto venio, longa delapsa ruina,
De cœlo cecidi medias transmissa per auras.
Sed finem excepit, qui me simul ipse recepit.

X. GLACIES.

Vnda fui quondam, quod me cito credo futuram,

Nec rigidi cœli duris connexa catenis.
Nec calcata pati possum, nec nuda teneri.

XI. Flvmen et piscis.

Est domus in terris, clara quæ voce resultat,
Ipsa domus resonat, tacitus sed non sonat hospes:
Ambo tamen currunt, hospes simul, & domus una.

XII. Nix.

Pulvis aquæ tenuis modico cum pondere lapsus
Sole maden, æstate fluens, in frigore siccus,
Fluminaque facturus, totas prius occupo terras.

XIII. Navis.

Longa fero velox formosæ filia silvæ
Innumeris pariter comitum stipata cateruis,
Curro vias multas vestigia nulla relinquens.

XIV. Pvllvs in ovo.

Mira tibi referam nostræ primordia vitæ,
Nondum natus eram, nec eram tum matris in aluo.
Iam posito partu natum me nemo videbat.

XV. Vipera.

Non possum nasci, si non occidero matrem,
Occidi matrem, sed me manet exitus idem.
Id mea mors patitur, quod iam mea fecit origo.

XVI. Tinea.

Littera me pauit, nec quid sit littera noui.
In libris vixi, nec sum studiosior inde.
Exedi musas, nec adhuc tamen ipsa profeci.

XVII. Aranea.

Pallas me docuit texendi nosse laborem,
Nec pepli radios poscunt, nec licia telæ.
Nulla mihi manus est, pedibus tamen omnia fiunt.

XVIII. Coclea.

Porto domum mecum, semper migrare parata,
Mutatoque solo non sum miserabilis exul,
Sed mihi conchylium de cœlo nascitur ipso.

XIX. Rana.

Rauca sonans ego sum media vocalis in vnda,
Sed vox laude sonat, qua se quoque laudet & ipsa.
Cumque canam semper, nullus mea carmina laudat.

XX. Testvdo.

Tarda gradu lento, specioso prædita dorso,
Docta quidem studio, sed sæuo prædita fato.
Viua nihil dixi: quæ sic modo mortua canto.

XXI. Talpa.

Cæca mihi facies atris obscura tenebris,
Nox est ipse dies, nec sol mihi cernitur vllus.
Malo tegi terra, sic me quoque nemo videbit.

XXII. Formica.

Prouida sum vita, sed non sum pigra labore,
Ipsa ferens humeris secure præmia brumæ
Nec gero magna simul, sed congero multa vicissim.

XXIII. Mvsca.

Improba sum fateor, quid enim gula turpe veretur?
Frigora vitabam, quæ nunc æstate reuertor
Sed cito submoueor, facto conterrita vento.

XXIV. Gvrgvlio.

Non bonus agricolis, non frugibus vtilis hospes,
Non magnus forma, non recto nomine dictus,
Non gratus Cereri, non paruam sumo saginam.

XXV. Mvs.

Parua mihi domus est, sed ianua semper aperta,
Exiguo sumptu furtiua viuo sagina,
Quod mihi nomen inest, Romæ quoque consul habebat.

XXVI. Grvs.

Littera sum cœli penna perscripta volantis,
Bella cruenta gerens volucri discrimine Martis,
Nec vereor pugnas, dum non sit longior hostis.

XXVII. Cornicvla.

Viuo nomen vitæ, si non me Græcia fallit,

Atraque sum semper nullo complexa dolore.
Et non irascens vltro conuicia dico.

XXVIII. VESPERTILIO.

Nox mihi dat nomen, primo de tempore noctis,
Pluma mihi non est, cum sit mihi penna volantis,
Sed sedeo in tenebris nec me committo diebus.

XXIX. ERICIVS.

Plena domus spinis, parui sed corporis hospes,
Incolumi dorso, telis completus acutis.
Sustinet armatas sedes habitator inermis.

XXX. PISCATOR ET PISCICVLI.

Est noua nostrarum cunctis captura ferarum,
Vt si quod capias, id tu tibi ferre recuses.
Et quod non capias, tecum tamen ipse reportes.

XXXI. PHOENIX.

Vita mihi mors est, morior si cœpero nasci.
Sed prius est fatum, læta quam lucis origo.
Sic solos manes ipsos mihi dico parentes.

XXXII. TAVRVS.

Mœchus eram regis, sed lignea membra sequebar,
Et Cilicus mons sum, sed non sum nomine solo,
Et vehor in cœlis, & in ipsis ambulo terris.

XXXIII. LVPVS.

Dentibus insanis ego sum qui vinco bibentes
Sanguineas prædas quærens, victusque cruentos,
Multa cum rabie vocem quoque tollere possum.

XXXIV. VVLPES.

Exiguum corpus, sed cor mihi corpore maius,
Sum versuta dolis, arguto callida sensu,
Et fera sum sapiens, sapiens fera si qua vocatur.

XXXV. CAPRA.

Alma Iouis nutrix, longo vestita capillo,
Culmina difficili peragrans super ardua gressu,
Custodi pecorum tremula respondeo lingua.

XXXVI. PORCVS.

Setigeræ matris fœcunda natus in aluo
Desuper exalto virides expecto saginas,
Nomine numen habens, si littera prima periret.

XXXVII. MVLA.

Dissimilis patri, matris diuersa figura,
Alterni generis, generi non apta propago.
Ex alys nascor, nec quisquam nascitur ex me.

XXXVIII. TIGRIS.

A fluuio dicor, fluuius vel dicitur ex me.
Iunctaque sum vento, vento velocior ipso.
Et mihi dat ventus natos, nec quæro maritum.

XXXIX. CENTAVRVS.

Quattuor insignis pedibus, manibusque duabus.
Dissimilis mihi sum, quia sum non vnus, & vnus.
Et vehor, & gradior, quia me mea corpora portant.

XL. PAPAVER.

Grande mihi caput est, intus sunt membra minuta.
Pes vnus solus, sed pes longissimus vnus.
Et me somnus amat, proprio nec dormio somno.

XLI. MALVA.

Anseris esse pedes similes mihi nolo negare,
Nec duo sunt tantum sed plures ordine cernis,
Et tamen hos ipsos omnes ego porto supinos.

XLII. BETA.

Tota vocor græce, sed non sum tota latinè,
Ante tamen mediam cauponis scripta tabernam,
In terris nascor, lympha lauor, vngnor oliua.

XLIII. CVCVRBITA.

Pendeo dum nascor, rursus dum pendeo nascor,
Pendens commoueor ventis, & nutrior vndis.
Pendula si non sim, non sum iam tamque futura.

XLIV. CEPE.

Mordeo mordentes, vltro non mordeo quenquam,

Sed

Sed sunt mordentem multi mordere parati,
Nemo timet morsum, dentes quia non habeo vllos.

XLV. Rosa.

Purpura sum terræ pulchro perfusa rubore,
Septaque ne violer telis defendor acutis.
O felix longo si posßim viuere fato.

XLVI. Lilivm.

Magna quidem non sum, sed ineſt mihi maxima virtus,
Spiritus eſt magnus, quamuis sim corpore paruo,
Nec mihi germen habet noxam, nec culpa ruborem.

XLVII. Thvs.

Dulcis odor, nemoris flamma, fumoque fatigor,
Et placet hoc superis, medios quod mittor in ignes
Cum mihi peccandi meritum natura negarit.
Nec mihi pœna datur: sed habetur gratia danti.

XLVIII. Myrrha.

De lacrymis, & pro lacrymis mea cœpit origo.
Ex oculis fluxi, sed nunc ex arbore nascor.
Latus honor frondis, triſtis sed imago doloris.

XLIX. Ebvr.

Dens ego sum magnus populis cognatus Eois.
Nunc ego per partes in corpora multa receßi.
Nec remanent vires, sed formæ gratia manſit.

L. Foenvm.

Herba fui quondam viridi de gramine terra,
Sed calybis duro mollis præciſa metallo
Mole premor propria, tecto concluſa sub alto.

LI. Mola.

Ambo sumus lapides, vna sumus ambo iacentes,
Quam piger eſt vnus, tantum non eſt piger alter,
Hic manet immotus, non deſinit ille moueri.

LII. Farina.

Inter saxa fui, quæ me contrita premebant,
Vix tamen effugi totis conliſa medullis,

Et nunc forma mihi minor est, sed copia maior.

LIII. VITIS.

Nolo thoro iungi, quamuis placet esse maritam:
Nolo virum thalamo, per me mea nata propago est.
Nolo sepulchra pati, scio me submergere terræ.

LIV. HAMVS.

Exiguum corpus flexu mucronis adunci
Fallaces escas medio circumfero fluctu.
Blandior vt noceam, mortis præmitto saginam.

LV. ACVS.

Longa, sed exilis, tenui producta metallo,
Mollia duco leui comitantia vincula ferro,
Et faciem læsis, & nexum reddo solutis.

LVI. CALIGA.

Maior eram longè quondam, dum vita manebat,
Sed nunc exanimis lacerata, ligata, reuulsa,
Dedita sum terræ, tumulo sed condita non sum.

LVII. CLAVVS CALIGARIS.

In caput ingredior, quia de pede pendeo solo,
Vertice tango solum, capitis vestigia signo,
Sed multi comites casum patiuntur eundem.

LVIII. CAPILLVS.

Findere me nulli possunt, præcidere multi,
Sed sum versicolor, albus quandoque futurus.
Malo manere niger, minus vltima fata verebor.

LIX. PILA.

Non sum cincta comis, & non sum compta capillis,
Intus enim crines mihi sunt, quos non videt vllus.
Me que manus mittunt, manibusque remittor in auras.

LX. SERRA.

Dentibus innumeris sum toto corpore plena.
Frondicomam sobolem morsu depascor acuto,
Mando tamen frustra, quia respuo præmia dentis.

LXI. PONS.

Stat nemus in lymphis, stat in alto gurgite silua,
Et manet in mediis vndis immobile robur.
Terra tamen mittit, quod terra munera præstat.

LXII. SPONGIA.

Ipsa grauis non sum, sed aquæ mihi pondus inhæsit,
Viscera nota tamen patulis diffusa cauernis.
Intus lympha latet, sed non se sponte profundit.

LXIII. TRIDENS.

Tres mihi sunt dentes, vnus quos continet ordo,
Vnus præterea dens est, & solus in imo.
Me que tenet numen, ventus tumet, æquora curant.

LXIV. SAGITTA.

Septa graui ferro, leuibus circundata pennis,
Aëra per medium volucri contendo meatu.
Missaque discedens, nullo mittente reuertor.

LXV. FLAGELLVM.

De pecudis dorso pecudes ego terreo cunctas,
Obsequio cogens moderati lege doloris,
Nec volo contemni, sed contra nolo nocere.

LXVI. LATERNA.

Cornibus apta cauis tereti perlucida giro,
Lumen habens intus diuini ceteris instar.
Noctibus in mediis faciem non perdo dierum.

LXVII. SPECVLAR.

Perspicior penitus nec luminis arceo visus,
Transmittent oculos intra mea membra meantes,
Nec me transit hiems, sed sol tamen emicat in me.

LXVIII. SPECVLVM.

Nulla mihi certa est, nulla est peregrina figura,
Fulgor ineſt intus radianti luce coruscus,
Qui nihil ostendit, nisi si quid viderit ante.

LXIX. RATIO.

Lex bona dicendi, lex sum quoque dura tacendi,
Vis auidæ linguæ finis, sine fine loquendi.

Ipsa fluens dum verba fluunt, vt lingua quiescat.

LXX. PVTEVS.

Mersa procul terris in cespite lympha profundo,
Non nisi perfossis possum procedere riuis,
Labor & ad superos alieno ducta labore.

LXXI. TVBVS.

Truncum terra tegit, latitant in cespite lymphæ,
Alueus est modicus, quiripas non habet vllas,
In ligno vehitur medio, quod ligna vehebat.

LXXII. VTER.

Non ego continuo morior, dum spiritus exit,
Nam redit assidue, quamuis & sæpe recedat.
Nunc mihi magna meæ est animæ, nunc nulla facultas.

LXXIII. LAPIS.

Deucalion ego sum crudelior hospes in vnda,
Adfinis terræ, sed longè durior illa.
Littera decedat, volucris tum nomen habebo.

LXXIV. CALX.

Euasi flammas, ignis tormenta refugi,
Ipsa medela meo pugnat contraria fato.
Ardeo de lymphis, mediis incendor ab vndis.

LXXV. SILEX.

Semper ineſt intus, sed raro cernitur ignis,
Intus enim latitat, sed solos prodit ad ictus.
Nec lignis, vt viuat, eget, nec vt occidat vndis.

LXXVI. ROTA.

Quatuor æquales currunt ex arte sorores.
Sic quasi certantes cum sit labor omnibus vnus,
Et prope sunt pariter, nec se contingere possunt.

LXXVII. SCALÆ.

Nos sumus ad cœlum quæ scandimus alta petentes
Concordi fabrica, quas vnus continet ordo.
Vt simul hærentes per nos comitentur ad auras.

LXXVIII. Scopa.

Mundi magna parens laqueo connexa tenaci,
Iuncta solo plano, manibus compressa duabus,
Ducor vbique sequens, & me quoque iuncta sequuntur.

LXXIX. Tintinnabvlvm.

Ære rigens curuo, patulo componor in orbe
Mobilis est intus linguæ crepitantis imago.
Non resonat positus, motus quoque sæpe resultat.

LXXX. Conditvm.

Tres olim fuimus qui nomine iungimur vno,
Ex tribus est vnus, tres commiscentur in vno.
Quisque bonus per se, melior qui continet omnes.

LXXXI. Acetvm ex vino.

Sublatum nihil est, nihil est extrinsecus auctum.
Quod fuerat non est, cœpit quod non erat, esse.
Nec tamen inueni quidquid prius esse reliqui.

LXXXII. Malvm.

Nomen habens græcum, contentio magna dearum
Fraus iuuenis pulchri multarum cura sororum.
Excidium Troiæ, dum bella cruenta peregi.

LXXXIII. Perna.

Nobile duco genus magni de gente Catonis,
Vna mihi soror est, plures licet esse putentur.
De fumo facies, sapientia de mare nata est.

LXXXIV. Mallevs.

Non ego de toto mihi corpore vendico vires,
Sed capitis pugna nulli certare recuso.
Grande mihi caput est, totum quoque corpus in illo.

LXXXV. Pistillvs.

Contero cuncta simul virtutis robore magno,
Vna mihi ceruix, capitum sed forma duorum.
Pro pedibus caput est: nam cetera corpora non sunt.

LXXXVI. Strigilis.

Rabida, curua, capax alienis humida guttis,

Luminibus falsis auri mentita colorem,
Dedita sudori, modico succumbo labori.

LXXXVII. BALNEVM.

Per totas ædes innocius introit ignis,
Est calor in medio magnus, quem nemo veretur.
Non est nuda domus, sed nudus conuenit hospes.

LXXXVIII. TESSERA.

Dedita sum semper voto non certa futuro,
Iactor in ancipites varia vertigine casus.
Non ego mœsta malis, no rebus læta secundis.

LXXXIX. PECVNIA.

Terra fui primo latebris abscondita duris,
Nunc aliud pretium flammæ, nomenque dedere.
Nec iam terra vocor, licet ex me terra paretur.

XCI. MVLIER GEMINOS PARIENS.

Plus ego sustinui, quam corpus debuit vnum.
Tres animas habui, quas omnes intus habebam.
Discessere duæ, sed tertia pene secuta est.

XCI. MILES PODAGRICVS.

Bellipotens olim sæuis metuendus in armis,
Quinque pedes habui, quod nunquam nemo negauit:
Nunc mihi vix duo sunt, inopem me copia fecit.

XCII. LVSCVS.

Cernere iam fas est, quod vix tibi credere fas est.
Vnus ineſt oculus, capitum sed millia multa.
Quicquid habet vendit, quod non habet vnde parabit.

XCIII. FVNAMBVLVS.

Inter luciferum cœlum, terrasque iacentes,
Aëra per medium doctus meat arte viator.
Semita sed breuis est, pedibus nec sufficit ipsis.

XCIV. DE VIII. VT TOLLAS VII. ET VI. REMANEANT.

Nunc mihi iam credas, fieri quod posse negatur.
Octo tenens manibus, sed me monstrante magistro,

Sublatis septem, reliqui tibi sex remanebunt.

XCV. Vmbra.

Insidias nullas vereor de fraude latentes,
Nam Deus attribuit huius mihi munera formæ,
Quod me nemo monet, nisi qui prius ipse monetur.

XCVI. Echo.

Virgo modesta nimis, legem bene seruo pudoris,
Ore procax non sum, nec sum temeraria lingua,
Vltro nolo loqui, sed do responsa loquenti.

XCVII. Somnvs.

Sponte mea veniens varias ostendo figuras,
Fingo metus varios nullo discrimine veros,
Sed me nemo videt, nisi qui sua lumina claudit.

XCVIII. Monvmentvm.

Nomen habens hominis post vltima saxa relinquo,
Nomen inane manet, sed dulcis vita profugit.
Vita tamen superest morti post tempora vitæ.

XCIX. Anchora.

Mucro mihi geminus ferro coniungitur vnco.
Cum vento luctor, cum gurgite pugno profundo.
Scrutor aquas medias, ipsas quoque mordeo terras.

C. Lagena.

Mater erat tellus, genitor fuit ipse Prometheus
Auriculæque regunt redimitæ ventre cauato
Dum cecidi infelix mater mea me ante diuisit.

FINIS.

INDEX AENIGMATVM.

Acetum ex vino.	81	Anulus.	3	Beta.	42
Acus.	55	Aranea.	17	Caliga.	56
Anchora.	99	Arundo.	2	Calx.	74
		Balneum.	87	Capillus.	58

Capra. 35
Catena. 5
Centaurus. 39
Cepa. 44
Clauis. 4
Clauis calig. 57
Coclea. 18
Conditum. 80
Cornicula. 27
Cucurbita. 43
Ebur. 49
Echo. 96
Ericius. 29
Farina. 52
Fenum. 50
Flagellum. 65
Flumen, & pisces. 11
Formica. 22
Fumus. 7
Funambulus. 93
Glacies. 10
Graphium. 1
Grus. 26
Gurgulio. 24
Hamus. 54
Lagena. 100
Lapis. 73
Laterna. 66
Lilium. 46
Lupus. 33
Luscus. 92
Malleus. 84
Malua. 41
Malum. 82
Miles Podagricus. 91
Mola. 51
Monumētū. 98
Mulier geminos pariens. 90
Mus. 25
Musca. 23
Myrrha. 48
Nauis. 13
Nebula. 8
Nix. 12
Papauer. 40
Pecunia. 89
Pedicula. 30
Perna. 83
Phœnix. 31
Pila. 59
Pistillus. 85
Pluuia. 9
Pons. 61
Porcus. 36
Pullus in ouo. 14
Puteus. 70
Rana. 19
Ratio. 69
Rosa. 45
Rotæ. 76
Sagitta. 64
Scalæ. 77
Scopæ. 78
Serra. 60
Silex. 75
Somnus. 97
Specular. 67
Speculum. 68
Spongia. 62
Talpa. 21
Taurus. 32
Tegula. 6
Tessera. 88
Testudo. 20
Tinea. 10
Tintinnabulū. 79.
Tridens. 63
Tubus. 71
Tus. 47
Tigris. 38
Vespertilio. 28
Vitis. 53
Vipera. 15
Vmbra. 95
Vter. 72
Vulpes. 34

FINIS.

INDEX IN HORI

HIEROGLYPHICA ET OBSERVATIONES.

A.

Abominatio. 38
Accipiter pro anima. 9
Accipiter aquam non bibit. 9
Accipiter ortum versus. 57
Accipiter prægnans. 89
Accipiter Dei symbolũ. 125
Accipiter solis signum. 129
Accipiter omnium quæ celeriter fiunt, symbolum. ib.
Accipitrum fabulosa oracula. 176
Accipitrum intestina à falsis prophetis deuorata. ibid.
Accipiter mysticum librum defert. 177
Accipitris Symbola multa. 6. 9
Acerra incensa. 26
Accusatiuis veteres Græci abusi pro nominatiuis. 217
Adulatione deceptus. 8
Adynatum. 46
Ædificatio. 97
Ægrotans ob accusatoris cõuicia. 73
Ægyptus. 26.
Ægyptus vmbilicus orbis' ibid.
Ægyptij sole gaudent. 33
Ægyptiæ literæ. 34.
Ægyptij iunco scribunt. ibid
Æquinoctia per cynocephalum. 21
Æuum. 2
Agricultura. 124
Alimentum. ibid.
Altare magnum Hebræorum cur leo Dei dictum. 199
Ambre sancta. 34
Amens. 42
Amor fidelis in Deum. 146
Amuleta sanctorum. 203

Anemone. 54
Anima. 9
Anima nutritur sanguine. 9
Anima flammei vigoris impetus. 178
Anima leui igne lustranda ex testimonio gentilium. ib.
Animæ partes octo. 179
Animæ domus apud Hebræas mulieres. 204
Animantia conyza vescentia. 81
Animus perpetuo agitatus. 86
Annulus Christianorum. 187
Annulus Aegyptiorum militum. 186
Anni primordium apud Aegyptios Sothis canicula. 171
Annus duplex Aegyptiorum. 174
Annus per palmam. 5. & arui partem. 6
Anguis caudam mordens. 46
Anguilla. 89
ἀνθρωπολία quid sit. 226
Apis. 161
Apum rex. 49
Aqua & ignis. 38
Aquila. 70
Aquilæ pullus. 53
Aquila & unco rostro. 86
Aquilæ iuuentus. 142
Aquila senescens. ibid.
Armatus & sagittas iaculans. 54
Arpedonaptæ apud Aegyptios qui sint. 204
Ars per hominem. 124
Aspides regibus tribuebantur. 169
Astra à quibus dicta fata. 191
Astrocyon. 5
Atramentum cum cribro & iunco. 34
Auditus. 41
Auersio. 57
Auris picta. ib.
Aures igne signatæ & frons candenti ferro à Iacobitis inusta. 212
Auritus. 74
Autochton. 26
Axiomatici. 54

B.

Βαΐα quæ sint. 228
Baieth quid Aegyptiis. 9
Barcæorum stratagema ad milites animandos. 188
Basiliscus. 73
Basiliscus quomodo dicatur Dijs circumponi. 169
Basiliscus Dijs tributus & quare. ibid.
Basilisci cadauer à Pergamenis emptum. 171

Basilidis imagunculæ magicæ. 202
Beatitudinis arcta via. 153
Belli acies. 54
Blaconomion. 193
Bonis alienis vescens. 94
Bos. 124
Bouis masculi cornu. 57
Bouis fœminæ cornu. ib.

C.

Caccus. 74
Camelus. 89
Cancer cum ostreo. 90
Candelabra ex vulturis tibiis. 189
Canis. 37
Canes duo. 129
Canis funus procurantes fiunt splenetici. 37
Canis cum veste regia. ibid.
Canis auersus. 57
Capita duo. 26
Capra naribus & auribus respirans. 74.77
carabus cum polypo. 90
καρκίνιον. 81
castitatis typus. 165
castor. 74
ceruus. 75
ceruus & vipera. 85
ceruus cum tibicine. ib.
ceruus ad fontes. 141
cerui descriptio. ibid.
ceruus post serpentem deuoratum si aquam inuenit, annos 50. viuit. ibid.
charadrij medici oculi. 162
christianus à dæmone irretitus. 137
christiani quid iuberentur ferre in annulis. 187
christus per Pelicanum. 145
christi salutaris aspectus. 162
cibos vomens. 93
cicada. 70
ciconia. 73. & 165
ciranidis fabulosæ commentationes & deliria. 176
cœlum. 13
cognitio. 42
columba. 45
columba nigra. ib.
columba dorso erecto. 66
columbæ esus antidotum luis. 46
concordia. 54
concilij Bracarensis decretum contra Mathemat. iudiciarios. 193
conuersiones & circuli in sacris. 222
cor. 33
cor quomodo septum animæ. 179
cor & anima quomodo dicta apud Aegyptios. 9

Cor apud Ægyptios quid sit. ibid.
Cor faucibus appensum. 53
Corniscæ diuæ. 185
Cornicis ouum. 9. 10
Cornix solitaria. ib.
Cornicis pulli. 86
Cornix ærea in vrbe Coronæa. 185
Cornix mortua. 85
Coronæ ex loto. 226
Coturnix. 41
Coturnicis os. 54
Crocodilus. 49. 50. 130
Crocodilus in se furit. 50.
Crocodili causa. 50
Crocodili vespa. 58
Crocodilus ibis pennas habens. 81
Crocodilus impudentiæ Symbol. 125
Crocodilus ore aperto. 81
Crucis signum apud Ægyptios dictum monadis hoc est Dei signum. 191
Cucupha. 45
Cucupha sceptris deorum imposita. ibid.
Culicolum copia per vermes. 66
Curam sui non habens. 90
Custos est caput leonis. 22
Custodis simulachrum. 38
Cygnus. 65
Cynocephalus. 18
Cynocephali in templis nutriti. ib.
Cynocephalus non totus semel moritur. ibid.
Cynocephali literarum periti. 21

D.

DAemon ruens in gratia destitutos. 153
Dæmon illudens vanis. 165
Dæmon animas venans. 158
Damno proprio læsus. 74
Damnis prioribus emendatus. 81
Dea per vulturem. 14
Debilis conualescens. 89
Deus rerum omnium fundamentum.
Deus mundi rector per sydus.
Deus. 53. 125
Deum cognitu difficilem quomodo notarent. 133
Dijs tributus basiliscus & quare. 170
Deus mens in igne circulari secundum Democritum. 221
Deuinciendi si bi vim habẽs.

Diademata Aegyptiorum regum aſpidibus implexa. 169
Digitus. 54.57
Dimenſio. 57.ibid.
Diſcretio. 157
Diuitiarum copia per Oceanum. 137
Doctrina. 34
Domi manens. 74
Dominica Palmarum quam celebris apud Græcos. 227
Dona & largitiones Imperatorum dictæ βάια, hoc eſt rami palmarum & earum ritus. 228
Dux ſiue Imperator ſuæ nationis. 90

E.

EDens. 81
Ἐκσοΐζειν. 62
Elephas cum proboſcide. 82
Elephas cum ariete. ibid.
Elephas cum pardo. ib.
Elephas dentes defodiens. 85
Elephas à fœmina deceptus. 138
Elephantis natura. ibid.
Elephas fœmina mandragoram edit & offert maſculo. ib.
Elephas in terram partum non edit. ibid.
Eutaphiaſtæ. 207
Equa lupum conculcans. 65
Equus. 126
Equi cadauer. 65
Equus & otis. 69
Eſus piſcium ſacer. 38
Eſus columbæ, luis antidotum. 46
Eurymnus dæmon quis. 189

F.

FAces & leones. 78
Facultatum cuſtodia. 130
Fame enectus ſenex. 86
Fatum. 17.58
Felis mas ad ſolis curſum pupillas mutat. 13
Felis aquaticus. 93
Fiducia. 126
Filius. 42
Filio inuiſo hæreditatem relinquens. 74
Finis. 34
Fiſtula. 97
Fœcundus. 49
Fœtus imperfectus. 26
Folia. 58
Formica. 42.157.
Formicæ diſceſſus. 61
Formica cum pennis veſpertilionis. 74

Formicæ proprietas. 157
Formica grana dissecans. ib.
Formica æstiuum & hybernum tempus præsentit. ib.
Fortis & temperans. 38
Frons à Iacobitis candenti ferro inusta. 212
Fullo. 49
Fumus. 57
Furiosus. 49
Futurorum cognitio. 13

G.

GRatus animus. 45
Generationis signum puer. 125
Genituræ signa pro amuletis gestata. 202
Genethliacus. 28
Grus vigilans. 86
Grus volans. ibidem.
Gulosus. 93
Gustus. 30

H.

HAdriani calumnia in christianos. 206
Hazmorach ramus & sonus. 224
Hemisphæria duo. 129
Hercion herba. 6
Hieracium herba quæ. 177
Hierophori & Hierostoli qui. 204
Hirundo. 61
Homo. 124
Homines duo in magistratus ornamentis. 54
Homo perditus. 62
Homo ex solaribus radiis contracta febri mortuus. 65
Homo qui se responso oraculi sanarit. 66
Homo bile carens. 66
Homo tuto vrbem incolens. ibid.
Homo debilior quem alius persequatur. ibid.
Homo à proprio patrono eiectus ac derelictus. 69
Homo sacris initiatus. 70
Homo ab inferioribus victus. 77
Homo inimico superior aut inferior. 77
Homo ab hostibus oppressus. ibid.
Homo qui iustam ætatem vixit. 85
Hora. 57
Horoscopus quis. 208
Humilitas. 158
Hyæna. 77
Hyæna ad dextram versa vel ad sinistram. 77

Hyænæ pellis. 77
Hydriæ tres. 25
Hydrologia Ægyptiaca. 22
Hyppopotamus. 57

I.

IBis. 33.129
Ibidis pennæ. 33
Ibis principium numeri & mensuræ præbuit. 129
Ichneumon. 61
Idola magica ad curationes morborum vsurpata. 203
ἱερογραμματέων officium. 205
ἱερογραμματεὺς quis & eius habitus. 208
Iesu nomen à piis in cute ferro candenti inurebatur. 187
Ignis & aqua. 38
Ignis. 57
Igne peruſtus. 73
Igne ob iracundiam caſtigatus. 78
Imago cum gladio vmbilico tenus. 57
Impietas. ibid.
Impoſtores quomodo vocant ſua prognoſtica. 173
Impudens. 89
Impudentia. 42.125
Impurus. 41
Intemperans. 81
Inexpertus. 58
Infeſtus omnibus. 89
Ingenij ſolertia per hominem. 124
Ingratus. 45
Inimicus cum pari inimico congrediens. 62
Innocentia. 154
Inſanire deſinens. 97
Inſtabilis. 77
Inſtauratio rerum diuturna. 70
Interitus. 41
Inualidus. 61
Inundatio. 25
Ira. 18.22
Ira immodica. 62
Iudæi cur vſi maliis Perſeæ arboris. 225
Iudex. 37.38
Iudex æquus. 97
Iudicium & delectus. 42
Iunco ſcribunt Ægyptij. 34
Iuno. 13
Iuſtitiæ ſeruator oculus. 130
Ixionij amici, qui? 223

L.

LAmia. 93
Lapſus tegens. 74
Laurus aduerſus morbos optima. 66
Leæna. 82
Leæna cæcum parit catulum. 134

Leo. 22
Leonis pili instar radiorum solis. ibid.
Leonis anteriora. 22
Leonis caput. ibid.
Leonis signum in precibus. 25
Leo catulos cauda flagellans. 62
Leones & faces. 78
Leo simiam vorans. ib.
Leo fortitudinis signum. 124
Leo sua tegens vestigia. 133
Leonis oculi semper vigilant. 134
Leo catulis reddit spiritum. ibid.
Leonum effigies in templis. 199
Leones in thronis regum. 200
Leones in fontibus. ib.
Leones in sepulchris & à quo primum mos ille inuentus. ibid.
Lepus. 29
Liber signatus. 58.
Liberi matribus insidiantes 77
Liberos valere iubens. 89
Libertas. 124
Limes. 13
Linea recta cum altera superne inflexa. 58
Lineæ planæ decem. ibid.
Lingua genitrix rerum. 25
Lingua cum oculo. 29
Lingua cum manu. 29
Lingua admota dentibus. 30
Litteræ. 18
Litteræ Aegyptiæ. 34
Litteræ septem duobus digitis inclusæ. 58
Longæuus. 30
Luis antidotum columbæ esus. 46
Lumbus. 54
Luna. 18. 129
Lunæ ortus. 21
Lupus aduersus. 57
Lupus deperdita extrema cauda. 78
Lupus & lapis. 78
Lux & spiritus à Leone catulis redditus. 134

M.

Magistratus. 37. 38
Malis Perseæ arboris cur vsi sunt Iudæi. 225
Manus hominis. 97
Manus cum lingua. 29
Manus cum arcu & scuto. 54
Manus dextra passis digitis. 130
Manus sinistra contracta. ib.
Mars & Venus. 9

Masculi

Masculi anima. 53
Mater. 13
Meisi apud Ægyptios, quid. 46
Mensis. 49
Minerua. 13
Misericordia. ibidem
Mœra. 172
Monachus otiosus. 162
Morbus per anemonas. 54
Mors. 58
Mula. 65
Mulier desponsata. 57
Mulier vidua. 61
Mulier virago. 157
Mulier sterilis. 65
Mulier quæ infantes fœminas peperit. 65
Mulier abortiens. ibid.
Mulier lactans. 69
Mulier semel enixa. 82
Multitudo. 54
Mundus. 5
Mus. 41
Mundi pictura. 5
Mures pistores indicant. 41. 42
Mus, rana, auis, iaculum, aratrum, missa à Scytharum rege ad Darium. 129
Musa. 58
Musca. 42
Musicus senex. 65
Mustella. 62

N.

NAtatio. 18
Nilus dux Ægypti. 25
Nili inundatio. 25
Noctua cum passere. 69
Notæ militum Romanorum. 96
νῦς Ægyptiis quid. 26
Nox. 53
Numerus primarius. 17. 18
Numerus. 1095. 29
Numerus triennis quis. ibid.
Nuptiæ per cornicem. 9. 10
Nutrimentum primum. 126
Nycticorax. 58

O.

OBsidio. 58
Occasus solis. 50
Oceanus. 137
Oculus cum lingua. 29
Oculus iustitiæ seruator. 130
Oculus custos corporis. ibid.
Oculi leonis dormientis vigilant. 134
Odium. 125
Odoratus. 37
Odus quis apud Ægyptios sacerdotes. 208
Onocephalus. 26
Opus. 57
Opus futurum per aurem. 56,

Operum bonorum vberrimus fructus. 146
Orbis. 18
Orbis habitati ibid. regiones. ibid.
ὄρδινον. 86
Origanum. 61
Origo antiqua. 30
Orix. 41
Ortus siue generatio. 10
Ortus Solis. 50
Os. 53
Os boni viri. ibid.
Os spinæ dorsi. 54
Oscophori. 225
Osiridis simulachrum ex nouem cubitorum Smaragdo. 174
Ostreum & cancer. 90
Oris & equus. 66
ὠριὰν pro ὠρεὸς Ægyptiis. 17
Oua quæ in dextra & sinistra qualia. 6
Ouium mactator. 94

P.

PAlmæ ad Rhetorum fores affixæ. 226
Palumbes tauri folium teneus. 66
Prpyr fasciculus. 30
Pa dus. 85
Parostophorus quis. 209
Pars sinistra deterior. 65
Pars dextra melior. ibid.
Passer cum noctua. 66
Pastinaca piscis quis sit. 94
Pater. 9.10
Patris amans. 73
Patrimonium filiis relictum. 61
πάτρωνος nomen. 69
Pauo suos pedes intuens. 150
Pauo auis iactabunda. ibid.
Peccata agnoscens. 22
Pedes hominis. 49.53
Pelicanus. 42
Pelicano vulgus Ægyptiorum vescitur. 45
Pelicanus Christi symbol. 145
Pelicani amor erga pullos. ibid.
Pelles geminæ, altera hyænæ, altera pardi. 77
Perdicis fœcunditas. 146
Perdicis proprietas. ib.
Peregrinatus diu. 30
Perseæ arboris mala.
Pestilentia soli attribuitur. 129
Phœnix. 30.33
Phœnix mortuus solenniter curatur. ibid.
Phœnicis ætas. 33
Phœnix. 70.149

Phœnicis proprietas. ibid.
Phœnix vento pascitur. ibid.
Phœnices ἀγαθοδαίμονα vocant serpentem.
Phylacteria cur πάτταλα. 201
Picus δρυοκολάπτης dictus. 165
Picus inanes arbores occupans. ibid.
Pietatis & castitatis typus. ibid.
Pij sibi ferro candenti in cute nomen Iesu inurebant. 187
Pilæ ludus Vrania. 189
Piscis. 125
Piscium esus facet. 38
Pisces guloſi. ibid.
Pistores iudicati ex muribus. 41
Planetæ. 18
Pœna. 57
Pœnitens. 93.94.141
Pœnitentia & renouatio. 142
Populus regi ob sequens. 49
Polypus. 90
Polypus cum carabo. 90
Porcus. 62
Porta ad cœlum arcta. 150
Potentia per hominem. 124
Propheta quis? 209
Protoplasti lapsus. 138
Prudentia. 154
Prudentia œconomica. 157
Pudicitia. 38
Puella nubilis prandium dabat cornici. 184
Puellus. 125
Pullus aquilæ. 53

R.

RAcemi esu læsus & se curans. 86
Rami. 124
Rana. 29.89
Rana pedes posteriores habens. 89
Rana aquatica. 161
Ranæ terrestris & aquaticæ discrimen. 161.162
Rapax & iners. 81
Rapax. 49
Res aperta. 29
Rerum honestarum amore flagrans. 94
Res magnæ in paruulis. 161
Resipiscens. 97
Resurrectio Christi. 149
Rex potentissimus. 46
Rex vigilans. ibid.
Rex mundi dominus. ibid.
Rex à stultitia abhorrens. 82
Rex nugatorem auersans. ib.
Rex seorsum agens. 70
Regibus aspides tribuebantur. 169
Rhetores palmis donati 226

Risus. 37
Robur. 22. 124
Roboris signum cum ingenij solertia. 124
Robustus. 82
Ros è cœlo. 34
Rudis. 82

S.

Sabbatiani hæretici. 65
Sacer scriba. 37
Sacer scriba nulli gratificari debet. ibid.
Sacerdos à piscium esu alienus. 21
Sacerdotum Ægyptiorum, apud Ægyptios dignitas. 205
Sacerdotum postremis temporibus vilitas. 206
Sacramentum militare. 186
Salamandra. 73
Sapphirus veritatis. 180
Sbo Ægyptiis quid. 34
Scala. 58
Scarabæus. 10
Scarabæi generatio. ibid.
Scarabæi 30. digiti. 13
Scarabæus Mercurio sacer. 13
Scarabæus cæcus. 65
Scarus. 93
Sceleg tegens. 85
Scientiæ syderalis gnarus. 86
Scorpius & crocodilus σελινοδρόμια vulgo Almanachs vnde orta. 173
Sepia. 94
Sepulturæ prospiciens. 85
Sermo. 29
Sermones. 58
Serpens solo ore valet. 38
Serpens per rimam ingrediens. 150. 153
Serpens mundi imago. 5
Serpentis proprietas. 150
Serpens insiliens in nudos. 153
Serpens caput obtegens. 154
Serpens deponens venenum. 154
Serpentes ἀγαθοδαίμονες dicti ab Ægyptiis. 170
Sidus. 17
Silentium. 29
Simiam vorans leo. 78
Simij φιλοσοφία. 74
Simius lotium reddens. ibid.
Sinisteriani qui? 65
Sol. 129
Sol cur Deus κατ' ἐξοχήν. 174
Solis statua felis specie. 13
Sol horus quare. 22
Sol πολὺς dictus. 30
Sole gaudent Ægyptij. 33
Solis ortus. 50
Solis occasus. ibid.

Solis cursus in bruma. 53
Solis circulus cum stella & solis disco bipartito. 57
Sol in nauigio aut in crocodilo. 124
Soli pestilentia attribuitur. 129
Soldani dictum notabile ad regem Francorum. 213
Sothis canicula anni primordium apud Aegyptios. 171
Sothis aliàs σὶθ. 172
Sphinx. 124
Splen. 37
Splenetici fiunt, qui canis fúnus procurant. ib.
Stabile quid piam. 54
Stella. 53
Sternutatio. 37
Struthiocameli pennæ. 97
Sus pro tutela samnijs. 62
Symmachi error in loco Ezechielis. 224

T.

TAurus Aegyptiorum Deus quid de tota serpentum natura censuerit. 170
Talpa. 74
Tanyos arboris descriptio. 137
Tardus mouendis pedibus. 89
Tauri auricula. 41
Taurus sinistrorsum spectans. 81
Taurus caprifico reuinctus. 81
Taurus dextro genu alligatus. 69
Temerarius. 69
τελετὴ vox. 70
Templa draconis dicta. 170
Temperans & fortis. 38
Tempus per stellam. 53
Temporis generatio. 124
Terribilis. 26
Terra. ib.
Testamenta duo cornua sunt contra potestatem diaboli. 137
Teraphim quæ ex Elia Thesbite. 202
Timens discrimina. 78
Tonitru αἰέρος φωνὴ.
Torpedo piscis. 90
Tumultus. 54
Turtur. 70
Turtur laqueo implicatus.
Turturis viduitas. 146
Turtur ad finem vsque vitæ viduitatem custodit. ibid.
Tutela. 26
Tympani vis ad abigendos lupos. 78

V.

VAe Aegyptiis quid. 29
Vates. 37
Vaticinium sacri scribæ de Moyse.
Vbæus. 2
Velox & agilis. 85
Ventus. 57
Venus & Mars. 9
Veritatis sapphirus. 180
Vespæ. 65
Vespertilio. 69
Vespillo. 37
Vetustissimus. 57
Victus suppeditatio. 130
Vigil. 22
Vindemia copiosa. 86
Vipera. 73
Vipera & ceruus. 85
Vir. 9. 10
Viri bonii os. 33
Visus acutus. 59
Vita per Christum. 134
Vita longissima. 57
Vitis sylvestris tanys dicta. 137
Vnitas duæ lineæ. 17
Voluptas per tanyn. 137
Vorax post ieiunia. 142
Vox remota. 29
Vpupa. 86
Vpupa cum herba adianto. ibid.
Vrania ludus pilæ. 189
Vrsa prægnans. 82
Vrus ad Tanyn captus. 137
Vrus animal terribile aspectu. ibid.
Vrum quomodo capiant venatores. 137
Vulcanus mas & fœmina. 17
Vulpanser. 42
Vulpanseris calliditas. ibid.
Vulpes aues capiens. 158
Vulpis calliditas. ibid.
Vultur. 13. 19
Vultur ad prælij locum aduolat. 14
Vultur suo sanguine pullos pascit. 14
Vulturis pastus. 142
Vultur quomodo abstinentiam ingluuie compensat. 142

FINIS.

IN HORO

Operarum errore Græca Latinis non semper paribus linearum interuallis respondent, sed facile erit hæc Lectori discernere.

Quædam præterea errata in hoc opus irrepsere, ac primum in Hori Apollinis Hieroglyphica, quæ sic emendanda.

Pag. 7. l. 19. post ὑπερχὼ adde ἢ ἅμα. l. 23. ἱερέχια. l. ἱερχία. l. 25. ἔδη. l. ἔδ. Pag. 15. l. 27. περεῖπει, l. περιῆπεν. p. 24. l. 22. ὑδρεία. l. ὑδρεῖα. p. 28. l. 14. εἰ πὲρ. l. εἴπερ. l. 23. ἐφ' ὅτ. l. ἐφ' ὅτ. p. 31. l. 4. εὔρει l εὕρει. l. 9. τελεῖται l. τελεῖται. p. 31. l. 23. Αιγύπιος, l. Αἰγυπτίων. p. 32. l. 2. φοινίκι, l. φοίνικι, l. 21. ὧ πὲρ, l. ὥνπερ, l. 22. ἀφηὴς, l. ἀφυὴς. p. 35. l. 28. ἔτε, l. εἴτε. p. 36. l. 8. εἰ, l. εἰς. p. 39. l. 13. ταύρυε l. ταύρε. p. 40. l. 18. ἀρτοκόπων, l. ἀρτοκόπων. p. 43. l. 18. καπακχαύμενα, l. καταχαυόμενα. p. 44. l. 24. γαμὸν, l. γάμον. pag. 47. l. 10. κάκιτον, l. κράτιτον. l. vlt. δακτύοισιν, l. δεικτύοισιν. p. 48. l. 19. γραφέα, l. γραφέα. p. 71. l. 16. ἄλλως, l. ἄλλος. p. 75. l. 5. ἄχεαν, l. ἄχεαν. p. 76. l. 12. δίλούντις, l. δίλεῦντες. p. 8. l. pen. δίγης l. θίγης.

In Clementis Alexandrini, & S. Epiphanij Symbola.

Pag. 127. l. 2. τῶ l. τὸν. p. 128. l. 20. ἐισὶν, l. ἐισὶ. l. 21. μηνήσεθαι, l. μηνύεθαι. p. 131. l. 6. παντὸς l. παντὸς. p. 139. l. 10. Σῆλις, l. Σῆλυς. p. 140. l. 7. ὅπη πὲρ, l. ὁπόπερ. p. 148. l. 2. ξῦπον, l. ῥύπον. p. 160. l. 18. ὡσαὺτως, l. ὡσαύτως. l. 23. ὁυτως, l. ὄυτως. p. 163. l. 5. Ἑρμιπαχωθῆ, l. Ἑρμιπαχνθῆ.

In Observationes Hori.

Pag. 169. l. 3. apidibus l. aspidibus. p. 183. l. 1. νομῶισι,

l. νόμοισι. p. 213. l. 5. πνεῖον, l. πηγαῖον. p. 230. l. 25. ὀρχήσεις, l. ὀργήσεις.

In duodecim libros Symbolorum, & Parabolarum Historicarum.

Pag. 9. l. 16. πριτανεῖσυ, l. πειτανεῦσυ. p. 11. l. 27. viridem l. virilem. p. 12. l. 14. operæ l. opere. p. 34. l. 16. ὑσθλης l. ὑσθλὸς. p. 66. l. 13. ἀμηχάνε, l. ἀμηχάνε. p. 76. l. vltim. παίπα l. παίτα. p. 87. l. 1. ἔπικον, l. ἔτικον. p. 88. l. 26. ἀμάξις, l. ἀμάξης. p. 96. l. 29. ἥμεῖς l. ὑμεῖς. p. 101. l. vlt. αὐθρῶπις, l. αὐθρώπις. p. 113. l. 28. victoriam l. victoria. p. 220. l. 25. ἰζώλη, l. ἐξώλη. p. 222. l. 19. κλίμακος, l. κλίμακες. p. 229. l. 4. Aliptes l. Alipte. l. 27. ἀκούει, l. βλέπει. p. 257. l. vlt. πήγανεν, l. πήγανον. p. 272. l. 21. ἀπολάβοις l. ἀποβάλοις. p. 308. l. 2. ἀμφεῖν, l. ἀμελεῖν. p. 310. l. 16. Λᾶλος, l. Δᾶλος. p. 316. l. 3. χολὴν, l. χολὴν. p. 329. l. 3. ὀλεῦται, l. ὀλεῖται. p. 429. l. 19. ἐυενίας, l. ἐυξενίας. p. 433. l. 11. γλυκὸν, l. γλυκὺν. p. 451. l. 28. τοίνῦω, l. τοίνυν. p. 456. l. 12. κόνος l. κόνις. p. 486. l. 26. ἐισάκεισαν, l. ἐισήκεισαν. p. 482. l. 20. ὑφίκαρπα, l. ἐύκαρπα. p. 471. ἀπῆξ ὧν l. ἄπηξεν. p. 483. l. vlt. αλλᾶς, l. ἄλας. p. 489. l. 11. ἐιδίας, l. ἐυδίας. p. 504. l. 14. l. ἅτω ἀπέπησαν. p. 522. l. 14. ὅκ πες φιύλλων, l. ὅπτερ φύλλων. p. 539. l. 25. κινεμόνη, l. κινεμόνης. p. 552. l. 19. ὡξ κηῆς, ὥσπερ κηῆς. p. 561. l. 29. χέρσεως, l. χέσεως. p. 566. l. 6. ὧς, l. ὥ. εἶπεν, l. εἶπε μὴ. p. 577. l. 31. χόρου, l. φόγε. p. 580. l. 20. ante φθεγγομένη lege ἐυχόμων. p. 591. l. 11. ἐχῖνος, l. ἐχῖνος. p. 307. l. 15. φίλεσθον φάσι, l. φίλεσθόν φασιν.

POLYHISTOR
SYMBOLICVS.

Electorum Symbolorum, & Parabolarum historicarum stromata, XII. Libris complectens.

Authore

P. NICOLAO CAVSSINO
TRECENSI E SOCIETATE
IESV.

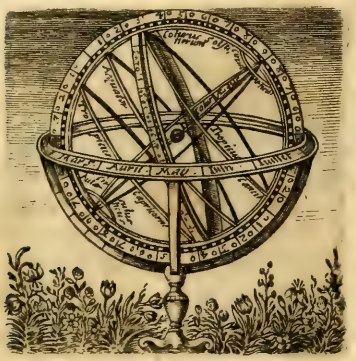

PARISIIS,
Sumptibus ADRIANI TAVPINĀRT,
viâ Iacobæâ, sub signo Speræ.

M. DC. XXXIIII.

LIBRI INSTITVTVM.

LIBROS de Symbolica Ægyptiorum sapientia iam penè perduxeram ad vmbilicos, cum varias ex illustri historiarum instrumento parabolas, non quidem illas σημειώσεις, sed electæ cuiusdam doctrinæ notas, quæ à me diuersos, vt fit auctores legente, fuerant animaduersæ, visum est attexere.

Quas ego dum ad priuatorum studiorum subsidium in ordinem digero, video vt res est per se suauis & aliquo delectationis flore blanditur, iam prælibatas in hominum manus spargi, eo habitu quo minimè desiderabam: quamobrem visum est aliquo saltem artificio dedolatas, atque exsculptas in lucem emittere, vt eorum etiam petitionibus satisfaciam cumulatiùs, qui hæc à me cruda propelli desiderabant in publicum. Nunc autem te, Lector, de argumento paucis monitum volo.

CVR HIC LIBER POLYHISTOR Symbolicus.

PLACVIT hunc Librum Polyhistorem Symbolicum inscribere, quod variarum historiarum stromata contineat ad egregias aliquot sententias συμβολικὰς accommodata.

NON ESSE NOVVM HOC scribendi genus, sed grauissimis authoribus vsurpatum.

NON est noua hæc scribendi ratio qua illustres aliquot historiæ rebus moralibus accommodantur: Auctores habet grauissimos puta Platonem, Dionem Prusæum Maximum Tyrium, & cæteros: quorum oratio his parabolarum illuminata stellulis longè maius habet aucupium suauitatis.

At vero sancti Patres, vt Basilius & Ambrosius in suis Hexameris quàm sæpe res naturales efformant in Ethica quædam symbola, quæ ad vitam instituendam moresque regendos pertineant nihil opus est dicere.

Sed plenissimè hoc argumentum professus est Diuus Epiphanius vir æquè doctus ac sanctus in suo Physiologo, siue interpretationibus, quas cum Clementis Alexandrini symbolis coniunxi: huius

vestigiis insistens duodecim parabolarum historicarum libros pertexui.

QVID DE SYMBOLORVM seu parabolarum vsu sentiat Clemens Alexandrinus.

LEMENS Alexandrinus lib. 5. stromatum, de symbolorum dignitate, fructu, iucunditate paucis verbis sic censuit.

Χρησιμώτατον ἄρα τὸ τῆς συμβολικῆς ἑρμηνείας εἶδος εἰς πολλὰ, καὶ πρὸς τὸν ὄντως θεολογίαν συνεργῶν, καὶ πρὸς εὐσέβειαν, καὶ πρὸς ἐπίδειξιν, καὶ πρὸς βραχυλογίας ἄσκησιν, καὶ σοφίας ἐν δείξιν.

Vtilissima (inquit) *symbolicæ interpretationis forma ad res permultas, nam iuuat & ad rectam Theologiam, & ad pietatem, & ad demonstratiui generis orationes, ad breuitatis denique exercitationem specimenque sapientiæ.*

Hæc ille quæ eruditis tanto magis parabolis conueniunt, quanto doctrinam historiarum cum flore ingenij suauius coniungunt.

QVOD ISTÆ QVOQVE PARABOLÆ SACRAS LITERAS EXORNENT, ET LOCUPLES DE HAC RE S. AUGUSTINI TESTIMONIUM

SANCTVS Augustinus epistola centesima decima nona de parabolis historicis ita iudicauit.

SI QVÆ AVTEM FIGVRÆ SIMILITVDINVM NON TANTVM DE COELO ET DE SIDERIBVS, SED ETIAM DE INFERIORI CREATVRA DVCANTVR AD DISPENSATIONEM SACRAMENTORVM, ELOQVENTIA QVÆDAM EST DOCTRINÆ SALVTARIS MOVENDO AFFECTVI DISCENTIVM ACCOMMODATA, A VISIBILIBVS AD INVISIBILIA, A CORPORALIBVS AD SPIRITVALIA, A TEMPORALIBVS AD ÆTERNA.

Hæc ille, vbi rectè nota appellari hoc inuentum, *Eloquentiam doctrinæ salutaris.*

Cauendum tamen ab eorum infantia, qui parabolas frigidè nonnunquam & tortuosè nulla habita loci, temporis, argumenti, aurium ratione, plena manu inferciunt.

Tota hæc ratio debet esse suauis & condita prudentius, alioqui gratiæ natiuus ille flos emarcessit.

IN toto libro præmittere soleo historias, deinde interpretationes subiicere, quas iuxta proprium Rhetorum verbum libuit ἀποδόσεις siue redditiones appellare. historias fermè omnes ex antiquis & probatis historicis attuli, si quæ interdum plus admirationis habere videantur, non fuit nostri instituti scrupulosius disquirere veritatem, cum præsertim non tam historiam quam parabolas scriberem. Itaque de his fas est mihi dicere quod S. Augustinus de Ciuitate Dei lib. 21. cum multa huius generis planè admirabilia percensuisset, *multa sic habeo vt neque affirmanda, neque neganda decreuerim.* Interpretationes fermè sunt ingenuæ, & exquisitis vestitæ optimarum sententiarum ornamentis, potuissem quoque historicæ accommodationis iuxta Ἱερογλύφων mentem fusius reddere rationem, sed nolui in rebus perspectis commentariorum luxuria sylvescere, suum cuique in hac re arbitrium relinquo.

LIBRORVM ORDO ET NVMERVS.

I. MVNDVS, & *Elementa.*
II. Dij *Gentium.*
III. *Hominis bona.*
IV. *Hominis mala.*
V. *Ritus Gentium.*
VI. *Aues.*
VII. *Quadrupedes.*
VIII. *Pisces.*
IX. *Serpentes & insecta.*
X. *Plantæ.*
XI. *Lapilli.*
XII. *Manufacta.*

ELECTORVM

ELECTORVM SYMBOLORVM ET PARABOLARVM historicarum.

LIBER PRIMVS.

MVNDVS

seu de ijs quæ ad Cælum, & Elementa pertinent.

MVNDVS DEI IMAGO ET SYMBOLVM.

IMÆVS Pythagoricus Deum vocat Κόσμον ἐνδυναμικὸν, *Mundum exẽplarem.* Vt enim mũdus omnia suo complexu cingit: sic Deus maxima (quod aiunt Pythagorici) vniuersaliſq; natura, vbique præsens, omnia videns, audienſque, cuncta continens, nullius verò ambitu contenta; Maximus mundus sapientiæ, sanctitatis, intelligentiæ, vitæ, rationum, formarum. Quod Plato disertè his verbis definiuit. Τὰ γὰρ νοητὰ ζῶα πάντα ἐκεῖνος ἐν ἑαυτῷ περιλαβὼν ἔχει, καθάπερ ὁ κόσμος ἡμᾶς ὅσα τε ἄλλα θρέμματα συνέσχηκεν ὁρατά. *Omnia enim quotquot ſunt animalia intelligibilia ille in ſe cõplexus ſeruat atque continet, non ſecus ac mundus nos, & omnia ei cæta quæcunque cernuntur, ſuo ambitu cingit.*

Dei præclara definitio ex Pythagoræ ſententia.

Inde illa nobilis figura mundi apud Ægyptios per quam nos ad creatoris intelligentiam arcanis mysteriis inducunt. Deum siquidem vt refert Porphyrius apud Eusebium, Κνὴφ Ægyptij appellant, vbi nota in illo Pierij codice parum fideliter legi Eneph, pro Cneph, nisi malis cum Iamblicho legere Emeth, quod nomen apud Hebræos veritatem significat. Huius porrò Cneph imaginem, humana (inquit) forma depingunt, colore cœruleo, zonam tenentem, & sceptrum, pennam gerentem in capite. Ouum prætereà ab ore producit, à quo nascitur Deus quem Ægyptij Phta, Græci Vulcanum vocant. Hîc Porphyrius coloris cœrulei, zonæ, & sceptri Hieroglyphica, vt per se satis nota prætermittens symbolum pennæ explicat, quod poni asserit propter obscuram Dei cognitionem, ἡ τῶ πτερῶ φύσις ἐν τῇ κεφαλῇ κεῖ διὰ τὸ δυσεύρετον καὶ κεκρυμμένον. Quo verò mundum visibilem significari refert idem Eusebius ex Pythagoræ philosophia, qui testam oui cœli omnia cingentis imaginem, Vitellum ignis, spiritus qui sunt in ouo aëris, Albumen aquæ, terræ porro partes magis concretas symbolum esse dictitabat.

Porphyrius apud Euseb. li. 3. de præpar. Euag c. 3. Iamblic. de mysteriis cap. 1.

Opinio Ægyptiorum.

Ouum mundus visibilis. Ex Euseb.

Aliud hic Eusebius addit mundi Hieroglyphicum, simulachrum ἀνθρωπειδὲς complicatos habens pedes, vestem talarem, eamque auream, pilam capite sustinens, quo mundi forma, immobilis constitutio, rotunditas, & stellarum varietas significatur, eaque omnia à Deo regi, sustentarique, & in Dei cognitionem mentes hominum perducere.

Simulachrum ἀνθρωπειδὲς mundi Hieroglyphicum. ex eodem

APODOSIS.

Dei natura humani aut angelici ingenij viribus comprehendi nullo modo potest; Hic enim sibi suæ gloriæ latebras constituit, quas si mens conetur perrumpere, opprimitur magis quàm lucet. Itaque

diuinæ naturæ immensam obscuritatẽ significantes Ægyptij dictitabant primum omnium principium tenebras esse, supra omnẽ intellectũ positas, Tum in sacris ceremoniis ter *incognitam caliginem*, hoc est Deum, vocabant, quod præclarè animaduertit Damascius Platonicus. Πρώτην ἀρχὴν νομίζουσι σκότος ὑπερ πᾶσαν νόησιν, σκότος ἄγνωστον ὂν εἰς τοῦτο ἐπιφημίζοντες. Quæ cùm ita sint, satis erit humano ingenio post lucem fidei, Diuinæ maiestatis veluti refractos radios in mundo, & rebus creatis agnoscere.

Aegyptiorum præclara ceremonia.

Iuppiter est quodcumque vides.

II. MVNDVS DEI LIBER ET TABVLA.

Dei Canticum.

RHODI viuebat Protogenes, quò cùm Apelles adnauigasset, auidus cognoscendi opera eius famâ tantum sibi cogniti, continuò officinam petiit, aberat ipse, sed tabulam amplæ magnitudinis in machina aptatam picturæ anus vna custodiebat. hæc Protogenem foris esse respondit, interrogauitque à quo quæsitum diceret: ab hoc, inquit Apelles, arreptoq; penicillo, lineam ex colore duxit summæ tenuitatis per tabulam. Reuerso Protogeni, quæ gesta erant, anus indicauit, ferunt artificem protinus contemplatum subtilitatem, dixisse, Apellem venisse: non enim cadere in alium tam absolutum opus. Ipsum tunc alio colore tenuiorem lineam in illa ipsa duxisse, præcepisseque abeuntem, si rediisset ille, ostẽderet, adijceretq. hunc esse quem quæreret, atque ita euenit. Reuertitur Apelles, sed vinci erubescens, tertio colore lineas secuit, nullũ relinquens amplius subtilitati locum. At Protogenes victum se confessus in portum deuolauit, hospitem quærens. Placuitque sic eam tabulam posteris tradi, vnicam quidem, sed artificum præcipuo miraculo. Auidè

Tabula Apellis & Protogenis, ex plinio.

Roma spectata est, spatiosiore amplitudine nihil aliud continens quàm lineas visum effugientes, inter egregia multorum opera inani similis. & eo ipso alliciens, omnique opere nobilior. Plinius lib. 35. cap. 10.

APODOSIS.

Deus in hac rerum vniuersitate quasi in tabula subtilissima operum suorum duxit lineamenta, ex quibus agnosci potest: Nemo enim est tam ferus & ferreus, qui cùm primùm in cœlum suspexerit, mundi rectorem Deum non videat: Atque vt ex vngue Leonem, ex linea Apellem, vel Protogenem, licet deprehendere: sic ex minimis etiam rebus Dei magnitudinem possumus colligere.

Magnitudo Dei ex minimis.

Materiæ ne quære modum, sed perspice vires
Quas ratio non pondus habet.

Manilius Astron. l. 4.

D. Augustinus non modò cum tabula variorum colorum temperie florida: sed etiam cum cantico mundum comparat his verbis: *Si Homo*, inquit, *carminis artifex nouit quas, quibus moras vocibus tribuat, vt illud quod canitur succedentibus, ac decedentibus sonis pulcherrimè currat, ac transeat. Quanto magis Deus nulla in naturis nascentibus & occidentibus temporum spatia, quæ tamquam syllabæ ac verba ad particulas huius sæculi pertinent, in hoc labentium rerum quasi mirabilicantico, vel breuius, vel productius, quam modulatio præcognita & præfinita deposcit, præterire vratermittit.* Idem habet S. Paulinus natali ix. S. Felicis.

III. MVNDI STATVS ETHICA PICTVRA, *Ex Sancto Damasceno.*

S. Damascenus in historia Barlaami c. xii. homines mundi deliciis mancipatos similes esse dicit fugienti rabiem Monocerotis, qui dum fugeret in barathrum incidit, atque in ipso lapsu arbusculam

quandam apprehendit, fortitérque tenuit: Tum in basi pedibus impressis visum est sibi de reliquo in otio, & tranquillitate fore At verò conuersis oculis vidit duos mures, album vnum, alterum nigrum, corrodentes radicem arboris, & nihil propius fuit, quàm vt abscinderent: In imo barathro inspicit draconem; aspectu terribilem, flammam & faces spirantem, sibique cruentis faucibus inhiantem: intuens verò rursus basin illam supra quam conistiterat, animaduertit quatuor aspidum capita de pariete emergentia; Nec mora, eleuans oculos cernit de ramis arbusculæ exiguam mellis suauitatem: quamobrem omissa malorum quæ illum obsederant memoria, totum se insanæ mellis dulcedini tradidit.

APOD. Hæc similitudo (inquit) est eorum qui voluptatis illecebris adhæserunt. Vnicornis est mors. Barathrum mundus, arbuscula à muribus corrosa, vita nostra per dierum & noctium curricula consumpta. Quatuor Aspides, totidem elementa, quibus malè temperatis compago totius corporis dissoluitur. Draco, infernus est, eos seducens qui se vitiis tradidere, Stilla mellis, delectationum mundi dulcedinem significat.

Heu! quam dulce malum mortalibus additum
Mellis diuus amor!

IV. CŒLVM.

Laboris perpetui Typus.

ÆGYPTII cælum, ob ἀϊδιότητα, hoc est, perpetuitatem, corde picto, cui foculus ardens subiectus sit, exprimunt, Plut. in Isid. & Osirid.

Viri magni stantes moriuntur. Suet. in Vesp.

APOD. Viros magnos, & cælestis particulæ plenius cõpotes, perpetuis iisque grauibus curis agitari oportet, atq. instar cordis, aut cœli semper moueri, & quod ille dixit, *stantes mori*, Suet in Vespasiano.

Hoc disertè Latinus Pacatus in nobili Theodosij panegyrico descripsit his verbis.

Diuina gaudent perpetuo motu pacatus in Theodosij paneg.

Gaudent profectò diuina perpetuo motu, & ingi agitatione se vegetat æternitas, & quicquid homines vocamus laborem, vestra natura est. Vt indefessa vertigo cælum rotat, vt maria æstibus inquieta sunt, & stare sol nescit. Ita tu Imperator continuatis negotijs, & in se quodam orbe redeuntibus, semper exercitus es.

V. Cœlvm, Maiestatis et regii animi dominatvs, symbolvm.

Chosrois cœlum.

Chosroes rex Persarum machinam finxit, in qua cœli effigies, astrorumque conuersiones, cum sceptrigeris Angelis astantibus, admirabili spectaculo cernebantur, tum imbres fluere, præmicare fulgura, tonitrua mugire, ipse eminens in medio, quasi Deus humanus, spectabat omnia. Cedrenus rem totam describit his verbis: Ingressus Bazacum vrbem Heraclius: ἔυρε τὸ μυσαρὸν εἴδωλον τοῦ Κοσρόη, τὸ ὃ ἐκτύπωμα αὐτὸς ἐν τῇ τοῦ παλατίου σφαιροειδεῖ στέγῃ, ὡς ἐν οὐρανῷ καθήμενον, καὶ φρὶ τοῦτο Ηλιον, καὶ Σελήνην, καὶ ἄστρα, οἷς ὁ δεισιδαίμων, ὡς θεοῖς, ἐλάτρευε, καὶ ἀγγέλους αὐτῷ συνεπομένους παρίστησιν, ἐκείθεν δὲ τοὺς τόπους κάζειν, ὡς ὑετὸς, καὶ ἤχους, ὡς βροντὰς ἐξηχεῖσθ ὁ θεομαχος τοῦς μηχανοῖς ἐπιτεχνήσατο, Cedrenus ad annum Heraclii XIII. pag. 338.

Apod. Quod ille vanus, & impius Chosroës inani specie duntaxat expressit: Hoc vir sapiens solida quadã fœlicitatis possessione plenius videtur adeptus: Is enim cælum sibi finxit in terris, qui pacatos habet animi affectus, qui gaudet officio, qui Angelorum choro stipatus Deo fruitur, & diuinis rebus (vt ait Theodoretus) ἐπηρφέ hic sub pedibus humanarum rerum cursus & recursus, reciprocásque negotio-

rum viciſſitudines labi videt lætus, alacer, ſecurus, & ſui vbique ſimilis. Hic verè:

Inconcuſſa dedit puræ ſacraria menti.

Rupertus ſuper Matth. hanc ſimilitudinem videtur delibaſſe, cùm dixit: *Cœlum ipſa mens, vel anima præcipuè ſapientis; vt quæ habet lucida ſidera, ſtatos motus, concinnas choreas, diuinos circuitus, virtutum ſplendores fulgidiſſimos.* Cœlum mens vel anima ſapiẽtis. Rupert.

VI. CŒLVM FORI BABYLONICI.

Iuſtitia.

ERAT inquit Philoſtr. c. XVIII. lib. I. aula è ſaphiris cœleſtis coloris conſtructa, in qua aureæ Deorum effigies, quaſi ex æthere eminebant: ſpectatrices (credo) actionum humanarum, & æquitatis præſides. Ex teſtudine vero illices auiculæ quatuor aureæ pendebant, quas illices torquillas nominant ἰυγγες. Adraſteam vltionis Deam ſignificantes, admonenteſque regem, ne ſe ſupra hominem efferret: eas dicunt Magos, cùm in regiam veniſſent, iuſſiſſe fieri, vocantque *Deorum linguas.* Illices auiculæ Deorum linguæ.

APOD. Rectè & opportunè hic Iuſtitia exprimitur. Color cœleſtis, auguſtam ſimul, & venerandam loci ſanctitatem; ſimulachra Dei, in iudiciis vindictam præſentem, in nefarios iudices ſignificant, ἔχει θεὸς ἔνδικον ἄμμα. Homerus.

VII. DINIÆ CŒLVM TERRENVM.

Bruta fœlicitas improborum.

DINIAS ſe ad Lunam prope acceſſiſſe dicebat, tanquam ad puriſſimam quandam tellurem. Idem quoque Xenophanes docuit, vt eſt apud Ciceronem Academic. quæſt. 4. habitari in Luna; eamque eſſe terram multarum vrbium, & montium. Huic ſomnio multa ſimilia apud Lucianum in Antonius Diogenes in lib. ris incredibilium. De corde ſuo re-

mitteba-tur ad hunc lo-cum, vi-de lib. 3. de Homi-ne & in obſeruat.

verarum hiſtoriarum libris inueniuntur, quæ & hoc ſæculo vani homines renouant.

APOD. Homines voluptuarij, titillante ſenſuum lenocinio terram ſibi fingunt in cœlo, & belluarum ſordidiſſimas voluptates in beatorum ſede conſtituunt. Tales ſunt Elyſij Turcarum campi, qui domicilium ſuæ beatitudinis lupanari quoque fœdius eſſe voluerunt.

Elyſii Turcarũ campi.

O curuæ in terris animæ, & cæleſtium inanes!

VIII SOL IN NAVI.

Dei prouidentia.

PORPHIRIVS apud Euſebium de præpar. Euang. lib. 3. c. 3. refert Ægyptios inter cætera ſymbola hoc non inferioris notæ habuiſſe. Solis effigiem pulchra radiorum luce circumfuſam collocabant in naui, quę aduerſo flumine raperetur, remis, veliſque incitata. Huic autem ſe ſubſternere videbatur crocodilus, & blando quodam famulatu ingenij miteſcente ſæuitia, per vndas deportare.

APOD. Porphyrius phyſicos ſequutus hoc ſymbolo denotari putat motum Solis in humido, per Crocodilum vero potabilem aquam, in qua Solem ferri contendunt Ægyptij: ſed Iamblichus in myſteriis, titul. de expoſitione ſymbolorum Ægyptiæ Theologiæ, *προνοίας* explicat & refert ad Dei circa mundum prouidentiam. Proinde (inquit) vbi Deũ introducunt nauis gubernatorem, principatum mũdi, & veluti clauum in Dei manibus conſtitutum ſignificant. Sicut enim gubernator clauo, vno quodã facilique momento nauim mouet & regit: ita Deus ipſe mundum deſuper, videlicet à primis naturæ principiis præcipuas motionum cauſas exhibens.

IX. Sol in Iosve monvmento.

Principum vigilantia.

Inter cætera Iosue monumenta, præclarum illud est quod Hebræi narrant interpretes, in eius tumulo statuã Solis positam fuisse, quasi in demortui cineribus adhuc staret: à quo inter viuos degente, inaudito anteà miraculo, de illo cursus ardore, quem nulla vis inflexerat, detortus fuerat. Vide Serr. in cap. 24. Ios.

Apod. Præterquam illud ad memorabilis illius rei quæ contigerat monumentum, simulachrum Solis fuit expressum: Virtutes quoque Iosue designat, & maximè in regendo dexteritatem, ad omnia temporis momenta compositam, quod videtur indicasse Iosephus, cùm dixit, fuisse illum quem memoramus Naue filium, *πρυτανεῦσαι τὰ καιρὰ ἀρετῇ δεξιώτατον, καὶ πρὸς ἅπαντα χαμὲν ἀρετῆς ἡρμοσμένον.* Ideo familiare est Regum sidus, quia Princeps temporum.

---tempora diuidit æui,
Mutat nocte diem, radijsque potentibus astra
Ire vetat, cursusque vagos statione moratur.

Lucan. lib. x.

X. Solis Virgæ. Ἡλίου βακτηρίαι.

Filij regum præsidia.

Ægyptii festum Solis baculorum celebrant vigesima secunda die mensis Phaophe, post æquinoctium autumnale, Solisque natos baculos aiunt: *ἐμφώνοντες ὥσπερ ὑπερείσματος δεῖσθαι καὶ ῥώσεως.* innuentes fulcro & robore Solem indigere, qui iam inclinatus à nobis ferri incipit, & caloris, & luminis aliquam patitur diminutionem. Plutarch. in Iside. & Osiride.

Apod. Sol, qui calore imminutus videtur, & luce, principis vim senio tabescentem significat, quæ vir-

gis, hoc est filiorum adolescentum adminiculis fulcitur.

Sunt enim ἔρεισμες φίλων δόμων.

vnde votum Martialis pro Filio Domitiani ep. l. 3. 6.

Nascere Dardanio promissum numen Iulo,
Vera Deûm soboles, nascere magne puer:
Cui Pater æternas, post sæcula tradat habenas,
Quique regas orbem cum seniore senex.

XI. SOLIS SACRVM.

Mansuetudo & ebrietatis fuga.

SACERDOTES Heliopolitani Soli nunquam vino litabant, neque ipsi vtebantur. Græci quoque cùm facerent sacra Soli, mel libabant, quòd existimarent Solem omnium rerum moderatorem à vino & ebrietate alieniſſimum. Philocorus hist. lib. 12.

APOD. Sol mens mundi, abstemius, viros principes quibus aliorum regendorum cura commissa est, circa vinum maximè temperantes esse oportere significat, πάντα τὰ ἄλογα τῶ ἀνθρώπων ἐγκλήματα οἴνε ὄζειν ἀποκλύσματα.

Isidor. Pelus. ad Zenod. ep. 203. lib. 1.

Vinum fons peccatorum.

Omnia hominum peccata rationis & mentis expertia, è vino, tanquam è fonte, scaturiunt.

XII. SOLIS VICTIMA: Ἡλίῳ ἱερὸν.

Opus egregium. ex Himerio.

PERSÆ Soli sub Mithræ nomine sacrificant. Reges ergo equum album, ephippiis, phaleriſque insignem eidem dedicant ad maiestatem. Philostr. lib. 1.

APOD. Himerius orationem suam, cum equo albo, phaleras, cum Musarum ornamentis, eum cui eamdem consecrarat, cõparat cum Sole, ἐν περιπτύξει λόγῳ, ex eo discit præstantissimum quodque & puris-

simum Deo omnia intuenti esse offerendum: Neque verò satis esse, vegeti corporis robur illi dedicare, sed mentis præterea addendam esse puram candidamq; sinceritatem. *Quod si corpus quo inferiore tanquam famulo vtitur anima, sacrificium est, quanto magis anima ipsa cum se refert ad Deum?* Augustinus. Prosper. epigramm. xv.

Quomodo litandum.

Quid voueat Domino quisquis bene corde volutat,
Ipsum se totum præparet & voueat:
Maior enim offerri nequit hostia mentu in ara.
Nec Christi ex templo suauior exit odor,
Quàm cùm homo castorum offert libamina morum,
Et de virtutum munere sacra litat.

XIII LVNÆ SIMVLACRVM CVR ACCIPITRIS CAPITE.

Deus fons & caput operis.

LVNÆ simulacrum Apollinopoli, quæ est vrbs Ægyptia, mira arte compositum cernebatur: specie quippe erat non muliebri, vt pingi vulgo solet, sed virili: Tum vero Accipitris faciem præferebat, & altera manu hastam vibrans, fluuiatilem equum, per quem Typhona Ægyptij designare solent, videbatur configere. Alias quoque exhibebatur geminis cornibus molliter assurgens, quorum apici κύκλος διακοσμῶν, Circulus in disci figuram efformatus insidebat. Eusebius l. 3. de præpar. Euang. c. 3. Quod autem hîc notat viridem fuisse Lunæ speciem, etsi causam non explicet, tamen coniiciendum reliquit Ægyptios, Assyriorum cuidam superstitioni congrua dixisse. Siquidem in Assyria Lunæ templum fuit apud Carras in quo, qui Lunæ muliebri supplicaret, hunc vxoris imperio subiici credebant: Qui vero Lunæ virili sacrũ faceret, illum vxorium non esse, sed suæ coniugi dominari. Itaque

Cũ istis fermè cõgruũtque Assyrij in Adad & Adargati dis exprimebant.

Simulachris Vide Liliũ Syntag. 1. de Historia deorũ

Lunam in viri speciem effingebant, eique Solis insignia adtexebant capiti, Tum *Lunum* Deum inuocabant potius quàm Lunam, quem masculum Lunam appellat Tertull. in Apologetico c xv.

Lunus Deus apud Carras.

APOD. Luna Accipitris, quod est symbolum Solis, caput præferens, ostendit beneficia in suum auctorem liberali animo regerenda, & originem omnium bonorum Deum in apice, & primordiis rerum semper esse constituendum, à quo quicquid est inter mortales luminis defluit.

Deus omnis harmoniæ operum præses.

Deus omnisonæ modulator & arbiter vnus
Harmoniæ, per cuncta mouet quam corpora rerum
Et naturæ opifex Deus omnis, & artis, in omni
Fons opera & finis, faciens bona, factáque seruans.
S. Paulinus, S. Felic. natal. IX.

Præfert etiam hic Luna castissimæ Matronæ effigiem, quæ pudorem seruat, & Typhonem, hoc est impudentiam calcat, quæ virum suum caput æstimat, quæ se in eius voluntates & mores obsequij facilitate transfundit.

XIIII. ΣΕΛΗΝΗ.

Inconstantia.

PETIIT à matre Luna, vt sibi tuniculam congruentem texeret: mater verò respondit. Qui possum vero? cùm te iam plenam, mox in cornua attenuatam, rursum dimidio orbe videam. hanc fabulam narrat Cleobulus in conuiuio sapientium.

APOD. Luna Symbolum inconstantiæ, homini fatuo & vitioso nulla mensura: modò iratus est, modò lenis, modò tristis, modò hilaris, prout diuersæ rerum imagines animum perculerunt: ita varias in vultu figuras conformat. *Stultus vt Luna mutabitur.* D. Bernardus in sermone de natiuitate S. Ioannis Baptistæ, rectè cum Luna comparat eos, qui se ho-

minum opinionibus & adulationi manciparunt. Quemadmodum, inquit, splendet Luna sine feruore, modò plena, modò exigua, modò nulla videtur: Mutuatum enim lumen nunquam in eodem statu permanet, sed crescit, deficit, extenuatur, annihilatur, & penitus disparet. Sic qui conscientias suas in alienis labiis posuerunt, modò magni, modò parui sunt, modò nulli, secundùm quod adulantium linguis, vel vituperare, vel laudare placuerit.

Ambitiosi & Cenodoxi cum luna comparati à Diuo Bernardo.

XV. LVNA CRESCENS ORTVS SPECTAT.

Pietas, Dei contemplatione alitur.

LVNA semper auersis à Sole cornibus, si crescat, ortus spectat; si minuatur, occasus. Plin. lib. II. cap. XIV.

APOD. Si vis ad verum decus iustis incrementis progredi, Deum religioso cultu intuere. Noli, illi contumacis spiritus cornua obtendere, incipies enim minui, & euanescere, cùm te ad occasum, hoc est ad rerum creatarum solatia conuerteris: Deum lucis fontem contemplare, & cum Synes. lyra cane.

Σὺ δ' ὦ λάμπον, ἄναξ,	*Tu verò illustra Rex*
Ἀναγωγὰ φάη,	*Oculos vt ad cælestia se attollãt:*
Ἄφον δ' σέλας,	*Accende ignem,*
Καὶ πυρκαϊάν,	*Et incendium,*
Σπέρμα τὸ βαιὸν	*Semen illud exiguum*
Αὐξων ἀν' ἐμῷ	*Alens in meo*
Κεφαλὶς ἀώτῳ.	*Capitis apice.*

Synes. hymn. III.

Potest etiam hoc Symbolum dici de ingratis, nam sicut Luna obuertit tergum Soli, à quo lucem deriuat, sic multi ab iis quorum luce fulgent, & beneficiis ornantur, pessimo animi dedecore auertuntur.

XVI. Stella Pertinacis.

Prouidentia.

IN veteri numismate Pertinacis simulachrum cernitur, manibus versus ingentem Stellam in cœlum sublatis, cum inscriptione; Provid. Deor. Coss. II. Illustre quoque in eo factum fuit Ioannis Gallorum Regis, qui Stellatorũ Equitum ordinem instituit, cuius insigne erat, Stella Magorum in galero, aureis radiis circumfusa, cum lemmate

Stella Magorũ insigne Stellatorũ equitum.

Monstrant regibus astra viam.

Apod. Icon indicat Dei Prouidentiâ regi omnia in terris, & contra Epicuri delirium, de quo Manilius,

---Mundum diuino numine verti,
Atque ipsum esse Deum: nec fortè coisse magistra
Vt voluit credi, qui primus mœnia mundi
Seminibus struxit minimis, in quæ illa resoluit.

Vide Senec. lib de Prouid. Himerium in Epicurum, Hieroclem, Minutium, & cæt. infinitos.

XVII. Acephalvs Stella.

Helluo. ex Clemente Alexandrino.

MIHI videtur is qui Mathematicis dicitur Acephalus, qui ante Stellam errantem enumeratur, capite in pectus compresso, significare helluones homines, & voluptuarios, & ad ebrietatem propensos. Nam in his quoque ratiocinandi facultas non in capite, sed intestinis collocatur, iræ, & cupiditati seruiens: τὸ λογιστικὸν ἱδρυται οὐκ ἐν τῇ κεφαλῇ, ἀλλ' ἐν τοῖς ἐντεριδίοις πάθεσιν. Pædag lib. 7. p. 117.

Apod. Congruit cum D. Hieronymi sententia, qui supra Matth. ait, *Cor habet in ventre gulosus, lasciuus in libidine, cupidus in lucro.* Et in Epistol. *Animas in nimio sanguine & adipibus quasi luto inuolutas, nihil*

tenue, nihil cœleſte, ſed ſemper de carnalibus cructare, & gluuiem cogitare.

XVIII. Fvlmen Antonini, et Nervæ. *Clementia.*

IN Antonini Pij, atque etiam in aliquot Neruæ numis cernere eſt fulmen in thoro collocatum. Inueniuntur alia numiſmata, in quibus Aquila fulmini inſidet, cui ramus oliuæ eſt additus: hoc in ſuis ſymbolis Carolus V. & Maximilianus II. vſurparũt. Apod. Arguit offendendi poteſtatem penes ipſum Imperatorem eſſe, verùm ob illius clementiam quieſcere, & non niſi conſulto torqueri: diſertè in hanc ſententiam Seneca Natural. Quæſt. lib. 2. cap. 63. Quare ergo id fulmen quod ſolus Iuppiter mittit, placabile eſt, Pernicioſum id de quo deliberauit, & quod aliis quoque diis auctoribus miſit. *Quia Iouem id eſt, regem prodeſſe etiam ſolum oportet, nocere non niſi cum pluribus viſum eſt.* Diſcant hoc ij quicumque magnam potentiam inter homines adepti ſunt, ſine conſilio nec fulmen quidem mitti. Aduocent, conſiderent multorum ſententias, placita temperent, & hoc ſibi proponant, vbi aliquid percuti debet, ne Ioui quidem ſuum ſatis eſſe conſilium. Caſſiod. Var. 3. 46. *Materia eſt gloriæ principalis delinquentis ſtatus, quia niſi culparum occaſiones emergerent, locum pietas non haberet.*

Sine consilio fulmen mittendum non eſt.

XIX. Fvlmen Mithridati advlatvr. *Regiæ Majeſtatis Symbolum.*

MITHRIDATES rex Aſiæ, & Ponti, cum adhuc infantulus in cunis vagiret, collapſum fulmen faſcias, quibus inuolutus erat, exuſſit, neque tum ipſum læſit, veſtigium modo quoddam ignis in fronte relictum eſſe, quod facilè occultaret coma:

rursus cùm iam vir esset, ita propinquum ei dormienti cecidit, vt tela in pharetram, quæ haud procul à lecto pendebat, condita conflagrarint: ipse tum quoq; intactus. Vide Muret. lib. 1. var. hist. c. 2.

APOD. Hæc fulgura, & faces capiti heroum affusæ, regiæ maiestatis semper indicia fuere, quod eruditè notauit Virgilius in suo Iulo:

Ecce leuis summo de vertice visus Iuli
Fundere lumen apex, tactuque innoxia molli
Lambere flamma comas, & circum tempora pasci.

Hoc Seruio Tullo contigisse memorat Plinius l. 2. c. 107. & Plutarch. de fortuna Romanorum, additque fuisse σημεῖον χρηστὸν ὑπὶ ἀνεφοδόκητον ἡγεμονίαν.

XX. IGNIS DIVINITATIS ET POTENTIÆ SYMBOLVM.

VR Chaldæorum.

CHALDÆI sub Constantino Magno totum terrarum orbem lustrabant, vt Deum, quem sub ignis specie colebant, omnibus diis præstantiorem re ipsa conuincerent. Et quidem omnes deorum statuæ ignis vi dissoluebantur, ventum erat in Ægyptum & certamen propositum. Ægyptij igitur sacerdotes, Nili ingentem statuam producunt, quæ intus concaua magnam aquæ copiam continebat, vndique autem foraminibus plena: quæ subtili artificio cera oblinebantur, ita vt aquam continerent, ignis tamen vim minimè sustinere possent. Chaldæi exultabundi certamen ineunt, igni Nilum circumdant, cùm repentè reseratis, ob liquefactam ceram foraminibus, maxima vis aquæ profundi cœpit, quæ & ignem extinxit, & Chaldæorum Deum omnium ludibrio exposuit. Ruff. lib. 2. hist. Eccles. paulò aliter Suidas rem narrat in voce Canopus.

APOD.

APOD. Ignem diuinitatis Symbolum esse docent non modo profani auctores, sed etiam sacri, vt Cyrillus in Ioan. 3. Origen. 1. Periarch. Augustin. contra Adimantum 13. & Dionysius cœlestis Hierarchiæ 15. qui ignis virtutes vberiore stylo prosequitur. Parabola autem præterea indicat, nullam esse tam immensam potentiam, quæ ab alia si præsertim adhibeatur industria, domari, refrænarive non possit.

Omne sub regno graniore regnum est.

XXI. IGNIS REGIÆ MAIESTATIS IMAGO.

Vophalensium λαμπαδεχία.

VOPHALENSIVM Æthiopum rex, singulis annis mittit, ex suis domesticis, qui ignem nouum principibus, & regibus, qui in illius ditione sunt, nomine ipsius regis impertiat, atque inde reliquis hominibus impertiatur, hoc modo, vbi legatus, ad domum cuiusuis principis accedit, ignis extinguitur, deinde à legato nouus excitatur: tunc omnes eò commeant, vt ignem inde in domos suas inferant, qui non facit, vt proditor & maiestatis reus punitur extremo supplicio, & si opus fuerit in eum comparatur exercitus. Osorius lib. 4.

APOD. Mitto quod hic ritus abundè testetur, ignem fuisse Regiæ maiestatis Symbolum, vnde Imperatoribus Romanis, & Constantinopolitanis olim prælatus. Addo etiam Patriarchis præiuisse λαμπαδάριον, (ita enim nominatur à Codino) qui in liturgiis, & processionibus lampadem ante ipsos Ecclesiæ Principes gestabat. Notat Balsamo prælatas Imperatori faces, corolla aurata gemina fuisse insignitas, cum Imperatricis, & Patriarchæ λαμπάδες vna tantum essent redimitæ. ἀλλ λαμπάδες μὲν τ

Lampades Imperatoribus, & patriarchæ prælatæ.

βασιλέων διπλοῖς φριξεύσοις φριξώνυν) στεφανώματα, τ δὲ Παπειαρχῶν, χ τ βασιλίσσης ἐνὶ καπακωκλῶν) δεικώματα. Totus hic ritus satis apertè demonstrabat à Regibus lucem dignitatis, & claritatem nominis hauriri, eosque instar ignis omnia permeare, & vitalem spiritum suis popularibus impertiri.

XXII. Ignis Mithræ, prævius regvm.

Sapientia cælestis.

Persæ ignem cœlitus delapsum apud se sempiternis ferculis custodiunt, cuius portionem exiguam quondam præisse Asiaticis regibus dicunt, vt ait Ammianus lib. 23. Manauit in cæteros deinde Imperatores exemplum, qui πῦρ προπομπικὸν etiam mera luce vsurparint: Quanquam Indi non quaslibet faces, sed eas, quæ in ara Mithræ, hoc est Solis, essent accensæ prætulerunt: Narrat enim Philost. lib. 2. cap. 13. pag. 96. Indos ipsos ad Phraotæ regis reditum tanta lætitia elatos, vt accensis ex ara Solis facibus obuiam procederent, & ad regiam vsque deducerent faustis acclamationibus prosequuti.

Apod. Fax quæ præit regibus est cœlestis sapientia, quæ ἀστέρων φέγγος dicitur αἰθολ. ε. Ara Ecclesia, Sol Deus. His auspiciis reges fœliciter regnant. Themistius ad Valentinianum: σοφιλεῖς αἰαγκαῖον εἶναι τοὶς βασιλίας ἅμα τῇ προτῇ ψυέσει.

XXIII. Ignis flaminis dialis.

Scientia benè vtendum.

Ignem è Flaminis Dialis domo nisi in sacrum efferri ius non est. Aulus Gellius.

Apod. Purissimus ignis est sapientia, in quo splẽdor & calor: hoc, accendit: illo, illuminat. at quàm fœdè ea abutuntur, qui ex religiosa domo, & prope ex ipsa Dei ara acceptam, in profanos amores, in ve-

nalis linguæ petulantiam cõuertunt? Simile est quod de Christianorum oleo lucernas Iudæorum, aut Gẽtilium incendi vetant Canones Apostolorum. Sic enim habet Canon septuagesimus: *Si quis Christianus oleum tulerit ad sacra Gentilium, vel Synagogam Iudæorum festis ipsorum diebus, aut lucernas accenderit, de societate pellatur.* Et in Phædro elegantissima de hoc argumento fabula lib. 4. 68.

Canones Apostol. vetãt accendi lucernas Iudæorũ de oleo Christianorum.

Lucernam fur accendit ex ara Iouis,
Ipsumque compilauit ad lumen suum.
Onustus qui sacrilegio cùm discederet,
Repente vocem sancta misit Religio:
Sceleste spiritu culpam lues.

XXIV. ANEMΩN HXΩ.

Dei maiestas occulta.

EXHIBEATVR in tabula vir, poplitibus se excipiens, erectis in cœlum oculis, vel pronus in faciem, ad spirantium ventorum strepitum perhorrescens, cum hoc versiculo.

Ἀνέμων πνεόντων τὸν θεὸν σεβοῦνται.

APOD. Iamblichus interpretatur his verbis, αἰνίττεσθαι δὲ ὡς δεῖ τὸ θεῖον ἐσιῶν, ἐν δυνάμεων, τὸν ὁμοιότητα ἀγαπᾶν. Deum cùm minimè videre possis, at certè per res creatas sparsum, & in ijs tacito quodam horrore spirantem debes venerari. Porro D. Dionysius cœlestis Hierarch. 15. Deum venti nomine commodè designari ostendit, propter naturalem vim mouendi, atque animandi, & celerem, insuperabilemque discessum, & nobilium principiorum, atque finium incognitas, atque inuisibiles latebras.

Deus vẽti nomine designatur ex D. Dionysio.

XXV. ZEPHYRVS AD OLORES.

Mœcenatum fauor in poëtas

OLORES Fauonio afflati canunt suauius,

Ἀνίσταται γὰρ τῶν πτερύγων ἡ πνοιὴ,
Νεύρων πάσιν γ' ἔντεχνον ἐκμιμουμένη,
Καὶ πλῆκτρον εὐθὺς ὁ Ζέφυρος ὑπηγεται.

Erigitur enim alarum seges, fidium neruos temperatos referens, & plectrum statim Zephyrus suggerit. Phile.

APOD. *Spirante fauoris aurâ, & Principum virorum*
Liberalitate, blandius Poëtæ modulantur,
Sint Mœcenates non deerunt Flacce Marones.

Et quod præclarè dictum est à Plutarcho de fortuna Alexandri lib. 2.

Καρπῶν μὲν εὐφοείαν εὐκρασία ποιεῖ,
Καὶ λεπτότης τὸ περιέχοντος ἀέρος,
Τεχνῶν δὲ, καὶ φύσεων ἀγαθῶν αὔξησιν
Εὐμβύεια, καὶ τιμὴ, καὶ φιλανθρωπία βασιλέως.

XXVI. PLVVIA SANGVINEA.

Luxuriæ nota pessima.

CIRCA annum Christi 1017. in regione Aquitaniæ iuxta maritima, ante solemnitatem D. Ioan. Baptistæ, tribus diebus de cœlo pluit sanguis, qui cadens supra carnem hominis, aut supra lapidem, non poterat lauari, si verò supra lignum caderet, lauabatur.

Impiorum & fornicariorum mors. Fulbertus Episcopus Carnotenſis.

APOD. De hac re consultus Fulbertus Episcopus Carnotensis ep. 79. apud Baron. Per lapidem impij (inquit) per carnem fornicarij (significantur, per lignum medij, qui neque molles, vt caro, neque vt lapis duri. Addit, *impios, & fornicarios indelebili nota in sanguine suo morituros, medios per mortis angustiam saluandos.*

PLVVIA FERREA.

Superioris potestatis rigor.

Refert Plinius ferro in Lucanis pluisse, anno an-

tequam M. Craſſus à Parthis interemptus eſt, omnéſque cum eo Lucani Milites quorum magnus numerus in exercitu erat lib. II. c. LVI.

APOD. Symbolum eſt ſuperioris poteſtatis in inferiores acerbæ atque immitis. Cœli enim inſtar ſunt Reges & Principes, quorum munus eſt mitioribus Iuſtitiæ, & benignitatis radiis in inferiora, hoc eſt in plebem influere: Quod ſi telis quaſi ferrea grandine ſemper armati in miſeros vſquequaque deſæuiant, ſuæ conditionis obliuiſcuntur: *Nullum enim Clementia ex omnibus magis, quam Regem aut Principem decet.* Senec. l. 1. de Clementia.

PLVVIA AVREA.

Aurea contra pluuia Symbolum eſt fauoris, opulentiæ, & felicitatis quam Reges in ſuos populares immittant.

APOD. Hoc Rhodiis fertur contigiſſe quos ait Himerius in bibliotheca Photij auro fluxiſſe, Ioue auream nubem in eos rumpente: χρυσῆν ἐπ' αὐτῶν Διὸς νεφέλην ῥήξαντος.

Talis per cuneos hyems Latinos
Plebem grandine concutit ſerenam:
Ducat nubila Iuppiter per orbem,
Et latis pluuias minetur agris,
Dum noſtri Iouis hi ferantur imbres.

Stat. lib. 1. Syluar. hæc ille de Imperatorum miſſilibus.

XXVII. QVATVOR AMNES PARADISI. *Virtutes Cardinales.*

ZOROASTRES, cum animum alatum eſſe diceret, interrogatus à diſcipulis quo pacto volucres animos ſortiri poſſent? Irrigate (inquit) alas aquis vitæ interim ſciſcitantibus vnde has aquas peterent, per parabolam more ſuo reſpondit: Qua-

tuor amnibus paradisus Dei alluitur, & irrigatur, vobis salutares aquas inde haurietis.

Apod. D. Ambrosius flumina Zoroastris quatuor, virtutes totidem Sapientiam, Iustitiam, Fortitudinem, Temperantiã intelligit. Vide D. Ambros. lib. de Paradis. & Allegor. Philon. p. 39. edit. Colon. Allobrog.

Ganges prudentiam.

Ganges ramentis auri, prasino lapillo, & carbunculo nobilitatus prudentium inuenta, viuorem, seu viuacitatem mentis, & animæ facem significat.

Nilus temperãtiam.

Nilus, qui Ægyptum alluit, temperantiam designat, qua deliciarum, & voluptatum ardor restinguitur, & per hanc corporis Ægyptum virtutum riui scaturiunt.

Tigris fortitudinem.

Tigris fluuiorum omnium velocissimus, fortitudinem notat, quæ mirabili pernicitate, sonitu magno, cursuque fertur, & obstantia quæque proruit, & demolitur.

Euphrates Iustitiã notat

Euphrates, Iustitiæ symbolum est non obscurum, vt cui fœcunditatem, & fructuum exuberantiam tribuunt. At Iustitia est, ex qua magna fructuum vbertas humanæ societati affluit.

Cupiditates θηρία. sunt ἀπθαυότατα. ex Philone.

Hæc paulò aliter, & copiosè Philon pertractat in legis allegoriis, apud quem Geon, qui τὸ στῆθος pectus significat, & Nilo respondet, pro fortitudine accipitur, Tygris, qui Assyrios alluit, hoc est, τὸν ἐνθύμησιν temperantiam designat circa cupiditates, quæ vt Tigres θηρία sunt ἀπθαυότατα.

XXVIII. Fons Æsculapii.

Medicina.

Fvit in Æsculapij gymnasio fons olei, aureo fornice conspicuus, quem Heraclides constituit: ἐλαίᾳ χρήνην ἐπισκευάσας ἐν τῷ τῦ Ασκληπίε γυμνασίῳ χρυσῆν τῦ ὀρόφε.

APOD. Gymnasium Æsculapij, Medicorum academias significat, è quibus fontes olei, curationes scilicet ad miserorum mortalium salutem fluunt: Quæ omnia quantò erunt splendidiora, si fornix aureus, Dei charitas desuper vestiat.

Omnes humanos sanat medicina dolores.

Prop. Eleg. l. 2. idcirco.

Τῶν δὲ ἐλευθερίων τεχνῶν ἰατρικὴ τὸ μὲν γλαφυρὸν, καὶ φρικῶδες, καὶ ὀπτιχρὲς εὐθυμίας ἐνδεέστερον ἔχει, θεωρητικὸν δὲ μέγα τοῖς φιλομαθέσι πρὸς σωτηρίαν, καὶ πρὸς ὑγίειαν.

Plutarch. de præcept. sanit.

Quanti facerent medicinam ipsi Abderitæ etiam in hac stupiditate gentis demonstrarunt, Hippocrate ad sanandum Democritum inuitato: quod si fecisset, non tantum Medicum, sed creatorem totius Ioniæ suæ patriæ fore asseuerarunt. ex epist. Abderit.

XXIX. ALBVLA.

Virtus seuera in primis, postea facilis.

ALBVLA, Romanorum aqua, argentea perspicuitate, ingredientibus quidem frigida, artubus infert horrorem; postmodum tam leniter calefacit, ac si potionem calidam ebibissent, qui eadem se abluunt. Strabo.

APODOSIS.

Virtus prima fronte aspera videtur imperitis, fortibus verò athletis nihil mansuetius.

Aspera principio (nec enim mihi fallere mos est)
Prosequitur labor, adnitendum intrare volenti
---- mox celsus ab alto
Infra te cernes hominum genus.

Senis Italicus, l. XV.

XXX. Fons Alexandri.

Victoria cum labore.

Alexandro castra ad Oxum flumen metante, atque in Sogdianos mouente, non procul à Regis tabernaculo gemini fontes exorti, Alter aquâ, alter oleo fluxit. Consultis vatibus, Aristander respondit, Olei fontem, laborem quidem, sed, & victoriam promittere.

Apod. Obseruatione dignum est, quod id ipsum in Domini nostri natali contigit. Nã vt notat Orosius, fons viâ Transtiberinâ toto die fluxit oleo. Portendebantur illi videlicet labores, quos Christus toto vitæ cursu, pro nostrâ salute exantlauit, & ærumnosissimo omnium supplicio finiuit, ex quibus misericordia largius fluxit in terras effusa.

Fons Christi. Oros. l. 6.

Nec cedite curis.

Virtuti damnosa quies, nullúmque coronat
In stadio securus honor: sua gloria forti
Caussa laboris erit, rarúsque ad gaudia miles
Cui pax sola fuit, victoria semen ab hoste
Accipit. Arat. Diacon. l. 1. in Acta Apostol.

Gloria causa laboris est.

Arat. Diacon. l. 1.

XXXI. Apvscidamvs.

Religio.

Apvscidamvs lacus est Africæ, In quo omnia exstant, nihil mergitur. Pl. lib. 31, c. 2.

Apod. Religio, & cœlestis philosophia eminentes animas, in hoc rerum humanarum salo, supra cupiditates statuit, nec ad ima terrenarum curarum deuolui patitur.

Hic secura quies, & nescia fallere vita,
Hic patiens operum, parunóque assueta iuuentus
Sacra Deûm, sanctique patres, extrema per illos
Iustitia excedens, terris vestigia fecit.
Me vero primum sacræ ante omnia Musæ

Quarum sacra fero ingenti perculsus amore
Accipiant, cœlique vias, & sidera monstrent.

Liceat enim de hac vita Maronis ore loqui.

XXXII. ASBAMÆA AQVA.

Voluptas.

HÆc fidem sequantibus dulcis, & aspectu placida, periuris, & infidis infesta: epota namque oculos, pedes, ac manus peierantium inuadit, pustulis, ac vomicis totum corpus inquinans, neque illinc discedunt, sed ad aquam suam deplorant calamitatem. Philost. in vita Apoll. lib. I. c. IV. p. 7.

APOD. Voluptas honesta, vtentibus suauis, mala, è contrario fruentibus pernicioſa; quæ cum semel inuasit in corpora, quibus sordibus oppleta non inquinat, quibus vitijs animum non inficit? ad summũ vltricis conscientiæ furias, squallorem & mœstitiam suis amatoribus, præclarum relinquit authoramentum. ὃς δὲ μελιχρῶν ἔδησε, μέγα κλάυσει, Synes.

XXXIII. ASPHALITES.

Mundus.

IN Asphalite lacu Iudææ nihil mergi potest quicquam animam habens. Isid. orig. lib. XIII. cap. XIII.

APOD. Asphalites vorago est mundi, & vanitatis, quæ permultos quidem absorbet, in eos tamen nihil iuris habet, qui anima sunt prædita, hoc est prudentiam Christi, vel charitatem sunt assecuti, qua omnes animantur actiones.

Sunt etenim pennæ volucres pijs
Quæ celsa conscendant poli,
Quas sibi cùm velox mens induit,
Terras perosa despicit,

Et Synesius hymn.

Μάκαρ ὅστις βορᾶν ὕλας

Πεφυγὼν ὕλαγμα, καὶ γᾶς,
Ἀναβὰς ἄλματι κύφῳ
Βυθὸν εἶδεν θολαμπῆ.
Fœlix qui voracem hylæ
Latratum fugiens, & terræ,
Emicans saltu celeri
Profunditatem vidit diuinitus fulgentem.

XXXIV. Boeotiæ lacvs.

Vinum immodicum, fomes libidinis.

BOEOTICÆ lacus furialis est, de quo qui biberit, facibus libidinis exardescit. Isidor. orig. l. XIII. cap. XIII.

Vinũ lac Veneris, ab Athenæo. & malorũ omnium metropolis, à Pontiano.

APOD. Vinum οἶνος μανιώλης, vt appellatur à D. Gregor. Nazianz. Bœotiæ lacus est, qui flammas succendit libidinis. D. Hieron. lib. II. aduersus Iouinianum cap. 6. *esus, & potus vini, ventrisque saturitas, seminarium libidinis est.* Nec immeritò ab Aristophane apud Athenæum, lib. 10. nominatur *lac Veneris*, & à Pontiano *Malorum omnium Metropolis*, ἀφροδίτης γάλα. πάντων δεινῶν μητρόπολις.

XXXV. Fons Brielii.

Dulcis inter amara.

Virgo Maria.

QVOD in Hollandiâ accidit, vrbi Brielio, valde memorabile est. vrbs est in insulâ, in quâ nulla prorsus aqua dulcis in puteis, aliisve scaturiginibus inueniri potest, & quantauis adhibeatur, omnis opera perditur. vbique enim, tam in vrbe ipsa, quam per insulam omnem, potabilis aqua reperiri nullâ ratione potest: fecit tamen natura fontem dulcem, ad quem ponticulo, est aditus, vnde vrbs tota sibi vsum aquæ parat, cum tamen circa hunc fontem foueæ putei omnes salsam contineant, vt memorat Georg. Bruin. in Brielio.

APOD. Maria virgo sola in hac inquinati generis humani massa, pura permansit. Cyprianus in sermone de Natiuitate Christi. *Non æquanda est mulieribus cunctis quæ genuit maiestatem plurimum à cæteris differentem: Natura communicauit non culpa.*

XXXVI. CERON ET MELAS.

Institutio bona & mala.

EVDICVS in Hestiæotide fontes duos tradit esse, Ceronem, ex quo bibentes oues nigras fieri, Melan, ex quo albas, ex vtroque autem varias. Plin. Nat. histor. lib. xxxi. cap. ii.

APOD. Bona institutio candidos, praua improbos facit, miscellanea versipelles: Quamobrem magnæ curæ esse debet recta iuuentutis institutio, idque à teneris, vt herbescens ætas in bonam frugem adolescat:

Principiis obsta, sero medicina paratur,
Cum mala per longas inualuere moras:
Sed propera, nec te ventura differ in horas:
Maius opus mores composuisse suos. Ouidius.

XXXVII. AQVA CICERONIANA.

Vnus lucet vtrique.

DIGNA memoratu villa est, ab Auerno lacu Puteolos tendentibus imposita littori, celebrata porticu ac nemore, quam & vocabat Marcus Cicero Academiam, ab exemplo Athenarum, ibi compositis voluminibus eiusdem nominis, in qua & monumentum sibi instaurauerat, ceu vero non in toto orbe terrarum feciſſet. Huius in parte prima exiguo post obitum ipsius, Antistio Vetere possidente eruperunt fontes calidi, perquam salubres oculis, quos Laureas Tullius suis carminibus celebrauit. Plin. lib. 31. c. 2.

APOD. Laureas ille Tullius, Ciceronis libertus, Græcis & Latinis literis eruditus, allusionē fecit huius fontis, à luce corporis, ad lucem animi. Istas nēpe aquas oculis salutares, symbolum esse ingenij Ciceroniani, cuius libri, & monumenta tenebras animi dispellerent. Plinius carmen affert laureæ dignum (inquit) vbique, & non ibi tantum legi.

Quotua Romanæ vindex clarissime linguæ
Sylua loco melius surgere iussa viret,
Atque Academiæ celebratam nomine Villam,
Nunc reparat cultu sub potiore vetus:
Hîc etiam apparent lymphæ non ante repertæ,
Languida quæ infuso lumina rore leuant.
Nimirum locus ipse sui Ciceronis honori
Hoc dedit, hac fantes cum patefecit ope.
Vt quoniam totum legitur sine fine per orbem,
Sint plures oculis quæ medeantur aquæ.

XXXVIII. CIZICI FONS.

Eucharistia permotionum remedium.

CIZICI fons amorem veneris tollit. Isid. orig. lib. XIII, c. XIII.

APOD. Sanguis Christi potentissimus ad omnes impuri amoris, & cæterarum permotionum flammas restinguendas. D. Bern. *Si quis vestrum non tam sæpe modo, non tam acerbos sentit iracundiæ motus, inuidiæ, luxuriæ, aut cæterarum huiusmodi, gratias agat corpori, & sanguini Domini, quoniam virtus Sacramenti operatur in eo, & gaudeat quod pessimum vlcus accedat ad sanitatem.*

In idem ferme argumentum cadit.

Telum Cupidinis in templo Dianæ Ephesiæ.

Telum Cupidinis in templo Dianæ Ephesiæ, pendens in vacuo.

In Virtutis enim, & Castitatis regno quæ per Dianam significatur; Amor terrenus locum nul-

lum inuenit, in quo defigatur: *Nihil quod lædat habet.*

XXXIX. Clitor fluvius

Collegium nobile.

Mnaseas Patrensis in Periplo scribit, Clitoris fluuij pisces vocales esse. τοὺς ἐν Κλείτορι ποταμῷ ἰχθύας φθέγγεσθαι. Athen. lib. 8.

Apod. Clitor fluuius vocales pisces efficit, & nobilis eloquentiæ Academia, eos, qui priùs infantissimi erant, facit eloquentes.

O mutis quoque piscibus
Donatura Cycni, si libeat modum.
Hor. od. 3. car. l. 4.

XL. Fons Cupidinis.

Amor cœlestis.

Cizici fons Cupidinis vocatur, ex quo potantes amorem deponere Mutianus credit, Plin. lib. xxxi. cap. 11.

Apod. Terrenas cupiditates ponunt, qui sepuro lauacro pœnitentiæ abluunt, & cœlestis Cupidinis facibus inflammantur. Is est de quo Marianus Scholasticus Antholog. IV. Cupido cœlestis.

Οὐκ ἀπὸ παιδὸς ἔνε Κύπριδος, οὐκ ἀπὸ γαίης
Εἰμὶ, καὶ ὑλαίης ἔκγονος ἐυφροσύνης.
Ἀλλ' ἐγὼ ἐς καθαρὴν μερόπων φρένα πυρσὸν ἀνάπτω
Εὐμαθίης, ψυχὴν δ' ἐρεθὼ εἰσανάγω.
Ἐκ δ' ἀρετῶν στεφάνους πούρων πλέκω, ὧν ἀφ ἑκάστης
Τόσσδε φέρων σοφίης σέρομαι.

Non ex vulgiuaga hospes Venere, non è terra
Sum, & corporea soboles lætitiæ:
Sed ego in pura hominum mente facem accendo,
Doctrinæ, animamque ad cælum perduco,
Ex quatuor enim virtutibus coronas texo, & ex
Singulis decerpens primâ sapientiæ coronor.

XLI. Fons Epiri.

Eloquentia.

IN Epiro esse ferunt fontem, in quo faces extinguntur accensæ, & accenduntur extinctæ. Isidorus sic, *Eloquentia frigidos inflammat, accensos restinguit.*

Apod. Huius est languentis populi incitatio, & effrenati moderatio, eadem facultate, & fraus hominum ad perniciem, integritas ad salutem, vocatur, Cic. 2. de Oratore. Accedit authoritas Pindari.

Καὶ τὸν αὐχματὰ κεραυνὸν σβεννύεις
ἀενάε πυρός. πυθ. ειδ. α

XLII. Gallvs.

Ne quid nimis.

GAllvs Phrygiæ fluuius (si modicè bibas) medetur corporis malis, si immodicè, lymphatum animum agit. Plinius.

Apodosis.

Μέτρον ἄριστον.

Est modus in rebus, sunt certi denique fines,
Quos extra citraque nequit consistere rectum.

Hor. Satyr. 2. Suus cuique modus est, tamen magis ostendit nimium quam parum Cicero de Oratore. in quo consentiunt cum vetere Phocillidis dicto:

Πάντων μέτρον ἄριστον ὑποβλασθαι δ' ἀλεγεινά.
Μέτρῳ μὲν φαγέειν, πίνειν, καὶ μυθολογεύειν.
Omnium mensura optima, excessus damnosi.
Cum mensura comede, & bibe, & loquere.

XLIII. Gnides amnis.

Virtus vnita.

CYrvs Gnidem amnem, qui vnum ex eius equis absorpserat, minatus ita restrinxit, vt in trecentos sexaginta riuos diduceret, ex quo celebris amnis amplitudo concisa est. Herod. lib. 1.

Apod. Nimia propagatione, & conciſione magnarum plerumque rerum minuitur claritas.

Οὐκ ἀγαθὸν πολυχωρεῖν. Plutarch. in Antonio. Quamobrem cum ab Arruntio & Ateio actum eſſet in Senatu ſub Tiberio, an ob moderandas Tiberis exundationes verterentur flumina & lacus, per quos augeſcit. Itum eſt in hanc ſententiam. *Optime rebus mortalium conſuluiſſe naturam, quæ ſua ora fluminibus, ſuos curſus, atque originem, ita fines dederit ipſum Tiberim nolle prorſus accolis fluuiis orbatum minore gloria fluere.* Cornel. Tacit. annal. lib. 1.

XLIV. Fons Indiæ avrevs.

Beatitudo poſt fata.

Est fons in India, vnde hauritur aurum fictilibus, quod ſtatim concreſcit, nec eo quiſquam potitur, niſi frangat fictile. Phot. in bibliotheca pag. 68. initio.

Apod. Fictile eſt corpus humanum, aurea vero beatitudo, cuius delicijs non eſt alia ratione frui, niſi ex iſtis compagibus exceſſerimus.

Felix qui potuit grauis
Terræ ſoluere vincula,
Felix qui potuit boni
Fontem viſere lucidum.
Ite nunc fortes vbi celſa magni
Ducit exempli via. Cur inertes
Terga nudatis? ſuperata tellus
Sidera donat.

Boët. Metr. xx. l. iii. & vii. l. vi.

XLV. Fons Indiæ avrevs et ferrevs.

Eloquentia perfectorum.

Fons eſt quadratus in India vnius vlnæ altitudinis, latitudinis verò ſexdecim cubitorum. Ex eo primum quidem aurum fictilibus hauritur: De-

inde ferrum educitur, sed ferrum omni auro præstantius, quod in terram depactum nebulas, & grandines turbinesque compescit. Ex eo ferro se duos gladios habuisse memorat Ctesias in Indicis.

APOD. Primùm quidem auro proludit adolescentum eloquentia, inter Epidictici generis blandimenta, & delicias enutrita: Mox vbi iuuenari desiit, ferreis armis pugnat, hoc est vi quadam ineluctabili, qua hominum impotentes, & furiosos sedat affectus, mentemque serenitate perfundit. Talis est magistra summorum Oratorum eloquentia.

Det primos versibus annos,
Mæoniumque bibat felici pectore fontem.
Mox & Socratico plenus grege mittat habenas
Liber, & ingentis quatiat Demosthenis arma.
Hinc Romana manus circumfluat: Et modo Graio
Exonerata sono mutet suffusa saporem,
Interdum subducta foro det pagina cursum,
Et fortuna sonet celeri discincta meatu.
Dein pugnas, & bella truci memorata canoro,
Grandiaque indomiti Ciceronis verba minetur.
His animum succinge bonis, sic flumine largo
Plenus, pierio defundes pectore verba.

Petron. Arbiter.

XLVI. FONS INSVLÆ SAXOSÆ.

Virtus initio difficilis.

STRABO lib. XVI. memorat non procul à Laodiceæ littoribus insulam esse saxosam, quæ tamen incolas habeat non paucos, fontemque ibi esse tradit, in quem immersa vasa hauriendæ aquæ causa salsam primo haustu trahunt, eamque maritimam: reliquo autem haustu dulcem & potabilem.

APOD. Initia plerumq; aspera iucundos exitus fortiuntur. Virtus initio difficilis, dura, austera: mox tanta

tanta iucunditate sensus perfundit, vt mella, rosas, & balsama spirare videatur.

Θάρσυν χρή, φίλε Βάττε, τάχ' αὖλιον ἔσσεται ἄμμιν. Theocritus.

XLVII. FONTES FORTVNATARVM INSVLARVM ANTISTROPHI.

Antidota, veritas, & error.

POMPONIVS Mela insigniter tradit esse in fortunatis insulis singularem duorum fontium naturam, ex altero qui gustauerit, risu soluitur in mortem, at vero affectis remedium est ex altero bibere.

APOD. Error, & veritas his fontibus significantur, quorum ille necat mortifero planè poculo, nisi se, suúmque liquorem limpidissimum veritas instillet. Athanasius in Apologia ad Constantium, ῥόπαλόν ἐστιν ἡ πλάνη, καὶ μάχαιρα, καὶ πόξυμα ἀκίδωτον, ὡς εἶπε Σολομών, καὶ πᾶν τὰ μύνη ἡ ἀληθεια ἰᾶται λύπας).

XLVIII. HYPANIS.

Voluptatis, γλυκύπικρον.

HERODOTVS lib. IV. scribit Hypanim è fontibus, quinque dierum via exilem profluere, ac dulcem. Deinde post aliorum quatuor dierum iter perquam amarum. Athen. lib. 11. p. 43.

Amores celeriter defloresc̃t. Cic.

APOD. Voluptas initio mellea, acescit ad extremum. *Amores enim & delicia*, quod ait M. Tullius pro Cœlio, & 11. de Orat. *maturè & celeriter defloreſcunt, & in omnibus rebus voluptatibus maximis fastidium finitimum est.*

Ος δὲ ζαπίζας,	*Qui autem in mensa*
Ἐπορεξάμενος,	*Porrecta manu*
Μιλιχρῶν ἔδηξεν,	*Epulas dulces attigit,*
Ἡ μὴν κλαύσει,	*Eum valdè sanè pœnitebit*
Πικρὰν μερίδα,	*Acerbæ portionis,*
Τῶν ἀντίξους	*Contrarijs ponderibus,*

Συνεφαλκομένων.	*Eum detrahentibus.*
Οὐδὲ γὰρ χθονίας	*Hæc enim terrenæ*
Θεσμὸς ἀναίσχυς	*Lex neceſsitatis*
Δικόδεν θνατοῖς	*Binis ex crateribus mortalibus*
Βίον εἰνοχοεῖ.	*Vitam fundit.*

Boëtius lib. 3. metro 7.

Habet omnis hoc voluptas,
Stimulis agit furentes,
Apiumque par volantum
Vbi grata mella fudit,
Fugit & nimis tenaci
Ferit icta corda morsu.

Dignus eſt, inquit Epictetus, deorum conuiua, qui rebus creatis moderatè vtitur, qui verò licitas etiam voluptates contemnit, non iam conuiua Dei eſt, ſed Dei conſors, εἰ δὲ παραπεσόντων ζοὶ μὴ λάθῃς ἀπ' ὑπερεσθίς τότε ὁ μόνον συμπότης τ θεῶν ἔσῃ ἀλλὰ καὶ συναίχων. Epict. Arr. cxx.

Creaturis bene vtendum

XLIX. HIMERÆVS.

Conſuetudinis vis.

HIMERÆVM fluuium cœleſtes mutant plagæ, amarus ſiquidem eſt, dum in Aquilonem fluit, dulcis, vbi ad meridiem flectitur. Solin. Polyhiſtor. p. 36. edit. Lugd.

APODOSIS.

Talis plerumque hominum vita, qualis eſt conuerſationis, & exemplorum via, conſuetudo, & regionum mores. *Quantum conſuetudo poſsit* (inquit Seneca) *intelliges ſi videris feras quoque conuictu noſtro manſueſcere: nullique immani beſtiæ vim ſuam permanere, ſi hominis contubernium diu paſſa eſt.* Senec. de ira l. 3. c. 8.

Feræ conuictu hominis manſueſcunt Senec.

L. Nilvs.

Rex benignus.

VESPASIANVS cùm recens auctus Imperio lustraret Ægyptum, fertur Ægyptiis pro concione dixisse, haurite à me tanquam à Nilo. Philost. lib. v. cap. x. in vita Apollonij.

APOD. Nilus fluuiorum rex, & totius orbis nobilissimus, recte vel ipso Vespasiano interprete Reges significat, vt enim ille in fœcundos Ægyptij agros restagnantibus exundat aquarum riuulis, ita illi toti in publicam sese effundere debent vtilitatem. Talis fertur extitisse Manuel ille Comnenus, qui in exemplum summæ liberalitatis, dicitur: Θάλασσα φιλοδωρείας, ἐλέους ἄβυσσος, τῷ φερσὶν εἰ τὸ ἥδιστος συνεγγίσειν, καὶ τὸ βασίλειον ἀρετῷ ἀπαράμιλλος. *Mare magnificentiæ, abyssus misericordiæ, morum suauitate congressuque facilis, sed regia virtute imitabilis.* Nicetas in Manuele.

LI. Fontes oblivionis, et memoriæ ad Orchomenon.

In Gratijs valent obliuio & memoria.

IN Bœotia, ad Trophonium Deum iuxta Orchomenon, duo sunt fontes, quorum alter memoriam, alter obliuionem affert. Inde nominibus inuentis. Plin. lib. 31. cap. 2.

APOD. Orchomenos sedes est Gratiarum. In Gratiis autem duo spectabilia sunt, obliuisci si quid dederis; meminisse si quid acceperis. Ideò fontes obliuionis, & memoriæ, sunt in Gratiarum regno.

Nihil in amicitia odiosius quàm exprobratio beneficiorum, vnde exclamat ille proscriptus, & seruatus ab amico Cæsaris: *Redde me Cæsari, quousque dices, ego te seruaui, ego te eripui morti.* Seneca lib. 11. de Beneficiis.

Cadit etiam in doctrinam, & philosophiam cœlestem, in qua duo spectare oportet, obliuiſci priores vanitates, & in præsentia seriò incumbere.

LII. LACVS POLYCRITI.

Theologiæ, seu Philosophiæ profunda immensitas.

POLYCRITVS rerum Sicularum scriptor, loco mediterraneo stagnum esse, ait, ambitu suo scutum nihil excedens, aqua resplendente quidem, sed turbulentiore nonnihil, in quem si quis lauandi gratia ingrediatur, in latum extendi, quod si iteret, amplius dilatari. Arist. de mirabil. auscult.

APOD. Talis est laudatarum artium procreatrix philosophia, in ea, quò plus progrediare, eo tibi laxior campus videbitur. Talis est Dei natura, qui vt ait D. Gregor. Nazianz. oratione prima p. 31. ὅσον χωρεῖ ἀεὶ τοῦτον, ἔξον καταλαμβάνει. Tantum recedit, quantum capitur.

--- Exigua est vis
Humani ingenij, tantoque angusta labori:
Quippe minor natura aciem si intendere tentet
Acrius, ac penetrare Dei secreta supremi!
Quis dubitet victo fragilem lassescere visu,
Vimque fatigatæ mentis sub pectore paruo
Turbari, inualidisque hebetem succumbere curis?

Prudent. in Symmach. l. 2.

LIII. SABBATIVS FLVVIVS ICON SABBATINÆ QVIETIS.

Sabbatis quiescendum. ex Iosepho & Elia Thesbite.

MIRACVLVM est Syriæ Sabbatius fluuius, qui licet aliis diebus non intersistente vndarum cursu fluat vberius, singulis tamē sabbatis quasi dicit religionem sentiret, quiescit & exsiccatur. Hæc magni nominis Authores commemorant Iosephus, & Plinius, quanquam nonnihil inter se discrepant:

Iudaicus siquidem historicus indicat, cum interpositis sex diebus à fontibus deficere, & siccum alueum spectantibus exhibere. Deinde quasi nulla mutatione facta, septimo die sui similem exoriri, non impetu quidem languidum, sed plenius fluentem. Eius verba sunt, πολὺς γὲ ὢν ὅτε ῥεῖ, καὶ κατὰ πλῆθος φερόμενος ἀβλαβῶς ἕστηκε δὲ πᾶς ἐν τῇ πηγῶν ὀπλείπων ἓξ ἡμερῶν ἀριθμὸν, ἔπειτα πάλιν ἀναδίδωσιν ἐφ' τὸν τόπον, εἶθ' ὥσπερ ἀδεκμὰς ἑβδομὰς ποιούμενος μεταβολῆς, ἕμοιος κατὰ πλῆθος ἐναδίδωσι. At Plinius contra breuiter & disertè, *In Iudæa riuus sabbatis omnibus exsiccatur.* Quid igitur in hac scriptorum varietate definiemus? facit vt Plinio magis assentiar primum inditi fluuio nominis ratio, quem antiqui Sabbatum & sabbaticum nunquam nominassent, nisi Sabbatinæ quietis imaginem præ se tulisset. Deinde authoritas Eliæ Thesbitis Iudæi qui eiusdem mentionem facit in lexico in voce *Sambation. Sambation*, inquit, *nomen est fluuij de quo dicunt, quod per singulos dies hebomadis tanto impetu currat dempto Sabbato, vt lapides magnos moueat, nec vllo modo pertransiri possit, ex quo sapientes vocarunt eum Sabbaton ab eo quod cesset siue quiescat in Sabbato.*

Ioseph. de bello Iudaico. l. 7 cap. 24.

Plin. l. 31 cap. 2.

Consentit quoque cum Thesbite Zabamus, qui hunc ipsum fluuium Gozam à veteribus nominatum scribit, quod celeriter oculis surripiatur, atque id contingere Sabbato nemo Iudaicorum scriptorum quos legerim, præter Iosephum diffitetur. Quod verò Elias illius quietis hanc caussam affert, *Decem tribus illic captiuas detineri, vt non possint exire inde, nec Sabbato ne violent illud.* hæc ex tabulis Rabbinorum, & nugis quas ipse non probat.

APOD. Præclara hæc est imago quietis Sabbatinæ, ita in multis etiam fluminibus suorum vestigia præceptorum Deus impressit. Clamat D. Ignatius

Martyr, Spiritus sancti tuba. μὴ ἑκάστος ὑμῶν σαββατιζέτω πνευματικῶς μελέτη νόμων χαίρων, ἀ σώματος ἀνέσει, δημιουργίαν τοῦ θαυμάζων, ἀ ἑωλα ἀγ χλιαρὰ πίνων, ἀγ μεμεγμένα βαδίζων, ἀγ ἐρχήσει, ἀγ χορεῖς νέων ἀκ ἔχων χαίρων. Καὶ μὴ τὸ σαββατίσαι ἑορταζέτω πᾶς φιλόχριστος, τὴν κυριακὴν τὴν ἀναστάσιμον τὴν βασιλίδα τὴν ὑπατον πασῶν ἡμερῶν. Hæc ille, ex quibus licet agnoscere antiquorum in colendis diebus festis religionem; nostrorum vero temporum deplorare impietatem, quibus cæci mortales, quod erat pietatis, hoc totum lasciuiæ tribuerunt. *Vnusquisque vestrum*, inquit, *Sabbatum celat, non corpore, sed mente, sacrarum legum gaudens meditatione, non corporis remissione, Dei scilicet opera admirans, non opiparis epulis, aut mollioribus poculis indulgens, vel etiam composito gradu incedens, aut saltationibus, aut choreis, in quibus nihil est bonæ mentis oblectatus. Post Sabbatum autem celebret quisquis Christum diligit, Diem Dominicum, diem resurrectionis mysterio dicatum, Regem & principem omnium dierum.*

Dies Dominicus rex & princeps omnium dierum. Ex Ignatio Martyre.

LIV. SALMACIS.

Luxus.

SALMACIS Fons in Caria, qui bibentes effœminat, vt fertur. Pompeius Festus: Salmacis nomine Nympha, Cœli & Terræ filia, fertur causa fontis Halicarnassi aquæ appellandæ fuisse Salmacidis, quam qui bibisset vitio impudicitiæ molleſceret, ob eam rem, quod eius aditus angustatus parietibus, occasionem largitur petulantibus iuuenibus accedentium puerorum, puellarúmque violandarum, quia non patet refugium.

APODOSIS.

Luxuriæ causa frustra in aërem, & aquam reiicitur. hanc enim facit. πλίνθος, ἀγ ἡ περὶ τοὺς δαίτας ἀκολασία. Strab. lib. XIV.

LV. FONS SARDINIÆ SOLIFVGÆ REMEDIVM.

Vulnus, & salus.

FONS est in Sardinia, qui contra venenum Solifugæ (est enim animantis eius morsus mortifer) à summo omnium opifice in remedium conditus, vt vbi oritur malum, ibi quoque inueniatur in promptu remedium. Solin. c. IX.

Cum permittit Deus mala grassari, præsentia suggerit remedia. Sic furentibus nostro sæculo hæreticis, magna Ecclesiæ lumina opposuit, doctores Catholicos, qui flammeo diuini verbi gladio, totam illam transfugarum cateruam diuexare, & cædere non cessant, atque instillatum eorum pernicie virus, salutaribus sapientiæ, & virtutis remediis auertere, vt inde & maior sapientiæ lux & virtutis ardor fidelibus accrescat. Petron. Arbiter.

Vnde datum est vulnus, contigit inde salus.

LVI. SELEMNVS AMNIS.

Christi sanguis permotiones sanat.

SELEMNVS amnis, amoris remedium, quo qui loti fuerint, cupiditatis obliuiscuntur, σύμφορον εἶναι λήθην, γυναικῶν ἐς ἔρωτας ἴαμα. Pausan. in Achaicis.

APOD. Selemno longe nobilior, & ad impuri amoris flammas restinguendas efficacior Christi Domini sanguis, qui, vt dictum est à D. Chrysostomo, regiam in nobis imaginem reformat.

LVII. FONS SICVLVS.

Pœnitentiæ symbolum.

ARISTOTELES in admirandis, cap. XXVIII. scribit in Sicilia fontem esse vorticis forma, in quo aues suffocatæ, sed & reliqua animantia vbi fuerint immersa reuiuiscunt.

APOD. O magistram Pœnitentiæ naturam! quid cum pœnitentia magis congruit? Est illa verè fons Christi de latere exiliens, qui nos miseros mortales toties lethalibus plagis affectos, toties exanimatos reuocat ad vitam. D. Aug. lib. de Pœnitentia. *Pœnitentia languores sanat, leprosos curat, mortuos suscitat, sanitatem auget, gratiam conseruat, claudis gressum, aridis copiam, cæcis restituit visum, vitia fugat, virtutes exornat, mentem vnit ac roborat.*

Pœnitentiæ vires.

LVIII SIDES.

Mundus.

CTESIAS tradit Siden vocari Stagnum in Indis, in quo nihil innatet, omnia mergantur. Plin. lib. xxxi. cap. ij.

APOD. Corruptio rerum magna est in qua raræ exeant generosæ animæ, auaritiæ, ambitionis, libidinis gurgite non immersæ:

Apparent raræ nantes in gurgite vasto.

Rectè de hac mundi corruptione cecinit Alcimus Poëta Christianus qui vixit Clodouæi temporibus.

Post lapsum, inquit, primorum Parentum
Ex tunc paulatim retro sub lapsa referri
Vita prior, cunctisque malis laxarier orbis.
Et corrupta satis, dira pinguedine tellus
Lethali quadam suffudit germina succo.

LIX. SILARIS.

Vitiorum stupor.

DE Silari aquis hoc peculiare traditur: Planta si quæ in aquam eius coniiciatur, in saxum mutari, manente colore, formaque iisdem. Strab. l. 5. p. 163. φυτὸν ἁπαλὸν δάφνην τὴν χόαν, καὶ τὴν μορφὴν.

APOD. Cadit in stuporem improborum, qui vitio obcæcati omnem humanitatis sensum amiserunt, & cùm pectore lapidei sint, & ferrei, specie dun-

taxat homines videntur. *Cor enim habent quod nec compunctione scinditur, nec pietate mollitur, nec moueetur precibus, minis non cedit, flagellis duratur, ingratum ad beneficia, ad consilia infidum, ad iudicia fœuum, inuerecundum ad turpia, impauidum ad pericula, inhumanum ad humana.* D. Bernard. lib. 1. de Consideral. ad Eugen. Pontificem. Homines ferrei, & lapidei. Ex D. Bern.

LX. Silias.

Ambitiosus.

Siliæ flumini nihil innatat: ἐν δὲ τῇ ὀρεινῇ Σιλίαν ποταμὸν εἶναι ἐν ᾧ μηδὲν ἐπιπλεῖ. Strab. l. 15.

Apod. Ambitiosus non patitur sibi quenquam dari superiorem, ne Deum quidem: tanta est & tam vecors superbiæ impudentia. Hoc vel ex Caligulæ Cæsaris ingenio satis patet, qui iratus cœlo, quod obstreperet Pantomimis quos imitabatur curiosius, quam spectabat, quodque comessatio sua fulminibus terreretur, ad pugnam vocauit Iouem, & quidem sine missione, Homericum illum exclamans Caligulæ ridicula ambitio.

Ἠμὲ ἀνάειρ', ἢ ἐγώ σε *Aut tolle me, aut ego te.*

LXI. Fons solis.

Petro Poenitenti.

In Troglodytis fons Solis appellatur dulcis, & circa meridiem maximè frigidus, mox paulatim tepescens ad noctis mediæ feruore & amaritudine infestatur. Plin. lib. 11.

Apod. Ad prunas, & calorem Petrus refrixit, vbi se noctu è pontificis domo proripuit, incaluit, & fleuit amarè. de quo iure illud dici potest,

Inuenit propriis in fontibus ignes, Pœnitentia,

LXII. AQVA STYGIS MORTIFERA SOLVM Asini Scythici cornu non lædit.

Patientia inuicta.

AQVA Stygis omnia perforat, præter vasa ex cornu asini Scythici confecta. Hancce materiam miratus Alexander Delphos misit, & Apollini consecrauit. Ælian. de animalib. l. 10. c. 40. Pausan. l. 8. eius aquæ vim pestiferam vberiori stylo prosequutus, mortiferam esse ait Stygis aquam, tum homini, tum cuiuis animantium generi. Nam & capellæ sæpius aquæ eius potu extinctæ sunt, quod ex interuallo temporis cognitum est. Accedit, & aliud ad eius aquæ miracula: Vasa, & pocula omnia, siue vitrea, siue crystallina, siue Murrhina, siue è lapide, aut testa sint fictili, aquæ illius vi franguntur. Quin etiã ferrum, æs, plumbum, stannum, argentum, & electrum ea aqua infusa soluuntur. Ipsum quoque aurum quod neque situ, neque rubigine deteri Lesbia Poëtria testatur, & res ipsa indicio est, aquæ tamen huius virus non sustinet. Mirum est, quo pacto vnius Asini cornu huius veneno non lædatur.

APOD. Ad omnia spicula fortunæ obduruit Clypeus patientiæ, & nullum est telum tam mortiferum, quod eius vim pertundere, atque debilitare possit.

Me calor æthereus feriat, mihi plena veneno
Occurrat serpens.
serpens, sitis, ardor, arena,
Dulcia virtuti, gaudet patientia duris.

Lucanus lib. IX.

LXIII. SVLMONENSIS AQVA.

Doctrina subtilior à Rudiorum ingeniis aliena.

IN Sulmonensi Italiæ agro Fabiano, vbi arua rigantur, herbas aqua illa irrigatas necari, fruges

verò ali, & irriguum pro ſarculo eſſe ſcribit Plin. lib. xvij. c. xxvj.

Sacrarũ literarũ ſenſus cognoſcere, non eſt omnium.

APOD. Doctrina ſubtilior, quæ corroboratis ingenijs prodeſt, eadem tenues animos obruit. Non eſt omnium arcanos ſacrarum literarum ſenſus dignoſcere. Sicut in cœlo celatur Deus, ſic in ſcripturis abſconditur. Et ſicut hoc cœlum corporeum, omnes homines vident, Deum autem inhabitantem cernere minimè poſſunt, ſic & ſacras literas ferme omnes legunt, non tamen omnes Deum veritatis in arcanis ſenſibus latentem intelligunt, niſi ſapientiæ lumine fuerint illuſtrati, quòd præclare differit D. Chryſoſtom. Homil. 4. oper. imperf. ſi modo eius eſt.

LXIV. LACVS TROGLODYTARVM.

Praua inconſtantia.

IVBA in Troglodytis lacum inſanum eſſe dicit, malefica vi appellatum, ter die fieri amarum, ſalſumque: ac deinde dulcem, totiéſque etiam noctu, ſcatentem albis ſerpentibus vicenûm cubitorum. Plin. Natur. hiſtor. lib. xxxj. cap. 11.

APOD. Hominem ſignificat dementis inconſtantiæ, & malitiæ, qui modò leuis videatur, modò acerbus, modò comis, modò auſterus, ad ſummum nunquam à malitia recedens, & totus è fraudibus confectus.

Mobilis, & varia eſt ferme natura malorum.
Cum ſcelus admittunt ſupereſt conſtantia: quid fas,
Atque nefas tandem incipiunt ſentire peractis
Criminibus. Tamen ad mores natura recurrit
Damnatos fixa, & mutari neſcia. Nam quis
Peccandi finem poſuit ſibi? quando recepit
Ejectum ſemel attrita de fronte ruborem?

Iuuenal. Satyr. 13.

LXV. Fons virginis balsamvm vegetans.

Mariæ fauor.

BVRCHARDVS, natione Germanus, qui floruit ante annos trecentos, in Ægypto vidit hortum Balsami, non edere vllum ex se fructum, nisi irrigetur fonte vicino, in quo Maria sæpius Iesum lauit, Sarracenosque expertos frustra irrigare alijs aquis, quamobrem duxisse in illum fontem aliundè aquam, vt virtutem diuinam inde hauriens, abundè sufficeret ad irrigationem Burch. cap. pen. Bozius de signis Eccl. lib. ij. cap. vij.

APOD. Omnia nostra cogitata, factáque tanquam steriles plantæ marcescunt, nisi illâ vitæ aquâ irrigentur.

Quærapitur de fonte tuo,

O sola inter virgines mater, & inter matres virgo! Poterit igitur inde rectè conformari emblema in Christianam pubem, quæ virginis Mariæ auspicijs crescit, & viget, cum hoc lemmate, *Crescit quodcumque rigat.*

LXVI. Virgo aqva

Virginitas.

CELEBRIS fuit Romæ Aqua Virgo, cuius meminit Statius lib. 1. Syluar. in balneo Etrusci.

Vos mihi quæ Latium septenaque culmina Nymphæ
Incolitis, Tybrimque nouis attollitis vndis
Quas præceps Anien, atque exceptura natatus
Virgo iuuat.

Iuxta est (inquit Plinius) Herculanus riuus quem refugiens nomen *Virginis* obtinuit. In eodem argumento celebratur Canathus fons apud Argiuos, cuius aquis lotam noua subinde quotannis Virginitatis gloria Iunonem repubescere narrabant fabulæ. Pausan. in Corinth.

Canathus fons apud Argiuos.

APOD. Symbola sunt Virginitatis duo illi fontes, cuius laudes in media quoque gentilitate viguerunt. D. Athanasius eius encomium disertissimè prosequitur in libro περὶ παρθενίας vbi eam appellat, πλοῦτον ἀκατάλυκτον, στέφανον ἀμαράντινον, ναὸν θεῦ, λικμητήριον ἁγίου πνεύματος.

Hoc est monile Ecclesiæ,
His illa gemmis colitur,
Dotata sic Christo placet,
Sic ornat altum verticem.

Prudentius in D. Laurentium.

LXVII. FONS VMBRIÆ.

Liberalitas sera.

NON procul à Narnia fons est, qui nunquam scaturire visus est, nisi cum annonæ penuria propediem futura est. Leander in Vmbria.

APOD. Multi sunt eo ingenio, vt nunquam riuulos benignitatis aperiant, nisi res in summum discrimen sint adductæ.

Ὡκεῖαι χάριτες γλυκερώτεραι· ἢν δὲ βραδύνῃ.
Πᾶσα χάρις κενὴ, μηδὲ λέγοιτο χάρις.

Celeres Gratiæ dulciores. quod si tardior fuerit,
Cuiusgratia vana, neque gratiæ nomine digna.

Lucianus.

LXVIII. MONS CINDACVLVS.

VIRTVS.

MONS est eminentissimus apud Austrogothos, non longè à prædicta arce regia, & lacu Vener. vulgari gentis sermone Kindaculle dictus: tantæ altitudinis, vt longè à nauigantibus vltra xl. milliaria Italica in eodem lacu quasi atra nubes, inter cœli hiatus appareat. Ideóque multi tempestatibus, vique ventorum agitati, summis viribus conantur eius pedes attingere, vbi tranquillissimum

portum adesse nouerunt. In eius montis summitate ea amœnitas frondium, herbarum, fructuum, diuersarum arborum sua sponte nascentium, non raritate magis, quàm suauitate velut satarum reperitur. Accedit auium concentus, quæ mellitissimos cantus fundunt, & totum montem exhilarant. Olaus magnus lib. II. c.xx.

APODOSIS.

TOTA regio vndique aspera hanc habet arcem amœnissimæ iucunditatis. Non dissimili ratione virtus cum difficiles ipsa aditus habeat, vbi tamen ad cacumen peruentum est, cœlestium voluptatum delicijs quā suauissime luxuriat. Plautus in Trinum.

---Ibi animo
Labor grandis capitur, boni sibi hæc expetunt.
rem, fidem, honorem,
Gloriam, & gratiam, hoc probis pretium est.

LXIX. HELICONIS FERTILITAS.

Literarum fructus.

HELICON mons, quem Musis consecrarunt Poëtarum fabulæ, soli singulari quadam bonitate commendatur, cuius etiam pastionibus ferunt serpentum venena infirmari. Pausan. In Bœoticis. Plutarchus iunior in Ismeno, ait, Heliconem, & Cytheronem fuisse duos fratres. Κατὰ δ' ἄλλων περίοδον εἰς ὁμώνυμα ὄρη μεταμορφωθέντες ἐγένοντο, Κιθαιρὼν μὲν διὰ τὴν εὐσέβειαν, Ἑλικὼν δὲ διὰ φιλοσοφίαν Μουσῶν ἐνδιαίτημα.

APOD. Literis nihil fœcundius est, aut amabilius, quibus etiam animorum vitia, & permotiones sedantur, si modo quis eas diligenter excolat. *Animum formant, & fabricant, vitam disponunt, actiones regunt, agenda & omittenda demonstrant, sedent ad gu-*

bernacula, & per ancipitia fluctuantium dirigunt cursum. Seneca ad Lucilium, epist. XVI.

LXX. Mons Lycæus vmbrarvm expers. *Religio.*

IN Lycæo monte Arcadiæ est area Iouis Lycæi, quò hominibus non est accessus. Quo si forte homines bestiæve intra loci ambitum se immiserint, nullas è corporibus vmbras reddunt; Ac feras illuc confugientes venator non insequitur, sed foris consistit, nullas à corporibus earum vmbras fundi videns. Paus. in Arcadicis.

Apod. Religio, & sapientia sola est, in editissimo rerum humanarum apice collocata, ad quam marcescentes vanitatis vmbræ non permeant, sed intus omnia veræ, solidæque virtutis nixa radicibus consistunt.

Beatus es nunc mente pauper: sed spei
Dives, qua gaudent pauperes,
Qui defraudati lubricis mundi bonis,
Cæli fruuntur gaudijs.

S. Paulinus ad Cytherium.

LXXI. Montes Persici. *Beatitudo cœlestis, bello & laboribus comparanda.*

IN locis quæ in Magorum regione sunt eminentiora, referunt tres montes in spatioso campo esse positos: eos autem qui locum transmittunt, cum ad primum quidem mõtem peruenerint, audire vocem confusam veluti clamantium, non paucorũ millium hominum, perinde ac si essent in acie: Ad medium autem cum venerint, maiorem simul, & euidentiorem strepitum apprehendere: tandem autem audire in fine canentes Pœana, perinde ac qui vicissent. Clemens Alexandrinus.

APOD. Per labores, & pugnas itur ad triumphos.
Virtutum gaudia vulnus habent.

Diuus Prosper. Epigrammate 87.

LXXII. ANOSTVS. POENITENTIA.

CHIVS refert, vel potius fabulatur in finibus Meropum locum esse ἄνοστον, irremeabilem (ita enim appellatur) similem voragini, & hiatui, neque verò tenebris, neque lumine insignem, sed aërem impendere obscuro quodam rubore permixtum. In eo loco duos fluuios labi, alterum voluptatis, alterum tristitiæ: & ad vtrumque arbores sitas esse, magnitudine platani magnæ. Quæ ad flumen tristitiæ sunt eiusmodi naturæ, ac potestatis fructus producere, si quis ijs vescatur, eum tantum eijcere lacrymarum, vt per vniuersum vitæ reliquum tempus fletibus, luctibúsque diffluat, & sic vitam finiat. Alteras verò quæ fluuio voluptatis agnoscuntur fructum contrarium ferre, qui enim hunc gustat, ab omnibus pristinis cupiditatibus abducitur, & si quem amauit, in eius obliuionem venit, paulatímque fit iunior, atque præcedentem ætatem, & iam transactam retro agit, ac resumit, abiecta enim senectute ad vigorem ætatis reuertitur, deinde adolescentiam induit, tum pueritiam, postremo fit infans, & sic denique expirat. Ælian. lib. 3. Var. hist. c. 18. ex Chio.

APOD. Domus hæc Anostus, domus est pœnitentiæ, ex qua nunquam ad vitia redeundum. Ea nec omnino lucida est, nec tenebrosa. In statu enim pœnitentiæ discutiuntur paulatim tenebræ, nondum plena lux emicuit. Flumen tristitiæ lacrymas pœnitentiæ significat: flumen voluptatis consolationem quæ tristitiam sequitur: Cupiditatum vacuitas, &

reditus

reditus ad infantiam, vitæ innocentiam designat. S. Prosp. ep. 72.

Cor mundum & sapiens fructu virtutis alatur,
Et Christi in nostro pectore regnet amor:
Quo semel impletus nunquam vacuabitur illo;
Æterna æterni flumina fontis erunt.

LXXIII. APOLLONIATARVM REGIO QVAM IGNIS NON LÆDIT.

Incorruptio.

APOLLONIATARVM vbs finitima est Epidamno, sita in Ionico sinu, atque in proximis vicinis circa ipsam locis fodina bituminis habetur, non aliter quàm pleræque scaturigines aquam, sic illa bitumen emittens, replensque locum. Non procul etiam sempiternus ignis ostenditur. Ardens vero collis est, non ita magnus, neque ingens spatium occupans, neq; longũ ambitum complectens. Sulphur autem, alumen olet: circumque ipsum pulcherrima sunt arbusta, multaque loca viridantia, quæ nihil ab incendio vicino læduntur, neque quod ad germina, neque quod ad viriditatem plantarum attinet. Ignis verò, dies noctésque perseuerat, neque desiit vnquam, vt inquiunt Apolloniatæ, ante bellum quod cum Illyrijs gesserunt. Ælian. lib. 13. c. 16. var. histor.

Item. *Cor Germanici.*

Germanici Cor, inter ossa cremati cadaueris incorruptum repertum est. Suet. in Caligul. cap. 1.

Cor Germanici incremati. Suet. in Calig.

Item.

Iustorum Hominum regio quam ignis
Ex Aethnæ faucibus erumpens non lædit.
Cnidias apud Photium.

Iustorũ Hominũ regio.

APOD. Incorruptio facit proximum Deo.

LXXIV. CRETA NOCTVARVM EXPVLTRIX.

Iustitiæ cultrix regio.

IN Creta noctuam aiunt omnino non nasci, ac si extrinsecus importetur, mori. Itaque Euripides videtur temerè fecisse, hanc auem à Polyde visam, atque ea coniecisse Glaucum ei quoque cognominem (nam glauca Græci Noctuam appellant) defunctum Minois filium se repetturum. Audio præterea Cretenses iactare Creticæ terræ concessum hoc munus à Ioue, nempe in ea, & nutrito, & occultato, vt ab omni malefica, & noxia fera libera sit, ita vt, nec ipsa vllam producat, nec aliunde inuectam alat: & hac re ipsa declarari cum nullum in ea maleficum animal reperiatur, hoc si quis velit experiri, venenatũ animal quodpiam foris assumit: quod primum vt hanc terram attigit, statim perit. Itaque circulatores qui venantur in Africa serpentes talia machinantur. ad mouendam hominum admirationem serpentes varias mansuefactas circumgestant: & simul terræ Africæ quantum satis sit ad earum vsum comportant: quod ipsum prouident, ne serpentes pereant, ob eamque causam cùm ad hanc insulam peruenerint, non prius feras bestias exponunt quam terram peregrinam quam secum portant substrauerint: ex quo fit, vt multitudinem imperitam congregent, atque stupidam detineant. Et tametsi eæ quidem sese incitent, non loco tamen se mouẽt neque ex domestico & vernaculo puluere excedunt, atque incolumes manent. Sin in externum, & hosticum solum egrediantur, è vita quoque exeunt. Nec immerito. Nam si Iouis nutus, neque in Thetidem, neque in alium quemquam fuit, aut futurus est irritus vnquam: multo minime in terram ei nutriciam vanus aut irritus fuerit. Ælianus.

APOD. Typus est religionis iustitiæ cultricis, quæ ab hæretica prauitate, & vitiorum omnium immanitate summa Dei prouidentia, & singulari principis alicuius opera sit immunis. Hoc olim D. Hieronymus dixit de Gallia: *Sola Gallia monstris caret.*

LXXV. ALAODINI PARADISVS.

Ad delicias iuuat ire periclis.

IN Persidis regno Tyrannus quidam, Alaodinus dictus, Muletam regionem occupauit, multosq. sicarios, quos dixere Assasinos, hoc astu sibi adiunxit: in valle quadã amœnissima, & præruptis cincta montibus paradisum omni deliciarum genere, qualem suis Mahumetes promittebat, instruxit; in faucibus, per quas solus patebat aditus, arcem extruxit munitissimã, ne cui accedendi potestas esset præterquam consciis. Affirmabat interim se claues Mahumetici paradisi habere, & potione soporifera clam oblata, dormientes in eum locum deferendos curabat. Experrecti cum omnibus deliciis affatim fruerentur, re vera se in paradiso esse credebant. At præstigiator ille capta opportunitate medicato poculo sopitos rursus extra paradisum efferebat, eos ad omnia quæ imperaret patranda paratissimos posteà habebat, quippe de paradiso si principi obedirent securissimos. Hac arte non paucos Christianorum principum insidiis circumuentos oppressit. Tandem anno salutis M. CC. LXII. Allaus rex Tartarorum senem hunc, in paradiso triennali obsidione ad deditionem fame compulit, locum aboleri, & assecias omnes interimi iussit. Paul. Venet. l. 1. cap. XXVIII. Orient. histor.

APODOSIS.

Si improbi terrestris paradisi ergo nullos labores recusant, quid facient pij in honestis & sanctis labo-

ribus, quos cæleſtium deliciarum exceptura eſt immortalitas?

Explorant aduerſa viros pérque aſpera duro,
Nititur ad laudem virtus interrita cluuo.
Silius Italic. l. 3. de bello Punic.

LXXVI. ΚΑΤΑΚΕΚΑΥΜΕΝΗΣ VITIS.

Virgo inter vitiorum incendia intacta.

REGIO Catacecaumene, hoc eſt, combuſta, arboribus prorſus caret, ſiquidem camporum ſuperficies tota eſt cineritia, montana, & ſaxo, nigri coloris velut ex aduſtione fulminum. Itaque ſunt qui à fulminibus, & cœlitùs ignis immiſſis procellis id accidiſſe dicant. Inter illam tamen terræ maciem, & ingratam cœli inclementiam vitis ramos viridiſſimos explicat. Strab. Geograph. lib. xiij.

De hoc argumento ſic cecinit Ioannes Surgiſius adhuc adoleſcens, candidiſſimi ingenij, & eximiæ indolis Poëta, qui poſteà in noſtra ſocietate vita & eruditione clarus militauit.

Eſt regio igniferis late combuſta ruinis,
Arboribuſque, ſatiſque carens, vbi torridus aruis
Stat vapor, & ſteriles mundi ſqualentis arenæ.
Hanc nunquam pluuio perfudit ſydere vernus
Iuppiter, aut picto Thaumantis diſcolor arcu:
Sed ſitus informis terras premit, aruáque ſaxis
Aſpera, merentis cruciant ſub vomere tauros.
Tum ſortè exiguæ calamus ſi reptat auenæ,
Ægra ſoli macies creſcentem exſugit ariſtam.
Hinc fruſtrata Ceres fœtus deplorat ademptos,
Et labor, & maleſuada fames & triſtis egeſtas,
Crudeles longo ludunt examine ouæ.
Nempe hic vt perhibent, ignitum fulmen olympo

Decidit, & rapidis fluxere vaporibus auræ,
Sulphureaſque vagus torquens per inania flammas
Omnia Vulcanus fumanti vortice ſorpſit.
At licet infeſtus terram decoxerit ardor,
Vaſtaritque amplos peſtis Liparëia tractus:
Vinea combuſtæ ſe ſubtrahit vna ruinæ,
Et lato grauidos extollens vertice ramos
Irrorat madidas Lenæo nectare rupes.
Hanc circum feſtæ redimitus tempora fronde
Mollis pampineam Bromius circumrotat haſtam,
Conſeruatque ſuo defenſam numine vitem.
Cui lenes laxat zephiros, ſuccoſque benigno
Effundit natura ſinu: nec ferrea luno,
Nec læua ingrati nocet inclementia cœli.

ALLVSIO.

Eſt ardor vitij labes, virgo integra vitis.

LXXVII. CALVVS AGER, Φαλακρὰ ἄρουρα. *Voluptas cauenda.*

APVD Indos tractus eſt, cui nomen Phalacra, quaſi Latinè *Caluus*: eoque ita appellatur, quod qui herbam in eo naſcentem deguſtarit, & pilos, & cornua amittit. Itaque elephanti niſi coguntur non accedunt ad locum illum, imò verò prope cum acceſſerint, perinde atque homines prudentiſſimi, ab omni illius loci gramine refugientes, pedem referunt. Æl. lib. VIII. cap. XV. de animal.

APOD. Caluus ager, voluptatis domicilium eſt, viros effœminans, herba, deliciæ, amiſſio cornuum & pilorum, iactura roboris & ornamenti. Prudentes igitur illi qui inſtar elephantorum, ſi cum amœnam illam, & floridam iuuentutis inſulam venerint, eamdemq; viderint, omni bonorum, & deliciarum genere refertam, fortiter contemnere maluerint: quam peſtifera gramina, in ſuam perniciem vorare.

Voluptas vltro dissoluit, & omne robur emollit Senec. epist. 93,

LXXVIII. IVNONIS ARGIVÆ ET DIANÆ ÆTOLICÆ LVCVS FERAS MANSVEFACIENS.

Religionis Christianæ vis & mansuetudo.

APVD Venetos duo olim luci celebres feruntur extitisse, Iunonis Argiuæ, & Dianæ Ætolicæ, in quibus feræ ita mansuescebant, vt cerui lupis aggregarentur. Strab. lib. 5. p. 149.

APODOSIS.

Fabulosum quod affert Strabo: at, quod in Christiana religione cernitur, verissimum est, ea efferatos hominum mores, etiam humanis dapibus, & frustis esculentis infames cicurauit, & belluina vita, ad Angelorum commercium traduxit. Vide Theodoret. λογ. θ. περὶ νόμου. Per hanc

Securum blandi leporem fouere molossi,
Vicinumque lupo præbuit agna latus:
Concordes varia ludunt cum tigride damæ,
Massylam cerui non timuere iubam.

PARABOLARVM HISTORICARVM LIBER SECVNDVS.

DII GENTIVM.

I. DII CRVMENIGERI.

Pecuniæ vis.

PHŒNICES deos suos fingebant cum crumenis & marsupiis, quod nullum maius existimarent diuinitatis symbolum quam pecuniã: ex quo & Mercurij statua visebatur Constãtinopoli, sacculum gestans. Georgius Codinus in parecbolis. τὸ κέρδος αἴτιον λέγουσιν ἡ ἐμπόριον τὸν ἑρμῆν· ὅθεν τὸ ἀγαλμα αὐτῶ ἐστῶσι βαστάζον μαρσιππον. ἀλλὰ καὶ οἱ Φοίνικες τὸν θεὸν αὐτῶν πλάττουσιν ὑπὲρ ἐχοντας βαλάντια, ὡς τὸ χρυσῦ συμβόλον ὄντος δικαιοσύνης. Codinus de diis Phœnicum.

APOD. Pecuniæ obediunt omnia, quod venustissimo epigrammate Arbiter illustrauit:

Quisquis habet nummos secura nauiget aura,
Fortunamque suo temperet arbitrio.
Vxorem ducat Danaen, ipsumque licebit
Acrisium iubeat credere quod Danaen.
Carmina componat, declamet, concrepet omnes,
Et peragat causas, sitque Catone prior.

Arbiter de vi pecuniæ.

Iurisconsultus paret, non paret, *habeto*,
Atque esto quicquid Seruius & Labeo.
Multa loquor quid vis nummis præsentibus opta,
Eueniet, clausum possidet arca Iouem.

II. Dii democriti pœna et beneficivm.

Iustitiæ diuinitas.

Democritvs duos tantum deos credidit, Pœnam & Beneficium. Plin. lib. II. cap. XVII, Rectè in id argumentum cadit Pij IV. Symbolum, in quo lauri & virgæ pinguntur hoc lemmate, *Pœna & præmium.*

Apod. Nihil ad societatis humanæ conseruationem potentius, quàm punire improbos, & optimos quosque remunerari, quod præstat iustitia, dum æquitate humanam vitam moderatur, quod disertè canit Orph. ὕμν. εἰς Δικ.

Orpheus de æquitate

Ὦ θνητοῖσι δικαιοτάτη, πολύολβε, πολεῖτι,
Ἡ καθαρεῖς γνώμας αἰεὶ τὰ δέοντα βεβεύεις,
Ἀθραύστος τὸ συνηθὲς. ἀεὶ θάλλεις δ' ἅπαντας
Οσσοι μὴ τὸν σὸν ἦλθον ὑπὸ ζυγόν· ἀλλ' ὑπ' ἄυτῆ
Πλάστιγξι βεβαρεῖσι παρεγκλίναντες ἁπλήστως.
Αἰεὶ δ' τὸ πλέον συλεῖς, ἰσότητι δὲ χαίρεις,
Εν σοὶ δ' σοφίης ἀρετῆς τέκος ὄλλον ἐναύει,
Παῖπμε, ὀλβιόμοιρε δικαιοσύνη, μεγαλαυχής.
O mortalibus iustissima, opulenta, desiderabilis,
Quæ puris sententijs semper iura administras
Integra conscientia. Quæ franges omnes
Quicumque tuum non subierunt iugum, sed illud
Trutinis violentis præterfluerunt immoderate.
Semper enim quod nimiũ est odisti, & æquitate gaudes.
Tibi sapientiæ & virtutis totus cumulus accessit,
Omni honore digna fortunata iustitia, gloriosa.

III. Dea syria.

Pro omnibus una.

Lvcianvs de Dea Syria librum scripsit, in quo tradit se vidisse in Syria statuam in templo deæ multi formem, quæ quidem esset Iuno, haberet tamen aliquid Palladis, & Veneris, & Lunæ, & Rheę, & Dianæ, & Nemeseos, & Parcarũ, quæ altera manu tenebat sceptrum, altera fusum, in capite radios ferebat, & ignem, & Cestos. Helena Zeuxidis.

Apod. Dicetur de pulchritudine absolutissima, cui poterit etiam accommodari illud Zeuxidis, qui suæ Helenæ non apposuit *faciebat*, quod alij consueuerant, sed ὁ Νέμεσις, quasi vellet dicere opus esse extra aleam.

IV. Deorvm analecta colligenda.

Parua non contemnenda.

Analecta Deorum etiam venerationi sunt. Vide Philost. in vita Apollo. lib. I. c. XIII.

Apodosis.

Hoc adagio ostendetur etiam minima quæque summorum virorum colligenda, cum enim Damis ab inuido reprehenderetur, quod catellos imitatus qui cœnantibus dominis micas de mensa colligunt, ita ille minuta quæque Apollonij operi inscripsisset suo. Σωκλεὶς ὁ Δάμις, εἰ δεῖπνες ἔφη θεῶν εἶσι, καὶ σπόγγοι θεῖοι πάντως ποῦ, καὶ θεράποντες αὐτοῖς εἰσὶν, οἷς μέλει τὸ μηδὲ τὰ πίπτοντα τῆ ἀμβροσίας ἀπόλλυσθαι. Recte dicis (inquit Damis) verum hoc conuiuium Deorum est, & conuiuæ Dij quorum famulis maxima cura est, ne qua etiam minima ambrosiæ particula, si fortè ceciderit, pereat.

V. Adonidis templvm, leones mansvefacit.

Literæ mansuetiores.

IN Elymæa regione Adonidis templum est, & in eo mansueti Leones: qui homines templum ingredientes, tanquam salutatos adulando excipiunt: Eos si ad cibum aduoces, tanquam inuitati ad conuiuium adsunt: & quicquid porrexeris, postquam acceperint, modestè & decenter abeunt. Ælia. l xij. c. xxiij.

Ælianus de leonibus Adonidis.

Apod. Non templum Adonidis: sed sapientiæ, mores hominum duros, atque austeros mansuefacit, & omni feritate exuta ad cultus humani modestiam componit, Huius siquidem ope,

Venti sternuntur, & vndæ:
Pigrior adstrictis torpuit Hebrus aquis.
Securum blandi leporem fouere molossi,
Vicinúmque lupo præbuit agna latus.
Concordes varia ludunt cum Trigride Damæ,
Massylam cerui non timuere iubam.

Vis' sapientiæ.

VI. Æscvlapii Imago.

Medicus.

Æscvlapii simulachrum sedet in solio scipionem tenens, altera manu draconis caput premit, cane ad pedes decumbente. Pausan. in Corinth.

Apod. Typus est medici in Æsculapio: solium, & virga imperij in ægros: Draconis caput, vigilantiam: canis fidelem custodiam significat: Ex quo πλεῖστον ἀνὴρ ἄριστος ἄλλων.

fortissimus Vmbro.

Vipereo genere, & grauiter spirantibus hydris
Spargere qui somnos, cantúque manúque solebat,
Mulcebátque iras, & morsus arte lenabat.

Virgili⁹.

Quid enim aliud sunt febres & morbi quam serpen-

tes, iræ, & morsus? qui à medicis sopiuntur, atque opprimuntur.

VII. Aii Vox.

Est Deus in nobis, agitante calescimus illo.

M. Cæditius de plebe nunciauit se in noua via vocem noctis silentio audiuisse, clariorem humana, quæ Magistratibus dici iuberet Gallos aduentare, id vt fit, propter authoris humilitatem spretum, & paulò post Camillo expiandæ etiam vocis nocturnæ, quæ nuncia cladis ante bellum Gallicum audita, neglectáque esset, mentio illata, iussúmque est templum in noua via *Aio loquutio*, fieri. Liuius l. 5. Cic. 1. de diuin.

Apod. Quam sæpe diuina vox clamat, & monet, & se vel repugnantium sensibus ingerit: Sed tamen proh dolor! repudiatur. Et vrbe capta Romani Aij vocem agnouerunt: Sic improbi postquam in vltimum discrimen sunt adducti, sero, & Dei monẽtis verba, & suum stuporem recognoscunt. ἔ του θεῦ.

VIII. Aloadæ, ΑΛΩΑΔΑΙ.

Auari.

Herodes Sophista eos qui reconditis pecuniis sacrificant, Aloadas cognominabat, qui postquam Martem in vincula coniecissent, ei sacrificarẽt, τοὺς δὲ ἐν δύσει ἀξιώντας ἀποθέτοις χρήμασιν, Ἀλωάδας ἐπωνόμαζε, δύοντας ἄρει, μὴ τὸ δῦναι αὐτόν. Philost. in Herode, Nota est de Oto & Ephialte fabula. Philostratus de Aloadis.

Apod. Videtur allusisse D. Chrys. hom. 64. in Matth. *Sicut idolum* (inquit) *lapidem templis, sic auru auari clausitis, & vectibus sepiunt, pro templo arcam præparantes, deinde adorant ipsi quod concluserunt, oculosque, & animam malunt, quam thesaurum perire.* D. Chrys. de auaris.

IX. Apollo avritvs.

Prudentia.

Apollo sapientiæ præses Deus apud Lacedæmonios, cum quatuor auribus totidemque manibus fingebatur, quod ijs apud Amyclas pugnantibus ea figura visus esset. Sosibius apud Zenobium Centuria 4. adag. 54. quod alibi annotauimus. Nunc in eodem genere symboli occurrit quod scribit Bembus in Veneta historia, barbaros quosdam coronas gestasse è culmo pictas, septem quasi auriculis intextas.

Apòd. Viro prudenti res quamplurimæ audiendæ, manus deinde operi non segniter admouenda, pars prudentiæ est dócilitas, qua aliorum consilia lubenter audimus, mox prudentibus sententiis ponderata, si modo expediant, exequimur. Nihil enim aures prosunt sine manibus, quod Herculesapud Auianum rustico desidiosis precibus numen inuocanti præclarè inculcat:

Auianus de desidiosis.

Perge laborantes stimulis agitare iuuencos,
Et manibus pigras discе iuuare rotas.
Tunc quoque congressus maioraque viribus ausus
Fac superos animis conciliare tuis.
Discе tamen pigris non flecti numina votis,
Præsentesque adhibe cum facis ipse Deos!

Fabul. 32.

X. Apollinis spondii ara.

Diuites improbi.

Thebis supra Sophronisterem ara erat, Apollinis Spondij ex victimarum cineribus congesta. Pausan. in Bœoticis.

Apod. Domus improborum diuitum ex miserorum sanguine, & cineribus excitatæ, qui quasi innocentes victimæ fortunis, & vita spoliantur, vt

potentum libidini faciant satis. De his diuitibus Arnob. lib. ij. aduersus gentes. *Exercent auidum atque iniustissimum fœnus, & è miserorum sanguine supputandi se augent insania : millibus possessionum semper producunt fines, & quamuis prouincias totas rus faciant unum, pro arbore una, pro sulco forum litibus terunt: cum amicis fratribus inexpiabiles suscipiunt simultates.* Arnob. de impro bis diuitibus.

XI. Amicitia.

Pingebatur iuuenis forma, detecto capite, tunica rudi induta, in cuius fimbria scriptum erat, *Mors & vita.* In fronte *æstas & hyems*, habebatque latus apertum vsq; ad cor, & brachium inclinatum digito cor ostendens, ibi inscriptum erat, *Longè & propè.* Suberat & picturæ explicatio, quæ ita legitur.

Apod. Forma iuuenilis, indicat amicitiam semper virentem; nudum caput, fidele obsequium; rude indumentum, tolerantiam laborum. Vita & Mors, perpetuam amicitiam. Æstas, & hyems, prospera, & aduersa. Latus apertum, simplicitatem. indicium cordis, syncerităē amoris. Longè & propè eiusdem in omni loco constantiam. Vide Lilium Gyral. syntag. 1. histori. deorum.

XII. Angerona.

Silentij religio.

Inter antiquissimas populi Rom. religiones sacellum colitur Angeronæ, cui sacrificatur ante diem duodecimum Calendarum Ianuariarum, quæ Diua præsul silentij ipsius, presso obsignatoque ore simulachrum habet. Solinus.

Addit Valerium Soranum neci datum ob meritum profanæ vocis, quod contra interdictum Romæ nomen eloqui ausus fuisset, inde forte Angerona consecrata.

Curtius de moribus Persarum in castigāda lingua.

APOD. Angerona presso ore omnibus silētij religionem cōmendat. Curt. li. 2. vbi agit de moribus Persarū. *Lingua grauius castigatur quam vllum probrū, nec magnā rem sustineri posse credunt ab eo cui tacere graue sit.*

XIII. MIDÆ ARA.

Inconstantia morum & animorum.

ARA Midæ ad Cælenas, ex ipso loco in quo absorptus est alter Curtius, modò lapidea est, modò aurea. Plutar. Parell. 5. In eodem genere est lapis pumici similis, quater quotidie colorem mutans. Plutarchus Iunior in Pactolo. Γεννᾶται δὲ ἐν αὐτῷ λίθος Κισήρει παρόμοιος ᾗ σαυρίοις ἐνείσκεται πτερυγες γὰρ ἡμέρας ἀλλάττει τὴν χρόαν.

Lapis quater in die colorem mutans.

APOD. Repentinæ sunt animorum mutationes, & nunc aurei, nunc lapidei videntur. *Quod enim fretum, quem Euripum, tot motus, tantas, tam varias habere putatis agitationes fluctuum, quantas perturbationes, & quantos æstus habet ratio, non dicam Comitiorum cum Tullio, sed animorum?*

XIV. BACCHI TEMPLVM.

Ardua virtutem profert via.

DIONYSIVS ille non temulentus, & helluo, qui à Poëtis describitur, sed sobrius, & bellator, cum Indiam magnis, & continuis prælijs accisam subiugasset: pro illustrissimo gloriæ suæ monumento templum habuit, cuius magnificentissima substructio vt ex eo coniici potest, quod trecentos, & sexaginta quinque gradus ex Sapphiro lapide purpureo contineret, Quibus apertè significabat se per totidem virtutum, egregiéque factorum non incruentum decus, ad illius gloriæ apicem conscendisse S. Epiphanius lib. de xij. Gemmis c. v. τὸν τίμιος παρὰ Ἰνδοῖς φασὶν εἶναι τὸ Διονύσου τεῖχος. ἀναβαθμοὺς ἔχον ἐκ σαπφείρου λίθου, quod tamen multis & merito

incredibile videri asserit.

APOD. Tot gradus purpurei quibus altissimum honoris culmen virtus conscendit, generosarum mentium labores, sudorem, & sanguinem indicant, quibus immortalitatem meruere:

Hac proceres abiere pij.

XV. BACCHI RECTI ARA.

Vinum moderatum.

PHILOCHORVS scribit Amphyctionem regem Athenienſium, cum à Baccho didicisset vini temperandi rationem, primum diluisse, & idcirco qui sic mixtum biberunt, homines rectos ambulasse, cum antea curui ob meri potum incederent: ob tantum beneficium aram ὀρθοῦ Διονύσου, Recti Bacchi dedicasse in horarum delubro, & proximè Nymphis alteram extruxisse. Athen. lib. 2.

APOD. Vinũ tempestiuè sumptũ, lymphis dilutũ, hominũ generi salutare, idcirco inter horas & Nymphas rectus Bacchus ab Amphyctione collocatur. Contra verò immoderatũ μανίλης est, vt appellatur à D. Greg. in odis: vel vt Aristophan. Ἀφροδίτης γάλα. 3 Aristophanes de vino.

XVI. ARICINÆ DIANÆ ARA.

Malæ conscientiæ metus continuus.

ARICINÆ Dianæ nemus est iuxta Ariciam vrbem Italiæ, in quo olim Taurica sacra sunt vsurpata. perfuga sacerdos constituebatur ἀντίχειρ τῆς ἱερωμένης, qui priorem sacerdotem sua trucidauerat manu, strictóque semper gladio paratus erat ad insultus propulsandos. Strab. lib. 5.

APOD. Qui conscientiæ terroribus exagitantur, nunquã mente consistere possunt, ferientis gladium semper expectant, ipsi vmbram capitis sui timent.

Quos diri conscia facti
Mens habet attonitos, & surdo verbere cædit

Iuuenalis de improbis.

Occultum quatiente animo tortore flagellum.
Iuuenal. Satyr. 13.

XVII. Cvpido Ægyrensis.

Amor fortunæ mancipium.

Ægyræ simulachrum fuit fortunæ cui iunctus erat volucer Cupido. Pausan. in Achaicis.

Apod. In amore fortuna dominatur, imò demẽtia, & summum corruptæ naturæ vitium, quod Antisthenes, vt est apud Theodoretum oratione III. κακίαν ἐκάλει τὴ φύσεως, ἧς πάντες ὄντες οἱ κακοδαίμονες διὰ τοῦτο νόσον καλοῦσι, morbum dementiæ intelligit. Bias quoque apud Laërtium νόσον ψυχῆς, ait esse τὸ ἀδιωάτων ἐρᾶν. Quod verò in eo affectu omnia incerta sint & instar vitreæ fortunæ lubrica, quid mirum?

Amor vitium & morbus naturæ.

Hic habitat constricta licentia nodo.
Et flectifaciles iras, vinoque madentes
Excubiæ.
Iocundique metus, & non secura voluptas
Et lasciua volant leuibus perfuria pennis,
Claud. de nupt. Honor.

XVIII. Cvpido. κεραυνοφόρος.

Omnia vincit amor.

Alcibiades cum exercitui præesset, etiam id curauit vt pulcher esset. Itaque scutum ex auro, & ebore confectum ille habuit, & in eo pro insigni Cupidinem qui vlnis fulmen amplecteretur. Athen. lib. xij.

Apod. Potentior Cupido ictu fulmineo. eius potentiam sic describit Oppian. κυν. β.

Eximia descriptio ex Oppiano.

Ομβριμ' ἔρως πόσος ἐσσὶ, πόσην σθένα ἄπλετος ἀλκήν;
Πόσσα νοεῖς! πόσα κοιρανέεις! πόσα δαίμονα δύσεις!
Γαῖα πέλει σωτειρὴ, βελέεσσι δὲ σοῖσι δονεῖται.
Ἀσπετος ἔπλετο πόντος, ἀπὰ σύγε κῆρ τὸν ἔπηξας.
Ηλυθες εἰς αἰθέρ. οἶδεν δέ σε μακρὸς ὄλυμπος.

Δειμαίνῃ

Δειμαίνῃ δέ σε πάντα, καὶ ὑγρὸς ἐυρὺς ὕδωρ δε,
Γαίης ὀπιπόσ' ἔνερθε, καὶ ἔθνεα λυγρὰ καμόντων,
Οἳ Λήθης μολὼν ἄφυσαν νέκυν τόμα γυπαδὲς ὕδωρ,
Καὶ φύζαν δύζεα πάντα, σὲ δ' εἰσέτι πιφεύκασι·
Σῷ δὲ μόθῳ καὶ πῆλε περᾷς ὅσον ὕπποτε λεύσει
Ἥλιος φαέθων· σῷ δ' αὖ πυρὶ καὶ φάος εἶκει
Δειμαῖνον, καὶ Ζηνὸς ὁμῶς εἴκουσι κεραυνοί,
Τοίους ἄγεις δάμον ἔχεις πυρόεντας οἰστοὺς,
Πευκεδανοὺς, μαλεροὺς, Φθισίφερονας, οἰστρήεντας,
Τηκεδόνα πνείοντας, ἀνιηθέας, οἷσι καὶ αὐτὸν
Θῆρας ἀπεπλοίησας ἐπ' ἀζευκτοισι πόθοισι.

Id est,

Dire amor quantus es! quanta infinita potentia!
Quanta cogitas! quantum dominaris! quantum Dine ludis!
Terra firma est, tuis tamen telis commouetur.
Inquies est mare, sed tu illud stabilisti,
Venisti in cœlum, vidit te magnus Olympus,
Omnia te metuunt, & cœlum latum supernè,
Et quæcunque infra terram sunt, tristesque cœtus mortuorum,
Qui Lethes hauserunt ore obliuiosam aquam,
Et dolores fugerunt omnes, te etiam perhorrescunt.
Tuo autem robore longè penetras, quantum nunquam
Sol lucidus aspicit, tuis ignibus & lumen cedit
Pertimescens, & simul Iouis cedunt fulmina.
Tales habes crudelis Dine ignitas sagittas
Acerbas, ardentes, prudentiæ corruptrices, furibundas.
Tabem spirantes, immedicabiles, quibus & ipsas
Perculisti feras in non copulandis amoribus.

Congruunt cum Oppiano versus illi antiqui, quos legere est inter Europæ antiquitates, vbi Cupido in Emblemate pro Ioue tonante ornatus fulmen eiaculatur in mare, Neptuno interim posito tridente,

Aliud Symbolum ingeniosum.

& nixo de genibus Amoris numen reuerente, hic enim canit,

Sol calet igne meo, Neptunus flagrat in vndis,
Quamuis liber erat, feci seruire Tonantem.
Quamuis liber erat Martem sine Marte subegi.

XIX. Cvpido pori et pavpertatis filivs. *Amor Deus necessarius.*

PAVPERTAS cum sobolem desideraret, Poro copiæ Deo dormienti accubuit, atque ex eo grauida facta amorem peperit παντοδαπὸν. Plutarch. in Isid. & Osirid.

APOD. Quo fit vt amor dicatur πατρὸς μὲν ἀγαθοῦ, καὶ σοφοῦ, καὶ πᾶσιν αὐτάρκους, μητρὸς δὲ ἀμηχάνου καὶ ἀπόρου. patre bono & sapiente, & omnibus sufficiente genitus, matre vero egente & inopi. an verò ex nostra inopia, & bonorum omnium affluentia, quæ in Deo est, ad ipsum redamandum, vel nolentes impellimur? An si lubeat ad terrenos amores referre, ideo abundantiæ, & egestatis filius Cupido dicitur, quod amantes tanquam personæ de mimo, modò egeant, modò diuites fiant: modò cùm suis fruuntur deliciis, se Reges & Cæsares putent: modò orbati, vel ipsa satietate languidi, sibi inanes videantur, qui prius erant opulentissimi.

XX. Diana Cyndias. *Virgo intacta.*

CYNDIADIS Dianæ simulachrum subdio nunquam omnino niue, aut pluuia tangitur. Polyb. lib. 16. pag. 752. quanquam istas narrationes διαπαιγμῶν vt ait, διαπλεῖ.

APOD. Multa huiusmodi argumenta celebrantur in honorem sanctissimæ Virginis. cui nihil est ex communi hominum macula contagionis instillatũ.

Qualiter è spinis mollis rosa surgit acutis.

Nil quo lædat habens, matremque obscurat honore.

In eodem argumento est apud Pausaniam in Laconicis, *Ithomata Iouis*, signum in flagrante Sylua illæsum: Quæ Dæmonum ope ad firmandam depraua tæ gentis superstitionem contingere potuerunt.

XXI. DYNDIMENES SIMVLACHRVM.

Diuites contumaces.

DYNDIMENES simulachrum aureum faciem habuit (cum ebur deesset) ex fluuialis equi dentibus conflatam. Pausan. in Arcadicis.

APOD. Diuites huius sæculi quasi aurea simulachra, toti diuitiarum fulgore collucent: faciem tamen plerũq, habent ex dentibus hyppopotami, hoc est duram, ferream, inclementem in pauperes, quos omni contumacia diuexant. Quod si omnes facultates plerumque ademerint, beneficij loco numerant quod miserrimam vitam relinquant, & obtrudunt lupi dictum ad gruem: de quo Phœdrus lib. 1. Fabula 8.

Os deuoratum fauce cum hæreret lupi,
Magno dolore victus cepit singulos
Inlicere pretio, vt illud extraherent malum.
Tandem persuasa est iureiurando gruis,
Gulæque credens colli longitudinem,
Periculosam fecit medicinam lupo.
Præmio quo cum facto flagitaret præmium:
Ingrata es (inquit) ore qua nostro caput
Incolume abstuleris, & mercedem postulas.

Phœdrus de lupo & grue.

XXII. EPIDOTES LEONEM CALCANS.

Somnus omnium domitor.

Ἐπιδότης, Somnus Epidotes cognomento apud Corinthios visebatur Leonem sopiens, Pausanias in Corint. ὕπνος ἐπικοιμίζων λέοντα.

APOD. Icon omnia somno domari indicat, vbi enim incubuit:

Tacet omne pecus, volucresque feræque,
Et simulant fessos curuata cacumina somnos:
Nec trucibus fluuiis idem sonus occidit horror
Ægrigris, & terris maria acclinata quiescunt.
Statius.

XXIII. EROS, ET ANTEROS.

Amor cælestis & terrenus.

IN Maltho Gymnasio simulachra erant Erotis, & Anterotis, quorum ille palmam tenebat in manu, hic infringere, & surripere nitebatur. Pausan. Eliac. lib. posteriore, pag. CCII.

APOD. Amor terrenus cœlestium rerum amorem opprimit, nec is Deo libero animo seruire potest, qui rerum creatarum vinculis tenetur irretitus. Benè vtriusque discrimen explicat D. Chrysost. Homil. in illud Pauli, *vtinam toleraſſetis*. Ille enim animi morbus est, (inquit) & opprobrium: Hic animæ lætitia & exultatio. Ille bellum in animantium inuehit cogitationem: hic bello pacem substituit. Ex illo vulgari non modo nihilemolumenti, sed ingens quoque rei familiaris sumptus inanis, vitæ pernicies, ædium denique à fundamentis subuersio. Ex honesto hoc, qui spectat animorum decorum, multæ opes bonorum operum, magna virtutum suppellex. Bonam corporis formam adamantes, & ad faciei splendorem inhiantes. Si turpes sunt, & inelegantis formæ, nihil ad mutandam deformitatem ex concupiscentia lucrantur: in hoc contra fit amore. Quisquis amat animam sanctam, continuò talis erit, qualis est, quem amat, verè, scilicet pulcher, ac formosus.

D. Chrysost. de amore vtroque.

XXIV. EVPHEME MVSARVM NVTRIX.

Litterarum honos.

EVPHEME Musarum nutrix fuisse fertur. Pausanias in Bœoticis Εὐφήμη Μουσῶν τιθήνη.

APODOSIS.

Eupheme gloriam significat, quo Ciceronis illud confirmatur: *honos alit artes, omnesque incenduntur ad studia gloriâ:* Vnde ille litterarum amore incensus Poëta:

Magnum iter ascendo, sed dat mihi gloria vires,
Non venit è facili lecta corona iugo.

Verum istud gloriæ choragium vanissimum est, nisi & vtilitas ex literis percipiatur. Phædrus de gloriæ cupiditate.

Olim quas vellent esse in tutela sua
Dini legerunt arbores. Quercus Ioui
Et myrthus Veneri placuit; Phœbo laurea:
Pinus Cibelæ: populus celsa Herculi.
Minerua admirans quare steriles sumerent,
Interrogauit. Causam dixit Iuppiter:
Honore fructum ne videamur vendere:
At mehercule narrabit quod quis voluerit,
Oliua nobis propter fructus est gratior?
Tunc sic Deorum genitor, atque hominum sator:
O nata merito sapiens dicere omnibus.
Nisi vtile est quod facimus, stulta est gloria. Phædrus lib. 3. Ivj.

XXV. FABVLINVS.

Grammatici & Poëta.

FABVLINVS Deus à Romanis colebatur, cum pueri fari inciperent, quod os pueri tenerum figurare, & linguam expedire crederetur. Varro de liberis educandis.

APOD. Fabulini Dij sunt magistri Grammaticæ, qui primis rudimentis pueros imbuunt, & offensan-

tis linguæ fragmine balbutientes fingunt. Hor.

Os tenerum pueri, balbumque Poëta figurat.

XXVI. Favor.

Vitæ aulicæ conditio.

Favor ab antiquis in Deorum numerum relatus est, & à Fortuna discriminatus, cuius venustissimam imaginem Apelles pinxit, quam Lilius Giraldus in suos commentarios retulit his versibus,

Lilius Giral. de pictura fauoris.

Pictor Apellæa qui pingis ab arte Fauorem,
Vade illi generis femina, nota parum?
Hic genitum Forma, Fortunæ, *hic dicit alumnum:*
Casu ille, ille animi dotibus esse satum.
Qui comes assiduus lateri? Assentatio. & ecquæ
Pone subit lentis passibus? Inuidia.
Ecqui circumstant? Opulentia, Fastus, Honores,
Leges, *& scelerum sæpè* Libido *parens.*
Cur facis aligerum? fortunæ elatus ab aura
Aduolat alta, imo nescius esse gradu.
Quare oculis captum pingis? non nouit amicos
Improbus ex humili cum petit alta loco.
Quid rotulæ insistit? fortunam imitatur, & infert
Se socium instabiles qua tulit illa pedes.
Cur timet, atque extra sese ambitiosius effert?
Occæcare animos fata secunda solent.

XXVII. Fortvna Plvtvm gestat.

Diuitiæ Fortunæ subiacent.

Xenophon Athenienſis, & Calliſtonicus Thebanus. Fortunæ ſimulachrum finxerunt Plutum infantem gremio geſtantis: Et ille quidem manus, & os, hic reliquas ſigni partes effert. Pauſan. in Bœoticis.

Apod. Fragile bonum opulentia, quæ Fortunæ imperio ſubiacet, & in perpetuo penè fluxu eſt. Senec. lib. vij. de beneficiis. *Omnia iſta quæ vos tumidos & ſu-*

pra humana elatos obliuisci cogunt nostræ fragilitatis: quæ ferreis clauſtris armati: quæ ex alieno ſanguine rapta veſtro defenditis: propter quæ claſſes cruentaturas maria deducitis: propter quæ quaſſatis vrbes, ignari quantum telorum in aduerſos Fortuna comparet: propter quæ ruptis toties affinitatis, amicitiæ collegij fœderibus, inter contendentes duos terrarum orbis eliſus eſt. Non ſunt veſtra: in depoſiti cauſa ſunt, iam iamque ad alium dominum ſpectãtia: aut hoſtis illũ, aut hoſtilis animi ſucceſſor inuadet.

Præclara de lubrico fortunæ. ex Senecâ.

XXVIII. FORTVNA PRINCIPVM AVREA, SED VAGA.

Fortuna nuſquam perpetua.

FORTVNÆ aureæ effigies in cubiculo Principũ poni ſolebat, quæ iiſdem morientibus in ſucceſſorum manus transferebatur ſemper vaga, & raro diutius in eodem reſidens loco. Hoc ex Iulio Capitolino colligo, qui ſic de Antonino Pio moriente ſcripſit. *Tertia die cum ſe grauari videret, M. Antonino rempub. & filiam præſentibus præfectis commendauit, fortunamque auream quæ in Principum cubiculo poni ſolebat transferri ad eum iuſſit.*

Capitolinus de Ant nino moriente.

APOD. Fortuna principum aurea, ſed tralatitia. Tacitus ann. 13. *Nihil rerum mortalium tam inſtabile, & fluxum eſt quam potentia non ſua vi nixa.* Itaque *Fortunam citius reperias quam retineas.* Non tantum aureâ eſt, ſed *vitrea: cum ſplendet frangitur.* Idem: Quamobrem Scianus *Fortunam* Seruij Tullij quam domi ſuperſtitioſè habitam libationibus & ſacrificiis colebat, repentè vidit ſeſe auertentem. ἄγαλμα Τύχης ὃ ἐμέγουει Τύλλε, εἰ δὲν ἀποστρεφόμενον Dio. l. 58.

Præclara ex Tacito de fortunæ lubrico. Scianus Seruij Tullij fortunã coluit.

XXIX. FORTVNA VISCATA.

Felicitas conſtans.

FORTVNA apud populum Rom. nomine Viſcatæ culta, quod nos eminus captet, vt nonnulli

interpretantur, sed perperam. Sic enim nominata fuit quasi firma, constans, & visco, glutinove illigata. Similis Athenienſium ἄπλεγος νίκη, & Mars Laconicus in vinculis, cuius meminit Pausanias in Laconicis.

APODOSIS.

Fortuna cauponatur vita.

Icon est constantis, & perpetuæ fœlicitatis: quam tamen non est in humanis imperiis reperire:

Τύχη καπηλεύουσα πάντα τὸν βίον
Ασυγκέρασον τῷ φύσαν κεκτημένη.
Fortuna cauponatur totam vitam
Intemperans sortita ingenium.
Anth. βιβ. α.

XXX. TYKH SEVERI.

Fortuna commutabilis.

FORTVNA aurea seruatur in Imperatorum cubiculis, quasi regni fatum. Hanc Seuerus moriens in duos filios ita diuidi iussit, vt alterius esset apud vtrumque, meminit Spartianus in Seuero. Fortunam deinde regiam quæ comitari principes, & in cubiculis poni solebat, geminare statuerat, vt sacratissimum simulachrum vtrique relinqueret filiorum: sed cum videret se perurgeri sub horam mortis dixisse fertur, vt alternis apud filios Imperatores in cubiculis poneretur.

APODOSIS.

Philo de inconstantia fortunæ.

Hæc igitur Fortuna erat Diaria, qualis verè est, in dies vel potius in horas mutabilis: οὐδὲν ἔν γε τοῖς ἀνθρωπίνων σπουδασμάτων ἔργον, ἢ σκίασμα ἀδὲν, ἀλλὰ σκιά τις ἢ αὔρα, πρὶν ὑποσῆναι παραδράμουσα, ἔρχεται δὲ, ἢ πάλιν ἄπεισιν ὥσπερ ἐν ταῖς παλιρροίαις. Philo Iud. Quod Deus sit immutab. *Nihil est quod mortales tanto affectu desiderant, re ipsa nihil: sed vmbra, aut aura, antequam subsistat prætercurrens. Accedit & rece-*

dit Euripis, & æstibus maris similis. Franciscus primus in muro palatij quod ei erat carceris loco, scriptum illud Car. V. Symbolum, plus vltra, *cum vidisset, subiunxit, Hodie mihi, cras tibi.*

XXXI. Fortvnæ ob sequentis pvllvs Servivs Tvllivs.

Fortunatus.

Hic prædicabat sibi consuetudinem intercedere cum Fortuna, quam per fenestram quandam in suum cubiculum ad se delabi dictitabat, idem in Capitolio Fortunam *Primigeniam*, *& obsequentem* dedicauit. Plutarch. in Fortuna Rom.

Apod. Rectè prouerbiali figurâ iactari poterit in vehementer Fortunatos, quibus adeò omnia succedunt ad votum, vt fortunæ in deliciis esse videantur. Sed

Fortuna nimium quem fouet, stultum facit. Fortunæ obsequiũ periculosum.

& vt ait Epictetus, ὁυτυχίας ὥσπερ μέθης ἄφρων ὁπὶ πλεῖον ἀπολαύσας αὐοήτερος γίνεται, felicitate non secus ac ebrietate quadam plus satis plenus imprudens, imprudentior efficitur.

XXXII. Hercvles Mvsagetes.

Literarum Tutor.

Fvit apud veteres Hercules Μουσάγέτης ductor Musarum, in cuius templo Marcus Fuluius nobilior triennio postquam de Ætolis triumphauit, Musarum signa, quæ capta Ambracia Romam transtulerat, posuit. Liuius lib. xxxviij. & Eumenes Rhetor.

Apod. Latent Musæ in tutela bellicæ virtutis, & sub principum Virorum auspiciis florent iucundius.

Pierij tutela chori.

Pieridem Heroes, doctos & amate Poetas,

Aurea nec superent munera Pieridas.
Carmine purpurea est Nisi coma, carmina si sint,
Ex humeris Pelopis non nituisset ebur.
Quem referent Musæ, vivet: dum robora Tellus,
Dum cœlum stellas, dum vehet amnis aquas.

XXXIII. Hercvlis Ara Didymæa, ἡ ἐν Διδύμοις βωμός. *Crudelitas.*

ἀπὸ τῶν ἱερῶν τὸ αἷμα τος.

Didymis ciuitas est Milesiorum, Ara ab Hercule Thebano ex luto sanguinis affusi copia subacto erecta dicitur. Paus. in Eliacis.

Apod. Rectè dicetur hæc parabola in hominem impurum ex flagitiorum ac cædium importunitate concretũ. Theodorus Gadareus huic interpretationi calculum dedit, qui Tiberij mores improbos Icone cupiens exprimere, eum μιλὸν αἵματι πεφυρμένον, appellabat.

Theodorus Gadareus de crudeli.

XXXIV. Hercvlis Clava canes fvgans. *Virtus victrix calumniæ.*

Sacellvm Herculis in foro Boario est, in quo argumenta conuiuij, Potitiorum, & ma estatis ipsius remanent. Nam diuinitus illo, neque canibus, neque muscis ingressus est. Etenim cum viscerationem sacrificij litaret, Myagrum Deum dicitur imprecatus, clauam verò in aditu reliquisse, cuius olfactu refugerent canes. Solinus initio Polyhistoris.

Apodosis.

Virtus vel solo sui odore terret, & fugat calumniatores.

Audaci timor esse potes.

XXXV. Hercvlis Pomvm.

Donaleuia Magnos oblectant.

BOEOTIIS erat statum, & solenne Herculi sacrum, victima aries comparabatur, sed eos, qui ducebant, Asopus fluuius, qui cœlesti aqua mirum in modum creuerat, intercluſit: inter sacrum, saxúmque, vt aiunt Bœotij, stabant, cum tali commento hostiam simularunt. Pomo, specie, & magnitudine excellenti, festucas supponunt, & hi pedes arietis, duas item ad latus festucas infixêre, vt cornua effingerent. Tùm solitis sacrorum verbis, Hercules, inquiunt, Promache mactus hoc Pomo Ariete esto. Iulius Pollux.

APOD. Parua munera, & ludicra, Magnos etiam aliquando viros delectant:

Vaga cingitur astris
Luna & in Oceanum riui fluxere minores.

XXXVI. Isis Mammosa.

Dei beneficentia.

INTER Isidis effigies, ea non est ignobilis, quæ apud Macrobium opinor tota ex vberibus conferta pingitur, quo antiqui terræ omnium parentis, & nutricis fœcunditatem adumbrare solebant.

APOD. Totus vber Deus est, adeò se miserorum casibus impendit, & rebus omnibus alimenta necessaria largitur. Apul. Met. lib. xj. *Dulcem matris affectionem miserorum casibus tribuit, nec dies, nec quies vlla ac ne momentum quidem tenue eius transcurrit beneficiis otiosum.* Apul. de Dei beneficēt.a.

XXXVII. Ioves Spartani adorati.

Potentiorum cultus.

APVD Lacedæmonios rex erat sacerdos Iouis cœlestis, & Iouis Lacedæmonij.

APOD. Plures nunc seruiunt Ioui Lacedæmonio, quam cœlesti. Si Deus enim læsus fuerit, pro nihilo habent, & illud Tiberij vsurpant, *Dei iniurias Deo curæ*. At verò si Potẽtiorum aliquis cuius se Imperio manciparint, offendatur, non ferunt, minantur, feriunt, exterminant. Ab iis scisciandum,

Tiberii dictũ callidum.

De Ioue quid sentis? est ne vt præponere cures
Hunc cuiquam? vis Staio?

Persius sat. 2.

XXXVIII. IVNO MONETA.

Iustitia.

BELLVM aduersus Pyrrhum gerebat Populus Romanus magna æris inopia, Iunonem consulunt quid opus sit facto, iubet eos armis iustitiæ pugnare, hoc pacto pecuniam nunquam defuturam, parent iussi, Iustitia, & fide certant cum hostibus, & his armis superant. Ex quo institutum vt Iuno Moneta appellaretur, & in eius templo numi cuderentur. Suidas in voce, Μονήτα. τὸ νόμισμα ἐν ἱερῷ ἀωπῖς ὀείσαντες χαράπεδαι.

Suidas de Moneta Romanorum.

APOD. Armis Iustitiæ nihil omni potentius.

Δίκης λόγχαι μάχου, ἢ πάντα δαμάσεις.

Plato de Iustitia.

Nec sine causa Plato Iustitiam appellat ἕρμα πόλεων.

XXXIX. IVNONIS ARA CINERICIA.

Impietas.

IVNONIS Olympiæ ara erat Cinericia, βωμὸς πεποιημένος τέφρας. Pausan. in Eliacis lib. 1. p. clxij. initio.

Pausanias de Iunonis.

APOD. Absurdum cœlesti Iunoni sacrificare in cinere? absurdius Deo viuo, corde immundo, & humanarum rerum puluere, & sordibus oppleto facere. Quid sunt enim aliud rerum humanarum curæ?

Παύπα γέλως, ἢ πάντα κόνις, ἢ πάντα τὸ μηδέν.

XL. Ivpiter arietinvs.

Impietas.

THEBANI cum alias arietibus abstinerent, vnum tamen quotannis mactabant, cuius pellem simulachro Iouis induebant. Herod. lib. II.

APOD. Cæca hominum amentia deos fingit artatque vt lubet. Immundi Caprum faciunt: homicidæ, leonem: voluptuarij suem. Hinc ampla vitiorum seges, cum vitia ipsa pro numinibus habentur, Xenophanes Colophonius. Εἰ χεῖρας εἶχον βόες, ἢ λέοντες, ἢ χάλαι χεῖρες καὶ ἔργα τελεῖν ἅπερ ἄνδρες, ἵπποι μὲν θ' ἵπποισι, βόες δὲ τε βόεσσιν ὁμοίους καὶ θεῶν ἰδέας ἔγραφον. Si manus haberent boues, aut leones, aut pingere fingeréve sicut & ipsi homines scirent; Equi quidem equis, Boues bubus similes Deorum effigies facerent. Xenophanes apud Theodoretū.

XLI. Bacchi moderator pluvius Ivpiter.

Vinum aqua diluendum.

PHILONIDES medicus lib. de coronis, & vnguentis auctor est, translata è mari rubro vite in Græciam à Baccho, multísque intemperanti voluptate delinitis, & merum bibentibus, cum alij furiis acti insanirent, alij crapula obruti iacerent, quibusdam ad littus maris potantibus, ingruente pluuia conuiuium dissolutum, ac poculum, in quo parum vini relictum fuerat, aqua repletum esse. Deinde cum factum rursus esset sudum, ac serenum cœlum, conuiuas in eundem locum reuersos, vinum dilutum gustantes mitem atque minimè molestam voluptatem sensisse. Ex eo Græci allato inter cœnãdum Temeto exclamant, *Bonum Deum*, Bacchum, scilicet inuocantes. Post cœnam verò cum temperatum poculum ministraretur, *Iouem Seruatorem* ex-

clamant pluuiæ largitorem, & moderatorem potus. Athen. lib. xv.

Meleager de vino aqua diluto.

APOD. Vinum aqua diluendum cœlestis aqua docuit, ad id facit venustum epigr. Meleagri anth. 1. εἰς οἶνον.

Αἰ νύμφαι τὸν Βάκχον ὅτ' ἐκ πυρὸς ἤλατ' ὁ κοῦρος,
Νίψαι, ὡς τέφρης ἅπτι κυλιόμενον.
Τέννεκα σοὶ νύμφαις βεβίωμαι φίλος, ὦ δὲ νιν ἔχθῃς
Μίσγεσθαι, δέξῃ πῦρ ἔτι καιόμενον.

Nymphæ Bacchum quando ex igni exiluit puer,
Ablucrunt in cinere recens volutatum.
Quare cum Nymphis dilectus Bacchus, quod si recusses
Miscere, capies ignem ardentem.

LXII. ΖΕΥΣ ΒΟΥΛΑΙΟΣ.

Iustitia Dei Consilio regitur.

ATHENIS in curia quingentorum, qui summæ rei præerant, statua erat Consiliarij Iouis, βουλαίου Διός. Pausan. in Atticis pag. 3.

APOD. Vt intelligant iudices à Deo capienda omnia consilia, & inspectorem esse iudiciorum Deum.

Regum timendorum in proprios greges,
Reges in ipsos imperium est Iouis,
Clari gigantæo triumpho
Cuncta supercilio mouentis. Horat. odar. l. 3. 1.

XLIII. IVPITER CENTVMPEDA, ET TIGILLVS.

Dei prouidentia.

INTER cæteras iconas, quibus antiqui Dei prouidentia mundum sustentari docuerunt, hæc est non postrema, quod Iouem Centumpedam, & Tigillum exhibuerunt: Primum, quod veluti centum nixus pedibus firmaret infima, alterum quod Tigilli instar supera fulciret.

Apod. Dei prouidentia vbique diffusa, ita cœlestia regit, & firmat vt infima quæque non contemnat. οὐδὲν γὰρ ἀπρονόητον, οὐδ' ἠμελημένον παρὰ τῷ θεῷ, πάντα σκοπεύει ὁ ἀκοίμητος ὀφθαλμός. Nihil improuisum, nihil neglectum apud Deum. Omnia perspicit ipsius oculus non dormiens. Exstat in Traiani nummo fœmina, statura erecta, stola amicta, sceptrum vna manu tenens, ad alteram globum, ad eius pedes, deuolutum ostendens, qua prouidentiæ regimen significatur. Simile est quod Eduardus sextus rex Angliæ pinxit in symbolo. Erat globus cœlestis catena vinctus, quæ pendet ex manu cœlesti cum symbolo, *Nihil sine Deo.* Octau. de Strada.

Traiani nummus.

Eduardi VI. Symbolum.

XLIV. Ivpiter Cretensis, ὁ ἐν Κρήτῃ Ζεύς.

Index surdus.

In Creta Iouis erat simulachrum sine auribus. Plutarch. in Isid. & Osirid.

Apod. Hoc videlicet significabant, rerum omnium potentem nullius dicto audire: τῷ γὰρ ἄρχοντι τῶν ὅλων οὐδενὸς ἀκούειν προσήκει. Recte cadet in principem surdum, aut iudicem querelas non audientem, quod magnum per se crimen est. nam, vt ait vir pius æquè ac doctus Petrus Blesensis, *Qui dat diuitias terræ, ab eis aurum non postulat, vel argentum, sed vt audiant causam populi, & arguant pro mansuetis terræ.*

Petrus Blensis.

XLIV. Ivpiter Mvscarvm abactor.

Ζεὺς ἀπόμυιος.

Improborum vindex.

Ferunt Herculem Ioui porricientem ἀπομύῳ Διὶ victimam immolasse, & cum perlitatum esset muscas omnes trans Alpheum euolasse. Paus. in Eliacis lib. j.

Apod. Typus est viri grauis qui sua auctoritate compescat improbos calumniarum vellicationibus probis insultantes ἰ ἢ διαβολὴ ξίφος τομωτέρᾳ, πυρὸς καυστικωτέρᾳ, ἢ τῶν Σειρήνων ὄξιν ἐυπιστοτέρᾳ, vt ait Achilles lib. 6. de amoribus Clitophontis quamobrem eget forti propugnatore, in cuius vmbra Herculesipsi conquiescere possint.

Achilles VI. de amorib. Clitophontis calumniam vt depingit.

XLVI. Ivpiter pingens centavros in Nvbibvs.

Princeps in nugis occupatus.

Imago est amplissimorum hominum qui se nugis occupari patiũtur: & cum ad maxima quæque nati sint, reculis humanis, & inanibus ludis capiuntur: quid aliud sunt ista quam vt, D. Chrys. παίδων ἀθύρματα. Verba autem Apollonij Damidem interrogantis, ita se habent, ζωγράφος ἦν ὁ Ζεὺς ὦ Δάμι καταλιπὼν τὸ πηνίον αὖμα, ἐφ' ᾧ ποτε νὺ διακοσμῶν τὰ θεῖά τε, καὶ ἀνθρώπινα, καθῆσθαι τότε, ὡς ὁ ἀθύρων τε καὶ γράφων παῖδα ὥσπερ οἱ παῖδες ἐν ψάμμῳ. Ph. in vita Apoll. l. 11. c. x. Hoc præstitisse videtur Domitianus cum abiectis Imperij curis certas sibi quotidie horas destinauit, ad capiendas muscas, quas stylo ferreo nauiter configebat.

XLVII. Ivpiter Phidiæ, et Ivpiter Homericvs.

Vrbes magis viris illustrantur, quàm viri Vrbibus.

Apollonivs apud Philostr. lib. iv. c. ii. vrbes pulchras cum Iouis simulachro à Phidia elaborato comparat, homines cum Homerico Ioue.

Apod. Significat viros illustres præcipua vrbium ornamenta, non autem manufacta, quibus finem allatura est ætas. Explicat idem Apollonius, vbi de Ioue Phidiæ ait: καθάπερ γὰρ αὐτὸ ἕτως ὡς τῷ δημιουργῷ

δημιεργῶ ἔδοξε· τὸν δὲ ἄνδρας ἀπὶ πάντα ἥκοντας, μηδὲν ἀπεοικέναι τῷ Ὁμηρείῳ Διΐ, ὅς ἐν πολλαῖς ἰδέαις Ὁμήρῳ πεποίηται, θαυμασιώτερον ξυγκείμενος τῷ ἐλεφαντίνῳ· τὸν μὲν γὰρ ἐν γῇ φαίνεσθαι, τὸν δὲ ἐς πάντα ἐν τῷ ἀέρι ὑπονοεῖσθαι. Siquidem Phidiæ Iouem sedere eo pacto quo artifici placuit; Homines autem omnia lustrantes haud quaquam dissimiles esse Homerici Iouis, qui ab Homero variis formis expressus est, longè admirabilius quàm si ex ebore constaret: Hic enim in terra duntaxat vt videtur, alius in cœlo intelligitur.

XLVIII. ΖΕΥΣ ΦΥΛΑΞ.

Auxilium diuinum.

IOVI custodi Domitianus templum ingens, séque in sinu Dei sacrauit, quod ipsum in seditione Vitelliana à furore hostium conseruasset. Sueton. in Domitiano.

APODOSIS.

Omnes quotquot sunt mortales, sed maximè reges, in sinu Dei parentis iacent, cuius prouidentia seruantur, Ecphantes de regno, ἐν ᾧ τᾷ γᾷ καὶ παρομεῖναι ἀειστοφύεσθαν, ἀνδρῶπος. θειότερος ὁ βασιλεὺς, ἐν τᾷ κοινᾷ φύσι πλεονεκτῶν τῷ κρείσσονι, τὸ μὲν σᾶνος τοῖς λοιποῖς ὅμοιος, οἷα γενεὰς ἐκ τᾶς αὐτᾶς ὕλας· ὑπὸ τεχνίτα δ' εἰργασμένος λώϊων, ὃς ἐτεχνίτευσεν αὐτὸν ἀρχετύπῳ χρώμενος ἑαυτῷ. In terra optimum sanè ingenium præcæteris animantibus homini datũ est. Diuinior autẽ inter homines rex est, vt qui multum supra communem naturam emineat. Corpore reliquis non dissimilis, vt potè natus ex eadem materia: sed ab optimo artifice factus, qui *fabricauit ipsum Archetypo exsese sumpto.* Idcirco peculiari cura reges quasi patres populi protegit.

Ecphantis dictũ præclarũ de rege.

XLIX. Ivstitiæ nvmmvs.

IN antiquo nummo cernitur Iustitiæ effigies, amictu quidem toto in exporrectam retro dextram appenso, clava supra leonis caput postremis pedibus residentis iniecta.

Apodosis.

Feroces domat Iustitia.

Αεὶ θραύεις γὰρ ἅπαντας
ὅσοι μὴ τὸ σὸν ἦλθον ὑπὸ ζυγόν.
Semper frangis enim omnes
Quicumque iugum non subierunt tuum.

Orpheus in hymno Iustitiæ.

L. Lamiæ ocvli.

Peccata aliena curiosè obseruare, sua negligere.

LAMIA, quod aiunt, cum foras iret, fictitios oculos habebat, quibus omnia curiosissimè lustraret, eosdem domum rediens appendebat ad fores, vel in vasculo reponebat. Plutarch. de curiositate, τὴν Λαμίαν λέγουσιν οἴκοι μὲν ἄδειν τυφλῶν, ὑπ' ἀγγείῳ τινὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἔχουσαν ἀποκειμένους ἔξω δ' ἐσιέναι σπουδῇ καὶ βλέπειν.

Apodosis.

Est illud hominum ingenium, vt alienos errores quanta possint curiositate odorentur, domi nullos oculos habeant, & in propriis peccatis omnino cæcutiant.

Aspice quid portet mantica posterior.

Lucianus veterum histor. lib. 1. vbi agit de orbe lunari, & hominibus eum incolentibus. τοὺς ὀφθαλμοὺς, inquit, σφιγγαρείους ἔχουσι, καὶ ὁ ἕνα ὀφθαλμὸν ἔχων ὑπὸ τοὺς ἄλλους φυλάσσει. Oculos habent præter communem modum portatiles, & quinquis vult ablatos seruat.

LI. LATONA DELIACA.

Spes frustrata.

PARMENICVS Metapontinus (vt scribit Senius lib. 5. Deliadis)' primarius tum genere, tum opibus, cum in antrum Trophonij descendisset, reuersus posteà nunquam redire potuit. Ea de re sciscitanti oraculum, sic Pythia respondit,

Εἰρη μ' ἀμφὶ γέλωτος ἀμείλιχε μειλιχίοιο,
Δώσε σοι μύτης οἶκῳ, τῷ ἔξοχα τῖε.

Sperans igitur post reditum se risurum, cum id non contigisset, deceptum se ab oraculo putans, fortè Delon appulit, vbi quicquid visebatur in insula, cum admiraretur; Latonæ fanum ingressus, & matris Apollinis insignem statuam spectaturum se confidens, ligneam & deformem conspicatus, præter opinionem in risum effusus est. Athen. lib. xiv.

APODOSIS.

Spes inanis, vbi exspectabatur aliquid ingens, at exiguum, contemptumque præter opinionem accidit, vt cum mus, aut felis pro leone ostenditur.

Mons parturibat gemitus immanes ciens,
Eratque in terris maxima expectatio, Phœdrus
Quod ille pareret: At ille murem peperit.

LII. LYCI DÆMONIS CLIENTES.

Calumniatores.

ATHENIS in foro vbi agebantur caussæ, Lycus quidam Genius sculptus stabat lupina specie. Apud hanc statuam Sycophantæ pecunia corrupti versari consueuerant, velut apud Deum quempiam sui quæstus præsidem, eique in dies singulos triobolus secabatur. Zenobius cent. v. Prouerb. 2. Λύκος ὁ ἥρως παρὰ τοῖς ἐν Ἀθηναίοις δικαστηρίοις ἵδρυτο τῷ στοᾷ τῇ μεγάλῃ ἔχων ἔνθα οἱ συκοφάνται, καὶ συχνοὶ) καὶ δεκα ἡμέρας συνεχέφοντο.

APODOSIS.

Meritò in Lyci Dæmonis clientela sunt calumniatores, fœdissimum genus hominum, lupi infesta rabie in integerrimorum virorum famam semper armatum. *Hoc præside gaudent,*

LIII. MERCVRIVS VIALIS.

Matuum auxilium.

CONSVETVM fuit antiquis Mercurio, quem viarum præsidem credebant, lapides sacros in aceruum conijcere: tum vt Deo ἑδώ ᾧ honorem haberent, tum vt iis qui idem tererent iter, commonstrarent viam. Hoc Prouerb. xxvi. indicatur his verbis: *Sicut mittit lapidem in aceruum Mercurij: Ita qui tribuit insipienti honorem.* Hebræi commentarij hunc aceruum lapidum vocant *Marcolis*, vbi Elias Thesbites ait, *Marcolis nomen est ideli cui talis erat cultus. Alij dicunt nomen esse Dei cuiusdam, quem Romæ colebant, qui alio nomine Mercurius vocatur. qua de re cum scisciatus fuerim, responderunt nequaquam talem Mercurij cultum fuisse.* Existimabat quippe vir candidi ingenii, Mercurii statuam lapidibus ab eius cultoribus impeti: sed hoc de aggesto lapidum cumulo in Mercurij Vialis honorem intelligendum, quod declarat Hesychius his verbis in voce Ερμαῖος, λόφος τῶν σωρευθέντων λίθων Ερμῆς τὸν ἐν ταῖς ὁδοῖς γινόμενος, εἰς τιμὴν τοῦ Θεοῦ, ἐνόδιος ὁ. Vnde rectè Petauius noster vir politissimi iudicij ad Themistij Oration. 23. pro ἑρωδιὸν Ερμῆν, legit τὸν ἐνόδιον. Ex ijs lapidibus aggestis tumuli in altum plerumque culmen erigebantur, vnde Liuius l. 26. *Mercurius Teutates tumulus in Hispania.* Hunc Teutatem Galli sub nomine Mercurij coluerunt:

Marcolis quid apud Hebræos.

Et quibus immitis placatur sanguine diro
Teutates. Lucanus.

Phurnutus ingestos fuisse lapides in hunc Mercurij aceruum dicit, ad significandum orationem ex verbis, vt cumulum ex lapidibus coalescere.

Apod. Lapides ab vnoquoque prætereunte in aceruum Mercurij coniecti ad viam demonstrandam, significant in societatis humanæ mutuum adiumentum suum quemque symbolum afferre oportere: eamque artium inuentarum noua subinde accessione locupletari.

LIV. Methe Pavsiæ.

Ebrietas comes impudicitiæ.

Pavsias pictor celeberrimus in tholo Æsculapij Cupidinem pinxit Citharœdum, & Methen, seu ebrietatem, quæ ex vitrea phiala bibebat, ita vt per eius perspicuitatem muliebre os ostenderet. Pausan. in Corinth. p. lxix.

Μέθη δ' ὑαλίνης φιάλης πίνουσα.

Apod. Ebrietas sæpè impuri amoris comes, οἶνος γὰρ Ἀφροδίτης γάλα, vinum enim lac Veneris dicitur, cuius, vt ait Clemens Alexand. Pædag. lib. II. c. I. ἀναθυμίασις δολωδεστέρα ἔσα ὑπισχνεῖται τὴν ψυχήν. *Vapor turbulentus mentem obnubilat, & plerumque cæcitate confundit*, Prouerb. xx. *Luxuriosa res vinum, & tumultuosa ebrietas: omnis qui cum his miscetur non erit sapiens*: Hieron. in c. v. ad Galatas, *Semper ebrietati iuncta luxuria est.*

LV. Minerva Anemotis.

Auxilium ab alto.

Fvit apud Messinos Anemotidis Mineruæ signum, quod Diomedes ob sedatam ventorum rabiem qui intempestiuis flatibus regionem vastabant, consecrauit. Pausan. in Messen.

Apod. Rectè παροιμιακῷ schemate dicetur in egregiam feminam quæ tempestates aliquas malorum sedarit, & turbulentis calamitatibus auram lucis

salutarem attulerit. Talis beata Virgo extitit, quæ cùm anteà fœdi miseriarum turbines totam penè terram laceraſſent, prima serenitatem mundo attulit, & aduersis ventorum flatibus dissipatis, Zephyrorum lenitatem Christi auspiciis emisit in terras: vnde rectè appellari potest *Miseris sydus implorabile nautis.*

Beata Virgo.

LVI. MINERVA PHIDIÆ.

Homo ad Dei imaginem creatus.

PHIDIAS ille præstanti vir ingenio, cum simulachrum Mineruæ, velut omnium operum caput in ipsa Athenienſium arce singulari industria à se expolitum collocaret, in Deæ clypeo suam impressit imaginem, tanto artificio, vt nemo delere posset, aut diuellere, qui totam statuam non imminueret. Arist. in veteri codice περὶ τ θαυμασίων.

APODOSIS.

Deus rerum omnium creator, & opifex non cœlo, aut terris, non equis, aut vlli animantium, sed homini, vt omnium operum capiti & ornamento, suam impressit imaginem: ita penitus inhærentem, vt nemo possit delere qui sibi vim non afferat, & funditus perniciem moliatur. Theodotus in Epitome, ὁ πρὸς ἀπαχαφὼ μὴ ἔχει πρὸ χειρῶν τὸ ὄνομα, τῷ θεῷ ὃ τὸ πνεῦμα ὡς εἰκόνα.

LVII. MINERVA SAITANA, Ἡ ἐν Σάϊ Αθηνᾶ.

Sapientia Cœlestis.

SAI Mineruæ, siue Isidis fanum erat, in quo hæc inscriptio: ΕΓΩ ΕΙΜΙ ΠΑΝ ΤΟ ΓΕΓΟΝΟΣ, ΚΑΙ ΟΝ, ΚΑΙ ΕΣΟΜΕΝΟΝ ΚΑΙ ΤΟΝ ΕΜΟΝ ΠΕΠΛΟΝ ΟΥΔΕΙΣ ΤΩΝ ΘΝΗΤΩΝ ΑΠΕΚΑΛΥΨΕΝ. Plutar. in Isid. & Osirid. *Ego sum omne quod fuit, est, & erit, & meum peplum adhuc nullus mortalium euoluit*: addit

supra Plutarchum Proclus: Οὐ ἔπικον καρπὸν Ἥλιος ἐγέ-νετο. Quem peperi fructum Sol est.

APOD. Cadunt omnia in Deum, quem σοφίαν κοσμοτεχνίτιδα Synes. nominat: pars tamen vltima de qualibet obscura scientia dici potest. vt de theologia, cuius nullus adhuc velum plenè retexerit: tãta est in rerum diuinarum cognitione difficultas. Saïtanæ porro Mineruæ meminit Plato: Σαΐτις μητρὸς πόλις ἐν τῷ Αἰγυπτίῳ οἵ τ' πόλεως θεὸς ἀρχηγός ἐστιν Αἰγυπτιστὶ μὲν τοὔνομα Νηίθ'. ἑλληνιστὶ δ' ὡς ἐκεῖνοι λόγος Ἀθηνᾶ. de Rep.

LVIII. MOMVS.
CRITICI CENSORES.

PRODVCTA est Venus in deorum concilium omnibus Veneribus affluens, etiam comptis, & tortis cincinnis, madentibusque comarum fimbriis, & omni mundo muliebri ornata. Placuit cœlestibus diuina species, & omnium oculos inflexit admiratione suspensus. Aderat tum Momus Deus amentissimæ dicacitatis: rogatus quid de Venere sentiret, Sandalium, inquit, habet nimis stridulum, & argutum. Vide Budæi Philologum.

APOD. Critici sæpè & correctores opera cedro digna, quæ omnes admirantur, soli reprehendunt, & cum eloquentiæ decora exilis pectoris angustiis capere non possint, minutias quasdam, vt calceoli strepitum exagitant, voces nonnullas vellicantes. Itaq; rectè ab Antiphane vocantur: ἐυτώνων λαθροδάκναι Κόρεις, Eloquentium clandestinè mordentes cimices.

LIX. MOMI TAVRVS.
Potentia moderata.

MOMVS vt reprehensionis aculeos in omnes deos mordacius exerebat, Tauri artificem

Deum carpebat, quod cornua non suffixisset oculis: quo illorum vis immoderata his veluti ducibus regeretur. Lucianus in Nigrino.

APODOSIS.

Ex eo oculus vigil Tauri cornu insidens, symbolum erit ferocis potentiæ rationis beneficio restrictæ, ne quocumque tempestas rapuerit, erumpat: Alioqui summa potentia lumine prudentiæ & moderationis destituta, in quas pernicies non est, eruptura?

--- Nec qua iubet alta potestas
Ire, sed armatas militum sibi demere vires. Papinius.

LX. MORPHO, Η ΜΟΡΦΩ.

Coniugalis amoris firmitas.

COGNOMEN est Veneris apud Lacedæm. cuius effigies vincta erat cõpedibus. Paus. in Lacon.

APODOSIS.

Idem interpretatur de firmitate, & constantia amoris coniugalis. Alij censent hoc vinculo notatas fuisse Laconum vxores ἀριδρόμους vagas, & sequutuleias, quibus opus esset compedibus. Plutarchus refert apud suos Bœotios concremari pro foribus axem vehiculi quo sponsa in domum viri deuecta est: quo symbolo ostendunt, liminis custodiam religiosè commendari mulieribus. Καὶ γὰρ παρ' ἡμῖν ἐν Βοιωτίᾳ κάουσι πρὸ τῆς θύρας τὸν ἄξονα τῆς ἁμάξης, ἐμφαίνοντες, δεῖν τὴν νύμφην ἐμβαίνειν ὡς αὐτηρμένην τοῦ ἀπάξοντος. Rom. quæst. 29.

alterior⁊ ritus.

LXI. MORS.

MVLIER dentes habens nihilo feris placidiores, & aduncos manuum vngues: ὀδόντας ἔχουσα οὐδὲν ἡμερωτέρους θηρίου, καὶ οἱ κατὰ τὰς χεῖρας εἰσὶν ὄνυχες ὡς ὄνυχες. Paus. in Eliac. lib. priore.

APOD. Mortis rapacitas ea significabatur Icone, quæ in vniuersum genus hominum vngues exerit, nec se quisquam ab eius legibus vindicare potest:

Eripere vitam nemo non homini potest,
At nemo mortem. Seneca in Theb.

LXII. MVLIER FORMOSA, ALTERAM FOEDAM TRAHENS.

Iustitia.

FORMOSA mulier (apud Pausan. in Eliacis, l. 1.) alteram fœda facie, obtorto collo, trahens sinistra, dextera fuste cædens, Iustitiam significat, quæ iniuriam malè multat.

APOD. Videtur pictor respexisse illud Orphei in hymno Iustitiæ. Orpheus de Iustitia.

Κλῦθι θεὰ κακίην θνητῶν θραύουσα δικαίως.
Audi dea malitiam mortalium frangens iustè.

LXIII. MISERICORDIÆ ARA INTER GLADIATORVM SPECTACVLA.

Simulatio virtutis.

ATHENIENSES, vt vrbanis moribus compositi, & ad omnem lenitatem propensi, Misericordiæ aram in sua ciuitate collocarunt: Mox vitiis cæterarum gentium deprauati, gladiatorios ludos, hoc est fœdissimam mortalium lanienam, quæ tot millibus capitum singulis annis Europæ stetit, in suam vrbem introduxerunt. At verò, antequam huius crudelitatis vsum admitterent, fertur Demonax dixisse, Quæso Athenienses, si gladiatores Athenas inducere decreuistis, saltem aram Misericordiæ diruite. Plutarch.

APOD. Eo sunt ingenio præditi mortales, vt inter fœdissimas libidines, Lucretiarum imagines, inter insanos conuiuiorum furores, exempla sobriorum sine vllo vsu vanissimè ostentent, πολλοὶ μὲν γαρ-

ἐκκοφίεσι, παῦσις, δὲ τὸ βάκχοι. Plato.

LXIV. Musarum ara et somni.

Somnus vtilis studiosis.

TROEZENI (oppidum est Peloponnesi) cella fuit Musarum, quas Ardalus Vulcani filius fecerat. Nec longè ara, in qua Musis simul, & somno sacra faciebant. Musis deorum omnium amicum Somnum arbitrati. Paus. in Corinth.

APOD. Modico somno studiosis opus est, vt defessum continua agitatione animum nouis viribus recreent. Orpheus.

Orpheus de somno.

Λυσιμέριμνε κόπων ἀνδράσιν ἔχων ἀνάπαυσιν,
Καὶ πᾶσιν λύπης ἐτεὸν παραμύθιον ἕξων. Seneca in Hercule furente.

Túque ô domitor somne malorum,
Requies animi, pars humanæ
Melior vitæ.

Aliud symboolum.

Atque inde mos fluxit, vt cubitum discedentes Mercurio libarent, victimarumque linguas immolarent. Vide Apollon. Schol. in hunc locum.

- - Τέως ὁπότε γλώσσησι καίοντο
Αἰθομβρότοις· ὕπνον δὲ λαχνήφας ἐμαίοντο.

LXV. Nemesis Marathonia, Ἡ ἐν Μαραθῶνι Νέμεσις.

Superbia punita.

NON longè à Marathone, vbi Persæ ab Athenienſibus insigni clade deleti sunt, templum erat, & signum Ramnusiæ deæ, quod Phidias ex ipsis marmoribus fecerat, quæ Persæ Atheniensium copias fastidientes aduexerant, vt sibi trophæa statuerent, ἐς τροπαίων ποίησιν. Paus. in Atticis initio. Nemesis porro simulachrum coronam habebat, ceruis & victoriolis insignitam: leua κλάδον μελίας, fraxini

ramum : dextra phialam tenens. vide Ammian. Marcell. lib. XIV. sub finem, edit. Lug. p. xxxv.

APOD. Persæ Thrasones sunt, & superbi, qui præter metum & expectationem celeri turbine feriuntur: Nemesis signum, vltionis diuinæ monumentum: Athenienses victores populos significant: Corona, Nemesis potentiam: Cerui, velocitatem in vlciscendo: victoriolæ, fortitudinem: fraxinus, celsitatem: phiala, effusionem sanguinis. De hac autem Nemesi extat Ausonij epigramma quod è Græco Anthologiæ transtulit: Ausonius de Nemesi.

Me lapidem quondam Persæ aduexere, trophæum
Vt fierem bello, nunc ego sum Nemesis
At sicut Græcis Victoribus astro trophæum,
Punio sic Persas vaniloquos Nemesis.
Ἀμφοτέρως δ' ἔσχα, καὶ Ἑλλήνεσι τρόπαιον
Νίκης, καὶ Πέρσαις τῶ πολέμου Νέμεσις.
Memoremque time Rhamnusidis iram.

LXVI. NICE ATHENIENSIVM INVOLVCRIS.

Ἡ ἄπτερος Νίκη.
Victoria immobilis.

ATHENIS simulachrum fuit Victoriæ sine alis, vt ea immobilem apud eos sui domicilij sedem constituisse crederetur. Similiter apud Lacedæmonios signum fuit Martis, Ἐνυαλίου, in compedibus. Pausan. in Laconicis.

APODOSIS.

In constantem igitur victoriam conueniet, Νίκη ἄπτερος. In id argumentum disertè lusit Pompeius Poëta, cum Roma alæ in statua Victoriæ tactæ de cœlo conflagrassent. Anthol. IV. εἰς νίκης ἄγαλμα κε-κα.

Ῥώμη παμβασίλεια τεὸν χλέος ἤποτ' ὀλεῖται.
Νίκη γάρ σε φυγεῖν ἄπτερος οὐ δύναται.

LXVII. Oromazæ ovvm.

Bonum syncerum.

MAGORVM fabula est de ouo Oromazæ, in quo XXIV. deos, eosque bonos & propitios incluserat: quod cum totidem dij ab Arimanio pessimo genio conditi perforassent, bona sunt malis admixta. Plutarch. in Isid. & Osirid.

APOD. Ouum Oromazæ synceram partem aurei generis demonstrat, quæ sua sponte æquo bonoque addicta, nullum habuit cum prauitate commercium: At postquam flagitiorum lues irrepsit in terras, ita penitus adhæsit omnibus, vt vix vllum bonum omni ex parte syncerum liceat inuenire, in quo non sit φθονερὸν μιεὶς, de qua Synes. in Hymnis:

Syncera bonorum pars nulli concessa viro.
Satin' parua res est voluptatum in vita
Atque in ætate agunda.
Præ quam post molesta est, ita quoique comparatum
Est in ætate hominum.
Ita Dis placitum, voluptati vt mœror comes consequatur:
Quin nimmodi plus malique illico adsit, boni si obrigit quid. Plautus in Amphitruone.
Sunt bona, sunt quædam mediocria, sunt mala plura,
Quæ legis: hic aliter non fit Auite liber.
Martial. l. 1.

LXVIII. Osiridis cvitores.

Beneficentia, & Charitas.

OSIRIDIS cultores maximè cauent ne arborem hortensem perdant, aut fontem obturent. Plutarch. in Isid. & Osirid.

APOD. Dei Optimi Max. cultui addictos canere vehementer oportet, non modo ne teneris plantis

noccant : sed ne iisdem benignitatis riuulos claudant, Vespasiani illud dictum aureum sequuti: Ἀρύεσθε ἐκ Νείλου, haurite, inquit Ægyptiis, hauriteex me tanquam ex vestro Nilo.

LXIX. Osiris effigies.

Regum vigilantia, & potentia.

Ægyptii Osirim Regem, & dominum suum, oculi sceptrive effigie exprimunt. Plutarch in Isid. & Osirid.

Apod. Regum vigilantia, & moderatio significatur : oculo vident, sceptro regunt, quæ præuiderunt: & cum sint veluti θεοὶ ἐξ ἀνθρώπων, quod ait Plato, popularibus rectè prospicere debent, vt omnium somnos sua vigilantia tueantur.

Rex Vigila.

Tu ciuem patremque geras, tu consule cunctis,
Nec tibi : nec tua te moueant, sed publica vota.

Theodosius ad Honorium apud Claudianum.

LXX. Osiridis Imago.

Vir bonus.

Osiridis boni Dei Imago apud Ægyptios erat accipiter. Nam & acie oculorum, & volatus pollet celeritate, idémque alimentum cito digerit, & mortuorum oculis inhumatis terram ingerit superuolans : & cum ad Nilum bibiturus venit, pennam rectam figit, quam deinde inclinat, significans se Crocodilum euitasse : quod si abripiat, manet tamen recta penna, sicut eam statuerat. Plutarch. in Isid. & Osirid.

Apod. Acies oculorum, perspicacitas est bonorum : celeritas alarum, prompta mens : iniectio terræ mortuis, Misericordia: penna recta, monumẽtum sui quod posteris ad fœlicem & æternã memoriam relinquit, Τὸν ὑὸν τῆς ἀρετῆς μνημείῳ σφραγίζων.

LXXI. PAVPERTATIS ET INDVSTRIÆ ARA COMMVNIS.

Paupertatis comes industria.

APVD Gaditanos πενίας καὶ τέχνης βωμοὶ fuerunt. Philostratus lib. v. cap. 1.

APOD. Paupertas artes omnes excitat, & vt ait Luc. Apuleius. *Prisca apud secula omnium ciuitatum conditrix, omnium artium temperatrix.* Senec. epist. xv. *Noua artificia fames docuit.* Quod disertè quoque persequutus est Marcus Manilius Astronomicon lib. 1. Cum enim (inquit) abundarent homines,

Apuleius de paupertate.

Tum quisque satis nosse putabat.
Sed cùm longa dies acuit mortalia corda,
Et labor ingenium miseris dedit: & sua quemque
Aduigilare sibi iußit fortuna premendo,
Seducta in varias certarunt pectora curas,
Et quæcumque sagax tentando repperit vsus
In commune bonum commentum læta dedere.

Labor dat ingenium.

LXXII. PLVTVS IN IRENES GREMIO.

Pax omnium bonorum mater.

CEPHISODOTVS in Pacis gremio Plutum puerum effinxit. Pausan. in Bœot.

APODOSIS.

Ex pace efflorescit opulentia. Bacchyllid.

Τίκτει δ' ἀνατόσσαν εἰρήνα μεγάλα
Πλοῦτον· ἁ μελιλώτων ἀοιδῶν αὔξεται.
Δαιδαλέων τ' ὀπὶ βωμῶν θεοῖσι καὶ βοῶν
Ξανθᾷ φλογὶ μηρία· τ' ἐυζίχων τ' ἀπίλων,
Γυμνασίων τ' ἐνέις ἀυλῶν τε καὶ κώμων μέλη.
Ἐν δ' σθένει δέτοισιν πόρπαξιν αὐταῖ ἀρηχνᾶν
Ἰσοὶ πέλοντ', ἐΐσχάτε λοίχωτα,
Ξιφέα τ' ἀμφήκεα ἐυρὼς δάμναται. Χαλκέων
Οὐκέτι σαλπίγγων κτυπος, ἐν δὲ συλᾶται μελίφρων ὕπνος,

Ἀπὸ βλεφάρων ἅμος ὃς θάλπῃ κέαρ.
Συμποσίων θ' ἱερατῶν βεβόηντ' ἀγυιαὶ,
Παιδικοί θ' ὕμνοι φλέγον.
Parit mortalibus autem pax magna
Diuitias, & melleorum carminum flores.
Affabrefactisque super aris diis vruntur boum
Fulua flammafemora, villosarúmque suium.
Iuuenibus gymnasia, tibiæ, & comessationes curæ sunt.
At in ferro reuinctis clypeis nigrarum arancarum
Telæ fiunt, hastisque cuspidibus munitas:
Et gladios ancipites arugo conficit, æneorum
Non amplius tubarum clangor, neque surripitur melleus somnus.
A palpebris nostrum qui fouet cor.
Cenuuiis autem amabilibus pleni sunt vici,
Et puellares hymni calent.

LXXIII. Praxidicæ.

Vltio.

Est apud Haliartios sub dio dearum ædes, quas vocant πραξιδίκας (vindices) ad quarum aram iusiurandum concipiunt indigenæ. Pausanias in Bœoticis Praxidicen verò Deam quandam appellabant gentes (vt Hesychius tradit) quæ non modo iis quæ dicantur, sed & quæ agantur finem imponat. Δαίμονα τινὰ φασὶ τὴν ἅπασι τέλος ἐπιθεῖσαν αὐτοῖς τελεμαχίοις, καὶ πραπομπίοις.

Apodosis.

Vindici oculo Dei patent omnia.

Ὄμμα θεὸς καθορᾷ πάντα τὰ γινόμενα. Suidas Praxidicæ Deæ solum caput constitui solitum memorat, quod voluit Hesychius cum dixit, Δι' ὃ καὶ τὰ ἀγάλματα κεφαλὰς μόνας; καὶ τὰ θαύματα, quasi tota caput esset, & oculus, ad deprehendenda mortalium flagitia.

LXXIV. Antiochi nvmvs.

Sapientia fortissima rerum.

IN Antiochi nummo sculptus erat humi procumbens Leo, cumque superuolans noctua. ex antiquo num.

Apodosis.

Vires cedunt Sapientiæ, & rectè sapiens à Seneca cum exercitu fortissimo comparatur. *Etenim ad omnem incursum munitus & intentus, non si paupertas, non si fluctus, non si ignominia, non si dolor impetum faciat, pedem refert interritus: & contra illa ibit, & inter illa.* epist. lix.

LXXV. Satvrni sacrificivm.

Bacchanalia, & Choreæ.

CArthaginienses Saturno filios immolabant, & qui nullos habebant à pauperibus miserabiles victimas emere cogebantur. Astabat autem in ipso sacrificio mater rigida, & absque gemitu: si enim ingemuisset iacturam faciebat, & honoris, & filij. Interim ante statuam *omnia tibiarum cantu, & tympanorum pulsu personabant*, ne quis clamor exaudiretur. Plutarch. de superstitione.

Apodosis.

Dæmon animas inter cantandum, & saltandum deuorat in præclaris illis Bacchanalibus, quæ Christiani magno nostræ religionis rubore è paganis eruunt ceremoniis. Iuuat de iisdem Apollonium Etnicum hominem, & magnum audire, qui sic Athenienſium Bacchanalia perstringit: ἡμεῖς δὲ ἀβρότεροι τῶν Ξέρξου γυναικῶν ἐσ' αὐτοὺς ἐλλεδε, οἱ γέροντες, οἱ νέοι τὸ ἐφηβικὸν. οἱ πάλαι μὲν ὤμυνον ἀχαιΐλε φοιτῶντες ὑπὲρ τῆς πατείδος ἀποθανεῖδαι, ἢ ὅπλα σήσεδαι. νῦν δὲ ἴσως ὁμοῦντι ὑπὲρ τῆς πατείδος βακχεύσειν, ἢ δύεσον λήψεδαι. Vos autem molliores estis quàm Xerxis fœminæ, eosdem

Apollonius Bacchanalia exagitat.

geritis

geritis ornatus senes, paritet ac iuuenes, quos Persarum impuberes gestare solent. Quondam tamen in agro pugnaturi iuraſtis pro patria potius esse morituros, & arma laturos, nunc autem vt puto iuratis pro patria vos Bacchaturos, & thyrsum sumpturos. Apud Titum Liuium cum Senatus decreuisset quæstionem de Bacchi sacris, Cato ad Pop. in hæc verba dixit. Nunquam tantum malum in rep. fuit, nec ad plures, nec ad plura pertinens. Quicquid his annis libidine, quicquid fraude, quicquid scelere peccatum est, ex illo vno sacrario scitote ortum esse.

LXXVI. Serapis Triceps.

Rex bonus.

Serapidis idolum, vt ex antiquis numismatis constat, triceps erat, in medio Leonis caput vastum admodum, dextera parte canis applaudibundi, blandientisque, læua lupi, supernè calathus insidet, quæ species vniuersa anguis habitu complexa est. Macrob. Satur. lib. 1. c. xx.

Apodosis.

Ad Solem referunt mythologi: sed exiliter Leonis capite monstratur præsens tempus, inquit Macrobius, quia conditio eius inter præteritum, futurumque actu præsenti valida, feruensque est: sed & præteritum tempus lupi capite signatur; quod memoria rerum transactarum rapitur, & aufertur. Item canis blandientis effigies futuri temporis designat euentum: de quo nobis spes licet incerta blanditur. Vertex insignitus calatho & altitudinem sideris monstrat, & potentiam capacitatis ostentat. An potius tria illa capita conditiones ostentant Principis? Leo regiam dominationem. Lycophrō de Marte.

Lupus, qui Marti dicatus est, vnde ὁ πολίτης λύκος, Mars nominatur à Lycophrone, bellandi peritiam. Canis fidelem popularium custodiam.

LXXVII. Sirenes spoliatæ.

Literæ humaniores sacris deseruiunt.

MVSÆ victis Sirenibus, ex earundem pinnis alarum euulsis coronas sibi texuerunt. Pausaniasin Bœot.

Apodosis.

Literæ sacræ ex humanioribus spolia capiunt, & iisdem plerumque venustantur. Nam, vt ait D Basilius in oratione de vtilitate ex Græcorum scriptis percipienda Τοῖς ἔξω δὴ τοίνυν παιδευθέντες τὸ αὐθος ἐπάγουσιν. Adolescentes his mansuetioribus literis initiati, reliquis studiis vegetum quendam florem induunt, & pulchritudinem, quam Synesius in Dione *fibulam animæ*, περόνην τῆς ψυχῆς nominat. Verum quo temperamento sit istud præstandum, ostendo fusius in libris de triplici eloquentia.

pulchritudo animę ferulæ.

LXXVIII. Svada, et violentia Themistoclis.

Seueritas mixta suauitati.

THEMISTOCLEM ferunt, cum legatus ad Andrios venisset, pro concione dixisse, se duobus potentissimis Numinibus comitatum, ad vrbem accessisse, Suada, & violentia. Plut. Themist.

Apodosis.

Seueritatem cum mansuetudine ita temperare oportet, vt qui naturæ benignitatem contempserint, sentiant aculeos authoritatis. Fronto senator

desiderabat hanc mixturam in Nerua Imperatore cum diceret, Κακὸν μὲν εἶναι αὐτοκράτορα ἔχειν, ἐφ' ᾧ μηδὲν ἐξεστι ποιεῖν, χεῖρον δὲ ἐφ' ᾧ πᾶσι πάντα. Malum esse imperatorem habere sub quo nihil cuiquam liceat: Deterius vero eum habere sub quo omnia omnibus liceant. Fronto: nis dictũ de Nerua.

LXXIX. Trophonii oraculum.

Literarum studia.

Trophonii oraculum adituros, primum manebat in ædicula bono genio & bonæ fortunæ sacra, in qua expiabatur, & calidis aquis abstinens, Hercyna fluuio lotus: victimarum, quas immolabat, carnibus victitabat. Ad summum admitti à Deo putabatur ad consulendum, cùm ariete litatum esset: deducebatur tunc à sacrificulis consulto noctu, ad Hercynam fluuiũ: ibi oleo perungebatur, & à pueris tredecim annorum abstergebatur, quos hermas nuncupabant. Bibendum deinde erat ex fontibus obliuionis & memoriæ, vt præterita obliuiscerentur, attentus maximè ad præsentia. Mox linea toga amictus, per scalas pedibus anterioribus in antrum descendebat, melleas placentas gestans: Ibique modo visu, modo auditu tantum futurorum cognitionem accipiebat. Reuersum eodem modo, quo descenderat, & adhuc attonitum sacrificij in memoriæ solio collocabant, vt visa vel audita exponeret. Hæc Pausanias in Bœoticis p. cccxiij. qui se audiuisse antrum & consuluisse testatur.

Apodosis.

Antrum Trophonij, Philosophia: Expiatio, purgatio mentis: lotio, purificatio: sacrificia, preces: fons obliuionis, prauæ consuetudines dediscendæ:

memoriæ, bonæ retinendæ: linea toga, innocentia: melleæ placentæ, lenitas morum: ingressus pedibus anterioribus, difficultas: auditus, opinio: visus, scientia.

LXXX. Typhōnis imago.

Improbitas.

Typhonis imago apud Ægyptios per fluuialem equum, cui accipiter insistebat, depingebatur. Plutarch. in Isid. & Osirid.

Apodosis.

Typhon improbos significat, immanitatem hippopotamus, accipiter rapacitatem, ex iis totus conflatus est improbus. εἰκαὶ δὲ ὅτε τῷ γένει τὼ φύσιν, οὐδ' ὅλως ἀνθρώπων τινί; ἀλλὰ παντοδαπόν τι κακὸν, νωθὲς, καὶ ἐπώσιον ἄχθος ἀρούρης. Τοσαῦτα ἀφ' ὕπνης γρύζομος ἂν διαχρίζεσθαι, καὶ ἄλλα ἐναποτίθεσθαι τῷ καθεύδειν ἐφόδια. Hæc Synesius de Typhone, lib. de prouidentia.

LXXXI. Venvs averrvnca.

Ἀφροδίτη ἡ Ἀποστροπαία.

Adulteri detestatio.

Harmonia Thebis cum Venere Vrania, & Pandemo Apostrophiam dedicauit, ad auertendos illegitimos concubitus, quibus omnis creatur pernicies. Pausan. in Bœot.

Apodosis.

Apostrophiam Venerem colunt, qui exleges copulas detestantur. Bene exclamat Antisthenes apud Theodoretum oratione tertia, Ἀφροδίτην καταπολεμοῦσιμὲν λάθοιμι, ἐπὶ πολλαῖς ἡμῶν κλαῖς, καὶ ἀγαθαῖς γυναιξὶ διέφθειρεν. *Venerem ego sagittis confoderem si deprehen-*

Antisthenes contra Venerem.

derem, quando ex nostris permultas honestas, & morum bonitate insignes fœminas corrupit. Idem Amorem appellabat κακίαν τῆς φύσεως, cui cum subditi sunt miseri mortales, *fœdum morbum in Deos transcribunt.*

LXXXII. VENVS CALVA.

Salus charior forma.

VENVS calua à Populo Roman. culta est tali euentu: vrbs à Gallis occupata, obsessi in Capitolio Romani, cum ex mulierũ capillis tormenta fecissent, ædem Veneris caluæ consecrarunt. Lact. lib. 1. cap. 20. Veget. l. 4.

APODOSIS.

Icon Veneris Caluæ monebat salutem pulchritudini anteponendam. Cæterum, alij non impensos Reip. saluti capillos, sed ob pruriginem abrasos volunt. Qua in sententia est Georgius Codinus Constantinopol. historiæ auctor Græcus, vbi agit de simulachro Veneris pectinem ferente. τῆς Ἀφροδίτης, inquit, τὸ ἄγαλμα κτένα φέρει, ἐπειδὴ συνέβη ποτὲ τὰς τῶν Ρωμαίων γυναῖκι πήχην λοιμώδη γνέσθαι, καὶ ξυσκιμένων πασῶν γενόμενον αὐτὰς οἱ κτένες ἄχρηστοι. Venus cum pectinem.

LXXXIII. Η ΕΝ ΚΝΙΔΩ ΑΦΡΟΔΙΤΗ.

Vana gloria.

SIMVLACHRVM celebratur Cnidiæ Veneris, cuius amore captus stultissimus adolescens, istud pro germana Venere habuit, vmbram pro corpore consectatus. Philost. in vita Apollonij.

APODOSIS.

Simulachrum gloriæ multi amplectuntur solidam gloriam rati, πᾶσιν ἀνθρώποις ἔρως τῆς μέλλοντος ἀπ-

Spuma. inquit Philo. *Multi totum iter ignorant veræ gloriæ, fascibus enim & purpuris gloriari vanus error hominis, & inanis cultus dignitatis, fulgere purpura, mente sordescere.* Minutius Felix in Octauio.

LXXXIV. Venvs Corinthiorvm.

Luxuria.

Apvd Corinthios Venus erat ex auro & ebore scitissimè elaborata, altera manu papauer, altera malum gestans. qui femora animalium in sacrificiis adurebant iuniperi quidem lignis, quibus & pæderotis folia addebantur.

Apodosis.

Venus aurea libido est blanda specie: malum, illecebra luxuriæ: papauer, sopor & veternus mentis: femora animalium, impura corpora: flammæ, incendia libidinum: pæderos, obscœni amoris fascinationes: felix qui eius illecebris abstinet, nec cogitur cum Circes porcis exclamare:

-Accipimus sacra data pocula dextra,
Quæ simul arenti sitientes hausimus ore,
Et tetigit virga summos Dea dira capillos,
Et pudet, & referam, setis horrescere cepi,
Nec iam posse queri, pro verbis edere raucum
Murmur, & in terram toto procumbere vultu.

Ouid. Met. xv.

LXXXV. Venvs Nigella, Ἀφροδίτη ἡ Μέλαινις.

Amor pudore & verecundia plenus.

Mantineæ simulachrum fuit Veneris Nigellæ. Pausan. in Arcad.

APODOSIS.

Significat Venerei amoris consuetudinem, vt rem pudoris plenam, nocte & tenebris lubenter circumuallari:

Κλεπτῶν γὰρ ἡ νὺξ τῆς ἀληθείας τὸ φῶς. Euripides.

LXXXVI. VENVS PHIDIÆ.

Mulier casta.

VENVS Phidiæ vrania apud Eleos ex auro & ebore conflata, altero pede testudinem premebat. Paus. in Eliacis lib. poster. τῷ δὲ ἑτέρῳ ποδὶ ὑπὸ χελώνης βέβακε.

APODOSIS.

Mulier egregia specie, & honestate parietibus priuatis contineri, domi curam gerere, nec temere foris vagari debet. hoc enim per testudinem domiportam significatur. τῷ δὲ τῆς Ἀθηνᾶς τὸν δράκοντα παρέσηκε. τῷ δὲ τῆς Ἀφροδίτης ἐν Ηλείῳ τῷ χελώνην, ὡς ταῖς μὲν παρθένοις φυλακῆς δεομένας, ταῖς δὲ γαμεταῖς οἰκουρίαν καὶ σιωπὴν προπούσας. Plutarch. in Isid. & Osirid.

LXXXVII. VENVS SCOPÆ.

Mulier impudica.

FVIT apud Eleos non longè à Venere Phidiæ Veneris παυδήμου, seu vulgiuagæ effigies, capro fœdissimo animali insidens. Pausan. in Eliacis lib. II.

APODOSIS.

Mulier vaga & πεδρομος hac Icone significabatur, quæ capri fœtorem & turpitudinem refert. D. Hieronymus: *Fornicatio & voluptas peruertit sensum, & de rationabili homine brutum efficit animal.* cap. IV. Oseæ.

LXXXVII. ZABVLVS.

Gloria de peccatis.

Aleatores: vide quæ alibi dicta de Palamede.

ZABVLVS qui primus aleam fertur inuenisse, non modo se insigni statua consecrauit, cuius in gremio tabula lusoria cernebatur: sed sibi quoque sacrificari ab aleatoribus voluit antequam ludum aggrederentur. Et ne quis hoc dictum sine testimonio putet, legat D. Cyprianum libello singulari de aleatoribus, qui sic ait: *Sic ergo se imagine speciosa demonstrans, alto quodam loco condidit, & in sinus suos hanc aleæ tabulam gestans, vt quasi ipse lusor, & adinuentor huius malitiæ appareret.* (addit) *aliud crimen adinuenit, quo se ab imitatoribus suis colendum, & sibi sacrificandum instituit, ita vt qui vellet studio eius adhærere, non ante manum in tabulam eius porrigeret, nisi authori huius prius sacrificasset.* D. Cyprianus de aleatoribus.

APODOSIS.

Improbi non modo vitiorum fomites nefaria quærunt solertia, sed in iis inuentis exultant, & triumphant, vel certè rectè torquebitur in aleatores, *Zabulo sacrificant.*

PARABOLARVM HISTORICARVM LIBER TERTIVS.

HOMINIS BONA.

HOC, & altero libro, varias ab historia personarum ductas parabolas complectemur. Atque vt ab ipsa hominis natura ordiar: certè maximum omnium, atque illustrissimum symbolum est, cùm sit μέσον ἁπάντων; & vt loquitur D. Gregorius Nazianz. πολυβοπώτατος καὶ ποικιλώτατος. nam si secundùm naturam illam cœlestem spectetur, quid est aliud, quàm vt ait idem auctor, *Deus terrenus*? θεογνίδιος χθόνιος, si ex aduersa parte consideretur, quid est aliud quàm quod ait Aristoteles, τύχης παίγνιον, μεταπλάσεως εἰκὼν, καμψῦ λάφυρον, φθόνου καὶ συμφορᾶς πλάσις, τὸ δ' λοιπὸν φλέγμα καὶ χολή, Vnde latus existit de hoc argumento dicendi campus. Ordiemur à duabus iconibus quibus Hominis miseriæ suis coloribus exprimuntur. In vna infans matris vterum repetit: in altera alius in ipso matris vtero clausus, gemitus orditur. Non sunt in malis numerandæ miseriæ, quæ bonorum patrimonia nominantur, & vt ait Epictetus homines, τῶν Ολυμπονίκας constituunt.

I. INFANS MATRIS VTERVM REPETENS.

Vitæ miseriæ salutares.

EST inter exempla, in vterum protinus reuersus infans Sagunti, quo anno ab Hannibale deleta est. Plinius.

APOD. In vterum credo reuerterentur omnes infantes, si miserias vitæ præuiderent: ὁ βίος ἀλυθῶς ὁ βίος ἀλλὰ ξυμφορά. Aurea sunt illa Plinij lib. vij. c. l. *Incertum, ac fragile nimirum est hoc munus naturæ, quicquid datur nobis: malignum verò, & breue in ijs etiam quibus largissimè contingit, vniuersum vtique ævi tempus intuentibus. Quid quod æstimatione nocturnæ quietis dimidio quisque spatio vitæ suæ viuit? Pars æquâ morti similis exigitur, aut pœnæ, nisi contingit quies. Nec reputántur infantiæ anni, qui sensu carent: nec senectæ in pœnam viuacis, tot periculorum genera, tot morbi, tot metus, tot curæ toties inuocata morte, vt nullum frequentius sit votum. Natura vero nihil hominibus breuitate vitæ præstitit melius: hebescunt sensus, membra torquentur, præmoritur visus, auditus, incessus, dentes etiam, ac ciborum instrumenta: & tamen vitæ hoc tempus annumeratur.* Ex ijs miserijs salutare moderationis consilium existit, vt discant homines non alta sapere, sed erecto animo omnia perferre incommoda, è quorum tolerantia suam glorią decerpant. Γενναιότερον ἐν τῷ παθεῖν τὸ φιλόσοφον ὥσπερ ψυχῷ σίδηρος τοῖς κινδύνοις τομούμενον. Hominis philosophia ex miseriarū tolerantia fit generosior, & vt ferrum infusa frigida, sic periculis acuitur. Nazianz. orat. 23.

hominis miseriæ.

II. Infans Rascatinvs in vtero plorans.

Vitæ miseriæ.

Infans natus in Rascato duobus cornibus monstruosus, cuius ploratus XIV. diebus auditus antequam nasceretur. D. Canicul. coll. IV.

Apod. Cadit in humanæ vitæ miserias, & acerbitates significandas, quæ tantæ sunt, vt non immeritò homo animal φιλόδακρυ, καὶ φύσει ἐλεεινὸν dicatur: Hoc voluit Palladas cùm dixit:

Δακρυχέων γενόμην, καὶ δακρύσας ἀποθνήσκω,
Δάκρυσι δ' ἐν πολλοῖς τὸν βίον εὗρον ὅλον.
Ὦ γένος ἀνθρώπων πολυδάκρυτον, ἀθλιον εἶδος.

Sum natus lachrymans, lachrymans moriorque, peregi
In lachrymis vitæ tempora longa meæ,
O genus humanum miserum & lachrymabile!

Quapropter edulcare conuenit vitam, curasve acerbis sensibus gubernare. Cneus Mattius in Mimiambis: sed optimum miseriarum condimentum est Patientia.

III. Hominis cor.

SAPIENTIÆ.

Cordis effigies hieroglyphicum sapientiæ, & fortitudinis est, vt Varro tradit, hominis anniculi cor duarum drachmarum, quinquagenarij constare drachmis c. ab eo tempore annis singulis totidem imminuitur drachmis, quot excreuerat: creditumque inde ex defectu humani cordis non vltra centesimum annum posse homines viuere.

Apod. Cor Sapientiæ sedes & typus. Vasculum quidem paruum, vt ait Macarius Homil. 43. sed in quo recipiantur omnia. Ibi Deus, ibi Angeli, ibi vita & regnum: ibi cœlestes vrbes, ibi thesauri Gratiæ. At si prauum fuerit, ibi Dracones, ibi Leones,

Cor vasculum omnium capax.

ibi bestiæ venenosæ, ibi asperæ & salebrosæ viæ, ibi præcipitia, ibi thesauri vitiorum. Hæc ille.

IV. Cor.

Symbolum vitæ.

Ægyptii regionem suam per cor figurabant. Αἰγύπτιοι δὲ χαράττοντες συμπάθειον κεκόμμυον ζωγραφοῦσι καὶ ἐπίπονα καρδίαν. Orus lib. 1. Hierogly. 22. & 21. cum corde comparat.

Apod. Vtrique principatus, vitæ, & salutis fons, copia, & vbertas bonorum adscribebatur. Nonnulli per vitæ arborem in paradiso cor significari putant. Philo in allegoriis legis. οἱ δὲ λέγουσι τὸν καρδίαν ξύλον εἰρῆσθαι ζωῆς, ἐπειδὴ αἰτία τοῦ ζῆν ὅδε, καὶ τὸν μέσον τοῦ σώματος χώρον ἔλαχεν. Inueniuntur aliqui, dæmone ita instigante, Cor exectum, combustum, in cineresque redactum, vino temperatum sibi ipsis inuicem propinasse, quod de Iudæis narrat Michaël Neander in Erotematicis linguæ sanctæ.

V. Cor in anchorali fvne.

Cupiditatum moderatio.

Exhibeatvr cor æstuans anchorali fune reuinctum, quod significat his verbis Synesius in encomio caluitij ὃς ἓν ἀνάγκου τοῦ λόγου, καὶ πήσσον ἐν πίσσῃ, φασὶ, τὸν καρδίαν, ὥσπερ Ὀδυσεὺς πρὸς τὸν ἀναγωγίαν τ' γυναικῶν ἀνέκπληκτος ἔμεν. Patere igitur orationem, & retine, quod aiunt, cor anchorali fune, quemadmodum Vlysses ad pellacium mulierum improbitatem imperturbatus remansit. Versicul. Homericus. Ὀδυσ. υ.

Τῷ δ' μάλ' ἐν πίσσῃ καρδίη μένε τετληυῖα,

Vbi Scholi. explicat πίσσαν, & πίσσια, ἀλιωφελῆ χρίσια. vt annotat Leopardus emendat. lib. 1. c. xviii. & Iunij lapsum exagitat, ac cæteros, qui ad Pisam Olympiorum referunt.

APOD. Cor sapientiæ sedes, non fune, sed diuinæ legis vinculis coërcendum: ne, si in intemperantes motus efferuescat, tota hominis interioris œconomia disturbetur.

Medium tenuere beati.

VI. HOMINIS MANVS DEO DICATA.

Operum efficacitas.

LVSITANI veteres abscissam captiuorum manum dextram diis immolabant. Strabo. lib. 3.

APOD. Manus rerum gerendarum artifex, Deo maximè, vel grata, vel inuisa esse potest. Grata si honesta: inuisa, si patrare turpia nitatur.

Σὺν Ἀθηνᾷ καὶ χεῖρα κίνει.

Quid enim prodest ignaua opera, philosopha sententia? Tantum scis, quantum operaris: quod rectè dixit vir sanctus: Manum igitur Deo redde.

Non credo auguribus qui aues verbis diuitant.

Accius in Astyanacte.

VII. SALIVA HOMINIS IEIVNI SALVTIFERA.

Ieiunium.

SERPENS ieiuni hominis saliua necatur, vt est apud Plinium lib. xxxviii. c. iv.

APOD. Venereæ voluptates, ardorque libidinis, cibi & potus abstinentia restinguitur, D. Cyprianus de Ieiunio, & tentationibus Christi. *Ieiunijs vitiorum sentina siccatur, petulantia marcet, concupiscentiæ languent, fugitiuæ abeunt voluptates, extinguitur ardentis Ætnæ incendium, & flammiuomi fornax Vulcani extincta intrinsecus, montes conterminos non adurit.* Ieiunium si discretione regatur, omnem carnis rebellionem edomat, & tyrannidem gulæ spoliat, & exarmat. Ieiunium extraordinarios motus in cippo claudit, arctat, & appetitus vagos distringit & ligat.

VIII. ÆTNÆI FRATRES.

Pietas in parentes.

ANAPIAS, & Amphinomus ex Ætnæi ignis irruptione cæteris aurum, & argentum asportantibus, parentes senes extulerunt. Tantæ pietati cessit clementior natura, & voraces flammæ in omnium excidium armatæ, se, vt viam pijs fratribus darent, in duas partes diuiserunt: Quin, & locus omnis eorum passibus peragratus circumquaque instar amœnæ insulæ efflorvit, cum omnia, aut flammis obsessa, aut fuligine deturpata tenerentur. In tantæ rei memoriam agrum Hierum Siculi consecrarunt. Photius, Pausan. in Phocicis, Strabo. lib. 6.

APOD. Pietatis in parentes typus erit, cum hoc lemmate,

Pietati cedite flammæ.

Ad idem symboligenus pertinet *Lapis pietatis*, in Mæandro: quem vbi pij filij inuenere, in templo matris Deorum recondunt, vt in parentes æternam seruent pietatem, ἐν τῷ τεμένει τὸ μητρὸς τῶν θεῶν πάσαν τὴν ἐλέπετε χάειν ἀσεβείας ἀμαρτάνειν. Plutarch. iunior in Mæandro.

IX. AGASICLIS TRIPVS.

Gloria Deo tribuenda.

AGASICLES ab Halicarnassæis extorris factus est: quod tripodem, quem ipse ludis obtinuerat non dedicasset Deo, sed domum retulisset. Herodot. lib. 1.

APOD. Rectè factorum omnis gloria à Deo est, & soli Deo tribuenda.

Dijs te minorem quòd geris, imperas.

Hinc omne principium, huc refer exitum. Horat. Od. VI. l. III.

Omnibus in rebus geminum est opus omnipotentis,

Totum Iustitia est quod gerit aut Pietas:
Quæ simul in terris descendunt lucis ab arce,
Ne cuiquam parti desit vtrumque bonum.
S. Prosper. epigr. 28.

X. Alexander Lysippi.

Laus apta.

Lysippvs Apellem arguit, quod Alexandrum pinxit fulminantem, quod nec fecerat, nec vnquam facturus esset. Ipse verò hastam tenentem finxerat, veram, & Alexandri propriam, cuius gloria nunquam esset intermoritura. Plutarch. in Isid. & Osirid.

Apod. Consultius laudant, qui propriis laudibus clarissimos viros afficiunt, quàm qui fingunt alienas: hæ enim vanæ sunt, & breui tempore pereunt: illæ solidæ & immortales.

Τὰ σῦκα, σῦκα, τὴν σκάφην, σκάφην λέγειν.

XI. Alexandri thvs.

Pietas apud Deum liberalis.

Alexandro magno in pueritia fine parsimonia thura ingerenti aris, pædagogus Leonides dixerat, vt illo modo cùm deuicisset thuriferas gentes supplicaret. Atille Arabia potitus thure onustam nauim misit, & exoratus, vt largè deos adoraret. Plin. lib. XII. c. XIV.

Apodosis.

Nunquam tenacem erga summum numen esse oportet.

Hæc mihi non vani, nec erat cur fallere vellent,
Narrauere senes. Equidem pendentia vidi
Serta super ramos, ponensque recentia dixi:
Cura Deum. Dij sunt, & qui coluere, coluntur.

XII. ANACHORETÆ PRVDENS FACTVM.

Ambitio opimorum sacerdotiorum periculosa.

SENEX quidam, inquit D. Hieronymus, eremi cultor, & Spiritu sancto plenus, nepotem suum quærentem, vtrum Episcopus electus accipere deberet, super disco satis à terra erecto fecit volutari, cumque ille se postremo casum timere dixisset, iussit vt descenderet, atque ibidem super latam mollioris soli planitiem sese agitaret: ex multa volutatione sudanti ac defesso, surge, inquit, & iam facere perge, quod tibi tutius putas: Itaque edoctus de præeminentiæ periculo iuuenis, electioni renuntiauit. iuuenem vita defunctum seni apparuisse ferunt, & postquam gratias egisset, dixisse. Scio quia nunc essem de numero damnatorum, si fuissem de numero Episcoporum. Marul. l. 1. c. 5.

APOD. Periculosa res est ampliorum dignitatum cupiditas: *Fortunam velut tunicam magis continuam proba, quàm longam.* Apuleius.

XIII. ANTIOCHI TTEIA.

Salus in Cruce.

ANTIOCHVM ferunt cognomento Soterem antiquum illum, à quo reliqui Syriæ reges Antiochi mox dicti, cùm aduersus Galatas acie decertaturus esset, per nocturnam imaginem videre visum adstitisse sibi Alexandrum, qui mandaret, vt militibus tesseram daret, ὑγίεια seu ὑγιαίειν, cuius dicto hieroglyphicum olim iam adinuentum erat: triplex triangulus inter se complicitus, ex quinque paribus lineis sese inuicem in puncto contingentibus. Quo non cunctanter à se facto, pantagrammatoq; huiusmodi, tum in vexillis, tum in reliquis militaribus indumentis appositio, admirabilem contra hostes victoriam est consecutus. Vide Cæliũ. l. 7. c. 24.

APOD.

APODOSIS.

Quam magnificentius crucis signum, & quinque Crucifixi vulnera, atque illud Constantini ἐν τούτῳ νίκα. D. Ambros. sermone 43. *Nonne cùm adhuc gentilis esses, solebas signa perquirere? Quæ signa quibus rebus essent prospera, magna inquisitione colligere? Iam nunc nolo erres in numero: scito, quia in vno signo Christi omnium rerum est tuta prosperitas.*

XIV. APELLIS VENVSTAS.

Gratiæ & lepôris efficacia.

PRÆCIPVA in arte Apellis venustas fuit, cum eadem ætate maximi pictores essent, quorum opera cum admiraretur, collaudatis omnibus, deesse ijs vnam illam Venerem dicebat, quam Græci Charita vocant, cætera omnia contigisse: sed hac sibi neminem parem. Pl. nat. hist. lib. 35. cap. 10.

APOD. Dici non potest quantum addat venustas magnis operibus: qua si fuerint destituta, placere non possunt, quanquam morosa diligentia expolita. Pulchritudo ipsa sine lepôre, vt ait Eustatius, Λέλεαρ ἔστιν ἄνευ ἀλὸς ἰχθὺς νηχόμενον, *Est esca sine hamo fluctuans, quæ neminem capiet.*

Caput artis (quod aiebat Roscius) *est decere.*

XV. ARRACHION.

Gloria post fatum.

ARRACHIONIS cadaueri victoriam & coronam iudicum sententia concessit, cùm ille in victoriam efflasset animam. Pausan. in Arcad. Philostrat. in Arrachione: στεφανῦσι δ' αὐτῷ Ἀρραχίωνα ἐπαποθανόντα τῇ νίκῃ καὶ στεφανοῖ αὐτὸν ὑπατοι Ελλανοδίκης.

APOD. Arrachion viri strenui imago *suo sepulti triumpho.*

At mihi quod viuo detraxerat inuida turba,
Post obitum duplici fœnore reddit honos. Prop. l. 3.

XVI. Asclepiades.

Doctores ἀμύμονες.

Asclepiades Prusiensis medicus præstitit cæteris, relato in funere homine, & seruato. Sed maximè sponsione facta cum fortuna, ne medicus crederetur, si vnquam inualidus vllo modo fuisset: ipse, & victor in suprema senecta lapsu scalarum exanimatus est. Plin. lib. VII. cap. XXXVII.

Apodosis.

Carere oportet vitio, qui alienam vitam reprehendit, vt secundùm illud Iuuen. *Loripedem rectus derideat, Æthiopem albus.* Celebratur illud Leonis Byzantini, qui cum maledicus arreptis de triuio dicteriis vitium oculorum exprobrasset, ipse gibbo deformatus: *humanum*, inquit, *conuicium in me iecisti, cum ipse Nemesim in dorso portes.*

XVII. Asopodori censvra.

Vulgus argumentum pessimi.

Asopodorvs Phliasius tibicine magno plausu laudato in hyposcemo adhuc moratus: Quidnam hoc est? inquit, magnum oportet aliquod malum accidisse, alioqui tam multis non probaretur. Athen. lib. XIV. *Arbuscula*, vero psaltria, *Sibilet turba*, aiebat, *dum mihi plaudat eques.*

Apod. Argumentum pessimi turba est: quæramus quod optimè factum sit, non quod vsitatissimũ, & quod nos in possessionẽ felicitatis æternæ cõstituat, non quod vulgo veritatis pessimo interpreti probatum sit. Vulgus autẽ tam chlamydatos, quam coronatos voca. Seneca de vita beata ad Gallionem.

XVIII. Athleta.

Iustorum merita. ex Clem. Alexand.

Christianvm militem Iustum ex meritis ius habere ad gloriam declarat hac parabola.

Athleta quidam non ignobilis, nec pusilli animi apud veteres, cum longo tempore corpusculum exercuisset ad fortitudinem, petens olympia cum Pisæi Iouis aspexisset statuam: Εἰ πάντα εἶπεν ὦ Ζεῦ δόντος μοι τὰ πρὸς τὸν ἀγῶνα παρεσκευάσθαι, ἀπόδος φέρων δικαίως τὴν νίκην ἐμοί. Si omnia, inquit, ô Iupiter mihi rectè parata sunt ad certamen, meritò mihi redde victoriam.

APOD. Sic, cùm Christianus circa reprehensionē, & cum bona conscientia, quod ad se attinet omnia impleuerit, & ad doctrinā, & ad bonorum operum exercitationem, perfectam consequitur salutem:

--fit laurea iustis
Ex pretio quod terror agit, mansuraque virtus
Crescit in aduersis, quæ testibus vsa periclis,
Ad meritū discrimē habet. Arat. Diacō. l. 2. in Acta.

XIX. AVGVSTVS LVDENS CVM AQVILIS.

Puer generosus.

AVGVSTO Cæsari Aquilæ tam familiariter assueuerant, vt panem manu abreptum quam altissimè deferrent, rursusque ex improuiso delapsæ leniter redderent. Suet. in August. c. 94.

APOD. Ludunt cum Aquilis pueri, qui à tenera ætate blanditias, & nugas fastidiunt, toti in generosis cogitationibus:

Ante annos curamque gerunt, animumque virilem.

XX. AVGVSTVS PVER RANIS SILENTIVM IMPONENS.

Calumniatores repressi.

OCTAVIVS infans, vt est apud Suetonium, obstrepentes insanis clamoribus ranas cōpescuit, *Cum primū* (inquit) *fari cepisset in auito suburbano obstrepentes forte ranas silere iussit: atque ex eo negantur ranæ ibi coaxare.* Sueton. in August. cap. 94.

APODOSIS.

Rectè cadit in Regum & Principum filios, qui à prima adoleſcentia ſunt improbis terrori. Hoc in morte Henrici magni Gallia experta eſt, cùm noſter Auguſtus Borbonides, quaſi clementiſſimum ſidus affulſit, aureæ tranquillitatis ſerenitatem paterna ſapientia inuectam ſtabiliuit, & importunas calumniatorum linguas ſua authoritate repreſſit. Memini me hoc argumento olim aliquid luſiſſe in Porticus Lodoiceæ iconibus..

Elidit geminos annis ſurgentibus angues,
Alcides maior viribus ipſe ſuis.
Increpat Auguſtus ranas, impuraque ſtagna,
Rana pauet iuſſus, ſtagna repente ſilent.
Tu quoque, tu ſæuæ vibrantia fulmina linguæ,
Tu turpes ranas comprimis ore puer.
Quod fuerat Diuis olim commune duobus,
Hoc totum Princeps incipit eſſe tuum.

XXI. BOCCHYRIS.

Iudicandum ex æquo.

IN hac tabula Bocchyris ſedet iudex ſeueriſſimus: cuius capiti circumuoluta aſpis ſuperne hominem inumbrat: Erat is rex Ægyptiorum adeo notæ & incorruptæ in diiudicandis litibus æquitatis, vt ſi quem omnibus iuſtitiæ partibus abſolutum ſignificare vellent, Bocchyrim quaſi Minoëm & Rhadamantum dicerent: Ad hæc cum eſſet natura grauis & auſterus, Iſis illi aſpidem immittere ſolebat, quæ capiti inſidens hominem conſtantis in iure dicendo ſeueritatis admoneret. Plutar. in comment. de vitioſa taciturnitate.

APOD. Aſpis capiti circumfuſa vindictam clamat in iudices nummarios, qui fidem lucello mancipant, & non arguunt pro manſuetis terræ: quod ait Petrus

Blesensis, *Odit Deus lucrosam & sanguinolentam iniustitiam.*

XXII. Calanvs.

Mortis contemptus.

Similis exitus Ninachet in India vide Maffeiū lib. 5. pa. 150. edit. Antuerp.

Calanvs Indus, cum longum vale dixisset Alexandro, Macedonibus, & vitæ, quando se ipsum à corporis vinculis liberare volebat, extructa, & apparata pyra in pulcherrimo Babylonis suburbio ex lignis fragrantibus, Cedro puta, Thyo, Cupresso, Myrtho & Lauro: ille solitam cursus exercitationem cùm obiuisset in media strue constitit coronatus foliis arundinum, affulgente sibi Sole quem ipse adorabat, Atque hoc dederat signum Macedonibus, vt pyram incenderent: Quod cùm fecissent, ille circumdatus flammis immotus constitit, neque ante collapsus est, quàm expirasset. Ælian. lib. 5. c. 6.

Ap. Calanus homo vanissimus in mortis caussa felix, vt putabatur in morte, valere cætera iubeantur; si ex ipsa mortis specie typum pij viri exprimamus, qui magno mortis contemptu in eximiarum virtutum fragrantia æternum iustitiæ Solem intuens feliciter ex hac vita discedit:

Nam sponte crematur
Vt redeat, gaudetque mori festinus in ortum.

XXIII. Calani corivm.

Imperij optima gubernatio, medium ne deserat orbem.

Calanvm Gymnosophistam ferunt exemplum Imperij Alexandro magno ob oculos posuisse: corium in medium coniecit siccum, & retorridum cuius oram calcauit: id vno loco pressum cæteris partibus extulit se: Idem lustrans vndique, & pedibus stringens in quaque parte ostendit euenire quoad medium occupauit, tunc omnes partes quieuere.

APOD. Ea imagine significauit media regni maxime premenda, neque procul ab ijs vagandum. Plutarch. in Alexandro. Rectè quoque idipsum cordis, quod est veluti in homine medium, custodiæ accommodaretur: quod memini me ab eximiæ sapientiæ viro audiuisse: Nam & cum mundo cor sæpè comparatur, tum propter iugem motum, tum propter consilij sedem, quæ mentis illius diuinæ, qua vniuersum regitur est symbolum, alluſit Ausonius cùm dixit. Edyll. 12.

Palpitat irrequies, vegetum, teres, acre, calens cor,
Vnde vigent sensus, dominatrix quo vegetat mens.

XXIV. CHARETIS STRATAGEMA.

Diuites ad fortia meticulosi.

CHARES in Thracia, cum vehementissima tempestas ingruisset, conspicatus milites vestimentis parcere, & segniter imperata facere, mandauit vt vestes inuicem cõmutarent: hoc facto, cum singuli alienarum vestium nullam rationem haberent, promptius id quod imperatum fuerat, exequebantur. Polyænus lib. 2.

AP. Opulenti ad pericula, labores, & studia ipsa literarum minus expediti. *sed rure paterno*

Est tibi far modicum, purum & sine labe salinum
Quid metuas? cultrixque foci secura patella:
Hoc satis? an liceat pulmonem rumpere ventis?

Persius Satyr. 3.

XXV. CIPPI CORNVA.

Charitas in patriam.

CIPPVS (vt aiunt) Taurorum pugnam auidè spectarat, & in hac cogitatione acerrimè defixus decubuerat: Ex quo species hominem vexauit, recursans in somniis, tantamque vim habuit, vt is mane surgeret enatis cornibus, & portentoso capi-

te, nescio an magis horribilis, an ridiculus. Aliter narrat Val. Max. lib. v. cap. vi. Genucio Cippo(inquit) prętori paludato portam egredienti noui & inauditi generis prodigium incidit: Namque in capite eius subito veluti cornua emersserunt, responsumque est, eum Regem fore, si in vrbem reuertisset. Quod ne accideret, voluntarium sibimet ac perpetuum indixit exilium.

APODOSIS.

Magna vis φαντασίας: ex quo monemur ad honesta animum applicare, ne turpitudo cogitationis irrepens (mentem) consensu maculet, & eam prius forma, atque innocentia spectabilem, peccati fœditate deformet: Quod si lubet ad Valerij sensum accommodare, Cippus erit (opinor) typus eximiæ in patriam charitatis, in quam idem auctor exclamat: *Dignam pietatem, quæ, quod ad solidam gloriam attinet, septem regibus præferatur.* Cuius rei testandæ gratia, capitis effigies ærea, qua excesserat, portæ inclusa est, dictaque Rauduscula, quod olim æra raudera dicebantur. Cornua autem symbola esse imperij testatur, & Seleuci statua cornigera apud Georgium Codinum: quæ affertur ratio, leuis est, quod Taurum cornibus apprehensum de fuga retraxisset. Accedit, quod oleum regiæ vnctionis in cornu seruabatur. Rupertus de operib. Trini. lib. 1. Cornu ex quo vnctus est Dauid, existimat fuisse vas solidum æterni symbolum principatus: Quin ex auro, vel argento fuisse hæc cornua conijcit Nicolaus de Lyra.

XXVI. COMATES.

Musarum gratia.

COMATES in Sicilia heri diuitis pecora pascēs, consueuerat nonnunquam Musis aliquid de

gregibus Domini offerre: id cùm resciuisset Herus duriter seruulum increpat: orat Comates ne succenseat, fore enim, vt Musarum beneficio omnia cumulatè reddantur. At Dominus, Age (inquit) experiamur, an Musæ te sint nutricaturæ: & seruum in arborem excauatam inclusit, atque ab eo recessit, relicto vt fame moreretur. Exacto anno cum ad eum locum redijsset, Comatem viuum, atque incolumem inuenit, & multum fauorum in arbore vnde victitauerat: Apes enim in eam arborem per rimas penetrantes suauiter ipsum aluerant. ex Theocrit. schol. Bilb. Cagn. lib. 1. narrat.

APOD. Non perit quod Musis, & viris literatis impenditur. *Contermina morti.*

Nec virtus suprema fefellit.

XXVII. CYRI AGER.

Labor ante otium.

CYRVS vt ad bellum contra Astyagem Persas incitaret, conuocat omnes, iubetque primo die agrum viginti stadiorum expurgare, altero genialiter epulari: Tum demum quærit vtram mallent viuendi rationem, qui cum se posteriorem amplecti omnes dixissent, hanc quidem promisit, sed iusto bello quærendam.

APODOSIS.

Otij & voluptatis omnes pene studiosi sunt, labores tamen quibus ea paritur, refugiunt, at meminerint, *Non cineris causa vnquam euasit vapor*, (inquit Accius.

Τῆς δ' ἀρετῆς ἱδρῶτα θεοὶ προπάροιθεν ἔθηκαν
Ἀθάνατοι.

Is dedit exosæ postquam monumenta quieti,
Non sine supremo magna labore peti. Auianus.

XXVIII. Cyri Tibicen.

Seueritas vtilis.

Cyrvs Ionibus, qui pacis conditiones prius repudiatas reposcebant, dixit apologum Tibicinis: qui ad alliciendos pisces tibia cecinerat, sed cum nihil proficeret, sagenam, immisit in mare, multósque pertraxit, quos cum palpitantes intueretur: Temperate, inquit, iam à saltationibus, quia me canente noluistis saltare. Herod. lib. 1.

Apodosis.

Humanitati qui se non accommodat,
Plerumque pœnas oppetit superbiæ. Phædrus.

Nam mansuetudo hominis repudiata merito seueritatem irritat: multi autem ita affecti sunt, vt miti brachio secum agi nolint, & serius lenitatem requirant postquam armarunt ipsi iustitiam: Adhibere oportet in regendo duo Themistoclis numina πειθὼ, καὶ βίαν, vt qui illius suauitatem contempserint, huius stimulos sentiant. Est in hoc argumento lepidissima Phædri fabula de cicada & noctua lib. 3. 55.

Cicada acerbum noctuæ conuicium
Faciebat solitæ victum in tenebris quærere,
Canoque ramo somnum capere interdiu.
Rogata est vt taceret, multo validius
Clamare cœpit, rursus admota prece
Accensa magis est. Noctua vt videt sibi
Nullum esse auxilium, & verba contemni sua,
Hac est aggressa garrulam fallacia:
Dormire quia me non sinunt cantus tui,
Sonare citharæ quos putes Apollinis,
Potare est animus nectar quod Pallas mihi
Nuper donauit. si non fastidis veni
Vna bibamus. Illa quæ ardebat siti,
Simul cognouit vocem laudari suam

Cupide adnolauit. Noctua egressa cauo
Trepidantem consectata est, & letho dedit.
Sic viua quod negarat, tribuit mortua.

XXIX. Demadis Athenæ.

Beatitudinis vmbra in rebus creatis.

Demades orator cùm fortè ad Philippum regem legatus ab Athenienſibus miſſus eſſet, rogatus ab eodem, an Macedone præſtantiores eſſent Athenæ: vrbem continuo deſcripſit in menſa, cuius opinor, cupiditate tantopere Philippus eſt inflammatus. Hermogenes 1. de Inuention.

Apod. Athenarum vmbra quædam & futilis imago Philippum mouit, quòd pulchritudinem ex eâ, vrbis coniiceret: ſic & in his terris, quæ in rebus creatis videmus, ſparsâ dignitatis, aut voluptatis vmbraculâ, animum cœleſtis vitæ amore debent incendere.

Iuuat ire periclis ad decus,

XXX. Diradis Sacerdos.

Caſtitatis illuſtratio.

In Dirade Apollinis templum, cuius ſacerdos fœmina viri conſuetudine abſtinens, à quo ſingulis menſibus per noctem immolato diuino furore afflari credebatur. Pauſan. in Corinth.

Apod. Ad lumen mentis mirum in modum confert caſtitas corporis: vt enim Sol in puriſſimum cryſtallum radios eiaculans vberiore luce ſuffundit: ſic in caſtam mentem Deus influens pleniùs illuſtrat, ſcientia enim Dei ſingulare donum eſt.

Quem primum infernis licuit cognoſcere terris
Munera cœleſtum? quis enim condentibus illis
Clepſiſſet furto mundum, quo cuncta reguntur?

Quis foret humano conatus pectore tantum
Inuitis vt Dijs cuperet Deus ipse videri? Manil. Astron. lib. 1.

XXXI. Coena fvnebris Domitiani.

Vtue memor lethi.

Domitianvs primoribus Senatorum, & equestris ordinis conuiuium in hunc modum fecit. Apparauit ædes omni ex parte nigerrimas: Erant enim atra laquearia, parietes, ac pauimentum, in eoque sedes nudæ eo modo collocatæ erant. Quibus paratis rebus, eos de nocte introduci iubet, absq; comitibus, ac primum omniũ iuxta vnumquemque columnam collocat, factam instar sepulchri, in qua nomen eius scriptum erat, pendebátque de ea lychnuchus paruus, vt assolet in monumentis: Tum nudi pueri atramentoque obliti, tanquam spectra quædam ingrediuntur, eosque horribili saltatione circumeunt, eoque facto ante ipsorum pedes consistunt: ad extremum omnia quæ in exsequiis mortuorum adhiberi solent in vasis eodem modo eis apposita fuerunt. Cœna interim peragebatur magno omnium silentio, vt qui timore pœnæ exanimati essent, Domitiano insuper sermonem, de iis, quæ ad mortes, & funera pertinerent, super mensam ingerente. Xiphilinus in Domitiano.

Apod. In hac cœna expressa fuit delicatis hominibus mortis imago, & memoria, longè accuratius, quam per sceleton Ægyptiorum argenteum, qui in conuiuiis præferri solebat, pueris interim hos versus accinentibus,

Eheu nos miseros quàm totus homuncio nil est!
Sic erimus cuncti postquam nos auferet orcus.

Salutare sibi, & senatoribus documentum paraue-

rat Domitianus, nisi risum potius quam sapientiam captasset.

XXXII. Enalli emersio.

Author ego inuentorque salutis.

Enallvm ducem ferunt, vt submersam virginem seruaret, in mare desiluisse: sed ambos fluctibus obrutos diu latuisse: verum post aliquod tempus cum Methinus denuo habitaretur, Enallus illuc peruenit, narrauitque quo pacto emersisset vrinando, cum sympulo vndecim aureis litteris per ambitum signato, Διὸς σωτῆρος, *Iouis seruatoris*, quod virginem seruasset, auro præterea tam excellenti, & admirando, vt commune hominum cum eo comparatum videretur nihil ab ære differre. Athenæus lib. xi.

Apod. Fiet in eum, qui cum perditus videretur liberalitate, & beneficentia alicuius principis, redit cum insignibus notis collati in se beneficij: vel certè Christus dominus, vt naturam humanam malorum vorticibus immersam liberaret, se in cruoris sui rubrum mare totum demersit, & per triduum latuit ex hominum conspectu abreptus: Mox ex tot vndarum fluctibus, & ipsius mortis faucibus emergens corpore integro, & florido, & super mortalitatem nostram fulgenti, præfert in eo titulum non Διὸς σωτῆρος, sed Χριστοῦ σωτῆρος, quod naturam à morte ad vitam, à seruitute ad libertatem traduxerit:

Legibus inferni oppressis super astra meantem
Laudant vitè Deum lux, polus, arua, fretum.

XXXIII. Evmenis venvstvs apologvs.

Non temere se præsidijs exarmandum.

Antigonvs bellum gerens contra Eumenem Cardianum, misit legatos ad Satrapas, & ad Macedones, postulãs, vt Eumenem desererent, cum

magnificis promissis : At cum Macedones legatis minarentur, Eumenes superueniens laudauit ipsos, & fabulam retulit antiquam. leonem amantem virginis, contulisse cum patre puellæ de nuptiis: Patrem dicere quemadmodum paratus sit quidem eam ipsi concedere, formidare autem vngues, & dentes, ne quando contractis nuptiis, propter aliquam causam exacerbatus, sese gereret belluinè cum virgine. Cum leo abiecisset vngues, & dentes, pater conspicatus arma eum abiecisse, per quæ erat formidabilis, baculo feriens, facilè interfecit. Non absimile facere Antigonum : eò vsque promissiones extendere, donec exercitu potiatur, atque ita de ducibus pœnas sumat. Diodor. lib. XIX.

APOD. Non facile hostibus credendum.

Quicquid id est timeo Danaos & dona ferentes

XXXIV. EVPOMPI DICTVM.

Imitatio recta.

EVPOMPVS pictor interrogatus, quem sequeretur antecedentium, dixit, naturam ipsam imitandam, non artificem. Plin. lib. 34. cap. 8.

APODOSIS.

Nullius addictus iurare in verba magistri. Horatius.

XXXV. GLAVCVS VICTOR AB ARATRO.

Victoria insperata vel honor ab humili loco.

GLAVCVS puer Bœotius cum agriculturæ operam daret cum patre, & dilapsum vomerem manu pro malleo vsus restituisset, coniecit parens ex eo fortem fore, & duxit in Olympia in quibus certauit : cumque ab aduersario, vt certaminis imperitus, grauiter vrgeretur, exclamauit è multitudine pater: Ω παῖ πλῆ ἀπὸ ἀράτρου, *O puer istum ab aratro*, scilicet ictum inflige : hac voce inflammatus adole-

scens, ingenti plaga aduersarium percussit, & vicit. Pausan. in Eliacis lib. posteriore.

APOD. Cadit opportunè in eos, qui antea contempti insperatas palmas obtinent, & cæteris qui sibi vel omnium maximè laurearum decora polliceri videbantur, præripiunt. Sic apud Auianum mus paruus, & contemptus vulnus infligit boui:

Ingentem fertur mus quondam parvus oberrans,
Ausus ab exiguo lædere dente bouem.

XXXVI. HEPHÆSTIONIS OS SIGILLATVM.

Arcanum Regum silentio constringendum.

ALEXANDER, cùm Hephæstion ore sensim admoto Olympiadis lectitaret arcanas eum Rege literas: non prohibuit quidem hominem, sed annulum sigillare ori apprimens, Regum arcana silentio obsignanda docuit. Plutarch. in Fortun. Alex.

APODOSIS.

Θύρας δ' ἐπίθεσθε βέβηλοι, Orph.
Claudite fores profani.

XXXVII. HIPPOMACHI VIRGA.

Vulgo non placere.

HIPPOMACHVS pugilum doctor, cum Athleta quidam ex eius disciplina speciem exhiberet artis, & circumstans multitudo vniuersa plauderet, percussit eum virga Hippomachus, inquiens: Tu verò perperam fecisti ὃ γὰρ οὐ ἐπήνεσαν ὅτοι πυκτικὸν σιδέρεον. Ælian cap. 3 lib 2.

APOD. Argumentum pessimi turba est. Seneca. in hoc argumẽto nota sus Parmenonis quam describit Phædrus Fabell. 86. Hic scurra fictitium oris grunnitum edebat, Rusticus verum.

Scurra digrunnit prior,
Mouetque plausus, & clamores suscitat.
Tunc simulat sese vestimentis Rustica,

Porcellum obtegere, quod faciebat scilicet.

* * * *

Peruellit aurem vero quem celauerat,
Et cum dolore vorem naturæ exprimit.
Acclamat Populus scurram multo similius
Imitatum, & cogit Rusticum trudi foras.
At ille profert ipsum porcellum è sinu,
Turpémque aperto pignore errorem probans.
Et hic declarat quales sitis iudices.

XXXVIII. INDVS PARENTVM CINERES IN PROPRIO CAPITE SEPELIENS.

Parentum amans.

BRACHMANES fabulam de Vpupa, quam Indorum Reges habeſit in deliciis, belliſſimam narrant. Regi Indorum, inquiunt, olim filius fuit minimus natu, quẽ fratres improbi propter ætatem contempſerunt. Cum vero parentes ſenectute graues, contumelioſè ab eis tractarentur, vt improbitatem eorum declinarent, aſſumpto filio minimo diſcedunt, ac fugiunt: & laboribus in itinere conſumpti moriuntur, defunctorum cineres filius in ſui capitis vulnere, quod enſe ſibi inflixerat, ſepelit Inſignem hanc eius pietatem conſpicatus, admiratuſque Sol, puerum in auem formoſam admodum, & viuacem conuertit, criſta ſupra caput eius erecta, vt glorioſi facinoris monumento. Æl. l. XVI. c. V.

APOD. Parentes in capite ſepeliunt, qui mortuorum memoriam ſanctè retinent, & officiis pietatis frequentant, vnde ſibi magnum decus, & ornamẽtum apud poſteros comparant. Naſamones, vt habet Tertullianus cap. 57. de Anima, propria oracula apud parentum ſepulchra manſitando captabant. Celtæ eadem de cauſa apud virorum fortium ſepulchra abnoctabant.

XXXIX. IVSTINIANI STRAGVLA FERALIS, IN QVA MORS LVDIT INTER TRIVMPHOS.

Mortis Imperium.

IVSTINIANO Imperatori mortuo instrata vestis stragula, in qua Phrygio opere textæ victarum vrbium, & Barbarorum Regum, quos ipse suis auspiciis debellarat, effigies: de qua Corippus,

Et tulit intextam pretiosa murice vestem,
Iustinianorum series, vbi tota laborum
Nexo auro insignita fuit, gemmisque coruſca.
Illic barbaricas flexa ceruice phalanges,
Occisos Reges, subiectasque ordine gentes,
Victor acu tenui multa formauerat arte,
Fecerat, & fuluum distare coloribus aurum,
Omnis vt aspiciens ceu corpora vera putaret.
Effigies auro, sanguis depingitur ostro.
Ipsum autem in media victorem pinxerat aula
Effera Vvandalici calcantem colla Tyranni,
Plaudentem Libyam, fruges, laurumque ferentem.
Addidit antiquam tendentem brachia Romam
Exerto, & nudo gestantem pectore mammam
Altricem imperij, libertatisque parentem,

Baron. ad annum Iustin. XXXIX.

APOD. Ecce tibi inter pugnas, triumphos, victorias, mortis effigies. Ludit certè mors in imperiis, *& æquo pulsat pede pauperum tabernas regúmque turres.* Martini V. symbol. Paulò aliter hoc expressit Martinus V. anteà Otto Columna dictus, qui Tiaram Pontificiam, Galerum Cardinalium, infulas Episcoporum, diadema Imperatorum, coronas Regum, Ducum nudum ensem: omnia habet in emblemate pyræ ardenti iniecta cum lemmate, *Sic omnis mundi gloria.*

XL. LACHARIS FVGA.

Perde vt ſerues.

LACHARES captis Athenis à Demetrio veſtem ſeruilem, & ruſticam indutus, atramento faciem tingens, calathum ſterquilinio tectum portans, furtim egreſſus per exiguam portulam, conſcēſo equo, Daricos aureos in manibus tenens, fugit. Equites Tarentini ſummo ſtudio perſequentes deluſit, ſigillatim Daricos in viam ſpargens: quos cum illi colligerent, peruenit in Bœotiam. Suidas.

APODOSIS.

Accidit & noſtro ſimilis fortuna Catullo:
Cum plenus fluctu medius foret alueus, & iam
Alternum puppis latus euertentibus vndis
Arboris incertæ, nullam prudentia cani
Rectoris conferret opem, decidere iactu
Cœpit cum ventis, imitatus Caſtora, qui ſe
Eunuchum ipſe facit cupiens euadere damno:
Sed quis nunc alius, qua mundi parte, quis audet
Argento præferre caput, rebúſque ſalutem? Iuuenal. Satyr. 12.

XLI. LVERIVS.

Liberalitas.

POSIDONIVS tradit Luerium Gallum principem per agros curru vehi ſolitum: aurumque, & argentum in turbas Celtarum innumeras eum proſequentes ſpargere: Quin, & ſeptum eundem quadratum ſtadiorum duodecim aliquando cinxiſſe, in quo potione ſumptuoſa, & exquiſita pleni lacus eſſent, paratáque cibariorum copia, vt compluſculis diebus liceret iis quibus placeret ingredi, fruique illo apparatu cum aſſiduis miniſtrorū officiis: Idem Bardo encomiaſtæ ſacculum auri proiecit, quo ſublato fertur Poëta dixiſſe: Currus, quem ducebat

impressa terræ vestigia, aurum, & beneficia procreare mortalibus. Athen. lib. IV.

APOD. Hic erit munificentissimi principis character, qui velut Triptolemus aliquis pernici gloriæ curru subuectus, non fruges sparget, sed beneficia: Num verò magnificentior Christus dominus: qui intra Ecclesiæ septa suas oues cœlesti alimonia iucundissimis Angelorum poculis reficit, & recreat? Hoc Eucharistiæ munus D. Basilius in epistola ad Amphilochium cōmodè appellat κοινωνίαν τῶν ἀγαθῶν, quod in eadem, cumulatissimè bonorum omnium genera contineantur.

XLII. METHODII PICTVRA.

Iudicij diuini terror.

BOGORIS Bulgarorum Princeps, supramodum venationibus delectabatur, quibus cupiens, non tantùm cum venatum iret perfrui, sed etiam in otio, nouam domum ædificauit, & Monachum Methodium Roma oriundum, ac pingendi artificem, historiis eam totam exornare iussit. Diuinóq; instinctu factum est, vt non diceret nominatim animalia, quæ depingi vellet, sed pingere suo arbitrio, modo terribilis esset pictura, iuberet. Monachus secundum Christi aduentum pinxit, quod nihil eo terribilius sciret: princeps ab hac parte videns, iustorum cœtum expressum, ab illa impiorum supplicia perpetientium, edoctus à pictore, quid sibi ista vellent, illico suam eiurauit superstitionem, & intempesta nocte baptizatus est. Contra eum proceres Bulgarorum insurrexerunt, eos ille parua suorum manu, crucis signo prælato, fudit: reique inopinatæ territos ad fidem Christi perduxit. Cedrenus.

APOD. Si tantum vmbra valuit, quid corpus effi-

ciet? & si hic terror picturæ, qualis veritatis futurus est?

Quæque latent maiora puta.

XLIII. Milo.

Fortitudo.

Erat eius statua vittata, simul compositis pedibus stans, sinistra malum punicum tenens, dextræ manus digiti recti, & insertis similes, οἷον δεῖξοντες Philostr. lib. IV. cap. IX. in vita Apollonij:

Apod. Fortitudinis typus est Milo: pedes compositi immobilitas: Malum punicum, firmitas propter compressionem granorum in granato. Vittæ temperantiæ symbolum τῷ ταινίαν δ' ἡ ἀνδρεία, σωφροσύνης ἡγεῖται σύμβολον. hæc affertur enarratio à Philostrato.

XLIV. Milo Lycei columnam sustinens.

Literarum protector, vel Imperij sustentatio.

Milonem ferunt columna in contubernio Philosophorum ruinam minitante, in eius subiisse locum: itaque, & reliquos seruasse omnes, & seipsum subduxisse. Strab. lib. VI.

Apod. Imago erit principis, aut moderatoris, qui rem literariam, aut publicam iam labentem suo, vel periculo, vel robore, vel authoritate, vel felicitate, vel liberalitate sustentat. Principes ipsi columnæ mundi appellantur. Vnde Oppian. ad Antonium Imperatorem lib. I. de venatione initio.

Σοὶ μάκαρ ἀείδω γαίης ἐερκυδὲς ἔρεισμα.

XLV. Morionis prvdens dictvm.

Exitium Discordia rerum.

Nicolaus Morio Saxonum Ducis, quem ob miros sales octoginta talerorum millibus in familia herciscunda æstimasse dicuntur, cum interfratres de diuidenda regione ageretur, veste

principali indutus in conſeſſum procerum venit, & ecquid placeret Fridericum Ducem interrogauit. Laudante eũ duce, in cubiculum exiuit, & forfice veſtem diſſecuit: Mox alteram partem indutus principi ſe obtulit, & nunquid placeret rogauit. Principes vero factum eius virgis coërcendum minitantur, vt libet, exclamauit, modo & te viciſſim virgis cædam, qui diuiſione cum fide inita pulchriorem hac veſtem dilacerare conaris.

APOD. Concordia paruæ res creſcunt: Diſcordia maximæ dilabuntur.

Sic alternos reficit curſus
Alternus amor, ſic aſtrigeris
Bellum diſcors exulat oris.
Hac concordia temperat æquis
Elementa modis, vt pugnantia
Vicibus cedant humida ſiccis,
Iungátque fidem frigora flammis. Boët. li. 4. Metr. 6.

XLVI. MOSIS ABBATIS PRVDENS FACTVM.
Ignoſce.

MOSES Abbas in deſerto Scythi, cum accerſeretur, vt ſententiam diceret in fratrem qui peccauerat: venit ſaccum arena plenum in tergo baiulans, & rogatus quid illud eſſet? peccata ſua eſſe dixit, quæ vix ferret, poſſet nedum aliena iudicare: Quod præpoſiti monaſterij audientes fratri pœnitenti veniam indulgere quam pœnam infligere maluerunt, dum conſiderant in ſe quidem ſine peccato eſſe. Marul. lib. 5. cap. 1.

APODOSIS.

Non temere de aliis iudicandum, ne vt ſæpe fit,

Det veniam Coruis vexet cenſura Columbas.

XLVII. Mogoris regis magistratvs.

Humilitas & memoria suæ conditionis.

MOGORIS Regem ferunt plebeios quidem, & tenues homines ad amplissimos honores nonnunquam euehere, atque, vt suæ pristinæ conditionis, & regalis beneficij memoriam nusquam amittant, iubere eosdem artis, quam antea exercuerunt, ferre insignia.

APOD. Inter prospera meminisse oportet suæ conditionis. Simile quod Æneas Syluius memorat de Primislao: qui ex Rustico ad regni gubernaculum euectus, Sagum rusticum, dum inauguraretur, iussit expromi, idemque seruauit vsque ad obitum, quo sibi memoriam pristinæ vitæ identidem refricaret: At vero animus superbus,

ἐπλήσθετω ὕβρεως γαῦρον

Ποσὶν ἐπιστείβῃ θνητοὶ δὲ οἱ εἰσι τοκῆες. Rianus.

Ad idem argumentum pertinet, quod habet Sabellicus lib. 3. Enn. 10. de Archiduce Corinthiorum, qui in sua inauguratione, procedit agresti habitu, pileo tectus, calceos, & pastoralem baculum gerens, Pastorem agens magis, quàm Principem: aquam quoque pileolo delatam potat, in futuræ sobrietatis argumentum.

XLVIII. Onesili apes.

Mortuorum honores.

ONESILI Regis Cyprij caput in ludibrium Amathusij supra portam vrbis suspenderant: in id examen apum mella congessit, fauisque refersit: hinc loci incolæ oraculo moniti caput honorificè sepelierunt, Onesiloque quotannis, vt heroi, sacra instituerunt. Vide Pier. lib. XXVI. c. III.

APOD. Mortuorum honoribus parentantes

poëtæ significantur, eorum etiam ipsorum quos liuor extinxisse putabatur.

Maius ab exequiis nomen in ora venit.

XLIX. Orphei svdor.

Gloria fortium.

Alexandro in Persas expeditionem parante, Orphei statua in Pieria continuò sudauit: varia fuit vatum de hoc prodigio sententia. Aristander verò Telmissæus vates eximius, Alexandrum bono animo esse iubet, significari enim cuiusuis generis Poëtas magnopere laboraturos in Alexandro, eiusque rebus gestis describēdis ac decantandis. Arrian. de expeditione Alexandri.

Apod. Parabola congruet in viros gloria & prædicatione supra cæteros illustres: Quorum laudes in cœlum scriptis carminibus sit elatura posteritas. Cæterum qualis fuerit hæc Orphei statua, vide in Hypotyposibus, vbi Philostratus iunior, & Callistratus summo artificio depingunt.

L. Pavsiæ et Glyceræ certamen.

Eloquentiæ varietas.

Florvm inuicem odores, coloréque accendêre Sicyonij ex ingenio Pausiæ pictoris, atque Glyceræ coronariæ dilectæ admodum illi, cum opera eius pictura imitaretur, & illa prouocans variaret, essetq; certamen artis, ac naturæ, quales nunc etiam extant artificis illius tabulæ, atque imprimis appellata Stephanoplocos qua pinxit ipsam. Plin. lib. xxi. cap. 1.

Apod. Certamen illud cum vniuersitate rerum, & eloquentia videtur constitutum: Nihil est enim in natura, tam varium, tam reconditum, quod vis orationis complecti, imitatione referre, & exprimere non possit.

seu sidereas exercet altius artes,
Seu voluit monitus quos dat Bargeticus auctor,
Seu doctam quatit illa chelyn, seu dissona nectit
Carmina, siue minax vltorem stringit iambon.

LI. PHALEREI VOMICA.

Vtilitas ab inimicis.

PHALEREVS deploratus ab inimicis vomicæ morbo, cum mortem in acie quæreret, vulnerato pectore medicinam inuenit ex hoste. Plin. lib. VII. cap. L.

APOD. Ab inimicis sæpe, quam non speramus vtilitatem capimus. τὸν νῦν ἔχοντός ἔστι ἡ ἀπὸ τῶν ἐχθρῶν ὠφελεῖσθαι. Plutar. ex Xenophonte lib. πῶς αὖ τις ὑπ' ἐχθρ. *Mundanis siquidem rebus frequenter nascitur de aduersitate prosperitas, & homines cum lædere cupiunt, beneficia frequenter impertiunt.* Cassiod. lib. IV. Var. 47.

LII. PHILIPPI CALIX.

Aut vino aut sanguine rores.

PHILIPPVS Augustus Francorum Rex, anno salutis 1214. contra Othonem Imperat. pugnaturus, in patera aurea buccellas panis vino prægnantes principibus suis propinans: bibite ex hoc omnes exclamauit: Commune hoc, aut victoriæ, aut gloriosæ mortis poculum erit, qua voce animati Franci, hostes mira alacritate superarunt. Ægidius Corrozetus de dictis & factis memorabilibus.

APOD. Rectè conueniet in fidelissimam vitæ, mortis, gloriæ, & periculorum omnium societatem.

Commune periclum
Omnibus, vna salus. Longè nobiliori ratione Christus Dominus cum ad cœleste contubernium generosos milites euocaret, communes laborum, & crucis ærumnas, communem cuique pro meritis palmam gloriæ proposuit, & simul suo sanguine

prælibauit : vnde postea tantum Martyrum seminarium emersit.

Cruor ille pares sanctis spondebat honores
Orturis toto corpore Martyribus
Nam cum sacra seges terrarum impleuerit orbem,
Omnis ab hoc vno semine messis erit. S.Prosper. epigr. 69.

LIII. PHILIPPI PLACENTA.
Præsentibus vtendum.

PHILIPPVM Regem Macedonum quispiam inuitarat ad cœnam, cumque venisset magno sanè comitatu, nonnihil conturbatus est hospes, vt qui non grandem cœnam instruxisset. Id sentiens Philippus, submisit qui singulos amicos admoneret, vt placentæ locum relinquerent. At hi dum verè credunt placentam apponendam, atque expectant, abstinent ab iis quæ fuerant apposita : atque ita factum est, vt conuiuium omnibus sufficeret. Plutar. de tuend. val.

APOD. Permulti præsentia negligunt, ob spem inanem futurorum.

Præsentem mulge, quid fugientem insequeris.

Extat in hoc argumento lepidissima Auiani fabula:

Piscator solitus prædam suspendere seta,
Exigui piscis vile trahebat onus ;
Sed postquam superas captum perduxit ad auras,
Atque auido fixum vulnus ab ore tulit :
Parce precor lachrymis supplex ita dixit obortis:
Nam quanta ex nostro corpore damna feres ?
Nunc me saxosis genitrix fœcunda sub antris
Fudit, & in propriis ludere iussit aquis.
Tolle minas tenerumque tuis sine crescere mensis:
Hæc tibi me rursum littoris ora dabit.
Protinus immensi depastus cerula Ponti,

Pinguior ad calamum ſponte recurro tuum.
Ille nefas captum referens abſoluere piſcem:
Difficiles queritur caſibus eſſe vices.
Nam miſerum eſt (inquit) *præſentem amittere prædã,*
Stultius & rurſum vota diurna ſequi.
Incerta pro ſpe, ne munera certa relinque,
Ne rurſus quæras ſortè nec inuenias. Fabul. xx.

LIV. PHOCENSIVM IVSIVRANDVM.

Fœdus firmum & ſtabile.

PHOCENSES de excedendo, & relinquenda vrbe capto iam conſilio maſſam ferri candentem proiiciunt in mare, iurantque non prius ſe redituros, quàm ipſa ſponte emergeret. Herod. lib. 1.

APODOSIS.

Fœdus æternæ veritatis, quale illud Virg. 12. Æneid.

Nulla dies pacem hanc Italis nec fœdera rumpat.
Quo res cumque cadent, nec me vis vlla mouentem
Auertet, non ſi tellurem effundat in vndas
Diluuio miſcens, cœlumque & tartara ſoluat.

LV. PHRYNES ACVMEN.

Opinio hominum multum facit ad æſtimationem rerum.

PHRYNE meretrix, quæ incredibili pulchritudinis elegantia floruerat, cùm iam defloruiſſet à multis procis frequentata dicebat ſe fæcem pluris, quàm vinum vendere, propter inueteratam ſuæ formæ opinionem.

τὸν τρύγα πλείονος πωλεῖν διὰ τὸν δόξαν.

APODOSIS.

Idem ſæpè contingit doctis viris, qui cum ingenti eruditionis opinione apud omnes floreant, etiam quæ langueſcente iam ætatis vigore faciunt, propter diuulgatam apud omnes ſapientię famam, ma-

gno gloriæ pretio distrahunt, atque diuendunt.

Est feris sua gratia pomis.

LVI. POLYPERCONTIS STRATAGEMA.

Nosce vt vincas.

POLYPERCON Peloponesijs aditum obsidentibus, suos milites ad periculum adeundum confirmauit. pileum imposuit, & tunicam duplicem indutus, acceptoque baculo, dixit ad eos: qui nos in periculum vocant, ô commilitones, eiusmodi sunt homines. post his depositis, & armatura recepta: qui vero manum cum ijs conserent, inquit, eiusmodi vsque in hoc tempus multorum, magnorumque bellorum victores: quo audito milites obsecrabant ne amplius moram aliquam interponeret, sed recta ad ineundam pugnam duceret. Polyænus lib. 4.

APOD. Multum iuuat ad victoriam hostes nosse, fit enim plerumque, vt metus & opinio.

Longum inualidi collum cernicibus æquet
Herculis Antæum procul à tellure tenentis. Iuu. Sat. 3.

In eodem argumento est Brenni stratagema.

LVII. ITEM.

Brennus.

BRENNVS enim rex Gallorum volens suis persuadere, vt expeditionē in Græciam susciperēt, conuocatis in concionem viris, & mulieribus, produxit captiuos Græcos viliſſimis corporibus, & infirmiſſimis prēditos capitibus, rasos, & sordidis palliis amictos iuxtaq; eos maximos Gallorū collocauit, & speciosiſſimos, Gallicam armaturam indutos: hoc facto: nos, inquit, tanti ac tales contra homines tam imbelles & paruos bellum geremus: hoc modo Galli contemptis Græcis adducti sunt, vt proficiscī cum exercitu in Græciam non dubitarent. Polyænus l. 7.

LVIII. Roberti Ducis Normanniæ stratagema.

Virtus pudore lacessita fit acrior.

IN expeditione Hierosolymitana, Duce Petro Eremita, post occupatam à nostris Nicæam, cum Solymānus nouo exercitu Christianis occurrisset, & multitudine infestus esset: Robertus Dux Normannię aureum vexillum in frequentissimos hostes iecit, quod dum repetunt Normanni, antequam in potestatem hostium veniret, impetus furentium factus hostes dissipauit. At duo millia nostrorum desiderata, quadraginta hostium millia circiter cecidere. Æmilius lib. 4.

Apod. Commentum fuit pręstantissimi ducis qui nouerat Germanam virtutem iactura aliqua, & pudore lacessitam acrioribus stimulis, & facibus incalescere. *assistunt sociæ, virtusque, dolorque,*
Et pudor armatas pilo petit impiger alas. Sidon. in Panegyr. Soceri.

LIX. Romvli Manipvli.

Vita humana.

ROmvlvs primus populum Romanū in centurias distribuit, quarum vnamquāq; vir vnus ducebat, qui manipulum fœni, aut herbarū in conto affixū gestabat: Vnde militum manipularium nomen. ἑκάστης δὲ ἀνὴρ ἀφηγεῖτο, χόρτου ἢ ὕλης ἀγκάλιδα κοντῷ περικειμένην ἀνέχων, μάνιπλα ταῦτα Λατῖνοι καλοῦσιν. Plut. in Romul.

Apod Hominum fragilitas per fœnum adumbrata. Omnis caro fœnum. Comparatur quoque vita humana cum hortis Adonidis, in quibus flores omnes Adonidem illum referebant, in primo ętatis flore prępreptum: nihilque in illis serebatur, quod fructum proferret, sed illa tantum, quæ oblectationi & deliciis esse possent. Horti Adonidis

LX. SCILVRI FASCICVLI.

Concordia.

SCILVRVS Scytharum rex, cum iam moriturus octoginta filios superstites relinqueret, afferri singulis fasciculum iussit, vt si possent frangerent: Quod cum ipsi facere se posse negarent, distractis pedetentim singulis fustibus, totam facilè contriuit molem: significans scilicet concordes germanos inuictos fore: Contra vero discordes facilè, vel à quouis debellari posse. Plutarch. in regum & Imp. Apophtegmatib.

APODOSIS.

Ὁμόνοια μέγιστον ἀγαθόν. Xenoph. lib. 4. de factis, & dictis Socratis. In hoc genere quoque symboli sunt lapides Philadelphi. quorum meminit Mendesius tertio de lapidibus, & Plutarchus in strymone. Γεννῶνται δὲ ἐν αὐτοῖς λίθοι φιλάδελφοι λεγόμενοι Κόραικος πλὴν χροιᾶν ἀνθρωποειμοι. sibi mutuo adhærent vt fratres.

LXI. SCORI ACVMEN.

Fratrum discordia concors.

SCORVS Dacarum Dux, cum diffidentibus inter sè Romanis Dacas à bello illis inferendo dehortari vellet, in consilium duos feroces canes adduci iussit, qui, vt soliti fuerant, statim tanquam inter se commissi mordicus certare cœperunt: Non multo post lupum quoque adduci curauit: quo conspecto nihil morati canes omisso prælio concordes ambo lupum petierunt: ab ea contentione Scorus sermonem orsus, ostendit nihil esse, quod facilius Romanorum dirimere contentiones posset, quam, si se Dacarum bello peti sensissent. Fulgosius l. 8. c. 10.

LXII. SELEVCI ANCHORA.

Inexpugnabile rebus præsidium.

SELEVCVS anchora signatum femur habuit ab ipsa origine, filijque, & nepotes eius eodem insigniti modo. Is cum Babylonem iret vrbem occupaturus, inter gradiendum pedem lapide offendit, & ex eo cogitur dolore subsistere. Amicis interim principem demulcētibus annulus apparuit, anchora signatus, atque impressus, quem ibi ipse antea amiserat. Ex quo magnam imperij spem concepit, nec excidit. Appianus Alexandrinus in Syriaca apud quem, & Ptolomæus Lagi filius hoc signum feliciter interpretatur. ἐσφαλείας εἶναι ἄγκυραν, ἐ κατοχῆς σύμβολον.

APOD. Tum demum in spem cœlestis imperij nos venire oportet, cùm crucem ἱερὰν ἄγκυραν, sacrā anchoram amplexi fuerimus.

Crux nobis dedit arma salutis. Fortunat.

LXIII. SERAPION.

Liberalitas consecrata.

SERAPIONEM pugilem statua consecrarunt Eleĳ, quod in magna annonæ penuria veniens ad ludos, frumentum secum vectandum curauerit ad releuandum famen. Pausan. in Eliacis lib. II. p. CCII.

APOD. Nullum magno Principe, immortalitatemque merituro dignius impendij genus, quam quod erogatur in posteris. Plin. in Paneg. Traiani.

Extra fortunam est quidquid donatur amicis,
Quas dederis solas semper habebis opes.

LXIV. TELESILLÆ PHARMACVM.

Literæ vtiles.

TELESILLA honesto loco nata mulier, sed ægro corpore, ad oraculum misit de valetudine sciscitata, cui responsum est, Μέσας στεφανοῦν. Ex quo

humanioribus Musis addicta, non modo Poëtria euasit, sed & ægritudini corporis fecit medicinam. Plutarch. in mul. virtut. in Argiu.

APOD. Litterarum vtilitas tanta est, vt non modò morbis animi, sed & corporis medeantur. Certè Theocriti Cyclops eadem contra prauos animi effectus, & impuros amores magnam vim habere ostendit. Idyll. XI.

Οὐδὲν πιθὸν ἔρωτα πεφυκὼς φάρμακον ἄλλο,
Νικία, ὅτ' ἔλχιον ἐμοὶ δοκεῖ ὅτ' ὀπάσσον,
Ἢ τὰ Πιερίδες.
Nullum contra amorem natum est remedium aliud,
O Nicia, neq; quod inungi, vel aspergi possit, vt opinor,
Quam Musæ.

LXV. THEAGENES.

Honor clarissimorum virorum & inuidiæ pœna.

THEAGENES nobilissimus athleta quadringentis coronis illustris statuam habuit, quam liuidus post fortis viri fatum singulis noctibus flagellis cædere gaudebat, quod cum sæpius iteraret, oppressus est tandem à statua. Mortem parentes vlciscuntur, & secundū Draconis leges damnatur statua, & proijcitur in mare. Ex eo grassata lues Thasios malè mulctaui, nec prius sedata est, quam statuæ ex mari extractę florentissimos honores redderent. Pausan. in Eliac. in lib. posteriore.

AP. Hoc aduersus florentissimorum hominum famam potest inuidia, quod aduersus Solem nebula: Breuissimo tempore nocet, & eadem dissipata mitiores radios virtus exerit. *Iris nubila contra.* Val. Flaccus Argon. lib. IV.

LXVI. Themistoclis apologvs.

Non est antefestum posterus dies. Antiquorum honor.

Dictvm perurbanum Themistoclis in iuniores Imperatores, qui se prosperè rebus gestis ipsi anteferebant. Posterus dies olim cum festo contendit, obstrepentem illum, sollicitumque esse dictitans: se vero pridie apparata fruenda perotium præbere, Verum, inquit festus dies, sed si non fuissem, vbi nam terrarum esses? Plut. in fort. Rom.

Apod. Noui antiquis honorem debent, quorum ipsi perfruuntur laboribus: magnum fuit inuenire, facilius inuenta promouere ad summum,

Moribus antiquis res stat Romana, virisque.

Et quod ait Græcum adagium:

Ἄετον γῆρας καρύδου νεότητος ἄμεινον.

Aquilæ senectus corydi iuuenta melior.

LXVII. Themistoclis Hydrophora.

Scientia non occultanda.

Themistocles Hydrophoræ Nymphæ imaginem dedicauit ex multis eorum qui aquam distinebant, ne in publicam vtilitatem emanaret. Plutarch. in Themistocl.

Apod. Digni sunt multi, qui scientias, & concessa sibi à Deo bona occultant, & retinent, quibus societatem hominum iuuare, & aliqua ornamentorum accessione locupletare possent. *Deus est mortali iuuare mortalem, & hæc ad æternam gloriam via.* Plin. l. 11. cap. vii. histor. Natural. *Magno animo nos non vnius vrbis mœnibus clusimus, sed in totius orbis commercium emisimus.* Senec. lib. de tranquil.

LXVIII. Themistoclis ivdicivm.

Scientia bene vtendum.

Themistocles interpretem Græcum, qui Persi ministrarat, interfici iussit: rem iniquam

ratus Græcam linguam in vsum Barbarorum conuertere. Plut. in Themist,

APOD. Quid illis fiet apud summum Imperatorem, qui scientiam donum Dei ad impuriſsimarum voluptatum contubernia, aut ſcurrilium verborum nugas, aut, quod maius eſt, ad caſtra impietatis traduxerunt? *Penſemus quod lucrum Dei fecimus, nos qui accepto talento ab eo ad negotium miſsi ſumus.* Gregor. Hom. XVII. in Euang.

LXIX. TIMOTHEI RETE.

Fœlicitas Imperatoris.

TIMOTHEVM fortiſsimum Imperatorem, & fœliciſsimum, inimici dormientem pinxerant, & rete geſtantem, in quod ſua ſponte vrbes influerent. Plutarch. in Apoph.

APOD. Significat eos, qui ſunt maximè felices, quibus diuina (quod aiunt) virgula ſuppeditari videntur omnia.

Θεῦ δὲ δῶρον ἐστιν εὐτυχεῖν βροτός.

LXX. VISINVS.

Diſputator egregius.

VISINVS eximiæ opinionis gladiator omnem telorum aciem ad hebetudinem ſolo aſpectu redigere ſolebat. Olaus magnus lib. III. cap. XVI.

APOD. Cadit in acerrimum diſputatorem, qui leui negotio omnium argumentorum vim imminuat. Ἔγχος ἔχων σῶμα δοῦρον, ἔπος ξίφος, ἀσπίδα φωνήν. Pro haſta habens os promptum, pro ſermone gladium, pro clypeo vocem, vt loquitur Nonnus Dionyſ. lib. 13.

LXXI.

LXI. De ignorantia et excvsatione vitiorvm.

Apologus.

CONDVXERAT quidam portorium ad amnem, qua pons transitum præbebat, hac conditione, vt singuli pro singulis vitiis persoluerent nummum. Aduenit quidam scabiosus, & ab illo petitur portorium nummi vnius; vt erat constitutum, qui cùm recusaret pendere, occurrit portitor, & pignoris loco detrahit viatori pileum: atque ibi apparet in caluitie alterum vitium Alopeciæ. Ergo duos (inquit) iam nummos solues, minime, (inquit viator) & luctari incipit, dumque à valentiore datur ad terram, conspicitur hernia, Tres, inquit, portitor iam nummos peto, quos ille, qui vnum initio noluerat, tum numerare coactus est. Gilbert. Cagn. lib. 1. narrat.

APOD. Hic tot vitiis oppletus, nec fateri potest vitium, nec videt. Cur? an quod ait Phædrus:

Peras imposuit Iupiter nobis duas.
Propriis repletam vitijs post tergum dedit:
Alienis ante pectus suspendit grauem.
Hæc re videre nostra mala non possumus:
Alij simul delinquunt censores sumus.

Sed quid lucrantur qui sibi folia ficus consuunt, & peccata pene omnibus nota vehementi studio tegunt? vt *Improbi pateant magis.*

PARABOLARVM HISTORICARVM LIBER QVARTVS.

HOMINIS MALA.

I. ABYDENVS STVLTVS.

Opinionis vis, vel fælicitas improborum.

FERVNT in Abydo quemdam mente destitutum in theatrum progressum vacuum, multosque dies illic diligẽter, tanquam in eo essent histriones, applausisse, acclamasseque admirabundè. Cæterùm, mente recepta, dixit suauius se nunquam atque eo tempore vixisse. Arist. de mirabili auscult.

APOD. Quàm multi imperitis oratoribus, & propè nullis, plaudunt opinione decepti, quàm multi insania ebrij, videntur sibi pulchri, beati, cùm nihil eorum, quæ sibi animo fingunt, possideant, sed vt Menippeæ Empusæ bona cuncta cuolent, & dilabantur. Num meritò hæc à Græco comico appellantur εἰκελόνειρα. vmbris somnique similia: nec malè illud Plautinum hîc vsurpari potest.

Bona εἰκελόνειρα.

Mirus modis Dij ludos faciunt Homoribus,
Mirisque exemplis somnia in somnis dant.

II. Acessæus.

Procrastinator.

Comperendinatoris Hieroglyphicum est Aceſſæus decuſſatis brachiis cœlum intuens, & expiſcans an luna fluxu luminis orbem ſui ſyderis impleat: hic nauta, vt ſatis ex adagio notum eſt, ignauiæ velum prætendens, commodi temporis opportunitatem, perfectionem vſque differebat; Lunas minimè fauentes cauſſatus, quæ tamen, cùm & actu, & labore, & ſenio cœlum vſquequaque luſtrarent, deſidioſus hic Callipides nuſquam ſoluebat de portu. Diogenianus Centuria 1. Adag. 57. Ην ὁ κωθεργνήτης ὃς ῥᾳθυμος ὢν ἔλεγε διὰ παντὸς ἀναμένειν σελήνην, ἵνα ἐν φωτὶ ὁ πλοῦς αὐτῷ γένηται.

Apod. Tales ſunt partim ignaui, partim etiam callidi & malitioſi comperendinatores, qui cùm minimè rem promoueant, in cœlum & ſydera ſuæ negligentię cauſſam refundunt.

Luna quater latuit, toto quater orbe recreuit.

III. Alexander ebrivs moriens cvm Baccho expostvlat.

Nullum numen abeſt, ſi ſit prudentia.

Philippvs, lib. de Alexandri & Epheſtionis ſepultura, Proteas (inquit) Macedo bibaciſſimus fuit, robuſtoque corpore vitam traduxit, cùm ſe plurimum in bibendo exercuiſſet. Alexander igitur poculum, quod duos congios capiebat, cùm popoſciſſet, Proteæ id præbibit: Ille verò ſumptũ multis laudibus regem proſequutus exhauſit cum plauſu omnium, ac paulò poſt poculum idem poſtulauit, rurſumque Alexandro propinans, id hauſit. Rex autem generosè quidem ebibit, ſed perferre non potuit in puluinar reclinatus, & poculo è manibus demiſſo, ac iam inde morbo correptus interiit: Bac-

cho, vt fama est, irato, quòd Thebas patriam suam obedissēt.

APOD. Stultum est suorum malorum causam in Deum, aut fatum, non in suas libidines & flagitia, reiicere. Sen. ep. 93. *Multos inueni æquos aduersus homines, aduersus Deum neminē: obiurgamus quotidie fatū.*

IV. ANAXANDER.

Adulatorum impudentia.

SATYRVS in vitis, scribit Anaxandrum Eudæmonicum Philosophū, vnum ex assentatoribus Alexandri, cum rege iter facientem vt stupendo fragore inopinatoque tonuit, omnibus pauore consternatis: Hoccine feciſti, ô Alexander Iouis filiꝰ Athen. lib. VI.

APOD. Meretur is inter tot adulatorum greges, qui non vltimas teneat, & inuerecundæ assentationis typus fiat: *alius quidem*, vt ait Seneca natural. quæst. lib. IV. *adulatione clam vtebatur parcè, alius ex aperto palam, rusticitate simulata, quasi simplicitas illa nō ars sit.* Plancus artifex ante Velleium maximus, aiebat, non esse occultè, nec ex dissimulato blandiendum: *Perit*, inquit, *procari, si latet.* hoc Anaxander nouerat, qui tam impudenter assentabatur.

V. ANAXENOR IN IOVIS PVRPVRA.

Honor indignis concessus.

ANAXENOREM cytharœdum extulerunt quidem theatra, sed multo magis Antonius, qui eum etiam militibus stipatum, tributi exactorem è quatuor vrbibus constituit. Patria quoque ipsum haud mediocriter ornauit, ea ipsa purpura induens, quæ Ioui Sospolidi, hoc est, vrbis Seruatori, erat consecrata. Strabo lib. XIV.

APOD. Hoc schemate exprimitur vilis, & tenuis homūcio, summis honoribus affectus; qualis Æschi-

nes fingitur à Demosthene, qui in nobili oratione περὶ στεφάνου, ἀφυοφεῖος εἰνόμαος, τραγικὸς πάθικος, nominatur.

Sic dentata sibi videtur Aegle,
Empta cornibus, indicoque cornu,
Sic quæ nigrior est cadente moro,
Cerussata sibi placet Licoris. Martial lib. 1.

VI. Ænetvs Qvinqvertio.
Honoris humani fragilitas.

IN Olympiis victor declaratus, simul atque coronam accepit, excessit è vita. Pausan. in Laconic. pag. c.

Ap. Quis iam illud non inclamabit? εἴδωλα εἰδώλων ἀνθρώπινα πρᾶγματα. Mors certè in coronis & triumphis ludos facit, cum mortales in ipso honorũ limine, quos infinitis laboribus quæsierũt, importuna rapiat. Num rectè Æneto illud Poëtæ congruit.

Prehensa vouet expirare corona.

Addi poterit quod fertur de Gueschlino, cuius tumulo claues arcis quam obsederat, impositæ.

VII. Antheas ad mvsicam.
Imperitus & indoctus auditor.

HIc Scytharum Rex Ismeniam tibicinem bello captum canere iussit inter pocula. Omnibus autem admirantibus, & præ voluptate plaudentibus, iureiurando affirmauit, suauius se interdum equum hinnientem audisse. Plutarch. de Fortun. Alexand.

Apodosis.

D. Hieronymus ad Marcellam: *Asino quippè lyra superflue canit.* ὄνος λύρας ἤκουσε, καὶ σάλπιγγος ὄνος.

VIII. Antonii antrvm Bacchicvm.

Gulæ triumphus.

SOcrates Rhodius Antonium scribit Athenis commoratum: conspicuum vndique super theatro cœnaculum temporarium ædificasse, virenti fronde opacatũ, antri Bacchici specie, vbi tympanis adaptatis, hinnulorumque pellibus, & reliquis Dionysiacorum ludorũ ornamentis, cum amicis statim à diluculo recubans ad ebrietatem vsque potaret.

Apod. Vitia ipsa plerumque authoribus displiceant, & temperantiam laudant non sobrij: at vbi libido non cõtenta domesticis parietibus, effert in publicum, & speciem dignitatis rebus turpibus affingit, apparet in summam desperationem res venisse. habes de hac Antonij intemperantia in Cicerone & Plutarcho dignum planè triumuiro tabernaculũ.

IX. Apicivs.

Helluonum typus.

APicivs infamis gurges, Tiberij vixit temporibus, & Minturnis, quæ ciuitas est Campaniæ, vt plurimum degens locustis vescebatur magno emptis, quæ illic nascentes, & maximas Smyrnæas, & Astacos Alexandrinos amplitudine vincebant: Cùm in Africa vastę, inusitatæque magnitudinis audisset reperiri, cõtinuò illo naui profectus, multaque incommoda nauigationis perpessus: sed cùm minores inueniisset, quàm fama diuulgasset, illicò ne commoratus quidem in portu Minturnas regressus est. Athen. lib. 1.

Apod. Hic dementissimę gulæ Catillo typus esse poterit omnium, qui ab Eunapio ἀζωτίας ὥρας dictus est. Describitur à Seneca de vita beata libro singulari. *Aspice Nomentanum & Apicium terrarum ac maris, vt isti vocant, bona conquirentes, & super men-*

sam recognoscentes omnium gentium animalia. Videhos eosdem è lectis suis spectantes popinam suam, aures vocũ sono, spectaculis oculos, saporibus palatum suum delectantes: mollibus lenibusque fomentis totum laceßitur eorum corpus, & ne naves interim cessent, odoribus variis inficitur locus ipse, in quo luxuriæ parentatur.

X. ARTEMON.

Improbi meticulosi.

ARTEMON, qui φορεφόρητος dictus fuit, improbæ fuit nequitiæ, vt qui assiduò lectica vectaretur, vel potius in lecto portaretur. Is adeo erat meticulosus, vt etiam domi tranquillè desidenti, duo famuli scutum æreum supra caput sustinere cogerentur, ne quid ex alto decideret, aut improuiso telo feriretur. Vide Stromateum. v. 1317.

AP. Diffidens malum improbitas, *omnia tuta timet*, nec ei domus commune omnium perfugium ad quietem data.

Ο συνιστορῶν αὐτῷ τι, κἂν ἦ θρασύτατος,
Η σύνεσις αὐτὸν δειλότατον εἶναι ποιεῖ. Menander.

Qui aliquid sibi conscius, etiam si fuerit audacißimus,
Conscientia tamen facit ipsum timidißimum.

XI. ASTOMI.

Cenodoxi.

ASTOMORVM gens sine ore, corpore toto hirta vestita frondium lanugine, halitu tantum viuens & odore, quem ex naribus trahit. Plin. lib. VII. cap. II.

AP. Cenodoxi os nullum habent, ad Dei, aut Deo gratißimorum hominum laudem prædicandam: toti sunt veri honoris ornamentis destituti, & nihil habent præter pilos & folia, hoc est, humanarum rerum quisquilias, res omnino leues, & nugatorias, halitu tantùm viuunt, an vanæ gloriolæ

auris; quas naribus excipiunt, cùm os non habeant, & solidæ laudis pabulum excipiendum non egeant.

Quicumque solam mente præcipiti petit,
Summamque credit gloriam,
Late patentes ætheris cernat plagas,
Arctumque terrarum situm,
Breuem replere non valentis ambitum:
Pudebit aucti nominis. Boëtius Metro. 7. lib. 2.

Gloria terrarum vilis.

XII. ATERGATIDIS PISCES.

Vltio diuina.

ATERGATIS regina, piscium ad insaniam vsque auida, à Mopso Lydo capta, cum Ichthye filio in lacu Ascaloni vicino demersa, & suffocata est, atque ob suam insolentiam, & iniurias, à piscibus deuorata. Xanthus Lydius & Athen. lib. VIII.

APODOSIS.

Eadem sæpè sunt voluptuariis libidinis, & supplicíorum instrumenta. *Per quæ quis peccat, per eadem punitur:*

Et modo quæ fuerat gloria, pœna fuit.

XIII. ATHANATOS.

Dives stultus.

ATHANATOS vir robustus, prodigiosæ ostentationis quingenario thorace plumbeo indutus cothurnisque quingentorum pondo calceatus per scenam ingressus est. Pl. lib. VII. cap. 20.

AP. Cadit in stultos diuites, qui se ad cœlum iter affectare dicunt, tot ponderibus prepediti, quibus se potius scenicè ostentent quam salutis viam expediunt. Minutius Fœlix in Octauio. *Igitur vt qui viam terit eo fœlicior quo leuior incedit, ita beatior in hoc itinere viuendi qui paupertate se subleuat, non sub diuitiarum pondere suspirat.* Rectè igitur apud Phædrum.

Cum victi mures mustelarum exercitu
(Historia quorum in tabernis pingitur)
Fugerent, & artos circum trepidarent cauos.
Ægrè recepti tamen euaserunt necem.
Duces eorum, qui capitibus cornua
Suis ligarant, vt conspicuum in prælio
Haberent signum quod sequerentur milites,
Hæsere in portis, suntque capti ab hostibus:
Quos immolatos victor auidis dentibus
Capacis alui mersit tartareo specu.

Fabula lepida de muribus cornigeris.

XIV. Caligulæ acervi avrei.

Auaritia.

IDEM nouissimè contrectandæ pecuniæ cupidine incensus, sæpè super immensos aureorum aceruos, patentissimo diffusos loco, & nudis pedibus spatiatus, & toto corpore aliquandiù volutatus est. Tranquill. in Caligul. cap. XLIII.

Apodosis.

Auari aurum intuentes sibi applaudunt, & in eo animo merguntur, nullum inde fructum, prætet vanam ostentationem, colligentes.

At qui tantulo eget quantò est opus, is neque limo
Turbatâ haurit aquam, neque vitam amittit in vndis.

Horat. Satyr. 1. lib. 1.

Non omittendus est hîc Caliphas qui inter auri, & gemmarum aceruos volutatus fame interiit. Occupata siquidem Babylone ab Halaone Tartarorum Regis fratre, omnique populo deleto, Caliphas sacrorum Mahometanorum summus magister, qui magnum thesaurum congesserat, comprehensus mediis auri gemmarúmque aceruis impositus est, in quibus plures dies asseruatus, inedia, vel sanè pretiosa fame consumptus est. Sabellic. lib. 7. Ennead. 9.

Caliphas in auro perijt.

XV. Caligvla pro Baccho ornatvs ivra reddit.

Index dissolutus.

Caligvla pro Baccho ornatus prodibat in publicum, & cum eadem iura dicebat. Athen. lib. IV. de hoc cultu habes in Tranquillo cap. LII. *Vestitu calceatus, & cætero habitu, neque patrio, neque ciuili, ac denique humano semper vsus est.*

Apodosis.

Turpe, & fœdum Principem iura reddentem pro Baccho ornatum sedere: turpius, & fœdius Iudicem in vinum se ingurgitare, & ebrium magni etiam momenti causas tractare. Sapiebat illa mulier, quæ Philippum Regem, sed sobrium appellabat, Quæ potest esse in vino digna iudice commentatio, vbi mens, ἐν οἴνῳ κώμαση ναναγεῖ? Ea de causa Græci, cum facerent sacra Soli, qui, παύτ' ἐφορᾷ, καὶ παύτ' ἐπακούει, παύτα βεβουλευκέ, mel libabant; Quòd existimarent Solem rerum omnium moderatorem, à vino & ebrietate alieniſſimum. Philochorus lib. XII.

Soli mel libatum.

XVI. Caligvlæ caput in Iovis corpore.

Dux ignauus in florenti Rep.

Divinam Maiestatem Caligula affectauit, datóque negotio, vt simulachra Numinum religione, & arte præclara, inter quæ Olympici Iouis apportarentur è Græcia, quibus capite dempto suum imponeret. Sueton. in Calig. cap. XXII. Idem Olympius Iupiter, quem Romam transferri curauerat, tantum cachinnum repentè edidit, vt machinis labefactis, hospites diffugerent. Suet. LVII.

Apod. Corpus erat Iouis Olympici, caput Caligulæ malè sanum. Sic florentissimo plerumque Reip. corpori ignaui duces imponuntur.

Sed leue pondus erat.

XVII. Caligvlæ Palma.

Victoria turpis.

Mirmillonem è ludo rudibus secum batuentem, & sponte prostratum confodit ferrea sica, ac more victorum cum palma discurrit. Sueton. cap. xxxii.

Apod. Laurea hæc est in mustaceo. quid fœdius quàm Imperatorem gentium de vnius viliſſimi gladiatoris anima triumphare? Similiter faciunt potentes aulici, qui se pulchros, ac beatos putant, si infeliciſſimum homulum, à quo læsi fuerint, aut se læsos putent, suæ mactarint iracundiæ.

Fœda est de vili sanguine palma.

Num longè generosior Taurus in fabula apud Gabriam.

Tauri sedebat vilis in cornu culex:
Volare num se vellet, ipsum interrogat.
Respondet ille; nec sedentem noueram,
Nec euolantem te profecto sentiam.

Vltio mala. Tauri fabula.

Noluit quippe de sanguine culicis triumphare, sed ipsum generosè spernere.

XVIII. Caligvlæ templvm.

Gulæ improbitas.

Caligvla cùm se pro Ioue Latiali adorandum exhibuisset, templum etiam numini suo proprium, & sacerdotes, & excogitatiſſimas hostias instituit. In templo simulachrum stabat aureum Iconicum: amiciebatúrque quotidie veste, quali ipse vteretur. Magisteria sacerdotis ditiſſimus quisque, & ambitione, & licitatione maxima vicibus comparabat. Hostiæ erant Phœnicopterij, Pauones, Tetraones, Numidicæ Melcagrides, Phasianæ, quæ generatim per singulos dies immolarentur. Tranquill. in Caligul. xxii.

APODOSIS.

Humani quidem Ioues potentes sunt helluones: templum, culina: Sacerdotes, coqui: Hostiæ, cupediæ omnis generis. Recte exclamat Scribani nostri viri doctissimi Philosophus Christianus. O vbi mens nostra vix palmari stomacho ingentia fumant fumibula, feruent tripedales aheni, Babyloniæ calent fornaces: immanes æstuant ignes, superstant fercula ferculis lassatis mensis. Seruorum, ancillarum, coquorum sudat exercitus, natant penuaria vino, fatiscunt horrea frumento. Et ego credam vnum ventrem in quo plurimarum non rarò gentium conduntur vina?

XIX. CAMBLES.

Maritus improbus.

XANTHVS in Lydiacis narrat, Cambletem Lydorum olim regem edacem & gastrimargum fuisse, noctúque vxorem suam in frusta dissectam voraſſe. Deinde crastino manè reperta coniugis manu, quæ ad eius os hæserat, re cognita & in vulgus sparsa se ipsum iugulasse. Athen. lib. x.

APODOSIS.

Voratores coniugum sunt impij mariti, qui coniugalis concordiæ vinculum rumpunt, & miserarum vxorum dotes in lustris ac ganeis decoquunt.

XX. CANTIBARIS.

Gula lassatur non satiatur.

CLEARCHVS, libro quinto vitarum scribit, Cantibaridi Persæ cùm mandendo essent defatigatæ maxillæ, hianti domesticos cibum iniicere solitos, tanquam in vas quoddam inanime. Athen. lib. x.

APOD. Helluones adeò tetræ sunt, & profundæ gulæ, vt saburrati cibis adhuc concupiscant, do-

leántque, vt ait Seneca, quòd magna pars eorum fœlicitatis excluſa corporis anguſtiis eſſet, quorum gula *Laſſata cibis, nondum ſatiata receßit.*

XXI. CITHAROEDVS IASSIORVM.

Concionum & orationum neglectus.

CVM Citharœdus quippiam Iaſſi artem ſuam publicè oſtentaret, tantiſper ab omnibus auditus eſt, dum tintinabulum ſignum venditionis piſcium daret, eo audito vniuerſi ad negotiationem piſcium diſceſſerunt, vno excepto, qui erat ſurdaſter maiorem in modum. Ad hunc acceſſiſſe dicitur Citharœdus, maximáſque egiſſe gratias, qui ipſum honore affeciſſet, tantóque ſtudio muſicæ ferueret, cum reliqui, ſimul atque tintinabulum ſignum dediſſet, diſceſſiſſent. Quid ergo ſignum datum eſt? inquit ſurdaſter; tu igitur valeto, & ſtatim è conſpectu ſe proripuit. Strab. lib. XIV.

APOD. Miſera plerumque concionatorum conditio, quos omnes priuatarum rerum ſtudiis illecti relinquunt, & ſi quæ occupatio, aut voluptas fuerit oblata, malunt audire diſcum, quàm philoſophum, vel certè aliqui audiunt, qui minimè intelligunt. Notatur & vanitas oratorum, qui plerumque ſe multum placuiſſe exiſtimant, cùm ab auditoribus oſcitantibus auditi vix fuerunt.

Vbi vanus animus aura captus friuola,
Abripuit inſolentem ſibi fiduciam,
Facilè ad deriſum ſtulta leuitas ducitur.

Vanitas ſtulta.

XXII. CLEARCHVS ΚΕΡΑΥΝΟΦΟΡΟΣ.

Maieſtatis vanus ſimulator.

CLEARCHVS Heracliæ tyrannus geſtauit fulmen, & filium Tonitrum appellauit. Plutar. in Fort. Alexand. lib. II. Similis in eo Salmoneo fuit.

Demens qui nimbos & non imitabile fulmen
Ære, & Cornipedum curſu ſimularat equorum.
Contorſit (non ille faces, nec fumea tædis
Lumina) præcipitémque immani turbine adegit.

APOD. Melius amore, quàm terrore regitur humanum genus. parùm cordati ſunt principes, qui grauitate vocis, torui tate vultus, ac morum truculentia, fugáque conſuetudinis humanæ, maieſtatem & authoritatem Imperij ſibi videtur imitari. βαρύτητα φωνῆς, καὶ βλέμματος τραχύτητα, καὶ δυσκολίαν τρόπων, καὶ ἀμιξίαν διαίτης, ὄγκον ἡγεμονίας καὶ σεμνότητα μιμεῖσθαι δοκοῦσιν. Plutarchus.

XXIII. CYLICRANES.

Vinoſi.

POPVLI ita dicti, quòd poculi effigiem impreſſam humeris ſemper geſtarent. Athen. lib. XI. Κυλικραίνες δὲ λέγονται, ὅτι τοὺς ὤμους κεχαραγμένους κύλικας ἔσων. Tanti illi poculum fecerunt: & certè Nomadum quorumdam omnis opulentia eſt poculum, gladius, aquale. Ibid.

APOD. Rectè cum Cylicranibus comparari poterunt vinoſi, qui non modò amphoræ ſpeciem, ſed ipſam amphoram vbique circumferunt, & Horatianum illud ad amphoram nequiſſimè exclamant, Od. XXI. lib. III. *O nata mecum.*

XXIV. EX DEMETRIO MATVLA.

Honoris humani lubrica vicißitudo.

CASSANDER Athenis in ditionem acceptis vſus eſt humaniter, vbíque ciuem præfecit Demetrium Phalereum, Theophraſti diſcipulum qui inſtaurauit popularis Reip ſtatum, quantum ferebant tempora. Verùm inuidia, & paucorum inimicitiæ tantùm valuerunt, vt Caſſandro mortuo fugere in Ægyptum ſit coactus, ſtatuáſque eius am-

pliùs motu facto aduersarij deiecerunt, conflauerúntque: addunt quidam conflationem in matulas factam: κατεχώνευσαν ἔνιοι δὲ πρὸς πίθους ὅπου ἢ εἰς ἀμίδας. Strab. lib. 9. Marcus Terentius Varro eius imagini subscripsit, hic Demetrius Æneas tot aptus est, quot luces habet annus absolutus.

APOD. Nihil honoribus rebúsque humanis incertius. Quid miraris virum trecentis statuis insignem, & omni honore florentissimum conflari in matulam? hos quotidie res humanæ ludos experiuntur:

Οὐδέ τί μοι χρυσὸν πνοιῆς ὤκιστα ῥέοντος,
Ἀνδρομέης τιμῆς, ἢ κύδεος ἁλομένοιο.
Neque mihi opus aura celerrimè fluente,
Humano honore, & decore perituro. D. Gregorij Naz. ποιημ. α. D. Cyprian. epist. 2. *Malorum blandientium virus occultum est, & arridentis nequitiæ facies quidem læta, sed calamitatis abstrusæ illecebrosa fallacia.*

XXV. DEMOCHARIS.

Verborum obscœnitas fugienda.

DEMOCHARIS, vt erat ore impuro, apud Athenienses vetitus est ignem Vestæ sacrum sufflare, ne fœdi spiritus contagione puriſſimam flammam contaminaret. Timæus Historicus.

APOD. Indigni sunt qui Dei verbum, aut leges diuinitus institutas vsurpent, qui prætextatis, atque impuris verbis os, & linguam addixerunt suam, ὑπ' ὀφθαλμάτων γὰρ σκιαὶ οἱ λόγοι. Isidor. ep. ccxxxii.

Habent ista vt ait S. Paulinus in specie lenociniũ: in gustu venenum, quorum vsus in crimine, pretium in morte numeratur. Paul. in epist. ad Iouium fratrem.

Libri obscœni in gustu habent venenũ.

XXVI. DEXICREONTIS AQVA.

Vilia charo vendita.

DEXICREON nauta, suadente Venere, nauim, non sine elegantiorum mercatorum risu, aqua onerauit, quam deinde cæteris dulci aqua egentibus, tàm caro vendidit, vt cæterarũ mercium superaret pretium. Plutarch. in quæst. Græc. 55.

APOD. Quædam primo aspectu videntur vilia, quorum summum precium necessitas facit.

Vel maxime despecta nunquam despice.

XXVII. DIOGENES EPICVREVS SACERDOS VIRTVTIS.

Simulatio, vel hypocrisis.

DIOGENES Epicureus ab Alexandro rege Syriæ petiit, quod minime Philosophum decebat, sibi vt liceret purpuream tunicam induere, & auream coronam gestare cum virtutis imagine in eius medio posita, cuius sacerdotem appellari se cupiebat. Vtrumque rex concessit, coronámque, & tuniculam insuper largitus est. Ea Diogenes Lysiodo fœminæ, quam deperibat, dono dedit, quæ postridiè ipso Diogene cum rege & grauissimo comitatu sedente inter tibicinas introducta, cum eadem corona, & imagine virtutis magno omnium risu visa est. Athen. lib.

APODOSIS.

Multi speciem virtutis habent in veste, quam nunquam habuerũt in pectore. Quid refert an Diogenes Philosophus, an Lysiodos tibicina sigillum habeat virtutis? simile est illud prouerbio Græcorum iactatum: πολλοὶ ναρθηκοφόροι παῦροι δὲ βάκχοι. *Multi Thyrsigeri, pauci vero Bacchi.* non omnes qui habent citharam sunt citharœdi, inquit Varro 11. de rustica:

Malunt

Malunt sibi omnes personam quam faciem. Talis fuit ille Gryllus, de quo Curopalates Michaëlis tertij impietatem narrans. Cynędos ille in honore habens & colens, diuinis verò illudens & insultans, sacras vestes auro contextas induit & chlamydes; turpitérque & impurè cogebat res diuinas peragere, castissimáque mysteria: istorum Principem Gryllum nomine Patriarcham vocans, & reliquos vndecim Metropolitas, se quoque vnum ex sacerdotibus fieri voluit, qui præsul coloniæ appellabatur: cúmque oporteret eos canere, mysteriaque perficere, cithara cantiunculas absoluebant, nunc sensim quodam modo & leni voce resonantes, nunc incitata & clara, perinde atque in sacris ceremoniis sacerdotes sacrorum hymnorum voces edere consueuerunt: habebántque vasa inaurata & pretiosis lapidibus ornata, quæ aceto & sinapi implentes, iis qui sumerent porrigebant: ad hunc modum sacrorum & impolluta mysteria irridentes. Ioann. Curop. in Michaële. Baron. ad Michal. 13. IX. Gryllus.

XXVIII. Dionysii Columbæ.

Liberalitas ficta.

Dionysius senior cùm tyrannum ageret, Locris formosas Virgines conducere ad conuiuia solebat, & columbas integris alis ὁλοπίρους dimittere, virginibúsque imperare, vt eas nudæ captarent: quibusdam etiam sandalia indutis inæqualia, alterum sublime, alterum humile dedecoris causa iussit, vt sic columbas captarent. Strab. lib. 6. pag. 149.

Apod. Beneficia dare oportet, non nepotari, & per lasciuiam intrudere: præclarè in illum Dionysium & similes eius cadunt hæc verba Senecæ. *O superbia magnæ fortunæ! ô stultissimum malum! vt à te nihil accipere iuuat! vt omne beneficium in iniuriam*

conuertis! vt te omnia nimia delectant! vt te omnia dedecent! quoque altius te sublenasti, hoc deprssior es, ostendisque te non agnoscere ista bona quibus tantum inflaris. Seneca lib. de beneficiis cap. 13.

XXIX. DIONYSII FILIÆ.

Improbitas affectatrix virtutis.

DIONYSII pater matricida bipedum quadrupedúmque nequissimus, filiarum vnam virtutem, alteram temperantiam, tertiam iustitiam nominauit. Plutarch. in Fort. Alexand. lib. 2.

APOD. Nemo adeò improbus est, qui virtutis nomen non affectet: tàm clara, tàm illustris est eius species, vt improbos obiecta cruciet, & cùm minimè sequantur, fingant tamen se diligere.

Magne Pater Diuûm saeuos punire Tyrannos
Haud alia ratione velis, cùm dira libido
Mouerit ingenium ferueuti tincta veneno:
Virtutem videant intabescantque relicta. Pers. Sat. III. v. 35.

XXX. DORIONIS VOTVM.

Votum obliquum.

ARISTODEMVS lib. 2. facetiarum memorabilium scripsit, cùm Dorion Crumatopæus, & loripes, in conuiuio claudicantis pedis soleam amisisset: furi, inquit, nil grauius imprecabor quàm vt eius pedi calceus conueniat. ἀδὲν ἔφη πλεῖον καταράσομαι τῷ κλέψαντι, ἢ ἁρμόσαι αὐτῷ τὸ σανδάλιον. Athen. lib. VIII.

APOD. Obliqua mali imprecatio sub boni specie emissa. Dorioni similes sunt, qui cùm videantur amicis bona exoptare ambiguis verbis mala imprecantur: vel in eos etiam cadit, qui ea sibi ardenter cupiunt, vel aliis eripiunt quibus vti non possunt.

Meturi se suo pede.

XXXI. Eicadastes pvgnans in placentas.

Gula lethifera.

Eicadastes Epicureus allata placenta, quæ nondum feruere defierat, omnibúsque abstinentibus, ipse heroicum illud inclamans ex Homero, quasi in Chimæram pugnaturus.

Τῇ δ' ἐγὼ αὐτὸς εἶμι, κἢ εἰ πυρὶ χεῖρας ἔοικε.

Aduersus illam gradior etsi manus igni similes habeat,

Impetum fecit, & perustis faucibus elatus est è conuiuio. Athen. lib 7.

Apod. Dignus hic Eicadastæ tumulus, qui omnibus helluonibus in typum miseræ voracitatis proponatur. *Non poterat letho nobiliore mori.*

XXXII. Cliti Amorgos.

Superbia seu vana gloria.

Clitvs, ad Amorgum, depressis tribus, aut ad summum, quatuor nauibus, tàm impotenti lætitia exultauit, vt tridentem gestare, Neptunúmq; dici, & induere non erubesceret. Plutarch. de Fort. Alex. lib 11 Idem fermè habet de Sexto Pompeio Appian. l 5. de bellis ciuilibus. Ille enim se Neptuni, & Salatiæ filium in decus naualis victoriæ lubenter appellari audiuit.

Apod. Vani homines propter leues gloriolas ingentes habent spiritus, & agunt tragicas simias, non tàm ridiculè, quàm turpiter. *Deforme est enim de se ipso prædicare, falsa præsertim, cum irrisione audientium imitari multem gloriosum.* Cic. 1. offic.

XXXIII. Evthydemvs.

Malum necessarium.

Mylasa vrbs est Cariæ, in qua floruit nobilis orator Euthydemus, nimiæ quidem potentiæ, sed tamen vtilissimæ ciuitati, in quem perorans, Hybreas dixit, Euthydemus *malum est ciuitati necessa-*

rium: nam neque tecum viuere possumus, neque sine te. Strab. lib. XIV.

APOD. In eos qui nocent quidem, sed mala bonis compensant, talis erat Aterius: de quo Seneca IV. contra Proem. *Redimebat Aterius vitia virtutibus, & plus habebat quod laudares quam quod ignosceres.*

XXXIV. ERICI VENTOSVS PILEVS.

Potentes & gratiosi.

ERICVS Rex Suetiæ in arte magica nulli suo tempore secundus habebatur, támque familiaris erat malis dæmoniis, quorum cultui summoperè vacabat, vt quocumque verteret pileum suum, confestim inde optatus ventus aspiraret. Olaus magnus lib. III. cap. XIII.

APOD. Potentes & gratiosi homines ea sunt authoritate præditi, vt quamcumque in partem vel leuiter inclinarint, in eam incredibilis mentium animorúmque conspiret fauor.

Omnes hoc fidere currunt.

XXXV. EVENIVS.

Pastorum vigilantia.

SVNT in Apollonia oues Soli sacræ, quas noctu viri fortuna splendidi custodiebant. Euenius aliquis suas pro more vices agens in pecoris custodia, lupum ingredi in ouile, & sexaginta oues sua incuria deuorari patitur; ex quo, iudicio ciuitatis, damnatus, oculis orbatur. Herod lib. IX.

APOD. Commendat hæc tabula pastoribus Ecclesiæ vigilantiam, qui non Solis oues, sed sempiterni Dei custodiunt. Non modò lupos arcere, & oues alere debent, sed etiam senis Pastoris apud Aurelium Nemesianum præceptum audire.

pastorũ vigilãtia. *Te quoque non pudeat cum seruis vilia vises,*
Si qua iacebit ouis partu resoluta recenti,

Hanc humeris portare tuis, natosque tepenti
Ferre sinu tremulos, & nondum stare probatos.
Ecloga v.

XXXVI. Fvlvivs Argentarivs.

Lætitia intempestiua.

Fvlvivs Argent. bello Punico secundo, cùm corona rosacea interdiu è pergula sua in forum prospexisse dictus, ex authoritate Senatus in carcerem adductus, non ante finem belli emissus est. Plin. xxi. cap. 3

Apod. Hæc parabola eos perstringit, qui inter sacrosanctæ passionis tempora, & spinas Domini, deliciarum rosas vsurpant, quam indigna res in coronæ Christi contumeliam, floribus, auto & gemmis coronari. Clem. Alex. pæd. II. cap. VIII. ἀλόγιστον ἀκυροότας ἡμᾶς τὸ κύριον ἀκάνθας ἐστεμμένον αὐτοὶς ἐντυφῶντας τῷ σεμνῷ κυρίῳ πάθει, ἀνασείεσθαι τοῖς ἄνθεσιν. Insanum est nos qui Christum spinis coronatum audiuimus, quasi venerandis Domini cruciatibus illuderemus redimiri floribus. Clemens de coronis Christ.

XXXVII. Fabriciani Venvs.

Vitia nocent authoribus.

Fabivs Fabricianus Maximus, diripiens Tuxium, principem Samnitium vrbem, Venerem, quæ apud illos colebatur Romam misit, idémque ab vxore adultera paulò post interfectus est. Dositheus tertio Italic.

Apod. Qui recipiunt vitia in publicum, cum debeant, & possint emendare, sentiunt se illicò domesticis malis opprimi.

Ἡ δὲ κακὴ βελὴ τῷ βελεύσαντι κακίστη. Hesiodus.

Malitia ipsa maximam partem veneni sui bibit. Attalus apud Senecam, epist. lxxxii.

XXXVIII. Harpaste Senecæ.

Vt nemo in seſe tentat deſcendere.

Harpaste Senecæ cùm cæca eſſet, non de amiſſione oculorum, ſed de domicilij obſcuritate querebatur. Sic ille epiſt. 50 ad Lucilium. Harpaſtem vxoris meæ fatuam ſcis hereditarium onus in domo mea remanſiſſe. Ipſe enim auerſiſſimus ab iſtis prodigiis ſum. Si quando fatuo delectari volo, non eſt mihi longé quærendus, me rideo. Hæc fatua ſubitò deſiit videre. Incredibilem tibi narro rem, neſcit ſe eſſe cæcam. Subinde pædagogum ſuum rogat vt migret, ait domum tenebroſam eſſe.

Apodosis.

Apodoſim ſic reddit Seneca. hoc quod in illa ridemus, omnibus nobis accidere, liqueat tibi. Nemo ſe auarum eſſe intelligit, nemo cupidum.

XXXIX. Heliogabali convivivm.

Felicitas vmbratilis.

Parasitis in ſecunda menſa ſæpè ceream cœnam, ſæpè ligneam, ſæpè eburneam, aliquando fictilem, nonnunquam vel marmoream etiam, vel lapideam exhibuit: Ita vt omnia illis exhiberentur videnda de diuerſa materia, quæ ipſe cœnabat, cùm tantùm biberent per ſingula fercula, & manus, quaſi comediſſent, lauarent. nonnunquam pictas ciborum tabulas idem exhibebat, inter quas conuiuæ famæ macerarentur. Ælius Lampridius in Heliogabalo.

Apodosis.

Tales ſunt res opéſque humanæ, vmbræ bonorum & ſimulachra potiùs, quàm vera bona. imò, vt ait Theophylactus, εἰδώλων εἴδωλα.

XL. Ivpiter Menecrates

Simulatio diuinitatis inepta.

Menecrates medicus eos, quos à morbo sacro curasset, cauere, & scripto polliceri cogebat, futuros sibi obtemperantes seruos ac comites vbi conualuissent. Exillis vnus Nicostratus Argiuus comitiali morbo liberatus Herculis vestitu incedebat: alius Apollinis, Mercurij alius: alius denique Æsculapij. Athen. lib. 7. pag. CCLXXXIX.

Apod. Deum non facit vestis, aut comitatus, sed conscientia, & virtutis integritas Deo similes reddit mortales: multi Iouis sceptrũ, & fulmina sibi arrogarunt, sanctitatem diuinam pauci expresserunt. πολλοὶ θριοβόλοι, παῦροι δέ τε μάντιες ἀνδρες. 3. Enodot.

XLI. Ixionii amici Heliogabali.

Aulicæ vitæ lubrica conditio.

Parasitos ad rotam aquariam ligabat, & cum vertigine sub aquas mittebat, rursúsque in summum reuoluebat, eósque Ixionios amicos vocauit. Ælius Lampridius in Heliogab.

Apod. Præclarus in hac rota typus inconstantiæ fauoris aulici. Palladas ᾧ τοὺς μὲν κατάρουσα πάλιν σφιγγηδὸν ἀείρει. Τοὺς δ' ἀπὸ τ νεφελῶν εἰς ἄϊδην κατάγει. Fortuna aulica alios in orbẽ euehit, alios ex nubibus ad inferos deprimit. Idcircò Orõtes rectè aulicos cũ digitis Arithmeticorum comparabat, qui nunc decem millia, nunc vnũ significãt. καθάπερ τ ἀριθμητικῶν δάκτυλοι, νυῦν μὲν μυρίαδας, νυῦν δὲ μονάδα πρέναι δύνανται.

XLII. Lysimachvs hasta coelvm feriens.

Superbia.

Lysimachvs, cum loca ad Thraciam vergentia obtinuisset, eò vsque demẽtiæ euasit, vt diceret. Nunc demùm Byzantij ad me veniunt, postquam lancea cœlum attigi. Ibi Palides Byzantius, quitum

fortè aderat, Recedamus, inquit, ne ille lanceæ mucrone cœlum perforet. Plutarch. in Fort. Alexand. lib. II.

APOD. Typus hic erit Thrasonis, siue hominis dementis iactantiæ, qui iam non feriat, quod ait ille, sublimi sydera vertice, sed cœlum ipsum hasta configere nitatur. Restat vt & illud immurmuret.

Δυσμενέων δέ τε παῖδες ἐμῷ μένει ἀντιόωσιν.

XLIII. MARCELLI STATVA.

Solem Orientem adorare.

ACCVSATVS est Marcellus apud Tiberium, quod cùm anteà Augusti Cæsaris statuam consecrasset, mox Tiberio post mortem Augusti ad Imperij gubernacula euecto in eadem statua, amputato Augusti Cæsaris capite, Tiberij faciem indidisset. Actam rem in Senatu refert Tranquillus, & quia ambigebatur per tormenta quæsitam, damnato tandem reo, hoc genus calumniæ eò processit, vt hæc quoque capitalia essent, &c. Vide Cornel. Tacit. lib. I. Tranquill. in Tiberio LVIII.

APOD. Eo fermè ingenio sunt omnes aulici adulatores, vt Principum, dùm viuunt, nomen, & titulos colant, mortuorum non modò memoriam oblitterari sibi patiantur, sed penitùs eradant; pectore aliarum sibi amicitiarum speciem deturbatis prioribus vltrò ingerenies.

XLIV. MARCVS ANTONIVS SALOMON DICTVS.

Esto quod audis.

NVLLA vnquam, opinor, vanæ ostentationis vel præposteræ adulationis erga principes clarior imago visa est, quam in M. Antonij monumento: qui cùm esset ad omnem propè flagitiosi animi dementiam profundatus, se nomine sapientissimi Regis insigniri, & quasi religiosum ædituũ sanctis-

simi templi custodiæ affigi per impudentiam aliquorum (vt credibile est) adulatorum passus est. Refert enim Villalpandus noster se nummum vidisse peruetustum, in cuius facie altera esset M. Antonij imago cum hac inscriptione, *Rex Salomon.* Altera facies templum exprimebat Hebraïcis caracteribus insignita, quibus illud esse Salomonis templum indicaretur. Villalpandus tomo 2. in ep. nuncupat ad Phil. tertium Regem Catholicum.

Ap. Quàm multi specioſis titulis suas ostentant ineptias, & ea gestant insignia, quæ non magis illis conueniunt, quàm *Calonibus sambucæ*, quibus illud Laberij dictum sanè argutum rectè congruit,

Sepulchris similis, nil nisi nomen retineo.

XLV. Menippi Amasia..

Voluptas hominum deceptrix.

Hæc Menippum spe coniugij demulcebat, omnibusque obsequiis deuincire studebat, vt se tandem eius carnibus saturaret. disertè narratur à Philostr. cap. VIII. lib. IV. in vita Apollonij, & à Budæo in philologo. Menippo, inquit, soli aliquando in via iter facienti, qua Cēchreas ferebat, phantasma occurrit specie muliebri: apprehensaque manu eius mulier iamdiu amore eius captam se esse dixit. Phœnissam autem sese origine esse aiebat, sed in suburbio Corinthi habitare, quoddam suburbiorum nuncupans. Quo, Menippe, inquit illa, si venire constitueris cantilenam me cantitante mirè oblectabere: vinúmque illic bibes quale ante hunc diem nunquam; Nec vero ibidem tibi ab æmulo metus erit: tecum enim vno victura sum formosa cum formoso. Quibus verbis iuuenis pellectus, ad mulierem se contulit sub vesperam, deinde cum ea modo consueuit, vt solent qui amant. Apollonius autem cum

eò veniſſet, in morem ſtatuarij intuens in Menippũ, hominem velut pictor oculis perluſtrabat, deinde vbi percognitum hominem iam habuit. Heus tu, ô formoſe, inquit, quem fœminæ decoræ captant, ſcito te ſerpentem ſinu fouere, viciſſimque foueri à ſerpente. Hæc & alia cum in illo nuptiarum eleganti conuiuio diſſeruiſſet Apollonius, apertè rem prodens. Iſthæc bona ſponſa Empuſarum, inquit, eſt vna, quas quidam lamias eſſe, quidam laruas arbitrantur. Amant autem Empuſiæ, ac rebus venereis gaudent, tum carnibus præcipuè humanis delectantur, & quos homines comeſſe ſtatuerunt, eos ante ſollicitant motibus venereis. Tum Apollonij dicta noua ſponſa refellente, & comiter, vt fit, in Philoſophos cauillante, aurea pocula, argenteaq; ſuppellex, vt quidem videbantur, inania & euanida interim abierunt. Serui etiam vinum miſcentes & concinnatores obſoniorum, atq. omne illud famulitium, repente non comparuerunt, cum præſtigias confutaſſet Apollonius.

APOD. *O quantum eſt in rebus inane!*

XLVI. MINYAS.

Dives Σκαφεῖζον.

MINYAS primus ærarium ad pecuniam aſſeruandam feciſſe dicitur. Pauſan. in Bœoticis pag. cccx.

APOD. Dicitur ergo prouerbiali charactere in diuites Σκαφεῖζοντας, qui Plutum illum miſerum in arcis flagellant, vel potius ſtrangulant, nec vſquo liberè ſpirare patiuntur.

Nullus argento color eſt auaris
Abdito terris, inimice lamnæ
Criſpe Salluſti, niſi temperato
Splendeat vſu. Horat. Od. 11. lib. 11.

Abiturus illuc quo priores abierunt,
Quid mente cæca miserum torques spiritum?
Phædrus Fabul. 77.

XLVII. MITHRIDATES INTER BELLVARVM SATELLITIVM DORMIENS.

Improborum diffidentia & miseria.

MITHRIDATES Ponticus cum somnum caperet, sui corporis custodiam non modò armis & satellitibus excubitoribus committebat: sed magis etiam tauro, & equo, & ceruo, quos mansuefactos habebat. Ij enim ad custodiã eius dormientis aduigilantes, si quis accederet, illius sensum ex ipsa respiratione quem mox percipiebant, atque ille mugitu, alter hinnitu, alius sua propria voce, eum è somno excitabant. Æl. lib. VII. cap XLVI.

APOD. Ex eo apparet quàm misera tyrannorum conditio, qui cùm neminem habeant in tot aulicis fidelem, corporis sui custodiam belluis committere coguntur. Quantò melior nostrorum Regum conditio, qui amore & clementia animos sibi omnium deuinctos tenent. *Istud est sanè vinculum per quod respublica cohæret, Ille spiritus vitalis, quem hæ tot millia trahit, nihil ipsa per se futura, nisi cinis & præda si mens illa imperij subtraharet?* Seneca de Clementia.

XLVIII. MYCERINI NOCTES.

Voluptuaria vita.

MYCERINVS rex, cùm accepisset se intra annum septimum periturum, lucernarum magnam copiam sibi fieri curauit, vbique epulis, & ludo noctes coniungens cum diebus, vtra annos quatuordecim ex septenis efficeret. Herod. lib. 2.

APOD Hac illustri Herodoti parabola significantur homines voluptuarij nocturnis bacchationibus & intempestiuis conuiuijs assidui, qui vt Mycerinus

noctem vertunt in diem', & illud Martialis ep. XIX. lib. x. impudenter occinunt.

Seras tutior ibis ad lucernas,
Hæc hora est tua, cum furit Lyæus,
Cum regnat rosa, cum madent capilli.

XLIX. NERONIS CALIX.

Multa cadunt inter calicem, supremaque labra.

ACCVBANTI in conuiuio Neroni decidens fulgur calicem quem in manibus tenebat excussit. Philost. lib. IV. cap. XIV. συνεμβὰν γὰρ τῷ Νέρωνος ἐμπεσὼν τῇ τραπέζῃ σκηπτὸς διήλασε τὰ κύλικας ἐν χερσὶν ὄντας, καὶ ἀπελυμήνατο τὸ σῶμα τος.

APOD. Repentini sunt mortalium casus, & *quod quisque vitat nunquam homini satis cautum est in horas.* Horat. Car. II. Od. XIII.

L. NERONIS COPÆ.

Voluptates

QVOTIES Nero Tiberij Ostiam defluereat, aut Baianum sinum præternauigaret, dispositæ per littora, & ripas diuersoriæ tabernæ parabantur, insignes Ganeæ & matronarum institorio Copas imitantium, atque hortantium hinc inde vt appelleret. Suet. in Neron. XXVII. Tacitus lupanaria vocat, lib. XV. Crepidinibus stagni lupanaria astabant illustribus fœminis completa.

APOD. Baianus sinus vita est, & Copæ quidem voluptates: Nerones vero miseri voluptuarij. Stat igitur in littore voluptas mellita sirenula, & his versibus amasium compellat.

Tu si me comitare puer, non limite duro
Iam tibi decurret concessi temporis ætas,
Haud vnquam trepidos abrumpet buccina somnos,
Non glaciem Arctoam, non experiere furentis
Ardorem Cancri.

Sed current albique dies, horaque serenæ,
Et molli dabitur victu sperare senectam.
Quantas ipse Deus latos generauit in vsus
Res homini plenaque dedit bona gaudia dextra. Silius Ital. Verum, *latet anguis in herba.*

LI. Neronis Icarvs.

Ambitio.

NON est iam fabula Icarus Poëtarum, sub Nerone inuentus est qui volādi aleam susciperet: audi Tranquillū. Exhibuit & Naumachiam marina aqua innātibus belluis; Item Pyrrichas quasdam è numero Ephœborum, quibus post editam operam diplomata ciuitatis Romanæ singulis obtulit. Inter Pyrricharum argumenta Taurus Pasiphaën ligneo iuuencæ simulachro abditam iniuit, vt multi crediderunt: Icarus primo statim conatu iuxta cubiculum eius decidit, ipsumque cruore respersit. Tranquill. in Neron. xii.

Apod. Typus ambitiosi. Hoc idem fermè ipsum contigisse narrat Nicetas sub Manuele Comneno. Agarenus quippe præstigiator spectaculis Circensibus eo tempore quo Manuel Sultanum hospitio exceperat, sua sponte hippodromi turri conscensa, ampla & promissa veste, multisque finibus vndante, postquam populum variis gesticulationibus elusisset, aëri se commisit, mox decidens magno omnium risu mortuus est. Icarus Agarenus.

Quæ fuerat fabula pœna fuit.

Non dissimili facto Testudo apud Auianum dum cupit ab aquila deferri in sublime. Testudo vult fieri volucris.

Et male mercatis dum quærit sidera pennis,
Occidit infœlix alitis vngue feræ.
Tum quoque sublimes cum iam mereretur in auras,
Ingemuit votis hæc licuisse suis.

Nam dedit exosæ post hæc documenta quieti,
Non sine supremo magna labore peti.

LII. Neronis piscatio.

Commodum maiori damno comparatum: vel *Ingenio bene vtendum.*

Piscatvs est reti aureo purpura coccoque funibus nexis. Suet. in Neron. cap. xxx.

Ap. Piscantur reti aureo, qui exigua commoda magnis impensis consectantur: Et, vt ait Absalon Abbas serm. 5. de Christi aduentu, *qui ingenium suum ad Poetas, & Philosophos conuertit, quasi aureum hamum mittit in lutosum aquam, quia pro re vili in profundo detinetur: nec potest iactura lucro piscis comparari.*

Absalonis Abbatis dictū.

LIII. Nicesias Alexandri.

Adulatorum ineptiæ.

Hegesander refert Nicesiam Alexandri assentatorem, cùm Alexander à musca se punctum quereretur, id eóq. muscas grauiter abigeret; dixisse: Aliis profectò muscis, inquit, hæ quæ tuum sanguinem degustarunt, multò futuræ sunt præstantiores. Athen. lib. vi. de adulatoribus.

Ap. Adulator nullum in laudando tenere potest modum, sed frigida etiam & inepta persæpe comminiscitur, quæ quisque sani pectoris abhorreat. Verum principes hoc veneno infecti cupiunt omnes titillari, & non vident. *Pessimum inimicorum genus esse laudantes.* Cornel. Tacitus.

LIV. Pacvvii fvneratio.

Moriendum quotidie.

Pacvvivs, qui Syriam vsu suam fecit, cùm vino, & illis funereis epulis se sepeliisset quasi sibi parentaret, sic in cubiculū ferebatur à cœna, vt inter

plausus exoletorum hoc ad symphoniam caneretur:
Βεβίωκε, βεβίωκε.
Nullo non se die extulit.

APODOSIS.

Hoc quod ille ex mala conscientia faciebat, nos ex bona faciamus, & in somnum ituri læti, hilaresque dicamus,

Vixi, & quem dederat cursum fortuna peregi.
Itaque sic ordinandus dies est omnis, tanquam cogat agmẽ, & consumet, atque expleat vitam. Senec. ep. XII.

LV. PHILIPPI ASTER.

Vltio diuina insperata.

PHILIPPVS, cùm noctu sagittis stellas incessere puer soleret, à stella seu astere milite altero oculo orbatus est. ex Ptolomæo Hephestione lib III.

AP. Non sunt temere potentes irritandi: quod qui faciunt videntur in Solem spuere, & stellas sagittis incessere, inde cum minimè putant Nemesis flagello, veluti cœlesti plaga percutiuntur:

Μήδ' αὖτ' ἠλείοιο παραιθύσσειν ὁδοῦ ὀμιχεῖν. aduersus solem ne meito.

LVI. PHILIPPI VENATIO.

Generositas.

PHILIPPVS puer de nocte solebat desilientes stellas sagittis incessere, quo agnito Diognetus vates Dominatorem multorum fore adolescentem prædixit. Ptolom. Hepheſt. Phot. bib.

APOD Venantur stellas magnanimi & ad egregiarum rerum spem erecti: qui non terræ regionibus spes definiunt suas, sed Beatarum mentium Domicilium noctes diesque cogitant, atque in id omnes cogitationis impetus defigunt.

Pauci quos æquus amauit
Iuppiter, aut ardens euexit ad æthera virtus.

LVII. PHILOXENVS.

Helluo dissolutus.

PHILOXENVS hîc depingitur gracilescente in gruis speciem collo, typus edacitatis inuerecundæ. Is accusans naturam, vt diutius frueretur cibi ac potus voluptate collum sibi gruis optabat: ὠύξατό ποτε τὸν γεράνου αὐχένα ἔχειν. De hoc dici potest quod Seneca epist. CXIV. *Mœret quod magna pars suæ fœlicitatis exclusa corporis angustijs cessat.* Idem mullũ in Dionysij Tyranni cœna sibi appositum auri admouit, veluti sciscitans aliquid eorum, quæ apud Nereum fiunt, de Galatea scripturus: sed piscem iuniorem esse, & nimis paruum dixit, ideo nihil scire: inhiabat enim Dionysij mullo, qui maior erat. Ath. lib. I.

APODOSIS.

Clara est ex Icone. torquetur enim in Helluones qui omnia voluptate metiuntur.

Et quibus in solo viuendi causa palato est. Iuuenal. Satyr. II. hos Aristophanes νίκωας μεσοπήγεας, *cadauera collo tenus* appellat, quibus offerto præ ingluuie corpore pigris, & iuxta Poëtam, vino sepultis, neque pes, neque mens officium facit. Plotinus eosdem dicit ἀποδενδρωθῆναι, quod instar plantarum alimoniam tantùm attrahant, cætera sine sensu esse videantur.

LVIII. PHRYNE DELPHICA.

Voluptas consecrata.

CRATES aueam Phrynes statuam Delphis positam cum vidisset, exclamauit, Græcorum id petulantiæ throphæum esse erectum. Plut. in Fort. Alex. lib. II.

AP. Improbi non modò amant vitia, sed monumentis etiam consecrant, ad quodlibet auden-

dum

dum & audiendum proiecti. *Malorum vltimum est mala sua amare, vbi turpia non solum delectant, sed etiam placent.* Senec. epist. xxxix.

LIX. Polydamas saxi ruinam excipiens.

Temeritas.

Polydamas clarissimus athleta, qui Herculis gloria stimulatus leonem oppressit, apprehensum posteriorum pedum altero taurum constrictum diu tenuit, vt vix delapsis vngulis euaderet. Tandem nimia virium fiducia labenti saxo se obiecit, & debitas temeritati pœnas dedit. Pausan. in Eliac. libro posteriore.

Apodosis.

Temeritatis typus, τὸ μηδὲν εἰκῆ. Stob. serm. III. cap. xxxvi. Non malè exprimit hæc tabula dementem ambitiosum, qui vel ipso vitæ periculo marcescentem humanæ gloriolæ lauream nundinetur & dicat; *Ruina cadere generosa iuuat.*

LX. Procrvstes.

Hæreticus depranator.

Procrvstes qui memoratur à Plutarcho in Theseo, latro fuit omni diritate teterrimus, qui viatores suo lectulo applicare solebat, & siquidem proceriores essent, amputatione pedum decurtare, si contra breuiores, neruorum extensione lacerare. Plutarch. in Theseo.

Apodosis.

Tales omnino sunt hæretici, qui vt ad modulum prauæ mentis sacras litteras fingant, nunc demunt, nunc addunt de suo sensu, & hanc carnificinam se Spiritu sancto authore facere dictitant.

Parce sepultis.

LXI. Protogenis morosa opera, *Diligentia nimia vel protixitas.*

Apelles, cùm Protogenis opus immensi laboris ac curæ supra modum anxiæ miraretur, dixit omnia sibi cum illo paria esse, aut illi meliora. Sed vno se præstare, quod manum ille de tabula nesciret tollere. Pl. lib. 35. cap. 10.

Ap. Nocet sæpè nimia diligentia:

Τὸ μηδὲν ἄγαν ἄγαν με τίρωτει. Alphæus.

Lucerna Callimachi.

In eodem argumento est Callimachus, qui auream Mineruæ lucernã fecit toto anno ardẽtem, quamuis nihil olei affunderetur. Is enim ob morosam in expoliendis operibus industriam Κατάτεχνος dictus est. Paus. in Atticis. Apollodorus quoque fictor, iniquissimus sui iudex crebrò perfecta signa frangebat. dum artis cupiditatem satiare non posset. Plin. l. 34. cap. 9.

LXXII. Psaphon, sive Annon. *Vana gloria.*

Annon Carthaginensis supra mortalitatem nostram fastu elatus, præstantiorem de se famam euulgare statuit, quàm natura pateretur. Itaq; plurimas aues humani sermonis dociles coëmit, & in tenebris domesticorum parietum aluit, vnam cãtilenam edocens, Θεὸς ἦν Ἄννων. Quæ cùm satis eruditæ viderentur, in diuersas plagas dimisit, arbitratus hoc auium carmen de se vulgatum iri. At illæ semel alis solutæ, libertatemque adeptæ, & ad consuetum sibi victum reuersæ, naturalem cantum ediderunt, & auium modulationes recoluerunt, longo vale Annoni doctrinæque, qua in seruitute fuerant imbutæ, dicto. Ælian. lib. 14. cap. 30. Eundem Apsephan nominat Dionis Scholiastes. οὗτος ἐστὶν ὁ ἐπὶ τῶν Λιβύων βασιλέως Ἀψεφᾶ, διὰ τῶν ψιττάκων μεμη-

χαυνῶσι, ἐπαμφώων, ἢ κελαδούντων ἀφεφᾶς ἀεί. in orat. 1. de Regno.

APODOSIS.

Nec te quæsiueris extra.

LXIII. PTOLEMÆI CAMELVS NIGER.

Nouitas ingrata.

PTOLEMÆVS Lagi filius, cum aliquando duas res nouas in Ægyptum adduxisset, Camelum videlicet Bactrianam totam nigram, & hominem bicolorem, cuius altera pars planè nigra, altera autem eximiè candida erat, per totum corpus æqualiter distincta atque diuisa: congregatis in theatrum Ægyptiis, exhibuit illis cum alia multa spectacula, tùm inter postrema hæc quoque Camelum videlicet, & semialbum hominem, putauitque se magnam admirationem isto spectaculo concitaturum esse, At illi ad Cameli quidem conspectū petterriti sunt: & parum abfuit quin exilientes profugerent: quanquam ea tota auro culta atque purpura instrata erat: frænum autem etiam gemmis comparatum habebat, ex Darij alicuius, aut Cambysis, aut etiam ipsius Cyri thesauris depromptum. Ad hominis autem intuitum plerique ridebant. Alij autem etiam vt monstrum aliquod ipsum auersabantur. Lucian. contra eum qui dixerat. Prometh. es in verbis.

AP. *Ex ipso Luciano.*

Ex eo Ptolomæus intellexit se illis non adeò laudem conciliasse sibi, neque nouitatem apud Ægyptios in admiratione esse, sed præ ipsa, τὸ ἐύρυθμον ἢ ἐύμορφον, quod concinnum iustaque forma compositum esset, probari.

LXIV. Sagaris Mariadynvs.

Mollicia.

Clearchvs libro quinto vitarum narrat, Sagarim Mariadynum præ mollitie ad senectutem vsque nutricis ore fuisse cibatum, ne mandendo fatigaretur. Athen. Dipn. lib. xii.

Apod. Hoc instar adagij in delicatum puppium iactari poterit, quod Persianum illud expressisse videtur Satyra iii. v. xvi.

At cur non potius teneroque columbo,
Et similis regum pueris pappare minutum
Poscis, & iratus mammæ lallare recusas?

LXV. Selene Simonis magi.

Religio vna, reliqua spectra.

Selene mulier erat formosa, quæ cùm se spectandam ex alta turri populo Romano præbuisset, effecit suis præstigijs Simon Magus vt quot in turri fenestræ erant, tot Selenes facies apparerent. D. Clem. lib. ii. recognit. & lib. ii. constit. Apost.

Apodosis.

Vna erat Selene vera, cæteræ imponebant oculis: Sic vna solida gloria, vna sapientia, vna religio, multæ tamen specie fallunt miseros mortales. Vide.

Quid distent æra lupinis.

LXVI. Smindyrides.

Improbitas lucifuga.

Chamæleon Ponticus, lib. de voluptate, refert Smindyridem iactare solitum se viginti annis, nec Orientem Solem vidisse, nec Occidentem, idque magni ad felicitatem momenti existimasse. Athen. lib. 7.

Apodosis.

Improbi nec primos Orientis Solis iustitiæ afflatus quærunt, nec Occidentem sibi vident, sed

pectus obstruunt, quo minus cogantur admittere, atque inter tenebras sua flagitia & libidines exercēt: Κλεπτῶν γὰρ, ἡ νὺξ ἡμέρα ἀληθείας, τὸ φῶς. Euripides. Cadit etiam in voluptuarios somno & deliciis marcidos, qui paupertatem inde sibi, & magnas vitæ molestias accersunt, *Dormienti enim non conficiunt Dij*, nec immerito illis esurientibus postea dicitur:

Χειμῶνος ὀρχοῦ μὴ βοφῶς ἔχεις.

LXVII. SOTADES, ΣΩΤΑΔΗΣ.

Poetæ obscœni typus.

PRIMVS author Cinædi carminis fuit. Ἡρξε δὲ Σωτάδης μὲν πρῶτος κιναιδολογεῖν. Strab. lib. IV. p. CCCCXLVI. de eodem Martial. lib. II. ep. LXXVI.

Quod nec carmine glorior supino,
Nec recto lego Sotadem Cinædum.

APODOSIS.

Sotadeo genere sunt omnes Poëtæ obscœni, qui, quod miserum, Christiani nomine tenus impurissimorum Ethnicorum Cinædias è squallentibus impudicitiæ sepulchris eruere non verentur: quod capitale esse voluit diuinus Imperator Constantinus. Nam cum THALIAM effœminatos, ridiculosque numeros ad similitudinem Ægyptij Sotadæ conscriptos in lucem edidisset Arius, Constantinus ita rescripsit:

Victor Constantinus Max. Aug. Episcopis, & populo.

Cum Arius scriptorum & impiorum hominum consuetudinem imitetur, eandem cum illis ignominiæ, & turpitudinis notam meritò subire debet. Quemadmodum Porphyrius capitalis pietatis hostis, qui nefarios libros contra religionem Christianā nuper edebat, mercedem dignam laboribus recepit, & eiusmodi quidem, vt apud posteriora sæcula non ipse solùm maximis probris vexatus fuerit, & turpis-

Constantini edictum in obscœnos Poëtas.

sima labe infamiæ aspersus, verùm etiam impia eius scripta deleta, & penitus extincta; sic etiam visum est Arium, & eius sectatores Porphyrianos nuncupare, vt quorum secuti sunt mores, eorum etiam nomen habeant. Quinetiam si quod opus ab Ario scriptum reperiatur illud cremandum esse. (Addit) Illud etiam mandamus, vt si quis librum ab Ario compositum occultasse deprehensus sit, & eum non statim in medium adductum igne combusserit, morte mulctetur, nam mox vt comprehensus fuerit plectatur capite. Vide Socrat. lib. 1. cap. 6.

LXVIII. Stasicratis Athos.

Adulatio impudens.

Stasicrates aurum, æs, ebur, pigmenta, ligna, & cætera respuens, Athon montem efformare & elaborare studebat in Alexandri speciem: vt mare quidem ima basi attingeret, sinistra amplam admodum & ciuium multitudine abundantem ferret ciuitatem: dextra perennem fluuium erumperet ex phiala. Hic Alexander excelsos artificis spiritus admiratus iussit quiescere. Neque enim sibi vnum montem sufficere ad gloriæ monumentum existimabat, cum & Caucasum, & Tanaim, & Caspium pelagus haberet. Plut. lib. 11. de Fortit. Alexandri.

Apodosis.

Adulatores alienas prorsus species principibus affingunt. Iuuenal. Satyr. 11. v. 14.

Quid quod adulandi gens prudentissima laudat
Sermonem indocti, faciem deformis amici,
Et longum inualidi collum ceruicibus æquat
Herculis, Antæum procul à tellure tenentis.

LXIX. Themelis nobile exemplvm.

Sacerdotibus arma tractare periculosum.

CVm Ameras Tarsi Dux Sarracenorum contra Romanos cum exercitu profectus esset, atque in Herculis vicum milites prædatũ misissent, quidam presbyter, Themel nomine, sacrificium incruentum peragens, vt agnouit Sarracenorum irruptionem, relicto sacrificandi munere, ita vt erat indutus, manibus gestans Ecclesiæ mysterium, sic eos qui inuaserant propulsans, & multos vulnerauit, haud paucos interfecit, reliquis in fugã versis, & ab Episcopo interdicto ei sacrificandi munere, postquam non impetrauit veniã, ad Agarenos se contulit, & Christianam fidem eiurauit, atque cum ipsis egressus, non solum Cappadociam, & finitima loca vexabat, sed etiam vsque ad Asiam minorem peruenit, & quanta detrimenta intulerit, nec scribere quidem nobis fas est. Baron. ad ann. Christ. 957. ex Curopalate.

Apodosis.

Fœlicior ille si fuisset
Doctus soluere vincla quæstionum
Et verbi gladio secare sectas. Sidonius.

LXX. Theophylactvs Hippomanes.

SACERDOS IMPIVS.

Ab ara ad haram.

THeophilacto Patriarchę Constantinopolit. qui ad furorem vsque alendorum equorum cupiditate flagrauit, quorum duo millia habuit, sacra peragenti magna illa quinta sacræ Cœnæ die, & preces mysteriorum legenti, ministrum illum, ferunt, cui fuerat equorum commissa cura, nuntium attulisse maximè insignem illã Phorbantem equam, addito nomine peperisse; Et illius præ nimio gaudio quod reliquum sacrificij vtcumque peracto, cursu

ad ſtabulum contendiſſe, conſpectoque nato pullo ad magnum templum redijſſe vt abſolueret Sanctæ Dei & Saluatoris noſtri paſſionis hymnum. Curopalates, & Baron. ad annum Chriſti 956.

APOD. Huic verè mens fuit quod diſertè à Græcis dicitur: ἐν τοῖς τ φατνίων βοσίοις.

LXXI. THOMYRIDIS FACTVM.

Curioſitas & vanitas ſcientiarum punita.

THOMYRIS Nymphę filius, & Rex creatus à Scythis, propter artis peritiam cum Muſis contendit pignore propoſito, nempè ipſarum Muſarum coniugio, ſed ab ijs ſuperatus oculis orbatur. Phot. bibl. ex Conone.

APODOSIS.

Non temere in ſcientijs inſaniendum, nec irrumpendum impudicè in adyta ſapientiæ. Βέλτιον ἀγνοεῖν καλῶς, ἢ εἰδέναι κακῶς. D. Chryſoſt. de Fato. homil. LXV.

LXXII. THRASYLLVS.

Dines anarus.

THRASYLLVS Æxoneus inaudito quodam dementiæ genere laborauit, nam vrbe relicta migrabat in Piræum, quumque ibi habitaret, omnes naues, quæcumque in eo ſubducerentur, ſuas eſſe putabat, & in album referebat, ſicque dimittebat eas. Quod ſi quæ ſaluæ, & integræ in portum ingrederentur, ſupra modum gaudebat. Multos autem annos hoc morbo tenebatur. Demum frater eius profectus è Sicilia, tradidit eum Medico vt ſanaretur, atque ſic eum reliquit vecordia. Sæpiſſimè igitur ſuæ in amentia oblectationis mentionem faciebat, & ſe nunquam cumulatius gaudium percepiſſe dictitabat, quàm cùm vidiſſet naues ſeruari, quæ tamen ad ſe nihil pertinerent. Ælian. lib. 4. Var.

hist.cap.25.

APODOSIS.

Icon est diuitum auarorum, quos dulci cupiditate ebrios tenet auaritia. Vident illi aurum, & argentum factum, infectum, stragulam vestem delicatam, currus auratos, villas, horrea, apothecas, & sua esse opinantur, longè opinione decepti: nam vix oculos huiusmodi spectaculis pascunt, cùm à se ad alienos heredes transuolant. At demum intelligunt se opinione beatos fuisse.

Et vigil elapsas quærit auarus opes.

LXXIII. TIMOTHEI TEMPESTAS.

Orator parùm vehemens.

TEMPESTATEM in Nauta descriptam à Timotheo Dorion tibicen cùm irrideret, in feruente cacabo se vidisse dixit vehementiorem. Athen. lib. VIII.

APODOSIS.

Cadit igitur παροιμία in oratorem parùm vehementem qui res grandes culpa ingenij & langore styli deterat modestè. Horat. lib.1. Carm. Od.VI.

Nec sæuam Pelopis domum
Conamur tenues grandia: dum pudor
Imbellisque lyræ musa potens vetat
Laudes egregij Cæsaris, & tuas
Culpa deterere ingenij.
Quis Martem tunica tectum adamantina
Dignè scripserit? aut puluere Troico
Nigrum Merionen? aut ope Palladis
Tydidem superis parem.

LXXIV. TRIREMIS AGRIGENTINA.

Ebrietatis typus.

TIMÆVS Tauromenites domum quandam Agrigenti triremē ea de causa vocatam fuisse

narrat. Iuuenes quidam in ea temulenti vsque adeò dementati sunt, vino æstuãtes, vt in triremi nauigare se crederent, horrenda tempestate in mari iactata, tantúmque è mentis potestate moti sunt, vt domus vasa omnia, & stragula foras eiicerent, velut in mare, nauis, quam tempestas affligebat, vt illis videbatur, exonerandæ causa. Postridiè verò profectis ad illas ædes prætoribus, inclinati iuuenes adhuc nauseabundi, iis qui interrogabant magistratibus responderunt, tempestate se vexatos nauis alleuandæ causa sarcinas deiecisse in mare. Mirantibúsque prætoribus tantum stuporem, vnus qui ex iis natu maior videbatur: Ego, inquit, viri Tritones, sub infimo nauis tabulato, quam maximè licuit abditus, iacui. Postremò, seruati, statuas inter deos marinos promiserunt iudicibus. Athen. lib. 11.

APOD. Ebrietas mentem stupore confundit, & nouos mundos fingit, nouas rerum species, noua monstra.

Cùm vini vis penetrauit
Acris, & in venas discessit diditus ardor:
Consequitur grauitas membrorum, prægrediuntur
Crura vacillanti: tardescit lingua, madet mens:
Nant oculi: clamor, singultus, iurgia gliscunt.
Lucret. lib. 3.

LXXV. TRIVMPHVS CALIGVLÆ.

Vana gloria, seu res humanæ.

CALIGVLA, deficiente belli materia, paucos de custodia Germanos traiici, occulíque trans Rhenum iussit; ac sibi post prandium quam tumultuosissimè adesse hostem nunciari. Quo facto proripuit se cum amicis, & parte equitum Prætorianorum, in proximam syluam: truncatísque arboribus, & in modum trophæorum adornatis, ad lumina re-

uersus, eorum quidem, qui sequuti non essent, timiditatem & ignauiam corripuit: comites autem, & participes victoriæ nouo genere, ac nomine coronarum donauit; quas distinctas Solis, ac Lunæ, syderúmque specie exploratorias appellauit: & cæt. planè Caligula digna. Postremò quasi perpetraturus bellum directa acie in littore Oceani, ac balistis, machinísque dispositis nemine gnaro ac opinante quídnam cœpturus esset, repentè vt conchas legerent, galeásque, & sinus replerent, imperauit. spolia Oceani vocans Capitolio Palatióque debita. Et in indicium victoriæ, altissimam turrim excitauit, ex qua, vt ex Pharo noctibus, ad regendos nauium cursus, ignes emicarent. Pronuntiatóque militi donatiuo centenis viritim denariis, quasi omne exemplum liberalitatis supergressus: Abite, inquit, læti, abite locupletes. conuersus hinc ad curam triumphi, præter captiuos, & transfugas Barbaros, Gallorum quoque proceríssimum quemque, &, vt ipse dicebat, ἀξιοθεάμβητον, ac nonnullos ex principibus legit ac sepositi ad pompam, coëgítque non tantùm rutilare, & submittere comam, sed & sermonem Germanicum addiscere, & nomina Barbarica ferre. Tranquil. cap. 45. 46. 47.

APOD. Quis risum teneat de triumphatore illo hypobolimæo audiens? Nùm verò similes sunt res humanæ, in quibus & species, & tituli, & tumultus multus, cùm ipsæ sint planè nihil?

Heu primus quis fuit ille,
Auri qui pondera tecti
Gemmasque latere volentes
Pretiosa pericula fodit? Boët. Metr. 5. lib. 2.

LXXVI. TROPHÆVM THEBANORVM ÆREVM REPREHENDITVR.

Inimicitias æternas esse non debere.

CVM Thebani Lacedæmonios bello superauissent, & ferè mos esset Graiis, cùm inter se bellum gessissent, vt ij qui vicissent, trophæum aliquod statuerent, victoriæ modo in præsentia declarandæ caussâ, non vt in perpetuum belli memoria maneret, æneum sustulerunt trophæum. Accusantur apud Amphictionas, id est apud commune Græciæ concilium, quòd æternum inimicitiarum monumentum, Graios de Graiis statuere non oporteret. Cic. 2. de Inuentione.

APODOSIS.

Pudeat Christianos qui æternæ inimicitiæ scelerata figunt trophæa.

Crudelitatis genus est vltra naufragiũ velle desæuire. Cassiod. 4. Var. 7.

LXXVII. VALERIA DENTATA.

Calumnia.

VALERIA cum dentibus nata exitio ciuitati fuit, in quam deportata est. Plin. lib. VII. c. 16.

APODOSIS.

Exitiales sunt hominum generi, qui vix nati iam mordere famam bonorum & lacerare incipiunt. Quamobrem periculum est ne in quamcumque deuenerint ciuitatem aut hominum cœtum, maledictorum virus effundant, & in perniciem bonorum grassentur, ὡς ἄρα ἐδέν τι διαβόλε γλώσσης χεῖρον ἐν ἀνθρώποις ἕτερον κακόν.

LXXVIII. ZOROASTRES AB ASTRIS INCENSVS.

Scrutator maiestatis oppressus.

ZOROASTRES, qui ita appellari voluerat, cùm prius Zarades diceretur, se ζῶον ἄστρων ia-

ctitans, dùm curiosius vim cœli & astrorum scrutari conatur, ab iisdem incensus est.

APODOSIS.

Procul à Ioue, & fulmine. Cadit in hoc argumentum quod habet Nicetas de Theologis Græcis, qui cùm curiosius de incarnatione apud Comnenum Imperatorem disputarent, repentè alieno anni tempore ingens tonitru exauditum est tanto fragore, vt nonnulli in terram collaberentur, tum Elias aperto libro de terræ motibus & tonitruis, scriptum inuenit, πῶσις σοφῶν. Casus sapientum.

LXXIX. PES LIGNEVS IN AVREA CREPIDA.

Vanitas misera, & inepta.

FVIT in Asia vir opulentus, cui calamitoso casu, cùm per niuem iter faceret, putrefactus frigore vsturis vterque pes deperierat. Ille tàm miserabilem fortunam expertus infelicitatem solari cupiens, ligneos pedes truncis accommodabat, ac calceis indutus, vndique seruis innixus incedere gaudebat. Vbi hoc insuper ridiculum comminiscebatur: Crepidas pulcherrimas semper & nouas, cura erat summa mercari, vt ita calceis speciosis ligna sua, nempe pedes, conspicuos faceret. Lucian. aduers. indoct.

APODOSIS.

His assimilia facere dicit, qui cùm sint clauda mente, & siculneis sensibus χωλὴν ἢ συκίνων γνώμην ἔχοντες, vestibus, libris, ædibus speciosis, & reliquo rerum humanarum choragio studeant enitere.

PARABOLARVM HISTORICARVM LIBER QVINTVS.

RITVS GENTIVM.

I. ÆGINETARVM SEPVLCHRVM.

Hypocrisis, vel Arrogantia.

ÆGINETÆ, cùm erubescerent se abfuisse à prælio Platæensi, suis mortuis, qui nulli erant, sumptuosi operis sepulchrum excitarunt, vt apud posteritatem fortitudinis laudem captarent. Vide Herod. lib. IX.

APOD. In eos, qui speciosis titulis ornant parietes, cùm ipsi fumus sint, & nihil: quos diserte ait Plato, Περιγεγράφω τοίχους κεκτημένους τὸ φρόνημα. Infra cinerem etiam superbire

II. ÆGYPTIORVM FVNERATIO.

Gulæ detestatio

ÆGYPTII, quoties medicatum aliquod funus apparabant, ex primis nobilitate mortuum condientes, seorsum eximebant ventriculum, eúmq; in arcula seponebant, deinde cùm pollinctor elato funere cadauer ad Solem conuertisset, defuncti no-

mine Solem cœlestéſque omnes insigni elogio contestabatur: Sol rerum domine, voſque cœlites, qui mortalibus lucis vſuram largimini, me accipite, & cœlestibus contubernalem addite, equidem piè, ac religiosè numina à maioribus mihi commonſtrata ſemper dum vixi excolui, genituræ meæ authores ſemper honoraui, hominem occidi neminem, aut depoſito fraudaui, nec aliud quicquam infandum patraui. quod ſi quid à me patratum eſt edendo, bibendóve, quod non oportuerit, id omne non mea, ſed huius cauſa commiſſum eſt, ſimúlque cum dicto arcam in qua ventriculus erat conditus in profluentem proiiciebat, corpus reliquum vt purum & labis immune condiens. Plutarch. in conuiuio ſeptem ſapientum. τὸν νεκρὸν ἀνατέμνοντες ἔδειξαν τῷ ἡλίῳ, εἶτα ἀπὸ τοῦ μὴ εἰς τὸν ποταμὸν καταβαλόν.

APOD. Hac parabola gulæ pernicies, & deteſtatio pulchrè ſignificatur.

Obſequium ventris mihi perniciosius eſt. Horat. Sat. 7. lib. 2.

III. ÆGYPTIORVM SCELETVS
Mortis memoria.

CIRCVMFEREBATVR apud Ægyptios inter pocula ſceletus, hoc eſt, corporis oſſea dumtaxat compage extantis effigies, in memoriam Manerotis Iſidis (vt aiunt) alumni quem annis innocentibus immatura morte fata præripuerunt. Herod. lib. II. Petronius in Satyrico huiuſce moris quoque meminit, & verſus affert non illepidos, qui in hoc ſpectaculo cantarentur.

Eh-u nos miſeros quàm totus homuncio nil eſt
Sic erimus cuncti poſtquam nos auferet orcus,
Ergo viuamus dùm licet eſſe benè.

Nec vacat etiam illud antiquæ Philoſophiæ myſte-

riis, quod Romani ex Numæ institutis eandem deam nuptiarum simul & funerum præsidem fecerint Venerem, quæ alio nomine dicitur Libitina, vt innenirent φθαρτὸν εἶναι τὸ γυναικὸν, & ianuam mortis ipsam fermè vitam esse. Delphis quoque, simulachrum Veneris sepulchralis, Ἀφροδίτης ἐπιτυμβίας, cernebatur Plutarch. in ῥωμαϊκ.

Venus sepulchralis.

IV. ÆTHIOPVM CHRISTIANORVM MOS.

Παύτα Κόνις.

ÆTHIOPVM Christianorum maioris ordinis Antistitibus, non crux modò, sed vas etiam aureum terra refertum præferri solet, vt hoc inspectum homines suæ admoneat mortalitatis. Sabell. lib. 4. cap. 4.

APOD. Hoc symbolo significatur conditionis humanæ fragilitas, & nostra mortalitas. Rectè in veteri quodam Epitaphio quod citatur à Delrio in adagialibus sacris homo appellatur *Vas Cinerum.*

Dic homo vas Cinerum, quid confert flos facierum?
Copia quid rerum? mors vltima meta dierum.

V. ÆTHÆVS VENATOR.

Opera irrita.

ÆTNÆI venatores, quasi inuitâ Dianâ venentur, captant semper, capiunt nihil. Nam vt Sicilia vndique vernat floribus eorumdem fragrantia canis alioqui sagacis, nares ita hebetantur, vt odoratu carere videatur. Vide Cæl. Rhodigin.

APOD. Egregiè cadit in concionatores, qui apud delicatos, & voluptuarios homines agunt. Ex quo fit, vt vernantium illic deliciarum lasciuia, non modo homines oblectati à rebus seriis abducantur: sed ipsorum doctorum langueſcat industria. malè cum austeritate virtutis, & compunctione cordis, congruunt deliciæ. Ἀδύνατον αἷα μίξαι ὕδατι πῦρ, ὕπνος, οἶμαι, πηγῇν,

ἡσυχὴν, καὶ κατάνυξιν. S. Chrysost. lib. 1. de compunctione cordis.

VI. ÆGYPTIORVM SAIREI.

Natalis Christi typus.

FESTVM erat apud Ægyptios, quod Sairei siue festum lætitiæ nominabatur, in honorem Serapidis, quem Solem interpretatur institutum. Hoc, opinor, lucem solemni gratulatione salutabant. meminit Plutarch. in Isde & Osiride. ἐπὶ τὴν ἑορτὴν ἄγουσιν οἱ τὰ χαρμόσυνα Σαΐρεα καλοῦσιν.

APOD. Verè χαρμοσύνης lætitiæ festum est Natalis Domini, quo dissipatis errorum tenebris, nobis prima Christianæ lucis crepuscula illuxerunt. Idcirco à D. Chrysostomo dicitur hom. xxxi. de beato Philogono. ἡ πασῶν ἑορτῶν σεμνοτάτη, καὶ φαιδροτάτη, ἣν ἂν αὖ τις ἁμάρτοι μητρόπολιν πασῶν τῶν ἑορτῶν εἰπών, *omnium solemnitatum augustissima & maximè stupenda, quam haud errarit qui metropolim festorum omnium dixerit.*

VII. ÆGYPTIORVM VICTIMA.

Puritas.

SACERDOTES Ægyptiorum, si vnum dumtaxat pilum in boue nigrum viderint, immundum censent. Herod. lib. II.

APOD. Hæc parabola è sacris Ægyptiorũ deducta, significat sinceram cordis munditiem, in quo nihil sit fucatum. Oportet ad numen accedentes cithari piscis cor habere, τὴν καρδίαν λευκὴν καὶ πλατεῖαν.

VIII. ÆTHIOPES SOLEM ORIENTEM DETESTANTVR.

Improbi osores virtutis.

ÆTHIOPES nonnulli Orientem Solem detestantur, & eo emergente in paludes se con-

dunt. Strab. lib. XVII. num. DIXV.

APOD. Improbi lucem virtutis & bonorum operum non ferunt.

Κλεπτῶν γὰρ ἡ νὺξ, τῆς δ' ἀληθείας τε φῶς. Furum nox est, lux veritatis. Euripides. Sic in fabula Ranæ Solis nuptias execrantur:

Clamorem Ranæ sustulere ad sidera.
Conuitio permotus quærit Iupiter
Causſam querelæ, quædam tum stagni incola.
Nunc (inquit) *omnes vnus exurit lacus,*
Cogitque miseras arida sede emori:
Quidnam futurum est si crearit liberos.

IX. ÆTHIOPVM CADAVERA.

Hypocrisis.

ÆTHIOPES exsiccata cadauera gypso inducunt, pingunt, & cippo vitreo operiunt, quid ornatius? imo quid turpius? Herod. lib. III.

APOD. Magnifici tectoriis hypocritæ celant vitia, quos ideò Christus Dominus sepulchra dealbata nobili icone denominat. Sed viperæ in auro quoque & electro sepultæ hanc vanitatem redarguunt.

Flentibus Heliadum guttis dum vipera serpit,
Fluxit in obstantem succina gemma feram:
Quæ dum miratur pingui se rore teneri,
Concreto riguit victa repente gelu.
Ne tibi regali placeas Cleopatra sepulchro,
Vipera si tumulo nobiliore iacet. Martial. epigr. lib. 4.

X. AGRIOPHAGORVM, ET SAMBRORVM REX.

Vigilantia, & ratio libidini subiecta.

OCCIDENTEM versus Agriophagi tenent, qui solas Pantherarum & Leonum carnes edunt, rege præditi, cuius in fronte oculus vnus est. Sambris verò proximi summam regiæ potestatis

Cani tradunt, de cuius motibus quidnam imperitet augurantur Solin Polyhist. pag. 93. edit Pict.

APOD. Illi regem Imperij oculum demonstrant, quem ἀκοίμητον, & perspicacem esse oportet. Hi omnino barbari, qui se à cane regi patiuntur, depranatos homines ostendunt, qui abiecto rationis gubernaculo libidini obtemperant.

Nil tibi concesit ratio?

XI. ALBANORVM MORTVI.

Hæreticorum exequiæ.

APVD Albanos piaculum est, curam suscipere, aut mentionem facere mortuorum. Strab. lib. 11. cap. 347. num. 10.

APOD. Barbaris Albanis sunt similes, qui neque pro defunctis orari, neque vlla pietatis officia curare volunt. *Sancta & salubris est cogitatio pro defunctis exorare, vt à peccatis soluantur*, Machab. August. lib. 1. de Ciuitate Dei cap. XIII. *Non ideò tamen contemnenda & abijcienda sunt corpora defunctorum, maximéque iustorum, atque fidelium, quibus tanquam organis & vasis ad omnia bona opera sanctus vsus est spiritus.* Ad hæc Cassiod. lib. VI. Var. 8. *Defunctorum quietem sacram quietem, æquabilia iura tuæ conscientiæ commiserunt, ne quis vestita marmoribus sepulchra nudaret, ne quis columnarum decorem irreligiosa temeritate præsumeret, ne quis cineres alienos, aut longinquitate temporis, aut voraci flamma consumptos scelerata perscrutatione detegeret, ne corpus, quod semel reliquerat molestias mundanas, humanas iterum pateretur insidias.*

Lacedæmonij cum Messeniis pugnantes, non de salute, sed de sepultura solliciti, tesseras insculptis suis & Patrum nominibus, dextero brachio deligarunt, vt si omnes aduersum prælium consumpsissent, & temporis spatio confusa corporum lineamenta es-

sent ex indicio titulorum tradi sepulturæ possent. Iustin. lib. 3.

XII. Albanorvm victima.

Improborum fœlicitas.

Albanorvm multi diuino, vt arbitrabantur, sed verè dæmoniaco instinctu correpti vaticinantur. Qui verò eorum furore vehementiore agitatus solus per syluas vagatur, hunc comprehensum sacerdos, sacra vincit catena, & opiparè per illum alit annum. Productus deinde ad rem sacram vna cum aliis victimis mactatur vnguentis delibutus. Strab. lib. 11.

Apodosis.

Impij quasi victimæ Albanorum potant, olent æternis suppliciis destinati. Minutius Felix in Octauio.

Miseri quibus vltimus instat
Ille dies, festa velantur fronde per vrbem.

XIII. Æneanes, Aineianes.

Auari.

Illi sibi ex oraculo persuadebant fore, vt patriam terram amitterent, si particulam aliquam largirentur. Plut. in quæst. Græc. 14.

Apodosis.

In auaros qui pecuniam recondunt, & nemini largiuntur, non secus ac si in vncia donanda ex asse bona essent amissuri. Et ita quidem clausos omnibus volunt benignitatis fontes, vt quod est in sordidi charactere apud Theophrastrum, μήτε ἄλας χρόνῳ, μήτε ἐλλύχνιον: neque salem aliis commodent, neque ellychnium.

Tibi dico auare gaudium heredis tui:
Qui tristis audis Musicum citharæ sonum,
Quem tibiarum macerat iucunditas,

Opsoniorum pretia cui gemitum exprimunt:
Qui dum quadrantes aggeras patrimonio
Cælum fatigas sordido periurio,
Qui circumcidis omnem impensam funeris
Libitina ne quid de tuo faciat lucrum. Phædrus lib. 4.77.

XIV. Æneani patria est Noverca.

Soli natalis odium.

VIRGINES ijs, qui Cassiopæam bouem ducebant, solebant acclamare:

Μήποτε νοσήσαντε φίλω ἐς πατρίδα γαῖαν.

Nunquam redeatis dilectam in patriam terram.

Et id sibi lubenter acclamari audiebant propter terræ duritiem, & sterilitatem. Plut.

APOD. In eos qui patriam lubenter relinquunt alibi melius victuri.

Omne solum forti patria est, vt piscibus æquor.

XV. Angylæ.

Impietas.

ANGYLÆ solos colunt inferos. Fœminas suas primis noctibus nuptiarum adulteriis cogunt patere, mox ad perpetuam pudicitiam legibus stringunt seueriſſimis. Solin. Polyhist. pag. 97.

APOD. Typus impietatis expressus, si addas Valerij Flacci lemma,

Aliis Rex Iupiter oris.

XVI. Aquinatorvm Regvm Imperivm.

Inconstantia rerum humanarum.

ASTRÆVS oculorum suorum incremento atque decremēto, lunæ designabat alterationes, inde Aquitanis Regibus charissimus fuit, quòd contentionem inter eos dirimeret, qui iuxta lunæ vicissitudines succedebant imperio. Antonius Diogen.

APODOSIS.

Res humanas luna mutabiliores perpetua vertigine alternat inconstantis fortunæ rota. Cuius lubrica si scire quisquam velit quam varia sint & assidua, arenarum numerum idem iam despiciens, & montium pondera scrutari poterit. Amm. Marcell. lib. XIV. Phil. lib. de mundi opificio, ἐδὲν ἐν γένεσι βέβαιον, τροπὰς ἢ μεταβολὰς ἀναγκαίας τὸ ὅλον δέχεται. Nihil in rerum natura firmum est; mutationes, & vicissitudines necessarias res humanæ habent.

XVII. ARABIÆ SACRI.

Castitas Sacerdotum.

FERVNT non amplius esse CCC. familias in Arabia, quæ commercium thuris exercent, & id iuris per successiones sibi vendicent. sacros ob id vocari thurilegos, nec congressu feminarum funerumque cum incidant eas arbores aut metant, pollui. Plin. hist. lib. XII. cap. XIV. Pene simile habet de cinnamomo Æthiopum Solinus.

APOD. Castos esse oportet qui orationes thymiama Dei offerunt.

Casta placent superis.

Ambrosius Petro Subdiacono Siciliæ: Nullus debet ad altaris mysterium accedere, nisi cuius castitas ante susceptum mysterium, fuerit approbata.

XVIII. ARGIVORVM ΤΡΙΣΤΙΚΑ.

Viri muliebres.

ARGIVÆ mulieres cum Telesilla Duce contra Cleomenem Lacedæmoniorum regem in suæ vrbis obsidione fortiter pugnassent, bellicis monumentis honestatæ, id insuper habuerunt, vt quotannis ὑβρισμὸν celebrarent, in quibus chlamydatæ mulieres incedebant, viri pallis muliebriter induti cernebantur. Plutarch. in Argiu. ibidem.

APOD. Parabola suggillat viros muliebri animo. ἐχαΐδας ἐν ἐτ' ἐχαΐς.

Vos etenim Iuuenes animum geritis muliebrem,
Illaque virgo viri.

Immane templum (vt ait Accius) obuallatum ossibus, sed sine animo, sine quo anima est nihil.

XIX. ARIANVS SPONSVS.

Labor ante fructum bonorum.

APVD Arianos (populi sunt Persarum finitimi) nemo vxorem ducit, nisi prius hostis amputatum caput detulerit ad regem, Rex caluaria in regio thesauro posita linguam minutatim secans, cum farina miscens prius degustatam, ei qui attulit, & familiaribus edendam præbet. Strab. lib. xv.

APODOSIS.

Τῆς δ' ἀρετῆς ἱδρῶτα θεοὶ προπάροιθεν ἔθηκαν
Ἀθάνατοι.---- Hesiod.

Dij inquit, sudorem posuerunt ante virtutem, & laborem ante fructum voluptatis.

XX. ATHENIENSIVM IVDICVM CRVENTA SVBSELLIA.

Iudiciorum circumspectio.

ATHENIENSES vt innumeros in re iudiciaria ritus, tùm illum non postremum habuerũt, quo ante iudicum consessum porcellum mactari iubebant, tanquam expiatoriam victimam; mox rore sanguineo sedilia leniter respergi veteri consuetudine receptum erat. Vide Sigon.

APOD. An idcircò sanguini insidebant, vt memores essent se de vita & sanguine hominis cernere, quem si iniustè profunderent, scirent se ita respersum iri hoc cruore vt subsellia in quibus sedebant porcelli sanguine.

Ὀμμα δίκης καθορᾷ πάντα τὰ γιγνόμενα.

XXI. Boeticorvm Oracvlvm.

Consilium malum consultori pessimum.

Boeotis Oraculum sciscitantibus, antistita respondit, ἀσεβήσοντας εὖ πρήξειν. rebus vsuros secundis si impiè agerent. quo accepto mulierem in rogum coniiciunt, rati si oraculum mala fide edidisset, hanc pœnam demereri: si bona, se ex oraculo facturos, cremantes sacerdotem, quod maximè impium videbatur. Strab. lib. VIII.

Apodosis.

Exuritur quæ Colchicum dedit impietatis: sic

Sæpe in magistrum scelera redierunt sua.

XXII. Balearicorvm Victvs.

Labor ante fructum bonorum.

Balearici funditores sunt supra cæteros insignes, vt qui tres fundas circa caput gestant, ad omnimodam iaculorum emissionem, neque pueruli panem alia conditione dare solent, quàm si funda scopum tetigerint. Strab. lib. 3.

Apod. Vigilando, agendo, benè consulendo, prosperè omnia cadunt: mala mille hominem affligunt, cui segne & inutile corpus: neque vnquam ignauia immortalis factus est. Saluſt. Philo. ἀρχὴν γὰρ, εἰ δεῖ τ' ἀληθὲς εἰπεῖν, πάντος ἀγαθοῦ, ἡ ἀρετὴ πᾶσιν ὁ Θεὸς ἀνέδειξεν ἀνθρώποις, πόνον, Omnis felicitatis, omnisque virtutis principium, si verum dicendum est, laborem Deus ostendit mortalibus: addit, sicut sine luce videre non possumus, quia nec colores, nec oculi ad videndum sufficiunt: hanc enim ceu vinculum natura præparauit, quo coaptaretur colori oculus: nam in tenebris venter suam vim exerit. Eodem modo, τὸ τῆς ψυχῆς ὄμμα τῇ κατ' ἀρετὴν πρᾶξιν οὐκ ἂν καταλαμβάνεσθαι δύναιτο, μὴ προσχρησάμενον ὥσπερ φωτὶ συνέργῳ τῷ πόνῳ. Animæ oculus nullam virtutis actio-

nem potest attrectare, nisi à labore, seu luce adiutus. Philo. lib. de sacrif. Abel, & Caini, edit. Coll. Allob. pag. 140. Et hic plura habet de labore.

XXIII. Barbarorvm novi orbis mos.

Illiberalitas erga Deum.

Barbari in nouo orbe inueniuntur, qui patria veteramenta, hoc est, detritos calceos, montibus & viis dedicant, vt prosperum iter obtineant. Ex hist. de nouo Mundo.

Apodosis.

Sordidi sunt & illiberales, qui ætatis primitias mundo & voluptatibus mancipant: Reliquias demum vitæ, quasi veteramenta Deo consecrant. Quid est hoc aliud quàm quod aiebat Phryne, πύγην ἢ κάλλος πωλεῖν. Fœcem pulchritudinis vendere?

Vdum & molle lutũes, nunc nunc properandus, & acri
Fingendus sine fine rota.

XXIV. Brachmanvm avditorivm.

Modestia discentium.

Avditori Brachmanum non licet nec loqui, nec screare, aut exspuere, alioqui per diem illum cœtu excludi vt incontinentem ferunt. Strab. lib. xv.

Apodosis.

Ex eo reuerentiam discant adolescentes maximè in sacris, & scholis, quibus calor ætatis non sinit seruare modum.

Γλῶσσαν μὲν ἀρχήν, χεῖρας δ' ἐχεμάπην φέρειν.

XXV. Cavniorvm Theomachia.

Impietas.

Cavnii sumptis hastis aërem ferientes ad Calyndices vsque montes se peregrinos Deos expellere dictitabant, quorum iam sacra eran t pertæsi, cùm anteà recepissent. Herod. lib. i.

APODOSIS.

Quid est aliud pugnare cum Deo, quàm diuinæ voluntati resistere? Talis ille Amycus apud Valerium Flaccum Argonautic. lib. 4.

fuga sub terras, fuga nulla per oras,
Nec lachrymæ, nec forte preces, superiue vocati
Pectora nostra mouent: aliis Rex Iuppiter oris.

XXVI. CERCETVM NAVICVLARII.

Magistratuum ignauia castigata.

CERCETES, vt rem nauicularian magnificiunt, ita in pigros nautas seuerè animaduertūt. Nam si quis scaphā regens aberrarit, & vectores in discrimē adduxerit, hunc singuli accedentes conspuūt, & omni contumelia afficiunt. Nicolaus Damascenus de moribus Gentium.

APODOSIS.

Pastores & magistratus significantur, qui si Reip. vel Christianæ vel ciuilis clauum cui sunt affixi, bene feliciterque rexerint, magnam laudem consequentur: Sin autem negligentia salutem animorum vel popularium suæ fidei commissam produnt, æternas ignominiæ notas subeunt.

Μίγιστα τῶν ἐν ἀνθρώποις ὄφελ δῶρα Θεῦ, παρὰ τὸ αὖθις δεδομένα φιλανθρωπίας, ἱερσύνη τε καὶ βασιλεία, inquit Iustinian. in authentic. idque ad tutelam & salutem mortalium, non ad socordiam.

XXVII. CHALCIDICÆ COENÆ PROOEMIA.

Exordia vel initia splendida.

HEGESANDER refert, Dromeum parasitum, cuidam interroganti, an cœnæ lautiores essent in vrbe, an in Chalcide: respondisse, proœmium cœnarum in Chalcide elegantius, ac iucundius esse, quàm totum vrbis apparatum: τὸ προοίμιον τῶν ἐν Καλχίδι δείπνων χαριέστερον εἶναι τῶν ἐν ἄστει παρασκευῆς.

APODOSIS.

Exordia sæpè plus habent elegantiæ, quam reliquum corpus orationis, initia plerumque splendida, aut actionem, aut rem, aut topus totum superant: imò multi postquam feliciter incœperunt, veluti hebescente industria media & finem corrumpunt.

In fine ne corrumpas.

XXVIII. CIMMERII. KIMMEPIOI.

Vitiorum propriorum ignoratio.

CIMMERII non modo tenebris oppleti sunt, sed & Solem in mundo esse, & alijs lucere negant. Plut. de superstit. 295.

Quod remitteba-tur ad hunc locum de Crocodilo, & Scorpio, vide suo ordine in animalibus.

APODOSIS.

Nemo se auarum intelligit, nemo cupidum: Cæci tamen ducem quærunt: non sine duce erramus, & dicimus: Non ego ambitiosus sum, sed nemo aliter Romæ potest viuere. Senec. ad Lucill. ep. 50.

XXIX. CLIMACIDES. KAIMAKIΔEΣ.

Adulatio turpis & seruilis.

SYRIÆ mulieres vilissimæ conditionis, quæ Cypriorum Regum vxoribus in rhedam ascensuris dorsum sternebant: τὰς γυναῖκι τ βασιλέων ἀναβαίνειν ἐπὶ τὰς ἁμάξας, δι' αὐτῶν ὡσ καταπλινόμεναι παρεῖχον. Plutarch. de discernendis amic. ab adulatorib. Vide Athen. lib. VI.

APODOSIS.

In turpissimos adulatores, qui indecorum nihil, aut facere se putant, aut pati, modo dominorum libidini placeant, quo ventris impudentiæ faciant satis. Bene Leo apud Auianum cani lauticias herilis mensæ iactanti:

Vade aut & meritis nodum cernicibus infer,
Compensentque tuam vincula dura famem.

At mea cum vacuis libertas redditur antris,
Quamuis ieiunus quælibet arua peto.
Has illis epulas potius laudare memento,
Qui libertatem præposuere gulæ.

XXX. CNIDIORVM ORACVLVM.

Nouitatis odium seu leges antiquæ seruandæ.

CNIDII cum Isthmum ad insulam efficiendam perfodere tentarent, responsum acceperunt ab oraculo Delphico:

Ἰσθμὸν δ' μὴ τυγχῶτε μηδ' ὀρύσσετε,
Ζεὺς γὰρ κ' ἔθηκε νῆσον εἰκ' ἐβούλετο.

Isthmum ne molibus erigite, ne fodite, Iupiter enim insulam feciſſet ſi vtique voluiſſet. Herod. lib. 1.

APODOSIS.

Standum Dei ordini, & veteribus inſtitutis: nihilque temerè nouandum eſt,

Moribus antiquis res ſtat Romana virisque,
Nam hi mores maiorum laudant,
Eosdem lutilant quos laudant. hisce ego te artibus gratiam
Facio, neu colas, neu imbuas ingenium, meo modo, & moribus
Viuito antiquis: quæ ego tibi præcipio, ea facito nihil ego istos
Moror facetos mores, & turbidos, quibus boni dedecorant ſe. Plautus in trinumuiro.

XXXI. CORINTHIORVM RITVS IN CREANDO DVCE.

Ianua gloriæ Humilitas.

MEMORATV digna ceremonia, qua Corinthij ſibi Archiducem creant: eſt patens vallis ad Vittum oppidum, nec procul hic eſt marmoreus lapis in patentibus pratis erectus: hunc cum

Dux creandus est, rusticus hereditario iure occupat, ad dexteram bouem habens fœtam nigri coloris, ad læuam equa illi sistitur strigosa, macieque insigni, frequens circa populus, agrestiúmque turba ingens, dux inde futurus ex aduerso mouet purpuratorum multitudine septus, præcedunt principatus signa, omnesque in toto comitatu egregiè culti præter futurum ducē. Is agresti habitu, pileo tectus, calceos & pastoralem baculum gerens, pastorem agit magis quàm principem. hunc venientem intuitus qui lapidem obtinet, Illyrica voce (quæ illis vernacula est) *Quis hic est*, exclamat, *qui tam superbè incedit?* Respondet multitudo, *principem regionis aduentare*: tum ille, *iustusne iudex salutem patriæ quærens? libera conditionis? dignusne honoris est? Christianæ fidei cultor & auctor?* reclamatur, *est est quidem, & erit.* Rursus idē: *quæro quo me iure hac à sede dimouebit*, ait comes Goritiæ Ducalis aulæ magister, *sexaginta denarijs hic abs te locus emitur: inmēta hæc tua erunt: (ad bouē & equā manum intendens) vestimenta quæ dux exuet habebis, eris tu cum tota domo liber*: quibus dictis rusticus malam percutit alapa leniter incussa, iubetque simul æquum iudicem esse. Premióque inde abducto loco cedit, tum lapidem dux occupat, nudum gladium vibrans, populum affatur, polliceturque se æquum iudicem futurum: ferunt & aquam agresti pileo delatam potare in futuræ sobrietatis argumentum: inde operari sacris in sacello *Diuæ Mariæ* vicino, quibus peractis humili veste deposita, paludamentum induit, conuiuatur cum proceribus, postremo in apertum egressus pro tribunali sedens ius dicit populo. Anno salutis 790. dux gentis Iugo nomine ingens conuiuium prouincialibus præparauit & agrestibus ad conspectum suum intromissis in vasis aureis atque

argenteis, nobilibus vero, ac magistratibus procùl ab oculis collocatis, fictilibus ministrari iussit: interrogatus cur ita faceret, respondit: *non tam mundos esse qui vrbes & altapalatia, quàm qui agros humilesque casas colerent. Rusticis, qui Christi Euangelium accepissent candidas esse animas; nobilibus qui spurcitias idolorũ sequerentur, sordidas ac nigerrimas: se ergo pro animarũ qualitate instruxisse conuiuium.* breui tempore castigati ea re nobiles, Christi fidem acceperunt, hinc honos inuestiendi principis rusticis datus. Sabell. lib. 5. Enn. 10.

APODOSIS.

Præclarè hoc symbolo demonstratur *Ianuam gloriæ esse humilitatem*, & pauperum curam, hisque fundamentis nixam virtutem, ad summum honoris apicem euolare.

XXXII. CRETENSIVM LEGES MVSICÆ.

Legibus nulla melior harmonia,

CRETENSES pueri literas discebant, & τὰς ἐν τοῖς νόμοις ᾠδὰς leges numeris musicis conditas. Strab. lib. x. de legibus Iustin. lib. 1. *Hæ primum rudibus hominum animis simplices erant, maximéque fama celebrauit, Cretensium quas Minos, Spartanorum quas Lycurgus, ac mos Atheniensibus quæsitores, iam & plures Solon præscripsit.*

APODOSIS.

Leges musicas habuerunt Cretenses, an vt earum seueritatem numerorum suauitate lenirent? an vt bonarum legum optimam esse harmoniam ostenderent? Henricus magnus dicebat, nihil vetare, quominus regum liberi musicorum audirent acroamata: musicam autem discere, aut fidibus canere nolebat: cùm præsertim hæc ars nihil ijs præterquã ad amatorias illecebras sit profutura. Pessimum do-

Henrici magni apophtegma.

cumentum, & quod peruersa naturæ contagione, celerius irrepit animo quàm magistri præceptis egeat. Regum quidem propria in pace instrumenta, sceptrum esse, & manum iustitiæ, in bello gladium: hæc ijsdem regiè tractanda, hæc vtroque tempore vsurpanda prædicabat. Prudentiæ, Iustitiæ, Fortitudinis, cæterarumque virtutum temperiem, regiam planè cantilenam esse musicis legum numeris illigatã, quam quisq; quadripartito solus canere posset.

XXXIII. Dialis Religiones.

Sacerdotum puritas.

CAPRAM, & carnem incoctam, & hederam & fabam, neque tangere Dialis mos est, neque nominare. capra enim obscœna est, caro incocta imperfecta, hedera Bacchi insigne, faba feralis est.

APOD. Sacerdotes, non modò à Veneris, Bacchique contubernio puri sunto, sed imperfecta quæque & feralia abhorreant.

Ecclesiæ nunc alma fides sine fine pudicos
Pontifices iubet esse suos, & quærit in omni
Casta tribu, quos ritè probet, nec sanguinis iste,
Sed meriti succedus erit. Aratus Diaconus lib. 2. in Act.

XXXIV. Ephesiorvm edictvm.

Improbitatis regnum.

EPHESII Hermodorum eiecerunt, quod de frugalitate philosopharetur, de quo sic Heraclitus. digni sunt Ephesij qui ad puerum vsque strangulentur, quod Hermodorum virum inter ipsos frugi eiecerint, addito: Ἡμέων μηδεὶς ὀνήϊστος ἔστω. εἰ δὲ μή ἄλλη τε καὶ μετ' ἄλλων. *Nemo nostrum frugi esto, sin autem is alibi sit, & inter alios.*

APODOSIS.

Improbi societatem bonorum non ferunt. Quod potest enim esse cum tenebris luci commercium? simile omnino est Laconicum edictum, cuius meminit Plutarchus in quæstionibus Græcis, μὴ ἐξεῖναι χρηστοὺς ποιεῖν, *nemini liceat bonos facere.*

per me sint omnia protinus alba,
Nil moror, euge omnes, omnes, mire bene critis res.
Persius Satyr. 1.

XXXV. EQVITES A BALNEO.

Puritas studiosorum.

EQVITES à balneo in Anglia sunt instituti non contemnenda ceremonia. Pridie enim quàm initiarentur post diuinum officium sub noctem secedebant in cubiculũ, vbi lectus erat stratus, & labrum balneatorium velis opertum. In hoc abluebantur, vt hoc symbolo discerent munditiam animi & corporis studiosissimè consectari. Mane votis nuncupatis quibus se Deo & Regi obstringebant ad defensionem religionis & Imperij, lato insignique pallio holoserico coloris hyacinthini induebantur, gladiosque Deo consecrantes aræ imponebant. ***Ex libello de ordinibus militaribus.***

APODOSIS.

Simile est quod alibi diximus de pallio Philosophico, ex eo studiosi qui seriò incipiunt Deo in studiis militare, intelligant, quanta mentis & corporis castimonia facere debeant.

Casta placent superis, pura cum veste venite.

XXXVI. FINNI VENTORVM VENDITORES.

Fauor & aura popularis seu vanitas.

SOLEBANT aliquando Finni inter cæteros gentilitatis errores, negotiatoribus, in eorum littoribus contraria ventorum tempestate, impeditis, ventum

ventum venalem exhibere, mercedeque oblata, tres nodos magicos non Cassioticos loro constrictos eisdem reddere, eo seruato moderamine. vt vbi primum dissoluerent, ventos haberent placidos: vbi alterum, vehementiores: At vbi tertium laxarent, sæuas tempestates paterentur. Olaus magnus. lib. III. cap. XV.

APODOSIS.

Ventos illi vendunt, qui lubricam speciem auræ & fauoris humani, magna mercede & presenti pecunia flagitantibus addicunt.

Tanta emitur merce de nihil.

XXXVII. FONTINALIA.

Gratiarum actio.

FONTINALIA festus erat dies Romæ, quo in fontes coronas proijciebant, puteósque coronabant, vt à quibus pellucidos liquores ad restinguendam sitim acciperent, ijsdem gratiam referre hoc ritu viderentur. Vide Varr. lib. 5. de ling. Lat.

APODOSIS.

Æquum est eos, à quibus haurimus beneficia, laude & gratulatione persequi. *Si aquam hauris puteum corona.* Et,

Λύχνε χρεῖαν ἔχων ἐπιχεῖν μάμπσο ἔλαιον.

XXXVIII. GALLORVM SOLDVRII.

Amicitia fidelis.

NICOLAVS Damascenus lib. centes. decimo sexto narrat, Adiatomum regem Sotianorum (est autem Galliæ natio) sexcentos habuisse proximos, sibi delectos homines; Galli propria lingua Silodunos Σιλοδύνες vocant, Græci ἑυχαλιμαίους, Latinè *Deuotos* diceres, qui cum rege & vitam agunt & moriuntur. nec est qui dicere possit, ex illis, amisso rege, quempiam mortem vel expauisse, vel recu-

ſaſſe tergiuerſantem. Athen. lib. VI. pag. ccxlix. Cæſar. lib. III. comment.

APODOSIS.

Amicitiæ fidelis & perpetuæ typus eſt in Solduriis: quorum vnuſquiſque ſuo regi non tam verbis, quàm re prædicare poterat:

Et prius hanc animam vacuas reddemus in auras
Quam fiat meriti gratia vana tui.
Da mihi, ſi quid ea eſt, hebetantem pectora lethen,
Oblitus potero nõ tamẽ eſſe tui. Ouid. IV. de Pont.

XXXIX. GOTHORVM MOS.

Principum dona & fauores ancipites.

FIDEI integritatem in externis regiis aulis Gothiæ & Suetiæ, nunquam meriti ſunt, niſi ſtrictum gladium, vel pugionem, per cuſpidem principis manu, & munere fidelitatis iuramento præſtito, ſuſcepiſſent, ne capulo ſumpto ipſum gladium retorqueant in viſcera porrigentis. Olaus lib. VIII. cap. VII.

APODOSIS.

Duos admittit ſenſus: vel etiam fidem erga principes commendat, vel ipſa principum dona lubrica eſſe, & periculoſa oſtendit, vt quæ aduerſum mucronem intentent accipienti.

Pro munere pœnam.

XL. GOTHORVM REGALIS MENSA.

Præmium ex labore.

GOTHORVM regibus erat in morte poſitum, vt liberos ſua menſa non communicarent, antequam illi bellico facinore nobilitati ab aliquo exterorum principum adoptarentur. Caſſiod in epiſt. Ijdem adoptabantur per arma. Per arma (inquit) fieri poſſe filium, grande inter gentes conſtat eſſe præconium, in epiſtola lib. IV. Olaus magnus affert

ex Paulo Diacono lib. VIII. cap. III. citat Paulum lib. I. cap. XXIII.

APODOSIS.

Ex labore gloria efflorescit. indignus est Christianus mensa Domini qui nullum vsquam virtutis in aduersis rebus periculum fecit. Claud. in epistol. Honorij.

AP. *Nec quisquam fruitur veris odoribus,*
Hyblæus apibus aut spoliat fauos,
Si fronti caueat si timeat rubos.
Armat spina rosas, mella tegunt apes.
Crescunt difficili gaudia iurgio.

XLI. GRÆCORVM RITVS IN ΘΕΡΑΠΕΙΑ.

Beneficentia.

HIPPOCRATES, cùm fuisset mos liberatos morbis scribere in templo Dei Æsculapij quid auxiliatum esset, vt posteà similitudo proficeret, exscripsisse ea traditur, atque vt Varro apud nos credit iam templo cremato instituisse medicinam hanc quę clinice vocatur. Plin. XXIX. cap. I.

APODOSIS.

Par est eos aliorum incommodis mederi qui ijsdem doloribus affecti fuerunt, secundùm illud:

Non ignara mali miseris succurrere disco.

XLII. GYMNOSOPHISTÆ AD SOLEM.

Contemplatio.

PHILOSOPHOS eorum quos Gymnosophistas vocant, ab exortu ad occasum perstare narrant, contuentes Solem immobilibus oculis, feruentibus arenis toto die pedibus alternis insistentes. Pl. l. VII. pag. II.

APODOSIS.

Piorum & sapientum imago. *Purior illos Solis feruor alit, pretiosaque pabula libant.* Ambros.

Serm. LXIIII. in natali Sanctorum Martyrũ Nazarij & Celsi. *Oratio quæ castitatis & iustitiæ, eleemosynarũ operibus iuuatur excedit mundum, penetrat paradisum, euolat vsque ad summæ maiestatis conspectum, & in eo suauissimè conquiescit.*

XLIII. Hipponeæ Corollæ.

Labores alieni non vsurpandi.

Hipponi magna pratorum fertilitas eademque amœnitas, ex quo Proserpinam ex Sicilia in eundem locum veniſſe ferunt florum legendorum gratia: Indeque morẽ eſſe matronis receptum, vt flores ipſæ legant, coronaſque nectant, turpéque ijs habeatur ad feſtos dies ſerta geſtare emptitia. Strab. lib. 6.

Apodosis.

Non eſt honeſtum alienis laboribus frui in otio atque deſidia, & fucorum more laborioſarum Apũ mella diripere, quod Procopius libro 2. in Beliſarij perſona affert: ε δίκαιον τὸν κηφῆνας μὲν ὑφ' ἑτέρων, πόνων μεγάλων ἀπολαύειν· ἄλλως δὲ τὸ μέλιττας ἰδίαις τὰ λαπωρείαις ὀνίνασθαι.

XLIV. Iberi Nyctoblepæ.

Ignorantia & cæcitas improborum.

Apvd Antonium Diogenem in incredibilium libris de inſula Thule, mentio fit ciuitatis, cuius incolæ noctu quidem vident, interdiu cæcutiunt. Phot. in bib.

Ap. Nyctoblepæ improbi, dies, res cœleſtes: nox, res humanæ. Ita enim ſunt affecti qui ſe mundo manciparunt, vt in negotiis tractandis, in re familiari augenda toti ſint lyncei: in ijs, quæ ad ſalutem & futuram vitam attinent, liberide, quod aiunt, cæciores hebeſcant: *Proh tantum pectora tacæ Noctis habent.*

XLV. Ibericarvm Zona.

Regulæ & leges omnium communes.

Iberorvm mulieres habent zonam certæ mensuræ, intra quam si alicuius venter comprehendi nequeat, pro dedecore putant. Nicolaus Damasc. in Polit. Ἰβήρων αἱ γυναῖκες ἔχουσι μέτρον τι τὴν ζώνης, ἣν πρὸ γαστρὸς φιλαδελφίαν ἂν μὴ δυνηθῶσιν, αἰσχρὸν, ἡγοῦνται.

Apodosis.

Ibericarum mulierum zonæ leges sunt & regulæ sine vlla distinctione personarum.

Suo quisque pede.

XLVI. Imperatoria Imago non violanda.

Castitas.

Sub Tiberio capitale erat ad Augusti simulachrũ seruum cecidisse, vestimenta mutasse: nummo, vel annulo effigiem impressam latrinæ, vel lupanari intulisse: Cœnabat Paulus Prætorius in conuiuio quodam, imaginem Tiberij Cæsaris habens ectypam, & eminente gemma, rem ineptissimam fecero, si nunc verba quæsiero, quemadmodũ dicam illũ Metellum sumpsisse. Quod factum simul & Maro ex notis illius temporis vestigatoribus notauit. At seruus eius, cui nectebantur insidiæ, ei ebrio annulum extraxit. Et cùm Maro conuiuas testaretur, admotam esse imaginem obscœnis, & iam subscriptionem componeret, ostendit in manu sua seruus annulum. Sueton. in Tiberio cap. LVIII. Seneca lib. III. de beneficiis. De imaginibus Imperatoriũ vide D. Greg. Nazianz.

Apodosis.

Agnosce homo, cuius imaginem ectypam feras, cuius impressos vultus habeas. Nonne signatum est super nos lumen vultus tui Domine? vt quid igitur Dei speciem ipsismet Angelis tremendam, inquinati corporis contubernio, & fœdis voluptatum

commerciis dedecorare nitimur? D. Ignatius Martyr ad Polycarpum.

Σεαυτὸν ἀγὼν τήρει ὡς Θεοῦ οἰκητήριον.

XLVII. Indi avriti.

Delatores Otacoustæ.

Indi sunt (si modo Ctesiæ fabularum concinnatori credendum) quorum aures adeo latæ sunt, vt operiant humeros, τὸν νῶτον ἅπαντα συγκαλύπτειν. Ctes. Indic. Phot. bibl. pag. xciii.

Apodosis.

Prouerbiali figura dicetur, vel in Otacoustas omnia auribus aucupantes, vel in stupidos, quando aures longiores, & laxiores stuporis plerumque sunt indicium. οἱ τὰ ὦτα μικρὰ ἔχοντες πιθηκώδεις, οἱ δὲ μεγάλα, ὀνώδεις. *Quicunque aures paruas habent, simiales sunt: qui magnas, Asinini.* Arist. Physio.

XLVIII. Indorvm anchora avrea.

Eloquentiæ sanctitudo.

Indi anchoram ferunt auream, qua caducæi vice vtuntur. Philost. in vita Apollonij lib. iii. cap. iii. ☞ ὃ Ινδὸν χρυσῆν μὲν φέρειν φασὶν ἄγκυραν, ᾗ νομίζουσιν Ινδοὶ κηρύκειον, ὅτι τῷ πάντα, ἴσχειν. Indum porrò auream ferre anchoram dicunt, quam instar caducæi habent, quod omnia coërceat.

Apodosis.

Indus, orator: anchora aurea, eloquentia qua ipsemet orator, vt Mercurius virga

---Animas euocat orco
Pallentes, alias sub tristia tartara mittit,
Dat somnos, adimitque, & lumina nocte refignat.
Illa fretus agit ventos, & nubila tranat.

Virgil. 4. Æneid.

XLIX. INDORVM DOLIA.

Eloquentia.

INDI habere dicuntur in dolijs ventos, & pluuias, quibus regionem vel compluant, vel exsiccent, Philostrat. & Phot.

APODOSIS.

Tales sunt viri eloquentes qui flexanima illa facundia ita dominantur, vt modò animos liquefaciant, modò inflamment, & pro suo arbitrio mutationem afferant. Itaque in eloquentis viri satellitio dicuntur esse venti, tonitrua, & fulgura, sicut illi

---Cui militat æther,
Et coniurati veniunt ad classica venti.

Hoc disertè Lucanus prosequitur in poëmatio ad Calphurnium Pisonem:

Nam tu siue libet pariter cum grandine nimbos
Densaque vibrata iacularis fulmina lingua, &c.

L. IVDICVM IMAGINES, ΑΧΕΙΡΕΣ.

Iustitia.

THEBIS imagines fuere Iudicum sine manibus, Item Præsidiis, τῆ Δικαιοσύνῃ effigies conniuens oculis, καταμύουσα τοῖς ὄμμασιν. Plutarch. in Isid. & Osirid.

APODOSIS.

Δῶρα δὲ οὐ διαφθείρει τὴν ἀνέντευκτον θεόν.

Iustitia vera donis & congressu hominum non corrumpitur: sed,

Aurea nunc verè sunt sæcula, plurimus auro
Venit honos, auro conciliatur amor.
Auro pulsa fides, auro venalia iura,
Aurum lex sequitur, mox sine lege pudor.

Prop. lib. 3.

LI. LYCHNOPOPŒIA.

Increatæ sapientiæ honor & gloria.

ÆGYPTII Mineruam Saitem, tum aliis in rebus summa colunt veneratione, tum in eius honorē anniuersarias ferias celebrantes festū consecrarunt, quod suo nomine Lychnopopœiam appellant. Cùm vero solemnitatis eius quotannis statum redit tempus, solent alij quidem lychnos nauigiis imponere, & Nilo ad vrbem vsque Saim peruehi, quo vbi peruenerunt ad templum, in quo simulachrum Deæ collocatū est, inter cętera quæ lex religionis dictat, hoc diligenter curant, vt lychnos accendant sub dio circa scenas & porticus extremas, vnde fit vt Sais per totam illam noctem sacro igne quasi in meridie, Sole illustretur. Themistius orat. 11. ad Imp. Constantinum.

AP. Increato lucis fonti ob cœlestis sapientiæ donum gratiæ à viris mortalibus debētur immortales. Quod si Ægyptij Lychnopopœiam celebrant in honorem lunæ (hæc enim Saitis Minerua) huic (opinor) ob lucis quam impertitur mortalibus vsuram gratulantes. Cur nō Mariæ nostrę, quæ pulchra est vt luna, facibus accensis gratulabimur? Quod φωτὸς παγαίς πορθμευται (vt ait Synesius) sacratissimis visceribus enixa est, Nec verendum est, ne faculas istas laudum, Deus, in quo immensa est claritas, respuat.

Vaga cingitur astris
Luna & in Oceanum riui cecidere minores.

LII. MEGARENSIVM COMITIA AD PLVRES.

Religio maiorum seruanda.

ÆSYMNO Megarensi dum super Republica feliciter administranda consultat, respondisse oraculū narrat Pausanias, referret ad multos, si quid gerere prosperè desideraret. Ea de causa Megarenses

plures mortuos arbitrati comitia ad heroum sepulchra celebrant. Μεγαρέας εὖ ποιεῖν λῶ μᾶλλόν τι ἐκκλησιάζοντας. Pausanias. in Atticis.

APOD. Hoc vtique consiljum dare oportet hæreticis. Referant ad plures & audiant quid mortuorum ossa, quid cineres, quid muti sepulchrorum lapides, quid antiquissimarum basilicarum clament marmora. Ἐγὼ σιγῶ καὶ τὰ πάντα.

LIII. MELLIS ET LACTIS PRÆGVSTATIO.

Concordia & charitas.

MORIS erat infantes à lauacro susceptos, lactis & mellis gustu primum imbuere, quod ad concordiæ significationem factum putat Tertullianus, *Inde susceptí lactis & mellis concordiam prægustamus.*

APOD. Christiana charitas & animorum consociatio incredibilis ab ipsis religionis cunabulis suscipienda est, iis præsertim qui seriò Christum volunt consectari, ἀγάπη πρώτη τ ἐντολῶν καὶ μείζων, ὡς κεφάλαιον τῆς νόμου. Greg. Nazianz. orat. XVI.

LIV. MEXICANÆ VICTIMÆ.

Felicitas improborum.

MEXICANI nonnunquam captiuos ornant prodeis, quibus ipsos sunt immolaturi, & vnum fermè mensem ante destinatum sacrificium omnibus deliciis proluunt, & honoribus extollunt infinitis, vt prætereuntes etiam cum veneratione adorent. dies ornatos ostentat, nox in caueam clathratam coniicit, ad summum postquam triginta dies regali apparatu exegerunt, & iam satis pingues ad sacrificium videntur, à barbaris mactantur, & solennibus epulis comeduntur. Ex histor. de nouo mundo de stat. Imp. pag. 303.

APOD. Simile est omnino quod de Sacis ex Dione

Chrysostomo dictum est, præclarum humanæ felicitatis in improbis documentum,

De tuo luditur corio.

LV. NEVRORVM VITA.

Crudelitas.

NEVRI, vt accepimus (inquit Solinus) æstatis temporibus in lupos transfigurantur. Deinde exacto spatio, quod huic sorti attributum, in pristinam faciem reuertuntur. Populis istis Deus Mars est, pro simulachris enses colunt, homines victimas habent, ossibus adolent ignes focorum. Solin. Polyhistor. pag. 58. edit. Pict.

APOD. Digni sunt, qui omnibus proponantur in exemplum crudelitatis & impietatis cum lemmate:

Κύκλωπες δὲ θεῶν ὐκ ἀλέγουσιν.

LVI. ONOBATIS.

Adulterij pœna.

CVMÆI mulierem in adulterio deprehensam in eminenti lapide collocabant: deinde asino impositam per vrbem circumducebant: donec iterum in pristino lapide constituta ὀνόβατις, & tota vita infamis pronunciaretur. Plutar. in quæst. Græcis.

APODOSIS.

Is character ad adulterorum infamiam exprimendam est insignis, qui idcirco cum asinis componuntur in libidine, quibus vt nihil turpius, sic nihil stupidius: luxuria enim omnem vim mentis & ingenij, veluti Circæis poculis extinguit, & cœlo natos homines mutat in belluas. an & ridendo dicere verum voluit Lucius Apuleius, qui se à sua Photide in asinum transformatũ, & sexcentis laboribus conflictatum narrat per totam illam metamorphosin, cuius partem ex Luciano descripsit. Non omittendum quoque hic existimo Cretensium ritum qui adulte-

ros ignominiæ causa lana coronant. Et hæc quidem corona redarguit adulterorum mollitiem, timiditatem, mulierositatem. Ælian. lib. 12. Var. hist. Adulteri lana coronati.

LVII. Oscophoria Thesei.

Vita humana lætitia & dolore mixta.

Oscophoria festum Athenienſium, in quo præferebantur palmites racemis onusti in memoriam Bacchi & Ariadnes. Hoc ipsum cum post Ægæi patris fatum celebraret Theseus, ἐλελεῦ, Ιὲ, Ιὲ, in doloris gaudiique signum cani iussit, vt eodem temporis vestigio Athenienses & patris morti ingemiscerent, & suæ gratularentur inaugurationi. Plut. in Theseo. ὅθεν καὶ νῦν ἐν ταῖς Ωσχοφορίοις στεφανοῦσθαι μὲν τὸν κήρυκα λέγουσιν, ἀλλὰ τὸ κηρύκιον ὑποστρωννύειν δὲ τοὺς ἀπονδοῦς, Ελελεῦ, Ιὲ, Ιὲ, τοὺς παρόντας· ὧν τὸ μὲν ἀπώδυνον τοὺς ἀναφωνεῖν, καὶ πυωνίζοντες εἰώθασι, τὸ δὲ ἐκπλήξεως καὶ ταραχῆς ὅτι.

Apod. Læta tristibus, tristia lætis in humanis rebus commiscentur.

---*Sincera bonorum*
Pars nulli concessa viro.

LVIII. Panoeborvm Reges.

Regum Veneratio.

Panoebi Regis defuncti corpus terra condunt, caput abscindunt, inaurant, in sacris collocant. τὸν δὲ κεφαλὴν ἀποκόψαντες καὶ χρυσώσαντες ἀναθέσιν ἐν ἱερῷ. Nicol. Damascenus in Panœbis.

Apod. Magno omnibus honori reges esse oportet, qui sunt θεοὶ ἐξ ἀνθρώπων, vt ait Plato.

Εικῶν δὲ βασιλεύς ὅτιν ἔμψυχος θεῦ.

Addit Xenophon honoris & gratiæ radios à Deo Regibus esse impressos.

Ἐμοὶ γε δοκεῖ καὶ ἐκ θεῶν τιμὴτε, καὶ χάρεις συμπεπλέκθαι αὐτοῖς ἄρχουτι.

LIX. Parthorvm Regis Mensa.

Cœnipetarum seruitus.

Possidonivs libro quinto Regem tanta superbia elatũ refert, vt si amicos fortè ad cœnam vocet, tractet indignissimè. non enim mensæ particeps est conuiua, verum humi sedens Rege in sublimi lecto recumbente, quod ab ipso proiicitur, canis instar comedit, ac sæpe ob leuem causam virgis cæditur, & cruore oblitus tanquam beneficio accepto gratias agit, & Regem pronus veneratur.

Apodosis.

Imago contumelioſæ superbiæ, & indignissimæ seruitutis Cœnipetarum, quam plenius expressam à Luciano in libello de mercede conductis licet intueri.

Omnia ferre

Si potes, & debes pulsandum verticeraso
Præbebis quandoque caput, nec dura timebis
Flagra pati, his epulis & tali dignus amice. Iuuenal. Satyr. v.

LX. Persarvm mos de svbvlcis.

Luxuriæ odium.

Svbvlci apud Persas à sacris eliminabantur. Herodot. lib. 11. nec mirum, quia dum Ægyptij volunt ἄνθρωπον ἐζωὸν σιμῶναι χρεὸν ζωγραφῶσι, vt habet Orus lib. 2. 35. vnde violæ albæ symbolum.

Apodosis.

Immundarum cogitationum alumni, & Veneris sacrificuli subulci sunt omnium impurissimi, & sacrorum mysteriorum communione indigni. Tertull. lib. de Pudicitia. *Oportet cum peruenitur ad summum sacerdotem Patris Christum, de domo hominis nostri in tempore hebdomadis auferri omnia impedimenta prius, vt munda sit quæ remanet domus, caro & anima,*

& vbi introierit eum sermo Dei, & inuenerit maculas ruboris & viroris, extrahi statim & abijci sensus mortiferos & cruentos, nam & Apocalypsis viridi equo mortem, russeo autem Præliatorem imposuit.

LXI. PERSARVM OXYGALA.

Per acida itur ad dulcia.

REx ille Persarum magnificentissimus, cùm inauguraretur antequam Cidarim ornamentum capitis regibus singulare à Maximo Surena impositam acciperet, acidi lactis potionem ebibebat. Plut. in Artoxerxe.

APODOSIS.

Ordo fuit crcuisse malis, sic calicem dolorisamarissimum Christus exhausit antequam in gloriæ se reciperet domicilium.

Hunc quoniam calicem non est transire facultas.
Iuuencus lib. 3. de Euang. historia.

LXII. PERSARVM SACRIFICIVM.

Pietas vera litat animo.

PERSÆ, cùm sacrificarent, carnes hostiæ in suam rem conuertebant, solam animam Deo relinquebant. Strab. lib. XV. τῆς δὲ ψυχῆς φασι τὸ ἱερεῖον δεῖσθαι.

APODOSIS.

Non qui sumptuosas diuitias sine mentis erogat synceritate, Deũ colit: sed qui litat animo. Arnob. lib. IV. Aduersus gentes: *Non eum qui sollicitè relegit & hostias immaculatas cædit, qui aceruos dat thuris cremandos, hic numina consentiendus est colere, aut officia solus religionis implere: cultus vero in pectore est, atque opinio de dijs digna: nec quicquam prodest illatio sanguinis aut cruoris.*

LXIII. Pheneatarvm Petroma.

Litterarum sacrarum honor.

Est apud Pheneatas in Arcadia Cereris fanum, in quo magna vt apud Athenienses celebrantur mysteria. propè fanum lapides eminent duo prægrandes apta simul commissione compacti: hoc Πέτρωμα appellant, & in eodem sacras literas quibus ritus mysteriorum continentur, asseruant, imminente Thesmophoriorum die lapides disiungunt, & commentarium eductum legunt, lectum in pristina sede noctu reponunt. Tanto autem honore petroma venerantur, vt ad id iusiurandum religiosè concipiant. Pausan. in Arcad.

Apodosis.

Multò profecto rectius honor sacrarum literarum maximus esse & religiosissimus apud Christianos debet. Isid. Pelusiota epist. cccxxxix. ad Cyrum. αἱ ὑ ἱεραὶ πυκτὶδ τ μαρτυρικῶν θείων γραφῶν τῆς παρὰ θεοῦ ἀναδόσεως κλίμακος. πῶ τα τοίνυν τὰ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ θεῖα προφερόμενα, ὡς δόκιμον δέχου χρυσίον, πεπυρωμένα τῷ θεῷ τῆς ἀληθείας πνεύματι, vides sacras literas vocari, *scalas adœlum*, *Aurum Dei spiritu probatum.*

LXIV. Pisidæ.

Parentum honor.

Pisidæ primitias in suis conuiuiis parentibus libant vt Dijs, quod à Nicolao Damasceno literis consignatum est, ad commendandam singularem erga parentes obseruantiam. Sed neque minus habet reuerentiæ quod ait Tertull. lib. de anima. c. 57. Nasamones propria captare oracula apud parentum sepulchra.

Apodosis.

Secundum Deum honorandi à quibus huius lucis vsurã accepimus. quid quod Scythæ Issionides caput

purgatum patris inaurant adorántque pro simulachro solennibus & annuis sacrificijs venerantur? Herodot. lib. 10. pag. 111.

LXV. PITHOEGIA.

Scientiæ vsus.

PITHOEGIA διὰ τὸ οἰγνύναι τοὺς πίθους festa fuerunt Athenienſium, quibus poſtquam muſtum deferbuiſſet, ſolemni die puta Nouembris vndecimo aperiebant dolia, libabant Ioui, amicis & ſeruis impertiebantur, precati anteà, vt vſus vini, & prima illa libatio foret omnibus ſalutaris, ἀβλαβῆ καὶ σωτήριον εἶναι τὴν φαρμάκου χρῆσιν. Plutarch. tom. 2. Opuſcul.

APODOSIS.

Scientia donum eſt Dei, ſed tamen vt vinum prodeſt vel nocet pro vſus ratione, ſi qui vana gloria ſtimulati cum nondum deferbuerint æſtus cupiditatum, ad docendum illotis manibus accedant: periculum eſt ne ſe, & alios in diſcrimen adducant. contra bene, ſapientérque faciunt, qui cum iuuenilis veluti ardoris crapulam exhalarint, Deo anteà ſacris animorum piaculis conciliati, ad docendos alios accedunt, & acceptam à Deo ſcientiam in auditorum mentes diuidunt:

Sed fas haud vlli eſt exire in luminis auras
Non vocitante Deo. Claudius Marius Victor.

LXVI. PSYLLI INTER SERPENTES.

Viri Sancti in mundo mundi.

AGATHARCIDES dicit, in Africa Pſyllorũ gentem eſſe, & nihil quidem quoad viuendi rationem à reliquis hominibus differre, verumtamen cum aliis nationibus peregrinum eorum corpus comparatum admirationem habere: non enim venenatas beſtias, quæ vel ictu, vel morſu venenum

relinquunt ei quippiam nocere posse, neque aut serpentis morsu, aut Phalangiorum mortiferis vulneribus vt cæteros homines affici, neque scorpionum aculeis lædi solere? cum enim venenatū quiddam ad eos accesserit, vel eorum corpus attigerit, vel aliquem dolorem exhauserit, veluti soporiferam bibisset potionem stupore affectum ac sensu priuatum sopitur, & tamdiu debilitatur, quoad ab illo Psyllus recesserit. Porro natos sibi infantes quomodo germani an spurij sint experiūtur serpentibus admotis, vt auri puritatem igne explorant aurifabri. Æl. lib. XVI. cap. XXVII.

APODOSIS.

Tales sunt qui cum in mediis vitæ periculis versentur, diuinis tamen instructi præsidiis non modo nihil vitij contrahunt, sed & cæteris morbo impeditis medentur, ἀκτὶς ἡλίου καὶ ὁμιλήσῃ βορβόρῳ μὴ μιανθεὶς καθαρὸς ἂν ἀμόλυντος. Synes. in epist.

LXVII. PYTHAGORÆORVM CENOTAPHIA.

Apostasia mors animæ.

PYTHAGORÆI cenotaphia extruebant ijs qui defecissent à Philosophia. Orig. lib. 1. in Celsum. Meminit quoque Clemens Alexādrinus Strom. l. v. Πυθαγόρειον ἄγαλμά τι διαιρεῖσθαι, καὶ σήμαιν ἐπ' αὐτῷ ὡς ἐπὶ νεκρῷ, διὸ καὶ ἐν τῇ βαρβάρῳ φιλοσοφίᾳ νεκροὺς καλοῦσι τοὺς ἀπιστοῦντας τοῖς δογμάτων.

APODOSIS.

Pro mortuo habendus qui spreta recta viuendi ratione, voluptatibus quas ipse repudiarat, iterum se fœdè mancipat:

O voluptas mundi, σκιὰ τῶν σκιῶν.

Heu quoties fidem,
Mutatosque Deos flebit, & aspera
Nigris æquora ventis

Demir abitur

Demirabitur insolens.
Qui nunc te fruitur credulus aurea,
Qui semper vacuam, semper amabilem
Sperat, nescius aurae
Fallacis: miseri quibus
Intentata nites, me tabula sacer
Votiua paries indicat humida
Suspendisse potenti
Vestimenta maris Deo. Horat. Od. l. 1. Carmin.

LXVIII. RVGIANI AB EQVO CONSILIVM CAPIVNT.

Appetitus Dominatus.

RVGIANI Baltici maris accolae *Suantoniti* idolum colebant magna religione. Alebatur huic sacer equus albus, per quem auspicia huiusmodi sumebantur. cum bellum aduersum aliquam prouinciam suscipi placuisset, ante fanum triplex hastarum ordo ministrorum opera, disponi solebat; in quorum quolibet binae è transuerso iunctae conuersis in terram cuspidibus figebantur, æquali spaciorum magnitudine ordines disparante. Ad quos equus ductandæ expeditionis tempore, solemni precatione præmissa à sacerdote è vestibulo productus, si propositos ordines antè dextro quàm læuo pede transcenderet, faustum gerendi belli omen accipiebatur. Sin læuum vel semel dextro prætulisset, petendæ prouinciæ propositum mutabatur. Nec prius certa nauigatio præfigebatur, quàm tria continuè potiorisinceſſus vestigia cernerentur. Saxo 14. hist. Danorum.

APODOSIS.

Quid est aliud ab equo consilium capere, quàm calcato rectæ rationis fœdere, & oppressa mentis face belluinis permotionibns se regendum tradere?

Vix te patiuntur vbi acres
Incaluere animi, cerui xque repugnat habenis.

LXIX. SACCARVM FELICITAS.

ΤΩΝ ΣΑΚΚΩΝ ΕΥΔΑΙΜΟΝΙΑ.

Improborum prosperа.

SACCARVM festum celebratur apud Persas, quo vnum ex captiuis sumebant, morti iam addictum, cui in sella regia sedere, scortari, saliarem in modum epulari, omnia denique pro libidine agere licebat: finito deinde ludo beatus ille verberibus cæsus affigebatur cruci. Dion. Prusæus orat. IV. de regno, καθίζουσιν εἰς τὸν θρόνον τὸ Βασιλέως, καὶ τῷ ἐδῶτα δίδωσιν ἀυτῷ τῷ ἀυτῷ καὶ πτυφᾶν καὶ παλλακᾶς χρῆσθαι.

APODOSIS.

Minutius Felix in Octauio; miseri in hoc altius tolluntur vt altius decidant: hi enim vt victimæ ad suppliciũ saginantur, vt hostiæ ad pœnam coronantur. In hoc adeò quidem Imperiis ac dominationibus eriguntur, vt ingenium eorum perditæ mentis licentia liberi nundinentur. Absque enim Dei notitia quæ potest esse solida voluptas? Cùm sit somno similis, antequam tenetur elabitur.

LXX. A SACRIS AVSPICANDVM.

In Africa nemo destinat aliquid nisi præfatus Africum.

Plin. XXXVIII. cap. II.

OMNES qui sub tutela sunt Virginis, eámque, vt dominam studiosius venerantur, nihil omninò nisi prius inuocato eius nomine moliuntur, quo plenior ad Christum pateat aditus. Bernardus serm. II. de Aduentu Domini. *Virgo regia ipsa est via,*

per quam saluator aduenit procedens de ipsius vtero tanquam sponsus de thalamo suo: per te accessum habeamus ad filium, ô benedicta inuentrix gratiæ, mater salutis, vt per te suscipiat nos, qui per te datus est nobis. Notatione digna sunt, quæ habet Surius in vita S. Gerardi, ad 24. Septemb. de cultu ipsius erga beatam Virginem: neque enim contentus perpetuum ei Thymiama adolere, ita ad eius nomen & inuocationem affectus erat, vt si quis reus, clam à familiaribus sancti viri edoctus, veniam ab ipso peteret, per nomen matris Christi: mox audito nomine matris misericordiæ, Pater sanctus lacrymis profunderetur, & perinde ac ipse reus esset à reo veniam peteret. Ipso auctore ab Hungarica gente non pronunciatur nomen ipsum matris Dei, sed *Dominam* eam vocant: si sit autem pronuntiatum nomen illius, statim flexis genibus, & demissis in terram capitibus sese inclinant. Atque adeò Pannonia à sancto Rege suo Stephano, Sanctæ Mariæ familia appellata est. Gerardi cultus in B. V.

LXXI. SARDIORVM MVRI.

Regum infantium auspicia.

MEIES primus Sardiorum Rex quacumque parte murorum Leonem filium recens natum circumtulerat, ea erat inexpugnabilis: neque verò cùm vrbs à Persis capta est, aliundè eruperunt, quàm ex eo loco qui non esset infantis præsentia lustratus. Herodot. lib. 1.

APODOSIS.

Majestas in regibus etiam infantibus elucet, quæ & ciues tuetur & hostibus terrorem iniicit Quod Regi LVDOVICO insigni miraculo cõtigit: hic enim postquã HENRICVS MAGNVS cõsceleratissimo omnium parricidio de rerum humanarũ culmine sublatus est; cum timore arderet Gallia, expectans quo

scelus istud esset erupturum, vnus infans, Deo auspice, omnes malorum nebulas discussit, & se in hoc rerum fluctu quasi sereniſſimum sidus suis popularibus spectandum præbuit:

Per patris Augusti vestigia currens.

LXXII. SAVROMATARVM ABSTINENTIA.

Sobrietas coacta.

SAVROMATÆ tanta voracitate se in cibos ingurgitant, vt ad triduum saturentur, διὰ τριῶν ἡμερῶν σιτοῦνται εἰς πλήρωσιν. Nicol. Damascenus de moribus gentium.

APODOSIS.

Sauromatis similes sunt qui propter stomachi marcorem sobrij esse coguntur & ieiunant quoties sunt saturi. hanc crapulam præclarè Prudentius exagitat in hymno ieiunantium, corpus enim (inquit)

Putrem refudans crapulam,
Obstrangulat a mentis ingenium premit.

Hinc, *Vini atque somni degener discordia,*
Libido sordens, inuerecundus lepos,
Variæque pestes languidorum sensuum.

Hinc, *Frequenti marcida oblectamine,*
Scintilla mentis intorpescit nobilis,
Animusque pigris stertit in præcordiis.

LXXIII. SAVROMATARVM VIRGINES.

Labor ante voluptatem.

SAVROMATÆ non prius Virgini nuptias concedunt, quàm hostem aliquem interfecerit, illustri splendore nobilitata: παρθένον δὲ ὁ θέσπεσιν συνοικίζουσι πρὶν ἂν πλέμιον ἀνδρα κτείνῃ. Nicol. Damascenus.

APODOSIS.

Labor ante virtutem, & pugna ante victoriam

ne sint *Salmacida spolia sine sudore & sanguine.* ὅταν ἐμπέσῃ πρείσσεις, μέμνησο ὅτι σε θεὸς ὡς ἀλείπτης τραχῆ νεανίσκῳ βέβληκεν, ἵνα ὀλυμπονίκης γένῃ. *Cum tibi obtigerit discrimen aliquod, memento te à Deo quasi Aliptes cum robusto athleta commissum, vt in olympicis coroneris.* Epictetus Arriani lib. 1. cap. 24. Epicteti dictum graue.

LXXIV. SCAPERDA.

Aulicorum vita.

COLLOCATVR in circo trabs humanam staturam altitudine exæquans, eademque perforata: traiicitur per foramen funis, è cuius extremitate religantur vtrinque adolescentes duo auersi, qui valido nisu adurgentes, alter alterum in sublime attrahere satagunt; quo certaminis genere victoriam reportat qui supremo stipite alterum admouerit. Ex quo non dubium est quin præcipiti lapsu deiiciatur. Iulius Pollux lib 9. cap. 8. refertur à Iunio in adagiis.

APODOSIS.

Eustathius ἐπὶ λυχνῶν παίπτα ad laborioſa molimina refert: mihi verò videtur in eo aulicorum ambitiosorum vita viuis coloribus exprimi, qui in tota vita Scaperdam agunt, hoc vnum summis viribus conati vt se trudant, retrudant, extollant, deprimant, ad summum opus omnium durissimum, ludum putent: ita insana est aulicæ vitæ dulcedo.

Stet quicumque volet potens
Aulæ culmine lubrico:
Me dulcis saturet quies,
Obscuro positus loco,
Leni perfruar otio. Seneca in Thyeste.

LXXXV. SEPTEMTRIONALIVM ETHNICORVM MOS.

Inconstantia superstitionis.

EST nonnullis gentibus septemtrionis mos, quicquid primo diei diluculo in cœlo, terra, vel aquis

viuum apparuerit, hoc ipsum ad crepusculum huius diei pro numine fideliter adorare, vtpote aues, animalia, pisces, ac ipsos serpentes, & vermes, & præcipuè ceruum volantem, quem ob cornua, quibus, capita iuuenum adornantur, inter nobiliora reptilia honorant. Olaus Magnus cap. 11. lib. 111.

APODOSIS.

Bellè designat tabula hæreticorum in dementi superstitione inconstantiam, qui ad omnem opinionis scopulum adhæresunt, & sibi nouos quotidie deos, nouos ritus faciunt.

Nil mouisse salus.

LXXVI. SEPTEMTRIONALIVM RITVS.

Superstitionis inconstantia.

SEPTEMTRIONALIVM quidam quicquid primo diluculo in cœlo, terra vel aquis viuum apparuerit toto eo die, vsque ad crepusculum pro numine colunt: huic oblationes ex ossibus syluestrium animalium & piscium venatione quæsitas faciunt, quæ æstate non incendunt, sed hyeme in publicis congressibus comburunt. Olaus Magn. lib. 3. cap. 2.

APODOSIS.

Rectè cadit in dementem hæreticorum superstitionem, quæ excussa semel veræ fidei anchora, ad omnem opinionis scopulum adhæresit: vel in eos, qui Euripo mutabiliores ad omnium aut amicitiam, aut venerationem, animos repentè adiungunt, repentè quoque eos deserunt, & nouos sibi quotidie Deos parturiunt, quibus certè conueniret istud lemma

Hodie tu Iupiter esto,
Cras mihi truncus eris ficulnus inutile lignum.

LXXVII. Sinitarvm sacrvm.

Eleemosynarum parsimonia.

Sinitæ in sacris, vbi aliquid in disco puta porcini capitis imas auriculas, reliquarum altilium vngues, vini guttas aliquot in ara simulachro apposuerunt, qui vetus est libandi mos, cæteras ipsi dapes magno cum tripudio, & effusa lætitia comedunt. Maff. histor. Indic. lib. 6.

Apodosis.

Impietas Deo, & pauca, & contempta delibat, sibi & plura, & meliora reseruat, & quasi sola in possessionem rerum omnium venerit, nihil cum pauperibus communicat. quod D. Ambrosius egregiè carpit lib. de Nabute cap. 1. Quousque extenditis diuites insanas cupiditates? nunquid soli habitabitis super terram? cur eiicitis consortem naturæ, & vindicatis possessionem naturæ? In commune omnibus diuitibus, atque pauperibus terra fundata est. cur vobis ius proprium soli diuites arrogatis? nescit natura diuites, quæ pauperes omnes generauit: nudos fudit in lucem, egentes cibo, amictu, poculo: nudos recipit terra quos edidit: nescit fines possessionum sepulchro includere.

LXXVIII. Spartanorvm lancea.

Virtute decet non sanguine niti.

Dio Chrysostomus orat. 4. refert apud Thebanos familiam quandam Spartanorum fuisse, qui hereditario quodam iure lanceæ speciem corpori à natura inustam gererēt, qua qui carerent, pro spurijs & illegitimis habebantur.

Apodosis.

Ea demùm vera nobilitas est, quæ non tantùm maiorum sanguine, sed propria virtute, quæ per λογχω istam σημειον γνους significatur; nixa est.

Non facit nobilem atrium plenum imaginibus, Virtus est quæ facit nobilem.

LXXIX. Spartanorvm senatorvm mos.

A Deo initia agendi capienda.

Senator apud Lacedæmonios cùm primùm creatus esset, veteri & laudabili more, omnia deorum templa frequentabat coronatus. Plut. in Lycur.

Apodosis.

Benè sapientérque faciunt, qui à Deo omnium actionum sumunt primordia: maximè verò ij penes quos est Resp. debent numen, consiliorum fontem, venerari, sine cuius auxilio omnis humana prudentia fumus est. Val. Max. in prologo. *Nam si prisci Oratores ab Ioue optimo, max. benè orsi sunt: si excellentißimi vates à numine aliquo principia traxerunt: mea paruitas eò iustius ad fauorem tuum decurrerit, quod cætera diuinitas opinione colligitur, tua præsenti fide paterno auitóque sideri par videtur.* Erat tantum in numine, nimius Imperatorum assentator.

LXXX. Svsides.

Cupiditas rationis domina.

Svsides Mulieres solitæ dominari viris, vnde in omnem turpitudinem prolapsæ: nam vnguentis ornamentísque optimis comptæ, maiore ambitione quàm viri, pudicitiam detestabantur. Clemens Recog. lib. cap. 9.

Apod. Pessimum est Imperium, cum Gynecæa cupiditatum se in dominam rationem effundunt atque affigunt humi, quod Horatius ait *diuinæ particulam auræ.*

LXXXI. Sybaritæ Gallos et malleos non ferunt.

Concionatores improbis molesti.

Primi Sybaritæ, quæ cum strepitu exercentur artes, vt fabrorum, æratiorum, & materiatorum in suam ciuitatem recipi noluerunt, & ne alicunde somnus interrumperetur, gallos perpetuo exilio mulctarunt. Athen. lib. XII.

Apodosis.

Voluptuarij homines, dùm palpum vbique quæritant, reprehensionem veritatis, quasi mallei strepitum fugitant, & diuini verbi præcones longum valere iubent, Æneanum illud imprecantes, quod est apud Plutarch. in quæstionibus Græcis:

Μήποτε νοστήσητε φίλλω ἐς πατρίδα γῆαν.
Nunquam redeatis dilectam in patriam terram.

LXXXII. Tavrorvm regvm mos.

Amici aures regum.

Apvd Tauros rex cùm mortuum luget amicum auriculæ suæ partem, nonnunquam totam abscindit. Nicol. Damascenus in Tauris: ὁ δὲ βασιλεὺς ἀποδαχόντος φίλε ἢ μέρος ἢ τὸ ὅλον ἀποτίμνει ὦτων.

Apodosis.

Oculi & aures regum fidi, & prudentes amici, quos cùm amittunt, toties partem sui amittunt. Dion. orat. 1. de regno: ὁπόσους γὰρ ἄν τις ἢ κεκτημένος ἐταίρους τοσούτοις μὲν ὀφθαλμοῖς ἃ δεῖ ἀκούῃ. *quot quisque sibi comparauit amicos, tot oculis quæ vult ipse videt, tot auribus audit ea quæ oportet.*

LXXXIII. Thvriferæ regionis ivdicia.

Prouocatio ad alium iudicem non debet esse temeraria.

Ἀιζαροφόρος dicitur ab Athenæo.

IN regione thurifera, si quis iudices malè iudicasse putet, feneſtram in ſuprema palatij parte catena reuinctam, apprehenſa catena trahit, & referat. tum rex hoc vbi reſciuerit, eo, qui conqueſtus eſt, accerſito ius dicit. malè à iudicibus ſi eſt pronuntiatum, occiduntur: ſin rectè, qui feneſtram mouit, interficitur. Athen. lib. XII.

Apodosis.

Hæc parabola reos monet, vt conſultè ad aliud forum appellent: iudicibus autem vulgatum decantat.

Diſcite iuſtitiam moniti, & non temnere diuos.

LXXXIV. Thvsca tibia in svppliciis.

Muſica importuna.

ALCINIVS Thuſcos ad voluptatem eſſe adeò propenſos refert, vt tibiæ cantum adhibeant, cùm fontes flagris cædunt. Athen. lib. XII.

Apodosis.

Rectè prouerbiali figura dicetur in muſicam importunam: vel in eos, qui cùm dolorem inferant, volunt tamen iucundum videri, & ſuauibus fictorum verborum lenimentis irrogatos corporis cruciatus permulcent. *Satis eſt ſemel perire.*

LXXXV. Tirinthiorvm sacrvm.

Conſuetudinis vis.

THEOPHRASTVS lib. de Comœdia, ſcribit Tirynthios ridiculos, & ad res ſerias inutiles, ad oraculum Delphicum ſe contuliſſe, eius monitu ab eo vitio liberari exoptantes, vaticinatumque Deum fuiſſe, immolatum Neptuno taurum ſi continentes riſum in mare abijcerent, ceſſaturam eam ridendi

consuetudinem. Illos autem metuentes, ne quid peccarent aduersus Dei responsum, sacro pueri ne interessent, vetuisse: vnum tamen cum id resciuisset, turbæ permixtum, aliis cum clamore eum aspellentibus dixisse: quorsum hæc? an Sphagium, vestrum, hoc est, peluim ad excipiendum hostiæ sanguinem, subuertam, timetis? Illi continuò riserunt: neque enim vas vllum oportebat, quo cruor exiliens exciperetur victimæ, præsertim quæ in profluentem abijceretur. Athen. lib. VI. Deipnosoph.

APODOSIS.

Ex ea parabola discimus vim consuetudinis esse tenaciſſimam: *Lex enim peccati est violentia consuetudinis, qua trahitur & tenetur etiam animus inuitus, eo merito quò in eam volens illabitur*: D. Augustinus.

LXXXVI. VICTIMA IVNONIS CONIVGALIS. *Amor coniugum.*

ANTIQVI Iunoni γαμηλίῳ nuptiales victimas felle destitutas offerri volebant.

APODOSIS.

In connubiis amorem & concordiam regnare, fel omnino abesse oportet. Horat. Od. XIII. lib. I. carmen.

--Felices ter & amplius,
Quos irrupta tenet copula, nec malis
Diuulsus querimonijs
Suprema citius soluet amor die.

disertè autem Plutarchus hanc similitudinem prosequitur in coniugalibus præceptis: οἱ τῇ γαμηλίῳ θύοντες ἥρᾳ, χολὴν οὐ συγκαταζέουσι τοῖς ἄλλοις ἱερεῖοις ἀλλ' ἀφελόντες ἔρριψαν ὀπίσω τοῦ βωμοῦ. Αἰνιττόμενοι τὸν νομοθέτου τὸ μηδέποτε δεῖν χολὴν μηδὲ ὀργὴν γάμῳ παρεῖναι.

LXXXVII. VITIORVM INTERITVS.

Confeßio.

PRÆCIPVVM feſtum Perſarum vitiorum interitus, quo ſerpentes & venenata omnia Perſæ conficiebant, & magis offerebant pro inſigni pietatis argumento: hac via gratam ſe rem bonis dijs, moleſtam vero læuis numinibus facere arbitrati. Agathias lib. II.

APODOSIS.

Serpentes, omnia ſunt peccata: interitus verò peccatorum, confeſſio. Auguſtin. de pœnitentia. *Confeßio eſt ſalus animarum, diſſipatrix vitiorum, expugnatrix dæmonum: quid plura? obſtruit os inferni, & paradiſi portas aperit.*

PARABOLARVM HISTORICARVM LIBER SEXTVS.

AVES.

I. ACCIPITER AB ARDEA SVPERATVS.

Mens antea generosa à voluptate oppressa.

NON caret admiratione pugna Falconis cum Ardea, nam si hæc supra Accipitrem volatu contendere potest, & sibi illum subijcere, suis excrementis respergit, quò gnaui alioqui alitis pennæ ita hebescunt, vt ad pugnam sit inutilis, nec difficili admodum labore ab hoste superetur. Quare Falco hostis insidias quanto potest studio euitans, tamdiu ex obliquo cum illo in aëre congreditur, donec tandem occasione oblata superior factus, ardeam magno impetu deturbet. Vide picturam apud Camerar. in symbolis.

APODOSIS.

Hoc artificio vtuntur dæmones qui si generosam mentem videant, ad præclara quæque sua ipsius indole incitatam, conantur imprimis voluptate

quasi cœno illinere, ex quo emortuæ pietatis vires facile contabescunt: *nihil enim est* (vt ait Seneca) *tam mortiferum ingenijs quam voluptas*: οἱ γὰρ ἀπολαυστικῶς ζῶντες ἐυκαταφρόνητοι γίνονται. Arist. in Polit. Postquam vero his voluptatum sordibus inquinati sunt animi,

Nemo animum summi memorem genitoris in altum
Excitat, ad cœlum mittit suspiria nemo:
Nec recolens apicem soli natalis ad ipsum
Respicit auctorem, nec spem supra æra librat:
Sed mentem grauidis contentus sternere curis,
Indigno subdit domino, perituraque pronus
Diligit, & curuo quærit terrestria sensu. Prudent. in Hamartig.

II. ACANTHIS IN SPINIS.

Studia in paupertate.

ACANTHIS auis viuit in spinis, quæ tamen sũma cantus amœnitate floret. Arist. & Ælian. lib. x. cap. xxii. φθέγγεται τ' ἐυμελὲς καὶ εὔμουσον, ex Aristot. non ἄμουσον, vt habent nonnulli codices.

APODOSIS.

Studiosi multi suauiter canunt, licet in labore & paupertate durè & parcè victitent, contra qui diuitijs affluunt sæpè sunt elingues. Archesilaus dicit: τὴν πενίαν λυπηρὸν μὲν εἶναι ὥσπερ τὴν Ἰθάκην, ἀγαθὴν δὲ κουροτρόφον ἐθίζουσαν συνεῖναι λιτότητι, καὶ καρτερίᾳ, καὶ καθόλε γυμνάσιον ἀρετῆς ἐμφρακτον. Stob. Serm. 93. Paupertatem duram quidem esse non secus ac Ithacam, præclaram vero adolescentum nutricem, quæ assuefaciat homines victus tenuitati, laborumque tolerantiæ, ad summum *Gymnasium esse virtutis efficax*. Quod autem Achantis appositum sit symbolum literatorum, declarant etiam perpetuę cum Asino inimicitiæ, cuius rei meminit Arist. lib. 9. hist.

Animal. cap. 1. Ὅτος καὶ ἀκανθίδες πολέμιοι, εἰ μὴ τὸ ἀπὸ τ ἀκανθῶν βιοτεύουσι, ὁ δὲ, ἀπελαύει καὶ ἐδίει τὰς ἀκανθίδας.

III. ÆGOCEPHALVS.

Agelastus.

AVIS est quæ liene caret, est autem lien risus sedes, sicut fel iracundiæ, iecur amoris, αἰγοκέφαλος ὅλως σπλῆνα οὐκ ἔχει. Aristot. de histor. Animal. lib. 11. cap. xv.

APODOSIS.

Παρσιμακὸν ἦθος dicitur in illum qui nulla iucundiore consuetudine corrugatam frontem serenare, & ad risum pellici potest. Talis fertur fuisse Heraclitus ille de quo Iuuenalis Satyr. x.

Quod de sapientibus alter
Ridebat quoties à limine mouerat vnum
Protuleratque pedem: flebat contrarius alter;
Sed facilis cuiuis rigidi censura cachinni:
Mirandum est, vnde ille oculis suffecerit humor.

IV. HALCYONES.

Virginis partus.

HALCYONIS auis est paulo amplior passere, colore cyaneo ex parte maiore, tantum purpureis & candidis admixtis pennis: canit in arundinetis; nidum, vt putant ex spinis aculeatis concinnat, fœtificat brumâ, qui dies halcyonides vocantur, placido mari per eos, & nauigabili: Ita fœturæ gratissimæ animãtis ponunt venti, & mare sternitur. Vide Plin. lib. x. c. xxxii. & Ar. de animal. lib. ix. cap. xiv.

APODOSIS.

Instar Halcyonis Deipara Virgo tenuis quidem, vt putabatur apud homines; sed apud Deum virtute permagna. Color auis Cyaneus siue cœruleus originem cœlestem significat, candidus purita-

tem, purpureus regalem prosapiam, cantus inter arundineta, lętitiam cœlestem in vitæ paupertate, nidulus ex spinis, speluncæ Bethlemiticæ rigidam asperitatem; fortificatio hyemalis, natalem Christi in hyeme; maris tranquillitas in partu halcyonum, pacem quæ nascente Christo, vniuerso terrarum orbi fœlix illuxit:

Ver magnus agebat
Orbis, & immitis parcebat flatibus Eurus.

V. Alcyon.

Coniugalis amoris symbolum.

Plvtarchvs Alcyonem sapientissimum diuinissimumq; marinorum animal appellat, non modo ob industriam qua cæteris antecellit, sed etiam quod mariti est amans adeò, vt non vno quodam, sed quolibet anni tempore cohæreat, congressusque huius admittat, non per libidinem, vt quæ alteri nulli prorsus miscetur, sed beneuolentiæ coniugalis, & amicitiæ studio. Eumque grauem iam annis & ægrè sequentem γηροφορεῖ καὶ γηροβοσκεῖ, suscepta cura, fert fouetque senem, nusquam destituens, nunquam post se relinquens, nam & dorso impositum gestat.

Apodosis.

Fœlicester & amplius,
Quos irrupta tenet copula, nec malis
Diuulsus querimonijs
Suprema citius soluet amor die. Horatius.

In eo charitatis coniugalis argumento spectabilis est pietas vxoris Eduardi Anglorum Regis filij: qui cùm itinere ad sanctum Sepulchrum suscepto, insanabilem plagam venenato Mauri gladio inflictam accepisset, pia coniux Hispaniarum Regis filia, manantem quotidie ex vlcere mariti purulentum humorem

humorem lingebat, solius amoris melle conditum: vnde illi sanitatem, sibi immortalem ex amore coniugali gloriam peperit. Rodericus Sancius, Histor. Hisp.

VI. ASTERIAS, ΑΣΤΕΡΙΑΣ.

Pigritiæ fuga.

AVIS nomine Asterias mansuescit in Ægypto, & eatenus humanã vocem intelligit, vt si quis huic conuitium faciens vel appellauerit seruam, ex ea contumelia irascatur: vel eamdem ipsam vocauerit pigram, ea sic dolenter, tanquam ignobilitatis & segnitiæ arguta, indignetur.

AP. Asterias symbolum est diligentiæ & generositatis. Turpis & homine indigna est pigritia: natus est homo ad laborẽ vt auis ad volatum: πτῆναι γὰρ ἔφυν, πτῆναι δ' ὄφελες, πόνος. Apollonius Dionys.

VII. ALES VENATOR.

Impostor.

MERVLIS affine genus quoddam est venaticum & captiosum, colore atrum, splendidè canorum: rectè ex eo venaticum appellatum, quod ex auibus multas sui cantus permulsione ad se allicit, & capit: cuius ingenitæ hæc auis præstantiæ non ignara, eo munere naturæ ad voluptate & cibo se explendam vti videtur. Nam ex sui cantus auditione & bellissimas oblectationes habet, & aucupio & venatione proximè ad se accedentium auicularum exsaturatur: quod si quando quisquam hanc captam concluserit in caueam, non modo canere omittit, verum etiam pro seruitute sua à venatore pœnas silentio sumens, muta permanet atque elinguis. Æli. lib. VIII. de animal. cap. XXIV.

AP. Typus est impostoris qui propinare solet.

Immixto liuentia mella veneno.

VIII. Anser lavro inimicvs.

Indoctus.

Anser laurum Phœbi arborem sibi exitialem auersatur, & declinat. Ælianus lib. 5. cap. 29. εἰ δὲ ὁ χαυάνιστο ὑπὸ λιμοῦ, δάφνης φύλλον ἂν οὐ φάγοι, οὐκ ἂν πάσαιτο ῥοδοδάφνης. Etiamsi fame contabesceret, lauri folium non comederet, ne Rhododaphnen quidem gustaret.

Apodosis.

Ingenium à Poëticis disciplinis auersum hoc ἀμοῦσον significatur. Talis ille fuit Senator Cumanus qui cæteris de alendo in vrbe Homero consilium agitantibus dissuasit, fore enim aiebat si is reciperetur in vrbe turbam ἀνέρων multam & inutilem: homo Midæ auriculis si quisquam alius dignissimus. Herodot. in vita Homeri.

IX. Anseres tavri montis.

Lingua coërcenda.

Anseres Taurum montem peragrantes magno aquilarum metu singuli mordicus lapidem tenent, ne clangore prodantur, tanquam enim silentij frænos sibi inijcientes; montem transuolant: ὥσπερ ἓν ἐμβαλόντες στόμιον διαπέτονται. Ælian. lib. lib. v. de Animal. cap. xx. ix.

Apodosis.

Anseres, silentij prudentes obseruatores: lapis ratio silentij frænum: aquila, dæmon dictorum factorumque auceps. *Isidorus Peluſiota* Cyro monacho ep. cccxxv. l. 1. χαλίνωσον τὴν γλῶτταν τὸ ταχὺ τὸ μεῖζον δὲ ἁπάντων τῶν γῆινων μελῶν ἡ γλῶσσα· ὡς δυσκάθεκτός ἐστι! Linguæ celeritatem fræno coërceri, maximum enim terrenorum omnium membrorum lingua est, vt quæ ægrè retineri possit. *Infrænus oris vectigal calamitas.* Græcus auctor incertus in vitis Patrum re-

fert Agathonem Abbatē per triennium lapidem in ore ad silenti disciplinam & religionem continuisse.

X. Equvs ab Antho svperatvs.

Ferocia ab imbecillo cohibita.

Florvs auis est palustris, coloris pulchri, oculorum acie debili, quæ cum equo semper pabuli gratia dimicat, dorso eius insilit, colla & armos vellicat, & his armis freta eum plerumque abigit à pabulo. Ἄνθος τῷ ἵππῳ πολέμιος, ἐξελαύνει γὰρ τὸν ἵππον ἐκ τῶν νομῶν. Arist.

Apodosis.

Robusta quæque sæpè vel ab infimis debellantur. Ita infirma elegit Deus ad impotentem robustorum ferociam compescendam.

Parua necat morsu spatiosum vipera taurum,
A cane non magno sæpè tenetur Aper. Ouidius.

XI. Aqvila ad cornices.

Inimicos virtute vlcisci.

Cornicibvs studium est Aquilas irritare: hæ vero illas præclare contemnunt, & deorsum ferri sinunt. Ipsæ sursum subuolantes æthereum locum celeri alarum remigio secant: quod quidem ipsum non Cornicum timore agunt. Quisnam hoc dicat, qui planè sciat Aquilarum vim? sed potius præclara quadam animi magnitudine earum infra se volantium lapsus lubenter intuentur. Æl. lib. v. cap. xxii.

Apodosis.

Præclarum est symbolum inuidorum, qui generosi hominis adhuc prima face surgentis virtuti obstrepunt. At ille quo magis inuident eo nititur altius, & infra se volantes corniculas irridet.

Sola virtute sequantur.

XII. AQVILÆ FEL, AETOY XOAH.

Seueritas moderata.

AQVILÆ fel Attico melle temperatum hebescentibus illitum oculis visum efficit quàm acutissimum: εἰ δέ μέλιτί τις Ἀττικῷ τὴν χολὴν αὐτῆς διαλάβοι ὑπαλείφοιτο, ἀμβλυνόμενος ὄψις. Ælian. lib 1. de Animal. cap. XLII.

APODOSIS.

Seuera grauis hominis reprehensio amore & humanitate condita, mentis tenebras dissipat, & eos qui prius erant solutioris vitæ ad meliorem frugem reuocat.

Blando vis latet imperio. Auson ad Theodos.

XIII. AQVILÆ OVA IN PELLE VVLPINA.

Robur additum calliditati.

ALBERTVS grandem Aquilam esse ait in Septemtrione, quæ duo oua semper parit, eaque Vulpis pelle inuoluta in cacuminibus ramorum suspendit, vt Solis calore foueantur.

APODOSIS.

Rectè hoc symbolo significatur robur calliditatis inuolucris tectum ad tempus, iuxta Lysandri dictum, qui Leoninam cum Vulpina coniungere se dictitabat.

XIV. AQVILÆ IVVENTVS EX SADAIA.

Renouatio vitæ.

SADAIAS Aquilæ iuuentutem ita renouari putat. Tradit eam adeò sublime volando ascendere, vt æthereo calore plumæ accendantur, atque ita nudatam delabi in prefrigidum fontem ac purum, cuius frigore calor medullarum adaugetur, ac per antiperistasim aliquamdiu ipsa quiescente donec plumæ succrescant, & in nouam prorsus auem exeat. Albert. Animal. lib. XXIII.

APODOSIS.

Sic demum noui homines sumus, cum cœlesti amore plumea vanitas incenditur, & fonte sacramentorum abluti nouo germine pubescimus: attigit quoque hanc similitudinem Aratus Diaconus 2. in Acta Apostol. *Nam debilis æuo*

Et declinatis senio iam viribus ales
Flammiuomo sub Sole iacet, pennasque grauatas
Eius in igne fouet, nocturnaque lumina pandit,
Atque oculos radijs ardentibus ingerit ægros
Ad veterem reditura diem.

XV. AQVILA INTER PSITTACOS.

Vltio opportuna.

AQVILA si incidat in multitudinem cornicum aut psittacorũ adhuc imbecillior, ab ijs se deplumari patitur quidem, vel inuita: at meminit iniuriæ, dataq; postea occasione obuias perimit. Albert. Magn. Animal. lib. VIII. cap. II.

APODOSIS.

Vir generosus plerumque ab infimis indigna patitur iram concoquens, donec data occasione animaduertat. vitandæ potentum offensæ, qui vel leuiter læsi, *plumbeas iras* gerunt.

Καλεπὰς δ' αὐάκτων εἰσὶν ἐμοκλάς. ὀδυσ. ρ.

XVI. AQVILÆ PVLLVS VNVS.

Monarchia.

EXCLVDVNT pullos binos, alterum expellunt tedio nutriendi. Plin. lib. x. cap. III.

AP. Effigies est hęc Monarchiæ. *Vnum Imperij corpus vnius animo regendum.* Tacit. in annal. εἰ ἐπέλθοι δύο ἥλιοι γῆθεν, κίνδυνος πάντα συμφλεχθέντα διαφθαρῆναι: *Si duo vellent esse soles, periculum esset ne omnia conflagrarent.* Et hoc opinor timent Ranæ in lepidissima Phædri Fabella:

Vxorem quondam Solem velle ducere,
Clamorem Ranæ sustulere ad sydera.
Conuicio permotus quærit Iupiter
Causam querelæ. Quædam tum stagni incola
Nunc, inquit, omnes vnus exurit lacus,
Cogitque miseras arida sede emori:
Quidnam futurum est si crearit liberos?

XVII. AQVILA A POLYPO DOMITA.

Delusit hiantem.

QVVM in saxum non admodum è mari eminens Polypus aliquando correpens ascendisset, ibique cirris explicatis summa cum voluptate à tepore solis caleſceret: Aquila acris & acuta quanto potuit maximo alarum impetu in Polypum insiluit: sed piscis & hic circumplicantibus aquilam, & pertinaciter adhæreſcentibus cirris, in profundum detraxit hostem capitalissimum, simul & interfecit: Ælianus & Antipater Thessalus epig. antholog. lib. 1. titul. pisces:

Πώλυπος εἰναλίη ποτ' ὀπὶ φερβλῆτι ταυυθεὶς,
Ηελίῳ ψύχειν πολλὸν ἀνῆκε πόδα.
Οὔπω δ' ἰῶ πέζῃ ἵκελος χθόα τένεκα κάμψαν
Αἰετὸς ἐκ νεφέων ὀξὺς ἔμαρψεν, ἰδών.
Πλοκμοῖς δ' εἰλιχθεὶς πόσιν εἰς ἅλα δύσμορος ἦρα
Αμφω κὴ ζώης ἤμβροτε κὴ βιότου.

XVIII. AQVILA PVLLVM EIICIENS.

Αφιλοστοργία.

INIQVISSIMA circa pullorum educationē Aquila est: Alterum enim ex duobus quos exclusserit in terram eiectum pulsu alarum allidit, & alterum tantum educat fœtu proprio, dum laborem fugit educationis abdicato.

APOD. Huiusmodi scilicet parentes illi sunt, qui paupertatis prætextu infantes exponunt, quique in

distribuenda hereditate erga liberos nimium inæquales se exhibent, ἐν τῇ διανομῇ τῶν κλήρων, ἀνίσοι πάντοι πρὸς τὰ ἔκγονα. Author Græcus apud Paulum Melissam antiquum locorum communium syllogistam.

XIX. AQVILÆ PENNÆ.

Societas imparium.

NON modo præsentem & viuentem Reginam auium Aquilam cæteræ omnes volucres extimescunt, atque eius conspectum exhorrent: sed & pennæ eiusdem si quis cum aliarum pennis commiscuerit, incorruptæ atque integræ manent: aliæ cum alijs communitatem non ferentes, putrescunt. Ælian. lib. IX. cap. II. de animal.

APODOSIS.

Tenues homuli magnorum consuetudine atteruntur, nec eorum aut fastus ferre, aut profusionem pecuniæ adæquare possunt. Itaque in vitæ consuetudine, ἢ κρείττονι ἕπου, secundùm vetus dictum *Amicitia aut pares accipit, aut facit.* Significat præterea Aquilæ penna virum magnæ auctoritatis alicuius mali & calamitatis depulsorem. Nam auctor Geoponicôn lib. I. ait ad auertendum grandinis periculum multum valere lapidem Chalazitem ferro appulsum, vel aquilæ alam dextram in medio agro defixam.

Αετὸς πτερὸν τὸ δεξιὸν λαβὼν, μέσον τοῦ χωρίου χῶσον.

XX. AQVILA IMPERATORIA AVREÆ. PYRÆ INSIDENS.

Excelsa mentis generositas supra omnem rerum humanarum speciem erecta.

IN Imperatorum exequiis statuebatur in campo Martio pyra phari instar, multis tabernaculis contignata, quorum superius inferiori sēper contractius & paulatim gracilescens assurgebat, donec ad sum-

mum ventum erat, in quo regina auium Aquila considebat, & inferiores quidem domunculæ exterius auro, purpuraque vestitæ, intus lignorum aridorum copia factæ, vi ignis immissa validè deflagrabant: ex summo apice victrix aquila flammas inferiores despectabat, & ardoribus intacta euolabat, vt animam Imperatoris in cœlum deferre videretur. Vide Xiphil. in Aug. & Herodia. in Seuero.

APODOSIS.

Mundus instar est pyræ deflagraturæ, specie quidem nobilis & opulentus, sed intus ligna putrida, sordes & ramenta habet: recondita varia tabernacula, diuersarum vitarum gradus & ordines significant, qui quantumcumque speciosi sint & eximij, tamen pereunt: sola in pace aquila deridet flammas, & se librat in cœlum. Sic Marię contemptrix mundi anima, supra vitæ humanæ æstus, ardores, incendia, delicias, fucos, peccata, miserias, eminet, & ad Deum euolat.

Ardens euexit ad æthera virtus

In eodem argumento Maximilianus secundus pinxit in symbolo aquilam in nubibus volantem, humi vero coronam, gladium, hastam, mundum, cum lemmate:

Nil humana moror, dum super astra feror.

XXI. AQVILA IOVIS.

Abstinentia Sanctorum.

AQVILA violentum & auarum animal captu viuit & carnes appetit: Nam ad se explendam lepores, hinnulos, anseres, & alia pleraque capit. Vna tantum ex Aquilarum genere, quæ Iouis appellantur, carnes non attingit, sed & ad victum ei herba satis est: & quamuis Pythagoram Samium non audiuit, nullam tamen animantem edit. Ælian. lib. 1 x.

cap. x. Simile de Miluis narrat Pausanias, qui Ioui Olympio consecrata minimè attingunt. lib. 5. seu in Eliacis priore pag. 170.

APODOSIS.

Sanctorum & religiosorum hominum abstinentia significatur qui plenius Deo se manciparunt, & cœlesti maximarum rerum contemplatione, vt Aquilæ Solis radiis recreantur. Est autem puriorum mentium & egregiarum virtutum propria abstinentia: ἀποχὴ τῶν βρωμάτων πρὸς τὴν γυμνασίαν τῶν μειζόνων καὶ σπουδαιοτέρων ἔργων. Isidorus Pelusiota epist. 52. ad Lampetium Monachum.

XXII. AQVILA MESSORIS.

Gratus animus.

AD fontem venerat messor vt aquam è proximo hauriret, videt implicatam à serpente Aquilam teneri, nec vllum ei patere effugium, falce serpentem dissecat, & vinculis auem expedit non ingratam: cum enim iam reuersus è fonte cum cæteris bibiturus esset, qui se largioribus poculis exceperant, illa superuolans excutit calicem, non sine querela hominis, qui aquilam seruatori vberem reddere gratiam dictitabat, verum venenatum erat poculum quo compotatores socij extincti sunt, ipse vero mirabili casu seruatus. Ælian. lib. XVII. de animal. cap. XXXVII.

APOD. Gratia opportunè reddita præter spem.

Sic finem pietas contigit illa suum.

XXIII. AQVILA ALBA PYTHAGORÆ.

Regis Galliæ fauor in Musas.

PYTHAGORAS inter suæ felicitatis indicia & cœlestium fauorem, commemorabat se Aquilam albam aduolantem sinu excepisse, ex quo se diuinum hominem factum, & multa supra mortalium

captum sciuisse dictitabat, ὑπὸ τὸν ἀετὸν δὲ τὸν λευκὸν κρυπτόμενον. Ælian. lib. 4. cap. 17.

APODOSIS.

Aquila est alba animo simul & candore LVDOVICVS REX, qui se literatis clementi fauore impertiens, sapientiæ studia excitat, & Musas alit omni felicitate circumfluentes.

Totique salutifer orbi Crescе.

XXIV. AQVILA SESTI.

Gratus animus.

EST percelebris apud Sestον vrbem Aquilæ gloria, educatam à virgine retulisse gratiam: aues primo mox deinde venatus aggerentem. Defuncta postremo in rogum accensum eius iniecisse se, & simul conflagrasse: quam ob causam incolæ, quod vocant Heroum, in eo loco fecere appellatum Iouis, & virginis. Plin. lib. x. cap. v.

APODOSIS.

Gratia referenda, nullum officium magis necessarium: hoc vbique animantes, hoc muta mundi compages docet. at ingratus est brutis deterior:

Πίθος ὃς τετρημένος, εἰς ὃν ἀπάσας
Αὐλῶν τὰς χάριτας, εἰς κενὸν ἐξέχεας.

Dolium pertusum est, in quod omnia ingerens beneficia, frustra infudisti. Lucian. Antholog. lib. 1.

XXV. AQVILA STELLARIS TAVRVM VENANS.

Dæmon peccatores capiens.

AQVILARVM genus quod alij Chrusaëton, alij stellarem appellãt, non sæpe apparet. eius generis aquilam Aristoteles venari ait hinnulos, lepores, grues, anseres ex cohorte. Aquilarum maxima hæc existimatur. In Creta vi taurum ab ea inuadi in hunc modum narrant. Interea taurus se cum capite prono demittit ad pastum, ex insidiis aquila in cerui-

tem inuolans crebras illi ac acerrimas plagas rostro infligit, ille tanquam furibundus incitatur, & quâ potest se in fugam confert. Et quamdiu in plano ac stabili loco fertur, ab aquilæ molestia requiescit. Ea nimirum quoad in planiciem excurrit, nihil ei negotij exhibet, sed quieta insistens, illum acerrimè obseruat quocumque ingreditur. Cum autem illum proximè ad præcipitem locum ac decliuem accessisse videt, explicatis in orbem alis, illius oculos tegit: & ea quæ ante pedes sunt, nihil illum prouidentem, magna vi præcipitem agit: tum laniatu ventrem appetens, quantum eius cupiditas fert, nullo deinde negotio præda potitur. ab aliena præda humi strata se cõtinet, sed ex suis laboribus gaudet, atque à communicando cum aliis se abstinet: posteaquam expleta atque exsaturata est, sua aspiratione graui & tetra reliquias imbutas relinquit, aliis iam ad vsum ineptas. Aliæ ab aliis longissimè nidificant, ne ob loci propinquitatem, pro præda illis sit contendendum, & mutuæ sustinendæ molestiæ. Ælian. lib. 11. cap. 39. de animal.

APODOSIS.

Hoc est ingenium dæmonis, vt primum fidei lumen eripiat, quo nos præcipites in omnium malorum voraginem celerius agat. Euseb. Emissen. homil. 2. de symbolo. *Fides religionis Catholicæ, lumen est animæ, ostium vitæ, fundamentum salutis æternæ.*

XXVI. AQVILA TILGAMI, ΤΙΛΓΑΜΟΥ ΑΕΤΟΣ.

Auxilium insperatum.

EST & amor & benignitas erga homines in brutis laudabilis. Nam Aquila olim infantem seruauit. Sed operæpretium est historiam integram explicare, amplum sententiæ nostræ testimonium fu-

turam. Sacchoræ Babyloniorum regis futurum è filia nepotem, regnum Aui adepturum Chaldæi prædixerunt. Hoc ille metuens durior in filiam esse, & vt omnis suspicio abesset, arctissimè inclusam custodiri voluit. Sed frustra suo consilio rem fatalem impedire conatus est: nam filia ex obscuro quodam homine grauida peperit: natum autem ex ea infantem custodes regis metu ex arce (qua filia includebatur) præcipitarunt, forte autem præteruolans aquila, viso infantis casu, perspicaciſſima nimirum auis, illico priusquam terræ allideretur, volando subiens eum dorso excepit, & in hortum quendam deportatum leniter depositit. Cum loci dominus inuentum forma eius delectatus amauit, educauitque: & Tilgamum appellauit. is postea in Babylonios regnum est adeptus. Hoc si cui fabula videtur, me quoque non approbare illi fatebor. Audio tamen Achæmenem Persam quoque, à quo nobilis Persarum prosapia descendit, Aquilæ alumnum fuisse. Ælian. lib 12. Animal. cap. 21. Simile refert Pausan. in Messenicis de Aristomene cum in Ceadem Laconum barathrum dimissus esset, subisse Aquilam labentem.

Apodosis.

Repentinum & insperatum auxilium in rebus desperatis hac Icone significatur, & quod aiunt, Θεὸς ἀπὸ μηχανῆς.

Qua via nulla fuit iam tum mihi currere visus,
Plus homine est.

XXVII. Aquilæ Valeriæ Lvpercæ.

Auxlium præter spem, seu *Deus è machina.*

Valeria Luperca, ad auerruncandam pestem, ex oraculo erat immolanda Iunoni, cum deuolans Aquila victimarium cultrum rapuit, eundem-

que buculæ iuxta templum pascenti infixit. Aristid. lib. 9. Italic.

APODOSIS.

Repentinum à Deo, & insperatum auxilium, turbidis sæpe rebus influit, vt hanc non nisi diuino auxilio factam miremur serenitatem:

Maior agit Deus, atque opera ad maiora reseruat.

XXVIII. ASTVRES.

Senectus honorabilis, vel *Pietas in parentes.*

NARRAT Albertus, aucupes aliquot dum Astures venarentur in densam arboribus syluam penetrasse: illic eminus prospiciunt Asturem auem in stipite defixam, & propè immobilem. Tum demirati cur non ex cæterarum volucrum ingenio ad hominum præsentiam euolaret, comperiunt debilem & cæcam grauique senio hebetatam. Interim dum frondibus inumbrati iuxta arborem sedent in insidiis, duo alij Astures iuniores onusti præda & carnibus veniunt, quas minutatim concisas in os tanæ illius volucris ingerunt. Credibile est sobolem fuisse quæ insigni pietatis exemplo ἀντιπέλεια parenti redderet.

Hoc verbo Asturis vsus Firmicus Mathes. v. melius opinor asterias nominatur.

APODOSIS.

Discant ex adumbratis animantium virtutibus pueri in se viuam erga parentes pietatis effigiem expressam gerere, & cùm illo pietatis exemplari filio, dicere:

Ipse subibo humeris, nec me labor iste grauabit,
Quo res cumque cadent vnum & commune periclum,
Vna salus ambobus erit.

XXIX. ATTAGEN.

Gloria vana

ATTAGEN qua potest voce nomen suum loquitur, & decantat: τὸ ἴδιον ὄνομα ἡδυεῖ φωνῇ φθέγ-

γετυς, ἡ δὲ αἰὰ μέλπει ἀὐτό. Ælian. lib. 4. cap. 42. huius meminit Petron. in Satyrico.

Ales Phasiacis petita Colchis,
Et pictus Attagen decora pennis.

APODOSIS.

Attagen sui ipsius laudator hominem vanum & superbum significat suarum laudum buccinatorem. D. Greg. Moral. XXIII cap. VII. *In hac itaque arrogantiæ quarta specie, crebro animus humanus labitur, vt id quod habet, habere se singulariter glorietur. In quæ tamen similitudine, diabolicæ vicinius appropinquat, quia quisquis bonum se habere singulariter gaudet, quisquis videri sublimior cæteris quærit, illum videlicet imitatur, qui deiecto bono societatis Angelorũ sedem suam ad Aquilonem ponens, & Altissimi similitudinem superbè appetens, per iniquum desiderium, quasi ad quoddam culmen conatus est singularitatis erumpere. Superbiam nunquam in tuo sensu, aut in tuo verbo dominari permittas, in ipsa enim initium sumpsit omnis perditio.* Tob.

XXX. ATTAGENES ÆGYPTIORVM.

Concionatorum minæ.

ATTAGENES aues ferunt ex Lydia in Ægyptũ deportatas, & in syluam demissas, primo Coturnicis vocem misisse, post, cùm fluminis alluuione cœlum pestilens factum esset, quo multi passim mortales perierunt, eiusmodi aues non intermisisse maiori oris expressione, quàm quemuis explanatissimæ linguæ puerum loqui, & dicere πρὸς τοὺς κακοὺς τὰ κακά. Ter mala malis. Ælian. lib. 15. de Anim. cap. 27.

APODOSIS.

Bonorum est concionatorum cum in exteram regionem venerint, non blãditiis, non minis ab officio deflectere. Sed improbis explicatissimè cœlestes minas denunciare, nisi resipiscant: *Clama ne cesses.*

XXXI. Aves Casiæ.

Amicitia opportuna.

Elevcidæ aues nunquam conſpiciuntur à Caſij montis incolis, niſi cum illarum præſidio eſt opus aduerſus locuſtas vaſtantes fruges, nec vnde veniant quove abeant cognitum.

Apodosis.

Amici opportuni, & ad propulſandos caſus commodi:

Amicos res opimæ parant, aduerſæ probant. Publius Syrus.

XXXII. Avis Caspia.

Formoſus, abſonus & indoctus.

In maris Caſpij inſulis cum alias aues peculiares naſci ferunt; tum maximè vnam ea vi & natura affectam, vt magnitudine quidem vel egregium anſerem ſuperet, pedes autem habeat grui ſimiles, dorſo ſit vehementer rubro, ventre viridi, collo albo, & diſſeminatis maculis croceis diſtincto, non minus quam duos cubitos longo, capite item tenui & gracili, roſtro nigro, ad ſummum vocem ſimilem ranis emittit. Ælian. lib 17. cap. 38.

Apodosis.

Symbolum eſt formoſorum adoleſcentum, nec non ſplendidè veſtitorum, qui doctrinæ omnis expertes, voce abſoni ſunt, & ſemibarbari vt quantam ſpecie ſui admirationem conciliarint, tantam oratione ignominiam contrahant. Nihil enim prodeſt pulchritudo niſi ſit *Par animus formæ.* Contra deformis Sappho apud Ouidium iactat,

Si mihi difficilis formam natura negauit,
Ingenio formæ damna rependo meæ.

XXXIII. AVIS, ΔΙΚΑΙΟΣ.

Innocentia.

AVIS δίκαιος aut δίκαιος, sua defodit excrementa ne inueniri possint, quia mortales enecant. ἕστο τὸν ἀπόπατον κατορύσσει ἵνα μὴ εὑρεθῇ, εὑρισκόμενον δ' αὖ ποθῇ αὐτὸ ὅσον σιάμευ ἔωθεν ὕπνος ἐπλαμβάνῃ, καὶ καθεύδει μηδὲν αἰσθανόμενος, καὶ δύοντος τοῦ ἡλίου τελευτᾷ. Phot. bibliotheca. Ælian. l. 4. de animal.

APODOSIS.

Scandalum vitandum, nocendum nemini. D. Chrysost. tom. 5. in orat. contra concubinarios, tantum inesse mali in scandalo asserit, vt etiam si quis grauiter peccet, & clam hoc faciat, minori pœnæ obnoxium dicat, quam qui leuiter præuaricatur, sed impudenter, atque id cum scandalo multorum.

XXXIV. AVES DIOMEDEÆ.

Pietas.

INSIGNES omnino sunt, & memorabiles Diomedeæ aues: formâ illis penè quæ fulicis, color candidus, ignei oculi, congreges volitant, nec sine ratione: pergẽdi duces duæ sunt. quæ regant agmen, altera agmen anteit, altera insequitur. Ædem sacram omni die celebrant studio huiusmodi. Aquis imbuunt plumas, aliisque impendio madefactis confluunt rorulentæ. ita ædem excusso humore purificant: tunc pennulis superplaudunt: inde discedunt quasi peracta religione. Solin. Polyhistor.

APODOSIS.

Symbola sunt, & icones pietatis. Color candidus, puritatem. Ignei oculi, lumen & ardorem. Congregatio, societatem bonorum significat: frequentatio templi quotidiana, & irrigatio religiosarum ædium, cultum, qui in piis elucet hominibus,

non

tion obscure designat. Nec vero tantum manufactis templis Pietas contenta est,

Ast vbi peccatum regnauerat, aurea templi
Atria constituens texit spectamine morum
Ornamenta animæ, quibus oblectata decore,
Æternum solio diues sapientia regnet. Prudent. in Psycomachia.

XXXV. Aves Hercyniæ.

Doctores & concionatores.

Saltvs Hercynius aues gignit, quarum pennæ per obscurum emicant, & interlucent, quamuis obtenta nox denset tenebras: vnde homines loci illius plerumque nocturnos excursus sic destinant, vt illis vtantur ad præsidium itineris dirigendi, præiactísque per opaca vallium rationem viæ moderentur indicio plurimarum refulgentium. Solin. Polyhistor.

Apodosis.

Hæc icon concionatores, & pios scriptores designat, qui inter huius vitæ tenebras pennis emicant, & viam salutis præmonstrant.

Mundo sua sidera præsunt.

XXXVI. Aves rvta contra felis insidias mvnitæ.

Durum est sed salutare.

Felis pro sui ingenij rapacitate solent auibus insidiari, easque infelices in pabulum suæ crudelitatis vertere: at vero si aues rutæ sylvestris folia sub alis habuerint appensa, raptoris (vt aiunt) insidias declinant, & ab eo lædi non possunt: Hoc testatur Sotion, qui citatur Geoponicôn lib. 13. Αἴλουρος ὄρνιθος οὐ κρατεῖ ἐὰν κρεμασθῇ ὑπὸ τὴν πτέρυγα αὐτῆς ἄγριον πήγανον.

APODOSIS.

Animæ, quæ rerum cœlestium contemplationi sunt addictæ, dæmonis fugiunt insidias, si se νηφάσι, quasi ruta acerbâ quidem illa, sed salutari munierint.

Quo natura negat cum facit ire viam.

XXXVII. BERNECA, SEV BARLIATHES.

Resurrectionis typus.

BARLIATHES sunt aues ex ligno crescentes, quas vulgus Bernecas appellat: fertur enim quod lignum de abiete marinis aquis insidens, quando successu temporis putrescere cœperit, humorem ex se crassum emittit, ex quo densato formantur paruæ species auium, ad magnitudinem alaudarum: primum sunt nudæ, deinde maturantes plumescunt, ac rostris ad lignum pendentes per mare fluitant vsque ad maturitatem, donecse commouentes abrumpant, sicque crescant ac roborentur, vsque ad debitam formam. Vincent. Nat. hist. lib. 16. cap. 90. Gesnerus quoque meminit, & easdem aues *Brantas* & *berniclas* nominari vulgo tradit.

APODOSIS.

Typus resurrectionis in hac tabula proponitur: ex putrido ligno pulchræ emergunt aues, ex putri corpore excitabuntur noua beatorum corpora incredibili specie & amœna luce.

Quæ nunc herba fuit, lignum iacet, herba futura.
Aeriæ nudantur aues cum penna vetusta,
Et noua subuestit reparatas pluma volucres.

Dracontius de opere Dei.

XXXVIII. CAPRIMVLGVS.

Rapina seu pauperum oppressio.

CAPRIMVLGI appellantur grandioris Merulæ aspectu, fures nocturni interdiu enim visu

carent: intrant pastorum stabula, caprarumque vberibus aduolant suctum propter lactis, qua iniuria vber emoritur, capriſque cæcitas, quas ita mulsere obortur. Plin. nat. hist. lib. 10. cap. 40.

APODOSIS.

Tales sunt violenti pauperum oppressores, qui miseros exsugunt tanta & tam inexhausta auiditatis crudelitate, vt spirantia adhuc cadauera non relinquant, antequam omnem humorem & spiritum ebiberint. Pecunia enim mortalium animus est miserorum.

Χρήματα γὰρ ψυχὴ πέλεται δειλοῖσι βροτοῖσι.

XXXIX. CHARADRIVS.

Gula.

CHARADRIVS ales est non modo profundæ, sed & fœdæ voracitatis, qui dum auidè pabulatur statim digerit, tanta est in eo vis caloris, & inter comedendum crebro ventrem exonerans egerit, vt nouo pabulo quasi recens, & ieiunus sufficiat. Plato in Gorgia χαεροδείς βίον: vbi comment. χαεροδεὶς ὄρνις ἅμα τῷ ἐδέσθαι ἀκρίνῃ· inter vorandum alui proluuiem excernit.

APODOSIS.

Simile est quod de Gulone animali diximus alibi: torquetur in Vitellios helluones, qui stomachum cibis saburrant, tantamque saginam ingerunt, vt mox deplere cogantur. De his Theodoretus ἀπερμαζῶσι, καὶ πυφῶσι, καὶ παῖ εἶδος ὀπτυνέσι χλιδῆς, τὸν τυφώδη βίον ἀσπαζόμενος, libro de virtute actiua. *Non est necesse omne perscrutari profundum, nec strage animalium ventrem onerare, nec conchylia vltimi maris ex ignoto littore eruere: Dij istos Deæque perdant quorum luxuria iam inuidiosi imperij fines transcendit: vltra Phasin capi volunt quod ambitiosam*

popinam instruat, nec piget à Parthis à quibus nondum pœnas repetimus aues petere: vndique conuehunt omnia vota fastidienti gulæ. Seneca ad Heluiam.

XL. LICONIA TARENTINA.

Ο ΕΝ ΤΑΡΑΝΤΙ ΠΕΛΑΡΓΟΣ.

Gratia relata.

TARENTINA mulier nomine Heracleis, & cæteris rebus ex maximè rarò fœminarum genere fuit, & verò ab omni stupro integram castamq; se marito conseruauit: quippe quæ vt viuentem eum studiosè ac diligenter coluisset, sic posteaquam è vita excessisset, se fidissimam, & ab omni libidine continentem humato coniugi præstans, vrbanas commorationes, & domum in qua mortuum vidisset maritum, adeò malè odit, vt præ mœrore ad sepulchri monimentum, vbi sepultura affectus ille esset, miserrimè commoraretur. Hæc igitur fœmina, cum æstiuo anni tempore Ciconiis pullorum suorum volatum experientibus, vnus & infirmissima ætate & alarum debilitate delapsus, alterum crus fregisset, eiusmodi casum intuita, se cognito morbo, misericordem pullo præbuit: nam & vulnus blandè cautéque obligauit, & medicamentis & cibo potioneque adhibitis, cicatricem obduxit, & ad incolumitatem perduxit: atque iam ad volatum confirmatum, è manibus dimisit: hic admirabili quadam naturæ intelligentia non ignorans, se conseruatæ vitæ præmium mulieri debere: anno post, cum ad vernum Solem forte apricantem eam quæ sibi benignè fecerat, perspexisset, demisso atque humili volatu proxim è ad ipsam profecta, in eius sinum lapidem euomuit: deinde in tecto subsedit. Cuius facti admiratione commota Hera-

cleis dubitabat quid isthuc esset. Cum igitur lapidem intus alicubi deposuisset, eum fulgere, & radiatam domum ex eo splendere perspexit: vbi vero Coniam comprehendisset, & vulneris cicatricem percepisset, hanc agnouit eam esse quam miseratione commota curauisset. Ælian. lib. 8. cap. 12.

APODOSIS.

Grati alumni memoriam beneficij diutissime retinent, & qua possunt animi testificatione in beneficiorum auctores perfunguntur.

Χάριτος ἀπομνήσαι τὰ ζῶα καὶ κατὰ τοῦτο ἀγαθά, ibidem notat Ælianus. Sed & hoc muti agri inculcant qui longè plus afferunt quam acceperunt: ex Byzacio Africæ campo Augusti procurator ex vno grano vix credibile dictu, quadringenta paucis minus germina Romam misit. Plin. lib. 18. Itaque

Dicit amicus ager Domino, fere plurima reddam:
Si benemi facias, memini tibi soluere grates.

Septimius apud Terentianum.

XLI. CICONIÆ.

Sancti.

CICONIÆ vigiliarum custodumque vrbium signa perhibentur, propterea quod ædium fastigia & acroteria plurimum inhabitant, hinc augurium Attilæ dederunt, fore vt Aquileiam vrbem quam per triennium obsederat expugnaret, visæ siquidem Coniæ vno impetu ex vrbe migrare, fœtusque suos rostris sublatos foras asportare: erectus augurio Imperator, instat acrius & voti compos euadit. Vide Pier. lib. 17 cap. 9.

APOD. Tum demum vrbi calamitas impendet cum sancti & Religiosi homines, qui stant in vigilia eandem deserunt: hos πολιούχους Theodoretus appellat in oratione περὶ μαρτύρων.

XLII. Colvmba gemmis pictvrata. ad idolvm Veneris.

Curationis medicæ symbolum.

COlvmbas aues esse Venereas, & à Gentilibus Veneri consecratas nemo nescit: hoc & Ælianus in varia historia memorabili exemplo confirmauit. Aspasia (inquit) Hermotimi filia Phocensis viri pauperis, cum mentum ei maximo formæ detrimento intumuisset, nec haberet vnde sumptum in Medicos faceret, in somnis columbam vidit: quæ in mulierem mutata, bono animo eam esse iussit, & rosea serta Veneris iam arida contrita tuberi imponere: quod cum feciſſet tumor euanuit, ipsaque rursus inter formosissimas puellas numerata est; tandem cum in intimam se Cyri Darij filij amicitiam insinuasset, ingens Veneris simulachrum fieri curauit, iuxta quod gemmis picturatam columbam collocauit.

Apodosis.

Illustrat hæc historia Hori Hieroglyphicum, vbi ait, Hominem qui se ipse ex oraculo pristinæ sanitati restituerit, volentes innuere, palumbum pingunt lauri folium tenentem. Indicat præterea grati animi præclarissimum monumentum.

XLIII. Colvmbæ vnguentatæ.

Boni exempli vis.

COlvmbæ vnguentorum suauissimis odoribus delectantur impensius. Quamobrem vt in suis columbariis retinerentur, solebant antiqui parietes & feneſtras, opobalsami oleo circumlinere. Quin vt alias quoque columbas ineſcarent, vnam aut alteram emittebant odorum fragrantia delibutam, quam cæteræ omnes assectabātur: Hoc

præter Diuum Basilium in epistolis testatur etiam Dydimus Geoponic. lib. 14.

Ε ταὺμύῳ χρίσης τὰς θρισεῖς ἢ ἔξωθεν ἄλλως ἄξεσιν.

APODOSIS.

Est pellax virtutis odor.

XLIV. CORNIX MARRETIS.

Emissarius.

MARRES Rex Ægyptiorum cornicem cicurem habuit, qua tanquam sedula & fideli tabellaria in perferendis epistolis vsus est, mortuam magnificè sepeliuit, & cippi etiam honore decorauit: αὐθ' ὧν ἀποθανεῖσαν ὁ Μάρρης ἐτίμησεν αὐτὴν, ἢ στήλῃ ἢ τάφῳ. Ælian. de animal. lib. 6. cap. 7.

APODOSIS.

Rectè cadet παρρησία in emissarios & otacoustas qui magna celeritate domini sui nuncios perferẽtes vltro citroq; permeant. omnia audiunt & percontantur, garriunt deinde quicquid in buccam. Simile est quod de columba sua narrat Anacreon in Odario, ἐρασμίη πέλεια.

XLV. CORNIX PROCVL A PARTHENONE.

Parthenon est templum Minerux.

Indocti cathedris indigni.

CORNIX in arce Athenienſium nunquam ſedet: κορώνη δὲ εἰς τὴν Ἀκρόπολιν Ἀθηναίων οὐκ ἐπέβατον. Ælian. lib. 5. de anim. c. 8.

APODOSIS.

Cornix indoctum locutuleium significat, qui cum sit sapientiæ præsidiis destitutus, garrit quicquid in buccam, & ineptè conuiciatur. Talis omnino à cathedris scholarum, & concionum excludendus, ne docendi munus, quod per se graue est, imperitorum hominum verbositate puerili deteratur: hoc secus tamen fieri videmus, cum adolescentes

non tam ætate quam moribus, ventilante gloriola formidanda viris grauibus munia, & appetunt & plerumque non sine suo aliorumque detrimento inuadunt. Multarum virtutum comitatu septum esse oportet, qui ad alios docendos aggreditur:

His animum succinge bonis, sic flumine largo
Plenus Pierio diffundes pectore verba. Petron. Arbit.

XLVI. Cornicvla Socratis.

Discipulus magistrorum depeculator.

Socrates narrabat sibi dormienti per insomnium Platonem mutatum in cornicem quæ suo capiti assultans glabram caluam rostro κατασκαλεύειν scarificaret, & peruicacius circum circa tunderet. Athen. lib. xi.

Apodosis.

Tales sunt callidi discipuli, qui magistrorum gloriam depeculantur: si modo is erga Socratem fuit Plato, quem semper obseruantissimè coluit, & in dialogis vbique honoris caussa appellauit, callidius longè Hermodorus, qui conscriptos à Platone libros quæstuosa scientia vendebat in Sicilia. Cicero 13. ad Atticum. *Placetne tibi librum edere iniussu meo? hoc ne Hermodorus quidem faciebat, is qui Platonis libros solitus est diuulgare,* ex quo λόγοισιν Ἑρμοδώροις ἐμπορεύεσθαι.

XLVII. Corvvs marinvs.

Ingratus animus.

Est quoddam genus coruorum aquaticum, ij nigerrimi sunt præter pectus, & ventrem, quibus cinereum colorem natura præscripsit. Incomparabilem habent vorandi auiditatem, venantur pisces, tardi sunt volatus, diúque sub aquis manent quando se immergunt: habent rostra dentata vt fal-

ces messorum, quibus retinent lubricos pisces. Ingratissimæ sunt aues natura, quia stercoribus egestis cortices ac arborum ramos, vbi habitant, interficiũt, vt subitò arescant. Olaus magn. lib. XIX. cap. VIII.

APODOSIS.

Ingratus inexplebiliter captat beneficia, authores interim beneficij suis sordibus inquinat. Ioann. Bodinus scribit Iulianum Apostatam habuisse in insignibus Aquilam quæ sagittis de suismet pennis concinnatis configeretur, vt significaret commune esse omnibus imperijs vt ab ijs euerterentur, quos ad nimios honores euexissent.

Αντ' ἐυεργεσίης Αγαμέμνονα πίσυν Αχαιοί.

XLVIII. CORVVS SINARVM VENATOR.

Anarus Dives.

PRÆGRANDES ac domesticos Sinarum Mandarini habent coruos, piscationi assuetos. Horum colla nodo ita laxato constringunt, vt nequaquam intercluſa respiratione, cibos tamen transmittere, ac deglutire non valeant. Ita è caueis dimissi sese admirabili solertia in aquas immergunt: pisciculos minutos ore conceptos, maiores autem rostro apprehensos domum inde cum abiere identidem referunt. Maff. lib. VI.

APODOSIS.

Typus est auari diuitis, & rapacis, qui dæmonis instinctu totus in prædis & rapinis exercetur, quibus ipse minimè fruitur: ita cacodæmonis solertia præpeditus sine vllo bonorum vsu iacturam futuræ beatitudinis acerbissimam facit. Isidor. Peluſiota. *ζῆ μὲν ἀθλίως κατεζωμένος, νύκτωρ τε καὶ μεθ' ἡμέραν, καὶ ἀναπαυσιν οὐκ εἰδώς, εἰ δ' ὕπνον.* Vide ep. CCXXXIII. in qua nobilissima auaritiæ descriptio.

XLIX. Corvi.

Filij parentum negligentiæ vltores.

CORVI vt meminerunt se cum pulli essent à parentibus fuisse desertos, famique expositos, ita parentes suos senio confectos deuorant. paulò aliter Ælianus lib. III. ὁ κόραξ ὁ ἡδη γήρων ὅταν μὴ δύνηται τρέφειν τοὺς γεννήσαντας, ἑαυτὸν αὐτοῖς παρατίνει τροφὴν.

Apodosis.

Cadit igitur parabola vel in prauos filios qui à parentibus male tractati impiè vlciscuntur, hinc prouerbium, κακοῦ κόρακος κακὸν ὠόν: vel in parentum indulgentiam qui se fortunis exuunt, vt filios & alant, & ad honores euehant:

O fides alma alta pennis, & iusiurandum Iouis.

L. Corvi albi Islandiæ.

Adulatores.

LEGE constitutum est in Islandia, id est in terra glaciali, vt quicumque noxiam bestiam occiderit, à fisco vel regio præfecto, iuxta crudelitatem occisi cadaueris constitutum suscipiat emolumentum. Cum itaque Corui etiam albi ibidem agnellos & porcellos impetuoso volatu, ac vngularum captu occidendo sunt sæuiores, iuuenes hanc depopulationem sagittis vlciscuntur, & occisorum duntaxat coruorum rostra mercedem petituri præsidibus offerunt. Olaus Magn. lib. v. cap. xv.

Apodosis.

Corui albi sunt adulatores, qui cum candorem beneuolentiæ simulent, simplices viros vt mites agnos depascuntur. felix qui

Coruum delusit hiantem.

LI. Corvi Delphicæ Minervæ.

Invidi Doctis inimici.

Athenienses, cum Mineruæ signum inauratũ cum palma aurea misissent Delphos, impetu facto corui rostris aurum morsicantes abraserunt, eo tempore quo Athenienses expeditionem Siculam pararent, Pausan. in Phocicis.

Apodosis.

Invidi blaterones significantur qui monumenta doctorum dehonestare, & aurei pectoris fœtus morsicando corrodere studeant: sed tandem egregię virtutis incrementis obruuntur.

Magnanima invidia virtus caret, alta sepulchri
Protinus extruitur, cæloque educitur ara.

LII. CORVI ΦΙΛΟΣΤΟΡΓΙΑ.

Eucharistia.

Corvvs iam ętate affecta, cùm pullos alere non potest, seipsum eis cibum præstat: hi autẽ comedunt patrem, vnde prouerbium esse natum ferunt, Mali corui malum coruum. Ælian. lib. III. cap. XLIII.

Apodosis.

Coruus se pullis senio confectum præbet in pabulum: at Phœnix noster Christus Dominus non senio contabescens, sed æternæ virtutis vigore decorus, se nobis in cœlestem alimoniam præbuit:

Δαινυμένοις γλυκὺν ἄρτον ἀπ' ἀερσὶ πτερύγεσσι. Sibylla

LIII. Cotvrnix ad specvlvm.

Luxuria ad periculum cæca.

Cotvrnices cum efferuescunt in venerem, si è regione speculum ipsis obijciatur, & ante id laqueus, quod speculum repræsentat, accurrentes tendicula se implicant. Athenæ. lib. IX.

APODOSIS.

Tales sunt omnes libidinosi, & voluptuarij, qui vt boni speciem, quam per somnium tantum viderunt, assequantur, in omnia capitis discrimina præcipiti, & effrænato cursu ruunt. Horat. Satyr. 11. lib. 1.

Sic illis multo corrupta dolore voluptas,
Atque hæc rara cadit dura inter sæpè pericla.

LIV. CVCVLVS IVNONIS, ΗΡΑΣ ΚΟΚΚΥΞ.

Mulierum imbecillitas.

IN Iunonis sceptro apicem tenebat cuculus, ales quidem ex genere accipitrum, sed degener & timidus. Pausan. in Corinth.

APODOSIS.

Cuculus mulierum reginæ tributus significat in mulieribus consilij infirmitatem. Isid. Peluſiota ep. CCXXXVI. γυναικεία φύσις ῥᾳδίως τῷ πάθει ἀλίσκομένη. Cornel. Tacitus lib. III. Annal. *Non imbecillus tantum & impar laboribus hic sexus: sed si licentia sit, sæuus & ambitiosus.*

LV. CYANVS AVIS.

Solitarius.

AVIS, cui Cyanus nomen est, natura sua ab hominum consuetudine abhorret, vrbanas commorationes & domos odio persequitur, locorum etiam agrestium vbi homines versari soleant insolens est: eis verò locis in quibus est ab hominibus solitudo, & montium iugis & præcipitiis delectatur. non continentem, non insulas hominum frequentia habitabiles, in amore habet: Scyro & si qua est eiusmodi alia sterilis & ab hominibus inops delectatur. Ælianus.

APODOSIS.

Solitarij imago qui insanas hominum substructio-

nes, aureas basilicas & omnes humanæ gloriæ quisquilias fugiens, in solitudine suum fixit domicilium:

Εα με πέτραις ἐμμένειν ἀοικήτοις·
Οἶκος δέ μοι πᾶς, ἢ μέξις ἀνθρώπων,
Μνήμιλλα παλαιῶν συμφορῶν ἀναφλέξει.

Ignatius diaconus

Permitte petris me manere desertis:
Domus mihi omnis, visus omnis humanus
Malum reducit omne pristinum menti.
Seu te flammatæ Syrthes & inhospita tesqua,
Seu cæno viridante palus, seu nigra recessu
Incultum mage saxa tenent, vbi Sole remoto
Concaua longæuas asseruant antra tenebras,
Seu te præruptis porrecta in rupibus alpis,
Succinctos gelido libantem cessite somnos,
--- quæ quamquam frigora portet
Conceptum Christi numquam domat illa calorem,

Sidonius Eucharisti & an. Faustum

LVI. CYGNVS.

Solitarius gloriam fugiens.

CYGNVS quoque in eodem ferme est argumento, significat enim solitarium vanæ gloriæ contemptorem, quod Gregorius Nazianzenus in epistola ad Celeusium præsidem præclara fabella indicat. Hirundines (inquit) olim cygnis obijciebant, quod hominum consuetudinem recusarent, neque Musicam publicè canerent: sed prata, & fluuios, & solitudinem amarent, & parum admodum cantillarent, idq; inter se tantum quasi eos Musicæ puderet. Nostræ vero, aiebant, ciuitates sunt & thalami: Nos hominibus, & fortunas nostras eis narramus; nempe veteravilla, & Attica, Pandionem, Athenas, Tereum, Thraciam, peregrinationem, nuptias, luctum, stuprum, linguæ exsectionē, literas & postremo Ityn, & quod ex hominibus in aues transformati simus. At

Cygni loquacitate earũ offensi vix responso dignati sunt, Responderunt tamen: Atqui nostri gratia in solitudinem exire qui velint non desunt vt musicam nostram audiant. Vos vero etiam in contubernio hominum molestæ estis, ita vt merito illi vos auersentur quæ ne linguis quidem exsectis silere possitis. Ad hanc fabulam referri potest quod habet Phædrus de contentione formicæ & Muscæ. Hæc enim iactat. *Exta prægustio Deûm,*

Moror inter aras, templa perlustro omnia,
Incapite Regis sedeo cum visum est mihi,
Et Matronarum casta delibo oscula. &c cæt. Fabul. LXXX.

Deinde, *Est glorioſus sanè conuictus Deûm,*
Sed illi qui inuitatur non qui inuisus est.

LVII. GALLVS LEONIS ET BASILISCI TIMOR. *Gallorum Rex.*

LEo à Gallinaceo magno timore afficitur. Eodem timore est Basiliscus: cùm enim eum videt, tremit animo: cumque eumdem audit canentem, timore concussus emoritur. Quam rem non ignorantes qui per Africam, in qua serpentes isti proueniũt, iter faciunt, Gallum itineris comitem sibi adiungunt, qui eos à tam pestilenti malo Basiliſci prohibeat. Ælian. lib. 3. cap. 31. Gallus autem sacer erat Marti, & in templis dedicabatur, vt auctor est Eustathius, quod sit animal *μεμιγμενον εἰς τὰς μάχας*, vt loquitur Pausanias.

APODOSIS.

Gallorum Rex, Dei fretus auxilio, & fortibus terrori, & improbis exitio est. ascriptum columnis Romanis, *Gallos cantando Neronem excitasse*: cum impuri hominis iugum excussissent. Vide Sueton. in Neron.

LVIII. Gallvs Methonensis vites svo cruore expians.

Salus ex victima piaculari.

Methonis ad arcendos à vineis Africi vrentis flatus, viri duo Gallum gallinaceum, pinnis alarum albis in contraria discerptum laniant, ac deinde suam quisque partem tenens, currendo lustrant vitem, donec in eundem locum, ex quo anteà discesserant se receperint, & illico gallum defodiunt, hoc præsenti issimum remedium arbitrati. Pausan. in Corinth.

Apodosis.

Gallus symbolum est diuinitatis, vt qui solis supra cæteras aues sit studiosissimus, & cantu diem prænuncians errores ambagesq; omnes solutum iri, ægris solatium, meticulosis fiduciã, mœstis lętitiam cum redeũtis lucis beneficio promittat. Quæ omnia Christo seruatori mirificè cõgruunt, vt qui terream illam quatuor millium annorum noctem discussit, & nobis desideratam lucem post malorum iliadem, & tot inferorum terrores attulit: ἐν σκοτοῖς προθυμοτὰς ἦλθεν φωτὸς παρουσία, inquit Synesius. Quid autem designat albi galli ad propagandas vites laceratio, nisi Christi passionem? qui in crucis arbore dilaceratus, & Ecclesiæ vitem suo cruore irrigans, omnem deinde fructuum abundantiam in nostrum transfudit sinum. *Placuit grex totus ab vno.*

LIX. Glottis.

Pigritia vel socictas infida.

Glottis vt hirundo cœlum mutat, hanc initio blandita peregrinatione auidè profectam, pœnitentia in volatu cum labore scilicet subitæ teuerti incomitatam piget, & sequi: nec vnquam plus

vno die pergit, & proximo hospitio deserit. Plin. lib. x. cap. xxiii.

APODOSIS.

Tales sunt segnes, & infidi socij, qui feruent in principiis, & ad omnia videntur paratissimi, sed ad minimam rerum offensiunculam, totus illico peregrinationis, simul & amicitiæ ardor intepescit, & amicos, quos studiosè anteà complectebantur, turpiter & nefariè deserunt. Seneca ad Lucilium. *Turpe est cedere oneri, & luctari cum officio, quod semel recepisti. non est vir fortis ac strenuus qui laborem fugit, ne crescat illi animus ipsa rerum difficultate. nihil est quod non expugnet pertinax opera, & intenta, & diligens cura.*

LX. GRACCVLVS.

Alieno damno sapere.

SOLENT Gracculi agros infestare, quorum insultus rustici hac ratione reprimunt. vnum ex insidijs captum in oculatissima totius agri parte suspendunt, quo spectaculo cæteri quamprimum deterrentur, Geoponicon lib. 14. Κολοιὸς ἀπολάβοις ἐὰν ἵνα σκέψασθε κρεμάσης, οἱ δὲ λοιποὶ ἑαυτῶν, φεύξονται νομίζοντες πάγας εἶναι ἐν χώρᾳ.

APODOSIS.

Fœlix quem faciunt aliena pericula cautum.
Αὐτὴ μὲν κοτέ νηὸς ἐσέβην σκάφος,
Γραφῇ δ' ἰδοῦσα, κλύουσ', ἐπίσταμαι.
Nunquam carinam sum nauis ingressa, tamen
Picta ex tabella edocta, ex audituque id scio.
Gregor. Nazian. seu Apollinaris in Christo patiente.

LXI.

LXI. Grvs cvm lapillo.

Prudentia.

GRVES vt satis est compertum, lapillum gestant, siue ad explorandum mariane superuolent, an terras, siue ad formandum corporis pondus, ne ingruenti cedat tempestati. meminit Ælian. lib. 3. c. 13.

Apodosis.

Hoc Hieroglyphicum prudentiæ omnia sagacissimè explorantis, & instabilitatem vitæ grauitate consiliorum firmantis. *Nam si incertè errat animus præter vitam viuitur*, vt est Ennij sententia. Polybius Romanorum tam perspicacem fuisse in rebus gerendis prudentiam asserit, vt eorum meditationes acies sine sanguine, acies autem & conflictus meditationes cum sanguine posint appellari. Μελέται Ρωμαίων χωρὶς αἱμάτων παρατάξεις, αἱ δὲ παρατάξεις μὴ αἱματος μελέτη.

LXII. Grves.

Vigilantia.

EXCVBIAS habent nocturnis temporibus lapillum pede sustinentes, qui laxatus somno, & decidens indiligentiam coarguat. Cæterę dormiunt capite subter alam posito, alternis pedibus insistentes: dux erecto prouidet collo ac prædicit, Vide Solinum Polyhistorem in descriptionib. Plin. lib. x. cap. XXIII.

Apodosis.

Iliad. β

Οὐ χρὴ παννύχιον εὕδειν βουληφόρον ἄνδρα.

Apollonius cùm Vespasianum nondum Imperatorem diluculo ad tractanda negotia surgere comperisset, dixisse fertur αὐτὴς ἀρχὴ Philost. in Apollon.

LXIII. GRVVM PENNA.

Constantia.

CÆTERARVM fermè auium plumæ cum tempore colores mutant, Gruum eodem semper colore perseuerant. Vide Gesner. in Grue.

APODOSIS.

Constans hac icone in omni ætate hominis significatur ingenium. *Benè compositæ mentis esse existimo, secum consistere, secum morari.* Senec.

LXIV. HELIODROMVS.

Tantus amor lucis.

HELIODROMVS auis Indica quæ mox nata euolat ad Orientem versus Solem: & statim cùm Sol vertit se ad Occidentem, rursus eumdem sequitur: annum vitæ non excedit. Kiranides qui & suo more multa vana de eadem aue subiungit.

APODOSIS.

Lux ista quæ oculis cernitur est μεγάλε φωτὸς ἀντίτυπος vt loquitur D. Gregorius Nazianz. oratione secunda in sanctum Pascha. Heliodromus autem auis imago est sanctorum qui ad illud æternæ lucis sacrarium, & βυθὸν θεολαμπῆ mentis aciem noctes dieſque dirigunt.

LXV. HIRVNDINES VOLATERRANI CECINÆ.

Victoriæ nuncij.

CECINA Volaterranus equestris ordinis, quadrigarum dominus, comprehensas in vrbem secũ auferens, victoriæ nuncias amicis hirundines mittebat, in eumdem locum remeantes, *illito Victoriæ colore.* Plin. lib. x. cap. xxiv.

APODOSIS.

Non temerè felicitas & victoriæ symbolum est hirundo, nam vt ait Aristãder apud Arrian. de expeditione Alexãdri libro primo, σύμβολος ἡ ἐύνις ἀνδρώ-

ἀνὴρ ἔρχεται. Idcirco Alexandro sub meridiem quiescente ferunt hirundinem dormientis caput circumuolitasse, magnos garritus edentem, & modo in hoc, modo in illud lectuli latus insedisse, turbulentius quàm illius auis consuetudo fert canentem: nec prius destitisse quàm Regem in profundum soporem demersum excitaret: Quod prodigium Alexander cùm ad Aristandrum detulisset, interpretatus est fore illi aduersus arcana inimicorum consilia & insidias Victoriam. ibidem:

Nulla Deum superare potestas.

LXVI. HIRVNDINVM MVRVS, SIVE CHELIDONIVS.

Infirma mundi domant fortia.

IN genere symbolorum spectabilis est murus Chelidonius: in Nilo siquidem pariuntur lapides Collotes dicti, quos hirundines aduersus Nili alluuionem colligunt, vt ex eis murum, quem Chelidonium nominant, ædificent, ad coërcendos aquarum impetus, & vt regio diluuio non deuastetur. Thrasyllus in Ægyptiacis, & Plutarch. iunior in Nilo. λίθοι κόλλωτες καλούμενοι, τούτοις κατὰ τὴν ἀσίδεσιαν τῶν Νείλε συλλέγουσαι χελιδόνες, κατασκευάζουσιν τὸ προσαγορευόμενον χελιδόνων τεῖχος ὑπὲρ ὑπέχει τὸ ὕδατος καὶ ῥοῦζον. meminit quoque Plinius cap. 32. lib. x.

APODOSIS.

Mirum est quo pacto præpotens ille Deus voluerit à tam pusillis animantibus tam vasto flumini frænum injicere vt nos doceat quod paruum quoque animal apud Auianum Leoni inculcat.

Disce tamen breuibus quæ sit fiducia monstris,
Et facias quicquid parvula turba cupit.

LVII. Ibis.

Cor Deo gratum.

IBIDEM Ægyptiis honori multas ob causas esse fama est; sed hæc inter cæteras ἰδιότητας non minima quod cordis figuram exprimit cum collum & caput sub plumis abdiderit. Ælian. lib. x. cap. xxxix. de Animal. Aliam affert rationem de suo, vt solet Pierius lib. xvii. cap. xix. Ijdem Perseæ arboris fructum Isidi gratissimum putant, quod cordis speciem referat. Plut. in Isid. & Osir. Meminit quoque Ibidis Orus lib. 34.

Καρδίαν βυλόμενοι γράφειν ἴδιον ζωγραφοῦσι.

Iosephus Iudaïcarum antiquitatum lib. 2. x Moysen refert in expeditione contra Æthiopas Ibides secum detulisse, quod non religione auis fecit, sed vt exercitum aduersus serpentes muniret, quibus Ibis est infestissima. Verba auctoris sunt pag. 58. περὶς ἀσφάλειαν καὶ ἀβλαβῆ πορείαν τῆ στρατεύματος, πλέγματα ἐμφερῆ κιβωτοῖς ἐν βίβλῳ κατασκευάσας, καὶ πληρώσας ἰβεων, ἐκόμισε. πτερωτατον δ' ὄφιν φέρει τοῦτο τὸ ζῶον.

Apodosis.

Ex eo apparet particulam Deo dilectam cor humanum esse, quod sibi tam sæpè in diuinis litteris deposcit Deus: significat præterea Ibis vt ex Iosephi narratione patet, felicem viæ & consiliorum auspicem, qui infesta inimicorum consilia amoliatur, & per ardua securi itineris copiam præbeat.

Ne dubites auctore bono.

LXVIII. Ibidis nidvs in palmis.

Generosarum mentium celsitudo & quies in virtute.

IBIS in palmis ad euitandas feles nidificat. Ælian. lib. de animalibus cap. xxix.

Ap. Generosi verè sunt, qui in virtute, in excelsis & diuinis cogitationibus, in egregiis operibus, vi-

tiis & casibus humanis superiores conquiescunt. *Quis generosus ad virtutem bene à natura compositus: hoc unum intuendum est, alioqui si ad vera reuocas, nemo non inde est, ante quod nihil est. A primo mundi ortu usque ad hoc tempus perduxit ex splendidis sordidisque alternata series. Non facit nobilem atrium plenum fumosis imaginibus. Nemo in nostram gloriam vixit, nec quod ante nos fuit, nostrum est. Animus facit nobilem, cui ex quacumque conditione supra fortunam licet surgere.* Senec. epist. XLIV. Opportunè vero apud Silium Italicum, virtus de se prędicat:

Casta mihi domus, & celso stant colle penates.
Ardua saxoso perducit semita cliuo,
Aspera principio.

Deinde

---Mox celsus ab alto
Infra te cernes hominum genus.

LXIX. LARVS.

Vanitas ostentatorum.

LARVS ales vorax clamore arguto dum partum rit vociferatur, partusque edit plumosos vtique, ac apprimè pennatos, sed exili carne, vt est in paroemiis de Ceppho & Laro.

APODOSIS.

Hominem significat de quo magna aliqua fuerit expectatio, quam tamen ignauè, & humiliter fefellerit. Tales sunt omnes ostentatores, qui verbis montes aureos, & gemmarum riuos promittunt, re ipsa paleas obtrudunt.

Βομβύλιοι ἄνθρωποι.

Larus rapacitas. Cleō Larus donorum Morfex

Larus quoque notissimum voracitatis indicium, vnde Aristophanes Cleonem rapacem Magistratum Athenienſium appellat Λάρον δήμων καὶ κλοπῆς. In eodem genere est Morfex auis de genere Mergorum

auis. Gulæ & rapacitatis symbol.

quæ se cibis ingestis ita saburrat, vt è nido egredi, iterve susc ipere non possit, antequam vomitorio hanc corporis sarcinam expulerit.

LXX. Luscinia epvlonem svvm discrvciat.

Conscientiæ stimulus ex innocentum oppressione.

Luscinia auium argutissima & tranquillo præ cæteris animo, suauissima & imprimis canora voce solitariis in locis cantillat. Eius etiam carnes vigiliam fouere aiunt. Mihi vero qui cibo vescantur huiusmodi homines nec boni nec sapientes videntur. Sed illius etiam deorum atque hominum regis, vt Homero placet, nempe somni priuatio, infelix infelicis cibi munus mihi videtur. Ælian. lib. 1. de animal. cap. XLIII.

Apodosis.

Luscinia symbolum est innocentiæ quam qui vi & iniuria opprimit, facile quidem facit: At vero si modo vllum sensum habet humanitatis, cruciabili posteà conscientiæ flagello torquetur; nam oppressi innocentis species obiecta somno excutit, atque in furorem agit. Plut. de animi tranquillitate: τὸ συνειδὸς οἷον ἕλκος ἐν ζωῇ τὴν ψυχὴν μεταμέλειαν αἱμάσσουσαν ἀεὶ καὶ νύσσουσαν ἐναπολείπει.

LXXI. Luscinia Stesichori.

Eloquentia.

Luscinia in ore Stesichori infantis cecinit. Plin. lib. x. cap. XXIX.

Apodosis.

Eloquentiæ symbolum est Luscinia, aut Sirenis ore. Agath. schol. lib. VII. Anth.

--- Σὺ δέ μοι καὶ τὸ λάλημα φέρεις
Κεῖνο τὸ Σειρήνων γλυκερώτερον.
Et tu mihi istam orationem offers.

Sirenibus suauiorem. Item,

Meneclides de Bacchide. οἷον ἐφθέγξατο, οἷον ἔλεπεν, ὅσαι τῆς ὁμιλίας αὐτῆς Σειρῆνες ἐνίδρυνθ: *Qualis erat oratio? qualis aspectus? quot in eius colloquijs inerant sirenes?* Vanus Kiranides addit, Cor Luscinię si quis ea adhuc palpitante cum melle glutierit, & aliud cor eiusdem auis cum lingua portauerit, suauis ad loquēdum erit, & sonorę vocis, & libenter audietur. Extat Philip. epigramm. lib. 1. Anth. 40. de Luscinia quæ Boream fugiens cum per mare volaret Delphini dorso suscepta, vectaque sit, & illum nantem carminibus suis delectarit.

Μεμφομένη Βορέλῳ ἐπιπωτώμενον ὕδωρ ἅλμης,
Πνεῖ δ' ἐμοὶ Θρήκης ἦπιος ἐξ ἀνέμος.
Αλλά με τὴν μελίγηρυν ἀνδόνα δέξατο γάστις
Δελφίν, ᾧ πλωὸ πόντος ἀνιόχει.
Πισσότατον δ' ἐξέτη πορθμευομένη, τὸ ἄκωπον
Ναύτιλον τῇ σώματος θέλγον ἐγὼ κιθάρῃ.

LXXII. Lvscinię Orphei.

Imitatio illustrium authorum.

FERVNT Thraces luscinias quæ iuxta Orphei sepulchrum nidificant, suauius & mollius canere. Pausan. in Bœotic.

Apodosis.

Monumenta doctissimorum virorum, quæ ab imitantibus frequentantur genium eloquentiæ inspirant. Dionys. Longinus lib. xxv. περὶ ὕψους. Ἀπὸ τῶν ἀρχαίων μεγαλοφυΐας εἰς τὰς τῶν ζηλούντων ἐκείνους ψυχὰς, ὡς ἀπὸ ἱερῶν στομίων, ἀπόῤῥοιαί τινες φέρονται, ὑφ' ὧν ἐπιπνεόμενοι, καὶ οἱ μὴ λίαν φοιβασικοὶ, τῶν ἑτέρων συμπαθοῦσι τοῖς μεγάλοις.

LXXIII. Meleagris.

Liberorum neglectus.

Clytvs Milesius libro primo de Mileto, & Meleagridibus, hęc scribit. circa delubrū virginis sunt aues, quas Meleagridas appellant. Locus palustris est in quo nutriuntur. Animal illud non ita prolem amat, & iuniores pullos adeo negligit, vt sacerdotibus eos curare necessum sit. Athen. lib. xiv. pag. dclv.

Apodosis.

Tales sunt parentes, qui prolem negligunt, ac simul voluptatis ardor deferbuit, omnem in se charitatis sensum intepescere atque extingui patiuntur: longè remoti ab illo Plautino Charmide, qui exclamat in Trinummo.

Quibus ærumnis delectaui filio dum diuitias quæro.

LXXIV. Merops.

Absurda seu ordo præposterus.

Merops auis contra vt fertur volat atque cæteræ, aliæ enim omnes quasi sursum ad oculos versus, illa vero retro ad caudam versus volat, & profecto naturam volatus admiratione & insolentia pleni quem facit hoc Animal summopere miror. Ælian. de Animal. lib. i. cap. xlix.

Apodosis.

Talis est homo præposterus qui rerum ordinem peruertit: κακὸν τὸ πεκτικόν. Xenoph. lib. 2. expedit. Cyri. In eodem argumento sunt Mæander qui solus fluuiorum est retrogradus, εἰς ἑαυτὸν παλινδρομεῖ (inquit Plutarchus iunior.) Araxa planta quæ sola Virgines odit, vnde μισοπάρθενος nominatur. Oryxqui solus est aduerso pilo. Paliurus arbor quæ sola cuculo aue lætatur. Idem in fluminibus.

LXXV. Milvi nvncii veris adorati.

Nuncij bonorum.

MOs erat apud populos nonnullos miluos adorare, quod illi post rigentis hyemis inclementiam vernæ tempestatis fideles nuncij apparerent. Vide adagium προσκυνεῖται ἰκτῖνος, prouoluitur ad miluum.

Apodosis.

Cadit in boni alicuius nuntios, quos obuiis vlnis amplectimur. eximiè conueniet D. Ioañi Baptistæ, qui lucem, & cœlestis veris clementiam prænunciauit. vnde vox eius mirifica lætitiæ iucunditate aures perfudit.

Vox late resonat desertis vallibus, amplas
Sternite iam stratas, omnis sit recta viarum
Semita, quæ Domini digne vestigia gestet. Iuuenc. li. I.

LXXVI. Milvvs Iovi sacra non tangit.

Sacrilegio abstinendum.

MIlvi ad rapinas incitatissimi, vt nec macelli carnibus parcant, Ioui sacra non tangunt: τὰ δὲ ἐν τῷ Διὸς ἱερυρχίας ἐν αὐ προσάψαντο. Ælian. de anim. lib. II. cap. XLVII.

Apodosis.

Fures quanquam audaces sacrorum religione mouentur.

Nec facile in furtis timefactæ religiones
Effugiunt animo pauidæ, mortisque timores.

LXXVII. Marsvpivm a Milvo raptvm.

Auaritia punita.

LVgdvnensis incola vini mercator, vt lucra augeret, aquam miscebat, atque non parum

hac arte locupletatus est, cùm aquam pro vino venderet: nauigio igitur ad emporia traiiciens Ararim fluuium, marsupium penes se pecunia oppletum habebat, atque id è pelle confectum: Miluus animal ob pilos ratus, a duolat & exportat. Mox cum sibi prædam nihil sentiret prodesse, præcipitat in fluuium ex quo nunquam emersit. Greg. Turon. in gloria confess. cap. 109.

APODOSIS.

Auaros & improbos ferit tandem diuina Nemesis, & vno temporis momento amittunt opes, per multos annos ex omnium fraudum & scelerum genere concretas. Inde fides veteri dicto:

Male parta, male dilabuntur.

LXXVIII. MONOCODIATA SIVE AVIS PARADISIACA ET ΑΠΟΤΞ.

Contemplatio.

MONOCODIATA in aëre absque nido, absque arbore, absque saxo, aut altero fulcimento nidificat, & oua parit in dorso maris sui comparis, ibiquefouet, & excludit: numquam vllo loco considet, semper inaëre subsistens, quod pene excedit omnem fidem, Maximilianùs auctor est, qui addit numquam visam fuisse nisi mortuam, quod tunc deficiente vitali spiritu labatur in terram. Vide Gesnerum apud quem prolixa est Melchioris de eadem descriptio: nonnulli putant apud veteres esse Rhynthacem, cuius Plutarchus meminit in Artoxerxe. γίνεται δὲ μικρὸν ἐν πέρσαις ὀρνίθιον, ᾧ σπιθώματος ἐδὲν ὄζειν, ἀλλ' ὅλον διάπλεων πιμελῆς τὰ ἐντὸς· ᾗ ἢ νομίζουσιν ἀνέμῳ ἢ δρόσῳ τρέφεσθαι τὸ ζῷον. Nascitur apud Persas exigua auis quæ omni caret excremento, habet-

que omnia intestina adipe differta: Vnde vento arbitrantur & rore hoc animal viuere. De hoc vere dici potest,

Saeua nec humani patitur contagia mundi
Par volucer superis.

APODOSIS.

Hac Icone pij ac religiosi homines significantur, qui contemplationis alis subnixi terras relinquunt, & in Deo suauissimè conquiescunt, de quibus Theod. de Angelis, orat. 3. ἐν τῷ ὀφθαλμῷ τῷ νοΐ τὸ ἐφωμῶν ὀπτέρπεσθαι διακολύοντες, χολλῶ τῷ νῷ παρέχουσιν ἐπιτηδειότητα τῇ θεωρίᾳ τῶν ὄντων.

Iuuat immenso spatiantem viuere cœlo.

Subiiciam hic R. P. Ludouici Cellotij in eodem argumento poëma præstantis ingenij fœtũ: nihil arbitror me in hoc genere vidisse & subtilitate limatius, & carminis suauitate elegantius.

AVIS PARADISEA SIVE APVS,
Ex Gesneri tabula.

VOs ô queis cœlum domus est, quos fortior aura
Numinis ardenti suspendit in æthere nisu
Heroës pretiosæ animæ, mortale sonantem
Si licet in vestras musam deducere laudes,
Huc spectate Apodem: vobis natura laborat,
Atque opere in pulchro partem facit: hoc quoque nomẽ
Indus a *alit, Phœbi Indus amor, cui prima Deorum*
Munera, & Eoa custodia credita gazæ.
Nec verò tantum vnigenâ se Nilus alumno
Iactarit, licet ille sibi post fata superstes,
Inter odoratas Arabum de messe fasillas
Hauriat è busto natali funere vitam.
Ac licet aut b *rostro chelidon, aut mole* c *coturnix*
Par fuerit, tamen & d pennarum syrmate longo
Crescit in immodicum, quantus Iouis armiger ales

a Nascitur in Moluccis insulis.
b Rostrũ magnitudine & forma simile hirundini.
c Corporis magnitudine & pene forma coturnici similis.
d Pennæ extensæ quant fermè aquilam.

Titânum furias, sæuumque Capanea letho
Fulminat, aut Phrygios Domino transfuectat amores.
Principio e *enodes cernix lentatur ad alas*
Luteolas & fuluo rutilat crispata metallo,
Sic color in precio est. inferne virentia currit
Cyaneum f *per menta decus Thaumatida ceu cum*
Roscidus aduerso percussit Delius astro.
Excurrunt g *alæ in caudam, tenuique receptum*
Transmittunt sub nube diem, nam h *fuscus inerrat*
Splendor, clementique faces demitigat vmbrâ.
Discolor i *interea primo sub tegmine pluma*
Vellus agit, magnoque minor se lumine vestit
Astriferum missura iubar, blattamque, crocumque
Camporumque oculos, vosque alba ligustra, tuasque
Obscurat Narcisse comas. iam vilior aura
Cestona habet, vincique dolet Cadmeia torquis.
Plus etiam k *ordo placet; natiuum circinat orbem*
Nescia curuari, tergoque immobilis hæret.
Iliacâ talem clypeum de cæde reportat,
Æacides, & adhuc iaculis pendentibus horret.
Qualis cæruleos m *caudæ stellantis honores,*
Explicat aprico volucris Iunonia Soli.
Iamque superstitio n *scythicis adiuncta tyrannis,*
Circum mille fremant acies, & ferreus imber
Pila rotet, sperant humanis inuia telis
Pectora, & hostili certos de strage triumphos,
Si crista assurgit Apus, galeámque coronat.
Nec minor est virtus: celeres præuertitur Euros
Æra per liquidum o *prono ratus æquore currat,*
Læta laborantes impellant carbasa venti,
Scilicet anteuolat puppes, & remige pennâ
Hospita venturo præsignat littora nautæ.
Tellurem p *pressisse pudet, frondosa sub auris*
Eligitur Dryas, hic tectum parumque penates:

e pênæ à prima ceruicis vertebra ad rostri initiũ coloris lutei splendentis auri purissimi modo.
f Quę mentũ tegunt mirè virides.
g pennæ alarũ pellucidæ.
h fuscæ sed fulgentes.
i Subnascuntur maioribꝰ minores aliæ multicolores.
k Alę naturaliter vno & eodẽ modo consistunt in orbẽ digestæ.
l Tanquam cuti infixa spicula.
m pauonum fœminarum pẽnis ex toto persimiles.
n Reguli Mahometani pro christis vtuntur, iisq; se tutos in bello existimant.
o Nauim quã rumnis celerem circumuolat.
p Terrã viua nunquã tangit.

Incumbit ramis, & caudâ prensat obuncâ
Obsequio fugiente pedum, cæloque propinquus,
Matutina bibit roranti ex æthere mella,
Reliquias diuûm: mensis cum Aurora remotis
Fasti dita legit, mistamque vapore caduco
Ambrosiam, latè mortalibus impluit ægris.
Hinc illa aërij mellis cœlestia dona,
Et non imparili distentæ nectare cannæ
Fortunatorum nemorum, quà primus in orbem
Circulus it, mediæ dirimens confinia lucis.

Si quando dulces ad vitæ limina pullos
Eniti, fragilique dedit committere crusto
Casta venus, non furtiuo de cespite nidus,
Aut lutea assurgunt libantibus æquora pennis
Mœnia: compositi sed mas sinuamina dorsi
Subditus amans, viuâque thorum de tergore plumâ
Et pater, & natale solum, facit: hic pia coniunx
Spemque metumque locat, curui tum fornice ventris
Incubat, & simili reddit se prole parentem.
Dicite terrarum domini, quos matre cadentes
Excipiunt indo bithyna cubilia dente,
Quis Cæsar cunis vnquam tam mollibus infans
Vagit, aut Graiâ qui Porphyrogennitus aulâ
Sarrano meruit nomen susceptus in ostro?
Ne tamen incurrat violento flamine Corus,
Delectásque euertat opes, tmas licia caudam
In gemina extendit, multóque volumine circum
Implicat impositæ socialia membra maritæ.
Æole, si quis inest ventis fauor, Æole si qua
Ius habet in superos pietas, ô parce quietos
Sollicitare thoros? nouus hæc vt piguora perdat
Crudelis? thalamo iungat ferale sepulchrum,
Atque animam testâ triplicem pessundet in vnâ
Crudelis? prolem per amica silentia fingit

q Hoc vel ignoratū vel neglectum Gesnero.

r Rore vescitur.

s Dorsum masculo, vēter fœminæ cauus. hic pullos fouēt & excludūt.

t É maris dorso filia gemina prodeunt, quib incubantem fœminam sibi alligat firmius.

Alcyone, & mediâ vitam de morte reportat,
Et meruere Apodes, Apodes meruere necari?
Sed ventis loquor, vnde sciant miserescere venti?
Ite feri, effractis ruite, exundate cauernis
Vnà omnes, quatite horrisonis stridoribus alas,
Vos mea videt Apus, vestri secura furoris
Vincula nectit Amor, nodoque arcanus honesto
Copulat alituum par nobile, nobilis ales.

LXXIX. NOCTVA.

Hæresis.

MVLIERIBVS veneficia & cantiones exercentibus similis est noctua, captiosum animal: hæc enim capta, suos imprimis aucupes, sic captionibus suis in se elicit, vt eam velut iudicrũ quoddam, aut amuletum in humeris circumgestent. Noctu quidem vigilat, & voce quasi quibusdam præstigiis & illecebris aues allicit, easque sibi assidere facit. Interdiu verò alia aucupij inductione vtitur, & auibus illudit, ridiculè nimirum in aliam atque aliam speciem vultum conuertens, quibus aues peradolescentes in admirationem raptæ, manere apud eam perseuerant, maximo eorũ in quæ se format timore perculsæ. Ælian. lib. 1. de animal. cap. 29.

APO. Noctua hæresis, vox præstigiatoris, oratio hæreticorum fascinans: variæ facies, hæreticorum inconstantia, qui cothurno versatiliores, in sola hæresi sunt constantes, si modo constantia est dementissimi pectoris pertinacia.

Latet anguis in herbâ.

LXXX. NOCTVA OVIS CICONIÆ INCVBANS.

Vana Sapientia pietatem lædit.

SI noua Ciconiæ oua contigerit Noctua, fascinat & & incubationem omnem, ac si oua es-

ἐπινέμια seu subuentanea, irritam reddit: sed platano arbore ab infesti animalis iniuria pietatis cultrix ales se diligentissimè tuetur. Ælian. lib. 1. cap. 35.

APODOSIS.

Ciconia, pietas: oua, pietatis fœtus: noctua, vana sapientia quæ plurimum obest pietati: Platanus, crucis arbor qua omnis vanitas & humanæ scientiæ pompa excutitur: ὁ Θεὸς τὴν σοφίαν τὸ κόσμου τούτου ἐμώρανε τὴν φθαρτὴν καὶ χαμαίζηλον: Basilius. Describitur à Prudentio in Hamartigenia huius vanæ sapientiæ supellex:

Ira, superstitio, mœror, discordia, luxus,
Sanguinis atra sitis, vini sitis, & sitis auri,
Liuor, adulterium, dolus, obtrectatio, furtum,
Ambitio vitiosa tumet, doctrina superbit,
Personat eloquium nodos fraus abdita nectit.
Inde canina foro latrat facundia toto,
Hinc gerit Herculeam vilis sapientia clauam
Ostentatque suos vicatim gymnosophistas.

LXXXI. NOCTVÆ OVVM.

Sapientia.

OVVM Noctuæ si forte puer coctum comederit antequam vini vsum habeat, futurus est tota vita abstemius. Philostr. in Apollonio. Aiunt autem noctuam Baccho inimicam à vitibus abigi, quod vinum mortalibus criminata sit.

APODOSIS.

Noctua symbolum est sapientiæ, cuius qui fœtus aureos à teneris vnguiculis delibant, reliquum vitæ curriculum in summa moderatione, in sobrietate, sæpissimè traducunt.

Εφόδιον ἀπὸ νεότητος ἀναλάμβανε τὴν σοφίαν.

LXXXII. Ossifraga.

Charitas.

Electvm à parente pullum Aquilæ ossifraga excipit & alit. Basil. in Hexam. homil. 8.

Apodosis.

Charitas eorum qui alienos liberos à parentibus neglectos fouent.

Naturæ quisquis propriæ non spernis honorem,
In quocumque hominum quæ tua nosci ama.
Namque quod artificis summi fecit manus, vnum est,
Quæque auctore bono condita sunt, bona sunt.
Diuinum in nullo figmentum despiciatur,
Sola malis studiis addita non placeant.

Prosper Epigramm. 2.

LXXXIII. Otis ad canes.

Concionator terror improborum.

Otis auis est tarda & quæ corporis pondere depressa ægrè sese attollit è terra: hæc canem præter cæterarum auium naturam vehementer perhorrescit: μόνη δ' ὦτις πέφρικε κύνας.

Apodosis.

Inertes animæ quæ terrena sapiunt, concionatores diuini verbi præcones ferre non non possunt: sed eorum verba quasi fulgura per horrescunt.

Hac fulmen ab arce venit.

LXXXIV. Passercvlvs Areopagitæ.

Innocentum oppressio vindicata.

Cvm sub Dio iudicia exerceret Areopagus, passer fortè, quem accipiter vrgebat, in Areopagitæ iudicis deuolat sinum: ille, vir vt cætera austerus, necat supplicem. Ex quo Senatus grauissimo iudicio damnatus est, & ordine motus, non

ob

ob passerculi mortem, quæ leuis fortasse videbatur, sed διὰ ἰταμότητος τὸ τρέπον. Helladius Besantinous in Chrestomathiis.

APODOSIS.

Innocentes,& supplices,à iudicibus benignè tractandi, in quo, si officio defuerint, vindicare iniustitiam, & iniquitati hominum intercedere superioris est potestatis.

Parce supplici.

LXXXV. PAVONIS LINVM.

Pœnitentia.

PAVO Lini radice vt nobili alexipharmaco vtitur. Ælian. lib. 11. cap. 18.

APODOSIS.

Lini vsus omnium pene gentium ritu in sacris frequentissimum,& Lino olim amicti pœnitentes. Qui opulentia & fastu elati peccauerunt, Pauones imitati ad Linum pœnitentiæ vestem confugiant. *Deinde lugubris tibi accipienda est vestis, & mens ac membra singula digna castigatione puniendа.* D. Ambros. ad virginem lapsam, cap. 8.

LXXXVI. PELECANVS.

Amor Sobolis.

PELECANVS non modo femur vellicat, vt excusso sanguine suos pascat, sed se quoque per furentis ignis vortices cruciabili tormento ad liberandam sobolem ingerit.

APODOSIS.

Amor parentum in liberos, φίλτατον τέκνοις 4. Euripides: vide Ælianum lib. 3. cap. 23. Idem φιλοσοφίας symbolum esse poterit Aquila, quæ vt ait Rabbi Salomon,& qui eum sequutus est Caietanus, refert, aliquando pullos suos non vnguibus, vt cæteræ solent aues, sed locatos in humeris protegit expansio-

ne alarum, vt licet ab imo quis eos iaculis petat, ipsam potius, quàm pullos vulneret: idcirco Exod. cap. 19. vers. 4. dicitur Deus suos portare.

Aquilæ φιλοσοφία.

Super alas aquilarum.

LXXXVII. PELECANVS.

Crescit de vulnere salus.

DE Pelecano notum vt pullis suo sanguine vitam reddere dicitur. D. August. in Psal. 101.

APODOSIS.

Typus est Christi, qui nos peccatis mortuos suo sanguine abluit, & ad melioris vitæ immortalitatem excitauit: quid? quod in eo ipso loco crucifixus est Dominus in quo sepultus est Adamus, vt eius veluti cruore irrigati cineres reuiuiscerent, nosque omnes qui in Adamo tanquam in mortuo stipite rami inutiles extabueramus, nouo germine inciperemus pubescere. Hæc præter authores quos affert Baronius, testatur Nonnus Panopolitanus in metaphrasi Euang. D. Ioannis.

Εἰσόκε χῶες ἰκανε φατιζομένοιο κραγίης,
Ἀδὲμ τοξοτόγοιο φερεώνυμον αὖτυγι κόρσης.

LXXXVIII. PELECANVS INTER CONCHAS.

Labor & studium.

PELECANI fluuiatilibus Conchis se complent, easque cum stomachi calore concoxerint, euomunt: atque testis iam alui calore diductis, eligunt ex his quæ sunt esculenta. Lari aues, vt Eudemus scribit, sublimes cochleas surripiunt, atque ex alto deiicientes magna vi ad saxa allidunt, itáque esculenta testis seiunctis eligunt. Ælian. de Animal. cap. 20. lib. III. Simile de ardeis cap. 5. lib. 5.

APODOSIS.

Si quid difficultatis & laboris deuoraueris, fru-

ejus erit voluptatibus iucundior : *qui nucleum esse vult, frangat nucem.*

LXXXIX. Pelecanvs ad ignem.

Conatus irritus.

Pelecanvs vbi pastorum insidiis circumseptus est ignibus, flammam alarum quassatione extinguere nititur, qui ignis acrior inardescit, alitis pennas inuadens, quibus exutus insidiatoribus cedit in prædam. Orus lib. 1. 51.

Apodosis.

Torquetur in eos qui contra vim ingentis mali, leniora quærunt remedia, quibus foueatur potiùs quàm opprimatur malum : ardet quippe ignis, ventilat Pelecanus, at aquæ situla opus, non ventulo. Similiter omninò faciunt, qui flagrantes permotionum æstus, leuissimâ oratione putant compescere, & blandiendo malum permulcent potiùs, quàm curant.

XC. Perdix.

Dæmonis calliditas.

Perdix Diabolus pro nequitiâ, vel multarum rerum comparatione perhibetur : hæc auis quocumque casu, vel feræ alicuius incursu priuata fuerit ouis propriis, insidiatur alienis, & nidi habitatore pulso partus inuadit extraneos : quos cum vsque ad spem fœtuum genitali tepore confouerit, parentem eam præda efficit, non natura. Interea verus vocanti ac lamentanti pater similis, syluas quæstibus replet : tunc adulta iam soboles voce proprij genitoris auditâ curam queruli clamoris intelligit, atque ita ad originariam sedem læta peruolat, nutrimenta generis sui conscia, & adulteri nutritoris oblita. Quid ad hæc dicis ô homo pretiosum vas sapientiæ, imago

diuinitatis & possessor generosæ rationis? Quid de creatore tuo subtrahis? ecce etiam bruta cognoscũt quid proprio debeatur authori, & quæ non habent intellectum, habere probantur affectum. Callidum persuasorem captiua generatio derelinquit, remanet præda deceptus, & raptor orbatus. Igitur & diabolus humanum genus quod non creauerat, occupauerat: Quod non genuerat mentito patris nomine possidebat, sed vbi vocem per prophetas, vel per semetipsum pius auctor emisit: vbi perditis salutifera charitas inclamauit, dicens, *Venite ad me omnes qui laboratis, & onerati estis*: aduerte quod sub nomine oneris pondus indicat seruitutis. Ad paternos sinus confestim auidum cucurrit examen: Tunc princeps mundi huius sub aduentu Domini Saluatoris, in dimidio dierum suorum perdidit, quos ipse in finem vsque seculi possessurum esse credebat, & in gremiũ redemptionis captiuitatem perditio inuita transfudit. Eusebius Emissenus homil. 3. de Epiphan.

XCI. PERDIX AD CASSES.
Superbia seu fiducia vana.

EX perdicibus qui vocis contentione & cantu valent, & linguæ facultati confidunt: quique pugnaces & ad certamen habiles sunt, se minimè dignos credunt, qui ad extruendas mensas capiantur: vnde fit quod parum de sua libertate contra venatores depugnent, quo minus comprehendantur, sibi præfidentes, quod à cæde studiosè ad cantus & certamina seruabuntur. Reliqui autem perdices & potissimum qui nuncupantur Cyrrhæi, sibi conscij, quod nec ad certamina valent, neque pulchrè cantare sciunt, & si capiantur, futuros se prandium his qui cœperint: naturali quadam machinationis com-

mentatione seipsos macie conficiunt: nimirum cum ab omni alia esca, quæ ad pinguedinem eos perducere queat, se sua sponte abstinent, tum vt ne idonei sint ad hominum mensas, cupidè alliis vescuntur: cuius rei experientes, his præteritis aliò venationem conuertunt. Qui verò hoc ignorant, eos si facultas sit capiunt, quicumque autem ipsos captos decoxerit, eorumque carnes insuaues expertus fuerit, se iam & tempus & operam cognoscit in his venandis perdidisse. Ælian. de Animal lib. 4. cap. 13.

APODOSIS.

Venator diabolus egregios sæpe animos fiducia inflatos capit, contra qui vela submittunt, & ab illa excitatæ fortunæ instabili fiducia, ad moderationem vitæ deflectunt, & si quam habent ingenij, aut aliarum rerum opulentiam prudenter occultant, longe sunt tutiores. Extat apud Rufum Festum Auianum lepidissima fabella, vbi canna humilis quercui delapsæ, & causam scisciranti cur tam placidè se in suo statu contineret?

Stridula mox blando respondit canna susurro
Seque magis tutam debilitate docet.
Tu rapidos (inquit) *ventos sæuasque procellas*
** Despicis, & totis viribus acta ruis:*
At ego surgentes paulatim demoror austros, portè excipis.
Et quamuis leuibus prouida cedo notis.
In tua præruptus offendit robora nimbus,
Motibus aura meis ludificata perit.

XCII. PERDICES PAPHLAGONVM.

Amor Dei non purus.

PAPHLAGONIÆ Perdicum cor geminum reperiri docet Theophrastus & Ælian. lib. 10. cap. 35.

Παφλαγόνιον δὲ καὶ τὰ ὄρνιθα δίπλην ἔχειν καρδίαν.

APODOSIS.

Cor geminum habent qui animum diuidunt Deo & rebus creatis. At vero soli Creatori debetur hæc pars corporis.

Vnde vigent sensus, dominatrix quo vegetat mens.

XCIII. PERDICVM PVLLI.

Ingenium præcox, vel *Vana Gloria.*

PERDICVM fœtus etiam nunc circumplicatione testarum comprehensi, à parentibus sui exclusionem ex ouis minimè expectant: sed per se ipsi tanquam fores pulsantes, oua elidunt: & iam foras eminentes seipsos impulsu suo impellunt: ouique etiamnum tegumento circumuestiti, currunt: atque à dimidia testæ parte, si adhuc circa caudam adhæresçat, semet excutientes liberant, & velociſſimè ad cibi inquisitionem prosiliunt. Ælian. lib. 4. cap. 12. de Animal.

APODOSIS.

Multi nimis præcoces tempus actionibus aptum non expectant, sed præproperè festinant non sine detrimento. σφόδρατον, χρόνος. *nimis maturè magnum ingenium non est vitale.*

XCIV. PICA.

Imitatio Authorum.

PICA alioqui loquaciſſima auditis Romæ buccinatoribus siluit è vestigio, tantóque ita silentio dies aliquot meditata, repentè quasi expergefacta, omnem eum buccinarum sonum, harmoniam, & numeros summâ admiratione reddidit. Vide Pier. Hier. lib. 23. cap. 17.

APODOSIS.

Summorum auctorum imitatores primum quidem

silent, cogitatè secum omnia meditantes, mox facundiæ & eruditionis depromunt opulentiam.

Semper ego auditor tantum, nunquamne reponam?

XCV. Picæ vox.

Mendax inconstantia.

Picæ voces identidem alias atque alias commutat, singulis enim ferme diebus diuersam emittit vocem: ἡ δὲ κίσσα φωνὰς μὲν μεταβάλλει πλείους· καθ' ἑκάστην γὰρ, ὡς εἰπεῖν, ἡμέραν ἄλλην ἀφίησι. Aristotel. 9. de Anim. cap. 13.

Apodosis.

Tales omnino sunt, vani, inconstantes, mendaces, qui non modo quotidie, sed per singulas horas & momenta, aliud atque aliud dicunt, in sola inconstantia constantes.

mille adde catenas
Effugiet tamen hæc sceleratus vincula Proteus.
Quum rapies in ius malis ridentem alienis,
Fiet aper, modo auis, modo saxum, & cum volet arbor.
Horat. Satyr. 3. lib. 2.

XCVI. Platalea.

Laborum alienorum raptor.

Legi etiam scriptum esse auem quandam quæ Platalea nominetur: eam sibi cibum quærere aduolantem ad eas aues quæ se in mari mergerent: Quæ cum emersissent, piscemque cepissent, vsque eo premere earum capita mordicus, dum illæ amitterent: id quod ipsa inuaderet. Cicer. 2. de natur. Deorum.

Apodosis.

Platalea typus est potentiorum hominum, qui alieno sudore partos labores diripiunt. Mergun-

tur quidem illæ miseræ aues, sed non pascuntur. Sic inopes grauissimis plerumque conflictantur laboribus, vt pigram violentorum rapacitatem expleant.

Premit insontes
Debita sceleri noxia pœna.
At peruersi residunt celso
Mores solio, sanctaque calcant
Iniusta vice colla nocentes. Boëtius metro. 5. lib. 1.

XCVII. Picvs Martivs.

Amor clausa recludit.

Picvs Martius qui à Græcis Δρυοκολάπτης appellatur, gibbo, & eminente rostro arbores percutit: & excauato in eis loco pullos suos tanquam in nidum imponit: ad nidi instructionem non ferulis inter se connexis eget, neque domunculis & substructionibus. Si quis lapide immisso, ei foramen obstruxerit, ille ex his coniectura assequutus insidias sibi oppositas esse, herbam lapidi contrariam affert, eamque contra lapidem ponit: lapis velut offensus, & non facile ferens vim herbæ, exilit, atque rursus foramen Pico aperitur. Ælian. lib. 1. de anim. cap. 45.

Apodosis.

Verus amor ictu fulmineo potentior, omnes difficultates perrumpit, omnes nodos expedit, nihil clausum, nihil inuium putat. Talis dilectio Mariarum in sacris, quarum desiderio velificata virtus cœlestis, lapidem qui ad sacrosancti sepulchri vallum oppositus fuerat dispulit.

Quid non audet amor?

XCVIII. Platalea.

Meditatio, vel delectus rerum & doctrinæ.

Platalea auis scribitur conchis se solere complere, easque cum stomachi calore concoxerit

nomere, atque ita eligere ex ijs quæ sunt esculenta. Cicer. de natura deorum num. 124.

APODOSIS.

Doctrinam prius meditando cõcoquere oportet, atque digerere antequam nobis & aliis in optimum esculentum cedat.

Omnis mora odiosa est, sed facit sapientiam. Publius Syrus.

XCIX. PSITTACVS BASILII.

Oratio infantium efficax.

BASILIVS Macedo Imperator, cùm filium Leonem in carcerem coniecisset, oculos eidem ob intentatam parenti mortem eruturus: Psittacus, qui serum quemdam deplorantem Leonis vicem audiisset, & idemtidem vociferantem, O Leo, ô Leo! ipse quoque vocem imitatus, Imperatore cum Senatoribus cœnante cœpit dicere, ô Leo, ô Leo! tum Senatus data occasione pro salute rei deprecatur, accessit & exorauit. Zonaras in Basilio Macedone.

APODOSIS.

Oratio infantium, non os disertum sæpè apud Deum efficax. *Non sunt voces ad aures Dei nisi animi affectio.* August. de Cathechiz. rudibus.

C. PSITTACVS SENEX.

Ὁμιλία.

PSITTACVS auis Indica plumarum amictu superbiẽs docetur loqui & voces humanas edisce-re, quas fideliter reddat, & iuuenis quidem vrgente ferula diligenter addiscit: At si consenuerit qua-

si intepescente vi ingenij, nec blanditiis, nec minis, nec verberibus addnci potest, vt aliquid addiscat, vnde adagium,

Senex Psittacus negligit ferulam.

APODOSIS.

Discendum est à puero, si modo discere auemus. quæ præcipiuntur, tunc addiscuntur facilius, redduntur fidelius, hærent firmius. at contra senes vt iam langueſcente ingenio ægrè, & cum tenui fructu addiscunt, si modo quid addiscunt.

Tu quos ad studium, atque vsum formabis agrestem
Iam vitulos hortare, viamque insiste domandi,
Dum faciles animi, iuuenum dum mobilis ætas.
Georg. III.

CI. PSITTACORVM CAVTIO.

Cautio prouidentia pastorum.

PSITTACORVM mira est solertia & prouidentia, communisque boni tuendi circumspectio. Quando etenim gregatim pascuntur, obseruatum est in Brasilia semper in summo arboris duos aut ad minus vnum considere spectatorem, reliquis in agro depascentibus, is ex summo arboris cacumine quasi speculator euigilans prospectat, si quid periculi superueniat signum edit, quo reliqui possint euolando saluti consulere: si nullum cognoscatur periculum imminere, saturatis cæteris, ipsi quoque spectatores descendunt ex arbore vt suas partes agant, hist. Indic.

APODOSIS.

Pastores & Reip. moderatores dum cæteri epulantur aut dormiunt communi saluti prospicere debent.

Dum Psittacorum viridis exultat phalanx,
Vnus sub alta nixus arbore excubat,
Solersque vigili prospicit cura suis,
Ne quod rapaces auceps ludant manus.
Sic vnus amplo consulens pastor Gregi,
Somnos tuetur omnium solus vigil.

CII. SCOPES, ΣΚΩΠΕΣ.
Choreæ fugiendæ.

SCOPES aues quarum Homerus in Odyssea mentionem facit, cum earum multas circa Calypsus antrum versari scribit, viri saltandi bene periti tradunt, cum saltatione cõprehendi. tum genus quoddam saltationis esse, quæ, si adhibenda ijs fides sit, Scops appellatur: Nam quod ijs auibus iucundissimum sit quosdam ridiculè imitari, ex eo profectum verbum est σκώπτειν, id est effingere, & non aberrare ab eis imitandis, quos ludicra assimilatione imitantur. Minor est hæc auis quam noctua: plumbei coloris saturati similitudinem eius pennæ gerunt, & albicantibus maculis distinguntur: à supercilijs secundùm vtraque tempora duæ plumæ existũt. Callimachus duo genera ponit, Scôpas & Aiscôpas, id est Semperasiones: quorum alterum vocale sit, alterum mutum. Ælian. lib xv. cap. xxviii. Animal.

APODOSIS.

Rectè cadit in saltatores qui saltando sæpè capiuntur à dæmone, audiant quicumque fuerint Ludij Christiano nomine indigni Ethnicum hominem qui saltationem postremum omnium vitiorum appellat. Cic. pro Murena. At D. Ambrosius de Helia & ieiunio cap. xviii. *Illæ* (inquit de mulieribus) *in Platæis inuerecundos viris sub conspectu adolescentulorum intemperantium choros ducunt, iactantes comam, trahen-*

tes tunicas, scissæ amictus, nudæ lacertos, plaudentes manibus, saltantes pedibus, personantes vocibus, irritantes in se libidines iuuenum, motu histrionico, petulanti oculo, dedecoro ludibrio spectat corona adolescentium & fit miserabile theatrum, inter saltantium lapsus, oculo impuro & contaminato aspectu, terra turpi saltatione polluitur, quæ obscœnis cantibus verberatur.

CIII. SEMENDA.

Resurrectio vel mors bonorum.

NICOLAVS de Comitibus scribit in vlteriore India auem esse cui nomen Semenda, trifido rostro, sentireque se mòrituram; mortis igitur hora eam deferre ligna in nidum suum, cantillareque suauiter, atque alarum percussione incendere ligna, ipsam illo igne consumi, indeque vermiculum gigni qui postea in auem crescit:

Combusta usque senex, tumulo procedit adultus
Consumens dat membra rogus. Dracontius.

APODOSIS.

Simile omnino est quod narratur de Phœnice, in quo certè excellens resurrectionis typus qua corpora nostra tot sæculis absumpta Dei verbo reparantur, & ad melioris vitæ redeûtem postliminio iucundissimam faciem excitantur:

Οὐ καλὸν ἁρμονίλυω ἀναλυέμεν ἀνθρώπειο,
Καὶ πάχε δ' ὀπ γαίης ἐλπίζομεν ἐς φάος ἐλθεῖν·
Λείψανα ἀπιχομένων ἔπιθεν θεοὶ τελέσουσι.
Non est decorum harmoniam dissoluere corporis,
Etenim statim emersuras in lucem speramus
Reliquias mortuorum, qui & postea dij futuri sunt.
Phocyllides.

CIV. STRVTHIONIS OVA.

Ingeniorum discretio.

STRVTHIO & si permulta oua parit, non tamen omnibus incubat, sed fœcunda ab infœcundis secernens, hæc negligit, illa fouet.

APODOSIS.

Discernenda hominum ingenia, nec frustrà in infrugiferis sudandum, ne:

Expectata seges vanis eludat auenis.

CV. STRVTHIONVM ASPECTVS.

Oculi benigni.

STRVTHIONES & testudines, vt memorat Plinius, spectando fouent oua. Plin. lib. IX. cap. X.

APODOSIS.

Amicos sæpè vel soli fouent aspectus, oculi enim, vt ait Damascenus in vita Isidori, ἀγάλματα τῆς ψυχῆς ἐκφυῆ, per quæ ipsa anima influit, ἵππιν πάλιν Διαπόντου παρουσία. Demetrius Phalereus περὶ ἑρμηνείας.

CVI. STRVTHIOCAMELI OVA.

Liberorum neglectus.

STRVTHIOCAMELVS, oua quidem parit, sed ea nullo incubatu fouet, aut pullos nutrit. vnde Sacer Hieremias in Threnis, *Filia populi mei crudelis facta struthio in deserto.*

APODOSIS.

Tales plerique parentes qui sobolem desertam esse patiuntur. Cęterum ita intelligendum non quod nulla prorsus foueat, alioqui genus interiret: sed quod multa pariens non multa ad frugẽ educat: & fœcunda ab infœcundis secernens, tantum frugiferis incubet, ὡς ὡς ἀπτέρυξ πολλά, ἐ πάντα ἢ ἀποκύῃ. Ælian. lib. IV. cap. XXXVII.

CVII. Tocca.

Deformis facundus.

IN nouo orbe inuenitur Tocca auis, Cornici similis præterquam quod est albo pectore & aureo rostro, cuius longitudo totum corpus adæquat. Ex hist. de nouo Mundo.

Apodosis.

Bellè μεσιμιανῶς dicitur in facundum & candidum moribus, sed nigrum & deformem oratorem. Rostrum enim aureum eloquentiæ aureo flumine verborum effluentis typus est, albedo pectoris candorem animi significat: Cætera quæ Cornicis colorem referunt ad deformitatem corporis spectant:

Sæpe sub sub sordido palliolo latet sapientia.
Mores sibi fingere quisque potest, faciem nemo.

CVIII. Trochilvs in favcibvs Crocodili illæsvs.

Ferocia beneficijs mansueta.

CVM his quæ sibi adiumentū importare queunt, & acerrimè fera Animalia pacem gerunt, & fœdere deuinciuntur, & ab ingenita sibi malitia remittunt. Cuiusmodi Crocodilus censendus est, quem inter natandum hiantem hirudines in illius os innatantes referciunt & molestiam illi exhibent. id ille sentiens, Trochilo ad medicinam dolori suo faciendam eget. Itaque hirudinibus vbi refertus est, ad littus progressus, & solis radios intuens aduersos, maximè hiat: tumque Trochilus in illius fauces rostrū inserens, hirudines extrahit: quod facillimè patitur Crocodilus sentiens auxilium: ita fit is hirudinibus vt prandeat, ille adiuuetur: proque præmio Trochilo computat, quod nihil eum lædat. Ælian. lib. III. cap. XI.

APODOSIS.

Nulla tam immitis fera quæ beneficiis non mansuescat. cadit etiam in Christum qui in mortis faucibus teneri à morte non potuit, sed districtos in vniuersum genus humanum mortis dentes ferreos declinauit, prædamque extraxit sua virtute rediuiuus. Synes. hy. 9.

Φείξεν σε γέρων τότε Ἅιδας ἐ παλαιχθὼς,
Καὶ λαοζόες κύων, Ανεχάσατο βηλε.

CIX. VVLTVR AD ODORES.

Luxuria virtutis inimica.

VVLTVRES cadaueribus pascuntur, ijsdem mortem affert vnguentorũ odor. Ælian. de anim. 7. lib. III.

APODOSIS.

Obscœnitate gaudent impuri, odore castimoniæ offenduntur, & omnis honestatis amisso sensu degenerant in belluas. Hier. in cap. 4. Oseæ. *Fornicatio & voluptas peruertit sensum animamque debilitat: de rationabili homine brutum efficit animal, vt balneas, lupanaria, & libidinum castra sectetur.*

CX. VVLTVRES VENTO FŒTI.

S. Spiritus inspiratio.

VVLTVRES omnes sunt fœminæ, neque coïtu gignuntur, sed vento insufflante. Basil. in Hexamer. homil. VIII.

APODOSIS.

Sic natura incredulos docere voluit VERBI incarnationem, quæ sacrosancti pneumatis opere in visceribus B. Virginis insigni miraculo facta est. D. Ambros. epist. LXXXIII. ad Syri. Papam, *Quæ autem* (inquit) *est illa porta sanctorum, illa exterior ad Orien-*

tem quæ manet clausa, & nemo pertransibit per eam, nisi solus Deus Israel: nonne est hæc porta Maria per quam in hunc mundum intrauit redemptor? hæc porta iustitiæ sicut ipsa dixit, sine nos implere omnem iustitiam: hæc porta est B. Mariæ, de qua scriptum, quia Dominus transibit per eam. D. Cyprianus in Symbolum Apostol.

Hoc ergo incredibile videtur diuina virtute ad totius mundi redintegrationem factum, cuius exempla etiam in animalium natiuitate cernuntur.

PARABOLARVM HISTORICARVM LIBER SEPTIMVS.

QVADRVPEDES.

I. AGNVS TANAGRÆVS.

Christo Soteri.

ANAGRÆI eum qui cæteris puberibus forma præstare videtur, festo die Mercurij eligunt, vt agnum humeris portans, muros vrbis lustret, hoc enim existimant ad firmitatem ciuitatis attinere, & simili ratione Mercurio vsurpatum. Pausan. in Bœoticis pag. CCXCVIII.

APODOSIS.

A quo melius hunc librum ordiamur quàm ab Agno Domini innocentissimo, qui per atrocia supplicia circumductus, humanum genus suo cruore expiauit, & ciuitatem sanctam sempiternis præsidiis muniuit?

inexpugnabile mundi præsidium.

II. ALBAN ANIMAL.

Asper ad monita.

ALBAN animal, vt testatur Albertus, & post Albertum Holcotius lect. 75. supra librum Sa-

pientiæ, contra cæterarum animantium ingenium fel habet in aure.

APODOSIS.

Præclarus est typus eorum, qui delicatis sunt, &, vt ita dicam, iracundis auribus, quas quælibet oratio, quæ modo ad eorum mentem non fuerit, exulcerat.

Sed quid opus teneras mordaci radere vero
Auriculas?

III. ALCES VNGVLA.

Humilitas vtilis.

ALCE animal in vngula infima & abiectissima parte corporis vim habet salutiferam, qua morbo Epilepsiæ & hystericis malis medetur, quamobrem & amuleti vicegestari solet. Vide Gesnerum in Alce.

AP. In minimis rebus sæpe res magnæ deprehenduntur.

Et infima prosunt.

Materiæ ne quære modum, sed perspice vires. Monet Manilius astronom. lib. 4.

IV. APER TEVTHRANTIS.

Parce supplici.

TEVTHRAS Mysorum Rex cùm venationis gratia, in montem Thrasyllum ascendisset, & immanem aprum excitasset, cum stipatoribus eum acriter est insecutus: sed Venatores anteuertēs aper supplex in Dianæ Orthosiæ templum confugit, quo cum isti irrumpere conarentur. Aper humana voce exclamasse fertur: φεῖσαι, ὦ βασιλεῦ, τοῦ ἱκέτου τὸν θεάν. *Parce, ô Rex, alumno Deæ,* Teuthras vero elatus & extra se raptus, animal interfecit. Ex quo Diana cædis auctori impetiginem & furorem immisit adeo acerbum, vt ab humano cœtu disiunctus degeret in soli-

μετέωρει θεὸς.

tudinibus: Nec prius sanæ menti restitutus est, quam eius mater Lysippe, Dianæ altari extructo Aprum aureum humana facie dedicaret. Plut. Iunior in Caico.

AP. *Parcere subiectis & debellare superbos.*

V. ASELLA OCNI.

Mulier prodiga, vel labor irritus.

NOTA Ocni Asella, quæ funem à domino summa cura textum arrodebat: παρίσησι ἡ ὄνος ἐπεσθίουσα τὸ πλεχθὲν ἀεὶ τῆς ὁρμῆς. Pausan. in Phocaicis, pag. cccxlv.

APODOSIS.

Pausanias refert ad nauum & industrium hominem, qui prodigam & sumptuosam fœminam habuerit: τοῦτον εἶναι τὸν ὄκνον φίλεργον φασὶ ἀνθρωπον. γυναῖκα δ' ἔχειν δαπανηράν: & de viro, inquit, qui laborat sine fructu, dicunt, ὡς ὁ αἰνὸς ἔτος συνάγει τὸν ὄκνον τῷ δαπανήσαντι.

VI. ASINVS AMBRACIOTARVM.

Monumentum infame.

AMBRACIOTÆ, victis nocturna pugna Molossis, Asinum in Apollinis Delphici templo ad victoriæ memoriam dedicarunt. Pausan. in Phocaicis, pag. cccxxxiv.

APODOSIS.

Multi ea monumenta affectant, quæ potius dedecori sunt, quam honori: ita cæca hominum cupiditas, quid vna quaque re sit optimum, non videt.

Egregiam vero laudem & spolia ampla refertis.

VII. ASINVS AMMONII.

Studium indefessum.

ASINVS Ammonij sæpè pabulum licet esuriens, poëticas audiendo disciplinas negligen-

bat, ita hoc studio capiebatur, φασὶν ἀκροώμενον τῶν πιν-τικῶν μαθημάτων πολλάκις βοφῆς ἀμφοῖν. Damasc. in vita Isid. apud Phot.

APODOSIS.

Studium pertinax, vel mansuefacta stoliditas. Asinus infeliciſſimum animal in typum vbique stoliditatis & dedecoris venit. Hinc illa vexatio asini apud Ægyptios: hinc Ochi cognomen: hinc Cumæorum *Onobatides* de quibus Plutarch. in Quæst. Græcis, nunc autem laboris & indefessi studij erit insigne monumentum.

VIII. ASINVS BALNEATORIS.

Doctor & concionator sibi infructuosus.

ASINVS balneatoris ligna, & carbones dorso portare solet ad alios dealbandos, cum ipse sudore, & puluere oppletus, carbonumque nigredine deformatus nunquam lauetur. Plutarch. περὶ τῆς φιλοπλουτίας παχὺν ἄσπερ ὄνος βαλανέως ξύλα καὶ φρύγανα κατακομίζων, αἰεὶ καπνὸν καὶ τέφρας ἀναπιμπλάμενος, λουτρὸν δὲ μὴ μετέχων.

APODOSIS.

Tabula hęc ostendit vulgare pastorum malum, qui, vt contingit in multis, alijs sudant, alijs laborant, alios à peccatorum sordibus emersos innocentiæ candore vestiunt, sibi inutiles, & infructuosi. *Æthiops in balneum niger intrat, niger egreditur, balneator nummos accipit: ita concionator si nihil sibi profecerit.* Vide Gregor. Papa. ep. 101.

IX. ASINVS MAVRVSIVS.

Feruor in principijs.

HVIC initio cursus velociſſimus, volare eum non currere diceres, sed hic feruor illico intepescit, & in maximam tarditatem degenerat celeritas. Ælian. lib. XIV. de Anim. cap. X.

APODOSIS.

Principia sæpe feruent, tepent media, vltima frigent. quo fit, vt qui ita se gerunt, nunquam ad solidam virtutem perueniant, cui perseuerantia opus est vel maximè.

Non leuiter quamuis, quod crebro tunditur ictu,
Vincitur in longo spatio tamen atque labascit.
Nonne vides etiam guttas in saxa cadentis
Humoris, longo in spatio pertundere saxa.

Lucretius de rerum natur. lib. 4.

X. ASINVS NAVPLIENSIVM.

Gratia inuentoribus relata.

NAVPLIENSES in Peloponeso habitantes de asino memorant, quod arroso vitis palmite vuarum in posterum vberiorem prouentum exhibuerit, ea de causa, apud eos etiam tum videtur asini figura, vtpotè qui putandarum vitium morem docuerit. Pausan. in Corinthiacis.

APODOSIS.

Inuentores & authores rerum sua gratia non sunt fraudandi, & licet inferioris plerumque sint notæ illi à quibus aliquid discimus, ingenuè tamen beneficiū ab ijsdem acceptum profiteri sinceræ humilitatis est. *nec pressa est gloria facti.*

Sic Aspasia columbam cuius ope sanata fuerat ex auro & gemmis conflatam, iuxtà Veneris simulachrum dedicauit. Ælianus in Varia histor.

XI. ASINVS PICTORIENSIS.

Iudex indoctus.

IN oppido Pictorienſi prope horam diei tertiam spectantibus multis, Asinus tribunali aſcenſo audiebatur destinatius rugiens. Amm. Marcel. lib. 26. cap. 2.

APODOSIS.

Indoctus ad honoris apicem euectus.

Quoties voluit fortuna iocari!

XII. ASINVS SARACORORVM.

Ab externa corporis specie non iudicandum.

ASINI Sarracororum bellatores sunt, non ἀχθοφόροι. Ælian. de animal. lib. XII.

APODOSIS.

Hoc prouerbio significantur ij qui cum specie duntaxat aut imperiti videantur aut ignaui, rem tamen peritè gerunt ac fortiter. Idcirco Ἀχαιὸς ἐκ πυρρου μὴ κείνε. Epictetus conditione seruus, membris mutilus, paupertate Irus, quantas habuit virtutis diuitias?

Λαῖλος Ἐπίκτητος γλωμὸς, χὠ σώματι πηρὸς,
Καὶ πενίλω, Ιρος, χὠ φίλος ἀθανάτοις.

XIII. ASINVS TIBERII RADIOS EMITTENS.

Sanctitas humilis.

HIc scintillas emittens è corpore domino significauit futurum imperium. τὴν βασιλείαν διὰ ἀκμῆς παθήματος σημήνυσεν, hoc est, σπινθῆρας ἀπὸ τοῦ σώματος πολλοὺς καὶ μεγάλους ἀφεὶς. Damas. in vita Is.

APODOSIS.

Contemptus anteà Asinus luce circumfundi visus est: sic multi habentur pro stolidis & contemptis, qui intus clarissimarum virtutum fulgore collucent, quas licet magnopere abscondant, in opem mortalium tamen suaui luce diffunduntur. hoc est,

In tergo thesaurum gerere.

XIV. Asini albi capite purpureo.

Diuites indocti.

Asini albi capite purpureo visuntur in India, ὄνοι ἄγριοι ἴσοι, ἵπποις τὰ μέγιστα, λευκοὶ δὲ εἰσι τὸ σῶμα, τὴν κεφαλὴν πορφυροῦν τὰ ὀφθαλμοὺς ἔχουσι κυανέους. Ctesias apud Photium. Ælian. lib. IV. c. LII. de Anim.

Apodosis.

Tales quidem sunt diuites fortunis abundantes, & cultu splendidi, & omni fortunæ choragio instructi, ad summum omnis liberalis disciplinæ & virtutis expertes, quos vulgò *aureas pecudes* nominant.

XV. Asini Epei Tributum.

Discipulorum infrequentia castigata, vel *Diues ex subditorum bonis.*

Simonides cùm in Carthæa degeret Cei insulæ oppido, agendi canendique choros rationem docuit schola procul à mari sita in vrbis superiore parte, iuxta templum Apollinis. aquam vero tunc petebat ex inferiore vrbis regione, aduehente asino quem Epeum appellabat, quod Epeus heros similiter diceretur. Atridis aquam ministrasse. cum igitur ita hæc se haberent, Simonides sanxit vt si quis discipulorum ad conductam horam abesset, Asino hordei semimodium daret: vnde illud epigramma,

Φημὶ τ' ἂν ἐθέλοντα φέρειν τέττιγος ἄεθλον,
Τῷ παμπιάδη δώσειν μέγα δεῖπνον Ἐπειῷ.
Aio qui nolit Cicadæ obire certamen,
Luculentam cœnam det Epæo Panopeiadæ.

Apodosis.

Significat ad asinos eos esse ablegandos qui Musarum suauitate frui recusant. Rectè etiam cadet in eos qui aliorum nomine exigunt, id quod in suam

rem cõuertunt; nam Epeo Asino exigebatur cœna, cuius lucrum fructum Simonides capiebat.

Sic vos non vobis fertis aratra boues.

XVI. Asturco Neronis.

Initia speciosa, finis contemptus.

Nero Asturconem quo maximè delectabatur posteriore corporis parte in speciem simiæ abiisse per quietem videre visus, ac tantum capite integro hinnitus edere canoros, ostento fuit quod illa equi ferocitas in simię ludibrium esset abitura. Suetonius in Nero. cap. XLIII.

Apodosis.

Asturco capite, posteriori parte simia, significat initia plerumque speciosa, ridiculum sortiri finem. Sic pro Elephantis Culices, pro Leonibus Mures ostendi dicuntur. Synesius epistola 79. ad Anastasium: ἐκκραγὼν γὰρ αὐτῷ δίς που καὶ τρὶς, καὶ τοῖς ἔμπροσθεν ἀμάξης λοιδορησάμενος, καὶ πάντα ἐπαναστενάξας, ἄκρον αὖ εἰρῆσθαι, καὶ παρ' ἐμοῦ τ' αὐτὸς ἂν ἐπιμησάμην, ἀπέδειξε τὸ κάδαρμα μὴν αὐτὸ λέοντος.

XVII. Bos sysis.

Labor certa mensura definitus.

Susidas boues numerandi scientiam tenere Ctesias scribit. Nam Susis regi singulæ quotidie centum cados in hortos sicciores & minus riguos, hauriunt. Quem quidem laborem, siue quod sit eis certus & constitutus, siue etiam quia diu multumq; in eo se exercuerint, promptissimè obeunt: nullam enim earum ad opus remolescere videres. Ad alterum vero supra quam diximus cadum hauriendum, nec verberibus, nec blanditiis inducere posses. Ælian. de anim. lib. VII. cap. I.

APODOSIS.

Disertè eo loco parœmia indicat eos, qui supra ordinarios labores nihil omnino volunt assumere, quotidiana tamen pensa accuratè satis obeunt.

Composito securus acervo.

XVIII. BOVES NEVRICI.

Calumniatores obliqui.

BOVES Neurici cornua habent in humeris, vt Aristoteles ait, Τοὺς δὲ ἐν Νευρίσι βοῦς Ἀριστοτέλης φησὶν ὀπὶ τῶ ὤμων ἔχειν τὰ κέρατα. Ælian. lib. 5. de Animal. cap. 27.

APODOSIS.

Cornua habent in humeris, qui non recta fronte inuadunt, sed obliquè feriunt, obscuris dicteriis & ambagibus, alienam carpentes famam.

obliquus ferit ille, caueto.

XIX. CAMELVS.

Pueri leniter tractandi.

CAMELVS musica ac modulatione plurimum capitur: itaque si fessus longo itinere subsistat, ductor non flagris, aut verberibus ad progrediendum eum stimulat, sed sonitu cantuque demulcet: alioqui ageret frustra. Maiol. colloq. 7.

APODOSIS.

Pueri bonæ indolis non verberibus cogendi, sed honestatis amore, quod potentissimum est illecebræ genus, capiendi. Cauendum tamen ne nimia parentum indulgentia deteriores fiant, & mollius educati quam par est, magnarum rerum grauitati, & seriæ vitæ ponderibus sint impares:

Indulget nemori nimium dum stultus Amyntas,
Et gaudet fama, luxuriaque soli.

Cedentes oneri ramos, siluamque fluentem
Vidit, concussas ipse sequutus opes.

Exstat in vita Anselmi de regenda iuuentute insigne cum quodam Abbate colloquium, vbi inter cætera monet Aurifices non solis percussionibus ex lamina auri & argenti speciosas imagines formare, sed leni expolitione.

XX. CANIS ÆSCVLAPII.

Pastor fidus & diligens honore dignissimus.

SACRILEGVS primum obseruato tempore in-tempesto, quo dormientes arctissimus somnus complecteretur, de multa nocte intra Æsculapij templum ingressus est: deinde vt multa donaria ex æde surripuisset, cum rem iam putaret confectam, séque latêre, discessum parabat, at excubitor Canis ad templi custodiam intus inuigilans, æditimis qui noctu ad sacras ædes vigilias agebant, multo vigilantior, expilatorem direptoremque insequebatur, quàm maximè poterat cõmissum sacrilegium horribili fremitu suo prædicans: fur primum & socij huius sceleris saxis lapidatione facta, canem appetebãt, deinde vbi is latrare non desisteret, illum demulcere conabatur, panes & offas canum illecebras obiiciens: nam hæc quoque prouidè, vt ipse putabat secum attulerat. Verum custos incorruptus canis, vel fur cum euasisset in domum vbi habitabat, vel cum inde exiret, se illi implacabilem, inexpiabilemque præbens, furem latrare non desinebat. Tandem intellectum est vnde canis esset, ac simul animaduersum quæ ornamenta deessent: itaque ex hac canis vociferatione is esse, qui tale furtum fecisset, in Athenienſium suspicionem adductus est: atque vt tormentis in eum quæsiuissent, totam rem cognouerunt. Denique ex

lege hic capite damnatus, extremum dedit supplicium. Cani verò cibus publicè præbitus, & publicæ curæ, vt fidus custos habitus est: nempe qui æditimorum nulli inferior vigilantia fuisset. Ælian. lib. 7. cap. 13. de Animal.

APODOSIS.

Pastores fidi & acerrimi concionatores mercede & honore digni sunt, qui Ecclesiam tuentur, & fures qui in vestimentis ouium veniunt, intus autem sunt lupi rapaces, à Christi grege arcent quam studiosissimè.

Vigilesque suo pro Cæsare curæ.

XXI. CANIS AD NILVM.

Cautio in vita humana.

ALII quidem canes, feras tum inuestigare, tum etiam capere probè norunt: at vero Ægyptij fugacissimi sunt. Nam cum illa quæ in Nilo degunt, timeant, ab his admodum fugitiui sunt, neque quamuis illuc sitis ad bibendum eos attrahat, ferarum Nili metus quietè ipsos potione se complere sinit. Ideo ne quid eorum, quæ infra aquam degunt, emineat foras, ipsosque obtorta gula de ripa in altitudinem abripiat, non inclinatione corporis abiecta incumbunt ad bibendum: sed vt primum ad ripam accesserunt, festinanter, & in cursu lingua lambentes, rapiunt, ac certè, vt ita dicam, potionem furantur. Ælian. lib. 6. cap. 53. de Animalibus.

APODOSIS.

Symbolum rectè cadit in eos, qui sibi prudenter in vitæ periculis prospiciunt, & necessariis etiam voluptatibus se non immergunt, sed leuiter in-

Theodoret. ser. 3. de Angelis.

tingunt. Tales sunt, inquit Theodoretus, Religiosi, qui τῷ ὀφθαλμῷ τῷ καλῇ τῆς ὁρωμένων ἐπιτέρπεσθαι διακωλύοντες, χολὴν τῷ νῷ παρέχουσιν ἐπινεφῆ τῆς θεωρίας τῶν νοητῶν. Itaque licet voluptas clamet quod Crocodilus cani apud Phædrum:

Quamlibet lambe ocyus
Accede, pota leniter, & noli dolos
(*inquit*) *vereri: At ille: facerem mehercule*
Ni esse scirem carnis te cupidum meæ.

Lysimachus apud Scythas cùm siti eo redactus esset, vt se cum toto exercitu in potestatem hostium traderet, postea cum frigidam bibisset. Ὦ θεοὶ εἶπεν ἃς βεβχείας ἡδονῆς ἕνεκα μεγάλην εὐδαιμονίαν ἀπεβαλόμην. Plutarch. de Sanitate tuenda.

XXII. Canis vomens.

Venienti occurrere morbo.

Canis νοσῶν πλήθους ὀχλίμους laborans ob redundantiam, herbam in maceriis arripit & deuorat, cuius beneficio ventrem exonerat, & pristinæ sanitati restituitur. Ælian. lib. 8. cap. 9. Vide multa huius generis lib. 1. cap. 35.

Apodosis.

Tertull. in lib. de pœnitentia. cur cessas aggredi quod scias mederi tibi? mutæ quidem animæ & irrationales, medicinas sibi diuinitus attributas in tempore agnoscunt: ceruus sagitta transfixus, vt ferrum & irreuocabiles moras eius de vulnere expellat, scit sibi dictamno medendum. Hirundo si excæcauerit pullos, nouit illos rursus oculare de sua chelidonia. Peccator restituendo sibi institutam à domino exomologesin sciens præteribit illam quæ Babylonium regem in regna restituit.

XXIII. Capra gladium.

Malum sibi creare.

IVNONI Acreæ Corinthij sacra facturi erant, victimarium cultrum popæ nullum habebant, cùm ecce tibi capra, (hæc enim erat Iunoni destinata victima) pedibus exscalpens, in suam perniciem eruit. Zenobius Centuria prima adag. 27.

Apodosis.

Fit sæpe, vt improbi cum minimè cogitant diuina Nemesi vlciscente suæ mortis causſas procurent: παρεμπίπτει ὑπ' αὐτῶν κακῶς πως καθ' ἑαυτῶν ποιοῦντων, inquit Zenobius. Nota autem Iunonem illam fuisse Acræam cognominatam, non Aſcræam, vt rectè animaduertit ad hunc locum Andreas Schottus è noſtra Societate vir doctiſſimus. Nam præter Liuium, Pauſaniam & Strabonem, meminit quoque Tertullianus Iunonis Acreæ, à Promontorio ſic appellatæ. Tertull. lib. ad vxorem.

XXIV. Capra Indica ad Cinamomvm.

Voluptuarius.

CINAMOMI appetentiſſimæ ſunt capræ Indicæ: ad manum enim porrigentis admurmurant, & ſi abigantur, ingemiſcunt. Philoſt. lib. III. cap. 1. θρηνοῦσι καὶ δάκρυα λωτὸν ἀποκαθαίρουσι.

Apodosis.

Voluptuarij ad corporis delicias toti adhinniunt, ægrè ab iiſdem auocantur. D. Cyprianus epiſt. 11. *Quando parſimoniam diſcit qui opularibus cœnis & largis dapibus aſſueuit, & qui pretioſa veſte conſpicuus in auro atque in purpura fulſit ad plebeium ſe ac ſimplicem cultum quando deponit; tenacibus ſemper illecebris aſſuetum: neceſſe vt ſolebat violentia inuitet*, & cæt.

XXV. Capra olivam.

Castitas violata.

M. Varro Romanorum omnium doctissimus scribit, quod si Capra oliuam primum germinantem tetigerit, sterilescit.

Apodosis.

Quot præclara ingenia luxuriæ veneno afflata, dum efflorescere incipiunt, emoriuntur? Meminerint Adolescentes dicti illius quod affertur ab Ammiano lib. 52. cap. 5. *Vt egregius Pictor vultum speciosum effingit, ita pudicitia celsius consurgentem vitam exornat*: sine eadem omnes marcescunt Virtutes.

XXVI. Catvsa Pica devorata strangvlatvs.

Vltus post fata.

Non illepidum est emblema præsentis vltionis in Cato qui viuus à pica mortua quam ipse deuorauerat suffocatur, quod bellissimis versibus dixit Petronius.

Mordaces morsu solitus consumere mures,
Inuisum & domibus perdere dente genus,
Catus in obscuro cepit pro Sorice picam,
Multilo quumque vorax sorbuit ore caput.
Pœna tamen præsens prædonem plectit edacem:
Nam claudunt rabidam cornea labra gulam.
Faucibus obsessis vitalis semita cessit,
Et fatur escali vulnere captor obit.
Non habet exemplum volucris vindicta perenne?
Hostem pica suum mortua discruciat.

XXVII. Cerigonvm catvli.

Pueri molliter nutriti, vel *Matrum indulgentia.*

Illvd verò mirum in Cerigonibus, id animanti nomen buxeo colore, vulpeculæ magnitudine,

ex eius aluo duæ dependent veluti manticæ: in iis catulos circumfert, & quidem adeò pertinaciter suo quemque vberi affixos, vt à perpetuo suctu non auellantur, antequam ad pastum ipsi per se progredi valeant. Maff. histor. Indic. lib. II. p. 46.

APODOSIS.

Cum Cerigone comparentur matres, quæ tanta sunt φιλοστοργία, vt filios, iam grandiores, molliter nutriant, nec patiantur à suis complexibus diuelli.

Teneroque columbo
Et similis Regum pueris pappare minutum
Poscis? & iratus mammæ lallare recusas?

XXVIII. CYNOCEPHALVS.

Calumniator.

CYNOCEPHALVS hominis corpus caninam habet faciem, stridorem muris, animal omnino ferum, quod nunquam cicuratur. Agatharcides.

APODOSIS.

Calumniatoris typus, canina facies, rabiem dicacitatis, stridor muris, obmurmurationem, feritas intractabilis, maledici ingenium significat, alia pictura est calumniæ apud Lucianum ex Apelle expressa, vbi pingitur eximiè compta vultu, tamen ipso, & gestu corporis efferam rabiem præ se ferens, sinistra facem tenet flammiuomam, dextra Adolescentem, capillis prehensum, manus in cœlum intendentem, secum rapit: anteit vir pallidus in speciem impurus, acie oculorum minime hebete: Cæterum planè iis similis qui sontico morbo contabuerunt: hinc facilè coniicias liuorem esse; ad dextram considet quispiam auribus prælongis insignis, quales Midæ esse ferunt, qui duabus mulierculis

Calumniæ pictura.

ignorantia, & suspicione comitatus manum porrigit venienti calumniæ, ornatrices quoque suas habet calumnia, insidias, ac fallaciam: à tergo vero pœnitentiam, quæ amictu lacero, capite demisso, cum lachrymis, & pudore procul venientem veritatem excipit.

XXIX. Elephantvs.

Castitas.

Qvemadmodvm moderatè Elephanti libidines contineant, explicare conuenit: ij igitur ab omni immoderata libidine castissimi sunt, nunquam enim, neque vi aut proteruius, neque nimis lasciuè societatem veneris cum fœmina faciunt: sed tanquam generis successione carentes, liberis procreandis dant operam: sic hi, sua stirps vt ne deficiat, complexu venereo iunguntur: neque id sanè plusquam semel in vita, & eo duntaxat tempore, cum se iniri fœminæ patiuntur, vt autem eorum quisque vxorem impleuerit, non eam amplius attingit: apertè porrò ac palam in aliorum oculis non coëunt: sed secedentes, aut sese in arbores densas & frequentes occultant, aut in concauum locum, aut profundum ad occultandos eos idoneum, se abdunt. Ælian. lib. 7. de Animal. cap. 18.

Apodosis.

Typus castitatis coniugalis; O quantum est pudicitiæ decus quod brutas ipsas allicit animantes: *Pudicitia flos morum, honor corporum, decor sexuum, integritas sanguinis, fundamentum sanctitatis, præiudicium omnis bonæ mentis.* Tertullianus libro de pudicitia.

XXX.

XXX. ELEPHAS AD ASPECTVM VIRGINIS MITESCIT.

Incarnatio.

ELEPHAS molè corporis & furore terribilis, ad formosæ mulieris occursum concitatos animi motus frangere dicitur, γυναικὸς ὀφθείσης τότε τὸ ζῶον πήγνυται, καὶ παραλύεται ὑπὸ τῆς θυμοῦ, ἀκινησίαν εἰς τὸ κάλλος. Ælianus lib. 1. de Animal. cap. 38. Simile est quod de Monocerote narrat Albertus.

APODOSIS.

Typus est Incarnationis, in qua Deus vltionum in sinu virginis deferbuit:

Prostrata mansuescere profuit ira
Imperiumque pati, & Domino parere minori.

XXXI. ELEPHANTIS ADEPS.

Fortitudo inuicta.

CONTRA omnium ferarum venena, præsidium est adeps Elephanti, θηρίων δὲ ἀλεξιφάρμακον ἰῷ ἄρα πάντων πιμελὴ ἐλέφαντος, quo qui fuerunt inuncti, etiamsi nudi contra atrocissimas belluas confligant, illæsi discedunt. Ælian. lib. 1. de Anim. cap. 37.

APODOSIS.

Non adeps Elephanti, sed virtutis bonus odor optimum est aduersus mala præsidium. Rectè etiam significabitur Seruator noster Christus: est ille Elephas ἀλεξίκακος, qui nos sanguine, quasi adipe, aduersus cacodæmones tuetur. Nam vt ait D. Chrysostomus hom. 45. in Ioannem. Hic mysticus sanguis dæmones procul pellit, Angelos, & Angelorum dominum ad nos allicit: hic sanguis effusus abluit vniuersum orbem terrarum, sed quod maius est, efficit vt imago regia in nobis floreat, pulchritudinem atque nobilitatem animæ, quam semper irri-

gat & nutrit, languere non sinit.

XXXII. Elephantvs Aiax.

Honor fortium senum.

Narrat Philost. lib. 11. cap. 6. Aiacem Elephantum nomine ab Alexandri temporibus ad Tiberij annis trecentis supra quinquaginta vixisse, & in pugna illa fuisse quæ grauissimè à Poro rege contra Alexandrum pugnata est, eundem victor Alexander Soli dedicauit. Ἀλέξανδρος ὁ Διὸς τὸν Αἴαντα τῷ Ἡλίῳ, ex quo indigenæ magno in pretio habebant, & non modo vittis corollisque redimitum, sed & vnguentis oblitum, & monili aureo conspicuum, asseruabant.

Apodosis.

Sic fortes senes obseruantia & indulgentia digni sunt, qui (cum ferret ætatis vigor) laboriosissimè pro sua quisque virili decertarunt.

Scire cui meritum non numerare decet.

Ausonius.

XXXIII. Elephantvs Aiax honore spoliatvs moritvr.

Æmulationis vis.

Antiocho regi Vadum experienti fluminis renuit Aiax Elephantus alioquin dux agminis semper. Tum pronunciatum eius fore principatum qui transiisset, ausumque Patroclum ob id phaleris argenteis, quo maximè gaudent & cætero apparatu donauit: ille qui notabatur inedia mortem ignominiæ prætulit. Mirus namque pudor est, victusque errorem fugit victoris, terram ac verbenas porrigit. Plin. lib. 8. cap. 5.

Apodosis.

Qui velit ingenio cedere rarus erit.

Ouid.

XXXIV. Elephantvs caduco trvnco innixvs.

Diuitiarum & rerum humanarum inconstantia.

Historiam satis notam de captura Elephantorum per arborem in qua decumbere solent serra iam pœnè sectam & semirutam pertexit Agatharcides: Polyhistor, Strabo lib. 16. τεῖτον δὲ ὅτι γλυκὺς ἐλεφαντοφάγων, ὃ ἐπειδὰν οἱ ἐλέφαντες τῆς νομῆς ἐμφορηθέντες πρὸς ὕπνον τραπέσθαι ζητῶσιν ἐκ ὀπίσω γῆς δὲ ἀναπεσόντες ὑπτιάσαν, ἀλλὰ ταῖς παχυτάτοις καὶ μεγίστοις δένδρεσι προσαναπλίνοντες ἑαυτοὺς οἱ ἐν ἄπω τῆς τούτων θήρας τὸ ξύλον πειώμενοι, ἐπὶ τὸ ὁπισθεν τὸ δένδρεον τόπων πείσαν, ὥστε μένειν ἐπὶ ἐφαλείας ῥοπῆς· τὸ δὲ ζῶον ἀπὸ τῆς νομῆς ὀπὶ τὸν συνήθη κοίτης τόπον ἀναπλινόμενον ἀφνίδιόν τε πίπτῃ, τῷ ξύλῳ πλαδέντος. Hæcille.

Apodosis.

Tales sunt qui fragili bonorum choragio confisi, repentina calamitate obruuntur.

Quis sapiens bono

Confidit fragili? Senec. Hippolyt.

Δραπέτης ὁ πλοῦτος ὅτι καὶ εἰκέτης. Chrysost. in Eutropium. Caduca nimirum & fragilia, puerilibusque consentanea crepundiis, quæ vires atque opes humanæ vocantur, affluunt subito, repente dilabuntur: nullo in loco, nulla in persona stabilibus nixa radicibus consistunt. Valer. lib. 6.

XXXV. Elephantvs draconem mortvvs occidit.

Vltio præsens.

Elephantis ferunt frigidissimum esse sanguinem, ob id æstu torrente præcipuè à draconibus expeti: quamobrem in amnes mersos insidia-

ri bibentibus : arctatisque illigata manu in aurem morsum defigere, quoniam is tantum locus defendi non possit manu : dracones esse tantos vt totum sanguinem capiant : itaque elephantos ab iis ebibi, siccatosque concidere : & dracones inebriatos opprimi, commorique. Plin. lib. 8. cap. 12.

APODOSIS.

Saturati odio & sanguine inimici sæpe in eorum funere, quos oderunt cœlesti casu repente fulminati concidunt, adeò vt ex ipsius cineribus vltores resurgere videantur. Diogenianus: Ἡ Νέμεσις παρὰ πόδας βαίνει. *Nemesis ad pedes adest.*

XXXVI. ELEPHANTVS GEMINO CORDE.

Vir magnanimus, vel duplex.

DVPLICI tum corde, tum sensu animi Elephantus esse dicitur, & altero quidem ira incendi, altero mitigari & leniri Maurorum peruagatum esse sermonibus. Ælian. lib. 14. cap. 6. de Animalibus.

APODOSIS.

Vel magnanimos viros significat, quos oportet esse veluti duplicis supra alios cordis generositate præditos, & vt ait Homerus, φρεσὶν ἠὲ νοήμασι κραδίην. Vel simulatorem minimè simplicem, & vanum, & inconstantem, qui modo hunc, modo illum affectum induit.

Cor mundi instar habens.

XXXVII. ELEPHANTI GEMITVS.

Pœnitentia.

FERTVR Elephantus noctu miserabiliter immurmurans, deplorare seruitutem, ad quem si homo accesserit, sistit querelas quasi verecundus. Philost. cap. 5. lib. 11.

APODOSIS.

Gemitus Elephanti suspiria peccatoris significant, cui incussus erratorum dolor miserabiles gemitus & lacrymas exprimit: sed lacrymas quas Deus miseratus suauissimè detergit, mentem cœlestibus lenimentis recreans: sunt omnino illi fletus, vt ait Diuus Bernardus, vinum Angelorum, egregiæ erga Deum charitatis indices. Olim quidem in pignus veræ amicitiæ sanguinem de venis extractum ab amicis & asseruatum legimus: hoc imitantur qui amoris vi lacrymas eliciunt, quod Dauidem & Ionatham in illa mutua animorum complexione fecisse refert Philo, additque lacrymas ipsas in tantæ amicitiæ pignus vasculis exceptas esse, & simul reconditas. Qui igitur Deum eximia charitate diligit, & in peccatorum odium vbertim lacrymas fundit, rem gratissimam libat numini, vnde ipse quoque ex fletu permagnas haurit suauitates.

XXXVIII. ELEPHANTI HORDEVM.

Talio.

SI Elephanti sapienter factum, idque auditu dignum præterirem, me quis ignorantem fortasse præteriisse putet, quamobrem dicetur: cùm is qui hordeum huic admetiendi procurationem habebat, hordei partem substraxisset illiusque in locum lapidibus suppositis, ipsi debitam tamen mensuram cumulatè seruasset, vt dominum vtriusque, si quando vidisset falleret: Elephantus videns hunc, qui ipsum debito fraudabat, polentam coquere: primum promuscide sabulum collegit, deinde in ollam infudit, sicque solerter iniuriis, iniurias sibi illatas vltus est. Ælian. de Anim. lib. 6. cap. LII.

APOD. *Sic ars deluditur arte.*

XXXIX. Elephanti lingva.

Linguæ moderatio.

Elephantvs fera omnium mole maxima, eademque prudentissima: linguam habet perexiguam, vt penè oculos fugiat: γλῶτταν δ' ἔχει μικρὰν σφόδρα, καὶ ἔντος· ὥστε ἔρρειν δοκεῖν. Aristoteles cap. 6. lib. 11. de Animal.

Apodosis.

Generosissimi quique & prudentissimi vt factis efficaces ita verbis parci, Gallici prouerbij legem sequuti.

Le dire fait rire.
Le faire fait taire.

Non credo auguribus qui aures verbis dimitant. Accius in Astyanacte.

XL. Elephanti litteræ.

Honoris cupiditas.

Mvtianvs author est Elephantum litterarum ductus Græcorum didicisse, solitumque præscribere eius linguæ verbis. *Ipse ego hæc scripsi & spolia celtica dedicaui.* Plin. lib. 8. cap. 111.

Apodosis.

Laudis gustus omnes & brutas ipsas animantes capit. πᾶσιν ἔρως τῆς μέλλοντος ἐλπίδος. Philost. Neque vero dicetur de aliquo astydamante, qui laudes suas prædicet & scriptis mandet.

Bella es nouimus, & puella, verum est,
Et Diues: quis enim potest negare?
Sed dum te nimium Fabulla laudas,
Nec diues, neque bella, nec puella es.
Martialis lib. 1.

XLI. Elephantvs ad mvsicam.

Literæ cicurant feritatem.

QVÆ Indus & Afer de suæ vterque regionis animalibus referunt hæc sunt. Si Indicus Elephantus robore ætatis confirmatus, capiatur, ex feritate ægrè traducitur ad mansuetudinem, & quod desiderio libertatis teneatur, ideo cædes molitur: ac si vinculis deuinciatur & constringatur, magis incitatur animo, neque vllam seruitutem perpetitur. At enim Indi variis & multiplicibus cibariorũ illecebris illum delinire studeut, ille tamen nihil de sua acerbitate remittens, nihilque ab iis blanditiis mitescens, iis præclarè contemptis, pergit iisdem infestus esse. Quid igitur ij comminiscuntur & machinantur? instrumento quodam musico, (scindapsum vocant) vernaculam cantiunculam ei canunt, is animum attendit, auremque ad audiendum erigit, & suauitate illius demulcetur, animi incitatio comprimitur. Tum paulatim in obiectum cibum respicit, & tametsi omnibus vinculis exsoluitur, tamen cantu deuinctus, non amplius ad pristinos mores à mansuetudine deficit, & cibo libenter veluti conuiua fruitur. Ælian. lib. 12. cap. XLIV. de Anim.

Apodosis.

Litterarum suauitate ferociores mitigantur. Horat. epist. 1. lib. 1.

Nemo adeo ferus est qui non mitescere possit,
Si modo culturæ patientem commodet aurem.

XLII. Elephantorvm olea.

Pœnitentia.

Elephanti si quando saucij fuerint, oleæ flore infixa corpori tela excutiunt. Ælian. lib. 11. cap. 18.

Apodosis.

Venenata vitiorum tela pacis & conciliationis nuncia pœnitentia expellit. Pacianus epistola primâ ad Symphorianum. Pigeat sanè peccare, sed pœnitere non pigeat, pudeat periclitari, sed non pudeat liberari: quis naufrago tabulam ne euadat, eripiet? quis sanandis vulneribus inuidebit?

Item, Pastores contra reptilia selenes herbæ succo pedes inungunt, βατάνην Σελήνην καλουμένην τὸν καρπὸν φερόμενον ἀπ' αὐτῆς ἀφεψήσαντες, περὶ πόδα ἀρχὴν τὸ θήρειον οἱ ποιμένες ἄλειφουσι τοὺς πόδας, ἢ ὑδρεύσαντο τῶν ἑρπετῶν ἀδικῶνται. Plut. in Inacho.

XLIII. Elephanti partvs.

Opus tardum sed magnum.

Elephanti per octodecim menses vterum ferre dicuntur, at pariunt Elephantos: κύουσι δὲ τοὺς μὲν πλείους ὀκτὼ καὶ δέκα μῆνας, ἐλαχίστους δὲ ἑπτὰ καὶ δέκα. Aristoteles biennio parere putat. Non audiendus Plautus in Sticho, qui decennium illis tribuit. *Audiui sape hoc dicier solere Elephantum grauidam perpetuo decem annos esse.*

Apodosis.

In opus tardum quidem, sed magnitudine tarditatem compensans. Ad opera similiter alluſit Plinius partus Elephantorum secundum Plauti mentem definiens. *Nam de grammaticis* (inquit) *semper expectaui, parturiri aduersus libellos meos, quos de grammatica edidi: & subinde abortus fecere in decem annos quam celerius etiam Elephanti pariant.* De his

operibus dici solet quod habet. Hom. Iliad. β. v. CCCXXV.

Ὄψιμον, ὀψιτέλεστον ἔ κλέος ἔπετ' ὀλεῦ).

Serum lenti exitus, cuius gloria nunquam peribit.

XLIV. Elephanti potvs.

Voluptuarij sordes.

POtvs aquæ pellucidæ Elephantis, inimicissimus est, turbulentam & sordidam suauissimè bibunt. Ælian. lib. XVII. c. VII de Animal.

Apodosis.

Voluptuariis honesta quæque sordent, obscœna placent & ad eorum stomachum faciunt, viuunt enim

Cœno, non cœlo.

Frænentur ergo corporum cupidines,
Detersa vt intus emicet prudentia:
Sic excitato perspicax acumine
Liberque flatu laxiore spiritus
Rerum parentem rectius precabitur. Prudent. in Cathemerin.

XLV. Elephanti Ptolomæi.

Sera pœnitentia.

EXorientem Solem Elephanti venerantur, promuscidem, tanquam manum aduersus Solis radios alleuantes. Itaque hos ei charos esse, & egregiè diligi Philopator Ptolomæus testis est nobis locuples. Is sane post partam victoriam eius belli quod cum Antiocho gessisset, cum quàm gratissimus aduersus Solem, quem Deum existimabat, esse vellet, proque victoria ei gratias persolueret, tum alia magnifica sacrificia fecit, tum vero quatuor Elephantos, bene magnitudine grandes, existimans se sic Deum religiosè colere, primum immolauit: deinde

cum in somnijs minis Dei percussus fuisset, ob inuisam numini talem hostiam, religionis metu permotus, pro immolatis ex ære quatuor Elephantes in honorem Solis excitauit: hoc vt supplici facto hunc sibi placatum efficeret. Ergone Deum Elephanti venerantur; homines autem rationis participes, sit ne Deus necne sit dubitant: tum si sit, humanasne res curatione & administratione dignetur. Ælian. lib. VII. cap. XLIV.

APODOSIS.

Parabola designat eos qui mortuis, quos ipsi interfecerunt inania statuunt monimenta, cum vitam rem omnium dulcissimam eripuerint, quam nulla industria, nullis opibus restituere possunt.

Λεῦσσ μίλαινα νύκτιερὸς ἐ αἰέλλα. Euripides.

XLVI. ELEPHANTORVM PVRIFICATIO.

Casta placent superis.

AVTORES sunt in Mauritaniæ saltibus ad quemdam amnem cui nomen est Amilo, nitente Luna greges Elephantorum accedere, ibi ij se purificantes solenniter aqua conspergi, atque ita salutato syderein syluas reuerti. magni sunt puritatis amatores Elephanti, qui non modo lotionibus indulgent, sed etiam floribus à se collectis extruunt præsepia. Plin. lib. VIII. cap. I. Ælian. lib. XIII. cap. VIII.

APODOSIS.

Puritas & cultus Dei hac icone pulchrè significatur. Tibul.

Casta placent superis pura cum veste venite,
Et manibus puris sumite fontis aquam.

Τὸ μὲν μηδὲν ἁμαρτεῖν ἴδιον θεοῦ· τὸ δὲ μετανοεῖν, σοφοῦ. Philo. de profugis.

XLVII. Echinvs.

Prouidentia.

NOVIT terrestris Echinus cubilia sua Aquilonis & Austriortu commutare; duas enim cubilibus fenestras facit, alteram Notum versus, Boream versus alteram, quaque parte ventum futurum pręcognoscit, fenestram obturat, alteram recludit. Habet & illud quo se ab insidiis canum tueatur, vt se in globum sentibus vndique munitum colligat:

Σβόλιλος ἀμφ' ἄκανθαν εἰλίξας δέμας

Κεῖ) δακεῖν τε καὶ δηχθῆν ἀμήχανος. Plutarch. in lib. Vtra. Aristot. de Animal. & Ion Poëta.

Apodosis.

Talis est opportunitatis captator, qui se ad rerum fluentium cursus fingit & componit, & vt ait politissimus Heliodorus Æthiopicon lib. IV.

τῆς ὥρας εὐδόκιμον ἐπιτηρεῖ.

XLVIII. Echini partvs.

In mora periculum.

ECHINVS animal est, vt omnes norunt, aculeorũ segete circumuallatum, illud enim cũ catulos concepit, partum diu remoratur, asperitatem videlicet stimulorum, & Luciniæ angores pertimescẽs: Sed tamen quo segnius differt, eo grauioribus angitur pœnis, ita temporis incrementis fœtus asperior maternam aluum lancinat. Diogenianus Centuria 4. adag. 91. ἐχῖνος ἢ τόκον αἰκάλλει.

Apodosis.

Nulla imago commodior ad eorum mores exprimendos, qui suscepto semel hexomologeseos consilio, inertia interim obrigescente differunt, & rem cætero qui leuem sibi in dies faciunt grauiorem.

Μελλησμῷ βίος ὄλλυται.

XLIX. Equa Phidolæ.

Honor per vicarium.

Equa Phidolæ Corinthij athletæ domino ab ipsis carceribus excusso, cursum pristinum æquè ac si sessorem habuisset, retinuit, conuertit se ad metam, excitauit ad tubam, stetit ante ludorum præfectos victoriæ compos. Elij autem Phidola victore renuntiato concesserunt, vt & equæ simulachrum dedicaret. Simile habet Plin. de equis Albatis in Claudij Imperatoris Circensibus.

Apodosis.

Prouerbiali charactere dicetur in Imperatores, qui per fortes & fidos administros magnas laureas consequuntur.

non vltima laus est
Pro domino pugnasse suo.

L. Equvs incitatvs Caligvlæ.

Diues indoctus.

Incitato equo cuius causa pridie Circenses, ne inquietaretur viciniæ silentium, per milites indicere solebat, præter equile marmoreum, & præsepe eburneum, pretérque purpurea tegumenta, ac monile è gemmis, domum etiam, & familiam, & supellectilem dedit, quo lautius nomine eius inuitati acciperentur, Consulatumque traditur destinasse. Suet. in Caligul. cap. LV.

Apodosis.

Quid est aliud equum auro, argento, familia, supellectili, consulatu donare, quàm in hominem fatuum, & belluinis permotionibus incitatum diuitias congerere? Num postquam exciderit illi, meritoacclamandum est, quod vulturius cani apud elegantem Phædrum.

ô Canis, merito iaces
Qui concupiſti ſubito Regales opes,
Trimo conceptus, & educatus ſtercore.

LI. EQVVS LENÆI.

Gratia relata.

HOC quoque animalibus contigit, inquit Ælianus, quod diis ſint curæ, neque vel contemnantur ab eis, vel negligantur. Nam vt ratione careant, ſuo tamen intellectu & conueniente eis ſapientia non deſtituuntur. Quomodo autem amentur, dicam: Si non multa è multis, tantum tamen, quantum ſatis fore videbitur. Vir quidam Lenæus nomine, equum poſſidebat, & forma ſpecioſum, & curſu celerrimum, & animo intrepidum: quique in ſpectaculis, curſum ad quem inſtitutus erat egregiè decurrebat, & in bello fortitudinem, tolerantiamque ſuam cum aliàs declarabat, tum perſequendo, ſi opus eſſet, tum retrocedendo tempeſtiuè. Propter igitur hæc omnia commendabilis equus, dominum ſuum inter cæteros equites quàm celeberrimum reddebat. Hic equus adeò eximius, ictu quodam, dextro oculo læſus, eóque captus eſt. Et cum Lenæus ſpem ſuam omnem, propter hunc equi caſum vacillare videret, (nam læuo eius oculo, ſoli integro, ſcutum equeſtre & alia arma tenebras offundebãt,) Serapidis templum adit, adductoq; ſecum ceu victima quadam equo, & pro eodem Deum precatur, ceu fratre aut filio, & vt ſupplicem inſontem miſereretur orat. Huius enim calamitatis cauſam, ab hominum quorumdam, ſiue facto nefario, ſiue mali ominis dicto eſſe profectam. Equus vero quonam pacto (dicebat) vel ſacrilegium, vel cædem, vel blaſphemiam committeret? Per ſuam quoque innocentiam, vt qui nemini iniurius fuiſſet Deum obteſtabatur, & propterea, vt com-

militonis ac amici sui oculum restitueret, rogabat. Tum Deus. vtcumque magnus non neglexit, neque contempsit brutum mutumque animal, & pariter ipsius & supplicantis misertus, remedium dictat, iubetque oculum equi, non quidem perfundi liquido vllo remedio, sed fomentis per meridiem in ambitu templi calefieri. His peractis, Equi oculus redintegratus est, & Lenæus Deo, vt se gratum declararet, sacrificauit. Equus iam integer saltabat & hinniebat circa templum: iamque grandior & formosior videbatur, seque veluti ostentans ad aram vsque non sine ambitione accurrebat. Denique circa gradus se volutans, Deo Seruatori quo posset modo gratias se agere præ se ferebat. Ælian. lib. xi. cap. xxxi. de animal. in quo Serapidis dæmonis in *Stesimeo* præstigias licet agnoscere.

Ap. Gratia publicè & cum magna amoris testificatione referenda non occultanda. Seneca lib. ii. de benefic. *Quidam furtiuè agunt gratias & in angulo & ad aurem. Non est ista verecundia, sed inficiandi genus. Ingratus est qui remotis arbitris agit gratias.*

LII. Equi Celtiberorvm.

Inconstantia, vel *Ingenium locis accommodandum.*

Celtiberorvm equi cùm sint cinerei coloris, vbi in exteriorem Hispaniam venerunt, colorem mutant: ἐποφάρους ὄντας μεταβάλλειν τὴν χρόαν, ἐοικέναι δ' τοῖς παρδικοῖς, dixit Strabo lib. 3.

Apodosis.

In versatili ingenio homines, qui pro varietate locorum variant mores, Clearchus in prouerbiis affert in persona Nestoris aptissimum ad hoc argumentum distichon,

Πολύποδος μοι τέκνον ἔχων νόον, Ἀμφίλοχ' ἥρως,
Τοῖσιν ἐφαρμόζων ὧν κε πρὸς δῆμον ἵκηαι.
Polypi ingenium mi fili Antiloche heros,
His te accommoda quorum in patriam veneris.

Talis fuit Alcibiades: quippe Athenis elegans: Spartæ austerus: in Thracia potator: apud Thissaphernem mollis erat & delicatus.

LIII. Equi volsilvpi.

Fortitudo ex aduersis.

Ferunt equos, qui certamen cum lupis semel inierunt, quos Græci λυκοπάδας nominant, animosiores reddi & perniciores. Plutarch. in Symp. lib. 2. quæst. 8.

Apodosis.

Ex aduersorum conflictu nascitur virtus, & sustentatur. Secundæ res acrioribus stimulis animum explorant, quia miseriæ tolerantur, felicitate corrumpimur. Tacitus histor. lib. 1. *Fortis miles de Confragoso venit.*

LIV. Felis afra.

Auarus cumulat bona quibus non fruitur.

Gymnesias populos in Hispania Cuniculorum infestâ multitudine vexatos, de sedibus relinquendis cogitasse ferunt, & habitantem terram missis legatis petiisse: Tandem armata in feras industria Afras feles maximè feras conquisiuerunt, quarum ministerio ad venandos cuniculos vtuntur: sed non nisi ore obligato in foramina eas immittūt, quo fit vt prædam excutiant, aut vnguibus lacerent, minimè vero deuorent. Strabo lib. 3. pag. 91. num. 50.

Apodosis.

Hoc stratagemate dæmon vtitur in auaros quos ille ad bona comparanda prope furioso semper instigat affectu, nec partis libero animo frui si-

nit. D. Cyprian. epist. 2. *Nec intelligit miser auarus, Speciosa esse sibi supplicia, auro se alligatum teneri, possideri magis quàm possidere diuitias atque opes. O detestabilis cæcitas mentium, & cupiditatis insanæ profunda caligo, cum exonerare se possit, leuare ponderibus, pergit magis fortunis augentibus incubare, pergit cumulis pertinaciter adhærere.*

LV. Felis in crocoto.

Dives fatuus.

ICon diuitis indocti felis est in crocoto. Est autem Crocotus delicatissima vestis ad vsum elegãtiorum hominum: qua felem amicire quid magis ineptum, aut ridiculum?

Apodosis.

Feles igitur sunt in Crocotis indocti, & improbi homunciones, qui triumphant in honoribus & opulentia, quibus ornamentis indignissimi sunt nati dumtaxat.

Et Veneri & Cœnis, & plumis Sardanapali.

LVI. Gvlo.

Gula.

GVlo animal canis magnitudine, & aures & facies velut Catti, pedes & vngulæ asperrimæ, corpus villosum. Voracissimum est, quippe reperto cadauere tantum vorat, vt violento cibo corpus instar tympani extendatur: Mox inuentis angustijs inter arbores se stringens egerit, vt statim redeat ad cadauer. Olaus lib. xviii. cap. v.

Apodosis.

Creditur à natura creatum ad ruborem hominum, qui vorando, bibendoque vomunt, redeuntque

deuntque statim ad mensam. Quod Vitellium factitasse memorat Tranquillus.

Heu cœli terræque pudor.

LVII. HERINACEVS.

Charitas in suos.

HERINACEVS in vites obrepens vuas pabulatur, quas aculeis suis excipit, redit deinde acinis onustus (racemum ambulantem dicerés) & catulis suis omnia quæcumque colligit tradit decerpenda. Vide Plin. Oppian. ἁλιευ. β. Athen. lib. v.

APODOSIS.

Patris in liberos, aut præceptoris in discipulos charitas, quibus omnia suo labore parta illi impertiunt. Is amor, vt ait Oppianus. φάζει ἐνὶ φρεσὶν γλυκερὸν χάος, instillat in cor parentum melleum quemdam lætitiæ sensum, & vt ait tritus senarius.

Amant avidi parentes.

Ἀπασι δὲ ζώοις ἀρ' ὧν ψυχὴ τέκνα. Quo in argumento quoque spectabiles sunt Phocæ; nam adeò prolem diligunt, vt vna Ægis capta à piscatoribus fœtum quem in hac seruitute pepererat tantopere luxerit, vt triduo abstinuerit cibis animal alioqui voracissimum.

LVIII. HERINACEI VRINAM TABIFICAM REDDVNT IN EXTREMO DISCRIMINE.

Disputatores qui maledictis eludunt argumenta.

HERINACEI, in desperatione, vrinam ex se reddunt tabificam tergori suo spinisque noxiam, propter hoc se capi gnari. Plin. lib. VIII. cap. XXXVII. Simile quod habet de sepia lib. IX. c. XXIX.

APODOSIS.

Multi disputatores cum premuntur rationibus eructant maledicta, quod hæreticorum ingenio

apprimè cõuenit, nam vbi amentatis veritatis haſtis obruuntur, continuò ſe in dicteria aduerſus ſummum Pontificem & inclytos ſacerdotum religioſorumque cœtus effundunt Rectè S. Irenæus in hanc ſententiam lib. 3. cap. 19. *Sed enim ſepiæ iſti, (quorum figura illud, quoque peſculentum de cibis lex recuſauit) vt traductionem ſui ſentiunt tenebras, huic blaſphemiæ interuomunt.*

LIX. HYÆNA.

Hæretica prauitas.

HYÆNA, vt Ariſtoteles tradit, læua in manu vim ſopiendi habet, & ſolo tactu ſomnum conciliandi, ſæpe quenumero in ſtabula ingreſſa cùm dormientem aliquem deprehenderit, & pedetentim ad illum ingreſſa fuerit, ſoporiferam, vt ita dicam, manum eius naribus admouet, ſicque eas opprimit, hic vt ſine ſenſu eſſe videatur. ac tantum terræ ſuffodit, quantum ſit ad ipſum obruendum ſatis: guttur verò & ſupinum & nudum relinquit, in quod incumbens ſomno oppreſſum ſuffocat, poſteáque in latibulum abſtrahit. Iam cùm Lunæ orbis plenus eſt, retro poſito Lunæ fulgore ſuam canibus vmbram injicit, quos ſtatim mutos reddit, & tanquam veneficio quodam eorum ſenſus perſtringit: deinde & elingues abducit, & optatis fruitur. Ælian. de Anim. lib. 6. cap. 14.

APODOSIS.

Præclara imago hæreticæ prauitatis, quæ in fideles cautis primum artibus ſerpit, deinde incautos ſumma crudelitate extinguit, & plerumque canibus ipſis gregis cuſtodibus eripit vocem, vt in oues omni feritate deſæuiat:

Dij talem terris auertite peſtem.

LX. HYÆNA.

Inconstantia improba.

HYÆNA quotannis sexum mutat, marisque & fœminæ vices vna & eadem alternat: κοινωνεῖ τε ἑ ἀφροδίτης ἑκατέρας, ἢ γαμοῦσι ἑ ἢ γαμεῖν), αἰνὰ ἔτος ἢ πᾶν ἀμείβεται τὸ γένος. Ælian. lib. 1. de Anim. cap. XV. Aristoteles tamen negat.

APODOSIS.

Symbolum inconstantis hominis, qui tunc personam assumit grauitatis, tum mollitie degenerat in fœminam. D. Ambros. *Assuesce vnus esse vt vita tua picturam aliquam exprimat.* hanc tamen de Hyæna historicorum sententiam confutat Clem. Alexand. Pædagogi lib. 2. ἔκουν δὲ πῶϋ ἄνευ μεταβάλλειν πῶϋ φύσιν πεφυτεύον πτέ. ἀλλ' ὁ αὐθῖα ἔχει τὸ αὐτὸ ζῶον ἅμα ἄμφω, ἄρρενος ἢ θήλεος, καθ' ὡς ἐπείληφασί τινες, ἑρμαφροδίτους περιτολοῦντες.

LXI. HYSTRIX LVDOVICI.

Victoria.

LVDOVICVS XII. post bella Italica, inter insignia sua Hystricem esse voluit, qui ora vrgentium canum figit, & missilibus aculeis inuadit, cum hac inscriptione, *Vltus anos Troiæ.*

APODOSIS.

Hac icone victoria de infestis & importunis hostibus reportata, à sapientissimo rege significata est. Echinus haud dissimili admodum symbolo, significat virum sua innocentia fretum, qui maleuolorum obtrectationes facilè contemnat, est enim hoc inditum à Natura ad sui defensionem Animali ingenium, vt si quando impetentium canum vim sentiat acriorem, totum se in globum colligat,

solam aculeorum segetem suis hostibus ostendens, qua se quasi muro æneo circumuallatum tuetur, vt est apud Athen. lib. 3.

Σφόβιλος ἀμφ' ἄκανθαν εἰλίξας δέμας
Κνᾷ, δακεῖν τ' ἐᾷ θηρῶν ἀμήχανος,

Scipio Amiratus tribuit Echini insigne fortissimo Duci Vespasiano Gonzagæ, quo vtebatur ad militarem vim constantiamque significandam cum hoc lemmate,

Decus & tutamen in armis.

LXII. Leo.

Perspicacitas.

Leo solus inter animalia apertis oculis nascitur, ἐυπτεπαμμύοις πίπτῃ τοῖς ὀφθαλμοῖς, Animal est lucis amicum cuius magna vis in oculis sita est. Ælia. lib. v. cap. xxxix.

Apodosis.

Potentum liberos significat, qui ab ipsis penè incunabulis sunt perspicaces. vel typus est pij animi Deum tanquam æternum iustitiæ Solem intuentis.

Sic inter pullos Aquilæ,
Exploratores oculis qui pertulit ignes
Sustinuitque acie nobiliore diem:
Nutritur, volucrumque potens, & fulminis hæres,
Gesturus summo tela trisulca Ioui.

LXIII. Leo.

Vigilantia Principum.

Leonvm olim rictus templorum valuis Basilicarumque vestibulis affixi, vt vigilantiæ admonerent, cuius ipsi sunt symbola.

APODOSIS.

Vigilandum est maximè principibus, qui in Rep. sunt custodia. Rex Persarum matutinum excitatorem fertur habuisse, qui eum hac voce quotidie excitaret: ὦ βασιλεῦ ἔγειρε τὸν στρατόν. Plutarch. ad præsidem indoctum. Notum illud Homeri:

Οὐ χρὴ παννύχιον εὕδειν βουληφόρον ἄνδρα.

LXIV. LEO CAPTIVVS A LEPORE.

Iudex nummarius.

LEPVS cæteroqui timidissimum animal aureo vinculo reuinctum Leonem trahit, vt est in adagio, ἕλκει λαγὼς λέοντα χρυσίῳ βεβλημένον. Lagophalmus erat quispiam, qui principem muneribus corruperat.

APODOSIS.

Iudices qui se terribiles improbis præbere debent, tum demum à reis leporibus alioqui timidissimis triumphantur, cum acceptis nummulis ius fasque delent. Iudices mali non attendunt merita causarum, sed pecuniarum merita: non iura, sed munera: non iustitiam, sed pecuniam: non quod ratio dictat, sed quod voluntas affectat: non quod lex sentit, sed quod mens cupit: non inclinant ad iustitiam animum, sed iustitiam declinant ab animo: non vt quod licet hoc libeat, sed vt liceat quod libet. Innocentius.

LXV. LEONVM CATVLI.

Indoles generosæ.

QVID verò de Leonum catulis? qui matrum vteros stimulant, & exarant vnguibus ad lucem festinantes. χάσκει τοῖς ὄνυξι τὰς μήτρας τῶν μητέρων πρὸς φῶς ἐπειγόμενοι. Ælian. de Animal.

APODOSIS.

Dicitur de ingeniis generosis, & volucri quodam igne ad optima quęque accensis. Memini me hanc præclaram Æliani similitudinem versibus expressisse in Ode ad Regem Christianiss.

Qualis perosus vincla puerperi
Lentam Dianæ sollicitat manum,
Gestitque in auras exilire
Magnanimi catulus Leonis.
Mox arte patris impete præferox,
Primique martis lætus adorea,
Prægestit agris, & sequaci
Dente premit capreas fugaces.
Talis paterni sanguinis æmulus.
Per lucem auorum Borbonides celer
Torrente iactat impotenti
Ingeny, Geniyque pondus.
Nec vis nec ætas sustinet impetum,
Sed præuolanti numinis alite
Curas parentis laureatas,
De viridi meditatur æuo.

LXVI. LEO AD CRVCEM STRATVS.

Passio Christi terror dæmonis.

BACCHABATVR in agrorum vastationibus Leo furiali rabie, nec hominum fisti vllis remediis poterat, cum ecce tibi D. Chrysostomus iubet crucem humanæ salutis vexillum in eodē campo erigi, quem sæpius furor terrorq; indomiti animalis afflabat. mane ad Trophæū Leo crucis inuentus est mortuus; non machinis humanis, sed salutari ligni vi, atque prestātia extinctus. refertur in vit. D. Chrysost.

AP. Nihil æquè Cacodæmonis furorem & improbissimos conatus frangit ac iugis cruciatuum Domini memoria.

Agnus enim vice mirifica
Ecce Leonibus imperitat,
Exagitansque truces aquilas
Per vaga nubila perque notos
Sydere lapsa columba fugat.

Prudentius in libro καθημερινῶν. Et Auguſt. ſerm. 7. de tempore in illud Eſaiæ. Factus eſt principatus ſuper humerum eius. *Meritò Crux Chriſti dicitur principatus quia per eam diabolus vincitur & totus mundus ad Dei gloriam revocatur.*

LXVII. Leonis edvcatio.

Inſtitutio generoſorum Adoleſcentium.

LEONEM cicurans, nec cæde nec minis blandire. Philoſt in vita Apollonij, cap. XIII. lib. VII. μήτε παίειν, μήτε θεραπεύειν, altero enim μιπσικήσεις altero ἀγερώχους, leones fieri.

Apodosis.

Generoſi animi ſeueritate obdureſcunt, blanditijs efferuntur. Plutarchus περὶ παιδ. ἀγογ. καλεῖνό φημι, δεῖν τὰς παῖδας ἐπὶ τὰ καλὰ ἀπὸ ἐπιτηδευμάτων, ἄγειν παραινέσεσι καὶ λόγοις, μὴ μὰ Δία πληγαῖς μηδὲ αἰκισμοῖς. δοκεῖ γὰρ πως ταῦτα τοῖς δούλοις μᾶλλον ἢ τοῖς ἐλευθέροις πρέπειν. edit Hen. Step. pag. XIV. tom I. Addo oportere pueros ad præclara ſtudiorum decora inducere adhortationibus & orationibus, non per Iouem plagis & verberibus: videntur enim hæc ſeruos potius quàm liberos decere. ferula ſolis Aſinis gratiſſimum eſt pabulum, cæteris animantibus præſentaneum venenum, Plinius.

LXVIII. Leo se flagellans.

Cruciatus corporis voluntarius.

LEO, ne quid ignauè faciat, flagellans ſeipſum cauda excitat, ὁ Λέων τῇ ἀλκμᾷ ἑαυτὸν ἐπιγείρει. ἀλκμά. Leonis cauda.

μαίζων. Elephanti pariter se vt ad certamen incendant proboscide verberant. Ælian. lib. vi. de Animal. cap. 1.

APODOSIS.

Cruciatus corporis voluntariè susceptiores nos ad pugnam cum dæmonibus ineundam faciunt. *Cos virtutis pati.*

LXIX. LEO HERMIÆ.

Rex vigilans.

FERVNT in Cypria in insula in tumulo regali Hermiæ, iuxta cetarias marmoreo Leoni fuisse inditos oculos ex smaragdis ita radiantibus etiam in gurgitem, vt thynni, cæterique pisces terrore afflarentur. Plin. lib. xxxvii.

APODOSIS.

Leo typus est Regiæ maiestatis, cuius smaragdini oculi longè latéque radiantes in gurgitem, diffusam vbique partium regum in populares prouidentiam cum horrore quodam maiestatis significat. ἐχθροῖσι δὲ φόβοντες, ἢ ἐν φυλακῇ, λέοντος χάψει καφαλῶ. inquit Horus Hierogly. 16. lib. 1.

LXX. LEONES MEGARENSIVM.

Malum retortum in caput auctoris.

MEGARENSES, cum caperentur à Caleno, cudeis effractis Leones in hostes immisere: rati se obicem lasciuienti iam in ciuium capita mucroni obiecturos. sed miseri ab ijsdem tristi, & vel ipsis hostibus miserabili spectaculo sunt deuorati. Vide Pier. lib. 1. cap. 8.

AP. Insidiæ sæpè reuoluuntur in caput authoris. *Malitia maximam partem sui bibit.* Attalus Stoicus.

LXXI. Leo simiam vorans.

Vltio potentiorum.

Leo ad remedium morbi vorat simiam. Philost. lib. III. cap. 1. ὁπηδήτει ὁ πθήκῳ λέων, νοσῶν μὲν οὐκ φαρμάκου, πλὴν δὲ νόσον αὐτῷ τὰ κρέα ἴσχει παῦτα. Insidiatur autem simiæ Leo ægrotus quidem medicinæ gratia: Aiunt namque eiusmodi simiarum carnes Leonum morbis mederi.

Apodosis.

Leo vir potens, ira morbus, simila tenuis homo: in tenuiorum enim iugulis potentiorum ludit mucro, quibus idem est hominem occidere, ac πιθήκου βάλλειν βόλον, quod de Ptolemæo ferunt.

LXXII. Leonis oculus.

Illustrium virorum nomen.

Leo non modo viuus obtinet, quod ait Phile in Iambicis, Φρίσσω μοναρχίαν: sed etiam cum mortuo viuit terror: Atque id non modo in tota mole corporis: verum in eius particula, in oculo. cuius eam vim esse aiunt vt sub axilla gestatus cæteris animantibus non leue sit terriculamentum.

Apodosis.

Fortium virorum nomen & memoria sola improbis est terrori, & vt ait par œmia Δαφνίνη Βακχεία. De hoc autem Leonis etiam mortui terrore, præclarè Statius.

Mansere animi virtusque cadenti.
At media iam morte redit: nec protinus omnes
Terga dedere minæ, sicut sibi conscius alti
Vulneris aduersum moriens it miles in hostem,
Attollitque manum, & ferro labente minatur:
Sic piger ille gradu solitoque exutus honore
Firmat hians oculos, animamque, hostemque requirit.

Syluar. 2. in Leone mansueto.

LXXIII. Lepvs dono datvs.

Symbolum ignauiæ.

Svb Boleslao 3. Polonorum rege Palatinus quidam Polonus qui bello extremo contra Russos ad Haliciam, sua fuga exercitui reliquo fugæ causa extiterat, cum domũ rediisset, rex ei leporis pellem, colum & fusum dono misit, qua ille ignominia ad voluntarium suspendium adactus est. Cromerus lib. 6.

Apodosis.

Notantur hoc stigmate, ἐν πολέμοισι λαγωοί.

LXXIV. Lvpvs ad squillam.

Vltio præsens.

Squillæ cum se interceptas sentiunt, fastigium quod eminet à capite quodque simile est acutissimo triremis rostro, atque in summa parte secturas habet modo serrulæ vncinatæ: hoc inquã animosæ illæ bestiolæ cum incuruauerint summa leuitate saliunt & tanquam saltatorium versant orbem. Lupus ore hianti squillam ex lassitudine viribus desertam comprehendit atque prandium fore arbitratur: squilla primum in gutturis laxitate saltat, post, aculeos in miserum venatorem defigit: huic interiora exulcerantur, tumẽscentiaque sanguinis plurimum mittunt. Denique suffocatione lupum interficiens, interficitur.

Apodosis.

Simile quod habes alio in loco de Cato & Pica ex Petronio. *hostem mortua discruciat.*

LXXV. Lvpvs Venetvs.

Gratia relata præter spem.

Ferunt hominem, eo nomine, quod libenter sponderet, celebrem, & ideo dicteriis hominum

obnoxium, incidisse in Venatores, qui in cassibus habebant lupum: qui cum per iocum dicerent, se lupum missum facturos si ipse fide iuberet se ea damna pensaturum: hominem id in se recepisse, lupum ita dimissum armentum equarum, nulla nota inustarum, satis magnum abegisse, atque ad sponsoris istius stabulum adduxisse, sponsorem recepta beneficij mercede equas iniusto lupi signo notasse, & lupiferas appellasse. Strab. lib. 5.

APODOSIS.

Gratia nonnunquam abundè refertur, à quibus minimè sperabatur. Est elegans Epigramma de piscatore, qui cum caluariam sepeliret, thesaurum inuenit.

Ἰχθύας ἀγκίστρῳ τὶς ἀπ' ἠόνος ἔυτεχ βάλλων,
Εἵλκυσε ναυηγοῦ κρᾶτα λιτοτριχέα,
Οἰκτείρας δὲ νέκυν τὸν ἀσώματον, ἐξ ἀσιδήρου
Χειρὸς ὑποσκάπτων, λιτὸν ἔχωσε τάφον.
Εὗρε δὲ κευθόμενον χρυσοῦ κτέαρ. ἦ ῥα δικαίοις
Ἀνδράσιν ἐυσεβίης οὐκ ἀπόλωλε χάρις.

Vrsinus Velius vertit.

Capturo pisces hamata in littore seta,
Naufraga fortè hominis calua prehensa fuit.
Qui caput ausulsum membris miseratus, inermi
Quæ super hinc fuerat condidit ossa manu.
Pondus vbi infossi terræ graue repperit auri.
Gratia sic iustis nulla, bonisque perit.

LXXVI. LVPI MÆOTIDIS PALVDIS.

Pax empta.

SECVNDVM Mæotidis paludis locum Cœnopium nuncupatum, Lupi quos non à domesticis canibus differre credas, cum piscatoribus studiosi versantur: quod si maritimæ prædæ partem fuerint assequuti, cum his viris rem maritimam tractanti-

bus,& pacem habent, & tanquam fœdere deuinciuntur: sin nihil consequuntur, eorum retia lacerant, & distrahunt, & pro eo quod nihil dederunt, damnum retribuunt. Ælian. de Animal. lib. 6. cap. 65. Sic Muscæ, Leucade, sanguine Tauri, qui iisdem feriri solet, saturatæ recedunt. Idem lib. 11. cap. 8. Sic Teneti monedulas placentis mitigant, ne seminibus noceant. Idem de Animal. lib. XVII. cap. XVI.

APODOSIS.

Interdum improbis condonatur aliquid ad mitigandam importunitatem, & versuti pectoris insidias amoliendas.

Cuius vulturis hoc erit cadauer?

LXXVII. LVPI AD PYRAM CAPTI.

Cupiditas mortifera.

βλέμμοι ἰχθύες μικροὶ θαλάσσιοι ἔγγιοι σεγύουσι λύκοις.

DIOPHANES scribit nonnullas gentes Lupos ea quam dicam ratione veneri, piscículos marinos quos βλέμμους & Lupos appellant viuos capiunt, mox eorum plures in mortario contundunt, & quam possunt minutatim concidunt agnina idem tidem permixta: Deinde pyra excitata eo tempore quo ventus solet esse vehementior hanc succo obtritorum animalium perungunt, Ex quo ingens afflatur odor, atque indigenæ Lupi certatim aduolant, sed mox vehementi odore quo delectantur impensius capti, & in profundum soporem lapsi, ad pyram facilè ab hominibus obtruuntur.

APOD. Vectigal cupiditatis calamitas.

LXXVIII. MARTICHORA.

Improbitas.

HORRIBILE planè monstrum Martichora humano vultu, leonis magnitudine, colore cin-

nabaris in modum rubente, triplici dentium ordine auribus humanis, oculis glaucis, cauda cubitali aculeata, & asperis vndique spinis rigente, quam anteriori etiam parte protendens tanquam arcu sagittas, sic aculeos ad iugeri spatium emittit, euulsos quoque vngues infesta rabie iaculans, obuios quosque necat præter vnum Elephantum. Addit Solin. Polyst. pag. 131. edit. Pict. Cauda veluti scorpionis aculeo spiculata, voce tam sibila, vt imitetur fistularum modulos, tubarumque concentum, humanas carnes auidissimè affectat, pedibus sic viget, saltu sic potest, vt morari eam nec extentissima spatia possint, nec obstacula latissima. Phot. in biblioth. pag. 67. ex Ctesia indic, libro, meminit item Ælian. lib. 4. cap. 21. Plin. lib. 8. cap. 21.

APODOSIS.

Hæc dira Martichoræ species peccatum significat, humanus vultus, blandam imprimis peccati speciem: leonis forma, robur & audaciam: color rubeus, cruentas strages: triplex ordo dentium, voracitatem peccati omnia absumentis: Cauda cubitalis aculeata, eiusdem plagas, & funera. At verò tanta & tam ferox bellua vnum Elephantum castitatis typum non lædit: neque te Virgo deipara peccati labes, in mortale genus effusa vsquam tangere potuit.

Diuinæ tantæ est reuerentia Matris.

LXXIX. MARTICHORA.

Fortitudo expedita.

FORTITVDINIS ad omnia expeditæ, & versuti ingenij Symbolum erit Martichora, quæ cauda cubitali densissimis spinis rigente tanquam arcu sagittas, sic aculeos ad iugeri plerumque spatium

emittit, vngues quoque ipsos in aduersarios magnâ vi eiaculatur. Ctesias in Indicis.

APODOSIS.

Se pharetra, sese iaculo, sese vritur arcu.

LXXX. MATREÆ BELLVA.

Inuidia.

MATREAS planus belluam habere dicebatur quæ se ipsam comederet. Athenæus lib. 1.

APODOSIS.

Symbolum inuidiæ, quæ seipsam curis exedit.

Nec fruitur somno vigilantibus excita curis
Sed videt ingratos intabescitque videndo.
Successusque hominum carpitque, & carpitur vna,
Supplicium quod suum est. Ouid. 1. Metam.

LXXXI. MONOCEROS IN SINV VIRGINIS DEO INFANTI.

Hac sola Numen domabile flamma.

MONOCEROS violentum animal amat Virginem, & ea velut esca, atque illecebra capitur. Albert. de an. lib. 22. descriptionem vide in hypotyposibus. Cæsar. comment lib. 6. Monocerotis meminit. Bos, inquit, Cerui figura, cuius à media fronte inter aures vnum cornu existit excelsius magisque directum iis quæ nobis nota sunt cornibus. Ab eius summo, sicut palmæ rami latè diffunduntur. Plin. lib. 8. cap 21. Ælian. lib. 16. cap. 20. vnus tamen Albertus mentionem Virginis facit.

APODOSIS.

Deus anteà vltionum, tonans, fulminans, permiscens mundum, in Virginis sinu, imò vtero conquieuit, & amore captus est. Rectè autem cum Monocerote verbum Dei comparatur. Dilectus quemadmodum filius vnicornium. Basilius per vnicor-

nem intelligit filium Dei. Vnicornis generatio, vt docet Ambros. lib. de benedictionibus Patriarcharum cap. 11. à nemine cognoscitur, & filij Dei generationem quis enarrabit? Vnicornis robur habet in capite, & filius in Patre. Caput Christi Deus: cuius fortitudo similis est Rhinoceroti, Exod. 15. Vnicornis non admittit in antro cohabitatorem: filius Dei ædificauit sicut vnicornis sanctificium suum in terra, quam fundauit in sæcula, hoc est in vtero B. V. Vide Didacum in serm. de Natiuitate Christi. Psal. 77.

LXXXII. Monocerotis cornv.

In Christi baptismum.

Pomerivs ex Vincentio narrat quod experientia quoque constat, Monocerotis cornu præsentissimum esse aduersus omnem vim venenorum alexipharmacum. Itaque in Africa, vbi propter infinitam serpentum multitudinem, sæpe contingit pellucidos amnium liquores veneni tabe infuscari; Monoceros admirabili quam gerit in cornu virtute aquas expurgat. Huius igitur vestigia cætera animalia consectari solent, & ad fontem quidem anhela sistere, donec ille intincto cornu labem aquarum eluerit, id vbi senserunt, depositio statim omni metu salutaribus lymphis sitim restinguunt.

Apod. Rectè Christo baptizato accommodatur, qui dilectus vt filius Vnicornium, ad abluendum nostrorum sordes scelerum, *omnium fluenta sanctificauit aquarum*, vt ait Beda.

Ne flammam timeas melior iam suppetit vnda.

LXXXIII. Mvlvs Atheniensis.

Senex emeritus.

Atheniensis mulus iam vetulus, quamuis immunitate vecturarum donatus esset, non laborum tamen, qui per affectam ætatem obiri

queunt, ſtudio exolutus eſſe voluit. Nam cum Mineruæ templum Athenienſes ædificarent, is nulla re onuſtus, nullius imperio, ſed ſua ſponte cum adoleſcentibus mulis tanquam ad iter faciendum ſocius, & hortator ibat. Et quemadmodum quiſpiam ſenex artifex, per exactam ætatem quidem iam opere dimiſſus, veruntamen experientia, & ſenili doctrina iuuenes ad laborem exacuens: ſic is vltrò citroque commeans, ad opus iumenta incitabat: quod quidem ipſum vt Athenienſis populus intellexit, per præconem declarari iuſſit, vt ne à frumento, aut hordeo prohiberetur: ſed & expleri, & ſatiari permitteretur, & precium ex ærario peteretur: tanquam in Prytanæo ſportula illi decreta, ſicut athletæ iam ætate confecto. Ælian. de Anim. lib. 6. cap 49.

APODOSIS.

Senex emeritæ virtutis iuuenum hortator.

ἵππῳ γηράσαντι τὰ μείονα κύκλῳ ἐπίβαλλε.

LXXXIV. MVS ALBVS ARMENIVS.

Caſtitas.

MVs eſt vili pelliumque mollitie delicatiſſimus, cui ſpurcitia tantæ eſt abominationi, vt limo ante oſtium cauernæ illito capi potius à venatoribus, quam eo fœdari patiatur.

APODOSIS.

Typus caſtitatis quæ quiduis potius patitur quam contaminetur, ſic generoſiſſimus puer Damocles in balnei labrum feruens maluit ſe coniicere, & cruciabili dolore extingui quam nefariæ Demetrij regis libidini pudicitiam prodere. Vide Plutarchum in Demetrio..

Iuuenal. Satyr. 8. *Summum crede nefas animam præferre pudori,*
Et propter vitam vivendi perdere cauſſas.

Hoc ſymbolum vſurpauit Ferdinandus filius Alphonſi

phonsi regis primi Aragonicæ & Neapolis. Cum maris Armenij icone rectè congruit Taxus, cuius absentis vulpecula, foueam occupat, & suo fœtore inquinat: quo fit vt ille reuersus fœditatem non ferens, domum insolenti hospiti habitãdam relinquat, & se voluntario multet exilio. Vide Camerarij Symbola. Taxus.

LXXXV. MVRES HERACLEÆ.

Calumniatores authoritate repressi.

QVANTVM est cunque murium in Heraclea, quæ in Ponto insula est, Herculem & religiosè colit, & quod Deo cunque dedicatum est, tanquam id ei sacrum gratumque esse intelligens & credens, non attingit. Itaque cum vitis (quæ ibi Deo frondescit, & soli eidem ad religionem consecrata est, cuiusque racemos Dei administri ad sacra seruant) vuæ assequutæ fuerint maturitatem, tum de insula mures decedunt, vt ne si remanerent per imprudentiam eas contingant, quas tangi fas non sit: post verò vbi id anni tempus præterierit, ad domesticã sedem reuertuntur. Atque hæc quidem Ponticorum murium est prolitas. Ælian. lib. 6. cap. 40. de Anim.

APODOSIS.

Calumniatores quamuis in omnibus audaces gloria circumfluentes viros non audent mordere, ne pœnas virulentæ linguæ debitas sibi irrogari sentiant. *Caue Caue thoracem.*

LXXXVI. MVRES MEGARENSIVM.

Periculum ab infimo.

MVRVM multitudo abegit Megarenses: Μυῶν πλῆθος ἀπέστησε μεγαρέας. Phaselitas vespæ fugarunt. Scolopendræ exegerunt Rhetienses. Ælian. lib. 1. cap. 28. Gymnesiæ missis legatis à Populo Rom. opem petierunt, quod sua se terra à lepusculis

expelli dicerent. Strab. lib. III. in Hiſpania. Plin. lib. 8. cap. 29.

APODOSIS.

Leo quoque aliquando minimarum auium pabulum fit, & ferrum rubigo conſumit. Nihil tam firmum eſt, cui periculum non ſit etiam ab inualido. Quint. Curt. lib. 7. in Oratione Scyth. ad Alexandrum.

LXXXVII. MVSTELA RVTAM DEVORANS.

Auſteritas ſalutaris.

PERNICIOSA bellua muſtela eſt, pernicioſa etiam ſerpens. Quare muſtela cum ſerpente pugnatura, primum quidem rutam edit, deinde fidenti animo ad pugnandum tanquam armis tecta procedit. Cauſa eſt rutæ odor, ſerpentibus infeſtus. Ælia. lib. 4. de Animal. cap. 14.

APODOSIS.

Hæc mihi ſana fames.

LXXXVIII. ONOCENTAVRA.

Indoctus & vitioſus.

CRATES ex Myſio Pergamo narrat Pythagoram de Onocentaura hæc narrare. Animal eſſe homini ore ſimilem, & pilis prolixis faciem eius ambiri, ſimul & collum & pectus, humanam ſpeciem ſimilitudinemque gerere: Mammas quoque turgidas in pectore, humeros, brachia, cubitos, manuſque, humanam figuram habere: dorſum, latera, ventrem, poſteriores pedes, Aſino perſimiles eſſe, & quemadmodum Aſinus ſic cinereo colore eſt. Vide Ælian. cap. 9. lib 17.

APODOSIS.

Symbolum eſt indoctorum & vitioſorum hominum, qui formam Aſininam, humana ſpecie & facie occultant. Sic apud Auianum:

Exuuias Aſinus Getuli forte Leonis

Repperit, & ſpolijs induit ora nouis.
Aptauitque ſuis incongrua tegmina membris,
Et miſerum tanto preſſit honore caput.
Aſt vbi terribilis animo circumſtetit horror,
Pigraque præſumptus venit in oſſa vigor.
Mitibus illeferis communia pabula calcans,
Turbabat pauidos per ſua rura boues.
Ruſticus hunc magna poſtquam deprendit ab aure,
Correptum vinclis, verberibuſque domat.
Et ſimul abſtracto denudans corpora tergo,
Increpat his miſerum vocibus ille pecus.
Forſitan ignotos mutato nomine fallis,
At mihi ceu quondam ſemper aſellus eris.

LXXXIX. Oves Erycinæ Veneris.

Obedientia.

Singvlis per totum annum diebus tum incolæ, tum peregrini ſacrificant. Ara maxima ſub dio eſt, quæ cum multa ſubinde ſacrificia recipiat, non die tantum toto, ſed etiam nocte ardet. Et mirum eſt illam ita ſplendere igne, quum nulla ſubſit pruna, non cinis, non vlli titiones, ſed rore fit plena, & recentibus herbis, quæ ſubinde ſingulis noctibus in ea renaſcuntur. Porrò victimæ de pecorum gregibus ſua ſponte accedunt, & aræ aſtant. Ducit autem illas primum deæ vis, deinde voluntas ſacrificantis. Nam ſi ouem ſacrificare libuerit, en tibi ouis ad aram aſtat, & gutturnium ad ſacrificandi vſum: ſi capram, ſi hœdum, ſimiliter. Ælian. lib. x. de Animal. cap. l.

Similes planè habet hiſtorias Porphyrius περὶ ἀποχῆς pag. ii. de aue & boue qui vltro ſe aris deuouerunt.

APODOSIS.

Figura obedientiæ Gregorius lib. 35. Moralium in Iob. cap. 12. *Sola virtus est obedientia quæ virtutes cæteras menti inserit, insertasque custodit: obedientia victimis præponitur, quia per victimas aliena caro, per obedientiam vero voluntas propria mactatur.*

Aspice lucentes vt eat sacer agnus ad aras.

XC. PANTHERA.

Voluptas.

ADMIRABILEM quandam & nobis occultam odoris suauitatem olet pardalis, quam bene olendi præstantiam diuino munere donatam, cum sibi propriam planè tenet, tum vero cætera animalia hanc eius vim præclarè sentiunt: hæc autem hoc modo venationem capit: cum horum quæ ad victum opus sunt eget, sese vel in loca fruticibus densis consita, vel foliis vestita, ita occultat, vt inuentu difficilis tantum respiret: tum hinnuli, dorcades, captæ syluestres atque alia eiusmodi animalia quadam suauis odoris illecebra attrahuntur, & proximè accedunt: illa tum quam mox è latebra exiliens, ad prædam se rumpit, atque eam comprehendit. Ælian. de Animal. lib. 5. cap. 40.

APODOSIS.

Panthera voluptas, odores, deliciæ, crudelitas sub specie suauitatis par est vtrique. Plutar. lib. contra voluptatem, apud Stob. serm. 6. Θηρίον δεῖ δουλαγωγὸν ἡδονὴ, ἀλλ' ὃν ἄγριον εἰ γὰρ ὧν φανερῶς πολεμεῖται, ταχέως ἂν ἐάλω νῦν δὲ ἐν ταύτῃ πιστεύσαν, ὅτι κλέπτει πλὴν ἔχθραν, ὅσον δυσωδίαν τὸ σῶμα τῆς οὐσίας. *Fera est sibi mancipans homines voluptas, sed mitis: nam si aperte pugnaret, citò caperetur: nunc autem etiam ideo inuisa magis, quod celat inimicitiam induta habitum benevolentiæ.*

XCI. PANTHERA ARSACOÆ.

Voluptatis tenax memoria.

PANTHERÆ odoribus maximè delectantur, iisdemque à venatoribus capiuntur, captam vnam Apollonij tempore refert Philost. quæ torquem aureum gestabat in collo, cum inscriptione βασιλεὺς Ἀρσάκης θεῷ Νισαίῳ. Et ea quidem aliquo tempore cicurata postquam stimulos veneris sensit, relicta regia fugit in montem. Phil. cap. 1. lib. 11. in vita Apoll.

APODOSIS.

Sic homines voluptuarij, etsi mansuetioris vitæ genus videantur ingressi, quam primum lenocinantis dominæ auras hauserunt, euolant:

Quo semel est imbuta recens seruabit odorem
Testa diu.

XCII. PANTHERÆ AMOR.

Amici improbi, vel *Amor cæcus vitiorum.*

PANTHERA diuinam hominis effigiem detestatur, & oblatam lacerat, stercus vero amat, & auide comedit. Solinus.

APODOSIS.

Amicorum est improborum odisse virtutes, vitia in amicis diligere, iisdemque quasi Pantheras stercoribus inhiare. Ait Basilius περὶ φθόνου. τοὺς μὲν τοῦ βίου λαμπρότητας οὐ τὰ μεγέθη τῶν κατορθουμένων οὐδὲ περιβλέπουσι, τοῖς δὲ σαθροῖς ἐπιπήγνυται. *Vitæ quidem claritatem & magnitudinem rerum gestarum nullomodo aspiciunt, at sordibus insistunt.*

XCIII. PANTHERÆ ET HYÆNÆ

Odium immortale.

HYÆNÆ præcipuè Pantheris terrori esse traduntur, vt ne conentur quidem resistere & aliquid de corio earum habentem non appeti: mirum-

que dictu si pelles contrariæ vtriusque suspendantur, decidere pilos Pantheræ. Plin. lib. 28. cap. 4.

APODOSIS.

Odij immortalitas in morte, tale fuit Cadmæorum fratrum dissidium, tale bellum quod ἄσπονδον καὶ ἀκήρυκτον appellat Basilius ad Athanasium.

XCIV. PECORA INDIÆ MELLEO SVCCO SAGINATA.

Institutio bona.

IN India, maximè in Prasiorum regione, liquido melle pluit, quod in herbas ac paluſtrium arundinum comas decidens, mirificas pastiones ouillo, & bubulo pecori præstat, quod quidem ipsum à pastoribus, eo vbi dulcis plus roris de cœlo delapsum est, agitur: & sic illis pastionibus tanquam epulis iucundè accipitur: pastoresque vicissim suaui epulo compensat. Nam ex pecore illi suauissimum lac exprimunt. Ælian. lib. 15. cap. 7.

APODOSIS.

Typus est bonæ institutionis, quæ instar cœlestis mellis in animos adolescentum infunditur, ex qua deinde χρυσοῦν γάλα virtutis, & eruditionis aureos fructus pariunt.

Aspicis vt teneros subtus vigor excitet agnos,
Vtque superfuso magis vbera lacte grauentur?
Et nuper tonsis exundent vellera fœtis?
Hoc ego iam memini semel hac in valle notaui,
Et venisse Palem pecoris dixisse Magistros, Calpurn. Eclog. 4.

XCV. PECORA PONTICA AD ABSYNTHIVM.

Consuetudinis vis.

PONTICA pecora ferunt absynthio pasci, vt pulchriora, pinguioraque reddantur. vid. Plin. lib. 24. cap. 9.

APODOSIS.

Tanta est vis consuetudinis, vt noxia ipsa in bonum conuertat. Philo Iudæus lib. de Ioseph. edit. Col. Allobrog. pag. 420. δεινὸν γὰρ ἔθος ἡ ἐξομοιῶσαι καὶ διάφορα πρὸς φύσιν. Facilè consuetudo abit in naturæ similitudinem. Eudemus consuetudine venenorum adeò sibi callum obduxerat, vt cum Elleborum biberet non purgaretur: itaque & viginti duas aliquando potiones vno die sumpsisse se retulit, cum in foro apud merces sederet, nec surrexisse prius quam esset meridies: tunc vero domo petita balneum ingressum, cœnatumq; more solito, nec quicquam euomuisse.. Theophrast. lib. 9. de histor. plantarum, cap. 18.

Elleborí 22 potiones bibit Eudemus.

XCVI. PIGRITIA ANIMAL.

Pigritia.

VALDE etiam inusitata, & effigie, & natura, est animal, quod abre ipsa Lusitani pigritiam appellant: Cerigonum ferè magnitudine, sed rostro fœdiore ad aspectum, & vnguibus ad digitorum similitudinem prominentibus: huic ex occipitio existens coma ceruicem velat, lentoque ipsa ventris adipe verrit humum, neque vnquam in pedes exsurgit. Denique tàm tardè mouetur, vt quindecim ipsis diebus ad lapidis iactum continuo tractu vix prodeat. Victitat arborum foliis, & in earum cacuminibus degit plerumque: quarum in ascensu, biduum circiter, tantumdem in descensu ponit. Neque verò adhortationibus tantùm, aut minis, sed ne plagis quidem, fustibúsve, vel tantillum de insita ignauia, ac tarditate dimoueas. Maff. histor. Indic. lib. 16. 11.

APOD. Typus pigritiæ.

ἐκ αὐ δύναιο μὴ χαμᾶθεν ἐυδαιμονεῖν. Euripides.

XCVII. Scorti animalis consecratio.

Luxuriæ odium.

Scortvm, quod Aristogitonis & Harmodij cõsilia de tyrannicidio celarat, vsque ad mortem excruciatum, Athenienses statua consecrarunt: sed ei honorem habere volentes, nec tamen scortum celebrasse, animal nominis eius fe cere, atque vt intelligeretur causa honoris in opere linguam addi ab artifice vetuerunt. Plin. natur. histor. lib. 34. cap. 8.

Apodosis.

Animal Scortum dedicare Athenienses quam meretricem maluerunt. Ita impudica muliere nihil turpius aut contemptius. *Nulla non melior fera est.* Seneca in Hercule Oetæo.

XCVIII. Simia.

Calliditas alieno periculo sibi commodum quærens.

Alebatvr in aula Iulij II. Simia quæ castaneas prunis cineribus obtectas arrepto felis quæ tum forte aderat pede extraxit & potita est. Maiol. colloq. 7.

Apodosis.

Parabola est omnium sermone celebrata in callidos qui dum suis commodis student impensius, alienos quibuscumque periculis obiiciunt & bona ægrè per miserorum labores parta deprædantur, nullo eorum commodo qui cum multo sudore quæsierunt: hoc est quod dicunt ἀχεστὶ στεφανῶσαι.

XCIX. Simia capta per vinvm.

Ebrietas damnosa.

In di Simias venantur, & coruos, illas vino ebrias, hoc œnanthis herbæ esu. Athen. lib. x.

APODOSIS.

Scurriles & voluptuarij homines ebrietate capiuntur, sæpeque vita, & fortunis cum dedecore spoliantur: πολλάκις ἐν οἴνου κύμασίν τις γαυαγεῖ, in vini fluctibus, vt ait vetus adagium, rei familiaris, & famæ, & virtutum, & vitæ, quod grauius est, naufragium faciunt.

C. SIMIA NVTRIX.

Imitatio periculosa.

CVM cæteris in rebus omnium bestiarum Simia peruersissima est, tũ peruersior in ijs, in quibus hominem imitari conatur. Cum enim nutricem ex eminenti loco perspexisset puerum infantẽ in pelui lauare, & fascias primum soluere, deinde è balneo ijsdem denuò inuoluere: atque quo reliquisset loco puerũ obseruasset, simul & circa eum ipsum à custodibus magnam introspexisset solitudinem, fenestella, quæ tum pateret in domum, intrauit ad puerũ; quem similiter vt factitari à nutrice viderat, ex lectulo sublatum integumẽtis nudauit, & aquam, succensis carbonibus calescentem, in miserum infantem infudit, atque interfecit. Æl. lib. VII. cap. XXI. de Animal.

APODOSIS.

Cadit in eos qui praua imitatione rem totam deprauant, & in vltimum discrimen adducunt, vel qui summam pestem important ijs, quos se suis afficere putant beneficiis. *Maleficium est hoc beneficium.*

CI. SIMIÆ INDICÆ DENS ADORATVS.

Veneratio ridicula, vel *Surrarum amor.*

IN insula Zeilam indigenæ vt numen Simiæ dentem etiam nostro sæculo coluerunt, qui cum ad Lusitanorum manus ex præda peruenisset Rex Pe-

guensis redemptionis nomine obtulit centies mille aureos. Histor. Sin.

APODOSIS.

Quid aliud quàm Simiæ dentem colunt qui scurrarum quisquilias tantopere amplectuntur. Sunt enim illi veteris Simiæ hoc est dæmonis dentes, qui fortiorum virorum famam vt alijs se commendent de meliore nota mordicus appetunt & pessimè lacerant, sed tamen quod ait Plutarch. de adulatione. principes viri his aliquando scurris vt Hercules Simijs delectantur: vnde Ἡρακλέος κίρκωπες, de discernend. adulat. ab amic.

CII. SIMIÆ PARDALIS INSVLTANTES.

Patientia fortium.

IN Mauritania pardalis, cum robore & viribus præstet, non tamē ijs Simias aggreditur: causa est, quoniam Simiæ non se opponunt ei, sed in fugam se conferentes, in arbores altas ascendunt, & illius impetum declinantes illic considerent. Verumtamen pardalis ad hanc rationem Simia dolosior, insidias molitur, & dolos nectit. vbi enim Simiarum multitudo manet, eò profecta ad terram se sub arbore abiicit, & iacet tanquā ventre inflata, tibijs resolutis, oculos claudit, & spiritu cōpresso se se ab anhelādo continet, deniq; mortua videtur. Illæ verò hostē ex alto despicientes mortuam suspicantur, & facillimè credunt id quod vehemēter exoptant, nondum tamen descendere audent, at experimēti causa vnam ex ipsis, quam audaciorem putant, ad examinandum Pardalis affectum præmittūt. hæc quidē non omninò sibi præfidens descendit: sed timidè & pedetentim primo decurrit, post metu repressa reuertitur. tum vero iterū descēdit & cum proximè ad Pardalim accessit, regreditur rursus, tum tertio descendit, & illius oculos spe-

culatur, ſpiritum ducat, nécne periclitatur. Illa autē immotam ſe fortiſſimè præſtās, paulatim huic animos addit. &, iam cum hanc conſtanter permanere circa illā ſine damno, ſublimiores ex ſuperiori loco Simiæ ſpeculantur, fiduciā & ſpiritū colligentes, ex arboribus frequentiſſimę deſcēdunt, & circū eam cōcurſantes, ſaltant: ſimul & ſupra ipſam gradientes inſultant, & in illius contumeliam ſaltationem Simijs conuenientem ſaltantes, multifariàm ei illudunt, & gaudium quod de hac ipſa tanquam mortua immortaliter pergaudent, teſtantur. illa autem omnia ſuſtinens ſimul ac illas inſultando & illudendo defatigatas eſſe intelligit, ex inopinato exiliens; earum partem vnguibus lacerat, partem diſtrahit, atque opimum atque adipale ex hoſtibus prandium ſibi abundè comparat. Ælian. de animal. lib. v. cap. LIV.

Ap. Fortes etſi diſſimulant aliquo tempore, indigna patientes, maturè tamen de improbis pœnas ſumunt. τλημόνως ἔχουσι καρτερῶς καὶ ψυχικῶς, ſecundū illud Vlyſſis, τέτλαθι δὴ καὶ κραδίη. Perfer anime. Νῦν ἔχειν καὶ τολμᾶν. hæc (inquit Polybius) ad res magnas gerendas via compendiaria.

CIII. Simia ad specvlvm.

Amor ſui.

Simiæ obiectis ſpeculis capiuntur à venatoribus quæ ſuæ formæ aſpectu delinitæ tandiu aſpiciunt, donec hebeſcant oculi, & cæcutientes faciliorem ſui capturam faciant. Æl. lib. XVII. de anim. c. XXV.

Ap. Amor ſui pernicioſus per Simiam quæ ſe & ſuos admiratur innoteſcit. de ead. Syneſ. epiſtola I. τοὺς πιθήκους καὶ φασιν, ἐπειδὰν τέκωσιν, ὥσπερ ἀγάλματι ἐναπτύζειν τοῖς βρέφεσιν ἀμελοῦντας τῶν κάλλους. Simias aiunt cū pepererint, tanquam ſtatuas defixis oculis fœtus intueri, pulchritudinem admirantes. *Tua te fallit imago.*

CIV. Simiæ ad viscvm cæcvtientes.

Fidei amissio periculosa.

Simias in India venatores sic capiunt. cum eas in arbore consedisse viderint, peluim aqua plenã in conspectu ponũt, oculos sibi ex ea abluentes: posteà visco pro aqua posito abeũt, atque eminus insidiantur: vbi animal ex arbore descenderit, & sese visco illeuerit, & conniuenti palpebræ cohæserint, accedentes viuum capiunt. culeos item in braccharum morem induunt venatores & abeunt, aliis relictis, villosis & visco illitis, quos cum induerint Simiæ capiuntur. Strab. lib. xv.

Apodosis.

Hæc est ars dæmonis, vt quo nos in malorum voraginem præcipitet, fidei primum & rationis lumen extinguat. Theodoret. orat. de fide. ὥσπερ γὰρ ὀφθαλμὸς ἐν σώματι, οὕτω πίστις ἐν διανοίᾳ. *Quod est oculus in corpore, hoc est fides in mente.*

CV. Simiarvm Indicarvm piper,

Bona parta sine labore.

Apvd Indos piperis sunt arbores, quas Simiæ tanquam agricolæ colunt: vbi vero colligendum est piper, accedunt ad arbores Indi, & areas sub arboribus designãt, in quas piper, ceu rem neglectã, & ab hominibus contemptam conijciant. Simiæ interim quasi è specula omnia prospiciũt, & noctu gratissimum hominibus ludum ineunt, auulsos enim ramusculos arborum in areas designatas congerunt, mane viri asportant bona quæ dormiendo comparârunt. Phil. lib. iii. in vita Apoll. cap. i.

Apodosis.

Cadit in eos, quibus quæ ad victum, cultumque pertinent, virgula, quod aiunt, diuina suppeditari vi-

dentur. Cic. l. 1. offic. vel in eos qui sudant multum, & nullum ex suis laboribus fructum capiunt.

Sic vos non vobis.

CVI. Sphinx Avgvsti.

Arcana principum.

Avgvstvs ille Cæsar omnium Imperatorum prudentissimus litteras sphingis effigie primũ signabat, donec cauillantibus nonnullis, quod ænigmata scribere non epistolas diceretur, Alexandri imagine suos postmodum codicillos insigniuit. Sueton. in Augusto.

Apodosis.

Tecta esse oportet Principum consilia. Nam Ægyptij, opinor, ei ex legum constitutis linguam præcidunt, qui Regis arcana diuulgarit. Vide Diodor. Sicul. lib. 1. Ακόλαστον ἔχε γλῶσσαν αἰχίσην νέσον.

CVII. Sphinges Ægyptiæ.

Litterarum sacrarum difficultas.

Ægyptii in omnium templorum liminibus Sphinges collocãt. Plutarc. in Isid. & Osirid. pag. dcxxxi. edit. Henr. Steph. Strab. lib. xvii.

Apodosis.

Litterarum diuinarum magna & multa sunt inuolucra. Innocentius III. *Tanta est enim scripturæ profunditas, vt non solum simplices & illiterati, sed etiam prudentes & docti non plenè sufficiant ad illius intelligentiam indagandam.* Synesius lib. de Prouidentia p. 101. aliam affert rationem, cur Sphinges in templorum liminibus collocentur. Διὰ τὸ ἔννεν καὶ ἄλκιμον vt discãt principes prudentiam esse cum robore coniungendam. Etenim Sphinx τὸ συνδυασμὸς τ ἀγαθῶν ἱερὸν σύμβολον, τὸ μὲν ἴσχυν, θηρίον, τὸ δὲ φρόνησιν, ἄνθρωπος.

Combinationis bonorum sphinx sacrum est symbolum, robore fera, homo prudentia.

CVIII. TAMENDOÆ.

Sophistæ vel *Hæretici.*

MIRANDVM est animantium genus, quas Tamendoas vocant Brasilienses, veruecis altitudine, colore fusco, prælõgo ac tenui rictu, neque eo ad malas diducto, sed modicè ad imùm inciso. Vnguibus instructa est quadrupes mirè longis, latisque, nimirum ad victum facilius comparãdum. Namque formicis alitur, quarum latebras vbi crebro vnguiũ iniectu, ac fossione detexerit, illicò exertam trium fermè dodrantium linguam immittit exilem, opertámque formicis repentè contrahit, glutitque deceptas, huic vti sciuro valdè promissa est, & setosa cauda, sub ea quippe ita se condit, vt nihil ex reliquo corpore prorsus appareat. Maff. histor. Indic. lib. II. pag. XLVI.

APODOSIS.

Sophistæ, & falsi oratores perbenè hac tabella designantur, qui subdolæ naturæ vmbraculis tecti, rapacibus vnguibus instructi, lingua exili, & fallaci prædíti, eadem plebeculam, quasi formicas, venantur, capiunt, & deglutiunt.

Ab hac scabie tenemus vngues.

CIX. SVS SALAMINENSIVM.

Calumniatores puniti.

IN Salamine si sus herbescentem segetem fuerit depastus, eius dentes lata Salaminensium lege exscinduntur: χλωρῆν σίτου ἢ λήϊα κομῶντος ἐὰν ὗς πασσυ- σα ἀποτείρῃ, νόμος ἔστι Σαλαμινίων τὸν ὀδόντας ἐκτιθέναι ἀυ- τῆς. Ælian. de animal. lib. V. cap. XLV.

APODOSIS.

Rectè de calumniatore florentis hominis famem arrodente, fortiterque repressō dicetur.

Herba genuinum fregit in illa.

CX. TARANDVS.

Inconstantia.

TARANDVS fera est apud Gelonos bouis magnitudine, capite ceruino, admirandæ admodum & singularis naturæ, si quidem ad omnes locorum & fruticum apparentias setarum colores, quibus corpus hirtum conuestitumq; habet permutat. Aristoteles. περὶ θαυμασίων ἀκουσμάτων. λέγεται δὲ τοῦτο μεταβάλλειν τὰς χρόας τῶν τειχῶν καθ' ὃν ἂν τόπον ᾖ. hæc cadē Philo l. de tumulentia edit. Colon. Allob. p. 204.

APODOSIS.

Inconstantis & versatilis ingenij typus, ad omnes rerum, locorum, temporum rationes se mira dexteritate fingentis.

Ἀνὴρ τολίτης πυλύπους ὢν τὸν τρόπον.

CXI. TIGRES BRASILIÆ.

Gula ignauiæ genitrix.

IN Brasilia magna vis Tigrium est, quæ famelicæ, horribili velocitate sunt, viribusque tremendis: eædem pastæ, quod mirere, tanta ignauia dicuntur esse, vtà gregarijs etiam canibus confestim in fugam agantur. Maff. histor. Indic. lib. 11.

APODOSIS.

Cibi potusque satietas, etiam nauos anteà homines hebetat.

---Καχὴ θνητὰ, γαστέρες ἀργαί

Ψυχὴ κάθυγρος τοῖς ἐν ᾗ οἴνῳ αὐαθυμιάσιν, ἢ νεφέλαις ὑλίωι σωματοποιωμένη. Nihil poterat dici efficacius. Animam per saginam in corporis naturam degenerare. Clemens Alexandr. in Pędag.

CXII. Tigris ad tympana.

Improbi suauitate orationis efferati.

TIGRIDEM ferunt ad tympanorum sonum efferari, seipsam dilaniare. Plut. de superst. 289.

Apodosis.

Improbi, tantum abest, vt sapientis oratione quasi musica actione deliniti mulceantur, quin magis efferantur; tales erant Pharisæi, quos ad malitiam obfirmatos suauissima Christi oratio cicurare, & ad humanitatem inflectere non poterat.

Intempestiua cano citius me Tigris abactis
Fœtibus, orbatiue velint audire Leones. Stat. in Glauc.
Proh furor vsque adeò tela exsaturauimus! artus
Dilacerant, nonne Hyrcanis bellare putatis
Tigribus, & sæuos Libyæ contraire Leones. Idem Thebaid. lib. 9.

CXIII. Tigris nascens.

Pietas ab ipso vitæ exordio.

TIGRIS cum primum nascitur priores pedes versus Solem Orientem attollit, quo fit opinor vt Indi Tigrium ὀσφύας epulentur, cæteras partes non attingant, Philost. lib. 11. cap. XII. pag. LXXX.

Apodosis.

Simili prorsus ratione sancti viri, vix dum nati assurgunt ad lucem Dei.

Paruos non aquilis fas est educere fœtus,
Ante fidem solis iudiciumque poli.

Indoles bona.

Magna pars virtutis est bene nasci: Dij immortales, inquit Seneca, nullam didicere virtutem, cum omni editi, & *pars naturæ eorum est esse bonos.* Ita quidam ex hominibus egregiã sortiti indolem, in ea quæ tradi solent perueniunt sine longo magisterio, & honesta complectuntur cum primum audierunt. epist. 96.

CXIV.

CXIV. TIGRIS VITREO SPECVLO DELVSA.

Fallit imago sui.

D. Ambrosius lib. vi. Hexamer. cap. iv. refert Tigres orbas à venatoribus insigni artificio deludi, quippe vitreas sphęras insequentibus catulorum matribus obijciunt, quasillę intuętes, imagine, quam ipsæ reddunt, ita decipiuntur. Nam catulos subesse putant, quod & ipsa sphæra moueatur, ceu viuum animal in se continens, sed cum tandē pedibus sphæram Tigris confregit, vt catulo potiri queat, delusa, pergit insequi. Illi alias subinde sphæras obijciunt, eluduntque feram, donec tutò ad vrbes vel naues euadant. Extat pictura apud Camerarium.

APODOSIS.

Laborat hæc vita opinionibus quæ nos sæpissimè hiantes eludunt, dum se cum sint re ipsa inanes vmbræ, pro rebus obijciunt. Ex quo multum menti, multum virtutū profectui nocent. Nam quod rectè à Serapione dictum refert Paulus Melissa, *vt oculus perturbatus, sic anima opinionibus, quæ naturam excedunt, delusa, veritatis lucem intueri non potest.* Quam sæpe egregia spe iuuenis ad virtutis apicem contenderet, nisi opinione & amore sui quasi pestilēti quodam sidere afflatus impediretur.

Vitreæ tardatur imagine formæ.

CXV. VRSÆ. ΦΙΛΟΣΤΟΡΓΙΑ.

Amor paternus

VRSA hac calliditate pollet: si insequentibus vrgetur, eatenus suos quoad potest catulos propellit: Cum autem eos iam intelligit lassitudine deficere, & vt comprehendantur vicinos esse, tum alterum dorso, alterum ore gestans, in arborem ascendit. Eorum autem alter vnguibus ad dorsum vrsæ adhæresci, alter dentibus eiusdem retinetur. Vbi vero ex

fame laborans taurum inuadit, non omni robore, nec rectà & aperto Marte pugnam committit: sed obliquo impetu ceruicem appetens, deprimit ac mordet. hic quidem oppressus mugit, & denique succumbit: illa verò deuorando expletur. Ælian. lib. VI. cap. IX.

APODOSIS.

Amor & cura parentum in sobolem, ὁ φιλόπαιδος ἀξιέπαινον παίδος ἕδος. Themistius lib. de moderatione affectuum.

CXVI. VRSVS AD ALVEARIA OBTRITVS.

Voluptas damno empta.

APES plerumque in Russia ad cauas arbores mellificant. vrsis autem ad rapinam mellis assuetis eo modo mortiferæ parantur insidiæ, vt cum debilissimum caput habeant, claua lignea ferreis cuspidinibus circumdata super foramen egredientium apum, ex altiori ramo suspendatur, quæ impatientis vrsi caput obterat, vt vita priuatus exigui mellis iacturam resarciat. Olaus lib. XVIII. cap. XIIII.

AP. *Nocet empta dolore voluptas.*

CXVII. VRSVS LATENS.

Humilitas.

VRSVS hyberno tempore parit, cum peperit, latibulis se tegit, nam frigoris vim reformidat, & verisaduentum manet: nec ante tres menses catulos in lucem educit. Cum autem se habitu corporis opimo sentit, hoc enim ipsum morbi loco ducit, latibulum quod Græci φωλεὸν appellant, expetit, vnde affectus quo tempore latendi tenentur φωλία Græcè nominatur; in antrum non recto motu sui corporis, sed supino ingreditur, & dorsi sui tractu repit, venatoribus vt vestigia sua oblitteret: εἰσέρχεται βαδίζουσα ἀλλ' ὑπτία, καὶ αὐτὴν ἐσπού-

ρί κατὰ τὸ νῶτα. ibi postquam est ingressa, se quieti dans, habitum corporis extenuat per quadraginta dies, è quibus quidem XIV. (Aristotele teste) immobilis manet, reliquis aliis mouetur: cibo interea per totos quadraginta dies abstinens, tantum solo lingendo dextero pede se sustentat: eique intestinum eatenus adducitur, vt propemodum cohæreat. Ælian. lib. VI. cap. III.

APODOSIS.

Humilis latet & vestigia suæ gloriæ diligenter occultat, ne qua nauæ gloriæ bonorum prædatrici pateat. ΛΑΘΕ ΒΙΩΣΑΣ.

CXVIII. VVLPES CANIS VOCEM FINGENS.

Dissimulatio malitiæ.

VVLPES si quando inciderit in canes, & nullum sibi videat effugij locum, simulato latratu canem effingit, vt imminens mentita voce declinet periculum. Olaus lib. XVIII. cap. XIII.

APODOSIS.

Non dissimiliter faciunt, qui aut religionem, aut vitam, aut vocem ad tempus mentiuntur, mox euitato periculo ad suum reuoluuntur ingenium. *Improbus quoad metuet, omnia est promissurus, simulatque timere desierit, similis est futurus sui.* Cic. II. Philip. de Antonio.

CXIX. VVLPES AD ERINACEOS.

Calliditas Veteratorum.

VVLPES fraudulentum animal insidias hoc pacto in Erinaceos terrenos molitur, vt cũ eos rectos, quod à morsu vulpinum impetum spinis prohibent, expugnare non queat, ipsos summa cautione oris leuiter & cautè primum euertens, supinos constituat: deinde, & laniet, & qui anteà essent formidabiles, exedat, conficiatque. in ponto sic Otidas venatur, vt &

ſeſe auertens, & caput in terram abijciens, tanquam auis collum, ſic caudam extendat: eæ autem hac inſidiarum inſtructione ſeductæ, ad illam tanquam ad ſuam gregalem accedunt, illa vero ſe vertens nullo negotio capiat. Tum vero ſecundum fluuiorum ripas gradiens, paruulos piſciculos callidè exceptat, nam caudam in aquam deijcit, in quam ij natantes, denſis pilis comprehenduntur. Quodquidem ipſum vulpes ſentiens, caudam ex aqua remouet, & repentè ſe in aridum ſubducens, eam excutit, piſciculi excidunt, atque ab ea deuorantur. Ælian. de animal. lib VI. cap. XXIV.

AP. Tam frequens eſt imago veteratorum vulpes, vt nihil explicatione indigeat. Satis eſt quod ἀλωπεκίζειν fraudis in ſe totam officinam recipiat.

Aſtutam vapido ſeruat ſub pectore Vulpem.

PARABOLARVM HISTORICARVM LIBER OCTAVVS.

PISCES.

I. PISCIS, IMPERII MARIS

Symbolum.

AVGVSTVS, cùm propè Siciliam contra Pompeianos infeliciter pugnasset, iniquo animo eam ferebat ignominiam, nec anteà recepit animum quàm piscis, vltro è mari saliens ad pedes eius accidit, atque à vatibus ob eam causam responsum est, Siciliam in eius potestate fore. Xenophilinus in Augusto. Senius quoque lib. 6. Deliadis scribit Athenienſibus in Delo sacrificantibus, lauandis manibus aquam haurientem puerum vrnam demersisse, ac è phiala simul cum aqua pisces effudisse: Oraculumque ipsis à Deliacis vatibus redditum maris fore dominos:

Vince mari, iam terra tua est.

II. Pisces Andocidis.

Oratio index animi.

Andocides Cyricenus pictor, quia piscium erat amantissimus, circa scyllam, quam depinxerat, multos pisces addidit. Athē. l. VIII. p. CCCXLI. A.

Apodosis.

Scriptores sui ingenij morúmque vestigia scriptis plerumque admiscent vt fert vetus prouerbium. Ανδρὸς χαρακτὴρ ἐκ λόγου γνωρίζεται. Solonis dictum vetus: τὸ λόγον εἶδωλον εἶναι τὸ ἔργον. & mentis etiam imitatur celeritatem, vt ait Philo lib. de sacrificiis Abelis & Caini, ἡ λόγου πλημμύρα συμφέρεται τῇ ὠκυτητοτάτῳ διανοίᾳ· ἅς γε τὰς πτέρυγας παραμείβεται φύσεις: Sermonis exundantia celerrimam mentem & volucrum naturam currendo assequitur.

III. Pisces Glaciales.

Peccatorum stupor.

Glacie concretos pisces quosdam, nec sentire, nec moueri, ait Theophrastus, priusquam in patinas coniecti elixentur. Athen. lib. 8.

Ap. Tantus est stupor improborum, tantus veternosæ mentis rigor, vt nihil sentiant, antequam flammas inferorum experiantur. *Peccator cum venerit in profundum malorum contemnit.* Prouerb. 18. Poterit quoque ad stuporem improborum declarandum afferri Caici fluuij papauer, quod præterquam indicium est profundi soporis, etiã illud habet proprium, vt loco fructuũ lapides ferat. Meminit Plut. Iunior in Caico, γίνεται δ' ἐν τῷ πεδίῳ μήκων ἔχων ἀντὶ καρπῶν λίθον.

Aliud, papauer lapides ferens.

IV. Piscis Lysiæ.

Improbi alumni in probo cœtu.

Lysias fluuius cùm pellucidis manet liquoribus, pisces nigerrimos procreat. Ælian. lib. x.

cap. XXXVIII. de Animal. ἔχει μὲν, inquit, λευκότατον ὕδατων, ἡ ῥεῖ διὰ δέρατα, πίπτει δ' ἰχθὺς μέλανας ἰσχυρῶς.

APODOSIS.

Cadit in malos discipulos qui ex optima schola processerunt sua malitia deprauati.

Ὡς ἐκ δὲν ἦ μάθησις ἐῶ μὴ νέος παρῇ.

Pythagoræ monosticon ex Stob. sermone III.

V. PISCIS LVNA.

Gratiæ diuinæ auxilium.

DEMOCRATVS vir rei piscatoriæ peritissimus, piscem quemdam esse affirmat specie perpulchrum, & appellari Lunã. exigua magnitudine, lata figura, colore cyaneo, pinnis lenibus, quas internatandum explicat, & ad similitudinem Lunę semicirculum efficit: Accedit quod plena Luna impleatur, & arbores, quibus fuerit appensus, impleat, eadem decrescente exsiccetur atque intereat, ac si ad plantas admoueris, easdem marcescere faciat. & si hunc eundem in fontem scaturientem, aut in puteum conieceris, is ad rationem Lunæ, vel euanescet, vel implebitur. Æl. lib. XV. cap. IIII.

APODOSIS.

Vt quisque donum habet diuinæ gratiæ, ita crescit & floret, hac decrescente turpis, miserabilisque diffluit: hac præsente nõ mòdò sẽ, sed externa quoque fœcundat, hac absente, & ipse mortuus est, & aliis perniciem effert. hoc idem symbolo Aspalathi fruticis declaratur, qui quidem pluribus reperitur locis, sed non vbique est odoratus, quam peculiarem vim in eum transfundi ferunt, & cælesti arcu desuper impendente. Hoc notauit Camerarius ex Plinio, lib. I. symbolorum.

VI. PISCICVLVS MARIS INDICI,

Humilitas.

IN mari Indico nascitur piscículus, qui toto vitæ tempore latet in maris fundo, mortuus emergit, & summis aquis innatat. Æl. lib. VIII. cap. VII. de animal. ζῷ ἀθέατον, inquit, ἀποθανὸν δὲ ἀναπλεῖ.

APODOSIS.

Humiles latent in vita, post mortem in cœlum euolant, apud mortales immortalesque glorioſi.

Bene qui latuit, bene vixit.

Aliud symbolũ Baaras. Nascitur in Baaa valle. Machæruntis Castelli Iudææ.

In eodem Symboli genere esse poterit radix Batras magnæ virtutis aduersus dæmonum insidias, lucet autem circa vesperam vibrante luce fulgurans, & prensantium manus, quasi agnitam se indignaretur, subterfugit. Iosephus de bello Iudaico. lib. 7. cap. 23. qui permulta alia de hac radice tradit, sed nihil ad hoc argumentum, eius verba sunt, ἀπὸ φλογὸς ὡς χρυσαυγὴς ἔοικε, φῶς δὲ τὰς ἐπιφερας σέλας ἀπαφαίρεται· τοῖς δ' ὑπεξιοῦσι καὶ βυλομένοις λαβεῖν αὐτὴν, οὐκ ἔστιν οὐχ ἑκόντος· ἀλλ' ἀπολισθαίνει. quem locum dum hæc scriberem indicauit mihi vir Societatis nostræ pereruditus.

VII. PISCIS NORVEGIÆ GVLO.

Helluo diues.

OLAVS Comment. lib. XXI. cap XXV. in Norueiæ pelago piscem inueniri ait, cui nulla forma, nullíusque membri distinctio internoscatur: *caput ventri coniunctum est*, nihil interiacet. omnium piscium auidissimus est vorator: at quicquid glutierit, mox digestum in pinguedinem vertitur, neque vnquam satur videtur, nulli prorsus piscium amicus, exosus omnibus.

APODOSIS.

Typus Helluonis diuitis qui optima terrarum, & maris deuorans, pauperibus nusquam fontes misericordiæ aperit. Talis fuit ille Apicius, de quo Martialis lib. 3.

Dederas, Apici, bis tricenties ventri,
Sed adhuc supererat centies tibi laxum.
Hoc tu grauatus ni famem, & sitim ferres,
Summa venenum potione duxisti.
Nil est Apici tibi guloſius factum.

VIII. ÆTNÆVS PISCIS,

Castitas Coniugalis.

SVNT & castitate præstantes pisces. Ætnæus enim appellatus, posteaquam cum pari suo, tanquam cum vxore quadam coniunctus, eam sortitus est, aliam non attingit, neque ad fidem tenendam tabulis vllis ei opus est, nec dote: neque malæ tractationis pœnam timet, neque Solonem veretur. Ælian. lib. 1. cap. 13.

APODOSIS.

Symbolum castitatis coniugalis etiam in multis piscibus natura proposuit, quid ad hæc respondebūt impuri in genialium lectulorum iniuriis & adulteris tàm sæpè, tam flagitiosè volutati? Exclamandum enim illud Æliani: ὦ νόμοι γυναῖοι καὶ πόλις σεμναὶ, οἷς ἀχόλαστοι ἄνθρωποι καὶ ἀνδύνται μὴ πείθεσθαι, id est, *ô nobiles vere leges, & respubl. graues quibus libidinosi homines non parere nihil verentur.*

IX. ADONIS PISCIS.

Mansueti amabiles mores.

PISCIS aspectu flauus, è genere mugilum, saxa incolere, & simul in his victitare solet: eius sanè duo in vulgus nomina minimè ignota sunt: alij enim Adonim nominant: alij Exocœton, quòd ex-

tra mare in arido cubet. Cùm enim est tranquilla, & temperata tempestas, is tum in siccum vndarum impetu prouectus, ad saxa sese exponit, ibique libenter & quietè altum somnum capit. Cùm autem aliis animalibus omnibus tanquam fœdere deuinctus est, pacémque habet, non similiter cum incolis maris auibus pace coniungitur, sed & eas perhorret, ac si earum quæpiam comparuerit, sese versat, & tandiu saltatorio quodam facto tripudio saltat, dum de saxo in vndam desiliens, salutem adeptus fuerit. Cum autem mare & terram amicam habeat, ipsum idcircò Adonin, quemadmodum mea fert opinio, ij appellarunt, qui huiusmodi nomen ei imposuerunt: quòd Adonidis, qui Cinyræ regis filius fuit, vitam inspexerunt: eum sanè duabus in amore deabus fuisse, alteri marinæ, alteri terrestri, fabulantur. Æl. lib. 9. cap. 36.

Apodosis.

Imago est hominis mansueti, & lenissimis moribus præditi, quem omnes ob innnocentiam, & morum suauitatem diligunt, nisi fortè quibusdam improbis, litigiosis, rapacibus sit inuisus. Lubet hic admirabile mansuetudinis exemplum in Henrico Imperatore subiicere, quem meritò propter admirabilem morum lenitatem cum Adonide comparârit. Contigit, inquit Glaber, vt Abbas cuiusdam monasterij, honestæ possessionis equum offerret Imperatori: fuerat autem ignorante Abbate militi clam sublatus, & eidem Abbati pretio venundatus. Imperator donum comiter susciпiēs, suimet vectioni iumentum mancipauit. Cúmque eidem equo insidens, iter ageret, occurrit miles, à quo subreptus fuerat. Hic impudenter aggrediens Imperatorem. Tu Rex (inquit) qui censuræ debes te-

nere totius iustitiam, equum modo fraudulenter abreptum cerneris possidere: Cui Rex, si tuus est equus, vt ais, accipe illum cum sessore, & educ tecum quousque tibi fiat satis. Hic miles hærere, putans se illudi. At Rex compulit eum vt manu iniecta duceret vtrumque in suum dominium. Glaber apud Baron.

O mite inuicti Principis ingenium!

X. ALPHESTÆ, ΑΛΦΗΣΤΑΙ.

Societas duorum.

ALPHESTÆ pisces sunt coloris magna ex parte lutei, quibusdam in partibus purpurei. Eos fama est capi binos semper, sic vt ad caudam alter sequi videatur alterum. Athen. lib. 7. pag. 281.

APODOSIS.

Εἷς ἀνὴρ, οὐδεὶς ἀνήρ. *Vnus vir, nullus vir.* Nam vt ait Euripides in Heraclidis. μιᾶς χειρὸς ἀσθενὴς μάχη, id est, *vnius manus inualida pugna est.* Duarum robur & valentius & alacrius. Alias Alphestæ symbola sunt incontinentiæ: ἀπὸ τοῦ ὦν κατὰ τὸν πυγὸν διατρώ τὸν ἢ πεσὸν ἀκολουθεῖν, ἢ ἀρχαίων τοὺς ἀκρατεῖς, ἢ καταφέρεσθαι ἐπὶ καλοῦσιν. Athen. ibid.

XI. ALPHORA.

Resurrectionis typus.

ALPHORA primùm vermis, postea in piscem transit, rursum si tabe aliqua consumatur, is piscis extra aquam se recipit, & collapsa omni carne ad caput vsque & oculos, si in aquam remittatur, corpus, quod fuerat absumptum, carne rursus vestitur, velut renouatum, imò potius renatum. Mirum hoc restauratum corpus longè viuacius esse, quàm si incorruptum semper fuisset. Accedit illi longæuitas,

cùm anteà breuissimæ esset vitæ. Albertus Magnus de Animal. lib. 24. in Alphora.

APODOSIS.

Quid aptius in corporis resurrectionem dici potest? qua non modo corpora resurgent, sed pulchriora, & omni ex parte beatiora resurgent. *Nulla erit deformitas, quam facit incongruentia partium: vbi & quæ praua sunt, corrigentur, & quod minus est, quàm decet, vnde creator nouit, inde supplebitur: & quod plus est, quam decet, materiæ integritate seruata, detrahetur. Coloris verò suauitas quanta erit, vbi iusti fulgebunt, sicut sol in regno patris sui*, Augustin. in Enchiridio ad Laurentium.

XII. ANGVILLA PADI.

Vana gloria capti.

IN Eridano anguillæ maximæ, & omnium pinguissimæ nascuntur, capiunturque hoc modo. Piscator ad sinuosum locum, vbi latius confluens dilatatur, vel in saxa ex aqua eminente, vel in arbore radicitus extirpata sedens, perpinguis intestini ouilli recentis tres aut quatuor cubitos longi, alterum caput in aquam deiicit, quod aquæ vorticibus agitatum volutatur: idemque illius alterum extremum manibus tenet, in quod quid em ipsum arundinis frustum perinde longum atque gladij capulus insertum est. Neque verò diu Anguillas esca latet, gaudent enim hoc intestino, & continuò earum prima quæque fame stimulata hiante ore atque imminenti hamatos, ac vncinatos dentes in idipsum intestinum defigit, atque hoc idem crebra insultatione detrahere conatur. At piscator Anguillam intelligens ex fluctuatione ad intestinum adhærescere, arundinem, ad quam alligatum est intestinum ori suo admouet, & quoad potest, intestinum inflat: quod quidem

ipsum defluente hominis aspiratione & impletur, & penitus intumescit, & ventus in Anguillam illapsus illius fauces implet, atque anhelitum eatenus obstruit, vt ea non queat neque respirare, neque infixos dentes detrahere, quare suffocatur, & flatu capta venit in piscatoris manus. Ælian. cap. 8. lib. 14. de Animal.

Tanti constat ventus.

APODOSIS.

Vt Anguillæ flatu, sic vanæ gloriæ vento & rumusculis superbi capiuntur.

XIII. ANGVILLARVM PISCATORES.

Tumultus amatores

ANGVILLA hyemem in exigua aqua non tolerant, nec in turbida : ideò circa vergilias maximè capiuntur fulminibus, tùm præcipuè turbidis. Plin. lib. 9. cap. 21.

APODOSIS.

Mali ciues turbidis rebus delectantur in quibus prædantur facilius. Aristophanes in Equitibus.

Οπερ γὰρ οἱ πὰς ἐγχέλεις θηρώμενοι πέπονθας,
Ὁταν μὲν ἡ λίμνη κατασῇ, λαμβάνειν οὐδὲν,
Ἐὰν δ' ἄνω τε καὶ κάτω τὸν βόρβορον κυκῶσιν,
Αἴρουσι· καὶ σὺ λαμβάνεις ἰὼ πόλιν ταράττων.
Namque accidit tibi quod Anguillas qui aucupantur,
Vbi quieta stat palus, nil piscium capiunt:
Contra si seorsum, & deorsum lutum mouerint,
Capiunt. Ita ipse capis vbi rempub. inquietas.

Suidas quoque dixit: Ἐγχέλεις θηρώμενοι τὸν βόρβορον ἀναταράξαντες τῆς θήρας τυγχάνουσι.

XIV. Angvillæ sobrietas.

Helluones nocturni, ieiunij que simulatores.

Affirmant qui Anguillas alunt, eas noctu voraces esse, interdiu verò in cœno pigras, & immotas iacere. Athen. lib. 7.

Apodosis.

Cadit in simulatores sobrietatis, qui furtim tamen helluantur; vel in popinones nocturnos, qui interdiu dormiunt: hos Hegesander νυκτιλάδρωσφάγους eleganti verbo appellauit.

XV. Anthias sacer piscis.

Christi præsentia.

Anthias piscis quemcumque locum in mari incolit, is & belluarum est expers, & ab vrinatoribus tutus, itaque eiusdem fiduciâ confirmati pisces audacter fœtificant, & pariunt. Delphini ipsi eius præsentiâ exhilarati, tripudiant. Ælian. lib. 8. cap. 28.

Apodosis.

Christus sacer est piscis, cuius præsentiâ nos ab omni dæmonum vitiorúmque immanitate tutos reddit, & huius mortalis vitæ sedatis tempestatibus aurea serenitatem diffundit, vbi ille diluxit agitatæ mentis permotiones conticescunt.

Nec truculus fluuiis idem sonus, occidit horror
Æquoris, & terris maria acclinata quiescunt.

XVI. Anthiæ et Scari societas.

Mutuum auxilium.

Vt homines fidi & commilitones veri, perinde pisces inter se vlciscuntur, quos Anthias venationis maritimæ periti nominare solent, sunt

antem pelagij: ex his quilibet cùm nouerit conuictorem socium captum esse, celerrimè adnare festinat, ac dorsi sui nixu ad eum adhæresçit. incursu impulsuque pro viribus prohibens captiuum abduci. Scari etiam gregales suos optimè vindicant, ac adeuntes funem dentibus conficere conantur, vt ex hostibus seruent captum, & sæpe funem concidentes, eum liberauerũt, neque ob id petunt redemptionis præmia: sæpe verò non assequuntur socij liberationem, tametsi id quod suum erat, promptissimè præstiterunt. Iam verò in nassam cùm inciderit Scarus, dicunt eum posteriorem partem suam de nassa eiicere, reliquos verò, qui non sunt capti, circumnatantes eum morsu corripere, & foras socium proferre. Si verò in caput exierit, ipsorum quispiam qui foris est caudam ei porrigit, ille comprehensa cauda sequitur: hæc illi quidem faciunt, more hominum, qui tametsi libros de amicitia non didicerunt, tamen à natura hauserunt leges amicitiæ. Ælian. lib. 1. cap. 4.

APODOSIS.

Indigni hominum societate, qui homines non iuuant.

Ἀνὴρ μὲν ἀνδρὶ καὶ πόλις σώζει πόλιν,
Χεὶρ χεῖρα νίπτει, δάκτυλος δὲ δάκτυλον.

XVII. AROTANVS.

Furto & iniuria abstinendum.

AROTANVS piscis, quem gignit Arotan fluuius Zeilam, astu sese capi permittit, verum capiẽs mox ipse febri arripitur, nec desinit morbus, donec piscis dimittatur. Nicol. Corint. in fin.

APODOSIS.

Fures vbi primùm rem alienam attrectarunt & verterunt in suam, cruciabili peccati morbo corri-

piuntur, à quo liberari non possunt, nisi prius aliena, quæ vsurparunt, legitimis possessoribus restituant. D. Augustinus in sermone de decem plagis: *Nemo habet iniustum lucrum sine iusto damno, verbi gratia, qui furatur, acquirit vestem, sed perdit fidem. Ibi lucrum, ibi damnum: lucrum in arca, damnum in conscientia.*

XVIII. Asellvs marinvs.

Gula.

Asellvs marinus cor habet in ventriculo. Ælian. lib. 5. de Anim. cap. 20. ὅτος θαλάττιος ἐν τῷ γαστρὶ τὴν καρδίαν ἔλαχεν ἔχειν.

Apodosis.

Helluones omnes egregiè designat, qui asinina sunt ignauia, & cor habent in ventriculo, quòd omnis eorum cogitatio sit de ventre aut gula.

Esca ventri est, venter escis,
Deus autem & hunc, & hanc destruet.

Hæc est interpretatio Clementis Alexandrini Pædagogi lib. 2. vbi de Helluone ait, τὸν γὰρ ἐλλιμοτρόφῳ τῇ κοιλίᾳ τῷ ἰχθύι τῷ κολυμβῶ ὄνῳ τὰ μάλιστα ἐικῶς, ὃν δή φησιν Ἀριστοτέλης μόνον τῶν ἄλλων ζώων ἐν τῇ γαστρὶ τὴν καρδίαν ἔχειν.

XIX. Asilvs Thynnorvm vexator in tranqvillo mari.

Felicitatis spinæ.

Asilvs piscis araneæ magnitudine cæterorum piscium vexator, maximè Thynni & Xiphiæ, Οἱ δὲ θύννοι καὶ ξιφίαι οἱ σφᾶς περὶ κυνὸς ἐπιτολὰς· ἔχουσι γὰρ ἀμφοτέροι πλοκαῖτα περὶ τὰ περύγια οἷον σκωλήκιον τὸ καλούμενον οἶστρον· ὅμοιον μὲν σκορπίῳ, μέγεθος δὲ ἴσον ἀράχνῃ. ποιοῦσι δὲ ταῦτα πόνον τοιοῦτον, ὥστε ἐξάλλεσθαι ἐνίοτε καὶ ἔλαφον τὸν ξιφίαν

τὸν ξιφίαν τὸ δελφῖνος· Διὸ καὶ τοῖς πλοίοις πολλάκις ἐμπίπτουσι. Id autem fit etiam post Caniculæ exortum flantibus Etesiis.

APODOSIS.

Thynnus asilos in tranquillo, & omnis felicitas humanarum rerum suas experitur spinas.

Splendet sæpè, at eadem nimbis interdum nigret. Accius in Bacchis.

XX. ASTOIZ.

Religio & solitudinis amor.

ASTOIZ piscis in mari degens, & vt reliqua animantia vescens, cum senuerit, mutata forma, sumpta terrestri migrat in perpetuum à mari, terrestréque factum animal incolit terram, vescitur terrestribus noménque aliud accipit: nam cùm piscis esset, Abides dicebatur. Iam factum terrestre animal nuncupatur Astoiz. Albert. lib. 24. in Astoiz.

APODOSIS.

Senex qui ex negotiosæ & turbulentæ vitæ fluctu ad portum solitudinis appellit. Talis fuit ille Similis, cuius Dion meminit in Hadriano, qui, cùm à reip. honoribus dimissus in agrum, illic septem annos quod fuit reliquum vitæ, in otio & quiete egisset, moriens sepulchro inscribi iussit. *Similis hic iacet, cuius ætas quidem multorum annorum fuit, septem autem duntaxat annis vixit.*

XXI. ATTILVS A CLVPEA.

Paruus hostis non contemnendus.

ATTILVS in Pado inertia pingueſcens ad mille aliquando libras catenato captus hamo, nec nisi boum iugis exactus. Atqui hunc minimus appellatus Clupea venam quandam eius in faucibus mira cupidine appetens morsu exanimat. Plin. lib. 9. & 15.

APODOSIS.

Nullius vires contemnendæ, quippe *habet & pilus vmbram suam.* Pub. Syrus. & quæ parua initio putantur late manant incrementis.

Nascitur exiguus, sed opes acquirit eundo,
Quaque venit multas accipit amnis aquas.
Quem Taurum metuis vitulum mulcere solebas,
Sub qua nunc recubas arbore, virga fuit.

Ouidius.

XXII. AVRATA PISCIS.

Dives meticulosus.

AVRATA omnium piscium timidissimus est, ὁ χρύσοφρυς ἄρα ἰχθύων ἁπάντων δειλότατος. Nam sub Arcturi tempus, cum maris accessus & recessus maximè fiunt, & eo altius exaggerata arena ad littus relinquitur, vt naues sæpe ex omnibus aquis nudæ in terrâ relinquuntur. Tum piscatores, postquam populorum arborum ramos frondibus conuestitos paxillorum modo in mucronem acutos in arenam defixere, discedunt: post autem rursus accedens mare secum imbellem Auratarum multitudinem attrahit. Quæ vbi æstus reciprocauit & recessit, in exigua aqua concauis locis retenta relinquuntur, & verò ramorum metu quiescunt. Adeò nimirum ramos vento agitatos exhorrent, vt ne loco quidem se commouere audeant. Quamobrem primo cuique magnum numerum meticulosorum piscium capere & ferire licet: Neque modò ab vsu piscandi instructi, sed etiam totius piscationis rudes, atque adeò pueri & fœminæ capere possunt. Ælian. lib. 13. cap. vlt.

APODOSIS.

An ideo metuit, quod aurum secum portet? aureo colore subrutila.

Sic timet insidias qui se scit ferre viator,
Quod timeat, tutum carpit inanis iter. contra paupertas. ἄσυλον χρῆμα

XXIII. Balæna cvm mvscvlo.

Rationis ductus.

Balæna, non modo est immani corporis vastitate, sed obrutis etiam plerumque graui superciliorum pondere oculis caligat, nesciens quò iter tendere debeat. Tum magna Dei prouidentia musculum piscem, qui Balænæ oculus dicitur, sibi adhibet viæ comitem, is prænatat, iter dirigit, & infestantia magnitudinem vada demonstrat. Plin. lib. 9. cap. vlt.

Apodosis.

Cupiditas immanis & cœca bellua, rationis & mentis oculo per huius vitæ salebras dirigenda. Φύσει μὲν γὰρ δυσκαλίνωτον ἕρπεζις. vt ait Plutarch. apud Stob. serm. 60. lib. 8. Ratio autem & prudentia est instar illius musculi quæ ideò rectè ὄμμα τῆς ψυχῆς dicitur ab Aristotele.

XXIV. Callionymvs.

Iracundus.

Callionymo pisci, ait Aristoteles, in dextra iecoris fibra fel situm est, proportione corporis maximè omnium copiosum: iecur autem ad lævum latus collocatum: ex quo symbolum est iracundiæ. Menander in Messenia. πῆμα ἔχειν χολὴ σε καλλιωνύμου πολέως. Et Anaxippus in Epidicazomeno, Ἐὰν με κινῇς κἀποήσῃς τὴν χολὴν ἅπασαν ὥσπερ καλλιωνύμου ζέσαι.

Apodosis.

Difficili bile tumet iecur.

XXV. CANCER.

Prudentia.

IN vtraque Nili ripa aſpides latibulis ſe tegunt,& tanquam ædes ſuas homines,ſic hoc flumen omni alio tempore iucundè & ſuauiter accolunt. Cùm autem in agros per æſtatem Nilus redundaturus eſt, tum triginta circiter ante diebus, aquarum copia & Eteſiis ventis impulſæ promotæque, longius à fluuio in loca eminentiora vna cum fœtibus ſuis demigrant:quod quidem munus à natura acceperunt,tãti vt fluminis, tamque operoſi quotannis acceſſionem non modo non ignorent, ſed ab eius etiam damno cauere ſciant. Teſtudines etiam,& Cancri, & Crocodili in loca Nilo inacceſſa id temporis oua transferunt. Vnde ij qui oua eorum offendunt,quantum & quatenus Nili rura irrigaturi incrementum ſit futurum facilè colligunt. Ælian. lib.5. cap.52.

APODOSIS.

Cancri & Crocodili prudentes ſignificant, qui futura multo antequam veniant animo præſagiunt, & ſe ab omni periculo remotos tuentur.

Qui ſua metitur pondera ferre poteſt. Martial. Epigr. 62.

XXVI. CAPITO PISCIS.

Innocentia.

CAPITO de piſcium genere eſt,qui in paludibus degunt,continentiſſimus ac in victu temperantiſſimus eſſe creditur. Etenim nullam animantem inuadit, ſed cum omnibus pacem ſeruare ſolet. Si verò in quempiam iacentem inciderit, hunc in ſuum prandium conuertit,non priùs tamen attingit, quam cauda mouerit. Si immobilis ſit hunc prædam

sibi facit, si verò moueatur, eo intacto discedit. Ælian. lib. 1. de Animal. cap. III.

APODOSIS.

Vel Capito symbolum est innocentiæ cum se potius iejunum malit, quàm alieno periculo viuere: vel timidos hostes, & inimicos significat, qui thrasones agunt, in mortuos ad prædam expediti; at si quis vim vi tantisper repellat, illicò diffugiunt tàm timidi in periculis, quàm in victoria insolentes, vt de iis dici possit, quod habet Ælian. Ἀτρεμοῦντος μὲν ἔχει ἢ ἄγειν, κινυθέντος δ' αὐτεχώρησε.

XXVII. CEPVS. ΟΚΗΠΟΣ.

Elegans.

TERRENVM quoddam animal Pythagoras scribit in libro de mari rubro, circa idem mare procreari, & Cepum, hoc est, hortum, appositè id circò nominari, quòd tanquam hortus variis coloribus distinguatur. Cùm est confirmata ætate, pari magnitudine est cum Eretriensibus canibus. Iam porrò huius colorum varietatem, sicut ille scribit, animus nobis est explicare. Eius caput, & dorsum, & spina ad caudam vsque valde igneo colore sunt: tùm aurei quidam pili disseminati spectantur: facies alba ad genas vsque inde ad collum aureæ vittæ pertinent. Collum & pectoris inferiores partes, & anteriores pedes omninò albi. Mammæ duæ manum implentes cæruleo colore visuntur: venter candidus, pedes posteriores nigri sunt. Ælian. lib 17. cap. 8. τὰ μὲν δὴ (inquit) περὶ τὸν κεφαλὴν αὐτῷ, καὶ τὸν νῶτον, καὶ τὴν ῥάχιν εἰς τὴν οὐρὰν τελευτῶντα, ἀκριβῶς πυρσοειδῆ θεάσαιο δ' ἂν καὶ τρίχας χρυσοειδεῖς τινας διεσπαρμένας. λευκὸν δὲ τὸ περὶ τὸν ὦτα, μέχρι τῶν παρειῶν αὐτῶν. Εὐτυδεῖ γε μὴν ταινίαι χρυσοειδεῖς κατήκουσιν εἰς τὸ λεῖον. ταῦτα δὲ τὰ σήματα μέχρι τῶν

κάτω δὲ οἱ πόδες καὶ οἱ μηδικοὶ, λευκωδέζ πάντα· μαζοὶ δὲ χειροπληθεῖς δύο κυανοῖ. χαίρει δὲ λευκῇ, πόδες δὲ οἱ κάτωθεν μέλανες εἰσι.

APODOSIS.

Cepus typus est elegantis vario gemmarum vestiúmque cultu collucentis, cætera muti. sic apud Auianum:

Distinctus maculis, & pulchro pectore Pardus
Inter consimiles ibat in arua feras.
Et quod nulla graues variarent terga leones,
Protinus his miserum credidit esse genus.
Cætera sordenti damnans animalia vultu,
Solus in exemplum nobilitatis erat:
Hoc arguta nouo gaudentem Vulpis amictu
Corripit, & vanas approbat esse notas.
Vade, ait, & picta nimium confide inuentæ,
Dum mihi consilium pulchrius esse queat.
Miremúrque magis quos munera mentis adornant,
Quàm qui corporeis enituere bonis.

Fabula 40.

XXVIII. CITHAROEDVS PISCIS.

Scientia simulata.

IN mari rubro piscis procreatur, cuius corpus ita figuratum est, vt similitudinem lingulacæ eius latitudo gerere feratur. Squammæ non magnam tangenti asperitatem habent. Cùm sub aureo est colore tùm lineis à summo capitis vertice ad extremam caudam, nigris sic distinguitur, vt eas citharæ fidiculas cõtentas esse dicas, vnde is citharœdus appellatur: os ei pessum it & subsidet, idémque nigerrimum est, cingulóque croceo circumligatur, vertex varietate distinguitur, fulgore aureo, & nigris quibusdam lineis, pinnas aureas habet, rufo colore multipliciter variatur, cauda est nigra, præter extrema: ea enim

candidissimo colore aspergunturs. Alij item Citharœdi picti nasci dicuntur, toto corpore purpurei, certis interuallis aureolas lineas possidentes. Eorum verò caput cingulis violaceis illustratur, vno quod est ante oculos ad branchias pertinente: altero secundum oculos, vsque ad medium caput excurrente: alio autem tanquam monili sic collum circumplicante. Ælian. lib. 11. cap. 23. Sic Faber piscis qui Gallus marinus & Ζεὺς & Christopharus nominatur, omnia instrumenta fabrilia dicitur in seipso gestare. Vide Gesnerum in Fabro. Faber piscis.

APODOSIS.

Torquetur in vanos simulatores, qui specie duntaxat aut boni sunt aut docti. Citharœdus enim fert citharam, nunquam canit. Vide Martial. epigr.

Emptis quod libris tibi bibliotheca referta est,
Doctum, & Grammaticum te Philomuse putas?

Iniquum est πεπαιδεῦσθαι δοκεῖν ἄγονον καὶ ἀργὸν, καὶ ἀκάρπως διώκειν σοφίαν ἀπερίγραπτον. Maximus Tyrius in libello de vita practica.

XXIX. CONCHÆ SENSVS.

Homo voluptuarius, & animalis.

CARENT conchæ visu, omniq; sensu alio quàm cibi, & periculi. Plin. lib. 9. cap. 30.

APODOSIS.

Tantus est stupor voluptuariorum, vt nihil nisi de fuga austerioris vitæ, & hilarioribus epulis cogitent, ad honesta quæque & surdi, & cæci. Nam vt plurimum.

Παχεῖα γαστὴρ λεπτὸν οὐ φέρει νόον.

XXX. CORDYLVS.

Vita actiua & contemplatiua.

CORDYLVS piscis in terra pariter & aqua degit: solet igitur ex alto quasi ex vmbraculis

prodire in solem: in quo periculum est ne radiis ambustus, extabescat, antequam remeet in mare. Athen. lib. 7.

Apodosis.

Cauere sibi debent prudentes religiosi, ne cùm ex cœnobiis, quasi ad solem prodeunt hominum salutem pro virili adiuturi, ipsi periclitentur, & sæcularis amoris labe illiti intereant: sed diu in otio meditentur, quomodo se salutaribus remediis aduersus pericula muniant: ita fiet quod ait Poëta,

Maior post otia Virtus.

XXXI. Crocodilvs ibidis penna retardatvs.

Hæreticus egregij alicuius hominis scriptis coërcitus.

Compertvm est Crocodilum improbissimum animal, si penna Ibidis defricetur, adeò obtorpescere & debilitari, vt immobilis reddatur, omnémque pristinæ rapacitatis violentiam obliuiscatur, Horus Niliacus lib. 2. 77.

Apodosis.

Cadit omnino in furiosum hæreticum, aut virulentum calumniatorem quem eruditi, & grauis hominis calamus restrinxerit. Talis Pelagium Augustinus, talis Iouinianum Hieronymus, talis pestiferum Arium πάνπαθλος Athanasius, tales Caluinum & Lutherum innumeri doctores Catholici verbo Dei fregerunt.

Sidereo clypeo, & cœlestibus armis.

XXXII. Crocodilvs ad palmam religatvs.

Crucis victoria.

AVGVSTVS ille Cæsar Ægypto pacata Crocodilum animal horribile ad palmam arborē catena religatum in nummis cudi voluit. Videtur & hodie nummus cum inscriptione. *Nemo antea religauit.*

Apodosis.

Christus Dominus Ægyptum, hoc est mundum vicit, & exitialem generis nostri Alastorem depressit crucis arbore cōstrictum. Augustinus sermo. cxxxvii. de tempore. tunc etenim Dominus noster Iesus Christus illum tenebrarum mortis principem colligauit, legiones illius perturbauit, portarum inferni ferreos vectes confregit, omnes iustos qui originali peccato adstricti tenebantur, absoluit in libertatem pristinam reuocauit, & peccatorum tenebris obcœcatos splēdida luce perfudit. Aliud exemplum affert S. Isidorus. Enydros inquit serpens siue Ichneumon in Crocodili viscera illapsus eoque peremptо saluus exiliens, typus est resurrectionis Christi.

XXXIII. Crocodili Catvlvs.

Indoles improba.

CROCODILI cum ex sese pepererunt, hoc experimento legitimum à spurio internoscunt, vt si quid catulus simulatque excluſus est, rapuerit, in reliquum tempus in Crocodilini generis numero locoque à parentibus ducatur: sin ignauia eum ipsum retardauerit, ad comprehendendam alicundè muscam, aut lumbricum, aliamve bestiolam,

aut lacertulam, eum parens tanquam à se degenerantem, nihilque ad se pertinentem lacerat. atque videntur vt ad Solis radios Aquilæ suorum ingenuitatem experiuntur, sic celeri alacritate prædam capiendi Crocodili: vtrique scilicet non temerario suos affectu, sed ratione amantes. Æl. lib. IX. c. III.

APODOSIS.

Crocodilus suos agnoscit ex rapina, haud dissimiliter parentes improbi germanam sobolem ex vitiorum suorum imagine. Oedipus apud Senecam tales esse filios gloriatur.

Ego sum? meorum exempla facinorum appetunt,
Me nunc sequuntur, laudo & agnosco libens,
Exhortor aliquid vt patre hoc dignum gerant.
Agite ô propago clara generosam indolem
Probate facti, gloriam ac laudes meas
Superate.

XXXIV. CROCODILVS AD SVEM.

Voluptatis illecebra delinitus.

CROCODILVS capitur obiecto suis tergo, quod deuoret, & grunniente porcello, ad cuius vocem accedit, tum primum ingesto oculis luto cecatur, exin facilè debellatur. Herod. lib. II.

APODOSIS.

Typus est voluptatis, de qua S. Paulinus carmine ad Cytherium.

Blandis dolosa retibus,
Si lege mentis ista lex sit fortior,
In iura peccati trahet.
Male suada verbis, fraudis arte dulcibus,
Animum virilem effœminat.
Excæcat oculos mentis, & radit caput
Spolians & exarmans fidem.

XXXV. Cytharvs.

Charitas.

Cytharvs piscis habere dicitur καρδίαν λευκὴν καὶ πλατεῖαν, cor latum, & album. Athen. lib. 7. pag. 305.

Apodosis.

Syncerus Dei amor nullis sordidi animi angustiis restrictus, sed latè in hominum vtilitates diffusus, de quo si amplitudinem respicias merito illud Poëtæ dici possit,

Cor mundi instar habens.

XXXVI. Delphinvs.

Princeps mansuetus.

Delphinvs solus inter pisces caret felle, Athenæ. Dipnosoph. lib. VIII. ex Aristotele.

Apodosis.

Mansuetudo principum est propria. Seneca lib. 1. de Clementia: Nullum clementia ex omnibus magis quam regem & principem decet. Salust. præclarè dixit, Qui benignitate, & clementia imperium temperauere, his candida & læta omnia fuisse: etiam hostes æquiores, quàm alijs ciues.

XXXVII. Delphinvs anchoræ implicatvs.

Festinandum lente.

Delphinvs anchorę implicatus Augusto, & Tito Imperatoribus pro insigni fuit, quod superiori sæculo Aldus Manutius suis libris præfixit. habuit autem Vlysses pro familiari signo Delphinum, vnde Δελφινόσημος appellatur à Lycophrone. Δελφινόσημος, κλωὴ φοινίκης ἔχων.

APODOSIS.

Hoc signo demonstratur lenta festinatio & modus in rebus, quæ res omnium solet esse saluberrima. Δευτέρα φρονήσις σοφώτερα.

Minus pigrasse quàm properasse est nefas. Accius in Chrysippo.

XXXVIII. DELPHINES CŒRANI.

Gratus animus morte fortior.

CŒRANVS quispiam Delphines captiuos ad Byzantium pecunia redemit, & in mare liberos dimisit. Non excidit gratissimis piscibus beneficij memoria: hominem enim posteà cum nauis esset submersa, exceperunt, & placidè collocarunt in portu. Cum vero fato functus esset, & exequiarum pyra arderet in littore, frequentes exiluerunt è mari, nec nisi restincto rogo quasi officiosissimi amici discesserunt. Æl. lib. VIII, cap. III.

APODOSIS.

Beneficij memoria apud ingratos cito consenescit, eamdem apud gratos ne lethes quidem fluuius restinxerit. *Gratum hominem semper beneficium delectat, ingratum semel.* Senec. de Beneficiis.

XXXIX. DELPHINVS SEMPER MOVETVR.

Diligentia seu vigilantia.

DELPHINVM perpetuo motu præditum esse ferunt: nec quoad viuit (ne dormiens quidem) à motione conquiescit: Cum enim necesse habet dormire ex alto ad summam aquam elatus, vt totus videatur, dormit: non enim somni expers est, atque ita dormiens in profundum tandiu depellitur, quoad imam sedem maris contingat: ad quam postquam funditus delapsus est, terræ pulsu è somno excita-

tur, deinde ex alto emergit, ac repetito somno similiter atque prius ad maris fundum appulsus, expergiscitur, tum rursus eminet extra aquam. & hoc ipsum sæpe facit, eamque ob causam inter quietem & actionem agens, nunquam omnimo à motu quiescit. Ælian. lib. XI. cap. XXII.

APODOSIS.

Præclarum vigilantiæ exemplum maximè verò principibus, quos oportet. *Stantes mori. Vita ipsa vigilia est.* Hæc mens Hannibalis.

Pœnus vt ad somnos, vix totam cursibus actæ
Indulsit pubi noctem, vigil ille, nec vllam
Ad requiem facilis, credensque abscedere vitæ
Quod sopor eripiat tempus. Silius Italic. lib. XII.

XL. DELPHINI.

Amor parentum in sobolem.

DELPHINI teneros catulos ex aliqua causa consternatos rursus excipiunt, & ventre complectuntur. Basil. in Hexam. hom. 8.

APODOSIS.

Parentum φιλοστοργία in paruulis fouendis vel Christi amor, qui est noster ἰχθὺς ἐρὼς in pisciculos, quos fouet in visceribus suæ charitatis. Accedit quod teneræ soboli veteres Delphini tanta mansuetudine & cura adnatent vt pędagogi videantur iuuentuti propositi. Quod fusius describit Oppianus de piscatu lib. I. Id vero Christus facit, & nobis iter vitæ, matris indulgentissimo amore non modo complanat, sed præit, nostras in se sarcinas recipiens.

Ὡς δ' ὅτε Μαζοπόλων ἔργων ἄπο παῖδες ἴωσιν,
Ἀφρῶσοι δ' ἄρ' ἔπειθεν ὀπίσσοπτοι ἐγγὺς ἕπηται·
Ὣς ἅμα καὶ δελφῖνες ἑοῖς παίδεσσι τοκῆες
Ἕσπονται. vide Oppian. lib. I. de pisc. vers. 680.

XLI. Draco marinvs.

Indocilitas.

Draco marinus si manu dextra attrahatur, violenter enititur, siniſtram si iniicias cedit & cadit. Ælian. lib. v. cap. xxxvii.

Apodosis.

Multi æqua ratione regi nolunt ſed vijs obliquis trahi, nihil ab ijs obtineri poteſt quod non violentis rationibus extorqueatur.

Nolo traſcaris liberè ſi dixero,
Dijs eſt iratis natus, qui eſt ſimilis tibi, Phædrus.

XLII. Thynnvs.

Prudentia.

Thynnvm Ariſtoteles tradit in pontum nauigantem dextrum littus radere, exireque læuo, quod oculo dextro plus cernat, hebete ſiniſtro. Athen. lib. 7. pag. 301.

Apodosis.

Thynnus prudens, & conſideratus homo; dextrum littus, amica ſecuritas? oculus dexter, recta cognitio, ſeu ratio: Senec. 2. de benefic. 18. *Duce ratione per totam vitam eundum eſt, minima, maximaque ex eius conſilio gerenda ſunt.*

XLIII. Echinvs Laconis.

Mala toleranda ſunt cum emendari non poſſunt.

Demetrivs Scepſius lib. xxvi. Troiani apparatus, ſcribit, Laconem quendam ad epulas inuitatum, Echinis marinis illatis menſæ, vnum arripuiſſe, ignarus quiſnam vſus foret eius cibi, atque adeo non obſeruantem, quomodo cæteri conuiuæ illo veſcerentur. In os igitur coniectum ſimul cum

testa, dum frangere cum stridore conaretur, esu offensum, nec intelligentē quis asperitatis esset renixus, dixisse: O scelestum edulium, neque te iam mollitum abijciam, neque posteà sumam vnquam: ὦ φάγμα μαφὸν! ὅτι μήτω σε ἀφίω μαλακιδεὶς, ὅτ' αὖδις ἐπ λάξομι. Athen. lib. III.

APODOSIS.

Tolerantur aliquando mala postquam semel admissa sunt, quòd maiori fortasse incommodo expellerentur.

Patiere quod datur, quando optata non dabunt. Cæcilius.

XLIV. ECHINVS MARINVS.

Fides & Prudentia.

ECHINI marini futuræ tempestatis pręscij, lapillis in tergum coniectis se operiunt, & arena saburrant, ne fluctibus obortis, ob leuitatem allidantur ad littora. D. Ambros. in Hexamero.

APODOSIS.

Prudentiæ & grauitatis typus, vel certè fidei, quæ nos roborat & confirmat, ne quid in opinionū salo fluctuemus. Simile quod dictum alibi de sepiis ad saxum adhærescentibus.

Traiecta syrthes, anchora iacta mihi est.

XLV. EXOCŒTVS.

Prospera aduersa turbata.

EXOCŒTVS piscis tranquillo mari ex alto emergit aurea tidentis cœli serenitate illectus: cum ecce ad apricum Solem quieto & nihil tale cogitanti Parendistæ aues insidiantur, & sæpius inuadunt. Athen. lib. VI. pag. CCCLII.

APODOSIS.

Tales sunt res, spesque humanæ, nobis cum serenum esse putamus, repentini malorum turbines ingruunt. Cic. 1. de Orat. *Qui locus quietis & tranquillitatis plenus esse videbatur, in eo maxime molestiarum & turbinum tempestates extiterunt:*

Nemo confidat nimium secundis. Senec. in Thyeste.

Fortunæ male fidatur. Minutius in Octauio.

Nota est in hoc argumento Solis viatorem spoliantis fabula, quod Boreas frustra tentarat.

Sol viatorem spoliat. Auianus rabul. 4.

Protinus impulsus ventis circumtonat æther,
Et gelidus nimias depulit imber aquas:
Ille magis duplicem latera circumdat amictum,
Turbida summotos quo trahit aura sinus.
Sed tenues radios paulatim crescere Phœbus
Iusserat vt nimio surgeret igne iubar:
Donec lassa volens requiescere membra viator,
Depositis fessus veste sederet humi.

XLVI. FASTEN PISCIS.

Bonitas & mansuetudo.

FASTEN piscis est in cuius ore marina aqua salsaque mox fit dulcis. Vincent. Hist. lib. 18. cap. 54.

APODOSIS.

Bonum & mansuetum ingenium amara quæque sua dulcedine temperat. Plautus, *Optimum est ærumnæ condimentum æquus animus.* Rectè id ipsum Christo accommodabitur, quippe piscis est ille à Sybillis prædictus, qui semel haustas vitæ nostræ acerbitates nobis miti quadam suauitate decoxit, quo in posterum nobis omnia faciliora leuioraque viderentur: Memini ita accommodatam parabolam à viro nostræ Societatis pererudito.

XLVII.

XLVII. GLAVCVS PISCIS.

Amor parentum in sobolem.

GLAVCVS piscis pater factus, quos sustulit ex coniuge diligentissimè cauet, ne insidiis petantur, neve pernicies vlla eis inferatur. Itaque donec lætiae sine timore natant, tandiu ille custodire non intermittit: nunc à tergo cum eis natans, nunc vero non à tergo, sed adnatat modò ad vnum eorum latus, modò ad alterum. Si quis vero ex paruulis timere cœperit, ille timore cognito, ore hiante, paruulum excipit: deinde timore præterito, quem deuorauerat, reuomit qualem acceperat. ille rursus natat. Ælian. lib. 1. de Animal. cap. xvi. Similiter fœtus caniculæ marinæ metu in vterum matris ingrediuntur & regrediuntur. Ælian. lib. 1. c. xvi.

APODOSIS.

Hac icone significatur amor & sollicitudo parentum in teneram prolem; vel certe Dei in homines pluſquam materna φιλοστοργία, quos in aduersis tegit, in prosperis glorioſos ostentat.

Sic glaucus altam piscis arans Thetin,
Dum nigra Ventis æquora sæuiunt:
Prolem sub aluum vix regressam
Visceribus fouet inquietis.
At cum Fauonij blandæ animæ volant,
Reponit auctæ pignora Tethyi:
Mox victor incedit superbum,
In catulis numerans triumphos.

XLVIII. LVCERNA PISCIS.

Apostoli.

SVBIT in summa maria piscis, ex argumento appellatus lucerna, linguaque ignea per os exerta,

tranquillis noctibus relucet. Plin. lib. IX. cap. XXVII.

APODOSIS.

Lucerna mundi beati Apostoli, qui terrarum orbem sua luce collustrarunt, & linguis igneis præditi offusas rebus humanis tenebras dissiparunt, inter huius vitę turbines, & maria placidissimo fulgore collucentes.

Solemque nouum noua sidera portant.

XLIX. MELANVRI CAVTIO.

Securitati male creditur.

MELANVRI cum placidum, & quietum est mare, ad imam maris sedem in petris, aut algis quiescunt, tegumentoque proteguntur, quocunq; corpus occultari potest; contra cùm aduersa tempestas est & pisces alij in altum ex fluctuum impetu descendunt, hi tum fiducia implentur, simul & ad littus appropinquant, & ad petras adnatant. nescio enim quomodo prænoscunt quo die, nocteve cùm feritas maris, & immanitas efferuescit, tum à piscatoribus non adiri mare. Ælian. de Animal. lib. I. cap. XLI.

APODOSIS.

Sperat infestis, metuit secundis
Alteram sortem, bene præparatum
Pectus. Horat. Od. X. lib. II. carm.

L. MVLLVS GREGALIS.

Fruges consumere natus.

MVLLVS gregalis dentibus est serratis, totus punctis maculosus, carniuorus, post tertium partum sterilescit, vermiculis quibusdam in vtero genitis, qui conceptum fœtum absumunt. Athen. lib. VII. pag. CCCXXIV.

APODOSIS.

Monachi aut optimi sunt, qui proficiunt, aut pessimi qui degenerant. Serrati dentes, gula: puncta, maculæ vitiorum: sterilitas, virtutis post aliquot actus remissio: vermes, peccata occulta. D. Augustinus epist. CXXXVII. *Ex quo Deo seruire cœpi, quomodo difficile sum expertus meliores, quàm qui in monasterijs profecerunt: ita non sum expertus peiores, quàm qui in monasterijs ceciderunt. ad summum pulchrè monet: Nolite propter amurcam qua oculi nostri offenduntur, torcularia detestari, vnde apothecæ Dominicæ fructu olei luminosiori implentur.*

LI. MVRÆNA.

Ira lacessita.

MVRÆNA plaga vna per ferulam acceptatorpescens perstat: sin plures, ira incenditur, καὶ μύραινα ὑ πληγεῖσα ῥάβδῳ εἰσάπαξ, ἀσυχάζει· εἰ δ πλεονάκις, εἰς θυμὸν ἐκάπτεται.

AP. *Furor fit læsa sæpius patientia.*

LII. MVRENÆ ACETVM.

Seueritas nimia.

ACETI gustu Murenas in rabiem agi ferunt. Plin. lib. IX. cap. XXIII.

APODOSIS.

Multi seueritatis acrimonia efferantur, qui leuioribus clementiæ remedijs ad animi æquitatem, & moderationem possent reuocari, Claud. *peragit tranquilla potestas, Quod violenta nequit.* Procul ille Pescennij Nigri truculentus rigor, qui Palæstinis rogantibus vt ipsorum census leuaretur eo quod regio esset grauata, satis inclementer respondit: *vos terras vestras leuare vultis, ego etiam aërem vestrũ censere*

cuperem. Quo responso absque dubio miserorum mortalium animos in sui odium efferauit.

LIII. Mvræna Crassi.

Diues fatuus.

Pisces quoque cicures, & mansueti euadunt; & cùm appellantur, intelligunt, & è manu largientium cibos capiunt; vt anguilla sacra in Aretusa. Murena etiam Crassi Romani omnium prædicatione celebrata, sic in auribus, & gemmis distincto monili, tanquam sane eximia formæ pulchritudine puella ornabatur, & appellantis vocem Crassi agnoscebat, atque ad eum adnatabat: Cúmque quippiam ei porrigebat edendum, promptò, & parato animo accipiebat. hinc ille mortuam fleuit vberius, atque honore sepulturæ affecit. Et cum aliquándo Domitius in hunc dixisset, Stulte Crasse, Murænam fleuisti mortuam. Ad hæc respondens Crassus: Equidem, inquit, de bestiæ morte fleui: Tu vero nullos, ne ex trium quidem vxorum interitu, quas ad sepulturam dedisti, luctus percepisti. Ælian. lib. VIII. cap. IV.

Apodosis.

Murænæ sunt in auro atque argento, diuites fatui indocti. *In animo enim non in patrimonio diuitiæ.* Seneca epist. 106.

LIV. NERITES.

Amor mundi.

Nerites hominum simul, & deorum formosissimus, quo cum Venus etiam in mari se oblectarit, magno illum amore prosecuta. Cùm vero iam tempus fatale aduenisset, & Venerem, dijs cœlestibus, iussu patris, inscribi oporteret: audio eam

de mari exeuntem, Neritem quoque suas delicias secum abducere voluisse, illum verò recusasse, quod inter parentes, ac sorores viuere, quàm cœlo potiri mallet. Et cùm alas quoque, quandocumque voluisset, ad volandum sibi producere posset, hoc quoque munus à Venere (ni fallor) acceptum, aspernatus neglexit: Quamobrem indignata Iouis filia, illum in Cochleam eiusdem nominis conuertit: comitem vero, & ministrum illius loco cupidinem ipsum quoque iuuenem, & formosum sibi delegit, & alis quas Nerites habuerat eundem induit. Ælian. XIV. cap. XXVIII.

APODOSIS.

Digni sunt omnino qui Cochleæ fiant, quicumque terram cœlo anteferunt, & rerum humanarum desiderio inescati circumfluentes omni fœlicitate cœli delicias contemnunt,

O curuæ in terras animæ, & cœlestium inanes!

LV. ORCYNVS.

Salus damno leuiori empta.

ORCYNVS cetaceus piscis prouidens est, & natura non arte quæ sibi maximè conducant intelligit. Itaque cùm hamo transfixus fuerit, in maris altitudinem seipsum impellens ac deprimens, ad solum allidit: & hamum oris pulsatione expellere cupit. quod si id minus fieri queat ab hamo exceptum vulnus luculentius infert, dilatatque: atque exiliendo id quod sibi molestiam exhibet, expuit abijcitque. ἐυξύνῃ γοῦν τὸ βαῦμα ἢ ἐκπλύνει τὸ λυπῶν.

APODOSIS.

Orcynus symbolum est eorum qui vitam &

salutem redimunt leuioribus detrimentis, *pro toto bene pars deperditur*, & *ne peream, pereo.* iuxta id quod dixit Tertullianus ad Martyres. *Aliquid amittere vt maiora lucreris. Periculo euasisse per se præmium est.* Ignatius Diaconus.

LVI. OSTREA AD VNGVENTVM.

Voluptas capiens homines.

INDI piscatores alabastrum vnguenti effundunt, cuius suauitate capta Ostrea, inebriata ferreo stylo configuntur. Philost, lib. III. c. vlt. μεγίστας ὁ Ἰνδὸς τῷ ὀστρέῳ τὸ δέλεαρ αὐτῆς τὸ μύρον ποιεῖται, τὸ δ' αὐ ὀίγυται τε, καὶ μεθύει ἀπ' αὐτῆς, κέντρῳ τε διελαύνεται.

APODOSIS.

Quasi piscator est voluptas: vnguentum, deliciæ: Ostreum vero voluptuarius. Quis nescit vetus Platonis dictum, qui *Escam malorum voluptatem* appellat, quod ea videlicet capiantur homines, vt hamo pisces. Cic. de senect.

LVII. OSTREI SANIES IN MARGARITAM.

Martyrum Sanguis.

OSTREA stylo traiecta saniem emittunt, quæ excerpta laterculo concrescit in margaritam. Philost. lib. II. in vita Apoll. cap. vlt.

APODOSIS.

Mundus, veluti fretum est, pretiosum Ostreum, martyr; stylus piscatoris, gladius carnificis; sanies, sanguis: margaritæ, decora martyrum, & accepta pro Dei gloria vulnera. D. Chrysost. de Natiuitate II. Machabæorum: οἷαι μαργαρυγαὶ καὶ λαμπηδόνες ἐκ τῶν σωμάτων ἀναδιδόμεναι τούτων, αὐτὰς ἀποτυφλοῦσι τὸ διαι-

Φόλυ τὸ ἔφεις. Non margaritas modo, sed fulgores & coruscationes nominat ex ipsis emicantes corporibus quæ dæmonis oculos hebetant.

LVIII. Pagvrvs.

Prudentia.

Pagvrvs Cancri genus, qui tandiu se continet in antro, quamdiu vetere testa est exutus. At postquam noua denuò cœpit armari, hoc veluti præsidio confirmatus egreditur; & latebras quas verno tempore tantisper incoluerat, relinquit: & nouo indutus tergore, nouis aculeis rigescens, aduersarios contemnit, quos prius suis viribus diffisus declinabat. Vide Iunium in adagijs.

Apodosis.

Prudentes suas vires metiuntur, nec se bellorum aleæ committunt antequam bonis armaturæ præsidijs sint muniti. *μικρὸν ἔπι τῇ γενικῇ καμόν*. Gregor. Naz.

LIX. Pastinacæ Aculeus.

Calumnia.

Pastinacæ marinæ radius ab omni medicina inuictus existit, etenim primum vt pupugit statim interficit, quod quidem ipsius telum vel rei maritimæ peritissimi exhorrent. Neque enim alius quisquam, neque vulneratrix ipsa medicinam facere potest, hoc scilicet dono soli quondam à dijs hastæ Pelei concesso. Ælian. lib. 1. de Anim. cap. LVI.

Apodosis.

Virulentæ linguæ maledicus Pastinaca rectè significatur.

Φιλολαυδέστερος γλώσσης
βέλεμνα πῦρ. Anacreon.

LX. PASTINACÆ FATVM.

Saltatio exitialis.

PASTINACAS capiunt qui earum piscationis studiosi sunt, & desiderio non frustrantur, in hunc modum. saltant & canunt quàm possunt suauissimè, illæ vero tum auditu mulcentur, tum spectanda saltatione se oblectant, & adnatant propius At piscatores sensim, ac pedetentim recedunt. Ibi tùm dolus in miseras structus apparet, quæ saltatione & cantu allectatæ fuerant, retibus iam extensis inclusæ capiuntur. Æl. lib. 1. de anim. cap. xxxix. idem de paguris ait & Thrissis lib. vi. c. xxxi. & xxxii.

APODOSIS.

Tales improbi ridendo in exitium ruunt, & quod ait Satyricus.

Non vnquam reputant quanti sibi gaudia constent.
Iuuenal. Satyr. 6.

LXI. PAVONIS FLVVIATILIS CAVDA.

Finis bonus.

APVD Indos Pauones sunt pisces cauda aurea insignes. χρυσᾶ ὁ τὴν οὐρὰν. Philost. lib. 3. c. 1.

APODOSIS.

Bonus finis cauda est aurea. Eustatius ad Iliad. 4. χρυσῆν ἐπιτιθέναι κορώνην, auream imponere coronidem dici notat συμβολικῶς, in eos qui laudatum finem suis operibus imponunt.

LXII. PEDVNCVLVS

Parasiti.

PEDVNCVLVS piscis ignauus omníque arte & industria destitutus, Delphinum sectatur, & eius præda tanquam locuplete mensa pinguescit, Ælian. lib. 9. cap. 7.

APODOSIS.

Typus parasitorum, qui solent
Aliena viuere quadra.

LXIII. PHYSÆ IECVR.

Amoris Sympathia.

PHYSA Ægyptius piscis admirabili natura præditus est, nam eum notionem habere ferunt quando luna augeatur & diminuatur, eiúsque iecur cum Luna pariter decrescere paritérque recrescere: corporis habitu modo esse opimo, modo gracili & tenui. Ælian. lib. 12. cap. 13. de Animal.

APODOSIS.

Affectus hominum pro rerum quas ipsi amant, habitu, vel crescunt, vel minuuntur & omnino se ad rei dilectæ modulum componunt: Mater enim amoris est similitudo. Plato in conuiuio ὅμοιον ὁμοίῳ ἀεὶ πλάζει. Talis est ille Lycidas apud Calpurnium Ecloga 3. in exoratione.

Non sic districta macrescit turdus oliua,
Non lepus, extremas legulus cum sustulit vuas:
Vt Lycidas domina sine Phyllide tabidus erro,
Te sine va misero mihi lilia nigra videntur,
Nec sapiunt fontes, & acescunt vina bibenti.
At tu si venias, & candida lilia fient,
Et sapient fontes, & dulcia vina bibentur.

LXIV. Physalvs.

Gula.

IN Mari rubro, sinu Arabico, piscem Leonides Byzantius gigni ait, Gobio ætatis perfectæ, non magnitudine inferiorem: nullos oculos, nullúmque os habentem more piscium: branchias tamen his innatas esse, capitis figuram etsi minus expressam coniectari posse: infra imum ventrem formam quandam leuiter contractam in sinum apparere, quæ smaragdi colorem reddit: hanc ei oculorum loco, & oris esse idem ait. Ælian. lib. III. an. cap. 18.

Apodosis.

Os habent cum oculis commixtum, atque confusum helluones: Quicquid vident ad explendam gulam concupiscunt, imo toti pœnè ventres sunt,

Notæque per oppida buccæ.

LXV. Pinnæ et cancri societas.

Calliditas duorum.

PINNA animal marinum, è genere concharum est, pandit sese hiatu testarum, & carunculam extra conchas eminentem ex sese prætendit, tanquam esse circumnatantibus piscibus. Cum cancro comparandi cibi societatem facit: eamque ob rem cancer cùm piscem quendam adnatare videt, illam leniter morsu admonet, tum Pinna magis ac magis conchas patefacit, intraque eas piscis adnatantis caput recipit, comprimítque: & piscem ita captum in cibo consumit. Ælian. lib. 5. cap. 29. Disertè quoque narratur à Plin. l. 9. c. 42.

APODOSIS.

Rectè & loco dicetur in geminos veteratores qui simplicem decipiunt.

Rem de compacto gerunt, quasi in velabro olearij.

LXVI. PINNOTERÆ.

Nobilitas inanis.

MINIMI Cancri, quos pinnoteras vocant quo tutiores sint inanium Concharum testis se condunt, & cum creuerint migrant in capaciores. Plinius.

APODOSIS.

Tales sunt qui maiorum se titulis tuentur, cum suis diffidant virtutibus.

Virtute decet non sanguine niti.

LXVII. PNEVMON.

Voluptarius.

PNEVMON piscis est ζωόφυτος, naturæ simul animalis, & plantæ particeps, itaque vt planta alimentum sumit, crescit, vegetatur, & hæc eius vita, sensus enim vt in arborea natura exilis est, & penè nullus. Plato in Phil.

APODOSIS.

Præclara imago voluptuariorum, qui in ganeæ libidinumque vsu, summum bonum ponunt. Itaque adeò se potui, cibóque mancipant, vt humanum sensum exuere, & quasi ἀποδενδρωθῆναι, vt loquitur Plotinus, id est, *arboreſcere* videantur.

LXVIII. POLYPVS.

Luxuria.

EX piscibus libidinosissimum polypum, eatenus flagranti Veneris cupiditate incēdi ferunt, dum

& omnibus corporis viribus exhauſtis debilitatus, & ad natandum & cibaria inquirenda tantoperè infirmus factus fuerit, vt poſtea aliis præda efficiatur. Cùm enim paruuli piſciculi, tùm cancelli & cancri ipſum exedunt, & conficiunt, quamobrem eum non amplius anno viuere dicunt, fœminámque etiam propter crebros partus ocyus conſumi. Ælian. lib. 6. cap. 28. de Anim.

APODOSIS.

Imago libidinoſi qui Venere totus vapidus, & putris, vt ait Perſius, redditur, omniſque virtutis & bonorum omnium emortua fruge, in libidinum cœno langueſcit. *Sæuus criminum ſtimulus libido eſt, quæ nunquam manere quietum patitur affectum: nocte feruet, die anhelat, de ſomno excitat, à negotio abducit, à ratione reuocat, aufert conſilium, amentes inquietat, lapſos inclinat.* Ambroſ. lib. 1. de Caïn & Abel cap. 1.

LXIX. POLYPVS.

Inuidia.

POLYPVS cum aliis cibis paſcitur (eſt enim edaciſſimus, ad fraudémque & inſidias callidiſſimus) tùm verò ſua ipſe membra conficit. Nam ſi venatio deficiat, brachia ſua deuorat, ἐπὶ ἀυτῷ χρόνου ἐνδεὴς, τὰ ἑαυτοῦ πλοκάμων παρέσχατο. ac ventre ſic ſaturato, inopiam venationis leuat. Deinde renaſcitur ei quod deeſt: hoc tanquam promptum prandium ad famem reſtinguendam comparante ipſi natura. Ælian. lib. 1. de Anim. cap. 17.

APODOSIS.

Similiter inuidus aliorum inſidens vitæ & fortunis, ipſe tabe conficitur ſui interfector. Proſper. lib. 3. de vita Contemplatiua cap. v. *Inuidi odia inter ſe abſcondunt, & in ſues cruciatus enutriunt.*

LXX. Polypodis caput.

Bona malis permixta.

Polypodis caput cum esu suauissimum sit, difficilem somnum & turbulenta affert insomnia. Simile Ægyptus Homerica quæ habet φάρμακα, πολλὰ μὲν ἐσθλὰ μεμαγμένα, πολλὰ δὲ λυγρά. Plutarchus, de audiendis poëtis.

Apodosis.

Bonum rarò syncerum est, & nullius mali contagione illitum: sed in rebus humanis omnia malis bonisve, tristibus & lætis permixta. Synesius Hymno IV.

Ὁ δὲ χθονίας	*Hæc enim terrenæ*
Θεσμὸς ἀναγκαίας	*Lex necessitatis,*
Διχόθεν δυσπότοις	*Binis ex crateribus mortalibus*
Βίον εἰνοχοεῖ.	*Vitam fundit.*
Τὸ δ' ἀκήρατον,	*Purum autem*
Ἀμιγές τ' ἀγαθὸν,	*Impermixtúmque bonum,*
Θεὸς, ἢ τὰ θεῖα.	*Deus, aut diuina.*

LXXI. Polypi ad concham.

Calliditas elusa.

Avidissimos esse cócharũ Polypos ferũnt, sed illas ad tactum comprimi præcidentes brachia eorum, vltróque escam ex prædante capere. Plin. lib. IX cap. XXX.

Apodosis.

Ars arte, fraus fraude, vis vi sæpe repellitur & qui ad prædandum venerat, aliorum fit præda. Οἱ ἀπὸ κακῆ τέχνει ἀνὴρ ἄλλῳ κακὰ τεύχων. Hesiod. ἔργ. pessimum vitium calliditas. Παντρεγία ἑκούσιον ψυχῆς ἀῤῥώστημα· χαλεπὴν δὲ ἢ πάντως οὐ ῥᾴστως ἐργάζεται ἡ ψυχῆς ἀποστροφήν. *Calliditas voluntarius animæ morbus, ægrè, vel potius nunquam sanatur.* citius autem perimitur.

LXXII. Pompilvs.

Luxuriosus.

Est autem Pompilus amator piscis ζῶον ἐρωτικόν, vtpote Venere genitus, & cœli sanguine. ὡς αὐ τὸς γεγονὼς ἐκ τοῦ ἐγγείου αἵματος, ἅμα τῇ Ἀφροδίτῃ. Athen. lib. 7.

Apodosis.

In amatores luxuriosos, qui adeò furialibus inuerecundæ Veneris stimulis efferuescunt, vt cum Venere concreti & nati esse videantur. Piscium autem Venus fertur amantissima, vt à quibus molliter excepta fuerit cum Typhonem fugeret. Et fortè illi ex Pompilorum genere :

Venit ad Euphratem comitata Cupidine parua:
Inque Palestinæ margine sedit aquæ.
Dum latet insonuit vento nemus, illa timore
Pallet; & hostiles credit adesse manus.
Vtque sinu tenuit natum: succurrito Nymphæ
Et Dis auxilium ferte duobus ait.
Nec mora profiliit, pisces subiere gemelli:
Pro quo nunc dignum sidera nomen habent.

Ouid. Fastor. lib. 2.

LXXIII. Pvrpvra.

Gula capta.

Pvrpvra vehementer gulosa est: longam linguam habet: ea penetrat quæcumque potest, & attrahit quæ comedit, eadem etiã capitur. Capiendi modus eiusmodi est. Paruam nassam denso contextu, exiguis maculis purpurarij piscatores contexunt: intus in media nassa Strombus piscis illecebra appenditur, ad eam alliciendam: purpura maiorem in modum linguam distendere contendens, eò pertinere, & Strombum ipsum assequi conatur: & ne ab esca quam ligurit, aberret, omnem eam necesse ha-

bet exerere. Itaque ipsa exerta fugit escam, quo ad plenitudine intumescentem retrahere non quit: vnde fit, vt eam piscator liguritione irretitam comprehendat. Ælian. lib. 7. cap. 34.

APOD. Helluones improbi liguriendo persæpè capiuntur.

Plurimus hinc æger moritur vigilando: sed illum
Languorem peperit cibus imperfectus, & hærens,
Ardenti stomacho.
Viue bidentis amans, & culti villicus horti:
Vnde epulum possis centum dare Pythagoræis.
Est aliquid quocumque loco, quocumque recessu,
Vnius sese Dominum fecisse lacertæ.

LXXIV. RANA CONTRA HYDRVM CLAMANS.

Clamor inutilis.

RANA valido clamore Hydrum terrere conatur, sed ille, clamores negligens prædam arripit. Ælian. lib. 12. cap. 15.

APODOSIS.

Clamosi & minaces sunt contemnendi: Nam aiunt, *vehementius latrant timidi canes.*

LXXV. RANA PISCATRIX.

Planus.

INSIGNE Plani seu impostoris symbolum est Rana Piscatrix, quæ pisciculorum capiendorum magnas habet illecebras, longulos nimirum pilos, siue Appendices quasdam, quorum extrema crassis globulis præpilantur. Hos in turbidissimis & refertis limo locis abdita, porrigit ac prætendit, & adnatantes pisciculos veluti ad escam pilis ad se subductis comprehendit ac helluatur. Æl. de Anim. lib. 9. 24.

APOD. *Imago prædæ in damna sæpe pellicit.* Ignatius Diaconus.

LXXVI. Rana Mœcenatis.

Arcana Principum non euulganda.

Eandem ob causam factum putant, vt Mœcenas ille Augusto charissimus Rana seriphia literas signaret, cuius est ingenium vt perpetuo silentio torpescat. Cyrenis mutæ fuere Ranæ illatis è continente vocalibus durat genus earum. Mutæ sunt etiam nunc in Seripho insula. Plin. lib. 9. ca. 63.

Apodosis.

Significat eximiam silentij fidem, qua sibi commissa Principis arcana seruaret. *Vt quisque contemptissimus, & maximè ludibrio est, ita solutissimæ linguæ est.* Seneca.

LXXVII. Lampas ad ranas.

Calumniatorum repressio.

Obstrepunt vt solent insanis clamoribus ranæ, & Mineruæ ipsi molestæ sunt, quæ apud Homerum in Βατραχομυομαχίᾳ queritur, sibi infesta ranarum coaxatione caput obtusum, & soporem, quem vel maximè desiderabat negatum. At si lampadem lacui, in quo tumultuantur ranæ, imminentem appendi cures, repentè vt aiunt, luminis fulgore percussæ conticescunt.

Apodosis.

Ranæ calumniatores sunt, qui ne Mineruæ quidem, hoc est literatis hominibus parcant, & vsque quaque tumultuantur, at si virtutis fulgor paulatim discussis tenebris clarior emicuerit, aut illustris alicuius viri præstantia compresserit, obtumescunt.

Inuidiam placare paras virtute relicta?
Contemnere miser. vitanda est improba siren
Desidia, aut quicquid vita meliore parasti. Horat. Satyr. 3. lib. 2.

LXXVIII. SARGI CAPTVRA.

Semen calamitatis cupiditas.

SARGIS piscibus idonea domicilia saxa & cauernæ sunt, quæ non latis luminibus illuminantur, sed tanquam fenestellas paruulas habent, tanto interuallo distantes, quo pertinere & permeare solis splendor, earúmque distantiam lumen Solis complere possit. Cùm enim Sargi luce delectantur, tùm verò Solis maximè radios sitientes expetunt. In loco multi eodem habitant. Apud paludes & breuia vitam agunt, vicinam proximam & continentem se habere gaudent. Capras vehementissimè amant. Námque cum caprarum proximè & secundum littus pascentium vnius aut alterius vmbra in mari apparuerit, protinus gaudio exilientes, summo studio adnatant, ac saltu non admodum ad saltandum idonei, capras attingere frustra affectant. Sensum caprini odoris percipiunt, etsi sub fluctibus natant. itaque voluptate gestientes, ad eas accedere student. Quoniam verò circa amorem adeò infelices sunt, ex his idcircò capiuntur, quæ tantoperè desiderant. Nam piscator caprinam pellem extractam cum cornibus induens, insidias parat, Sole à tergo relicto, atque farinam caprino iure made factam in eam maris partem spargit, ac abiicit, vbi habitare solent Sargi: quibus tanquam philtro quodam odoris supradicti allectati accedunt, farina vescuntur, pellis assimilatæ capræ permulcentur. Ex his autem piscator multos hamo robusto capit: cuius linea alba non ex arundine appensa est, sed virga de cornu arbore: simulac enim ad hamum adhæserit piscis, subtrahere expeditissimè conuenit, ne alios conturbet. Manu etiam capiuntur, si quis spinas, quas ad tuitionem sui excitant, à capite ad partem inferiorem re-

uocando & flectendo declinet, premendóque ex lapidibus in quos ad latendum se compellunt, extrahat. Ælian. lib. 1. de Anim. cap. 23. Sic plumatis tunicis amicti aucupes, ceruorum tergoribus venatores. Contra purpurati Taurum, albati Elephantum fugiunt, Plutarch. in Fortit. Alexand. pag. 588.

APODOSIS.

Species, & vmbræ rerum decipiunt multos. Ea enim est ars Dæmonis, vt si cuius rei nos videat cupiditate illectos, eius vanissimam ingerat imaginem, & se in ea quæ amamus ipse componat, quo nos facilius decipiat. Amore igitur, quasi sagena cœcos venatur:

Τόσσος ἔχως ἢ τοῖσιν ἐς εἶδος ἠγερέθοντο
Ἐσσυμένων κευθμῶνας ἀναστήτοιο λόχοιο. Oppianus lib. 4. ἁλιευτ.

LXXIX. SCARI CAPTVRA.

Mors ex luxuria.

SCARVS cum aliis herbis marinis, tùm alga vescitur: omnium piscium ad Venerem est inflammatissimus. Causa cur capiatur est cupiditas inexplebilis in fœminam. Ea non ignorantes rei piscatoriæ peritissimi, hoc modo ei insidias ponunt, vt comprehensæ fœminæ summum os ad tenuem funiculum ex sparto confectum alligent, eámque viuam per mare trahant, vbi eorum cubilia esse, & in quem locum congregentur, norunt. Conficiunt etiam graue plumbum figura rotundũ, longitudine trium digitorum, quo ex chordis appenso, trahitur Scarus fœmina captiua. Aliquis eorum nassæ in piscatorio nauigio accommodatæ os latè diducit, dátque operam, vt nassa in Scarum captum conuertatur. Ea enim sensim demittitur, lapide ad certam mensuram facto. Mares verò non aliter, quàm homines ad con-

ſpectam amatam libidinis furore feruntur, eircúmque eam concurſantes, alius alium peruertere, éique appropinquare, & contingere ſtudent, vt ſolent iuuenes vehementer amantes, aut oſculum, aut vellicationem, aut aliquod quodpiam furtum amatorium venantes: qui deducit fœminam ſenſim & pedetentim, inſidiis collocatis, rectà ad naſſam, cùm amata diceres ducere amantes. Cùm proximè ad naſſam hi acceſſerunt, plumbum in interiorem partem à piſcatore traductum, & linea decidens, fœminam in naſſam detrahit, quo ſimul influentes mares capiuntur: ac pœnam dant Scari eiuſmodi furentis libidinis. Ælian. lib. 1. cap. 11. Meminit & Oppianus lib. III. ἁλιευ.

APODOSIS.

Obſcœni homines libidine in maxima capitis diſcrimina adducuntur, & tamen vt Scari tunc putant ſe, Νίκης γλυκύδωρον ἑλεῖν κράτος. Oppianus ἁλιευτ.

LXXX. ΣΚΟΛΟΠΙΣ.

Diuitiæ exitioſæ.

CALLISTHENES Sybarita 13. rerum Gallicarum. Naſcitur (inquit) in Arari Piſcis ab indigenis Σκόλοπις nominatus, qui ſecundum aucta Lunæ albus eſt, ſecundum damna verò, omnino niger, & cum in extremam creuit magnitudinem, à propriis ſpinis confoditur, ὑπερανξήσας δὲ, αἱ αὐτοῦ ὑπὸ τῶν ἀκανθῶν.

APODOSIS.

Diues auarus, & inconſtans opportunè hac parabola ſignificatur, cui ſæpè nimiæ ſpinæ, hoc eſt diuitiæ, ſunt exitio:

Hoc habuiſſe fuit, quod periſſe fuit.

LXXXI. Sepia.

Hæreticus conuiciator.

CVM seà peritis piscatoribus captari cognoscit Sepia, suum atramentum, ἀπόσφαγμα, emittit, quo circumfusa, ab oculis piscantium remouetur, eorúmque perstringit oculos: piscatores verò, cùm sit in eorum oculis, nihil tale vident. Sic Ænea tenebris circumsepto fefellit Achillem Neptunus, vt ait Homerus. Ælian. lib. 1. de Animal. cap. 34.

Apodosis.

Hæretici postquam firmis rationibus vrgentur, venenum calumniarum diffundunt, quo effugiant. Simile est quod Plin. lib. 8. cap. 15. habet de Bonaso. *Tradunt in Pæonia feram quæ bonasus vocetur, equina iuba, cætera tauro similem, cornibus ita in se flexis, vt non sint vtilia pugnæ: quapropter fuga sibi auxiliari, reddentem in ea fimum, cuius contactu sequentes vt ignis aliquis amburat.*

LXXXII. Sepiæ Atramentvm.

Calumniatorum libri.

SI lucerna infuso Sepiæ atramento accendatur, astantum vultus horribiles, & planè æthiopicos videri facit, quod Anaxilao tribuitur commentum. Plin. lib. 32. cap. 10.

Apodosis.

Sepiæ atramentum est calumnia, quæ lucem, quâ quid purius est? inficit, & præclaros alioqui homines tetra specie induit: vnde grauem malorum sarcinam in suum plerumque caput euocat. Num merito calumniatori inclamandum?

Sed miserere tui, rábido nec perditus ore
Fumantem nasum vitti tentaueris vrsi.
Sit placidus licet, & lambat digitosque, manusque,
Si dolor, & bilis si iusta coëgerit ira,

Vrsus erit: vacua dentes in pelle fatiges,
Et taciturus quæras quam possis rodere carnem.
Martial. lib. 6.

LXXXIII. Sepia ad saxum.

Fides.

Sepiam aiunt sæuiente tempestate minora saxa prehendere, & in iisdem vtráque promuscide velut anchora stabilitam quiescere. Athen. lib. 8. pag. 323.

Apodosis.

Fides est saxum firmissimum, quo fluctuante opinionum salo, excipi & teneri oportet: ἀγκύρα μόνιμος καὶ πίστις. Theodor. λογ. α. περὶ πίστεως.

LXXXIV. Sirenes.

Inuidia.

Sirenes aiunt sæuiente tempestate, quam suauissimè canere, contra sereno cœlo & tranquillo mari tristes obmutescere.

Apodosis.

Inuidos alienorum res aduersæ vehementer oblectant, prosperæ contristant & deiiciunt. Prosp. de vita Contemplatiua lib. III. de bonorum malis gaudent, de profectibus lugent, de inimicitiis gratuitis ardent, deprehendi pectoris sui malitiam timent, semper amari, nunquam certi, amici diaboli, inimici etiam sui, omnibus odiosi, ad gaudenda anxij, ad plangenda læti, vtrobique dispersi.

LXXXV. Stella.

Veri amoris vis inextinguibilis.

Stella piscis qui ab Aristotele ἀστὴρ nominatur quòd in Stellæ modum præclaro ludentis natu-

ræ artificio sit efformatus: Brachiis enim quasi radiis quinque diffusus expanditur: in radiorum medio os est sine gula: inde alimentum in quinque partes distribuitur, vt in echinis internæ partes omnes indiscretæ sunt, vt in vrticis. Radiorum particulæ vinculis tenuibus connexæ facilè disrumpũtur. Aspectu pulcherrimus est ob exquisitam partium compagem. Habet autem tàm igneum feruorem, vt omnia in mari contacta adurat, omnem cibum statim peragat. Arist. lib. 5. ἔστω ἄπεμός ἐστι τὴν φύσιν ὢν ὅ, τι ἂν λάβῃ πάσχειν ἕτοιμον διαφθορὰν εἶναι.

APODOSIS.

Æternus est nulliſque domabilis vndis.

LXXXVI. THYMALLVS PISCIS CAPTVS A CVLICE.

Cenodoxus.

PISCEM Thymallum Ticinus Italiæ fluuius procreat, qui ad cubiti magnitudinem accedit: eius capti odor non indignam admirationem habet, non enim vt cæteri pisces, piſculentum quendam mittit odorem, imò verò existimes te eius gentilem herbam recentem ex terra lectam manibus tenere, tanta sanè odoris suauitate fragrat, vt qui eum ipsum non videt, Thymum se gestare putet, atque is cùm talis sit culice vili bestiola cuius esca imprimis delectatur, capi solet. Ælian. lib. XIIII. cap. XXII.

APODOSIS.

Tales quidem sunt præstanti singularium ornamentorum flore viri, qui cum retia declinent maiorum cupiditatum, vanæ gloriolæ aura & rumuſculis capiuntur. Num Thymallus tam vili bestia captus iure inclamaret,

Te naturæ dedecus,
Quod ferre certe cogor, bis videor mori.

LXXXVII. Testvdo marina.

Prosperitas periculosa.

TESTVDINES tantæ magnitudinis Indicum mare emittit, vt singularum superficies habitabiles casas integant: capiuntur quidem multis modis, sed maximè euectæ in summa pelagi antemeridiano tempore blandito, eminente toto dorso per tranquilla fluitantes. Quæ voluptas liberè spirandi, in tantum fallit oblitas sui, vt solis vapore siccato cortice, non queant mergi, inuitæque fluitent, opportunæ venantium prædæ. Plin. lib. 9. cap. 10.

Apodosis.

Prosperæ fortunæ flatu sæpe deliniti homines sui obliuiscuntur, & in acerbissima mala incidunt: fortuna quos nimium fouet stultos facit. Syrus.

O funestus multis populi
Diruſque fauor, qui cum flatu
Vela secundo, ratis impleuit
Vexitque procul, languidus idem
Deserit alto, sæuoque mari.

Senec. in Octauia.

LXXXVIII. Thevdites.

Milites ignaui.

Τοὺς Ἐρετριεῖς ὁπλιτικῶτατον ἔλεγεν, ὥσπερ Θευδίτας μάχαιραν μὲν ἔχειν, καρδίαν δὲ μὴ ἔχειν. Eretrienses subsannans Themistocles, dicebat, Theuditum more gladium quidem habere, cor autem non habere. Plutarch. Apoph. reg.

Apodosis.

In ignauos, & imbelles, qui arma quidem, & præsidia habent quibus se aduersus hostes tueantur,

sed animi imbecillitate, iisdem vti non possunt.

Sine animis nil arma.

Vel vt habet Accius in Epigonis.

Sine animo anima est debilis.

LXXXIX TROCTA.

Calliditas.

PISCIS Trocta cuius naturam, nomen & os declarant: dentes habet frequentes & continentes, quibus quicquid inciderit perfringere potest, hamo captus solus ex piscibus non se ab hamo retrahit, sed impellit sese in ferrum, chorda consumere cupiens. Piscatores contra machinantur magnas ansas: ille verò quoniam quodammodo valet saltu, ansas sæpè transilit, ac linea qua agitur concisa, ad domicilia reuertitur. Ælian. lib. 1. cap. 5.

APODOSIS.

Callidus callidum captans, sæpè hamum perdit: solent enim quod ait prouerbium,

Αλωπηκίζειν πρὸς ἀλώπεκα.

Contra vulpem vulpinari.

XC. VRANOSCOPVS.

Vigil prudentia.

VRANOSCOPVS piscis præter omnium animantium naturam, vnum oculum in summo capitis vertice habet, quo intendens, semper insidias vitat reliquorum piscium. Isidor. cap. 6. lib. 12.

APODOSIS.

Prudentis Typus est Vranoscopus qui semper erecto in cœlum oculo Deum contemplatur, &

occurſantes in hoc vitæ pelago caſus vigili circumſpectione declinat. Opus, ſi quando alias, hoc lumine.

Πλείη μὲν γαῖα κακῶν, πλείη δ' θάλασσα.

Heſiod. ἔργ. Porro Vranoſcopus, idem eſt, qui ab Athenęo Ἀγνὸς & καλλιώνυμος appellatur, lib. 8. piſcis pedali magnitudine, ſine ſquammis, capite magno, oſſeo, aſpero Ranæ piſcatricis capite haud abſimili.

PARABOLARVM HISTORICARVM LIBER NONVS.

SERPENTES ET INSECTA.

I. SERPENS.

Amor sobolis.

VLTIS quidem in animalibus cernitur insignis erga suos fœtus φιλοστοργία: sed nihil admirabilius est serpente per ferrum & flammas ad teneram sobolem liberandam trajiciente. Narrat quippe Funcxius se Lostorfij vidisse, cùm non fœtus quidem, sed ouũ tantum vnius serpentis in fornacem proiectum esset, matrem ipsam cum festinatione accessisse sibilantem, odore nimirum percepto, & fornacem ingressam esse, licet astantibus quibusdam viris à quibus partim baculis occisa est, partim igne læsa.

APODOSIS.

Ingens est vis φιλοστοργίας:
Sic lea quam sæuo fœtam presserе cubili
Venantes Numidæ, natos erecta superstat,

Mente sub incerta, toruum ac miserabile frendens,
Illa quidem turbare globos, & frangere morsu
Tela queat, sed prolis amor crudelia vincit
Pectora, & in media catulos circumspicit ira.
Stat. Thebaid. x.

II. Serpentes Mesopotamiæ.

Exterorum odium.

IN Mesopotamia Syriæ regione, & in Istronte exigui quidam serpentes nascuntur, qui indigenas non mordeant, at in externos magnopere sæuiant. Arist. de admirand. cap. CXLV.

Apodosis.

Veteratores plerique quod populares suos, vt satis callidos decipere non possint, in externos omnia tela emittunt, & si quando in eorum manus incidunt, crudeliter diuexant: quod maxime faciunt togati illi vulturi j iurisperitorum, & omnis prudentiæ inimici, quos Ammianus tam disertè describit: Cauenda lex est ξενίας quæ violatur, cum exteri, pauperes, & ab omni patrocinio destituti, à callidis & nefariis opprimuntur. Atlas propter morum erga hospites inconditam asperitatem disertè fingitur à Poëtis versus in montem.

Quantus erat mons factus Atlas: non barba comæq;
In sylvas abeunt; iuga sunt humerique manusque,
Quod caput ante fuit summo est in monte cacumen,
Ossa lapis fiunt. Ouid. 4. Metam.

III. Serpentes volatiles.

Dæmones.

IN India quibusdam in locis serpentes sunt binorum cubitorum, membraneis alis, vt vespertilio-

nes, ij per noctem volant, & lotij aut sudoris stillas demittunt, quæ non cauentium corpora soluunt in putredinem. Strab. lib. 15.

APODOSIS.

Dæmones hominibus insidiantes hac pictura non male adumbrantur, qui miseris insultant, atque illudunt. Spargunt enim in terris fœdissimum voluptatum cœnum, quo si animi fuerint impliciti, humi repunt cœlestium bonorum obliti: At vero qui fortiter hanc malorum illecebram contemnunt, felicissimum vitæ cursum tenent, & ad beatorum domicilium liberiori penna contendunt. Hoc præclare describit Prudentius in Hamartigenia.

Haud secus ac si olim per sudum lactea forte
Lapsa columbarum nubes descendat in aruum
Ruris frugiferi, laqueos vbi callidus auceps
Prætendit, lentoque inleuit vimina visco,
Sparsit & insidias siliquis, vel farre dolose,
Iniiciunt altas fallentia grana, gulamque
Innectunt auidam tortæ retinacula sectæ,
Molle vel implicitas gluten circumligat alas.
Ast aliæ quas nullus amor prolectat edendi,
Gressibus innocuis sterili spatiantur in herba,
Suspectamque cauent oculos conuertere ad escam.
Mox vbi iam cœlo reuolandum, Pars petit æthram
Liberasideream, plaudens super aëra pennis:
Pars captiua iacet, laceris & saucia plumis
Pugnat humi, & volucres nequicquam iusticit auras.
Sic animas cœli de fontibus vnicolores
Infudit natura solo: sed suauibus istis
Deuinctæ inlecebris retinentur, & æthera paucæ
Conscendunt reduces, multas viscosus inescat
Passus, & ad superas procurrere non sinit auras.

Aduers. Marcionitas 870.

IV. SERPENS VETVSTATEM EXVENS IN RIMA.

Humilitas vitæ.

SICVT impossibile est vt serpens vetustatem exuat nisi angustam rimam ingrediatur: ita nos quoque anticipationes veteres, & vetustatem animæ, veterisque hominis nisi per angustam & arctam ignominiæ transeamus viam. Quando parsimoniam discit qui epularibus cœnis & largis dapibus assueuit? & qui pretiosa veste conspicuus in auro, atque purpura fulsit, ad plebeium se ac simplicem cultum quando deponit? fascibus ille oblectatus, & honoribus, priuatus & inglorius esse non potest. Hic stipatus clientium cuneis, frequentiori comitatu officiosi agminis honestatus pœnam putat cum solus est. Tenacibus semper illecebris assuetum necesse est vt vinolentia inuitet, inflet superbia, iracundia inflammet, rapacitas inquietet, crudelitas stimulet, ambitio delectet, libido precipitet. Quod igitur remedium nisi veteres exuuiæ in angusta rima deponantur? Cyprian. ad Donat.

V. ANIMAL CVIA PHŒDONIS.

Conuersationis vis.

MINVTA quædam vt ait Phœdon Animalia cum mordent non sentiuntur, adeò tenuis illis & fallens in periculum vis est, tumor indicat morsum & in ipso tumore, nullum vulnus apparet.

APODOSIS.

Ex ipso Senec. ep. 94.

Idem tibi in conuersatione virorum sapientium

eueniet, non deprehendes quemadmodum aut quãdo tibi profit, profuisse deprehendes. Idem & aptius de improborum consuetudine dici potest.

Quis non è timidis ægri contagia vitat
Vicinum metuens ne trahat inde malum?

VI. APES VNGVENTIS INFESTÆ.

Castitas à fuco & pigmentis aliena.

APES odere fœdos odores, proculque fugiunt, sed & infectos: itaque vnguenta redolentes infestant, ipsæ plurimorum animalium iniuriis infestæ. Plin. lib. xv. cap. xviii.

APODOSIS.

Apes studiosos castimoniæ significant, qui non modo tetrum libidinis odorem, sed ipsa pigmenta & fucum, quibus aliquando parentatur Veneri, odere. D. Gregor. Naz.

Οὐδὲ μύρων μαλακὴ με δέδρα με θῆλυς ἀϋτμή.

Neque vnguentorum mollis & effœminatus me perfudit odor. Procul à solida virtute διακτενισμοὶ θηλυδειώδεις, vt loquitur Clemens Alexandrinus, quos etiam Tertullianus tantopere insectatur in mulieribus, libro de cultu fœminarum. Ἀφυΐας σημεῖον τὸ ἐνδιατρίβειν τοῖς περὶ τὸ σῶμα. *Degeneris signum est insistere iis quæ corporis sunt.*

VII. APVM DIREPTIO PER FVMVM.

Vana gloria spoliat virtutes.

CVM exiguntur mella, fumo abiguntur apes. Plin. lib. xi. cap. xvi.

Inclusas vt cum latebroso in pumice pastor
Vestigauit apes, fumoque impleuit amaro,

Illæ intus trepidæ rerum per cerea castra
Discurrunt, magnisque acuunt clamoribus iras.
Voluitur ater odor tectis: tum murmure cæco
Intus saxa sonant, vacuas it fumus ad auras.
Virgil. Æneid. XII.

APODOSIS.

Raptores sæpe aut fumo vitam nostram inficiunt, aut molestiam pariunt, quo prædentur facilius. Potest & fumus cum vana gloria rectè comparari qua offusa dæmon liquentia bonorum operum mella diripuit. Φεύγωμεν ὅσα κενοδοξίαν, τὸν γλυκὺν σπυλευτὴν πνευματικῶν πλούτου. Basilius in Asceticis, Odiũ vero quo apes fumum prosequuntur significat, eos qui Deo mellificant nihil æquè offendere quàm humanarum laudum fumus lædit. Κέμπος ἡ τύφος ἡ δόξα κενὴ ἐ συνισᾷ τῇ ἀνω λαμπρότητι. Isidorus Pelus. epist. 197. Pompa, & fastus, & inanis gloria, cum cœlesti luce non bene congruunt.

VIII. MEL HEPTACOMETARVM.

Voluptas fallax.

HEPTACOMETÆ siue septempagani mel legunt ex summis arborum ramis, quod homines adigit ad insaniam; huius cum crateras Pompeianis militibus propinassent, à sensu alienatas tres eorumdem cohortes conciderunt. Strab. lib. XII. p. 377 num. XXX.

APODOSIS.

Voluptas mellis illecebra aucupatur, quos ferro deinde laniat.

Impia sub dulci melle venena latent.

Itaque respondendum est Voluptati ad sua lenocinia stimulanti, quod Asinus apud Phædrum hero

iubenti sibi reliquias hordei dari, quas porcellus repente mactatus conficere non potuerat.

Tutum libenter prorsus appeterem cibum
Nisi qui nutritus illo est inuolatus foret.

Phædrus lib. 5. 85.

Fonticulus Gelopum.

Videtur plane voluptas similis illi Gelopum Fonticulo, cuius meminit Aristoteles in admirandis. Habet aquas mirè pellucidas, & puris fontibus concolores. Verum vbi animal quoduis ex illis gustauerit, continuò moritur.

IX. Mel Hircaniæ.

Bona humana seu voluptates humanæ.

IN Hircania frequens arbor faciem quercus habet, cuius folia multo melle tinguntur, sed nisi solis ortum incolæ occupauerint, vel modico tempore succus extinguitur. Quint. Curtius lib. VI.

Apodosis.

Nos in hac vita humanarum quærimus solatia miseriarum bona fragilia, quæ primum mellea videntur, ita fictæ dulcedinis insana tenemur cupiditate. Sed vix cælestis gratiæ radius illuxit, cum ista sorbentur, & in fumos euanescunt, quæ magnam in se speciem, magnam continere videbantur suauitatem.

X. Araneæ.

Prouidentia.

ARaneæ incremento amnium futuro telas suas altius tollunt. Plin. lib. XI. cap. XXIV.

Apodosis.

Hac tabula significatur prouidentia contra aduersa, quæ si instar fluuiorum aduersus nos crescant

scant, opera nostra supra rerum humanarum procellas & turbines ad cœlum erigenda, & in Deo vbi perpetuum serenum est, collocanda.

In solo mens tuta Deo.

XI. Araneæ Apvlæ remedivm mvsica.

Philosophia vitijs medetur.

Araneæ Apulæ morsus pestifer sanatur musica, læsus enim cum iam audit Musicæ sonitum, se dat in choream, qua tamdiu exercendus est vt delassetur, & veneni vis dissipetur. Petrus Hispal. Alex. in diebus genialibus.

Apodosis.

Araneæ morsus pestiferi sunt affectus & permotiones mentis, in animæ perniciem incitati, qui blanda sapientis viri oratione quasi harmonia cœlesti deferuescunt, & ad æquitatem reuocantur. Hoc præstat Philosophia nõ verbosa illa quidẽ, sed θεωρητικὴ qua qui sunt præditi, *Veri sunt mundi ciues cæteri autem*, quod aiebat Epictetus, peregrini. καθάπερ οἱ εἰς ξένην πόλιν ἐλθόντες. Est autem Philosophia nobile illud Nepenthes obliuionem malorum afferens: Nepenthes.

Ἄχολον τε, κακῶν ὀπίλησιν ἁπάντων. Ab Helena vtique omnibus mortalibus propinandum (inquit Plinius). In eodem genere est lapis παυσίλυπος, qui repertus mœrorem discutit: ὃν ἐὰν εὕρῃ τις πινδῶν, παύεται παραχρῆμα ἡ κατοχούσης αὐτὸν συμφορᾶς. Iason Byzantius in Tragicis, & Plutarchus in Strymone. Lapis παυσίλυπος.

XII. Araneæ Thebanorvm.

Vates & scriptores infausti.

Thebis araneæ, quæ circa legiferæ Cereris valuas telas olim, & eas apprimè candidas

texuerant ad orientibus iam fines Macedonibus, nigro omnia opere compleuerunt. Pausan. in Bœoticis.

APODOSIS.

Symbolum infelicitatis est nigra tela: vnde nigræ vitæ, & fati stamina dicuntur à Poëtis in re infausta, quia τὸ μέλαν, inquit Pythagoras, τῷ κακῷ δαίμονος. Contra aurea vel purpurea Parcarum fila dicuntur, ad significationem immensæ fœlicitatis. Alluſit Martial. lib. 6. de filio Domitiani.

Ipſa tibi niueo trahet aurea pollice fila,
Et totam Phryxi Iulia nebit ouem.

XIII. ARANEARVM VENATOR.

Vanitatum ſectator.

IOCABATVR Heliogabalus ita cum ſeruis vt eos iuberet millena pondo ſibi aranearum deferre propoſito præmio, collegiſſeque dicitur decem millia pondo aranearum, dicens & hinc intelligendum quàm magna eſſet Roma. Ælius Lampridius in Heliogab.

APODOSIS.

Quid aliud quàm araneas conſectantur qui res opeſque humanas aranearum telis ſubnixas tam auidè colligunt, vt ſe ad id vnum natos putent? At is quo gloriantur:

Murus aranea fiet. Paulinus.

Nam ſtolida res eſt in nauigatione, vbi in portum eſt ventum, ſi exeas aquatum, cochleas interim aut bulbulos colligas, in quibus dum totus ſis, gubernatorem & nauim, & curſum inſtitutum relinquas. At tales ſunt res humanæ, κοχλίδια καὶ βολβάρια, vt ſapiens Epictetus loquitur, quæ multi dum legunt

auidius, æternæ fœlicitatis ad quam vocati sunt oblituiscuntur. Vide Epict. Enchirid. xi.

XIV. Araneus.

Labor.

TExtrinam & lanificia deam nomine Erganem inueniſſe fama hominum celebratum eſt. Araneus vero ad textrinum opus ſua ſponte naturáque natus eſt. non enim textili artificio ſtudet, neque aliunde filum aſſumit, ſed ex ſuo ventre ſtamina deducit, & irretiendis leuiſſimis volucribus venabula contexit, atque in retis ſpecie diffundit. Porro eodem, quem ad texendum de ventre ſuo detrahit ſucco: ventrem ſuum ſtudioſiſſimè alit. Mulieres ſanè quæ maximè ad nendi artificium digitorum argutiis valent, filumque eloboratiſſimum conficere præclare ſciunt, non cum eo ſubtilitate operis ſunt conferendæ huius nimirum filum tenuitate pilum vincit. Ælianus.

Apodosis.

Vis tibi rem comparare? tui ſudoris impenſis opus eſt, τ πόνων πωλεῖσθαι ἡμῖν πάντα τ' ἀγαθὰ θεοί. Epicharm. apud Stob. Serm. 2. De Arachne autem texente pręclarè Ouidius,

Siue rudem primos lanam glomerabat in orbes,
Seu digitis ſubigebat opus, repetitaque longo
Vellera mollibat nebulas æquantia tractu. lib. 6. Metamorph. D. Auguſtinus Araneum putat eſſe Symbolum vanitatis huius vitæ ſupra Pſalm. 83. Aranea huc illuc diſcurrit, & texit tota die: & labor quidem grandis eſt, ſed effectus nullus: ſic & vita hominum huc illucque diſcurrit: Poſſeſſiones quę-

rimus, diuitias appetimus, procreamus filios, in regna sustollimur, & omnia facimus, & non intelligimus quod Araneæ telam teximus.

XV. Arvndo ranarvm Ægyptiarvm Hydro svperior.

Crux.

Peculiari quadam sapientia præditum est ranarum Ægyptiarum genus, & reliquis maximè præcellit. Si enim in Hydrum Nili alumnum incidat rana, subito demordet frustum arundinis, & id obliquum gerens mordicusque tenens non remittit pro virili parte, ille vero ranam cum ipsa arundine deglutire non potest, non enim tantam amplitudinem habet, quantum arundo extenditur. Atque ita ranæ prudentia vincunt Hydrorum robur. Æli. Var. Histor. lib. 1. cap. 3.

Apodosis.

Nili instar mundus est: Hydrus, Dæmonis: ranæ Ægyptiæ, prudens Christianus: Arundinis, crux Christi, quam si quis fortiter apprehenderit, nunquam in inferni Alastoris potestatem deueniet.

Hoc fronte signum Christianis emicat,
Quo mors subacta corruit.
Paulinus ad Cytherium.

XVI. Aspis Ægyptia.

Hospitalitas non violanda.

Aspis Ægyptia patria superstitione familiariter enutrita, ad ipsam hospitis mensam assiduè ventitabat: quæ cum catulos enixa esset, vnus hospitis filium enecat, regressa parens intellecto facinore filium ipsa suum morte multauit, & sibi voluntarium exilium indixit. Plutarch.

APODOSIS.

Hospitalitatis iura diligenter seruanda, quibus antiqui Iouem Ξένιον præsidere voluerunt, Latini hospitalem appellant. *Iouis illius quidem hospitalis numen nunquam celare potuisset.* Tullius. Et hunc fallere ingens censebatur contra humanæ societatis iura piaculum. Quamobrem erat quoque apud Athenienses posita lex ξενίας qua iubebatur, quo suis hospitẽs Græcos, maximè vero Thessalos humanissimè excipi, quod ipsi Theseo & Pirithoo hospitibus agrum assignassent.

XVII. ASPIDES ÆGYPTIÆ.

Regum sanctitas.

ASPIDES in diadematibus pictas ægyptiorum reges gerunt, ex eius bestiæ forma regni firmitatem adumbratè significantes, inuictum enim huius serpentis venenum est, & nemo vnquam ab eius morsu euasisse dicitur. Earum quædam ad quinque cubitorum longitudinem accedunt, nonnullæ rutilo, nonnullæ nigro, cinereoque colore perspiciuntur. Amplius quatuor horas quos momorderint, viuere non queunt: eos strangulatio, conuulsio, & singultus consequitur. Ælian. lib. 6. cap. 38.

APODOSIS.

Ælianus igitur ad stabilitatem imperij refert, Diodorus Siculus lib. 3. hac Icone regum inuiolabilem sanctitatem significari ait, quos qui tetigerit, illico exilientes in se aspides, hoc est diuinam Nemesim experietur. D. Ignatius qui Christi contemporaneus fuisse creditur in ep. ad Smyrnæos: τιμᾶν χρὴ τ βασιλέα· ὅτι γάρ τε κρεῖττον, ἢ θεῷ μᾶλλον παρακλήτους ἐ πᾶσί τις ἔσται. Oportet honorare regem, nullus

enim præstantior, aut Deo propior in hac rerum vniuersitate.

XVIII. Basiliscvs Ægyptivs.

Clementia Dei & ira.

Basiliscvs apud Ægyptios ex auro dedicabatur, capite accipitrino, oculis eo artificio confectis vt claudi & aperiri possent: hunc simul atque oculis adapertis proferebant, vniuersa Ægyptus lætitia atque hilaritate perfundebatur iocis conuiuiisque soluta: quod si clausis oculis efferretur, ibi tum omnia mœrore luctuque confundi, auersos & iratos Deos existimari, abdere se omnes in tenebras, miserabilique deploratione deorum iracundiam mitigare. hæc ex Epie qui citatur ab Eusebio lib. 1. de præparatione Euangelica cap. 7. mutuatur Pierius, qui suo more locos non citat, adde quod Epies Basilisci non meminit sed in genere serpentis.

Apodosis.

Misericordes Dei oculi mortales interna animi lætitia exhilarant, auersi tenebris & luctu funestant:

Viget quodcumque videt.

XIX. Basiliscvs ad specvlvm moriens.

Inuidus seu calumniator suis telis oppressus.

Basiliscvs, vt est apud Solinum, & Ælianum, & qui eos compilauit, Malolum, ad funera terrarum natus, serpens prorsus exitialis, solo aspectu auras inficit, plantas vrit, necat animalia, saxa ipsa dissoluit. Quod si se intueatur in speculo, repercusso in se halitu, proprijs telis necatur.

APODOSIS.

Symbolum est inuidi, & calumniatoris, qui cum maledicta in puram animam eiaculatur, suis ipse sagittis conficitur. sic in eam materiam lusit aliquis egregiæ indolis Poëta.

Acer in aduersos dum figit lumina vitro
Niliacæ serpens pestis acerba plagæ:
Obscurat glaciale decus lethalibus auris:
In caput authoris sed redit omne scelus:
Namque repercusso in corpus spiramine, vitam
Quam dederat (mirum) spiritus ipse rapit.
Sic cum pestiferæ torques conuitia linguæ
In puros, proprio te iugulas gladio.

XX. BESTIOLA GONTRANI REGIS.

Grates & parua rependunt.

GONTRANVS rex Burgundiæ inter venandum defessus ad placidi cuiusdam riuuli molles susurros confederat: quo in soporem soluto eius qui prope astabat armiger animaduertit ex Regis ore emergentem bestiolam, quæ sensim ad riuum progrediens traijcere sese vehementer cupere ostendebat: Armiger illi nudum ensem instar pontis ferrei quo traijceret substernit. Mox cum ad vlteriorem ripam peruenisset, se in specus foramen abdidit, è quo statim rediens iterum in os regis vnde digressa erat visa est remeare. Quæ verò vigilans eques viderat, eadem regi in somnis contigerunt, existimabat quippe se per pontem ferreum ad radices montis venisse, vbi magna vis auri esset recondita. quamobrem in eo loco cum fodi iussisset, ingentem thesaurum reperit, quem in pios vsus erogauit. Ex annalibus Franciæ.

APODOSIS.

Ferrum sibi stratum ingenti auro pensat bestiola.

Χάεις βαυβῶν ἐπιδεῖ.

XXI. BVPRESTIS.

Superbia.

BVPRESTIS bestiola est quam si bos semel deuorauerit, in immodicum tumorem molis, ardens excrescit & rumpitur, πίμπρησι καὶ ῥηγνύμενος ἀπόλλυ. Ælian. lib. 6. de Animal. cap. 35. magnum Ethymologicum, in voce βύπρηστις, λάχανον esse dicit, Βύπρηστις λαχανώδες ἀγεία ὕλης λέγεται, διὰ τὸ τὸν γευσαμένους αὐτῆς μεγάλως πίμπρασθαι.

APODOSIS.

Bouis instar est, laboriosus subditus: Bupreſtis bestiola, superbia, delicatum vitium & minus apparens, quàm ipsum est: Tumor, elatio: disruptio, interitus: Fulgentius epist. 3. ad Probam de virginitate, cap. 17. Cum fuco iustitiæ iniquitas tegitur, illa superbię pestilentia venenosius serpit, illa periculosius irrepit.

XXII. CICADA EVNOMII.

Fortuna artem iuuat.

EVNOMIVS Locrinus de cantu gloriabatur, & mulcebat sanè, delectabatque auditorem: Accidit autem vt chordarum eius vna inter canendum fracta, cicada mox citharæ iugo insidens ruptæ sonum expleret. Certauit hic Eunomius cum Regino Delphis, & auxiliario cicadæ cantu vicit. πέπλεγε φιλὴ κρατεῖ τὸ ἀνταγωνιστοῦ. Phot. in epist. ad Ioannem Patricium sumpsit ex Conone. Meminit quoque Clemens Alexandrinus in protreptico ad gentes admo-

dum ornatè. ῥήγνυται ὁ χρεὼν τῷ λοχρῷ· ἐφίπταται ὁτίτ-
πξ τῷ ζυγῷ, ἐπιρέπζειν ὡς ἐπὶ κλάδῳ, τῷ ὀργάνῳ.

APODOSIS.

Parabola non absurdè dicetur in eum qui inchoatum opus à summis viris, nec dum perfectum explet feliciter, tanquam Cicada citharæ fidibus assonans: vel in maximè fortunatos, quibus inopinata, & inaudita felicitas accidit. Potest & dici de eo, qui in aliquo opere suscepto languet, & hæret, sed si blanda alicuius voce incitetur, animos resumit, & vincit. Meminit Strab. lib. 6. pag. 140. vbi statuam dicit Eunomio erectam, æmulum quoque Eunomij Aristonem memorat. Commodè illud Martialis de hac cithara dicetur:

Si non errasset, fecerat illa minus.

XXIII. CICADÆ RHEGINÆ ET LOCRÆ.

Indocti elingues.

RHEGINI, & Locri pacem inter se habent, atque vtrisque ad alterorum agros accedere, & agricolationem exercere liberum est. Cicadæ tamen cum iis non sentiunt: nam Locrenses in Rhegino agro silent: Rheginæ vicissim Locris mutæ sunt: huius silentij nec ipse causam, nec quisquam alius, nisi ad differendum sit temerè audax, intelligit: sola natura nouit: fluuij igitur, & si inter Rheginos, & Locros medij ripæ non iugeris spatio distant, tamen neutræ transuolant Cicadæ. In Cephalenia fluuius est, qui inter Cicadarum sterilitatem & copiam, medius interfluit, Ælian. lib. 5. de Animal. cap. 9. hoc idem Pausanias in Eliacis. lib. posteriore, & Strab. lib. 6. Causam affert, quod hæ sunt in loco vmbroso, itaque roris plenæ non distendunt membranas: alteræ, quia apricantur, membranas habent siccas, & corneas, quæ facilè resonent.

APODOSIS.

Imago pulchrè designat litteratores, qui inter priuatos parietes sunt garruli, sed cum in Solem & puluerem venerint, repentè quasi siderati conticescunt: vel etiam in milites, qui ad lucentem camînum inter pocula thrasonum minas eructant, iidem cum in aciem venerint, muliercula quaque sunt languidiores.

Νόσφι μάθοιο, λέοντες, ἐνὶ πολεμίοισι λαγωοί. Nonn. Dionys. lib. 14.

XXIV. CVLEX.

Dialecticus.

DIALECTICOS per culices significari putat Adamantius: hic in aëre volitans sensum penè fugit oculorum. At corpus cum insederit, tenui quidem sed acuto stimulo terebrat. Origenes supra Exodum Homil. 4.

APODOSIS.

Illi minutis & subtilibus verborum stimulis animos terebrant, & tanta calliditate circumueniunt, vt deceptus nec videat, nec intelligat vnde decipiatur. Hoc indicare voluit Martianus Capella lib. 4. vbi ingenioso artificio Dialecticam describit his verbis. QVÆ igitur introgressa est Delio conuocante pallidior paululum fœmina, sed acri admodum visu, & vibrantibus continua mobilitate luminibus, cui crines tortuosi, decentique inflexione crispati, & nexiles videbantur. Qui tamen deducti per quosdam consequentes gradus, ita formam totius capitis circulabant, vt nihil deesse cerneres, nihil superfluum detineres. Cui quidem pallium Athenarumque vestitus, sed gestamen in manibus fuerat inopinum ac prorsus gymnasiis omnibus inexper-

tum. In læua quippe serpens gyris immanibus inuolutus: in dextra formulæ quædam, florentibus discolora venustate cæteris solerter effigiatæ, latentis hami nexu interitus tenebatur: sed quoniam eius læua sub pallio occulebat insidias viperinas, cunctis dextra præbebatur. Denique ex illis formulis si quis aliquam percepisset, mox apprehensus hamo ad latentis anguis viroſos circulos trahebatur.

XXV. CVLICES LEONEM.

Periculum ab infimis.

CVLICES in India sub ortum caniculæ tam infesto agmine oriuntur, vt Leones partim stridore, partim aculeis finibus exterminent. Agatharcid., apud Phot. lib. 16. hæc fusè Amm. lib 18. cap. 10.

APODOSIS.

Nihil tam magnum, cui non periculum sit ab infimo, infirma quoque sensim ad magnas vires excrescunt.

Sic ille magni paruus armenti comes,
Primisque nondum cornibus findens cutem,
Ceruice subito celsus, & fronte arduus,
Gregem paternum ducit, ac pecori imperat.
Quæ tenera cæso virga de trunco stetit,
Par ipsa Matri tempore exiguo subit.
Vmbrasque terris reddit, & cælo nemus.
Sic male relictus igne de magno cinis
Vires resumit.

Seneca in Troade.

XXVI. DIPSAS, ΔΙΨΑΣ.

Auaritia.

DIPSAS serpens pernoxiſſimus cuius venenum sitim excitat ardentiſſimam quæ nulla

potione reſtinguitur, ſed in horas exardeſcit. Ælian. lib. 6. de Anim. cap. 51. Lucianus ſerpentem eſſe ait non admodum magnum, viperæ ſimilem, violento ictu, veneno craſſo, dolores illicò inducentem intolerabiles. Ardores enim immittit inextinguibiles, & putredines, & totum corpus adurit incendio, & qui ab illa icti fuerint, clamant non ſecus atque illi qui in ignem coniecti ſunt. Quod autem illos vehementiſſimè omnium affligit, & torquet illud eſt, cruciatus ſerpenti reſpondens cognomine. Eius enim morſum mox ſequitur bibendi inexplebilis auiditas, & quod maximè admirandum eſt, quantò plus biberint, tantò magis potum expetunt: ac ſubinde magis atque magis potando creſcit bibendi deſiderium. Neque illorum ſitim extinxeris, & ſi totum Nilum, aut Danubium epotandum præſtiteris, verum irrigando morbum incendis, quemadmodum ſi quis oleo ignem conetur extinguere. Lucianus de Dipſadibus. & Lucan. lib. 9.

APODOSIS.

Dipſas eſt auaritia quæ inexplebili pecuniarum ſiti miſeros mortales incendit. Iſid. lib. 2. de ſummo bono: *Nunquam ſatiari nouit cupiditas, ſemper enim Auarus eget, quantoque magis acquirit, tanto plus quærit.*

XXVII. DIPSAS.

Hæreticus ſeductor.

QVI rerum hiſtorias ſcripſerunt, Dipſadem tradunt quendam ſerpentem, talem veneni perniciem inducere. Etenim in locis quibuſdam, vbi fontes ſunt in petris, aut venæ, ſiue riuuli aquarum, quæ à petris funduntur in receptaculum aliquod, ipſa Dipſas aquam reperiens ac bibens poſtquam bibit, venenum immittit in prædictas aquarum ſtatio-

nes vt omne animal quod acceſſit & potu ſe ſatiauit videatur ſibi quidem vtilitatem peperiſſe ex participatione aquæ: ſtatim vero circa aquarum receptaculum ex veneno Dipſadis ſuſcepto cadat, ac moriatur, quin & ſi aliquem percuſſerit eadem Dipſas affectio doloris ex veneno ipſius vehementiori vi vſtoria prædito, ad ſitim & appetentiam potus vrget, ſemper ad bibendum ac ingerendum potum irritans. Ac percuſſus putat ſe aliquid vtilitatis accipere ad perniciem, quoties in lethali hoc dolore potum ſumit, verum in ipſo potu expleto ventre, & non amplius ſuſcipiente, poſtea vnà cum potu animam emittit: ſic etiam hic per poculum mortem operatur ac propinat ab ipſo ſeductis. Epiphanius hæreſ. 34. contra Marcoſios.

XXVIII. DRACO AVES, ΚΑΤΑΣΙΓΑΖΕΙ.

Muſæ ad belli metum conticeſcunt.

LEPIDVS in triumuiratu quodam loco deductus à magiſtratibus in nemoroſum hoſpitium, minaciter, cum iis poſtero die expoſtulauit ſomnum ademptum, ſibi volucrum concentu. At illi draconem in longiſſima membrana circumdedere luco: eoque terrore auestum ſiluiſſe narrantur, & poſtea cognitum eſt, ita poſſe compeſci. Plin. lib. 35. ca. 11.

APODOSIS.

Omnes vrbanæ res, omnia hæc noſtra præclara ſtudia, & hæc forenſis laus & induſtria, latent in præſidio ac tutela bellicæ virtutis, ſimul atque increpuit ſuſpicio tumultus, artes illico noſtræ conticeſcunt. Cicero pro Muræna. Cadit etiam in improbos qui truculento & minaci vultu terrent probos & doctos, eorumque conſilia & orationem diſcutiunt. Rarus ibi doctorum numerus: etenim Cicadæ eo ſunt in-

Arist. lib. 3. de Anim. cap. 30. genio vt iis locis non innascantur in quibus nullæ sunt arbores, imò oliuam inter cæteras plantas maximè diligunt. sic literæ bellorum tumultum odere, in pace & principum munificentia suauissime conquiescunt.

XXIX. Draco Cretensis.

Gratus animus.

Cretensem puerum Draco, quem is tenerum tener aluerat, in solitudine demum à latronibus interceptum audita voce liberat occisis prædonibus. Phot. Bibl. Ælian. 6. de Anim. cap. 63. Illustrem de hac materia historiam vide apud Ælian. lib. 10. cap. 48.

Apodosis.

Multa similia in historiis ad grati animi commendationem occurrunt. Qui & in ipsis brutis animantibus elucet non obscurus. Nullum est omnino officium in vita referenda gratia magis necessarium, ex quo nihil ingrato indignius, qui tam sancta humanæ societatis iura violat. *Dixeris maledicta cuncta cum hominem ingratum dixeris.* Publius Syrus. *Ingrato homine terra peius nihil creat.* Auson.

XXX. Draco Necans Elephantvm et vicissim, a mortvo peremptvs.

Vltus post fata.

Apvd Indos, sicut audio, graues inter se gerunt inimicitias Draco & Elephantus, quare Dracones haud inscij imperitique ex arboribus Elephantos ramos decerpere in pastus suos solere: in has ipsas arbores primo serpunt, postea eam sui corporis partem dimidiam quæ ad caudam pertinet, ar-

borum frondibus circumtegunt, alteram partem anteriorem, funiculi instar appensam dimittunt. Eò cum accessit Elephantus ad arboris surculos carpendos, Draco in huius ipsius oculos desiliens effodit, deinde anteriore parte collum eius constringens, posteriore flagellans, inusitato & nouo quodam laqueo strangulat. Ælian. lib. 6. cap. 21. de Animal. meminit quoque Apul. Florid. lib. 1. Apud Indos immensi Dracones cum immanibus Elephantis pari periculo in mutuam perniciem concertant: quippe lubrico volumine indepti reuinciunt, & illis expedire gressum nequientibus, vel omnino abrumpere tenacissimorum serpentum squammeas pedicas, necesse sit vltionem à ruina molis suæ, ac retentores suos toto corpore oblidere.

APODOSIS.

Dæmon mentis lumen prius obscurat, deinde præuaricatores suis implicatos laqueis acerbissimè trucidat. Cadit etiam in eos qui post fata vlciscuntur.

Exoriare aliquis nostris ex ossibus vltor.

XXXI. DRACO A FORMICIS CONSVMPTVS.

Princeps à populo oppressus.

HIEROGLYPHICVM istud est in Trāquillo. Erat, inquit, Tiberio in oblectamentis serpens Draco, quem ex consuetudine manu sua cibaturus, cùm consumptum à formicis inuenisset, monitus est, vt vim multitudinis caueret. Formicas autem mortuis anguibus lubenter vesci narrant rerum naturalium auctores: tum Draconem ipsum esu formicarum & cantharidum veneno distendi, atque efferari annotat Eustatius in Iliadis 22. At quod viuum serpentem multitudo formicarum oppresserit hoc prodi-

gio datum est. Et ostentum quidem commodam interpretationem habuit. Nam Draco Deorum & Regum symbolum est, quod in Hori sacris characteribus explicauimus: formicæ autem designant τὸ λεωδὲς πλῆθος.

XXXII. Draconis cor comedens.

Linguarum variarum interpres.

Feruntur Paracæ vrbis incolæ, eos, qui Draconis cor aut hepar comederunt, etiam belluarum voces, sensusque intelligere: & hoc Indicis fabulis detur. Philost. lib. III. cap. III.

Apodosis.

Cor Draconis est vigilantia, & pertinax literarum studium: voces peregrinæ & barbaræ, linguæ, quas litterati homines magnis sibi laboribus, & vigiliis comparant. Porro simile huic symbolo quod habet Kiranides in vanis superstitiosisque commentationibus de luscinia. Cor, inquit, luscinię si quis ea adhuc palpitante, cum melle glutierit, & aliud cor eiusdem auis cum lingua portauerit, suauis ad loquendum erit, & sonoræ vocis, & libenter audietur. Tribuunt autem luscinię eloquentiam propter cantus suauitatem, Draconi linguarum peritiam, quod fortè dæmon sub Draconis specie variis apud varias gentes linguis dicitur loquutus: Et primum quidem apud Euam,

Hic male blanditam finxerunt sibila vocem,
Quis stupor, ô mulier, mentem caligine mersit
Cum serpente loqui? verbum committere bruto
Non pudet, vt vestram præsumat bellua linguam.

Alcimus lib. 2.

XXXIII.

XXXIII. Dracones barbati.

Barbæ promissio arrogans.

Barbati Dracones altius ceruicem attollunt. Philost. in vita Apoll. lib. III. cap. II. οἱ δὲ δὴ πυρσῶπαι καὶ φρικώδεσι γένειαι, ὅτοι δὴ καὶ ἡμιάσκιοι, καὶ τὸν αὐχένα ὑψοῦ αἴρουσι, καὶ τὼ φολίδε σίλβειν, δίκην ἀργύρου: Qui verò coloris ignei sunt, & in dorso squamas eminentes tanquam serras habent, iis etiam barba adnascitur, & altius ceruicem attollunt, & eorum squamæ instar argenti fulgent.

Apodosis.

Barbæ neglectæ promissio in piis & sanctis viris, incultam corporis formam, animi verò candorem & decus significat, quibus, vt ait Clemens Alexandrinus Pædag. lib. III. ἀπόχρη τὸ ἡμῦφῶ ζον. Contra in Cynicis veteribus procreatrix fuit arrogantiæ, qui in boni ponderis barba (quod ait Arnobius) sapientiam collocabant, vulgus hominum Brachmanico supercilio despicientes.

XXXIV. Draconvm mala gramina.

Libri pernicioſi.

Dracones vt hominibus noceant mala gramina pascuntur, θανατηφόρους ῥίζας ἐδόντες. Æl. cap. IV. lib. VI. de Animal.

Apodosis.

Mala gramina pernicioſi libri, quos qui euoluunt, in suam & cæterorum perniciem armantur: φεῦγε τοίνυν καὶ τὼ αὐάγνωσιν τῆς αἰχρότητος, Isid. Peluſiota epist. lxiii. ad Thalelæum Monachum. *Pernicioſam iſtam insanium dulcedinem literarum, quaſi illos patriæ obliteratores de baccarum ſuauitate Lotophagos: vt Sirenarum carmina blandimentorum docentium cantus eruta, non literas tantum, ſed omnes rerum temporalium ſpecies dixerim nobis eſſe Lotophagos & Sirenas.* Paulinus Io-

uio fratri.

XXXV. Draconibvs indicis coē-cvm avratvm rete.

Hæretici libri & impij.

VENATORES Indi serpentibus insidiantes quorum in capitibus lapilli sunt pretiosi, & aspectu iucundi, vestem purpuream aureis literis, sed magicis intertextam ante cubilia extendunt, suisque carminibus prędam ita pelliciunt, vt è latebris egressa & coccineo pallio insidens oculos quamquam pertinacis vigilantiæ soluat in soporem: tum Indi securim capiti iniiciunt, mactant, & diripiunt. Philost. lib. III. in Apoll. vitæ cap. II. vide Isid. cap. XIII. lib. XVI. & Solin. de Draconiade.

AP. Serpens Catholici imago, quem prudentem serpentis instar Christus voluit: hæretici, venatores: pallium Coccineum, libri elegantes: aurei characteres, sed magici, hæreses specie aureæ, sed incantationibus magicis plenæ: captura Draconis, deceptio Catholici: direptio lapillorum, fidei spoliatio: securis impacta, mors æterna. Origenes tractatu XXIX. in Matthæum. *Quodcumque professi fuerint de scripturis & de mysteriis quæ sunt in eis ad demonstrationem, nolite credere quæ dicuntur, vertas enim similis est fulguri egredienti ab Oriente & apparenti vsque ad Occidentem, qualis est veritas Ecclesiæ Dei: ab ea enim sola sonus in omnem terram exiuit, & in fines orbis terræ verba eorum, & velociter currit sola vere veritas Dei.*

XXXVI. Drynas cvm hæretico.

DRYNAS profecto serpens quidam est ita appellatus, qui sanè similis est huic hæresi. Sicut enim Drynas dicitur esse serpens, verum iuxta herbas & quercus frequentissimè latibula sua habet, quapropter etiam Drynas vocatur, & quod quer-

cum arborem amat, & foliorum delapsorum viriditati ac palliditati ipse in medio ipsorum situs seipsum assimilat. Non autem vsque adeo ingentem dolorem hoc animal infert, verum si ipse perseueret, mortem inducit. Ita etiam hic & hæresis ipsius se omnibus numeris assimilat, vt qui nomen quidem Christi induit, Iudæorum verò opinionem elegit. Epiphanius hæresi. 65. contra Paulũ Samosatensem.

Latet anguis in Herba.

XXXVII. Formica crescens in Elephantvm.

Concordia.

AD significandam concordiæ vim, ingeniosa admodùm figura à nonnullis est excogitata, in qua formica ex vna parte in Elephantum crescit opposito caduceo, ex altera Elephantus in Formicam desinit aqua & igni pro rebus contrariis maximè adiectis. Vide Pier. Hierogly. lib. 1.

A P. Concordia paruæ res crescunt, discordia maximæ dilabuntur. Nullum aduersus insultantes hostium vires telum melius, quam mutua animorum consensio, nullum prosperorum maius vinculum, & ornamentum indicat Ignatij Diaconi apologus.

Ὁμόφρονες νέμοντο τρεῖς ὁμοῦ βόες,
Οὓς οὐδὲ ποτὲ ἔβλαπτε πολλάκις λέων.
Ἐχθρὰ δ' μίσει τὴ μάχῃ διαζόσας,
Ἑκάστον ἐμβέβρωκε γυμνὸν ὡς ἕτα.
Dum triga concors constat insimul Boum,
Non lædere illam vel ferus valet leo.
Hostiliter mox hisce dissidentibus,
Facile seorsim quemque eorum deuorat.

XXXVIII. Formicæ Indorvm avriferæ.

Auari.

MEGASTHENES ait apud Dardas, quæ magna gens est Indorum montanorum, planiciem quandam montanam esse ter mille stadiorum ambitu, & sub ea auri fodinas, quas formicæ effodiant, vulpibus magnitudine non minores. vicini iumentis auri ramenta clam rapiunt, palam enim non possunt prohibentibus formicis, quæ & pugnant, & infectantur, & sæpe homines cum iumentis interimunt, vt ergo illas lateant, ferinas carnes per loca plurima disponunt, itaque ad prædam dissipatis formicis, auri ramenta ipsi asportant. Strab. lib. xv. Vide Plin. l. xi. cap. xxxi.

APODOSIS.

In auaros, qui pecunias reconditas sine vllo vsu auidissimè seruant, & malo ingenio vtilia aliis denegant, quibus ipsi non vtuntur, quod est maximæ dementiæ. Horat. Satyr. iii. lib. ii.

Si quis emat citharas, emptas comportet in vnum,
Nec studio citharæ, nec musæ deditus vlli:
Si sit aprarum & formas non sutor, nautica vela
Auersus mercaturis, delirus, & amens,
Vndique dicatur meritò, quid discrepat istis,
Qui numos, aurúmque recondit, nescius vti
Compositis?

XXXIX. ICHNEVMON.

Humilitas.

ÆGYPTIARVM pugna ferarum eiusmodi est, aspidis & Ichneumonis: hic non inconsultè ac temerè in bellum descendit, neque illa trepidantius timidiúsque certamen init. Ille tanquam vir omnibus armis septus in luto volutatur, atque agglutinati luti operimento obducitur: sicque postea se iustis armis tectum arbitratus in certamen venit, si lutum desit, aqua se alluens, séque in altum, madi-

dúmque fabulum abiiciens, ex improuisis rebus, ac fortuitis, arma ad tuitionem sui ingeniosè comparat, continuóque cum capitali aduersario depugnat. summas autem nares suas teneras, ac valde aspidis morsui opportunas, suæ caudæ flexu septus, tuetur. Quod si eas aspis assequi possit, hostem debellauit: sin minus, frustra dentes contra lutum exercet. Contra autem Ichneumon illi anteuertens: si ex inopinato fauces comprehenderit, illam strangulat. Quocirca tota victoria cum sit posita in anticipatione, victor exiitit, qui morsibus alterum præuerterit. Ælia. lib III. cap. XXII.

Hoc idē Strabo refert li. XVIII. p. 558. n. 50.

APODOSIS.

Homo dæmonis morsum vitat, si vilitatis suæ lutum sibi ob oculos ponat, idemque ad præliandum quasi armaturam assumat: πλάσμα πηλὸς ἄνθρωπε. *Non acceditur ad altitudinem Dei, nisi per humilitatem: & cui propinquat subditus, ab eo recedit elatus.* S. Prosper.

XL. MVSCA SEPTENNIS.

Vitæ breuitas.

ARISTOTELES apud Athenæum scribit, visam muscam, quæ ad annos sex aut septem vixerit. lib. VIII.

APODOSIS.

Hæc quidem diutissimè vixisse putabatur, ex quo apparet vitam hominum etiam si ad millesimum annum extenderetur, ratione æternitatis breuissimam fore. Seneca in consolatione ad Marciam: *Comprehende quantum plurimum procedere homini licet: quantulum est ad breuissimum tempus editi, cito cessuri loco, venienti in pactum prospicimus hospitium. de nostris ætatibus loquor, quas incredibili celeritate conuolui constat. Computa urbium sæcula, videbis quam non diu steterint,*

etiam quæ vetustate gloriantur. Omnia humana caduca sunt, & breuia, infiniti temporis nullam partem occupantia.

XLI. Mvscæ in cinere.

Humilitas pœnitentiæ salutaris.

Mvscæ humore exanimatæ si cinere condantur, reuiuiscunt. Plin. lib. 11. c. xxxvi.

Ap. Tum demum pestifero voluptatis veneno exanimati homines reuiuiscunt, cum se cineri & pœnitentiæ totos addiderunt, illud recordati, ὅτι

Ολίγῃ ϝ κεισόμεθα
κόνος ὀστέων λυθέντων. Anacreon.

Idcirco laudata illa ceremonia, qua Æthiopũ Christianorum maioris ordinis antistitibus non crux modo, sed vas etiam aureum, terra aut cineribus refertum præferri solet, vt suæ admoneantur mortalitatis, quam subinde cogitantes ad salutarem immortalitatem contendant. Sabell. lib. 4. cap. 4.

XLII. Mvscæ in olympiis nvllæ.

Improbi à sacris eliminandi.

Mvsca etiam silentio nobis prætereunda, & contemnenda non est, ipsa quoque naturæ opus. Muscæ Pisatides eo tempore quo Olympia festum celebratur, veluti inducias cum incolis simul & peregrinis pacisci videtur. Mirum inter tot sacrificia, & sanguinis passim fluentis copiam, & carnes suspensas, illas abesse velle, ac sponte vltra Alpheum flumen discedere. Discedunt, & mulieres, sed lege, & imperio. Muscæ vltro, in eo mulieribus temperantia superiores, & præferendæ. Soluto iam festo reuertuntur, tanquam decreto aliquo exules reuocatæ. Itaque cum mulieribus in Elidem, & Muscæ redeunt.

APODOSIS.

Significat omnem importunitatem, immodestiam, garrulitatem, quæ mulieribus supellex, vt ait Comicus, esse solet, à templis, & sacris eliminandam.

Ἐκὰς ἐκὰς ὅσις ἀλιτεῦς. Callim.

Accipe præclaram de ea re Isid. Peluſiotæ Martyrio Episcopo epistolam 45.

Παρέρχεσθε ποῖ ἢ τὴν θείων νόμων ἀνάγνωσιν, ἢ κὴ ἀωτλὼ ἀγνοεῖς ἢ ἀνάγνωσιν· ἵνικα γὸ εἰς τὸν θεῖον ναὸν ἰέρευεγεῖν Ἀαρὼν, κὴ οἱ ἐκείνε, ἐισίεσαν, πάντα τὰ ἐκ ἐείε ἀποθέντες ἐσθήματα, στολὰς ἐκ λίνε περιεβάλλοντο, κὴ ἐχούσας τὸ ἀπόῤῥητον, κὴ τὴ ἔξω θεςύβων ἐπιλιμοεγεῖν σημαινόσας. Obiter ac defunctorie leges diuinas legis, aut etiam lectionem ipsam ignoras. Cum enim Aaron eiusque successores in templum sacrificij causa ingrediebantur, laneis omnibus vestimentis abiectis, vestes ex lino contextas induebant, arcani aliquid continentes, atque illud significantes, externos tumultus tum de memoria deponendos esse. Addit φλυαρίας κὴ ὁμιλίας ἀτόπους, nugas colloquiaque inepta è templis eliminanda, quibus omne silentium debetur.

XLIII. MVSCÆ TRAIANI.

Magna ab infimis fugata.

TRAIANVS dum victis Parthis Agarenos obsidet, tanta subito Muscarum vis eduliis & poculis insidens, fœdo contactu cuncta Romano grauia & molesta fecit vt discedere coactus sit. Dion Cassius.

AP. Nil non tremendum fecit intrepidis Deus. Etiam capillus vnus habet vmbram suam, quod ait Publius Syrus. Porro earum Muscarum meminit etiam Xiphilinus his verbis, κὴ ὁπότε δειπνοιεν, μύεσι τοῖς βρώμασι κὴ τοῖς πόμασι περισς αὐτοῦ διατρέφεσθαι ἅπαντα ἐνεπίμπλων. familiare est Deo, cui est πολύγνιον hæc rerum

humanarum pompa, vt ait Suidas, viribus elatos homines viliſſimis animalculis coërcere.

XLIV. Mvstelæ Cavda.

Calumniatores repreſſi.

PECVLIARIS hæc etiam in cane natura eſt, quod non allatrat illum qui caudam Muſtelæ ſecum habuerit. oportet autem Muſtelam, cuius captæ abſciderit caudam, dimitti viuam, aſinum autem negant rudere, lapide ab eius cauda appenſo. Æl. l. IX. c. LV.

Apodosis.

Opportunè cadet in eos qui ſupra calumniatorum maledicas voculas ſunt poſiti, quique, vel principis viri authoritatem, vel magnum virtutis ſplendorem habent aduerſus calumniæ virus præſens remedium.

Conſciamens rectifamæ mendacia videt.

XLV. Myoxvs.

Hæreticus.

TRADVNT naturas rerum experti, Myoxum latitare, & fœtus ſuos ſimul in eodem loco parere quinque & amplius, viperas autem hos venari, & ſi inuenerit totum latibulum ipſa vipera, cum non poſſit omnes deuorare, pro vna vice ad ſatietatem edit vnum aut duos, reliquorum vero oculos expungit & cibos affert, excæcatoſque enutrit, donec voluerit vnumquemque ipſorum deuorare. Si vero contigerit vt aliqui inexperti in hos incidant, ipſoſque in cibum ſumant, venenum ſibi ipſis ſumunt, eos qui à viperæ veneno ſunt enutriti. Sic etiam, ô tu Origenes, à Græca doctrina mente excæcatus, venenum iis qui tibi crediderunt euomuiſti, & factus es ipſis in edulium venantium, ita vt per quæ ipſe iniuria affectus es, per ea plus iniuria affe-

ceris. Epiphan. hæres. 64. contra Origenem.

XLVI. Myrmicoleon.

Simulatio improba simplicitatis.

Myrmicoleon vermis de formicarum genere, sed multo formicis maior, cum adhuc paruus est & inualidus robore, pacem ac modestiam simulat: at cum vires acceperit, pristina consortia despicit & contra maiores turbas concitat. Itaque inualescens audacia formicas ad labores conuenientes fallit, laboribus insidiatur, annonam surripit otiosis. Vincent. lib. xx. cap. cxxxv.

Apodosis.

Plerique metu quidem, non ex animo virtutis species induunt ad tempus, & ingenium tractabile ad honesta quæque componunt, quæ mox vbi vires accepit audaciæ suæ fraudis inuoluti integumentis repudiant. *Tolle periclum*
Iam vaga prosiliet frænis natura remotis.
Malus officij magister timor. Cicero. 11. Philipp.

XLVII. Myrmicoleon.

Thraso ignauus.

Myrmicoleonis paroemia torqueri potest in Thrasonem ignauum, qui leonem simulat cum sit formica. Diuus Gregorius in moralibus dæmoni accommodat: sicut enim formicis est leo, auibus formica: sic dæmon languidis terribilis, fortibus debilis, & contemnendus apparet.

Apodosis.

Thrasydulus lapis.

In eodem genere symboli est lapis Thrasydulus, qui vt tradit fabulosus Nicanor, lib. 2. de fluminibus, & post eum Plutarchus iunior, nascitur in Europa, galeæ similis, audax simul & timidus, nam statim, inquit, atque tubam audit, prosilit in ripam: Atheniensium vero pronunciato nomine, mergitur in pro-

fundum. ἅμα γὰρ σάλπιγγος ἀκούσῃ ἐπὶ πλοῖ ὄχθην πεζεχεῖ, τὸ δ' Αθηναίων ὀνειμαδέντων ἐς τὸν βυθὸν ἀλίεται.

XLVIII. Locvstæ Cyrenicæ.

Iustitia vindex improborum.

INFESTANT Cyrenæos locustæ, vnde lex est etiam ter in anno debellandi eas, primò oua obterendo, deinde fœtum, postremo adultas, desertoris pœna in eum qui cessauerit. Plin. lib. XI. cap. XXIX. Est in Lemno insula certa mensura præfinita, quam singuli enecatarum ad magistratus referunt.

Apodosis.

Iustitia fæcem improborum, in famam & fortunas bonorum grassantem, per suos ministros & satellites inquirit, debitisque mactat suppliciis, vt exhausta malorum sentina, cæteri quietiores viuant: Iustitiæ est intercedere iniquitatibus. Plin. in Traiani Panegyr. Appositè Bazanus Rex Sicambrorum, iubebat sibi vbique locorum præferri gladium & funem, in symbolum seueriſſimæ iustitiæ.

XLIX. Locvstarvm vox.

Mendaces & simulatores.

LOCVSTARVM vox ab occipitio proficiſci videtur. Plin. lib. XV. cap. XXIX.

Apodosis.

Mendacium oratio obscura, semper à tergo latens, nunquam prominens in aperto: aliud enim dicunt, aliud cogitant, vnde Deo hominibusque sunt odiosi:

Ἐχθρός γὰρ μοι κεῖνος ὁμῶς Ἀΐδαο πύλῃσιν
Ὅς χ' ἕτερον μὲν κεύθῃ ἐνὶ φρεσὶ, ἄλλο δὲ φέζειν.
Qui aliud occultum habet in mente, aliud loquitur,
Exosus mihi ille est æquè ac inferorum portæ.

L. Ophiogenes sev Hexagon inter serpentes illæsvs.

Puritas intacta.

Ophiogenes in insula Cypro non lædun-tur à serpentibus, ex qua familia legatus Hexagon nomine, à Coss. Romæ in dolium serpentium coniectus, experimenti causa, circummulcentibus anguibus miraculum præbuit. Plin. lib. xxviii. c. iii.

Apodosis.

Beata virgo licet in has terras edita fuerit, in quibus vitia quasi serpentes omnia obsederant, & in miseros mortales feris morsibus ferebantur infesta, ipsa tamen æterno puritatis vigore nullam vnquam aut originalis, aut actualis peccati labem admisit. Hoc certè monstrum qui debellauit, longe maiorem assequutus est victoriam, quam si serpentem domuisset.

Asper, acerba tuens, immani corpore serpens,
Arboris amplexus stipem, quide denique obesset?
At nisi purgatum est pectus, quæ prælia nobis
Atque pericula est ingratis insinuandum,
Quantæ conscindunt Hominem Cuppedinis acres
Sollicitum curæ, quantique perinde timores,
Quid-ve superbia, spurcitia, ac petulantia quantas
Efficiunt clades? quid luxus desidiesque?
Hæc igitur qui cuncta subegerit, ex animoque
Expulerit dictis, non armis: nonne decebit
Hunc hominem numero diuûm dignarier esse? Lucretius lib. v.

LI. Papilionvm venatio.

Honorum prehensatio. ex D. Ansel. lib. de simil. c. 72.

Papiliones cum volant tramitem rectum nunquam tenent, sed huc illucque se agitant, cumque alicubi residere videantur, nec ibi diu moran-

tur: hos autem sequentes cum pueri capere volunt, citò post eos currere fatagunt, & quia non ad suos pedes, sed ad papiliones intendunt, aliquando in foueam cadunt, seque immaniter lædunt: Plerumque cum caute accedunt, & eos apprehendere tentant, papiliones auolant. Si quando eos apprehenderint exultant de nihilo, quasi magnum quid fuerint adepti. Similiter faciunt qui honores huius mundi appetunt. honores enim huius mundi nunquam certam tenent viam, sed incertis diuerticulis de vno ad alium transuolant.

LII. Ex Phalangiis risvs.

Mors improborum.

Phalangia lethifera quædam animalia, quæ cum risu necant. Strab. lib. 11. φέρε δ' ἡ γῆ καὶ τῶν ἑρπετῶν ἔνια τὸ θανασίμων σκορπίοις καὶ φαλάγγαι· τῶν δὲ φαλαγγίων τὰ μὲ ποιεῖ γελῶντας ἀποθνήσκειν, τὰ δὲ κλαίοντας, πόθῳ τῶν οἰκείων.

Apodosis.

Miseri mortales dæmonis cassibus irretiti, sæpe rident in animorum interitu: Mox autem risus in tragœdias & gemitus totus soluitur. In quo Lapponum choreas ducere videntur. Hæc enim gens Septemtrionalis licet sub rigidissimo cœlo posita, & tenebris immersa, nonnunquam animi molestias lætitia exhilarare conatur. instruit igitur alacria conuiuia citharœdis accitis vt conuiuæ hilariores licet vsu durissimarum dapium effecti excitentur ad saltandum: nec mora in saltus & choreas vehementi quodam impetu effunduntur. Hinc in gemitus & alta suspiria reuoluti in terram ruunt. *Hæc mala mentis gaudia.* Vide Olaum lib. 4. c. 8.

Choreæ Lapponum.

LIII. Ponti Ephemeria.

Vitæ breuitas.

IVXTA Pontum nasci animalia quædam memoriæ proditum est, quorum vita vnius diei termino continetur: Siquidem manè nascuntur, meridie vigent, vesperi consenescunt & moriuntur. Plut. in consolat. ad Apoll. 113.

Apodosis.

Nulla est vita non breuis, sed illorum breuissima, at solutissima ætas est, qui præteritorum obliuiscuntur, præsentia negligunt, de futuro timent. Senec. cum hoc symbolo congruit Hemerocallis flos cuius vita & pulchritudo diaria est.

LIV. Præster.

Hæresis.

PRÆSTER serpens est qui vt primum attigit sensus hebetat, ignauiam infert, & immobiles reddit, post menti obliuionem & tenebras offundit, simul & percussum iam pilis nudatum suffocat. Æl. lib. XVII. de Animal cap. IV.

Apodosis.

Præsteris morbus est hæresis, & quælibet praua & violenta affectio, qua hebetatur iudicium, ingeneratur tepor, & mens Dei & sui oblita densissima ignorantiæ caligine offunditur. Lucanus aliter icti à præstere morbum describit his verbis.

Nasidium Marsi cultorem torridus agri
Percussit præster: illi rubor igneus ora
Succendit, tenditque cutem pereunte figura,
Miscens cuncta tumor, toto iam corpore maior:
Humanumque egressa modum super omnia membra
Effiatur sanies, late tollente veneno. Lib. IX.

LV. PVLEX IN CATENA AVREA.

Diuitiæ indignis oneri sunt, non honori.

MEMPHIDI compertus est aurifex, qui aurea catenula pulicem alligauit. Leonius de rebus Africis.

AP. Imbecilli homines magnæ opulētiæ affixi, non tam laudantur, quam ridiculè ostentantur, non tam tenent quam tenentur, non tam dominantur quam seruiunt. *Diuitiæ apud sapientem virum in seruitute sunt, apud stultum in imperio.* Seneca de vita beata, XXVI.

LVI. PYRALIS.

Charitas.

IN Cypri æratiis fornacibus ex medio igni maioris muscæ magnitudinis volat pennatum quadrupes, appellatur Pyraulis, à quibusdam pyrausta. Quandiu est in igne viuit, cum euasit, languidiore paulò volatu moritur. Plin. lib. XI. cap. XXXVI.

AP Charitas perpetuis diuini amoris flāmis alitur, quæ si intepescat, perit ipsa, nec iam est charitas. Eius vero faces tam acres sunt & incensæ, vt solem ipsum possint adurere.

Βαιὰ λαμπὰς ἐοῖσα τὸν ἅλιον ἀυτὸν ἀϋάζει.

LVII. PYRAVSTÆ INTERITVS.

Ambitio.

PYRAVSTA ignis fulgore vehementer lætatur, & ad lucernas aduolans, alludit ad flammam, donec viuus comburatur. Ælian. lib. XII. cap. VIII.

AP. Ambitiosi ad honorum fulgorem propius accedentes, decussis temeritatis alis plerumque grauissimo lapsu corruunt. Æschylus ibid.

Δείδικα μωρὸς κάρτα πυρέυσου μόρον, Est sanè ambitio vt disertè dicitur à S. Bernardo subtile malum, secretum virus, pestis occulta, doli artifex, mater

hypocrisis, liuoris parens, vitiorum origo, criminum fomes, virtutum erugo, tinea sanctitatis, excæcatrix cordium, ex remediis morbos creans, generans ex medicina languorem. Bernard. serm. 6. sup. Cantic. 33. At illi miseri postquam reciprocantis fortunæ ludos sunt experti, sero discunt quod abieti proceram illam suam staturam, & pulchritudinem intemperantius iactanti inculcat Rubus,

Ambitiosus cum abiete.

Nunc læta quidem bona sola fatetis,
Et nostris frueris imperiosa malis.
Sed cum pulchra minax succidet membra securis,
Quam velles Spinas tunc habuisse meas. Auianus Fab. 19.

LVIII. Pyrigoni.

Charitas.

TERRA marique nasci animalia nihil mirum, nam materia, & nutrimentum, & natura horum causa est. Ex igne verò generatas bestias volucres existere, nuncupatos Pyrigonos, & in eo ipso igne viuere & ali, húcque & illuc volare, hoc admirationem facit. Illud idem admirationem excitat, cum extra ignem nutricium egrediuntur, & frigidum cœlum attingunt, statim exeunt è vita. Quæ autem causa sit, igne vt nascantur, contráque aëre, temperato elemento extinguantur, aliis dicendum relinquo. Ælian. lib. 11. cap. 11.

Apodosis.

Deus, ignis est: Pyrigoni, Dei amore incensæ mentes, quæ in hoc cœlesti igne aluntur. *Charitas lex est fidei, & spiritus viuificans dilectorem.* August. lib. 10. de spiritu & litera, cap. 17.

Non perit flammis amor. Seneca.

LIX. Rvbetæ Ranæ.

Improbitas.

Ranæ rubetæ, quarum & in terra & humore vita, plurimis refertæ medicaminibus, deponere ea quotidie ac resumere è pastu dicuntur, venena tamen sibi semper reseruantes. Plin. lib. VIII. cap. XXXI.

Apodosis.

Improbi bona repudiant, atque sibi mala quæque & arripiunt studiosius, & retinent pertinacius.

Ριμφοιο δόλε καὶ αἰῆς ϛόμα τοῖο βέβυϛαι,
Γλῶσσαν ἀεὶ δολόεσσαν ἔχει ϖερίφοϱϱον ἀνίης. Apollinaris Psalm.

LX. Salamandra.

Constantia.

Salamandra non modo in igne lætari dicitur, ac viuere, sed eum ipsum extinguere. Χαῖρει ὃ αὐτῷ, καὶ ἐγχωρεῖ τῇ φλογὶ ὁμόϛε, καὶ ὡς αὐτίπαλόν τινα ϖαϱύδει κϱαταγωνίσαϑαι. D. Gregor. Naz.

Apodosis.

Salamandra symbolum est constantiæ quæ inter miseriarum incendia triumphat. Symbolum hoc fuit Francisci Regis cum disticho,

Vrsus atrox, aquilæ vetruces, & tortilis anguis
Cesserunt flammæ iam Salamandra tuæ.

Paradinus. Eiusdem cum Salamandra virtutis hyacinthum notat S. Epiphanius lib. XII. de gemmis: βαλλόμενοι εἰς αὖ ϑϱαϰας ϖυϱὸς, αὐτοὶ μὲν ϱ' βλάϖϖονται, τὸν ὃ αὖϑϱαϰα ϭβεννύουϭιν. *Hyacinthi* (inquit) *in prunas ardentes, ab igne non læduntur, ignem autem ipsum extinguunt.*

LXI. Salamandræ ortvs.

Improborum vita ruina communis.

Salamandra feralis bellua, Ioue (vt aiunt) tonante sæuientibus nimborum procellis, & fœda

da imbrium eluuie longè latéque omnia inundante, prodit in lucem.

APODOSIS.

Improbi,& scelerati homines ex rapinis & ciuili cruore concreti,tanquam funestissima animalia tum demum nascuntur, cùm ciuilibus ruinis deformata infœlix patria languet,& contabescit.

Hoc semine crescunt.

Vel si Salamandram patientiæ imaginem esse velis, quod superiore Icone dictum est; Rectè dicetur Virtus instar Salamandræ per medias tempestates in lucem erumpere:

Sic Gens cremato fortis ab Ilio
Iactata Tuscis æquoribus, sacra
Gnatosque, maturosque Patres
Pertulit Ausonias ad vrbes. Hora. Od. 4. lib. 4.

LXII. SCARABEI.

Voluptuarius obscœnus.

SCARABEI viuunt in stercore, moriuntur in rosis. Ælian. de Animal. lib. IIII. cap. XVIII.

AP. Turpes in obscœnis triũphant, in honestis languent. Bellè hic cadit quod Theosterictus in Niceta habet de Constantino Copronymo: Tantopere sordium & impurissimæ cuiusque rei odore malo fertur delectatus, vt animalium brutorum stercoribus se illiniret,& eos qui cum illo erant, id facere iuberet, quos amabat, ob idque benignè accipiebat, quod rebus malè olentibus semper delectaretur. Hoc Theophanes quoque videtur innuere, vbi ait: Magicis maleficiis & luxuriis cruentisque sacrificiis, & caballinis stercoribus, atque lotio delectatus, μαλακίαις, & dæmonum inuocationibus. Eandem scarabæi parabolam Epiphanius hæresi 40. accommodat hæreticis.

LXIII. Scorpivs et Crocodilvs.

Inimicitia lethalis.

Scorpivs & Crocodilus gemino quodam inter se odio flagrant, simulatque alter alterum inspexerit, in mutua funera sponte rapiuntur, amboque eadem dimicatione perimuntur. Ælian. l. 11. c. xxxiii. Scorpium ex Crocodilo nasci secundum nonnullos memorat, & ab eodem caudæ venenatæ aculeo extingui. σκορπίον ὑπὸ κροκοδείλου πίπτειν. κέντρον ὃ ἄρα ἐρεῖον αὐτὸν ἔχειν λέγουσιν, ἐν πιπλησμένον.

Ap. Hac Icone significantur inimici capitales mutuis vulneribus confecti.

Quid tantos iuuat excitare motus,
Et propria fatum sollicitare manu?
Si mortem petitis propinquat ipsa
Sponte sua, volucres nec remoratur equos.
Monomachi exagitantur.
Quos serpens, Leo, Tigris, vrsus, Aper
Dente petunt ijdem se tamen en se petunt.
An distant quia dissidentque mores
Iniustas acies, & fera bella mouent?
Alterne volunt perire telis?
Non est iusta satis sæuitiæ ratio. Boëtius lib. 4. metr. 4.

LXIV. Scorpionis assvltvs.

Dæmonis insidiæ.

Scorpiones nulli nocent cui non sit sanguis. Plin. lib. xi. cap. xxv.

Apodosis.

Dæmon tabidis præuaricatoribus non insidiatur, sed bonis quibus succus est & sanguis: Sic prædones onustas precios is mercibus naues, latrones bene nummata appetunt marsupia.

Tutum carpit inanis iter. Ouid.

Accommodari quoque potest calumniatoribus qui

solent iis insultare, quorum famam adulta veluti stirpe surgentem sperant se posse deprædari. Duros autem & tenuis famæ homines facile intactos relinquunt, quod nihil admodum speciosum habeant, & plus in pugna sit periculi, quam in parta victoria vtilitatis:

Nasutus sis vsque licet, sis denique nasus,
Quantum noluerit ferre rogatus Atlas:
Et possis ipsum tu deridere Latinum,
Non potes in nugas dicere plura meas,
Ipse ego quam dixi. Quid dentem dente iuuabit
Rodere? carne opus est si satur esse velis. Martialis in Xeniis.

LXV. Scorpionis cavda.

Lingua maledica.

Semper cauda Scorpionis in ictu est, nulloque momento meditari cessat, ne quando desit occasioni. Plinius lib. xi. cap. xxv.

Apodosis.

Lingua calumniatoris semper aut minatur, aut mordet: πονηρὸν, ὦν ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πονηρὸν συκοφάντης. Demost. in nobili oratione περὶ στεφάν. Huius vero pestiferi veneni vim & damna declarat Martial. lib. 7.

Quid non audebis perfida lingua loqui?
Te fingente nefas Pyladen odisset Orestes,
Thesea Pirithoi destituisset amor,
Tu Siculos fratres, & maius nomen Atridas
Et Lædæ poteras dissociare genus.

ὡς ἄρα οὐδὲν διαβολῆς γλώττης χεῖρον ἀνέφυ τοῖς ἀνθρώποις κακόν· Nicetas in Manuele Commeno.

LXVI. Scorpiones in hvmido viribvs defecti.

Baptismo Dæmones expugnati. ex D. Cypriano.

Sicvt Scorpij & serpentes, qui in sicco præualent, in aquam præcipitati præualere nō possunt, aut sua venena retinere: sic & spiritus nequam qui Scorpij & serpentes appellantur, & tamen per vos data à domino potestate calcati, permanere vltra in corpore hominum non possunt, in quo baptizato & sanctificato incipit Spiritus sanctus habitare: hoc denique à rebus ipsis experimur, vt necessitate vrgente in ægritudine baptizati & gratiam consequuti careant in mundo quo antea mouebantur, & laudabiles in Ecclesia viuant.

LXVII. Scorpiis onvstvs Asellvs.

Improbus & illiteratus.

Παροιμιακὸν istud dictum non illepidè de Alabanda dixit Apollonius Milacus. vrbs est multis interceptatumulis, qui speciem asini clitellis onusti referant, abundat quoque Scorpiis, vnde facetum hominis dictum. Strab. lib XIV.

Ap. Non dissimili ratione torqueri poterit in improbum hominem & illiteratum. Nam Asinus stupiditatem, Scorpius malitiam significat, vt patet ex Nicandri scholiaste, qui affert hunc senarium vulgo iactatum in magna improborum & captiosorum hominum multitudine: ἐν παντὶ δὲ σκορπίος φρυγεῖ λίθῳ. *In omni etenim Scorpius lapide excubat.*

LXVIII. Scytale serpens.

Voluptas.

Scytale serpens tanta præfulget tergi varietate, vt notarum gratia videntes retardet, & quoniam reptando pigrior, quos assequi nequit, miraculo sui capiat stupentes (Dæmonem huius serpentis

forma indutum, Euæ imposuisse nonnulli volunt.) Vide Solin. Polyhist.

APODOSIS.

Variegata est bellua voluptas, quæ sui amore perditos, & stupentes captat, quos postea deuoret.

Θηρίον ἐστὶ δουλαγωγὸν ἡδονὴ, ἀλλ' ὃν ἄγχιον.

LXIX. SEPA ANGVIS.

Heracleon hæreticus.

SEPA profecto hic Heracleon merito dici potest, qui est reptile quadrupes stellioni similis: cuius morsus detrimentum pro nihilo reputatur, sputum autem in cibum aut potum euibratum, statim mortem assumentibus inducit. Talis est sanè etiam huius doctrina. Epiphanius hæresi contra Heracleonitas.

LXX. STELLIO ΓΑΛΕΩΤΗΣ.

Inuidia.

TRISTE esse nomen Inuidiæ, omnique dedecore infame, Euripides inquit, quod etiam in nonnullis animalibus ratione expertibus habitat penitusque inhæret. Stellio enim, vt Theophrastus ait, simulatque senectutem, membranam hybernam, exuit, eam vorans consumit, ob inuidiam ex qua laborat aduersus hominem, quod suam tunicam planè scit contra comitiales morbos plurimum valere. Ceruus item non insciius dextrum suum cornu magno vsui hominibus esse, hoc ipsum, inuidia flagrans, ne tanto bono homines fruantur, in terram occultat. Equa pariter non ignorat se vna cum pullo amoris veneficia parere: idcirco simul atque editus pullus est, id agit, vt caruunculam in pulli fronte innatam, nuncupatam hippomanes, voret: Similiter lynx vrinam occultat. Æ. ian. lib. VIII. cap. XXVII.

APODOSIS.

Inuidi commoda alijs inuident quibus ipsi non vtuntur:

Φθόνος ἡμίονος, ἢ ἡμιόπους θεός. Hippotochoon apud Stobæum. Porro hæc Ælianus omnia decerpsit ex Theophrasto in tractatu *de Animalibus quæ dicuntur inuidere.* Adde ex eodem vitulum marinum, qui cum captum se videt, coagulum euomit quod Epilepticis auxiliatur. Echinum quoque terrestrem, qui vrina corrumpit corium. Verum (inquit) ὁ δὲ φθόνον ταῦτα ποιεῖ τὰ ζῶα, ἀλλ' ἄνθρωποι ἐκ τῆς ἰδίας ὑπολήψεως ταύτην ἀυτοῖς περιῆψαν τὴν αἰτίαν.

LXXI. SYRTIS ANGVIPES.

Voluptas.

ARTIFICIOSISSIME describitur à Dione Chrysost. or. v. his ferme verbis: corpus quidem illi muliebre idque admodum formosum, lasciue tumentes papillæ, totúmque pectus ac ceruix pulcherrima, colore cutis niditissimo, mira ab eius oculis profiliebat hilaritas, quæ intuentem quẽlibet in amorem procliuiter alliceret, reliquum corporis horridum, & squammarum scabritie asperum & intractabile, inferne demum in longum anguem desinebat, cuius caput in extrema parte positum acre admodum esset, & mordacissimum, alis minimè præditum, sed Sphingis instar factum, neque tamen eloqui vt illæ faciunt, sed draconum in morem sibilum tantum edere acutissimum.

AP. Typus est voluptatis quæ quantumuis pulchra & speciosa: ἐν ἰσχάτοις μιλαίνεται.

mediaque tenus descenderat aluo,
Cum sua fœdari latrantibus inguina monstris
Aspicit, ac primo non credens corporis illas
Esse sui partes, refugitque, abigitque, timetque

Ora proterua canum; sed quos fugit attrahit vna.
Ouid. Metam. lib. 14.

LXXII. THAMVR.

Salus de sanguine vermis.

THAMVR dicitur vermis Salomonis. Nam cum marmor Parium ad ædificationem templi è remotis partibus conuehi præcepisset, conscius prohibitionis legis, quæ vetuit altaris ædificandi lapides ferro incidi, quæsiuit experimentum in vermibus, quod ars humana nesciuit. Nam pullum Struthionis in vitreo vase recluſit, quem cum videret ſtruthio, & habere nequiret, quam nouerat agnitam artem attentans, ſolitudinem luſtrat, redienſque vermiculum tulit, cuius ſanguine vitrum leuit & diffregit, ſicque fœtum eripuit. quod videns Salomon hoc experimento eodem genere vermis in inciſione duriſſimi marmoris vſus eſt. Vincent. Natur. hiſt. lib. xx. cap. CLXX.

AP. Chriſti ſanguine, qui ſe vermem nominat apud Prophetam, de carcere erepti & liberati ſumus, huinc inferorum portæ, huic tenebræ, huic omnia dæmonum terriculamenta ceſſerunt. Ad idem argumentum accommodari poterit quod habet Pauſanias in Bœoticis, cum apud Haliartes Bœotios ſumma eſſet ſiccitas, vnus è primoribus Delphos miſſus accepit oraculum, aquam ſeſe inuenturum, ſi primum Haliartum redeunti ſibi obuiam factum interemiſſet: in patriam reuerſo filius impubes Lophis primus occurrit: Pater ſtricto gladio puerum tranſuerberat: ille adhuc ſpirans, cum huc illuc curſitaret, vbicumque fuſus humi eſſet cruor, inde aquæ eruperunt. Aliud ſymbolum. Lophis.

LXXIII. Thermvtis, ΑΣΠΙΣ ΘΕΡΜΟΥΤΙΣ.

Iustitia.

ASpidis genus vnum Thermutin Ægyptij nominant. hanc sacram esse aiunt, & summa religione colunt. Itaque ea Isidis simulachra tãquam regio quodam diademate coronant: Eandem in perniciem hominum natam esse negant. Enimuero comminiscuntur eam se à probis abstinere: contra verò impiis necem afferre. Quod si ita est, Iustitiam vniuersi dixeris hanc feram honorare, vt quæ acrimonia intellectus bonum à malo discernat, & tanquam illius ministra ac vindex in malos animaduertat. Addunt alij Isidem sceleratissimis hominum eam immittere. hanc quoque solam in hoc genere immortalem esse Ægyptij referunt, qui aspidum genus in sedecim species diuidunt. In sacris igitur ædibus ad vnumquemque angulum subterranea sacella ædificant, vbi sanè Thermutidi habitanti bubulum adipem edendum interuallis quibusdam obiiciunt. Ælian. l. x. c. xxxi.

Apodosis.

Typus Iustitiæ Iamblicus in epistola ad Anatolium de Iustitia, ἔργα τοίνυν τῆ δικαιοσύνη περάφερε καὶ ἐπιτηδεύματα εἶη ἄν, ὅσα κανονικὰ καὶ ἥμερα τυγχάνει, καὶ εὐσυμβαλλόμενα καὶ εὐσυναλλακτα καὶ ὠφέλιμα, τ βλαβερῶν κωλυτικὰ διαφερόντως· τῶν δ ἐναντίων τ ὅλων καταχθονα παρασκευάζοντα. Opera igitur & studia Iustitiæ accepta fuerunt, quæcumque ordinata & tranquilla sunt, composita, conciliata, vtilia, quæcumque noxios & prauos actus prohibent: Atque nos ad contrarios omnino promouent.

LXXIV. Vespa in aceto.

Seueritas vtilis.

SI oleo infundatur Vespa, moritur: aceto autem postea reuiuiscit. Vincent. Natur. hist. lib. xx. cap. LXXIV. Basil. in Hexamer. homil. VIII.

Apodosis.

Acria plerumque ingenia nimia mansuetudine deprauantur, quæ si paulo seuerius tractentur, & vigent iucundius, & proficiunt vberius. *Lenta enim remedia, & segnes medicos eorum morbus*, quod ait Curtius, *non expetit.* Simili modo Sal Agrigentinum, aqua induratur, igne liquescit.

LXXV. Vespæ venenatvs acvlevs.

Maledicus.

ACVLEATÆ Vespæ hoc etiam facere dicuntur. in viperam quam mortuam perspexerint inuolantes, veneno aculeum imbuunt: vnde mihi homines disciplinam, non eam quidem bonam, veneno inficiendi sagittas hausisse videntur: cuius in odyssea Homerus meminit. Ac sanè Hercules vt hydræ veneno iacula tinxit, sic Vespæ viperina acerbitate aculeos inficiunt. Ælianus.

Apodosis.

Plerique naturæ improbitate ad omnem petulantiam armati, quo deteriores euadant, veteres calumniarum magistros legunt, & in iis linguam improbam suæ malitiæ telum exacuunt. Ex hac officina prodiens calumniator:

σκολιὸν εἰλιγμῶνος ἔχεται οἶμον,
Ἐσθὴς μὲν ὀξύτατον ἅλπει σέλας ἠελίοιο,
Ῥοίζῳ δ', ἔνθα καὶ ἔνθα, κέρη τρέφει. Apollon. Argon. 4.

LXXVI. Lopyron.

Appellationum hæresis.

TRADVNT doloroſam veſpam, quam quidam Lopyron appellant, habere quidem aculeum venenum iacientem, breuem, non multum dolorem inducentem, ſed qui ſecundum ipſius facultatem venenum iaciat. Si vero quis perſcrutans ipſius latebrai, aut nidum deſtruat, in fruticibus enim, & herbis hunc facit, & inſtar faui ſibi ipſi capſas quaſdam conſtruit, in quibus capſis ſobolem ſuam deponit, & ſibi ipſi fœtus facit: Si vero quis perſcrutans virgâ aut ligno pungat fauum & deſtruat, exit indignata ipſa horrenda quidem, verum debilis veſpa, etſi inuenerit petram aut lignum, præ irâ quâ excanduit, cum ſtridore inſtat, & impetit ac ferit petram, & petram quidem nihil lædit, neque lignum, imò neque hominem, etiamſi momorderit, niſi quod modicum dolorem inducit: verum aculeum amittit, & ſic perit, petra vero nullâ iniuriâ afficitur. Sic etiam hæc veſpacea ſecta inſtar Zopyri, paruam inducens vexationem ſubuertetur, vbi in petram illapſa impegerit, hoc eſt in veritatem & vbi aculeum amiſerit. Epiphan. hæreſi 44. contra Apelleianos.

PARABOLARVM HISTORICARVM LIBER DECIMVS.

PLANTÆ.

I. AGNVS HERBA.

Simplicitas simulata.

NON longè à Cazanensibus Tartaris in quâdam insulâ à grauissimis viris narratur semen quoddam inueniri non absimile peponum semini, paulò tamen majus, & rotundius, ex eóque in terram condito quiddam agno simillimum enasci; quinque palmarum altitudine: Nam & caput, oculos, aures, cæteráque omnia in formam agni recens editi, pellem etiam subtilissimam habere, quo permulti his in locis ad subducenda capitum tegmina vtantur: Tum quoque plantam illam, si tamen sic dicenda sit, carnem quidem nullam, attamen sanguinem habere: sed carnis loco materiam quandam Cancrorum carni persimilem: vngulas verò, non vt agni, carneas, sed pilis quibusdam ad cor-

nu similitudinem vestitas: Radicem illi ad vmbilicum, ceu vestis medium esse: viuere autem tantisper donec depastis circum se herbis, radix ipsa pabuli inopia arescit. Odericus lib. I.

APODOSIS.

Multi specie duntaxat, agni, rapacitate lupi.
O vita fallax abditos sensus geris,
Animisque pulchram turpibus faciem induis!
Pudor impudentem celat, audacem quies,
Pietas nefandum. Seneca in Hippolyto.

II. AMYGDALVM.

Virtus initio ardua.

DVABVS veluti tunicis, ita pelliculis vestita sunt amygdala: Prima quidem amara est: secunda; dura, & aspera, quæ fructus in se iucundam complectitur suauitatem.

APODOSIS.

Hoc virtutis est symbolum, quæ Tyronibus nuper ex voluptatum contubernio seductis rigida videtur, & austera; mox labore quæsita mitescit, & suorum fructuum copiam facit.

πρῶτα δὲ ἔπειτα πέλει.

III. ARBOR, ἄγνος.

Castitas.

PERMVLTAM Serpentium fugam Nepeta irriguis gaudens locis, & Agnos faciunt, & longè latéque expellunt. In Athenienſium Thesmophoriis Atticæ mulieres Agni foliis cubilia substernunt, quòd & serpentibus sit infesta, & simul existimetur, ab appetitione veneris prohibere, vnde nomen traxisse videtur. Herba etiam Libanotis nuncupata serpentibus formidabilis est. Ælian. lib. IX. cap. XXVI. de Animal.

APOD. Agnos castitas, serpentes Diaboli. Cypria-

nus Tertullianum sequutus: *Pudicitia est honor corporum, ornamentum morum, sanctitas sexuum, vinculum pudoris, fons castitatis, pax domus, concordiæ caput. Hæc nos commendat domino, connectit Christo: hæc expugnat omnia de membris illicita desiderium prælia, pacem nostris corporibus inducit: beata ipsa & beatos efficiens apud quos habitare dignatur.* Hæc Cyprian. lib. de disciplina & bono pudicitiæ.

IV. Arbor Antistrophos.

Contraria ex eodem: vel crucis lignum.

Non procul à Malacâ arbor est, cuius radices cùm multæ sint, in varias dispersæ sunt partes; quæ enim ad orientem spectant, antidotum præbent aduersus venenum quodlibet, febrésque pellunt, aliásque ægritudines: at quæ vergunt ad occasum, ipsissimum venenum. De rebus in hist. Sinar. part. 4. c. 17.

Ap. Ex eodem fonte res omnino contrariæ sæpe proficiscuntur. Commodè dici poterit de fatali ligno, per quod in fraudem, & exitium inducti sumus, & de ligno crucis, per quod ad vitam reuocati sumus. D. Gregor. Naz. orat. 25. πρὸς τὸ ξύλον ἡ ζωὴ ἐπαναχθέντες διὰ ξύλου ἁπωλείας.

Origen. de Crucis potentia.

Origen. hom. 8. in locos diuersos: *Euangelium filij Dei humilitas est; illius crux nostra victoria est, illius patibulum noster triumphus: gaudentes leuemus hoc signum in humeris nostris, victoriarum vexilla portemus; cùm dæmones viderint, contremiscunt. Qui aurata Capitolia non timent, crucem timent. Qui contemnunt sceptra regalia, & purpuram Cæsarum, & dapes; Christiani sordes, & ieiunia pertimescunt. Virga Moysis duplicem gerebat imaginem. Nam hostibus occurrebat vt serpens, mordens, & enecans; Israelitis erat vice baculi, quo nitebantur. Sic etiam verum lignum Crucis hostilium quidem spirituum*

nequitiæ mors est, animarum verò nostrarum baculus, tuta sedes, & vita, in qua conquiescunt.

In eodem argumento vnum subiungam. Macar. homil. 47. Carolus Rex Neapolitarum dux Calabriæ habuit in insignibus rupem serrâ scissam, in cuius cacumine est Crux, in summa cruce rosa cum symbolo,

Caroli Ducis symbolum.

In patientia suauitas.

V. ARBOR ἄτυφος.

Martyres.

REPERITVR in orbe nouo arborum genus, quod cùm aduritur nullos fumos emittit, quin potiùs suauissimum spargit odorem. Alia est cuius incisio gustulam distillat balsamo odore persimilem, cuius virtus est vulnera quæcunque curare, cicatricésque prorsus obducere. Maiol. Dialog. xxi.

APODOSIS.

Martyres vsti, & secti nulla caligine sunt obducti, sed præstantissimos suæ virtutis odores in omnem terrarum orbem effuderunt. D. Chrysost. de SS. Martyr. ἀλλὰ φλογὸς παντοθεν πολιορκίσης, καὶ τῶν σπινθήρων τοῖς ἕλκεσιν ἐπιπηδώντων. καὶ θηρία πάντας δεδιμύτερον δακνόντων τὰ τραύματα, καθάπερ ἀδαμαντίνοι τινες, καὶ ἐν ἀλλοτρίοις ὁρῶντες ταῦτα γινόμενα σώμασιν, ἕτω γενναίως καὶ μὴ φερομένως αὐτοῖς ἀνδρείας ἐπὶ τῷ ὁμολογίας εἰσάκεισαν ῥήμασιν ἀπειρεσίοις διὰ πάντων δεινῶν μένοντες, καὶ τὴν ἑαυτῶν ἀνδρείαν καὶ τὴν τοῦ θεοῦ χάριν λαμπρῶς ἐπιδεικνύμενοι.

Sed flammas illos vndique obsidente, ac scintillis in vlcera præsilientibus, & quanis fera crudelius vulnera vellicantibus, perinde quasi essent adamantini, & in alienis ista corporibus fieri cernerent, ita generosè, ac cum

ea quæ illos decebat fortitudine in confessionis verbis constantissimè perseuerabant, & in omnibus his malis durantes simul & animi sui robur inuictum, & Dei gratiam egregiè præseferebant.

Deinde eorum corpora comparat cum sole.

Ὡσεὶ πυῶν ἀκτίνων κεχυμένων τῶν ῥυάκων τὸ αἷματος περιταχθὲν αὐτοῖς ἀπερρέοντων, καὶ τὸ σῶμα αὐτῶν καταυγαζόντων πολλῷ μᾶλλον ἢ τὸν ἐφεστῶτα ἥλιον.

Dum veluti crocei quidam radij, rivi sanguinis undique illis diffluerent, eorúmque corpus multo quàm cælum Sol ipse splendidiùs illustrarent.

VI. Arbor Hispaniolæ.

Voluptas.

IN Hispaniolâ insulâ arbor est, cuius fructus pyris muscatis persimilis, iucundo odore, esui quoque gratissimus, verùm pestiferi succi; nam Indi illo sagittas oblinunt, veluti veneno. Hist. noui mundi.

Apodosis.

Voluptatis species iucunda, pessimi sunt effectus.

Βραχεῖα τέρψις ἡδονῆς πίκτει λύπην.

Euripides apud Stob. serm. 3.

Philo de mundi opificio p. 27. edit. Col. Allob. eandem per serpentem Paradisi terrestris μυθολογεῖ disertissimè philosophatus.

VII. Arbor immortalis.

Verus Philosophus.

D. Gregorius Nazianzenus, qui refertur à S. Maximo de patientia, arborem quamdam esse ait in fabulis, quæ resecta pullulat, & cum ferro certat. Et si Poetarum, inquit, verba vsurpanda sunt, tantum abest vt moriatur, quin morte ipsâ viuit, sectione germinat, ac decerpta succrescit. ἔστι τι παρὰ τῷ μύθῳ φυτὸν ὃ δάλλει τεμνόμενον καὶ περὶς

σιδηρεον ἀγωνίζεται· καὶ εἰ δεῖ ποιητῶν μεμνῆσθαι λόγου, θαυ-
νάτῳ ζῇ καὶ τομὴ φύεται, καὶ αὔξεται δαπανώμενον.

APOD. Idem sic parabolam reddit: ἐμοὶ δὲ δο-
κεῖ σαφῶς τοῦτο εἶναί τι ὁ φιλόσοφος, ὃς εὐδοκιμεῖ τοῖς
παθεσι, καὶ ὕλην ἀρετῆς ποιεῖται τὰ λυπηρὰ, καὶ τοῖς ἐναντίοις
ἐγκαλλωπίζεται. *Mihi verò videtur simile quidpiam esse vir philosophus qui infortuniis illustratur, & molesta quaque in virtutis materiam transfundit, ipsisque aduersis venustatur.* Hoc voluit Horatius cùm scripsit od. 4. l. 4.

Duris vt ilex tonsa bipennibus
Nigræ feraci frondis in Algido,
Per damna, per cædes ab ipso
Ducit opes animúmque ferro.

VIII. ARBOR ÆGYPTIA.

Sat citò si sat bene.

THEOPHRASTVS refert arborem quandam Ægyptiam fructum nullum ferre ante centum annos. Sic autem ille, τὰ νέα τῶν φυτῶν διὰ τὸ πλῆθος ὑχρίπτει καὶ τὸ ὅλον τεφρᾶς ὑγρᾶς· τὰ δ' αὖ πάλιν ὡς ἐψιφορᾶ πόῤῥω τῆς ἡλικίας ὄντα, καθάπερ τὸ ἐν Αἰγύπτῳ λευκώδυον δένδρον ὃ ἑκατοσῷ ἔτει μυδολοριῖσι φέρειν καρπόν. Theoph. de causs. Plant. XXI.

APOD. Periculosa est præpropera prudentia.

Φεύγειν γὰρ οἱ ταχεῖς καὶ ἀσφαλεῖς.

Sophocl. in Oedipo.

IX. ARBOR MEDVLLÆ FERREÆ.

Crudelitas.

FERRI vim, atque aciem habet arbor in Iaua insula maiore. Interior enim medulla ferrea est, virgæ modo ab imo in summum verticem ductæ. Nicol. de Comit. & Marc. Pol. lib. 3. c. 16.

APOD. Pleraque ingenia adeò dura sunt, & stolida, vt medullas ferreas, aut, vt ait Sidonius Apollinaris,

Apollinaris, corneas fibras habere videantur.

ἀπὸ ἀγρυὸς, ἢ δ' ἀπὸ πέτρας.

Arbor Musa.

Literæ sacræ.

EX palmarum genere esse putant arborem illam, quæ in Ægypto, Cypróque, & Syria prouenit, quam qui illuc nauigant Musam appellant. Iudæi arborem esse aiunt, cuius fructus Adamus comedit; quod ego ridiculum esse arbitror. Ex ea circumeminent fructus, parui cucumeris magnitudine, per maturitatem quodammodo flauescentes, ficuum instar cortice contecti: eodem quoque modo, quo ficus, spoliantur. Substantia pulpa melopeponibus similis, nullo intus osse, neque semine. Ij principiò gustantibus, insipidi esse quodammodo iudicantur, nec ita gustatui suaues: sed qui ijs vesci perseuerant, magis ac magis in dies oblectantur, occulta quadam saporis suauitate ita allecti, vt nunquam ijs saturari posse videantur. Huius meminit Auicenna lib. 2. cap. 84.

Apodosis.

Literæ sacræ primo aditu rudes, & insipidæ videntur imperitis, sed intus totæ sunt ex medulla, nihil habent ossis, nihil duri, & morosi; quinimo amatores suos sine satietate oblectant, & solidè nutriunt.

Ferrum miteſcit ab auro.

Idcirco Cassiodorus ait ab Orpheo & Musæo Elysios campos carminum suauitate oblectari: quòd postremæ ætatis iucunditas in fructu eruditionis sit collocata. *Musæum etiam* (inquit) *& artis Orphæi filium & naturæ, Maronis præpotens in-*

gua concelebrat, dicens apud inferos in summa beatitudine constitutum, quòd per Elysios campos felices animas septem chordarum pulsibus amœnabat; significans summo pretio perfrui, cui disciplinæ huius contigerit suauitatibus epulari.

Variar. lib. 2. epist. 4.

XI. Arbor Theræ.

Intacta per æstus.

THERA Insula per annos septem pluuiam non est experta. Ex quo in torridi cœli inclementia omnibus plantis arescentibus, vna incolumis remansit, & virides ramos explicans inter cæterarum incendia, gratissimâ iuuentute pubescere visa est. Vide Herodotum lib. 4. pag. 119.

Apodosis.

Arboris instar fuit semper virentis Virgo Dei parens, inter æstus peccati illæsa. Nullam omnino labem admisit, quæ fuit, vt ait S. Methodius, ἄσπιλον ἔνδυμα τῶ ἀναβαλλομένω φῶς ὡς ἱμάτιον: *Intaminata vestis illius qui luce non secus pallio amictus est.*

Elephantinus ager.

Quod autem hîc Theræ arbori contigit, hoc in agro Elephantino vites, ficúsque narrant experiri, quibus scilicet folia numquam decidunt. Theophrastus lib. 1. de plantis περὶ μὲν ἐλεφαντίνην ἀδὲ τὰς ἀμπέλους ἀδὲ τὰς συκᾶς φασὶ φυλλοβολεῖν. Item in Creta insula in agro Gortynensi platanum apud fontem quemdam ille asseuerant, quæ nunquam folia deperdit. Quercus quoque in agro Thurino est, Sybari perspicua, quæ numquam folia dimittit. Idem lib. 1. 115.

Platanus Cretæ & Quercus Thurina.

XII. Arbor Vspalæ.

Æternùm virens.

VSPALÆ dum gens adhuc infando idolorum cultu illigata teneretur, templum erat magnificentissimum, & auro egregiè inductum: quod vt erat in ampla planitie situm, admirando sui fulgore venerandam religionis maiestatem accessuris ingenerabat. Astabat eius foribus arbor ingens ignoti generis, patulis diffusa ramis, æstate & hyeme iuxtà virens, etiam in plagâ frigidissimâ. Huic fons proximus in locum sacrificiorum dulci scaturigine ebulliebat. Olaus Magnus lib. III. cap. 5.

Apodosis.

Virgo inter peccati hyemes intacta: quomodo enim labem tulisset, quæ (vt ait D. Augustinus ad Catechum. lib. 4.) *quantum creaturæ conditio patitur luci inaccessibili videtur vnita?*

XIII. Arbores Indiæ.

Humilitas.

ONESICRITVS refert in Musicana terra Indiæ arbores quasdam inueniri, quarum rami cùm ad duodenos cubitos creuerint, reliquum incrementum pronum faciant, deflexæ, quousque terram contingant, deinde terram subeant, ac radices agant veluti traduces, mox rursus in truncum exeant, à quo postquam auctæ fuerint, eodem modo flectantur, & aliam propaginem efficiant, rursúsque aliam, & sic deinceps, vt ab vna arbore longum fiat vmbraculum, tabernaculo multis columnis nitenti simile.

APODOSIS.

Illa demum excelsa magnitudo est, quæ se per pronum dilatat: contra quod dixit Seneca ad Neronem, *Summa magnitudinis seruitus est, non posse fieri minorem.*

XIV. ARBORES LANIGERÆ.

Inolescunt mollia duris.

SVNT ad Leuidam ciuitatem prope Hierico arbores, quæ lanas gignunt: exhibent enim poma in modum cucurbitarum, testas in circuitu habentia præduras, intrinsecus autem plena sunt lanæ. Et de his ferunt ipsi Iesu Naue solere fieri indumenta: nam & ad aquas calidas eædem plantæ crescunt, in quibus Iosue lauare solebat. Huius generis lanas candore, & subtilitate admirabiles se vidisse narrat Gregorius Turonensis lib. 1. miracul. cap. 18. Σύρων quoque ξύλον meminit Theophrastus lib. 4. de historia plantarum, cap. 9.

APODOSIS.

Testæ præduræ quæ candidam & subtilem lanam tuentur, è qua tantus Heros vestes petebat, significant illud toties inculcatum per ardua virtutem niti ad solidæ quietis, & iucundissimi fructus voluptates.

Ordo fuit creuisse malis.

XV. ARBORES MELLIFERÆ.

Primis stat maior gratia pomis.

FREQVENS arbor in India, cuius meminit Q. Curtius faciem quercus habet: eius folia multo melle tinguntur: sed nisi Solis ortum incolæ occupauerint, vel modico tempore succus extinguitur. Curt. lib. 6.

APODOSIS.

Talia sunt pleraque, vt in primordijs suaui quodam gratiæ aucupio blandiantur, statim autem emortua venustate defloreſcant. Talis (inquam) esse ſolet in pueris nonnunquam prima ætatula, dulcis illa quidem, & festiuitatis lenocinio quodam commendanda. Mox vbi primis adoleſcentiæ facibus inardeſcere viſa eſt, tota illa ſimplicis naturæ iucunditas extinguitur:

Fructúmque exſpirat in umbras.

XVI. ARBORES SODOMÆ.

Vanitas rerum humanarum.

IN Sodomitico agro poma gignuntur, quæ licèt ſpeciem maturitatis habeant, mandi tamen non poſſunt: nam fuliginem intrinſecus fauillaceam ambitio tantùm eximiæ cutis cohibet, quæ vel leui preſſa tactu fumum exhalat, & fatiſcit in vagum puluerem. Solin. cap. 36.

APODOSIS.

Res opésque humanæ, his fructibus ſimillimæ, pompæ plurimum habent, cùm nihil ſolidæ voluptatis habeant. Senec. de diuitiarum pompa, epiſt. 110. *Vidiſtine quàm intra paucas horas ille ordo quam vis lentus diſpoſitúſque tranſierit? hoc totam vitam noſtram occupabit, quod totum diem occupare non potuit?* Et deinde: *Hoc itaque ipſi mihi dico, quoties tale aliquid præſtrinxerit oculos meos, quoties occurrit domus ſplendida, cohors culta ſeruorum, lectica formoſis impoſita columbis: Quid miraris? quid ſtupes? pompa eſt: oſtenduntur iſtæ res, non poſſidentur, & dum placent tranſeunt.*

XVII. Arboris Solis et Lunæ.

Sacerdotium & regnum.

Est in epistola Alexandri fabulosi (vt arbitror) Nepotis mentio duarum arborum, quarum vna Arbor Solis, altera Lunæ nuncupabatur. Vtraque primo sideris sui afflatu percussa reddebat oracula : vtraque etiam in eclipsi Solis & Lunæ vberrimis lacrymis manare credebatur. Erant autem in medio luci collocatæ, cupressis frondium genere simillimæ, pedum ferme centenorum. Eas cùm Alexander adijsset, perstricta radijs cognatorum siderum vtriusque stirpis cacumina in voces & oracula resolui, magno circumstantium amicorum stupore animaduertit.

Apodosis.

Solis & Lunæ arbores haud fabulosæ sunt Ecclesiastici ciuilésque magistratus, qui suorum principum afflatu leges tum diuinas tum humanas interpretantur, quarum certè oraculis hic orbis terrarum administratur. Gelasius Papa Afer in epistola ad Anastasium Imperatorem : *Duo sunt, Imperator Auguste, quibus principaliter hic regitur mundus, auctoritas sacra Pontificum & Regalis potestas.* Et Iustinian. in authent. part. 1. titul. 6. num. 6. μείζονα τῶν ἐν ἀνθρώποις ἔχει δῶρα θεοῦ παρὰ τὰ ἄνωθεν δεδομένα φιλανθρωπίας, ἱερωσύνη τε καὶ βασιλεία.

XVIII. Asphodelvs solvs Gigoniam petram movet.

Regum potentia.

Est Asphodelus planta, quæ aliter appellari solet Hasta regis, Gallicè *la Hache royalle*, id est

ſceptrum regale; nam haſtæ olim pro ſceptris erant, vnde Euripides in Hecuba: dixit λαὸν ἐυθύνειν δορὶ, quod eſt, ſceptro moderari. In eodem genere eſt lapis regni, cuius meminit Cteſiphon 3. de plantis: λίθος κρυσάλλῳ παραπλήσιος ἀνθρωπόμιμος ἐστεμμένος, & regni conciliator. Aſphodelus autem ſolus Gigoniam petram mouet. Hephæſtio.

APODOSIS.

Significat igitur emblema, Regum potentiâ & imperiis duriores etiam animos flecti, & impelli ad ea quæ minimè facerent; nihil enim ad mouendum in rebus humanis eſt haſta illa regia potentius. *Ille eſt Spiritus vitalis, quem tot millia trahunt, nihil ipſa per ſe futura niſi onus, ſi mens illa imperij ſubtrahatur*: Seneca de Clementia. Animaduerte porrò in caule Haſtæ regiæ, quæ regum eſt ſymbolum, innaſci vermem, qui in aliud animal alatum, & floridum mutatur: idque aſphodelum populari, donec aliquid retinet vigoris. Vbi enim exaruerit, tum demum vermis eo eroſo euolat. ὁ δὲ τῷ ἀιθυιείκῳ συνίσταται σκώληξ ὃς εἰς ἄλλο μεταβάλλει ζῶον πτηνὸν ἀνθυσιείδὲς, ᾧ ὅταν ἀϊθυιεικὸς ἀναξηῇ, διεδὼν ἐκπέτεται. Theophraſtus. Talis plerumque principum conditio. Homulos tenues, & contemptos, qui per vermiculos ſignificantur, habent in ſinu & ſuis alunt viſceribus, poſtquam eos leuiculis aſſentationibus ceperunt: interim illi alas aſſumunt, florent diuitiis, & honoribus, & poſtquam ampliſſimorum virorum fortunas eroſerunt, tum demum exiliunt.

Vermis Aſphodelus.

BAARAS. vide, *Piſciculus maris Indici.*

XIX. BALSAMVM.

Circumciſio.

BALSAMI radix horrida deformis, atque omnino inutilis: ſed cùm primum lapide inciſi fuerint turgentes eius rami, mox ſuauiſſimum ac precioſiſſimum balſami ſtillat vnguentum. Vide Theophraſtum lib. 9. de hiſt. Plantarum cap. 6.

APODOSIS.

Hoc filijs Iſraël euenisſe cognoſcimus: cùm primum lapide fuerunt circumciſi, mox Ioſue audiuit Dominum dicentem: *Hodie abſtuli opprobrium Ægypti à nobis.*

Vide Villalp. part. 2. cap. 17. pag. 393.

Animaduerſione hîc dignum eſt quod habet Cyrillus lib. 4. ſuper Ioan. cap. 50. moriente Ioſue atque ſepulto, in eius ſepulchro poſitos eſſe cultros lapideos quibus circumcidit filios Iſraël: vt ſignificaretur quòd legalis circumciſio ſepulta & tanquam mortua per circumciſionem, & mortem Chriſti: Et vt diſcamus circumciſionis ſpiritalis gratiam Saluatoris morti eſſe affixam, quæ circunciſio mortis atque interitus deiectio eſt, & noſtræ ſanctitatis initium.

XX. BALSAMA ARABIÆ.

Voluptas humana.

IN Arabia ſunt balſami arbores, ea, qua myrti ſtirpes, magnitudine: folia illis qualia herbæ Amaraco: ad eas cubilia figunt viperæ, vt quas non modò balſami liquor, ſed ipſa fruticis vmbra delectat. Vbi legendi liquoris tempus fuerit, Arabes

ligneolarum regularum complosione bestias fugant, occidere enim nefas putant: & si quem fortè momorderint, lethalis non est plaga: præstantissimi enim laticis odore veneni acerbitas mitescit. Pausanias in Bœoticis, p. cccii. Meminit quoque Theophrastus l. 4. c. 6. de Historia Plantarum; ἐν δὲ τόποις τοῖ πευκέναι πυὲ βοταίῳ ἐφ ἧ συνεστραμμένας ὄφεις εἶναι μικρὰς σφόδρα.

APODOSIS.

Mundi gaudia incerta & doloribus mixta. Seneca de breuitate vitæ cap. XVII. *Quid quod gaudia quoque eorum trepida sunt? non enim solidis causis innituntur, sed eadem qua oriuntur vanitate turbantur. Qualia autem putes tempora esse, etiam ipsorum confessione misera, cùm hæc quoque quibus se attollunt, & supra hominem efferunt, parum syncera sint. Maxima quoque bona sollicita sunt: nec vlli fortunæ minùs benè quàm optimæ creditur.* Significat etiam nullum adeò ferum ingenium quod bona institutione non mitigetur.

XXI. BASILISCVM.

Lenitas in subditos.

IVSTINIANVS Genuensis historiographus lib. VI. Præclarumque habet lenitatis in subditos symbolum, Franciscus Marcio (inquit) iurisconsultus egregius, missus à Rep. Genuensi orator ad Ducem Mediolanensem. Cùm is nollet eum dimittere, nec pactis conuentis cum Genuensibus stare, captata occasione obtulit eidem duci manipulum herbæ Ocymi: qui admirabūdus quid sibi hoc demū vellet, quæsiuit quid rei esset. Cui ille respondit, talem esse huiusmodi plantæ naturam, vt leniter, ac suauiter contrectata gratum odorem spiraret; nimis

autem duriter compressa, & attrita, non solum omnem suauitatem deperderet, sed etiam ineunte tempore scorpios generaret: habere autem se ingenia Genuensium eodem planè modo. Dux hoc ingenioso admodum responso delectatus & sententiam priorem mutauit, & Legatum honorificè dimisit. Retulit Camerarius inter symbola.

APODOSIS.

Qui vult amari, languida regnet manu.
Lene fluit Nilus, sed cunctis amnibus extat
Vtilior.

XXII. CAPRIFICVS.

Temperantia.

CAPRIFICO ea vis est, vt lasciuientium taurorum & quantumuis ferocientium naturam vsque adeò compescat eorum collo circumdata, vt immobiles propemodum eos reddat. Vide Plutarch. Sympos. lib. 2.

APODOSIS.

Incontinentiæ frænum est temperantia. Senec. epist. LXXXVIII. *Temperantia voluptatibus imperat, alias odit atque abigit, alias dispensat, & ad sanum modum redigit, nec vnquam ad illas propter ipsas venit. Scit optimum esse modum cupitorum, non quantum velis, sed quantum debeas sumere.*

XXIII. CAPRIFICVS.

Inutilis sibi, alijs vtilis.

CAPRIFICI ficus nunquam matureſcit, sed tamen gignit culices, qui deuolantes ad veram ficum, perfosso ficorum cortice, in maturitatem

educant. Dicuntur propriè culices illi, cum arborem stimulant, ψηνίζειν.

APODOSIS.

Tales sunt, inquit Plutarchus, qui cùm nihil ipsi queant egregium facere, aliquo pacto virtutem aliorum stimulant. Meminit huius caprificandi rationis Theophrastus. lib. 2. de plantis, cap. 12. his verbis: Διὸ καὶ ἐκνάζουσι τὰς σύκας τοῦτο δ' ποιοῦσιν ὅπως εἰ ψῆνες οἱ ἐκ τῶν ἐκείνων τῶν ἀπυρήνων ὑμένων ἐξιόντες διοίγωσι τὰ ἐπὶ τῶν συκῶν. *Quapropter ficos caprificant: quod ea de causa faciunt, vt culices parui, qui ex caprificis appensis nascuntur, poma fici aperiant.*

XXIV. CEREVS SPINOSVS.

Virtutum gaudia vulnus.

CEREI spinosi portentosa penè elegantia est: opplet enim animum, & oculos spectantis, rarissimæ venustatis spectaculo: hastas surrigit quaternas & quinas, nouemdecim & vicenûm cubitorum, virgatis, & ad normam directis striis cannulatas. In externis striarum angulis obtusis totus collucet stellulis, corneis stylis radiatim è suo centro quoquouersum minacibus: obductus est callosa carne & succo aloës: flores in summo vestigio promit gratissimos, & hilari purpura miniata rubet. Vide hist. Ruell. plant. lib. 18. cap. 48.

APODOSIS.

Quî fit vt tam excellentis pulchritudinis planta cœlum & stellas referens hastas surrigat, corneos stylos exerat, spinis vndique rigescat, succum etiam amarum præferat; flores interim hac veluti armatura obuallet gratissimos, nisi vt ostendat

χαλκὸν δὲ τὸν πρὸς θεὸν ὁδὸν, ferro & ære stratam ad cœlum viam?

μεγάλε ἀθλητῆ δεῖ δέρεσθαι καὶ νικᾶν.

Maximus Tyrius.

XXV. CHRYSOPOLE.

Doctrinæ sinceræ cultor.

IN Pactolo crescit herba, Chrysopole vulgo nominatur, cuius examine vicinarum vrbium incolæ purum aurum ab adulterino discernunt. Nam ipso tempore, quo id conflant, hanc herbam admouere solent: cuius folia, si adulteratum non sit aurum, inaurantur; quod si corruptum sit, intingi se non patiuntur. ἐὰν μὲν ἀνόθευτον χρυσίον ᾖ, τὰ φύλλα χρυσοῦνται· ἐὰν δ' ἐφθαρμένον ὑπάρχῃ τῷ ἀλλαρμόλῳ ὑγιασίαν ἀπειθεύει.

APODOSIS.

Rectè cadet emblema in sinceram Catholici mentem, quæ nihil adulterinæ doctrinæ hauserit.

Puroque illimis honore.

XXVI. CITHARA HERBA.

Non omnis moriar.

Ἡ δὲ λύρα καθιερώθη. alij. statum non mutauit. Legendã existimo κατηγερέθη.

CLITONYMVS libro tertio rerum Tragicarum refert nasci in Pangæo herbam hac de causa. Illæ quæ Orpheum discerpserunt Bacchantes eius membra in fluuium Hebrum proiecerunt: & caput quidem cessit in draconem; * lyra autem inter astra relata est. At ex cruore stillante orta est herba Citharæ, quæ dum Bacchi sacrificia peraguntur, citharæ sonum emittit.

APOD. Fabulosa hæc historia inuenitur in Plu-

tarchi iunioris libello de fluminibus, qui istis portentis scatet. Rectè significabis in emblemate doctorum virorum gloriam & monumenta nunquam intermori.

Non omnis moriar, multaque pars mei
Vitabit Libitinam.

Horat. od. 28. l. 3. carm.

XXVII. CORIANDRVM.

Verbum Dei.

TRADVNT Coriandri naturam penitus semini respondere, adeò vt si succidatur etiam Coriandri semen, vim suam non amittat, vt sementi idoneum amplius non existat. Huiusmodi verbum est Dei, cuius omnis particula ad terræ cultum natura apta est, si mandetur commodæ & bonæ terræ, id est animæ. Est porrò album etiam; Lumen enim verbum est, idque splendidum, ac proinde quoque album ipsum intelligenti ab eoque nutrito Est item saxi simile: contortum etenim est, & neutiquam flaccidum, neque fluxum, verum saxeum: cœleste quippe verbum est, ac nobis cœlestia promittit. Non dixit verò, *Verum etiam in omni verbo*: verùm, *sive etiam*: tanquam si dixisset: non in hoc quo putatis solo, verùm in hoc. Manifestum est autem, quòd manna ex ore proficiscens, verbum erat. Nam commune habet aliquid manna, quo docemur, non solo pane hominem viuere, cum Dei verbo, quo viuimus. Procopius in Deuteron.

XXVIII. CVPRESSVS BLATTAS NON SVSTINET.

Mortis memoria salutifera.

CVPRESSVS feralis arbor, & mortuorum sepulchris destinata, blattas & tineas non sustinet: atque ideo apud veteres simulachra ex hac potis-

simùm materia fiebant ad perpetuitatem. Plin.

APODOSIS.

Mortis memoria vitiorum blattas, quæ animum corrodunt, extinguit. D. Augustinus: *Opus est ergo, vt sibi homo quotidiano actu prouideat, & procuret consummationem. Opus est vt tota vita nostra talis sit in conuersatione, vt liberi mereamur esse in fine: inceſſabiliter diem transitus nostri, & tempus iudicij cogitantes.*

XXIX. CVPRESSVS VESPASIANI.

Fortuna in melius mutata.

ARBOR cupressus altitudine conspicua in Vespasiani agro auito sine vlla vi tempestatis euulsa radicitus repentè procidit, ac insequenti die viridior, atque firmior eodem vestigio resurrexit. Suet. in Vesp. cap. 5.

APODOSIS.

Symbolum est afflictæ paulisper fortunæ, quæ statim in altam, & excitatam transit. Sublime struitur quicquid ab infimo surgit.

Nunc & damna iuuant, sunt ipsa pericula tanti:
Stantia non poterant tecta probare Deos.

Martial. epigr. lib. 1.

XXX. CYNOSBATVS.

Humilitas.

CYNOSBATVS per diem inter cæteras herbas, à quibus ne minimum quidem differt, delitescit, nec vllo modo agnoscitur. Nocte vero stellæ instar lucens, & igneo splendore coruscans facilè in conspectum venit. Ælian. de Animal. XIV. cap. XXVII.

APODOSIS.

Humilis Cynosbatus est, dies vita, nox mors, lux gloria post mortem: humiles in vita obscuri, post mortem gloria circumfluunt.

Cunctis stat terminus æui,
Extremumque diem primus tulit: ire per ora
Nomen in æternum paucis mens ignea donat,
Quos pater ætherijs cœlestum destinat oris.

Silius Italic. lib. 3.

XXXI. DODECATHEOS.

Sacramentorum vis.

MAXIMA auctoritas herbæ est, quam Dodecatheon vocant omnium Deorum maiestatem commendantes. In aqua potam omnibus morbis mederi existimant: folia eius septem lactucis simillima exeunt è lutea radice: Plin. lib. xxv. cap. IV.

APODOSIS.

Vis diuinæ Ecclesiæ quasi Dodecatheo illi admirabili indita, non per septem foliorum species, sed per totidem sacramenta se effundit, atque omnibus animorum morbis salutarem facit medicinam, D. Cyprianus, lib. IV. epist. ad Magnum: *Totum credentibus conferunt diuina compendia* (inquit) *de sacramentis.*

XXXII. FICVS.

Promissis leuibus abstinendum.

FICVS non floret, nec vlla se speciosa ornamentorum luxurie ostentat, sed tamen dulcissimos fructus parit. Tostatus meminit Ægyptiæ ficus quæ per annum fert fructus in Exod. Vide Plin. lib. 16. cap. xxv.

APODOSIS.

Πρᾶξε μεγάλα μὴ ἐπαγγέλλου μεγάλα. Magna noli promittere, sed facere. Pythagoras. In eodem argumento est quod narrat Theophrastus lib. 2. de plantis, c. 4. de vite quæ cùm nulla folia emisisset, & nulla perinde esset racemorum expectatio, miti tamen fructu sine vlla foliorum luxurie germinauit. Similiter oliua, cùm ei frondes omnes decussæ essent, fructificauit: καὶ ἄμπελος αὖ̃ν φύλλων ὢν καρπὸν ἤνεγκεν· ἐλαία μὲν φύλλα ἀπέβαλε, τὸν δὲ καρπὸν ἐξήνεγκεν.

XXXIII. FŒNVM GRÆCVM.

Aduersa augent virtutem.

FŒNVM Græcum scarificatione seritur, non altiore quatuor digitorum sulco; quantôque peius tractatur, tanto prouenit melius. Plin. lib. XVIII. cap. XVI.

APODOSIS.

Viri sancti dum aduersis conflictantur, surgunt viuidius: αὐξεῖ δ' αὖξεσ ποιεῖ καὶ βλάβη ὡς δένδρεσι φύσις φύσα. Nihil tam virtutem crescere facit & germinare, quantum continui timoris natura. D. Gregor. XXVI. Moral. *Sanctorum mentes æternitatis præmia præstolantes vires ex aduersitatibus sumunt: Quia crescente pugna glorioſiorem sibi non ambigunt manere victoriam, & electorum desideria dum premuntur aduersitate, proficiunt; sicut ignis flatu premitur, vt crescat, & vnde quasi extingui cernitur, inde roboratur.*

XXXIV.

XXXIV. GRANADILLA.

CHRISTI PASSIO.

NObilis est inter plantas Granadilla flos Christi patientis insignibus impressus, cuius meminit Rouillius in historia plantarum peregrinarum. In hunc memini me ita lusisse:

Ite procul blandi Veneris ludibria flores,
Quos parit in risum luxuriosus ager.
Altius vna suos tollit Granadilla dolores,
Et fert congesti pondera tota Dei.
Tortilis hîc nodis, & adunco milite surgit,
Regis apex Domini, gloria mixta malis.
Hîc crux, hîc claui Christi pretiosa supellex
Pauperis, hîc rubris vulnera picta notis,
O dilecta Deo, cui cœlum nectare sudat,
Et vigil intactas Flora tuetur opes.
Quis tanta in parvo lusit miracula flore?
Nempe sua hîc pinxit se Deus ipse manu.

XXXV. HELENIVM.

Amor impurus, rixarum semen.

HELENIVM herba est, ab Helena sic dicta, quę rixas prouocat: παρὰ τὴν ἅρπην φυεῖσα ἀφ' ἧς ἑαυτὴν ἀπῆξε ἡ Ελένη, ὡς οἱ φαρμάκται ἀυτῆς πάντως εἰς ἕλεον καθίσαντα. Ea è quercu ad quam se Helena suspendit, dicitur emersisse: Ptolo. Hephæst. lib. IIII.

APODOSIS.

Quid mirum si ex Helenæ cineribus rixarum herba dicitur emersisse? quid aliud habet amor impurus, quo ipsa deflagrauit, quàm querimonias,

iurgia, rixas, furores, bella, cruorem?

Εμπίπλων δ' ἀδόκητος ὑπὸ φρένα δ' ἄσεβύελλα
Μίσγεαι, ἀθμαίνῃς ὄ πυρὸς δριμεῖαν ἀμίχλαν,
Παφλάζων ὀδυώῃσι, καὶ ἀκρίτοισι μανίαις.
Δάκρυ δ' σοι περβαλεῖν λαρὸν γάνος, ἠδ' ἐσακοῦσαι
Βυσσόθεν οἰμωγὴ, στοναχῆς δ' ὑπὸ θερμὸν ἔρευθος
Φοινίξαι, χρωτὸς δ' παρέμορον ἄνθος ἀμέρσαι,
Οὖσε τ' κοιλῆναι, πυρὶ τερφέα πᾶσαν ἀείρας
Μαινομένῳ· πολλοὺς δ' καὶ ἐς μόρον ἐξεκύλισας
Λύσσαν ἄγων, τοίαις δ' ἀγάλλεαι εἰλαπίνῃσιν.

Oppianus. *Illabens improuisus, sub pectus instar procellæ misceris, spiraſque ignis acutam vim, æstuans doloribus & miscellaneis furoribus. Lachrymas vero tibi emittere profusum gaudium est, exaudire ex imo ciulatum: sub viscoribus calidum ruborem purpurare, & cutis mutatum florem abolere, oculosque cauare, mentemque totam euertere furentem. Quin multos in mortem prouoluisti, quibuscumque procellosus & ferus occurristi rabiem afferens: talibus lætaris epulis.*

XXXVI. HECATONCEPHALOS.

Amoris conciliatrix virtus.

PORTENTOSVM est, inquit Plinius, quod de hac herba traditur. Radicem eius alterius sexus similitudinem referre, raram inuentu, sed si viris contigerit, amabiles fieri. Ob hoc & Phaonem Lesbium dilectum à Sapph. Plin. nat. histor. XXII, cap. XVIII.

APODOSIS.

Non longè quærenda Hecatoncephalos: vis amari? virtute & comitate potes. Nihil enim ad amorem potentius, quàm virtus humanitate condita. Vel certè si vis amari, ama.

Magnes amoris amor.

XXXVII. Herba Sabina.

Eucharistiæ typus.

Herba Sabina apud Gallos Druidas primæ fuit venerationis. Legitur sine ferro, dextra manu, per tunicam qua sinistra exuitur velut à furante, candida veste vestito, puris, lotis, nudisque pedibus, sacro facto priusquam legatur pane vinoque. Fertur in mappa noua: hanc contra omnem perniciem habendam prodidere Druidæ Gallorum, & contra omnia oculorum vitia fumum eius prodesse. Plinius.

Apodosis.

Eucharistia instar herbę Sabinæ morbis animi præsentissimum remedium: eadem non vi, sed amoris suauitate, piè, purè & castè suscipienda in illo Angelorum epulo & cælestis mensæ delitijs, quas nobis Christus comparauit. Origenes aduersus Celsum, lib. 8. Ἄρτους ἐσθίομεν ἡγιασμένους ἁγιάζοντα τοὺς μετ' εὐχοῆς περιθέσεως αὐτῷ χρωμένους. *Panes comedimus, corpus factos, corpus sanctum, & sanctificans eos qui cum sincera sui admonitione eo vtuntur.*

XXXVIII. Herba viva.

Virtus.

Ipsa semper viuit, nullo vnquam frigore, vel feruore læditur, nulla ariditate vincitur, nulla humectatione superatur; semper eadem, eodem semper vigore; nec loci angustia constringitur, nec diuisa minuitur, nec auulsa commoritur. Ipsa in se radices humectans seruat, vbilibet vel ardentissimo

loco radices figit, augetur, dilatatur, siue in opaco sit, siue in aprico, verè congruèque hoc digna nomine Semperuiua. Maiol. colloq.xx.

APODOSIS.

Typus veræ virtutis. *Quemadmodum maiora lumina claritas solis obscurat; sic dolores, molestias, iniurias, virtus magnitudine sua elidit atque opprimit: & quocumque affulsit, ibi quicquid sine illa apparet extinguitur: nec magis vllam portionem habent incommoda cùm in virtutem inciderint quàm in mari nimbus.* Senec. epist. 66.

XXXIX. HERBA VIVA.

Castitas intacta.

A DEÒ mira est huius plantulæ natura, vt eam humana ratio assequi nequeat: nam cùm maximè viret, gratissima est aspectu: si quis illam apprehendere cupiat, illico folia contrahit, atque sub tenues ramulos recondit, si verò apprehendat, sub ità adeò marcida conspicitur, vt emortua virtute contabescere videatur: sed quod maiori admiratione dignum est, si manum retrahat, ad pristinum nitorem redit. Vide hist. plant. Ruell. lib. 18. cap. 143.

APODOSIS.

Nescit contagia terræ. Cum herba viua congruit, smaragdus typus virginitatis, qui adeò impatiens est venereæ consuetudinis, vt insignis smaragdus Reginæ Hungaricæ, cùm ipsa marito consuesceret, memoretur in tres particulas concisus atque confractus. Albertus Mag. & Ruell. lib. 2. de Gemmis.

XL. Horti Tantali.

Vanitas rerum humanarum.

Tantali hortos vindemiare: Ταντάλε κήπους τρυγᾶν. Philost. in Sophist. lib. 1. in Isæo & in Athenodoro. Noti sunt horti Tantali ex Seneca in Thyeste, Choro 1.

Stat lusus vacuo gutture Tantalus,
Impendet capiti plurima noxio
Phineis auibus præda fugacior.
Hinc illinc grauidis frondibus incubat
Incuruata suis fœtibus, ac tremens
Alludit patulis arbor hiatibus.
Hæc quamuis auidus, nec patiens moræ,
Deceptus toties funere negligit,
Obliquatque oculos, oraque comprimit,
Inclusisque famem dentibus alligat:
Sed tunc diuitias omne nemus suas
Demittit propiùs, pomaque desuper
Insultant foliis mitia languidis,
Accenduntque famem, qua iubet irritas
Exercere manus: has vbi protulit,
Et falli libuit: totus in arduum
Autumnus rapitur, syluaque mobilis.
Instat deinde sitis non leuior fame,
Qua cum percaluit sanguis, & igneis
Exarsit facibus, stat miser obuios
Fluctus ore petens: quos profugus latex
Auertit, sterili deficiens vado,
Conantemque sequi deserit: hic bibit
Altum de rapido gurgite puluerem.

Apodosis.

Tantali hortos vindemiare idem est ac corpo-

ris voluptates insectari. Isæus Sophista interrogatus quis optimus piscium alituumve inter obsonia foret: πέπαυμαι, inquit, ταῦτα σπουδάζων· ξυνῆκα γὰρ τὸν Ταντάλου κήπους βυτῶν· ἐνδεικνύμενος δήπου τῷ ἑρωμένῳ ταῦτα ὅτι σχολὴ ἄγει ἐνίεσθαι αἰ ἡδοναὶ ταῦται. *Desii*, inquit, *ista studere: intellexi enim me Tantali hortos vindemiare: significans utique amasio, quod umbræ essent & somnia omnes quæ appellantur voluptates*, Aliter Greg. epist. 11. ad Basilium dixit Ταντάλειον ζωὴν de ærumnosa & meticulosa, διὰ τὸ ἀσφάλειαν πᾶσαν.

XLI. Iridis fructvs.

Pœnitentia.

TVRTVRES inter amuleta & præsidia varia, quæ sibi quæque eligunt animantes, Iridis fructum habent. Ælian. lib. 1. cap. 35.

Apodosis.

Iris est pœnitentia; nam vt illa vnguentis & medicinæ nascitur, quod ait Plinius, ita & hęc peccatorum remedijs. Turtures verò sunt gemebundi peccatores.

Pœnitet ambiguè, quem serò pœnitet: ergo
Præsentis spatium nobis dum creditur æui,
Dum patulam cunctis Christi clementia sese
Præbet, præterita plangamus crimina vitæ.
Alcimus Auitus, lib. 5.

XLII. Lavrea œstris inimica.

Doctrina affectuum medicina.

OESTRO boues infestari, & vehementius furiari notum est omnibus: at quomodo huic

incommodo rustici occurrerent, non ita vt vulgatum. Narrat Sotio in Geoponicis laureas decisas, & in aqua decoctas parari: mox aspergine agrum qui ab Asilis obsideri solet, perfundi: tum animalcula quidem illa διὰ ἀνυπόστασιαν fugere.

APODOSIS.

Laurus Apollini sacra symbolum est doctrinæ, cuius præsidio vehementes & immoderati sopiuntur affectus, φάρμακον ἔρωτος μῦθοι.

Veridicis igitur purgauit pectora dictis,
Et finem statuit cupedinis atque timoris.

Lucretius lib. 6.

XLII. LAVRVS CYZICI.

Dulcis gloria.

FICVS in lauro Cyzici nata est ante obsidionem. Plin. lib. XVII. cap. XXV.

APODOSIS.

Ficus in lauro suauitatem significat in gloria. Est enim laurus triumphantium arbor, & victoriarum comes perpetua: ficus verò sapore dulcissima est. Quò fit, vt si gloriam illustrem simul & suauem velis significare, hac icone possis exprimere.

Merces mihi gloria detur.

Mamurius apud Ouid. 3. Fast.

τὸ μὲν ἀφύλακτον ὄν τι κοινὸν πάντων ἀνθρώπων κτῆμα· τὸ δὲ καλὸν καὶ μετ' ἐπαίνου καὶ τιμῆς ἀγήρατον, θεῶν δὲ τὰ ἔλαττα τούτοις πεφυκότων ἀνδρῶν ἔστι. Polybius. Ait quippe nullum esse excelsum quem dulcedo gloriæ non capiat. *Nam pecunia communis est omnium hominum possessio: quod autem honestum est, & cum laude coniunctum, Deorum, vel proximè ad Deos accedentium virorum, est*

bonum. Idcirco Phryne famæ appetentissima meretrix, Thebanorum muros se excitaturam promisit, si ea apponeretur ædificio inscriptio,

Ἀλέξανδρος κατέσκαψεν, ἀνέστησε δὲ φρυνὴ ἑταίρα.
Alexander diruit, Phryne meretrix ædificauit.

XLIV. Levcoion.

Pudicitiæ honos,

Dercyllvs tertio de Montibus fingit Myenum castissimum adolescentem, Hippolyti fato, à nouerca de stupro interpellatum, cumque renuisset, apud patrem nefariè accusatum, voluntaria morte eius furorem anteuertisse, Deorumque prouidentia pudici iuuenis nomen monti inditum, in quo crescit Alba Viola, quæ impudicæ nouercæ pronuntiato nomine statim marcescit, quasi ipsius Myeni honoribus velificaretur. γίνεται δὲ ἄυτῳ λευκοΐον ἄνθος ὃ μυθικὴ ἐνομάδεισις μαρτύρει.

Apodosis.

In castitatis laudem nascuntur flores: virginibus ipsis in cœlo singulari nota tribuuntur, vt canit Honorius Fortunatus:

Per parasidiacas epulas sua vota canentes,
Ista legit violas, carpit & illa rosas.
Pratorum gemmas ac lilia pollice rumpunt,
Et quod odoratum est flore comante metunt.

Tanti est mansisse pudicum.

XLV. Levcophyllvs.

Castitatis typus & luxuriæ pœna.

Cte[illegible]vs secundo rerum Scythicarum & post eum Plutarchus iunior in Phaside, hæc

de Leucophyllo scribunt. Nascitur in hoc fluuio virga Leucophyllus, quæ dum celebrantur Hecates mysteria, inuenitur circa diluculum ad diuinum Panis afflatum sub ipsum veris initium. Quam postquam zelotypi homines collegerunt, circa virginalem thalamum spargunt: ἵνα ἀνόητον πεῖσιν τὸν γάμον, vt spuriæ prolis expertem thorum conseruent. Quòd si quis impurus amoris violentia insolentiùs accesserit, alienatur à mente, & statim confitetur coram omnibus, quæcumque illegitima aut fecit, aut facturus erat. Qui verò astant, hominem corripiunt, & insutum culeo in σορόν, impiorum voraginem quandam impellunt, quæ proiectum corpus, post triginta dies in Mæotidem paludem eructat, vermibus vndique refertum. Vultures verò derepentè apparentes iacens cadauer discerpunt. Hæc illi portentorum scriptores, quæ ad castitatis emblemata exornanda facere poterunt.

Apodosis.

Est enim dos matronarum optima castitas, de qua præclarè hæc Heroina apud Plautum in Amphitruone:

Non ego illam mihi dotem duco esse quæ dos dicitur:
Sed pudicitiam, & pudorem, & sedatum cupidinem,
Deûm metum, parentum amorem, & cognatum concordiam.

XLVI. Lignvm Parebvm.
Eloquentia humana.

Lignvm Parebum oleæ magnitudine in regiis duntaxat hortis reperitur, neque florem vllum, neque fructum producit: omnia ad se rapit, aurum, argentum, æs, lapides, aues, agnos, boues,

præter electrum. Ctesias apud Phot. pag. 59. eius verba sunt: ἡ ξύλον δὲ παρήβον καλούμενον, τὸ μέγεθος ἴσον ἐλαίᾳ· ἐν τοῖς βασιλείοις μόνον ἐυρίσκε) κήποις· ὅτε αὖ-δος φέρῃ, ὅτε καρπὸν· πάντα ἕλκει πρὸς ἑαυτὸ, χρυσὸν, ἄργυρον, χαλκὸν, λίθους, πάλιν πλέκῃ.

APODOSIS.

Humanæ eloquentiæ vis per omnia grassantis ostenditur: folijs quidem verborum abundat, flore & fructu virtutis destituta: nescio qua tamen vi in hominum sensus irrepit, influit, perlabitur: ad se non modò vulgus quod per iumenta & lapides significatur, sed diuites, doctos, simplices, quos aurum & aues, & equi designant, illectat. Contra electrum, quod est diuinitatis symbolum, nihil potest: nam cœlesti sapientia mortalis eloquentiæ præstigia deluduntur, & hebescunt. Theodoret. Orat. 3. εἰ ἁλιευτικοὶ σολοικοσμοὶ τοὺς Ἀττικοὺς καταλελύκασι ξυλλογισμούς. Solœcismi piscatoris Atticos syllogismos deuicêre.

XLVII. LILIA INTER CARDVOS.

Virtus floret aduersis.

LVDOVICVS secundus Dux Borbonius recens ex Africa, in quam exercitum contra barbaros duxerat, equitum è Carduo Beatæ Mariæ ordinem instituit, cuius torquis erat aureus ex liliis contextus, interstinctis æqualibus interuallis Cardui foliis, è quibus crux pendebat cum hoc lemmate, SPES. Ex libell. de ordinibus militaribus.

APODOSIS.

Hoc emblemate Dux significare voluit inter aduersæ fortunæ asperitates virtutis integrum decus emergere.

Creſcit de vulnere virtus.

Maris cœlique temperiem turbines, tempeſtatéſque commendant. Habet has vices conditio mortalium, vt aduerſa ex ſecundis, ex aduerſis ſecunda náſcantur. Occultat vtrorumque ſemina Deus, & plerumque bonorum malorúmque cauſſas ſub diuerſa ſpecie latent.
Plin. in Panegyr. Traian.

XLVIII. LVPINVM.

Pietas.

LVPINVM primum omnium cum ſole circumagitur quotidie, horáſque agricolis etiam nubilo demonſtrat: ter floret, terram amat, terráque operiri non vult. Plin. natur. hiſtor. lib. 18. cap. 13.

APODOSIS.

Magna pij viri cum Deo, quem perpetuò intuetur, affinitas; inde floret egregiis virtutibus, & ſic in terra eſt, vt terræ contagione non obruatur; nam pedibus duntaxat terram tangentibus ἡ ψυχὴ τοῖς ἄνω ἐπιπατεῖ πτηνοῖς. D. Chryſoſt. homil. 11. de incomprehenſ. Dei natura.

XLIX. MALVM PERSICVM.

Loci mutatio vtilis.

PERSICVM malum in Perſide veneni fungitur vice (vt aiunt) eáque de cauſſa in Italiam tranſmiſſum, vt noceret mutato ſolo, naturam mutauit, & ſalubre repertum eſt. Columella.

Pomis quæ barbara Perſis
Miſerat, vt fama eſt, patrijs armata venenis,
At nunc expoſiti paruo diſcrimine lethi,
Ambroſios præbent ſuccos oblita nocendi.

APODOSIS.

Cadit in hominem vitiosum, qui cum cœlo mores mutauerit, quanquam sæpiùs

Cœlum, non animum mutant qui trans mare currunt.

Horat. Theophrastus, lib. 3. de plantis, cap. 5. hanc loci differentiam plurimum momenti afferre in plantis ostendit his verbis: Μεγάλη ἡ διαφορὰ πρὸς καρπὸν ἢ ἀκαρπίαν ἐνίοτε τόπων φύσις. Quod his exemplis confirmat. Persica in Ægypto & locis proximis fructificat, quamquam in Rhodo vsque florem duntaxat deuenit. Palmæ apud Babylonem fructum mirificè largitur: in Græcia autem ne fructum quidem maturat.

L. MALVS PVNICA ET VITIS FRVGIFERA RADICE.

Vanæ gloriæ fuga.

INVENIMVS vitem & malum Punicam stirpe fructum tulisse, non palmite, aut ramis. Plin. lib. 17. cap. 25.

APODOSIS.

Hoc viri boni & humiles faciunt, qui fructus, hoc est opera iustitiæ occultant, cauentque maximè, ne emanent in publicum; quo fit, vt tutior sit virtus, & minùs insidiis dæmonum obnoxia, qui ad explicatas merces vno agmine prosiliunt.

Viue tibi, & longè nomina magna fuge.
Viue tibi quantúmque potes præclustria vita:
Sæuum præclustri fulmen ab arce venit.

LI. OLIVA BYZANTINA.

Intacta per ignes.

SOSTRATVS Byzantinus apud Achillem Tatium, lib. 2. refert lucum Byzantij fuisse, &

in eo oliuam, quam ſtupendo prodigio, dicitur imber igneus fœcundaſſe. τὸ δ' ἐλαίον ἱερὸν ἐν πεδίῳ ἐλαίαν μὲν ἀναθάλλει φαιδροῖς τοῖς κλάδοις· πυρὸς δ' οὖν αὐτῇ τὸ πῦρ, ἢ ἀνάπτει πρὸς τοὺς πέπλους πολλὴν φλόγα· ἡ δὲ τὸ πυρὸς αἰθάλη τὸ φυτὸν χωρεῖ. In eodem fermè argumento eſt quod habet Pauſanias in Atticis, Oliuam Mineruæ, incenſa à Perſis vrbe conflagraſſe, eodémque die in duum cubitum proceritatem germinaſſe.

APODOSIS.

Rectè Virginis puritatem Oliua Byzantina ſignificabit: Attica autem quæ ex ipſo damno compendia quæ ſiuit, fortitudinem inuictam quæ ex ipſis aduerſis ſuæ laudis & gloriæ capit argumentum. Tertullianus ad Martyres: *Negotiatio eſt aliquid amittere vt maiora lucreris.* Et præclarè Rutilius:

Aduerſis ſolenne tuis ſperare ſecunda,
Exemplo cœli ditia damna ſubis.
Aſtrorum flammæ renouant occaſibus ortus,
Lunam finiri cernis vt incipiat.

Patiétia. Vir patiens cœlo ſimilis.

LII. PALMA.

Virtus.

PALMA (vt aiunt) ſalſum ſolum diligit, à fimo aliena eſt. Annot. ex Theoph. Ruell. de natura ſtirpium lib. 1. cap. 118.

APODOSIS.

Virtus ſale ſapientiæ condita, non patitur ſe vitiorum ſordibus iniquinari.

Intaminatis fulget honoribus.

Quod autem hîc de palma dicitur, diſertè Theophraſtus explicat, cap. 8. lib. 2. de hiſtoria plantarum: φιλεῖ δ' χώραν ἀμμώδη· διὸ καὶ ὅπου μὴ τοιαύτη τυγχάνῃ, πεπαυμένην ἤδη οἱ χωρεῖ. Solum arenoſum ſal-

fuginosumque concupiscit: idcirco vbi tale non sit, agricolæ salem aspergunt.

LIII. Palma.

Sanctorum vita.

Palmæ caudex interior tenuis est, & corticis scabritie, perplexitatéque visu minimè iucundus; superior verò pars visenda, tum trunci, tum ramorum amplitudine, amœnáque pulchritudine viriditatis expanditur.

Apodosis.

Ita sanctorum conditio prima facie contemptibilis, ad mirificam gloriæ pulchritudinem exsurgit.

Noli Αἰχαιοὺς ἐκ πύργου κρίνειν.

S. Paulinus de Celso puero, pauperes, & contemptos spe futuræ gloriæ consolatur his verbis:

Iamque expeditis sarcinis egentibus
Laxate vinculis pedes:
Vt copiosa luce vestiamini,
Estote nudi sæculo.

LIV. Palma Avgvsti.

Victoria sine labore.

Avgvstvs palmam inter iuncturas lapidum, enatam ante domum suam, in compluuium Deorum Penatium transtulit, vtque coalesceret, magnopere curauit. Hoc sæpe factum narrat Plinius lib. 17. cap. 25. Romæ in Capitolio in capite bis bello Persei, enata, simili modo Trallibus in basi Cæsaris dictatoris.

Apodosis.

Salmacida spolia significantur sine sudore & sanguine. Tale est illud quod Timoleonti accidit,

se narrat Plutarchus, cui coronæ victoriolis pro more ornatæ prætereunti sponte in caput defluxerunt.

LV. Palma Persei.

Victoria illustris & facilis.

ROMÆ in Capitolio, in capite, bis bello Persei enata palma victoriam, triumphósque portendit. Simili modo palma Trallibus in basi Cæsaris dictatoris, circa bella ciuilia eius. Plin. lib. 17. cap. 25.

Apodosis.

Palma sponte domi nata gloriam insignem eandémque facilem significat. Nam ea quæ magna facilitate cuique contingunt, domi nasci dicuntur. 4. ad Herennium: *Aurum tibi domi nascitur.* Quòd autem palma perpetuum sit victoriæ insigne, testantur & illi versus Claudiani de laudibus Stiliconis.

Cùm totis exsurgens ardua pennis,
Ipsa Duci sacras victoria panderet ædes,
Et palma viridi gaudens & amicta tropæis,

LVI. Palma ranis obsessa.

Invidia Virtuti comes.

PLVTARCHVS in libello de Oraculorum silentio, perhibet inter templi cuiusdam à Cypselo consecrati donaria extitisse palmam æneam, ad cuius radices insculptæ visebantur plurimæ ranæ, & natrices: quos hydros nominant.

Apodosis.

Virtus maledicorum infestis clamoribus lacessita, eos ex eminenti loco deridet, ad cœlum velut palma luxuriosâ ramorum propagine assurgens.

Conscia mens recti famæ mendacia ridet.

LVII. Palma Syagros avt Margaris.

Amicitia inuiolabilis.

IN meridiano orbe præcipuam nobilitatem obtinent palmæ Syagri, proximámque Margarides. Eæ candidæ, rotundæ, acinis quàm balanis similiores. Quare & nomen à margaritis accepere. Vna earum arbor in Chorâ esse traditur, vna & Syagrorum. Mirúmque de eâ accepimus cum Phœnice aue, quæ putatur ex huius palmæ argumento nomen accepisse, iterum mori, ac renasci ex seipsâ. Plin. lib. 13. cap. 4.

Apodosis.

Amicitiæ singularis typus est, quæ amicis vnam pariter vitam, vnam quoque mortem indulget. Sic omnia cum Christo mortuo emori videbantur, cum eodem resurgente reuiuiscunt. Sic literæ sine pietate, iustitia sine religione interit: vno enim omnes charitatis vinculo, & arctissima quadam cognatione continentur.

Te stante virebo.

LVIII. Palmæ svbversio.

Pudicitia subuersa.

PALMA in Perseï capite enata tempestatibus prostrata est, & eodem loco ficus enata, M. Messalæ, C. Cassij lustro, à quo tempore pudicitiam subuersam Piso grauis auctor prodit. Plin. lib. 17. cap. 25.

Apodosis.

Tum demum laborat pudor & pudicitia, cùm attrito virtutis robore deliciarum mollities pectus inuasit.

inuasit. Luxu & insana voluptatis dulcedine victa Roma est, quæ nullis viribus frangi poterat. Iuuenal.

----- *Satior armis*
Luxuria incubuit. Et Petronius in Satyr.

Hæc veluti tabes imis concepta medullis
Intra membra furens curis latrantibus errat.
Arma placent superis, detritáque commoda luxu
Vulneribus reparantur.

LIX. Persea, Περσία.

Pietas vel magnimitas.

Arbor Persea sola Nili aqua gaudet. Paus. in Eliac. lib. 1. p. 161. Eius fructus cordis speciem refert, linguæ folium. Idcirco dicata est Isidi; & monentur huius oraculum adituri, vt sanctè sentiant, & modestè loquantur. Plutarch. in Iside. & Osirid. pag. 574. Describitur autem Persea pleniùs à Theophrastro, lib. 4. cap. 2.

Apodosis.

Persea arbor, generosa mens: Nilus fluuiorum omnium maximus, & pulcherrimus, honor optimus est, & egregij animi pabulum. Vel certè Persea typus viri egregia sanctitate, qui pectore, & lingua totus in diuinas laudes prædicandas effunditur, & torrente rerum cœlestium ebrius, sola Dei contemplatione quasi proprio pabulo alitur, & fœcundatur.

Aëriũ immensi superat globum,
Nubésque post tergum videt:
Quique agili motu calet ætheris
Transcendit ignis verticem,
Donec inaßriferas surgat domos,
Phœbique coniungat vias.

Boët, l. 4. m. 1.

LX. PHRIXA.

Improborum osor.

PHRIXA herba μισοπόνηρος, rutæ similis, in antro Boreæ prouenit, collectáque niue frigidior est. At verò in improbas, & alienæ vitæ pudicitiæque insidiatores, ita fertur excandescere, vt flammas edat : Συλλεγομένη δὲ ὅτι ψυχροτέρα χόνος· ὅταν δέ τινι ἐκ μισους ἐπιβουλὴν ῥύηται, φλόγας ἀναδίδωσιν. Agathon Samius & Plutarch. in Tanai.

APODOSIS.

Homines leui alioqui & placido ingenio, in scelera improborum atque flagitia, pietatis ardore vehementiùs commoueri solent.

LXI. PLATANVS XERXIS.

Amor stultus rerum creatarum. Vel, *Diuitiæ indignis collatæ.*

RIDICVLVS profectò Xerxes ille est, quòd quum mari terríſque Iouis operibus posthabitis, noua itinera, & insolitam nauigationem sibi parasset, seruiuit Platano, & arborem coluit. In Lydia igitur, vt aiunt, cùm vidisset proceram platanum, diem solidum ad eamdem exegit nulla postulante necessitate, & castra posuit in solitudine circa platanum ; sed & multiplicem, ac preciosum ornatum ex ea suspendi torquibus, armillisque ramos veneratus, & curatorem ei reliquit quasi custodem, & propugnatorem amasiæ. Ælian. lib. 2. cap. 14.

APODOSIS.

Icon humanæ stultitiæ ; homines ad maxima nati, & facti à Deo, viliſſimarum rerum amore

cogitationes inquinant suas; ea enim amant, quæ redamare non possunt, & singularibus ornamentis afficiunt, quæ ab omni ornamento aliena sunt. Eadem diuitias indignis hominibus collatas significat: quid enim arbori cum torquibus, & armillis, & huiusmodi Persicæ gloriæ choragio?

Pœnam, Phaëthon, pro munere poscis.

LXII. Platani Themistoclis.

Ingratitudo erga amplissimos viros.

Τοῖς Πλατανίοις ἀπῄκαζεν ἑαυτὸν οἷς ἐπιβέχουσι χειμαζόμενοι· ῥυομένοις δὲ εὐδίας πάλιν παρεχόμενοι, καὶ λοιδοροῦσι. Comparabat se cum platanis, ad quos ingruente pluuiâ confugiunt, mox serenitate redditâ, viatores vellicant, & insectantur.

Apodosis.

Platanus, vir amplissimus; tempestas, calamitas; serenitas, prosperitas; vellicatio platani, vexatio viri, de quo bene meriti sumus.

Θρέψαι τοὺς λυμεῶνας, θρέψαι κυνηγοὺς τὸ φάρυγγι.

LXIII. Pomvm Cachi.

Vnitas præstans.

Est in prouincia Malaban arbor, cui incolæ nomen indidere, Cachi, siue Cicara: vnicum quotannis refert pomum: illud non à ramis, vt poma reliqua, sed à stipite; estque adeò immensum, vt vnicum oneret quamuis robustum hominem. Continet autem pini more intra se fructus 300. distinctis pelliculis; sunt singuli nostrorum pomorum magnitudine. Rursúmque intra illos continentur & alij, quales in echino castaneæ. Nicol. de Comitib.

APODOSIS.

Non multitudine res, sed præstantiâ æstimandæ.

LXIV. POMA NARSETIS.

Beatitudinis pignora.

Vide Baron. ad annum Iustini iunioris II.

NARSES ille Eunuchus, qui Totilam Gothorum Regem Martio vigore & spiritu planè ingentem debellauit, æstuariæ fortunæ iactatus inconstantia, postquam Iustinus gubernacula cepit imperij, Italiæ præfectura spoliatus, etiam probris à Sophia Iustini vxore ita concisus est, vt pensis lanæ trahendis affigi iuberetur. Ille dicto exasperatus, se Iustino & Sophiæ eam telam orsurum dixit quam minimè possent dissoluere. Continuò Longobardos à regionis suæ squallore ad fertiles Italiæ campos inuitat, præmissis qui lectissima ex eodem solo poma ferrent; quorum specie delectati Longobardi, & ex eadem opimam terræ fœcunditatem conijcientes, in Italiam magno & horribili exercitu inundarunt.

APODOSIS.

Hæc figura accommodari potest in eos, qui ad futuræ beatitudinis spes, & bona æstimanda, per rerum creatarum species alliciuntur à Deo.

Quæque latent, meliora puta.

LXV. POPVLVS ALBA AD VSVM SACRORVM.

Pietas.

EX alba duntaxat populo, neque ex alia arbore ad vsum Olympicorum sacrorum ligna

cædi apud Eleos receptum erat. Pausan. in Eliacis, lib. 1. pag. 161.

APODOSIS.

Candida oportet esse pectora, & ab omnilabe defæcata, quæ diuini amoris faces exceptura sunt, & Deo viuo arsura; in holocaustum suauissimi odoris. Deo enim placemus πότῳ ἢ βίῳ πρὸς καθαρότητα νεύσαντι. Isidorus Peluſiota epist. 204.

LXVI. PVLEGIVM.

Fortitudo.

PVLEGIVM hyeme floret, rigente vbique frigore. Cicero lib. 1. de diuinatione: *Nam & masculorum iecuscula brumâ dicuntur augeri, & pulegium aridum florescere, ipso brumali die.* Theophrastus libro tertio de historia plantarum, cap. 4. multas enumerat arbores semper virescentes, quas ipse ἀειφύλλους nominat.

APODOSIS.

Fortitudo imminentibus periculis ornamenta defendit virtutum omnium, & inexpiabili prælio aduersus omnia vitia decernit: inuicta ad labores, fortis ad pericula, rigidior aduersus voluptates, dura aduersus illecebras. Diu. Ambrosius, lib. 1. officiorum, cap. 39.

LXVII. PYRAGNVS EX METHODIO.

Puritas intacta.

IN Olympo monte Lyciæ ignis sponte sua in montis cacumine ex imo terræ enascens, iuxta quem stirps, Pyragnus nomine, existit, adeò florida, virens & opaca, vt è fonte potiùs nata videatur. Methodius apud Photium: πῦρ ἀυτομάτως κατὰ τὴν ἀκρώρειαν ὄρους κάτωθεν ἐκ τῆς γῆς ἀναδιδόμενον

περὶ ὃ πύργος ἐστὶν, ὕπω μὴ ἐνδαλὲς ἢ χλοερὸν, οὕτω δὲ σύσκιον ὡς ὑπὸ πηγῆς μᾶλλον βεβλασηκέναι.

APODOSIS.

Virgo extra peccati originalis labem, quæ in cæteros homines grassata est, sola intacta permansit.

Inexpugnabile mundi Præsidium.

LXVIII. RHODODAPHNE.

Scriptura sacra.

HERBA dicta Sabina, alijs Rhododaphne, sempiterna fronde, rosæ similitudine, caulibus fruticosa, iumentis caprísque, & ouibus venenum est; eadem homini contra serpentum venena remedio. Plin. lib. 15. cap. 20.

APODOSIS.

Sacrarum literarum prudentibus viris lectio perutilis; contrà imprudentibus qui abundant in suo sensu, valde periculosa. D. Augustin. epist. ad Volusianum: *Modus ipse discendi quo sacra scriptura contexitur, quamuis omnibus accessibilis, paucissimis tamen penetrabilis. Nam quæ aperta continet, ea quasi amicus familiaris sine fine ad cor loquitur indoctorum atque doctorum: ea verò quæ in mysterijs occultat, nec eloquio ipso superbo erigit, quò non audeat accedere mens tardiuscula & inerudita quasi pauper ad diuitem.*

LXIX. RORARIA.

Virtus.

RORARIA quæ vulgò appellatur, planta est quantumuis æstate ardentissimis Solis radijs sit exposita, nunquam tamen folia ipsius caua instar pusilli cochlearis, roscido quodam humore desti-

tui ferunt, eorúmque lanuginem admodum tenellam guttulis quibusdam pellucidis semper madere: vnde etiam nomen sortita est, vt Rorem Solis, ac Rorariam veteres nuncuparint. Vide Hist. Plant. Rouill.

APODOSIS.

Virtus instar Rorariæ inter æstus, & incendia miseriarum, diuinæ gratiæ rore affluens germinat, & numquam contabescit.

Æternùm virens.

LXX. RVBI APOLOGVS.

Humilitas.

CONCILIVM inierunt arbores, quo se ab hominum iniurijs, quibus vndique appeterentur, expedirent. Et Cedrus quidem, quæ vt cæteris dignitate, ita & consilio præstare videbatur, prima sententiam dixit: Sæuire vt plurimùm homines in ligna securibus, quas ligneis manubrijs muniunt quò aptius feriant. Itaque è re esse arborum, vt ligna denegarent hominibus, quæ ipsi in perniciem arborum conuerterent. Multis vltro citróque in eandem sententiam iactatis, surgit humilis Rubus, &, Nolite, inquit, arbores, nolite in tantam altitudinem excrescere; eritis, mihi credite, ab hominum iniurijs tutiores.

APODOSIS.

Humilitas sola est, quæ tutos homines à dæmonum insidijs, omniúmque malorum incursibus præstare solet.

Placet in vulnus maxima cervix.

LXXI. Scopæ florentes.

Humilium personarum prouectio ad honores.

Repentino olim prodigio scopæ florere sunt visæ, quibus nobilitatis curia mundabatur. Idque portendebat extollendos quosdam despicatissimæ sortis ad gradus potestatum excelsos. Amm. lib. 28.

Apodosis.

De his Iuuenal. Satyr. 3. agitans Græculos sui temporis:

Quondam hi cornicines & municipalis arenæ
Perpetui comites, notæque per oppida buccæ,
Munera nunc edunt, & verso pollice vulgi
Quemlibet occidunt populariter; inde reuersi
Conducunt foricas, & cur non omnia? cùm sint
Quales ex humili magna ad fastigia rerum
Extollit quoties voluit fortuna iocari.

LXXII. Serva Corollariarvm.

στεφανηπλόκων ἔργον ἄχαρπον.

Oratio vana.

Illæ florida & odorata sectantes folia opus pertexerunt, iucundum illud quidem, sed diarium & infrugiferum: contrà apes prata peruolitantes, violarum, rosarum, hyacinthorúmque copia consita, thymo asperrimo insident, ex quo tamen mellis vberem copiam faciunt. Plutarch. de audit. 72.

Apodosis.

Indulces, sed infrugiferas orationes, quarum dictio, vt ait idem Plutarch. habet quidpiam ad decipiendum conducens, si rebus applicetur, suauis & copiosa, & cum fastu aliquo atque apparatu,

sed omnis fructus, atque vtilitatis est expers: quare syncerus orator omittere debet florida & luxuriosa verba, resque ad actiones scenicas, aut spectacula pertinentes, easque habere pro pabulo sophistarum, animo autem in ipsos orationis sensus penetrare.

LXXIII. Similax.

Ambitio & deceptio.

Similax planta est hederæ similis, perpetuò sursum tendens, subtilibus ramis, quæ proximè adstant, plantas comprehendens, maximè verò paliuros: adeò vt illos quidem feriat, ipsa etiam suo tempore pereat. Huiusmodi erat Babylon, numquam non ad altiora volans, vndique potentiæ suæ retia extendens, vt deprimerentur ab ipsa comprehensi: comeditur tandem ipsa à Persis & Medis. At qui circumeuntes mare & aridam, vt vnum proselytum faciant, ac postea ipsum filium gehennæ constituant; Similax fuerunt expansa, suffocans sub se comprehensos, ac velut ardua stipula, neque susceperunt descendentem pluuiam, neque aquam salientem in vitam æternam. Similaci etiam æquiparentur, qui charitatem simulantes & complectentes per blanditias proximum, ac quæ ad eorum perniciem faciunt meditantes. Absumetur tandem talis similax ipsa à sese: alter enim impostor ab altero fraudulentiore capitur. Theophylactus in Naum. c. 10.

LXXIV. Sistrvm Scamandrinvm.

Tutela diuina, seu Crux Domini.

Ferunt in fluuio Scamandro herbam nasci Sistrum nomine, Erebinthonon absimilem, grana in se concluſa complexam, à quibus traxit & nomen. Eam si quis gestarit, nullis neque dæmonibus, ne-

que ſpectris teneri, Ariſt. in inveteri codice περὶ θαυμ. α. meminit quoque Plutarch. iunior de fluminibus.

APODOSIS.

Diuinum præſidium ſignificat, quo fulti mortales vana vmbrarum terriculamenta, & dæmonum ludibria facilè contemnunt. Idcirco *ad omnem progreſſum atque promotum, ad omnem aditum & exitum, ad veſtitum & calceatum, ad lauacra, ad menſas, ad lumina, ad cubilia, quocumque nos conuerſatio exercet, frontem crucis ſignaculo terimus.* Tertullianus.

LXXV. TELYPHONOS.

Virtus inuidiæ victrix.

TELYPHONVM herbam Theophraſtus narrat, ſi eam ad ſcorpij dorſum admoueris, ſtatim perire: ὃ ὃ παραχρῆμα αὐτὸς θνῄ. Ælian. de animal. lib. 9. cap. 21.

APODOSIS.

Inuidi qui per ſcorpiones ſignificantur, ſi ſe ad florentis hominis virtutem affricent, calumnijs obfuturi, continuò ipſi contabeſcunt.

Si videt ingratos, intabeſcitque videndo
Succeſſus hominum, carpitque, & carpitur vnà,
Supplicium quæſtus eſt.

Ouid. Metam. lib. 2.

LXXVII. THEOMBROTION.

Cæli depoſitum.

THEOMBROTION herba, quæ & Semnion à potentiæ maieſtate appellatur, Pauonis picturis ſimilis eſt odore eximio. Hæc à Perſarum regibus comeditur, & bibitur contra omnia corporum incommoda inſtabilitatemque mentis. Plin. lib. 24. cap. 17.

APODOSIS.

Eucharistia & maiestate ampla est, & specie eximia, vt quæ Deum continet, in quo thesauri omnes sapientiæ, potentiæ, pulchritudinis latent inclusi. Nullum autem alexipharmacon contra animi morbos potentius, nullum dæmoni terribilius. D. Chrysostomus in Catechesi, περὶ τῶν μέλλοντας φωτίζεσθαι, vocat, ποτήριον τὸ φοβερὸν καὶ πολλῆς γέμον δυνάμεως, καὶ τῆς κλήσεως τιμιώτερον ἑκατέρας. *Poculum terribile, & multa virtute plenum, & vtraque possessione pretiosius.*

LXXVII. THYMVM ATTICVM VERNANS IN AFFLATV MARIS.

B. M. Virginis fauor.

ATTICVM thymum ex quo apes mel laudatissimum conficiunt, non durat nisi in afflatu maris. Plin. lib. 21. cap. 10.

APODOSIS.

Nulla diu planta stabit in religione & cultu Dei, quæ non afflatum Mariæ, id est, maris gratiarum accipiat.

Via sola salutis.

Nec immeritò D. Damascenus eam φυσίζωον & ζωοδότειραν κύρου, *Almam puellam, vitæ largitricem* nominat.

LXXVIII. TILIA.

Philosophia verbosa.

TILIA cùm habeat calicem, & folia dulcia, tamen fructum eius nullum animal attingit. πάντως γὰρ μὴν φύλλα γλυκέα, καὶ πολλαὶ τῶν ζώων ἐδωδή· ὁ δὲ καρπὸς ἀβρώτος. Theoph. lib. 1. cap. 20.

APOD. Tilia verbis abundantes, rebus infructuosos significat.

Odi homines signauâ operâ, Philosophâ sententiâ.
Pacuuius.

Sic agitur censura, & sic exempla parantur,
Cum index alios quod monet, ipse facit.
Ouid. Fastor. v.

TVLIPA AD SOLEM.

Fauor cœlestis.

Solémque suum, sua sydera norunt.

TVLIPA flos est, & visu iucundus, & insigni colorum pulchritudine admirandus, quiad radios solares sese pandit: illis verò aut pluuia, aut tempestate occupatis, clauditur, & langueſcit. Eum principis syderis absentiam gemere diceres.

AP. Dicitur de fauore superioris potestatis in inferiora: sic anima Christiani hominis Tulipæ instar est, quæ se ad Spiritus sancti radios explicat, ijsdem absentibus contristatur. Tunc enim terra est inanis, & vacua, & tenebræ super faciem abyssi. Nota porrò Tulipam Turcicum esse vocabulum: sic enim Dalmatæ, & Turcę vocant pileum, seu amiculum capitis quod gestare solent, quod ei inuersi flores, isti aperti similes sint effigie: summo cauli insidet ille flos sursum spectans, sed foliolis sępius constans, interdum septem aut octo: calathi, aut cyathi modo sese in fundo pandens; ex quo sena, aut totidem quot sunt folia, stamina erumpunt, modò lutea, modò pallida, modò nigricantia; pediculis etiam quæ stamina sustinent, mirum in modum colorem variantibus. Vide Ruel. lib. 15.

LXXIX. VISCVM GALLORVM.

Eucharistiæ symbolum.

EST id rarum admodum inuentu, & repertum magna religione petitur, & ante omnia sexta luna, quæ principia mensium, annorumque his facit, & sæculi post tricesimum annum, quia iam

abundè virium habeat, nec sit sui dimidia. *Omnia sanantem* appellantes suo vocabulo, sacrificij epulisque rite sub arbore præparatis, duos admouent candidi coloris tauros, quorum cornua tum primùm vinciantur. Sacerdos candida veste cultus arborem scandit, falce aurea demetit: candido id excipitur sago: tunc demum victimam immolant, precantes vt suum donum Deus prosperum faciat his quibus dederit. Fœcunditatem eo poto dari cuique animali sterili arbitrantur, contraque venena omnia esse remedio. Plin. lib. xvi. cap. xliv.

APODOSIS.

Hac tabula Eucharistia rectè significari potest. Panacæa sanat morbos corporis, Eucharistia animi. Illa aditur cum victimis albis, hæc cum puris precibus, illa crescit in quercu, hæc in vitæ arbore, imò ipsa est arbor vitæ: illa candido excipitur sago, hæc munda conscientia, illa aurea falce demetitur, hæc charitate decerpitur: illa denique fœcunditatem parit animantium, hæc virtutum.

In eodem argumento est panis fœderis. Dæmon quippe sacrorum & religionum simia, venerabilis huius Sacramenti Vmbras in nouo orbe commentus deprehenditur: nam mense Septembri & Decembri virgines Soli sacras placentas quasdã ex farina & sanguine agni confectas in particulas diuidunt, & exteris qui fortè in aulam regiam veniunt, quasi magni fœderis cum *Iuga*, hoc est, cum rege Sacramentum distribuunt, illi vero magna veneratione suscipiunt, iurati se nihil contra Solem & Iugam molituros, atque in suæ fidei & studij pignus hunc panem fœderis recipere in medullis & visceribus testabantur. Mittuntur deinde fausta ad omnes Guagas totius prouinciæ. Ex lib. de stat. Imp. p. 307.

LXXXI. XAQVA.

Effectus causæ contrarius.

XAQVA arbor Hispaniolæ, cuius fructus papaueris specie: manat ex ea pellucida aqua albicans, qua quicquid aspergitur, aut oblinitur, nigrescit, adeò vt nulla vnquam lotione emendetur. Ouet. histor. lib. 8.

APODOSIS.

Causæ contrarios plerumque habent effectus, & ex albo nigrum oritur. Quî fit vt discipuli permulti limpidis doctrinæ fontibus irrigati non modò non albescant, sed inde plerumque deteriores fiant: nisi quòd ipsi naturæ prauitate corrupti, in prauam partem rapiunt omnia; atque cùm ita fuerint affecti, difficili admodum negotio ad æquitatem mentis reuocantur? *Naturæ contraria legibus sibit.*

PARABOLARVM HISTORICARVM LIBER VNDECIMVS.

AVRVM ET LAPILLI.

I. MENSA S. SOPHIÆ, EX OMNIBVS METALLIS ET GEMMIS CONFLATA.

ἓν καὶ πάντα.

IVSTINIANVM in magnifico Sophiæ templo, cuius descriptio est apud Euagrium lib. 4. c. 30. sacrā mensam feciſſe refert Cedrenus opus imitatione nulla æquandum. Constabat verò auro, argento, omniſque generis lapidibus, lignis, metallis, omnibuſque rebus quas terra fert, mare & vniuerſus mundus. Ex omni materia pretioſa plura, meliora, potiora collegerat: liquatiſque his, quæ fluunt, ſicca illis immiſerat, atque in formam mensæ abſoluerat. Ita varium illud opus contuentibus ſtuporem iniiciebat. In orbem hanc habuit inſcriptionem.

Baron. ann. Iuſtin. 31.

Tua de tuis tibi offerimus serui tui, Christe, Iustin. & Theodora: ea tu propitius accipe, fili Dei Verbum, qui nostri causa carnem assumpsisti, & cruci affixus fuisti: ac nos in tua recta fide conserua. Et quam nobis commisisti remp. eam ad tuam gloriam auge, & tuere intercedente sancta Deipara Virgine Maria.

APODOSIS.

Dici potest de re qualibet eminentissimæ perfectionis: sic homo Dei sedes est, ipse ex omnibus vniuersi orbis particulis conflatus. Vnde animal multiplex, πολύσπαστος καὶ ποικιλώτατος τῶν ζώων. D. Gregor. Nazian. οὐκ ἁπλοῦν πνεῦμα, οὐδὲ μονοειδὲς αὖ ὄρωπες, ἀλλὰ συνώκισεν ὁ θεὸς εἰς ἑνὸς ζώου σίτησιν ὅλον θηρίων παμμιγῆ τε καὶ πάμφωνον. Synesius ad Arcad. Phil. lib. de mundi opificio, hominem vocat omne animal. χερσαῖον, ἔνυδρον, πτηνὸν, ἐφήμιον. Prometheus quoque Principi limo dicitur indidisse timoris aliquid à lepore, non parum calliditatis à vulpe, ambitionis plurimum à pauone, à tigride satis ferociæ, nonnihil magnanimitatis à leone, ab asino stoliditatis quantum sufficit. hæc ita explicat Famianus.

Homo omne animal.

II. PYTHÆ MENSA AVREA.

Diuitiæ auarorum pulchra, sed infrugiferæ.

INCIDERAT in auri metalla Pythes qui Xerxis ætate floruit, adeò inexplebili cupiditatis siti, vt omnes ciues relictis artibus aurum effodere, egerere, purgare cogeret. Multis tandem pereuntibus, animum despondentibus cæteris, mulieres ad eius vxorem supplices sese contulerũt, vt miserijs ærumnosorum coniugum subueniret. Ea discedere his, & bono animo esse iussis, artifices quibus maximè fidebat ad se acciuit, domique inclusos iussit panes, bellaria

bellaria, poma, & alios cibos, quibus maximè delectari Pythem nouerat, ex auro omnia conficere. Iuerat tum fortè Pythes peregrè, qui vt domum redijt, cœnamque popoſcit, auream ei menſam mulier appoſuit, nullo eſui apto cibo, ſed omnibus aureis inſtructam. Cùm initio delectatus artificio naturam imitante, ſatur ſpectaculi poſceret cibum, quodcumque peteret id aureum ei mulier attulit. Indignanti, & eſurire ſe reſpondenti, Atqui, inquit, harum tu nobis rerum copiam, nullius prætereà parauiſti; omnes enim artes, omnis vſus aliarum rerum deſertus eſt; abductis cultoribus ſqualent agri, dum à te virorum robora in auri fodinis occupantur. Hac voce philochryſi cupiditas pauliſper extincta.

APODOSIS.

Pythes ieiunus in menſa aurea, typus eſt auari inter immanem opulentiam, & reconditos theſauros egentis.

Non bibit inter aquas, poma aut pendentia carpit
Tantalus infelix quem ſua vota premunt.

In eodem fermè argumento eſt Vari cœna, cuius meminit Martialis lib. 4.

Ad cœnam nuper Varus me fortè vocauit:
Ornatus dines, parvula cœna fuit.
Auro, non dapibus, oneratur menſa; miniſtri
Apponunt oculis plurima, panca gulæ.
Hæc ego non oculos, ſed ventrem paſcere veni:
Aut appone dapes, Vare, vel aufer opes.

III. MONS AVREVS POMPEII.

Vanitas rerum humanarum.

POMPEIVS in triumpho oſtentauit montem aureum quadratum, cum ceruis & leonibus, &

pomis omnis generis circumdata vite aurea: Musæum quoque ex margaritis, in cuius fastigio horologium erat. Plin. lib. 37. c. 11.

APODOSIS.

O quantum est in rebus inane!

Verè εἴδωλα τ εἰδώλων ἀνθρώπινα σφάλματα! glebam terræ in alieno littore interfectus desiderauit, qui montes, vel potius mundos aureos ostentauit in triumphis. ὁ ὄνειρος ὅτος, ὡς ἀψευδέσατα φάναι, ὁ τ ἀνθρώπων ὄζι βίος· ὡς γὰ τοῖς καθ' ὕπνον φαντασίαις βλέποντες ἐ βλέπομεν, καὶ ἀκούοντες ὐκ ἀκούομεν, καὶ γευόμενοι ἢ ἀπόμενοι ὔτε γευόμεθα, ὔτε ἁπτόμεθα· ὕτω καὶ ὅσα τ παρεχηχοέτων αἱ φαντασίαι τοῖς ἐνυπνίοις ἐοίκασιν, ὄντα, ἀπλᾶ, ἐφαίνης, ἀπεδήμησαν, πρὶν καταληφθῆναι βεβαίως ἀπέφησαν. Philo. lib. de Ioseph. p. 425.

IV. OLIVA PYGMALIONIS AVREA.

Diuitijs animosa fuit.

OLIVA Pygmalionis apud Gaditanos ex auro artificiosissimè fuit elaborata, fructus verò ex smaragdo lapide quàm opulentissimos habuit. Philostr. lib 5.

APODOSIS.

Oliua aurea Virgo est, *oliua* verè *fructifera in domo Dei*: fructus smaragdini, virtutes, quibus ipsa supra mortalitatem nostram enituit. D. Hieron. in serm. de Assumpt. Mariæ: *Præcellit cunctos, supereminet vniuersis Maria, cunctis tanto Venerabilior, quanto gloriosior, & quanto virtute Altissimi extollitur ad sublimia, tanto clarior resultat in gloria: plena siquidem gratia, plena Deo, plena virtutibus, non potest non possidere plenè gloriam claritatis æternæ, quam plenissimè accepit, vt mater fieret Saluatoris.*

V. Pomvm avrevm fenellæ.

Voluptas seu diuitiæ exitiales.

CVm Kemethus rex Scotorum Bruthlinthum Fenellæ filium occidisset, tum etiam Malconum Druffum regem & affinem Fenellæ: illa statuam mira arte fabricari iussit, in cuius manu pomum aureum gemmis refertum erat, quod quicumque tetigisset, statim multis iaculis confodiebatur: eo regem nihil suspicantem inuitatum in Festicarij oppido occidit. Cardan. de rerum variet. l. 12. c. 56.

Apodosis.

Voluptas blandum quidem, sed exitiale malum, inani quodam fulgore perstringit, & illectat eorum oculos quos deceptura est.

Equo ne credite Teucri.

VI. Pomvm Henrici avrevm.

Detur optimo.

Ann. d. millesimo decimo tertio, cum Henricus Imperator recèns creatus Romam solenni pompa ingrederetur, Benedictus Papa ei obuiàm cum maxima virorum & sacrorum ordinum multitudine processit ex more, eique huiusmodi Imperij insigne obtulit. Pomum erat aureum per quadrum pretiosissimis quibusque gemmis distinctum, aurea cruce desuper eminente. Erat autem instar speciei huius mundanæ molis, quæ videlicet in quadam rotunditate subsistere perhibetur. Vt dum siquidem illud respiceret Princeps terreni Imperij, foret ei documentum nonaliter debere imperare, vel militare in mundo, quàm vt dignus haberetur vitificæ crucis tueri vexillo. In ipso etiã

diuersarum gemmarum decoramine, videlicet Imperij culmen plurimarum virtutum speciebus exornari oportere. Hoc Imperator hilariter suscipiens: Optime, inquit, Pater, ad Papam, istud facere decreuisti, nostrę portendendo iuueni monarchiæ, qualiter sese moderari debeat. Deinde manu tractans illud auri pomum; Nullis, inquit, meliùs hoc præsens donum possidere ac cernere congruit, quàm illis qui pompis mundi calcatis, crucem expeditiùs sequuntur Saluatoris: qui protinus misit illud ad Cluniacense monasterium Galliarum, quod etiam tunc temporis habebatur religiosissimum cæterorum: cui & alia dona plurimorum contulerat ornamentorum. Glaber apud Baron. xi anno D. 1013.

APODOSIS.

Emitur virtute potestas.

VII. TVRDITANORVM ARGENTEA PRÆSEPIA.

Vitia & Voluptates speciosis titulis ornantur.

CARTHAGINENSES qui Barca duce expeditionem fecerunt, Turditanos argenteis præsepibus & dolijs vsos deprehenderunt. Strab. lib. 3. in Hispania.

APODOSIS.

Præsepi quid fœdiùs? & tamen argento vestitur: voluptatibus quid turpius? & tamen aureis virtutum notis fucantur. *Vitia nobis sub virtutum nomine obrepunt: moderatio vocatur ignauia, pro cauto timidus accipitur.* Sen. ep. 45.

VIII. Lapis annvli in qvo casvs phaethontis expressvs.

In tenui labor est.

CASVM Phaethontis in gemmâ annul expressum admirabili vel stupendo potiùs artificio memorat Galenus. Videbatur adolescens Solis filius, comanti radiis capite, vel potiùs flagranti cæsarie, flagellum tenens, equos agitans. Sedebat in curru aureo, quem celeres quadrigæ rapiebant, tanta dexteritate sculptæ vt sedecim pedes equorum minutissimis lineolis distincti eminerent. Hinc rubentis ardoribus cœli facies, Iouis iræ, infelicis parentis desperatio, & attoniti casus nouitate cœlestes hærebant: Illinc decrescebat mare, ebulliebant aquæ, torrebatur terra, & longè latéque sparsa incendia, agros, syluas, montes populabantur. Hoc in minimo annulo maximum superiora sæcula viderunt. Galenus l. 17. de vsu partium. Feliciùs tamen Franciscus Alumnus Symbolum Apostolorum & Euangelium Ioannis in denarij orbiculo descripsit. Maiolius.

Apodosis.

Nec comtemne tuas quasi paruo in corpore vires.
Quod valet immensum est: sic auri pondera parui
Exuperant pretio numerosos æris aceruos.
Sic Adamas, punctum lapidis, pretiosior auro est.
Paruula sic totum peruisit pupula cælum,
Quóque vident oculi minimum est cum maxima cernant.
Sic animi sedes tenui sub corde locata,
Per totum angusto regnat de limite corpus.

Manil. lib. 4. Astron.

IX. Lapis Phoenicvm natvrali Solis imagine impressvs.

Solidum perenne.

PHOENICES Solem, sua lingua Heliogabalum colebant. Erat autem lapis maximus, teretior ab imo, sensimque fastigiatus propemodum in coni figuram, nigro colore, quem illi è cœlo delapsum iactabant. Visebatur in lapide forma quædam, quam Solis arbitrati, haud humano artificio fabrefacta. Vide Herodianum in Heliogabalo. Hoc autem simulacrum dicebatur *Alagabalus*, quasi Ala Gabali, Deus montis, quòd in monte coleretur.

APODOSIS.

εἰκόνα τε ἡλίου ἀνέργασον εἶναι ἰδέλιον.

Imaginem Solis, non arte factam, vt aiunt, ἀνέργασον, in solidissimo lapide impressam venerati Phœnices, significabant Reges & Principes, qui Solis symbolo, familiari regiæ majestatis sidere designantur, debere maximè perpetuam in dictis factisque consectari constantiam, vt illud impleant quod Ludouicus Pius habuisse fertur in Emblemate,

VOLO SOLIDVM PERENNE.

X. Lapis fatvarvm.

Patientiâ leuius fit malum.

MVLIERES diuinæ, hoc est fatuæ, in multis delubris Græciæ, aram quandam aut lapidem sustollentes, considerant in eo rei super qua quis percontatur, euentum, & quibusdam quidem earum aiunt leuem fieri, quibusdam verò grauem, vt ne mouere quidem facilè possint. Dion Prus. orat. 13.

APOD. IPSO DIONE.

Anne ita quoque exilium & paupertas, senectus morbique, & omnia talia his quidem grauia & difficilia, illis autem leuia faciliáque appareant? Illic fortassis iuxta rei differentiam, leue esse pondus Deus efficit; hîc autem opinor tale fit quodque, qualis est vtentis virtus & sententia.

Optimum ærumnæ condimentum æquus animus.

LAPIS PIETATIS.

Vide, *Ætnæi fratres*, libro de bonis hominis.

XI. LAPIS SICYONIVS.

Cædis symbolum.

LAPIS Sicyonius nigro colore, si quando accidat vt de homine mactando moneat oraculum, in aris deorum Auerruncorum solet deponi à duabus virginibus. Sacerdos autem eum vix cultro attingit, cùum sanguis erumpit: túncque recedunt cum vlulatibus huius superstitionis administri. Dorotheus Chaldæus 2. de lapidibus, & Plut. iunior in Araxe: ἱερέως τῇ μαχαίρᾳ θίγοντος αἵματος ἔκλυσις γίνεται δακρύων.

APODOSIS.

Occurrunt sæpe in prodigiis ad significationem diræ stragis pluuiæ, & sudores sanguinei. Lucanus lib. 1. inter cætera cladis Pharsalicæ indicia, mare Siculum repente colore sanguineo rubuisse commemorat his verbis: *Atra Charybdis*
Sanguineum fundo torsit mare.
Virgilius in cæde Polydori plantas cruore stillantes facit:

Nam quæ prima solo ruptis radicibus arbos
Vellitur, huic atro liquuntur sanguine guttæ.

XII. Lapis Solis.

Conuersationis vis.

Lapis apud Megarenses (ad quem Apollo lyram suspendit cùm Alcathoo operam suam esset nauaturus) si calculo feriatur, eundem quem pulsæ fides sonum reddit. Paus. in Atticis.

Apodosis.

Ex tactu lyræ Apollinis lapis fit sonorus: Eum lapide duriorem esse oportet qui cum bonis doctísque versetur, & nihil ex ista consuetudine adiumenti ad literas, moresque instituendos decerpat.

Vsque adeò magni refert studium, atque voluntas,
Et quibus in rebus consuerint esse operati,
Non homines solùm sed verò animalia cuncta.
Lucretius lib. 4.

Lapis Σωφρονιστὴρ.

Conscientiæ remora.

Lapis Σωφρονιστὴρ, quasi author resipiscentiæ appellatur ea de causa, quòd Hercules furens in patrem ferebatur infestus, eundem occisurus, nisi iniecto à Minerua lapide repressus esset. Hic lapis magna superstitione asseruabatur Thebis consecratus. Alius est lapis Σώφρων, qui in fluuio Mæandro nascitur; per antiphrasin sic nominatus: in sinum enim iniectus stultitiam parit: λίθος κατ' ἀντίφρασιν σώφρων καλούμενος, ὃν ἐὰν βάλῃς τινὸς εἰς κόλπον, ἐμμανὴς γίνεται. Plutarchus in Mæandro.

APODOSIS.

Lapis resipiscentiæ conscientia est, quæ improbos amentia & furore in scelus quasi torrentes effusos plerumque de medio cursu reuocat. *Alioqui scias subesse animis etiam in pessima abductis boni sensum, nec ignorari turpe, sed negligi.* Senec. ad Lucil. Epist. 97.

XIV. GEMMÆ RATIONALIS.

Lux Prælatorum.

PER duodecim gemmas quas in pectore Pontifex insutas gestat, in bello victoriam pronunciare Deus solebat. Nam priusquam exercitus se moueret, tantus fulgor ex eis emicabat, vt toti populo facilè innotesceret adesse Deum, opémque & auxilium suum, inuocantibus esse allaturum. Vide Ioseph. lib. 3. antiq. cap. 9. Τοσαύτη γὰ ἀπίσχεπται ἀπ' αὐτῶν ἀυγὴ μήπω τῆς στρατιᾶς κεκινημένης, ὡς τῷ πλήθει παντὶ γνώριμον εἶναι τὸ παρεῖναι τ Θεὸν εἰς ἐπακουσίαν.

APODOSIS.

Tum demum militia Christiana felicibus auspiciis dimicare cernitur, cùm pastores, & prælati cœlestium virtutum, quasi pretiosorum lapillorum fulgore, totam Ecclesiam collustrant. Non dissimile est quod ait S. Epiphanius lib. de 12. gemmis, vbi scribit Adamantem à summo Pontifice ter in anno gestatum fuisse cùm in Sancta Sanctorum ingrederetur, in Paschate, Pentecoste, & tabernaculorum festo. Quò si populus in peccato deprehenderetur, mutabatur (vt ferunt) color lapidis; & siquidem mortes, & funera portenderet, nigrescebat; si bella, sanguineum colorem induebat; si felicitatem denunciaret, niueæ lucis candore ra-

diabat. Additque Zachariæ temporibus, ipso sacris operante splendidum apparuisse: ἐν τῇ ἐφημερείᾳ αὐτῆς ἐν τῷ Πάχᾳ λαμπρὸς ἐγένετο λίθος.

XV. Achates.

Eloquentia florida.

Achates tam varij est generis, vt vnum lapidem esse non credas; candidus, rubeus, croceus, cinereus, viridis, niger, varius, cæruleus, Quid moror? huic vni nec omnium aliarum gemmarum colores sufficiunt. Ille lucos, prata, animalia, flumina, flores, arbores, natura ludente refert. Orpheus in Achate;

Δένδρεα γὰρ μάλα πολλὰ κατὰ φλοὸν ὡς ἐνὶ κήπῳ
Ἀνθεμόεντα κλάδοισιν ἐπασσυτέροις κομόωντα.
Arbores enim multas inspicies quemadmodum in horto
Florente ramis acernatis ornatas.

Apodosis.

Conferri poterit cum amœna styli varietate, in quo diuersi Rhetorum colores ad certamen vsque luxurient.

Hic varios sese in vultus facundia diues
Induit, & vasto nunc torrens impete fertur,
Fluminis in morem, sicco nunc aret in alueo,
Nunc sese laxat, nunc exspatiata coercet,
Nunc inculta decet, nunc blandis plena renidet
Floribus.

Angelus Polit.

XVI. Achates pyrrhi.

Sapiens.

Annvlvs Pyrrhi regis, qui aduersus Romanos bella gessit, non ignobilis famæ fuit,

cuius gemma Achates erat, in quo nouem Musæ cum insignibus suis singulæ, & Apollo tenens citharam videbantur non impressis figuris, sed ingenitis.

Solin. Polyhistor. pag. 38. edit. Pictau.

In eodem genere est lapis Autoglyphus, vt narrat Aretazes & Plut. in Sagari, matris Deorum effigie sculptus. ἐνείσηται δὲ τετυπωμένον ἔχων τὴν μητέρα τῶν θεῶν.

APODOSIS.

Vno annulo Musas Pyrrhus complexus est, & vno pectore vir sapiens multiplices scientias. Talis fuit Basilius ille Magnus de quo D. Gregor. Naz. ait: ποῖον μὲν εἶδος ἀπλότητος πεπλεύσεως; μᾶλλον δὲ, ποῖον οὐ μετ' ἀστραβολῆς; ὡς μόνον ἴσον μὲν ἅπαντα διελθεῖν, ὡς ἀδεὲς ἔνι· ἴσον δὲ ὡς ἄκρον ἔχειν, ὡς τῶν ἄλλων ἀδεῖν.

XVII. AETITES ET GASIDANES.

Promissum irritum.

AETITES lapis semper prægnans nunquam parit, sed & Gasidanes lapis, qui in Media reperitur, & in Arbellis, coloris olorini veluti floribus sparsis concipere dicitur, & intra se partum fateri concessum: concipere autem trimestri spatio, ac de partu nulla memoria. Plin. lib. 37. cap. 9.

APODOSIS.

Multi multa in virtutibus & literis concipiunt, quæ nunquam pariunt. Hæc Plutarchus περὶ τῶ ἀκούειν vocat, ἀτελῆ πνὰ καὶ ἄψυχα ἐπολήμματα, imperfecta & inanima consilia, quæ ὑποπνεύμοις λοχείαις, ventosis ouis comparat.

Numquam futilibus excanduit ignibus æther.

XVIII. Alectoria.

Fortitudo.

Alectorias vocant in ventriculis Gallinaceorum inuentas cryſtallina ſpecie, magnitudine fabæ, quibus Milonem Crotonienſem vſum in certaminibus inuictum fuiſſe videri volunt. Plin. lib. 37. cap. 9. Iſidor. cap. 13. lib. 16.

Apodosis.

Alectoria eſt in omni certamine præſens animus, Dei gratia firmatus, quo qui fuerit præditus, omnia hoſtium tela retundit: ὁμαχόμενος οὗτος παντα-χόθεν βαλλόμενος ἀσφαλέστερον ἵστατο, καὶ μυεία βέλη δεχόμενος οὐ διηνέδυε, ἀλλ' ἐμένωσε τῇ θλαβόλῳ τὴν βελοθήκην· αὐτὸς δ' οὐ κατέπεσεν, οὐδ' ὑφεκυλίσθη. Chryſoſt. apud Nicetam: *Beatus ille vndique petitus firmius ſtetit, & ſexcenta tela clypeo excipiens deditionem non fecit: exhauſit Dæmonis pharetram, nec concidit, imò ne de gradu quidem tantiſper motus eſt.*

XIX. Amiantos.

Ieiunium.

Ex D. Baſilio.

Est lapis quidam eius naturæ, quem hîc Amianton Græci vocant, vt inquinari non poſſit. Hic ab igni non vincitur, ſed impoſitus igni videtur igneſcere, & in prunam verti: rurſum exemptus igni, perinde quaſi fuiſſet aqua, candidatus apparet purior. Huiuſmodi erant trium illorum puerorum corpora apud Babylonios, illud ieiunio conſecuta vt nullâ vi poſſent inquinari. Siquidem in vehementi fornacis flammâ, quaſi naturâ fuiſſent aurei, ita apparuerunt illæſi, vtique ſuperiores, qui

& auro potentiores declarati sunt: Neque enim illos liquefecit ignis, sed integros, illibatósque seruauit.

Basilius homil. 1. de ieiunio.

Perfusa non sic amne flamma extinguitur,
Nec sic calente sole tabescunt niues,
Vt turbidarum scabra culparum seges
Vanescit almo trita sub ieiunio.

Prudentius in Cathem.

XX Amiantvs.

Castitas.

Amiantvs alumini similis nihil igni deperdit, veneficijs resistit omnibus, priuatim Magorum. Plin. lib. 36. cap. 19.

Apodosis.

Castitas nihil impuri amoris facibus deperdit, & meretriculæ Circes, hoc est voluptatis veneficijs quam fortissimè resistit: vnde à D. Chrysostomo propter innumerabiles pugnas quibus assiduò diuexantur, μεῖζα τὸ θεῖς μαρτυρίου μαρτύριον dicitur in laudatione sanctæ Theclæ. Basil. homil. 1. de ieiunio trium puerorum, corpora inter flammas illæsa cum Amianto comparat; quod in superiori symbolo liquidiùs explico.

Castitas ante martyrium ingens martyrium. Diu. Chrysostom.

XXI. Amnochrysvs.

Bonum non purum.

Amnochrysvs arenis auro intermixtis nunc bractearum, nunc pulueris habet quadrulas. Isid. orig. lib. 14. cap. 14.

Apodosis.

Significat Amnochrysus nullum bonum ex

omni parte integrum. Claudianus :

Nulli syncera bonorum
Pars concessa viro.

Vel etiam dicitur in cor humanum, non purè Dei amore incensum, sed maculis terreni amoris interlitum.

Terra salutiferas herbas, eadémque nocentes
Nutrit, & urticæ proxima sæpe rosa est.

Ouidius.

XXII. ANDRODAMAS.

Sapientia permotionum domitrix.

ANDRODAMAS argenti nitorem habet, & penè adamas, quadratus semper tesseris. Magi putant nomen impositum ab eo, quòd animorum impetus, vel iracundias domare & refrænare dicatur, si credimus Isid. orig. lib. 16. cap. 14.

APODOSIS.

Nullus est alius Androdamas quàm sapientia moderatrix animi, expultrixque vitiorum. Hæc incitatas permotiones, & instar torrentis fluminis effusas reprimit, & dissipata tot affectuum caligine,

Inconcussa locat puræ sacraria menti.

γελῶσα πικρᾶς ἄλαπτον βίον μεείμνως inquit Synesius.

XXIII. ANTHRACITES.

Virtus & persequutio.

ANTHRACITES lapis ignitus & carbo, iactatus in ignem velut inter mortuos extinguitur; at contrà aquis perfusus exardescit. Isidor. orig. lib. 16. cap. 13.

APODOSIS.

Virtus sine aduersario langueſcit, aduersis rebus exercita magis splendescit.

Contraria semper Virtuti fecere viam.

Eduardus secundus Angliæ Rex pingebat in symbolo araneam in tela sua elaborantem, quam vehemens ventus perflat cum lemmate, *Ardentior ibo.* Octauius de Strada. Sic Alexander apud Plutarchum de fortuna Alexandri, ὄγιον ἡ δόξαν αἵματος πολλοῦ καὶ τραυμάτων ἐπαλλήλων ἐκπίοιτο, καὶ ἀσφαλῶς τρυφῶν ἐξουσίᾳ.

XXIV. Arvrophylax.

Felix custodia recti.

ἀρουραφύλαξ ἀργύρῳ παρόμοιος.

Arvrophylax lapis argento simillimus, cuius apud Vaura (vt notat Plutarchus de fluminibus) hæc est vis: Elidis qui potentiores sunt, ipsum coëmunt, & ante thesaurorum limina ponunt; sícque securè illic repositum aurum custodiunt: cúmque fures eò peruenire volunt, lapis hic tubæ clangorem emittit, illi autem tanquam à satellitibus abacti per præcipitia feruntur: σάλπιγγος ἦχον ἀναδίδωσιν ὁ λίθος.

Apodosis.

Patroni diserti vox pro iustitia & innocentia tuba est argéntea.

Abeant vani cum suis portentis. Non est alius Arurophylax quàm vox diserta bonorum, quæ tanquam tuba argentea pro innocentia contra raptores clamat, eósque à vi & præda deterret.

Vigili stant bella Magistro!

XXV. Carbvncvlvs.

Componitur orbis Regis ad exemplum.

Carbvncvlvs qui supra cæteras gemmas excitatiùs lucet, & vibrat, Soli dicatus esse creditur, quòd ad maximi sideris imitationē flammas eiaculetur. Habet autem hoc inter cætera, mirabile, quòd reliquis quidem gemmis suam si-

guram & speciem possit imprimere, cùm tamen nullus alius, ex omni lapillorum genere, carbunculo vicissim suam imaginem possit inurere. Rucius lib. 11. de gemmis post Aristotelem.

APODOSIS.

Reges & Prælati facillimè subditis suam speciem & imaginem inurunt, vt qui sint omnibus in oculatissimum exemplum propositi. Aliorum autem, nisi superiores sint, quibus plurimum honoris deferant, imitationem & mores non admittunt. *φιλεῖ γὰρ τὸ ὑπήκοον ζῆλῳ τὰ ἄρχοντος χώμις βιεῖν.* Herodi. in Commodo.

XXVI. CHELONITES.

Prudentia in sermone.

OCVLVS Indicæ testudinis varius & purpureus: per hunc Magi impositum linguæ futura prædicere fingunt. Isid. orig. lib. 16. cap. 14.

APODOSIS.

Non Chelonites, sed lux prudentiæ cernit futura: oculus autem in lingua positus, vt alibi monui, symbolum est prudentiæ in loquendo, exprimens illud Pittaci, *τὸ νῦ γλῶτλα μὴ προπετεχέτω. Difficilius res est in lubrico faucium constitutam veritatis rigidæ tenere mensuram; cui si incautè frænа laxentur, frequenter contra se loquitur.* Cassiodorus in Psal. Dixi custodiã.

XXVII. CHERNITES.

Incorruptionis typus.

CHERNITES lapis ebori simillimus, corpora ab interitu, & corruptione vindicat, ex quo Darium in eo conditum ferunt. Plin. lib. 36. cap. 16. Contrariæ virtutis est Asius lapis cuius meminit Theophrastus libro de igne, qui omnia consu-

Asius lapis.

mit

mit & in cinerem redigit: ἀφανίζει πάντα καὶ ἐν ἑαυτῷ τέφραν ποιεῖ.

APODOSIS.

Dei voluntas Chernite omni potentior corpora Beatorum seruat, omnis expertia corruptionis; vt nihil omnino tot currentium sæculorum conuersione deterantur. *Resurgent Sanctorum corpore sine vllo vitio, sine vlla deformitate, sine vlla corruptione, sine difficultate, in quibus tanta facilitas, quanta felicitas erit.* Aug. in Enchiridio.

Vultus, vigor & color idem.
Qui modò viuit, erit: nec me vel dente, vel vngue
Fraudatum reuomet patefacti fossa sepulchri.
Prudent. in Apotheosi.

XXVIII. CHRYSACONIOS.
Cordis humani prudentia.

Ex D. Chrysostomo.

EST lapis quidam, quem Chrysaconion vocant, quo probatur aurum adulterinum & nothum, si illi atteratur, ostenditúrque purum & immixtum, incorruptúmque numisma. Hunc indicem ego fidelissimorum hominum cor dixerim; Nam vt qui de fide rationes orthodoxorum & aduersariorum accipiunt, & in gnomone cordis quasi atterunt, & probant, inueniunt fidem orthodoxorum synceram, & puram, prauámque aliud sentientium opinionem, & fidem esse adulterinam. Chrysostomus ser. aduersus hæreticos

XXIX. CRYSELECTRVS.
Pulchritudo.

CHRYSELECTRVS similis auro, sed in colorem electri vergens, matutino tantùm as-

pectu iucundus. Isid. Orig. lib. 16. cap. 14.

APODOSIS. Pulchritudo breuissimo tempore delectans statim defloresçit.

Anceps forma bonum mortalibus,
Exigui donum breue temporis,
Vt velox celeri pede laberis!
Non sic prata nouo flore decentia
Æstatis calidæ dispoliat vapor,
Sæuit solstitio cùm medius dies,
Et noctem breuibus præcipitat rotis:
Languescunt folio vt lilia pallido,
Et gratæ capiti deficiunt roſæ:
Vt fulgor teneris qui radiat genis
Momento rapitur, nullâque non dies
Formosi spolium corporis abstulit.
Res est forma fugax, quis sapiens bono
Confidat fragili?

XXX. CHRYSOPRASIVS.

Humilitas.

CHRYSOPRASIVS Æthiopicus est, quem lapidem lux celat, prodit obscuritas. Isid. lib. 16. Orig. cap. 13.

APOD. Humiles in nocte clari sunt apud Deum: in luce humanarum laudum plerumque virtutes splendorem amittunt. Λάθε βιώσας.

Humili domum memento
Certus figere saxo.
Quamuis tonet ruinis
Miscens æquora ventus,
Tu conditus quieti
Felix robore valli,
Duces serenus æuum
Ridens ætheris iras.

Boëtius Metr. 4. lib. 2.

XXXI. Dar.

Libertas virtutis.

CELEBRATVR apud Hebræos דר lapis, cuius mentio est Estheris cap. 1. 6. Hunc Iudæi Doctores lapidem asserunt esse pretiosum, repertum in mari, qui productus in conuiuium lucet vt meridies. Et hoc nomine appellari nonnulli ex eis dicunt, quòd ex illo mercatoribus proueniat *Deror*, id est libertas. Reges enim eximij lapidis pulchritudine deliniti, non modò libertatem, sed amplissimas quoque diuitias possessoribus largiebantur, vt eum sibi compararent.

APOD. Non Dar lapis, sed sapientia, & virtus, in veram libertatem homines asserit.

ἀδέκαστος ἡ ἀρετή.

XXXII. Dionysias in aqva.

Virtus in aduersis.

DIONYSIAS lapis fuscus est, rubentibus notis sparsus. Idem si aquæ mixtus conteratur, vinum fragrat, & quod in illo odore mirificum est, ebrietati resistit. Solin. Polyhist. edit. Pictau. p. 113.

APOD. Virtus inter aduersa exerit vires suas: nam vt vulgato fertur prouerbio, παθήματα solent esse μαθήματα.

Materiámque tuis tristem virtutibus imple,
Ardua per præceps gloria vadit iter.
Hectora quis nosset si felix Troia fuisset?
Publica virtutis per mala facta via est.

Ouid. Trist. lib. 4. el. 3.

XXXIII. Electrvm.

Eloquentia.

ELECTRVM & Ligurius seu Lyncurius ex vrina Lyncis, folia trahunt & paleas. Isid.

lib.16.cap.6. De Electro magna inter veteres disceptatio: hoc experientia docet, intra marinos scopulos generari. In Eridani fluuij arenis inueniri dicit Pausanias: ἐν τῷ Ἠριδανῷ ταῖς ψάμμοις εὑρίσκεται, ἀπανίζεται τὰ μάλιστα. Inde Phaëtontiadum fabula, iam irrisa. Aliud electrum ἀναμεμιγμένος ἀργυρίῳ χρυσὸς, vt habet Pausanias ibidem, vel vt Suid. ἀλλοῖον χρυσὸν μεμιγμένον ὕλῃ τινὶ λιπαρᾷ.

APODOSIS.

Symbolum est diuinitatis, vel eloquentiæ, vel cuiusque rei potentissimæ, quæ homines trahat vt folia & paleas, quando cum foliis mortales comparantur ab Homero.

ὁἡ ἣ φύλλων γενεὴ, τοίηδε καὶ ἀνδρῶν.

XXXIV. GAGATES IN AQVA.

Aduersa virtutem excitant.

GAGATES accenditur aqua, oleo restinguitur. Plin. lib. 36. cap. 19.

APODOSIS.

In aduersis vera virtus feruet, tepet in prosperis, & affuso voluptatis oleo paulatim langueſcit, ac tandem obruitur. Σῶμα ἀρχὴν τίκει, ψυχὴν δ' ἀμελέτησις, ἀσκήσεως τὠναντίον ἀεὶ ἐξύσης πρὸς τὸ βελτίστιον. Eusebius: *Otium tabefacit corpus, animum verò incuria. At exercitatio cõmunem eum ad Deo simillimã speciẽ euehit.*

Nam Virtus futile nomen,
Ni decus adfuerit patiendo, vbi tempora lethi
Proxima sint, pulchrdmque petat per vulnera laudem.
Silius Italic. lib. 9.

GLOSSOPETRA.

Eloquentia diuina.

GLOSSOPETRA linguæ similis humanæ in terra non nascitur, sed deficiente Luna, cœlo

decidere creditur, & ventos ea comprimi narrant. Plin.lin.37.cap.9.

Apodosis.

Non est humani ingenij fœtus cœlestis eloquentia, qualis Apostolorum, aut Prophetarum fuit Dei flammis accensa. Hæc cœli germen est, hæc magnæ mentis soboles, quæ non aduersus ventos sed spiritus nequitiæ bellum internecinum gerit; Dei verbi gladio totam illam dæmonum, vitiorúmque cateruam exagitans, tranquillitatem verò probis, & gratiarum vberem copiam afferens. Talis fuit lingua Eliæ, de qua D. Chrysostomus de consubstantiali, Homil. 22. ὦ τῆς γόμφος πηγὰς ὄμβρων ἔχοντος! ὦ γλώσσης νιφάδας ὑετῶν ἀφιείσης! ὦ φωνῆς μυρία ἀγαθὰ βρυούσης! *O sanctum os, cui fontes imbrium inerant! ô linguam pluuios nimbos effundentem! ô vocem bonis innumeris scaturientem!* Nec mirum: sanctus siquidem Epiphanius in vita Eliæ eumdem flamma enutritum narrat; Parenti quippe ipsius Prophetæ, dum nasceretur, visos homines niueæ vestis candore illustres, qui matris vberibus ignem allinerent, & pusioni flammam pro cibo ministrarent; quod fuit ignitæ illius eloquentiæ non obscurum præsagium. Longè aliter quàm quod Ægyptij fabulatores de Homero tradunt, vt auctor est Eustathius: eum Ægyptiis parentibus ortum, cum mel aliquando ex Ægyptiæ nutricis vberibus in os eius manasset, ea nocte nouem diuersas voces edidisse, hirundinis, pauonis, columbi, cornicis, perdicis, porphyrionis, sturni, luscinię & merulæ.

Elias flãma enutritus.

Homerus melle alitur: nouem voces auium edit.

XXXVI. Gonia petra aquam et ignem fundens.

Spiritus Sanctus fons & ignis.

IN Carthaginensium ditione in monte Gonio iuxta fontem nascitur petra magnitudine non exigua, quæ æstate flammam igneam emittit; per hyemem verò ex eadem petra riuus aquæ solet defluere: neque hoc fit per exiguum tempus, sed per vniuersam æstatem scatet ignis, per reliqua omnia anni tempora aquæ erumpunt. Aristot. de Admir. ca. 109.

Apodosis.

Spiritus Sanctus fons viuus, ignis, charitas appellatur. Ex eo enim modò faces charitatis ad inflammandos animos exiliunt, modò riui vberes consolationum ad restinguenda humanarum miseriarum incendia, vel ad eluendas peccatorum sordes erumpunt.

Cuius inexhausto reuiuiscit semper in anno,
Quicquid terra creat, gignit mare, parturit æther.
Qui freta diffundit, solidum dat corpus in aruis,
Saxa ciet iussu, metuit quem cautibus horrens
Caucasus, aurito famuli cùm fortia sensu
Corda domat, qui cũcta videt, quem cuncta tremiscũt,
Fons, via, flamma, lapis.

Ennodius Panegyr. in S. Epiphanium.

XXXVII. Hexecontalithos.

Pro cunctis sufficit vnus.

PRÆCIPVAM obtinet admirationem lapis Hexecontalithos, de quo Solinus, *Tantum lapide vno gloriantur Atlantes, Hexecontalithon vocant, tam diuersis notis sparsum, vt sexaginta gemmarum colores in paruo eius orbiculo deprehendantur.* Eadem fermè habet Isidorus Origin. l. 16. cap. 12.

Apod. Commodè poterit comparari cum re, aut persona, in quam sparsa in aliis ornamenta vno veluti agmine confluunt, & præstantissimam bonorum omnium temperiem efficiunt. Lemma ex Rutilio petetur:

Natura hîc posuit quicquid vbique fuit.

Quo in argumento præclari quoque sunt Claudiani versus, Panegyrico primo de laudibus Stiliconis.

Partitum singula quemque
Nobilitant: hunc forma decens, hunc robur in armis,
Hunc rigor, hunc pietas, illum solertia iuris,
Hunc soboles castique thori: sparguntur in omnes,
In te mista fluunt; & quæ diuisa beatos
Efficiunt, collecta tenes.

XXXVIII. Hyacinthvs.

Pietas.

Hyacinthvs cœlum sequitur, sentit auras, ac cum cœlo facit mutationes, nec æqualiter semper rutilat, cùm aut nubilosus est, aut serenus dies; sculpturis resistit, sed tamen adamante scribitur, & notatur. Solinus cap. 33.

Apod. Animus pij viri cœli meliore spiritu afflatus ad Deum se totum componit, & fertur prout spiritus intus agit: ad eius radios se explicat, eo recedente mœstitiam intimis præcordiis sentit: nulla rerum humanarum litura deformari patitur: vni Deo, qui instar adamantis domat omnia, se pandit, eiúsque impressiones suscipit.

Est Deus in nobis, agitante calescimus ipso.

XXXIX. Hyænia.

Prudentia in loquendo.

Hyænia ex oculis hyænæ, & ob id in vase inueniri dicuntur, & si credimus, linguæ ho-

minis subditæ futura prædicere. Plin. lib. 37. cap. 9.

APODOSIS.

Hac fabula significatur ea, quæ semper adhibenda est in loquendo, prudentia, maximè vbi de rebus futuris, atque incertis agitur. Oculum oportet habere in lingua; hoc est, prudentissimam in omni sermone considerationem: ὅσπερ γὰρ ὀφθαλμὸς ἐν σώματι, τοῦτο δὴ φρόνησις ἐν ψυχῇ. *quod est oculus in corpore, hoc prudentia in mente.*

Sæpe illi dixerat Almo,
Nata tene linguam: nec tamen illa tenet.
Ouid. 2. Fastor.

XL. IASPIS.

Nil ortum tale fatemur.

VINCENTIVS Beluacensis in speculo naturali refert Iaspidem inueniri amœnæ pulchritudinis, in quâ species viri emineat, clypeum è collo suspensum gestantis, & subiectum pedibus serpentem calcantis. Meminit quoque post Vincentium F. Rueius libro 2. de gemmis, vbi alîus quoque Iaspidis mentionem facit, quam Galenus dicitur in digito gestasse. Cernebatur in eâ homo fasciculum herbæ collo implicatum gerens, cuius virtus omnes morbos discernebat, sanguinémque restringebat.

APODOSIS.

Num verò præclara Iaspis Deipara quæ Christum tulit, qui clypeo fidei, & verbi diuini gladio fortem illum armatum vicit, & antiquum serpentem in humanis cædibus exitiali rabie perbacchatum contriuit?

χθόνιον τῶν μεγάλων ὄφιν
πατρὸς ἥλασας ἐγχέων.
Synesius in Hymnis.

XLI. Levcas Petra.

Amoris remedium.

Levcas petra amoris remedium afferre credebatur ijs qui illi insiderent. Ptolomæus Hephestio. Consentit cum hoc argumento Romana antiquitas: fuit enim Romæ templum, vbi Amor facem vndæ immergebat, & Lethæos latices propinare videbatur, hoc emblemate, ἀντίρως. Ouid. 2. Remed.

Est prope Collinam templum venerabile portam,
Imposuit templo nomina celsus Eryx.
Est illic Lethæus amor qui pectora sanat,
Inque suas gelidam lampadas addit aquam.
Illic & iuuenes votis obliuia poscunt,
Et si qua est duro capta puella viro.

Apodosis.

Leucas, seu alba petra, Christus est, totus candore collucens, qui impuri amoris flammas & prauos animi motus suo cruore re tinguit. Synes. Hymn. 6.

Εὐείπε πέτρα ἰσυὲ ἁλῆπιν,
πιερσαίνων ὀλοὺς κλύδωνας ὕλης.
Euripi æstum sistens vagum,
Mulcens tetros fluctus hyles.

XLII. Liparia.

Luxuria.

Liparia suffita omnes bestias euocare dicitur. Isid. Orig. lib. 16. cap. 14.

Apodosis.

Pessimus luxuriæ odor voluptuarios homines illectat, & instar belluarum effusos in omnium libidinum sordes eiectat.

Luxuries prædulce malum: quæ dedita semper

Corporis arbitrijs hebetat caligine sensus,
Membráque Circæis effeminat acrius herbis.
Blanda quidem vultu, sed qua non tetrior vlla,
Interiùs fucata genas, & amicta dolosis
Illecebris, torquos auro circumlinit hydros.
Illa voluptatum multos innexuit hamis.
Claud. lib. 2. de laud. Stilic.

XLIII. Lychnis.

Sapientia.

Lychnis ex genere ardentium lapillorum est appellata, à lucernarum flagrantia: gignitur in multis locis, sed apud Indos probatissima. Est huius duplex facies, vna quæ purpura radiat, altera quæ cocci rubore. A sole excalefacta, aut digitorum attritu, paleas & chartarum fila ad se rapere dicitur. Sculpturis resistit, ac si quando sculpta fuerit, dum imprimit signa, quasi quodam animali morsu partem ceræ retentat. Isid. lib. 16. Orig. cap. 13.

Apod. Clara est, & ardens sapientia, & tum cœlesti purpura radians, tum cocci rubore accensa, omnibus fortunæ telis resistit, nusquam se deformari patiens. Eadem ad se paleas, & folia, hoc est genus humanum, allicit; sed non antequam magni illius Iustitiæ solis flammas conceperit: tunc enim

Sedem animæ penetrat, mentem fouet, & pererrat artus:
Sic Deus interiùs sentitur, & inditur medullis.
Prudentius de S. Cypriano.

XLIIII. Magnes Orientalis.

Concionator pius.

In Sardiniæ mediterraneis ad radices montium, qua parte vergunt ad Orientem, Magnes inuenitur ferrum trahens. Qui verò inuenitur ea parte

quæ ad Occidentem, Meridiem, aut Aquilonem spectat, non trahit. Leander.

APODOSIS.

Ferreum populum trahunt ad amorem Dei concionatores, qui syncera mente Deum spectant: qui aliam in partem abripiuntur, nec Orientem illum Iustitiæ Solem habent in pectore, multum aliquando sudant, nihil verò proficiunt.

περὶ πάντων σέβε τὸ θεῖον. Pittacus.

Spiritus ille Dei, qui fluxerat in Prophetas,
Fontibus eloquij te cœlitùs actus irrigabit.
O niue candidius linguæ genus, ô nouum saporem,
Vt liquor ambrosius cor mitigat, imbuit palatum.
Aurelius Prudentius περὶ στεφάνων.

XLV. MAGNES AD ANNVLOS.

Exempli vis.

MAGNES lapis non solùm ferreos annulos trahit, sed (vnde longa plerumque concatenatio ferri) vim etiam annulis ipsis infundit, qua hoc efficere possunt. D. August. de Ciuit. Dei, lib. 21. cap. 4.

APOD. Magistri pij & eloquentes vim suam deriuant in discipulos, vt ipsi vicissim alios ad amorem virtutum rapiant, omnésque Christo concatenati feliciter adhæreścant. D. Ambrosius: *Est insitum bonis vt castum pudicus, prudentem sapiens, misericors liberalem, affectu pio diligat, & virtutes suas in alijs amet!* Rectè etiam dicetur de Deo qui pios ad se quasi amoris syderite tactos illicit sibi omnes conglutinatos.

XLVI. MYNDAN.

Virginitas.

LAPIS Myndan niueo candore circumfusus, hanc vim habere dicitur, vt à se feras longè

arceat, & ab earum morsibus securum hominem. præstet. Leont. Byzant. lib. 3. de fluuiis: Μύνδαν καλέμβυος παῦ λευκὸς, ὃν ἐὰν κατάχῃ τις, ἀδὴν ὑπὸ δαιμόνων ἀδικεῖται. Hoc ipsum virginitati tribuetur contra dæmones. In eodem genere symboli est fons Canathus de quo dixi superiùs. Nam Iuno quotannis in Canatho fonte totâ virginitatis gloriâ reuirescit, vt Argiuorum ferunt fabula. Pausan. in Corinth. pag. 80.

APODOSIS.

Non ita est in mortalibus feminis, in quibus lapsa, numquam redit virginitas; vnde πάνταθλος ille Athanasius de Virginitate, eius laudes persequens, ad seriam, & diligentem custodiam tanti thesauri hortatur, ὦ παρθενία, στέφανος ἀμαράντινος! ὦ παρθενία, ναὸς θεῦ, καὶ ἁγίου πνεύματος οἰκητήριον! ὦ παρθενία μαργαρίτα τίμιε, παρὰ πολλοῖς ἀφανὴς, ὀλίγοις δὲ μόνοις εὑρισκόμενος! ὦ ἐγκράτεια φίλη θεῦ, καὶ παρὰ ἁγίοις ἐγκωμιαζομένη! ὦ ἐγκράτεια παρὰ πολλοῖς μισουμένη, τοῖς δὲ ἁγίοις σε γνωριζομένη! ὦ ἐγκράτεια θάνατον καὶ ᾅδην ἀποφεύγουσα, καὶ ὑπὸ ἀθανασίας κατεχομένη! ὦ ἐγκράτεια χαρὰ ἀγγέλων καὶ ἀποστόλων χαύχημα! ὦ ἐγκράτεια ἀγγέλων βίος καὶ ἁγίων ἀνθρώπων στέφανος! μακάριος ὁ κατέχων σε, μακάριος ὁ περικαρτερῶν τῇ σου ὑπομονῇ, ὅτι ὀλίγον κοπιάσας πολὺ χαρήσεται ἐν σοί. Græca tam liquida sunt vt interpretatione non egeant.

XLVII. ONYX FABII CVNCTATORIS.

Imperatoris virtutes.

IN lapillo Onyce argumentum multiplex artificiosè admodum sculptum se vidisse refert Pierius, quo Fabij Cunctatoris virtutes significarentur. Equino erat capite, humana facie in pectus barbata, gruinis pedibus, cauda pulli gallinacei. Literæ, FAB.

APODOSIS.

In eo numo adumbratæ sunt boni Imperatoris virtutes. Nam principatum in bello ex equino capite; prudentiam, ex humano pectore barbato; prouidentiam & cunctationem, atque etiam speculationem ex pedibus gruinis; victoriam ex pulli gallinacei cauda interpretamur.

Rex Cõgi equinã caudam pendentem gestat ex humero: hoc solis Regibus datum. Maff. lib. 1. p. 12. edit. Ant.

XLVIII. OPALVS.

B. Mariæ Virgini.

OPALVS distinctus est diuersarum gemmarum colore: est enim in eo carbunculi tenuior ignis, amethysti fulgens purpura, smaragdi nitens viriditas, & cuncta pariter sub quadam varietate lucentia. Isidor. Origin. lib. 16. cap. 12.

APODOSIS.

In B. Maria Virgine omnium virtutum species admirabili fulgore collucent. Vt carbunculi ignis micat charitas, fulget vt amethystus temperantia, læto smaragdi virore spes radiat: omnia denique cœlestium ornamenta in eam plena Dei manu congesta gratissimam lucis temperiem impertiunt.

Pulchra super gemmas, splendorem solis obumbrans,
Alta super cœlos, & super astra nitens.
Vellere candidior niueo, rutilantior auro,
Fulgidior radio, dulcior ore fauo.
Cara, benigna, micans, pia, sancta, verenda, venusta,
Flos, decus, ara, nitor, palma, corona, pudor.

Venantius Honorius Fortunat. lib. 1. de partu Virgin.

XLIX. PANTARBA.

Eloquentia.

LAPIS Indicus admirabili fulgore collucens, & omnes lapides instar examinis apum ad se

pertrahens. Philostr. Apollon. lib. 3. cap. 14. νύκτωρ μὲν τὴν ἡμέραν ἀναφαίνει καθάπερ τὸ πῦρ. ἔστι δὲ πυρσὸς καὶ ἀκτινώδης· εἰ δὲ μεθ' ἡμέραν ὄψῃ, βαμβᾷ τὸν ὀφθαλμὸν μαρμαρυγῆς μυείας· τὸ δὲ ἐν αὐτῇ φῶς πνεῦμά ἐστιν ἀῤῥήτου ἰσχύος· παῦε γὰρ τὸ ἔγγιος εἶναι αὐτῇ. τί λέγω τὸ ἔγγιος: ἔστι σοι λίθους ὑπύσας βούλει καταποντῶσαί που, ἢ τῶν ποταμῶν, ἢ τῆς θαλάττης, καὶ μηδὲ ἔγγιος ἀλλήλων, ἀλλὰ σποράδας, ᾗ ὡς ἔτυχεν. ἡ δὲ ἐς αὐτὰς καθιμηθεῖσα ξυλλέγεται πάσας, τῇ τοῦ πνεύματος διαδόσει, ᾗ ξυνοικείσαν) αὐτῇ βοτρυδὸν οἱ λίθοι καθάπερ σμῆνος. *Noctu diem velut ignis ostendit, quoniam igneus est, ac radiosus: sin verò post diem aspiciatur, innumeris coruscationibus oculos ferit. Id autem quod in ipso lumen fulget, spiritus est potentiæ admirabilis. Quicquid enim propè est sibi conciliat: quid autem dico propè iacentes lapides ipsum congregare? cùm liceat petras quotcumque velis alicubi demergere, aut in mari, aut in fluuio, & illas non propè adinuicem, sed sparsim vtcumque contigerit. Postmodum verò hic lapis ad eas demissus sui spiritus distributione omnes colligit. Ita vt coacernati lapides tanquam examen apum illi subiaceant.* Addit summam eius magnitudinem pollicis vnguem adæquare: gigni verò in concauis terræ, profunditate passuum quatuor. Tantùm verò ipsi spiritus inesse, vt intumescat, & plerumque scindatur terra, vbi eiusmodi lapis concipitur. Inquirere autem ipsum nemini licet, aufugit enim nisi summa cum ratione trahatur.

APODOSIS.

Eloquentiæ verus typus est Pātarba, qua nihil specie præstabilius, nihil forma augustius, quæ dicendo tenet hominum cœtus, mentes allicit, voluntates quocumque vult impellit Cic. 1. de Orat. Aliarum quoque hîc ἑρμηνειῶν latissimus potest esse campus.

PAVSILYPOS, lapis in Aranea Apula.

L. PHENGITES SEV DOMITIANI PORTICVS.

Mundus speculum beneficentiæ diuinæ.

DOMITIANVS tempore suspecti periculi appropinquante sollicitior in dies porticuum in quibus spatiari consueuerat parietes Phengite lapide distinxit: è cuius splendore per imagines quicquid à tergo fieret, prouideret: quid si corda per Phengitem videre potuisse; Suet. in Domitiano cap. 14.

APOD. Totus ex Phengite mundus: in ipso quacumque te vertas, Dei Opt. Max. benignitatem in tot & tam variis rebus creatis quasi speculis vides renidentem.

Iouis omnia plena.

Nota quoque ex Phengite lapide Seiæ Fortunæ ædem fuisse conflatam. Plin. lib. 36. cap. 22. *Nerone Principe in Cappadocia repertus est lapis duritia marmoris candidus atque transluces, etiam qua parte fuluæ inciderant venæ, ex argumento Phengites appellatus. Hoc construxerat ædem Fortunæ, qua Seiam appellant, à Seruio Rege sacratam, aurea domo complexus.* Seia Fortuna.

LI. PYRITES EQVITVM VELLERIS AVREI.

Zelus Religionis.

EQVITES velleris aurei à Philippo Bono instituti & eius filio Carolo Audaci ornati, torquem gestabant auream: huic intextum erat ferrum, quod è venis lapidis flammæ semina elicere, atque excutere videbatur. In summa parte pendebat vellus aureum. Paradinus ferro hoc lemma affigit: *Antè ferit quàm flamma micet.* Velleri autem: *Pretium non vile laboris.*

APODOSIS.

Significat egregios animos Deo incitante cœlestes amoris flammas ad defensionem religionis concipere; quibus cùm toti exardescant, præclara obeunt facinora, & sibi ad vellus aureum, an potius ad beatam immortalitatem viam muniunt? *Ardens evexit ad æthera Virtus.*

LII. SAPPHIRVS MOSIS VISIONE INCISA. *Prælatorum sapientia.*

ADMIRATIONEM omnem superat illa Sapphirus, in quâ visio Moysis, & lex Decalogi naturaliter impressa fuisse dicitur. Cuius meminit S. Epiphanius Episcopus Cypri lib. de XII. Gemmis, τὸν τῷ Μωσεῖ ἐφθεγξ ὁπασίαν ἐν τῷ ὄρει, καὶ δοθεῖσαν νομοθεσίαν ἐπὶ σαπφείρῳ πυρινέαν. Simile est quod de Pyrrhi Achate commemoratum est à nobis superiùs, grauium historicorum literis celebratum. Verùm tanto præstat Sapphirus Achati, quantum profanorum numinum simulachris diuinarum rerum effigies antecellunt.

APODOSIS.

Hæc Sapphirus à summo sacerdote gestabatur in pectore. Quo certè symbolo designabat cor eorum qui præsunt Ecclesiæ, debere esse quasi sanctarum legum, diuinorúmque mysteriorum perpetuum quoddam domicilium. Qui hanc rerum altissimarum scientiam, præclaro concentu moribus accommodant;

Templum constituunt perenne Christo
In cordis medij sinuac recessu.

Aurel. Prud. in Cathemerino.

LIII.

LIII. Sapphirvs carbvnculi parens.

Θεοτόκῳ.

Qvemadmodvm Sapphiri viscéribus nascitur lapis sanè pretiosus, & ipso qui genuit pretiosior, lucidus & splendens carbunculus: ita ex Virginum gemmâ Mariâ natus est ille lapis angularis excisus de monte sine manibus, matre nobilior, & matri totius nobilitatis auctor.

De Sapphiro Dioscorides, l. 5. 114. Epiphanius in l. de XII. Gemmis.

Apodosis.

O virgo insignis, mater pia, nobile semen,
Quam Deus implevit totius orbis ope.
Fructu sancta pio renouasti fœdera rerum,
Lucidiórque dies te generante nitet.
In te habitans mundi lumen statione coruscat,
Floruit interiùs per tua membra Deus.
Nunc viuax fulgor penetrans & ad ima profundi,
Orbem alit, astra tegit, Tartara luce replet.

Thrasydvlvs, Lapis in Myrmecoleone.

LIIII. Tvrca.

Amicitia fidelis.

Georgivs Agricola libro secundo de gemmis, lapilli meminit, quem vulgo Turcam vocant. Ait insulano cuidam hanc gemmam fuisse, magni pretij, & eximiæ pulchritudinis. Cúmque is fati legibus concessisset, gemma quasi domini morti illachrymasset, infuscata nitoris gloria longè obscurior apparere cœpit.

Apodosis.

Poterit esse fidelissimi amoris symbolum in amico qui demortui socij memoriam perpetuis lachrymis, & mœrore prosequatur. Lemma erit,

Tecum perierunt gaudia nostra.

LV. VERITAS SAPPHIRINA ÆGYPTIORVM.

Iudiciorum æquitas.

IVDICES apud Ægyptios idem fuere qui sacerdotes: inter quos princeps erat Iustitiæ omnium natu maximus, idem iustissimus, & æquitatis tenacissimus putabatur, qui imaginem ex sapphiro gemma confectam gestabat, quæ vocabatur veritas, ἣν ἐκάλεῖτο τὸ ἄγαλμα ἀλήθεια. Ælian. variæ histor. lib. 14. cap. 34.

APOD. Veritas non in Sapphiro, sed in intimis visceribus & medullis à iudicibus gestanda est, sine qua, nulla iustitia, nulla virtus est. Socrates idem dicebat esse veritatem & virtutem. Plato non ipsum quidem summum bonum, sed ei adhærere sicut Soli lucem: esse, inquit, ἀγαθοειδῆ, non ipsum ἀγαθόν. de rep. 6. &, οὐδὲν οἰκειότερον νοσοφίᾳ τ ἀληθείας εἶναι. *Nihil affinius, familiariúsque sapientiæ quàm veritatem esse.* Veritas apud Themistium pingitur Virgo facem præferens, in adamante confidens πολὺ φῶς κατέχουσα ἐν ἑπτὰ ἀδαμάντος καθημένη. Orat. 3. p. 94.

LVI. SARDONYX AD CERAM.

Puritas.

SARDONYX constat tribus coloribus, subteriùs nigro, medio candido, superiùs minio. Hæc sola in signando nihil ceræ euellit. Isid. Orig. lib. 16. cap. 8.

APODOSIS.

Rari sunt & illustres animi, qui cùm adhæresçant corpori, nihil tamen ex eo terrenæ contagionis capiunt, sed purum seruant.

Ætherem sensum, atque auræ simplicis ignem.

Itaque infra pedes res humanas habent, puro virtutum candore collucentes: tum in apice miniati, hoc est, primis futuræ gloriæ radiis iam afflati, igneo charitatis rubore purpurascunt.

Frigida curarum fomenta relinquere posses,
Quò te cœlestis sapientia duceret ires.
Hoc opus, hoc studium. Horat. epist. 3. lib. 1.

LVII. Scyrvs.

Concordia

SCyrvs lapis qui in insula Scyro nascitur, mirum id habet, vt integer enatet, comminutus mergatur. Plin. lib. 36. cap. 17.

Apod. Coniuncta stat & eminet societas, quæ dissipata mergitur. Nam

Defendit numerus iunctaque vmbone phalanges.

Iuuenal. Sat. 2. vers. 46. *Commune periculum concordia propulsandum.* Cornel. Tacit.

Æterno complectitur omnia nexu
Tot rerum, mistique salus concordia mundi,
Et sacer orbis amor. Lucanus lib. 4.

LVIII. Selenites

Regum exemplum.

SElenites lapis continet in se Lunæ imaginem, quam iuxta cursum astri ipsius perhibent in dies singulos minui atque augeri. Solin. p. 190. Isidor. lib. 16. cap. 10. Meminit quoque Psellus de lapidibus, his verbis: ὁ Σεληνίτης, καλεῖται ὃ ὅτος ὅτι ὀφθαλμὸν οἷόν τινα σωματοειδῆ τοῦτον ἔχῃ συμμεταβάλλοντα τῇ σελήνῃ αὐξήσει καὶ συμμεταστάσει δείκνυται. & Anonymus quispiam Græcus ait esse in Ægypto, λεγὸν ζῶον ἐν τῇ Αἰγύπτῳ τοῦτον ἀνακείμενον τῇ θεῷ, οὗ σὺν καὶ σωματοειδῶν αὐτῇ, καὶ σωμεταβάλλοντα. Simile affertur de puteo ad Nilum qui crescit & decrescit ad amnis rationem.

Psellus de selenite.

Taurus in Ægypto, cuius cauda cum Luna videtur crescere & minui.

puteus Nili imago.

APODOSIS.

Vt superiores virtutes influunt, ita se habent inferiora. Quales sunt principes, tales esse solent populares. Claud. ad Honorium:

In commune iubes si quid censéſque tenendum,
Primus iussa subi. Tunc obseruantior æqui
Fit populus, nec ferre vetat, cùm viderit ipsum
Authorem parere sibi. Componitur orbis
Regis ad exemplum: nec sic inflectere sensus
Humanos edicta valent, quàm vita regentis.

LIX. SYNODITES.

Tantus amor cœli.

LAPIS Synodites pusillus Solem habet impressum, & lunam ad Solis varios aspectus crescentem & decrescentem.

Damascius in vita Isidori.

Nonnus Panopolitanus in Dionysiacis eius lapidis diserte meminit, atque hæc incrementa, & damna secundum varias lunæ facies contingere. Sic autem ille:

τῇ δὲ σελήνης
Εἶχε λίθον πάλλευκον, ὅς ἐυκεράοιο θεαίνης
Λειπομένης μινύθει, καὶ αὐέξεται, ὁππότε μήνη
Ἀρπφανὴς σέλας ὑγρὸν ἀποσίλβουσα κεραιῆς
Ἠελίου γλυκερῆος ἀμέλγεται αὐτόγονον πῦρ.

Illa lunæ
Candidum habebat lapillum, qui cornigera Dea
Deficiente minuitur, & augetur, quando luna
Noua humidum iubar emittens cornu,
Solis patris fugit primigenium ignem.

APOD. Symbolum esse potest hic lapillus animæ Deo penitus adhærescentis, de qua dici illud potest,

Tantùm sectabat euntis.

Ora Dei, vultúsque suos flectebat ad illum.

LX. SMARAGDVS.

Typus virginitatis.

SMARAGDVM Virginitatis symbolum esse alibi ostendimus: qui adeò impatiens Venereæ consuetudinis esse perhibetur, vt insignis Smaragdus Reginæ Hungariæ, cùm ipsa marito consuesceret, memoretur in tres particulas concisus atque confractus.

Albert. Magnus & Rueius l. 2. de Gemmis.

De hoc lapide Theophrastus ait: ἔστι δὲ σανίδα καὶ τὸ μέγεθος ἐ μεγάλη: Addit, nisi credamus Ægypti Regum annalibus, quibus traditum est Regi illorum à Rege Babylonio missum Smaragdum munere quatuor cubitorum longitudine, & trium latitudine: Item in Iouis obelisco fuisse positos quatuor Smaragdos quadraginta cubitorum longitudine; latitudine verò partim trium, partim duorum.

Theoph. de lapidibus.

LXI. BACTRIANORVM SMARAGDI.

Diuitiæ dona sunt Dei.

BACTRIANI Etesijs flantibus colligunt Smaragdos ex commissuris saxorum. Plin. l. xxxvii. c. v. & Theophrastus de lapidibus: συλλέγουσι δὲ αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ ἐτησίου· τότε γὰρ ἐμφανεῖς γίνονται καθαιμένη ἡ ἄμμος διὰ τὸ μέγεθος τῶν πνευμάτων.

APODOSIS.

Aspirante Dei fauore qui per Etesias significatur, omnis non modò terrena, sed & cœlestis in nos influit opulentia, atque ex ipsis rerum asperitatibus summa gloriæ suauitas decerpitur.

O faciles dare summa Deos! Lucan. l. 1.

Et Claudius Marius Victor in præfatione ἀληθείας ad Deum.

Omnia posse tuum. Nec in hoc tua gloria tantùm est,
Quòd præstanda facis bonus auctor, sed quòd & ipsũ
Vt possis præstare facis, causásque secundas
Inuoluis primis: Quòd qui tua munera sentit,
Munus & ipse tuum est.

LXII. TRIOPHTHALMOS.
Trinitas.

TRIOPHTHALMOS cũm onyce nascitur tres hominis simul oculos exprimens: Plin.lib. xxxvii. cap. xi.

APOD. Triophthalmos tres oculos habens commixtos, & vna luce fulgentes, symbolum Trinitatis est, quæ à D. Gregorio Nazianz. in odis appellatur φάος ἓν τειλαμπὲς, *lumen vnum triplici face* (quasi oculo) *collucens. Quomodo si cereus illuminetur ex alio, vnus ex vtroque ignis coruscat, duo licèt cerei sint: ista tamen flamma est in secundo, quæ refulget in primo: Ita dominus noster Iesus Christus, in quantum possunt magnis parua conferri, cum patre alius est in persona, sed non alius in substantia vel natura.* Euseb. Emissenus hom. 4. de symb. & Cæsarius Arelatensis homil. 4. de Pasch.

Nicolaus Cussanus Cardinalis in summis montibus stagnum vidit, in cuius medio scaturigo aquæ limpidissimæ appareret è fonte imo qui oculis non pateret, sed solo intellectu comprehenderetur: nec dubitauit hoc ipso symbolo ad sacrosanctæ Triadis veritatem demonstrandam vti: Stagnum (inquit) à scaturigine, scaturigo à fonte differt: tria sunt & vnum sunt: aqua nec influit aliunde nec effluit: eius tamen humore vicina omnia prata vegetantur.

Hæc ille libr. 2. Cribrat. Alcorani.

Ad idem argumentum refert tres soles, quos Iulius Obsequens, & post eum Suares de Mysteriis in His-

panta visos fuisse, & repentè in vnum coaluisse memorat.

LXIII. VITRVM AB HYDRARGYRO INTACTVM.

Virgo à peccati noxa immunis.

Ex Isidor. lib. XVI. cap. XVIII.

HYDRARGYROS siue argentum viuum, vasa aurea, argentea, ærea, ferrea, lapidea, & cæteras naturas perforat, vitrum minimè lædit: quod ego memini me breui poematio prosequutum. Aliud symbolum.

Conspicuos inter naturæ splendet honores
Fusilis argenti species, cui plurimus Hermes
Incubat, & pleno liquidum se numine fundit.
Nempe Deus gestit viuis animare metallum
Flatibus, & tenues argento claudere vitas.
Ignea vis infusa micat, lenique fluentem
Materiam tractu penetrat; non inditus humor
Terreni ve hebetant ortus, miniatáque massa.
Quòd si constrictum vinclis, & carcere cæco
Impedias, furit vsque tamen, lucísque cupido
Indignata premi vacuas se librat in auras,
Mulciberi cùm vis infesti admota lacesit,
Et tumidam irritat cæcis feruoribus iram.
Siue auri retinere paras, siue aggere ferri,
Siue etiam affini vinctum sociare metallo,
Emicat, obstantémque ingrato pondere molem
Rumpit ouans, magnóque potens domat omnia nisu.
Ast vbi viuaces motus constringere vitro
Fert animus, sentit quassas hoc obice vires,
Corpora frustrato pertentat vitrea morsu.
Ceu quando allisi ponunt ad littora fluctus,
Aut vis indocilis Boreæ, cùm flamine rauco
Proludit, tentátque viam, si fortè seuero

Æolus hunc adamante ligat, cadit improbus auræ
Impetus, & fractam recoquit sub pectore bilem.
Vnde subest tenui tam magna potentia vitro?
Quis Deus inclusas tam miti corpore vires
Armat in audaces occulti syderis iras?
Nulla subit, quamquam fragilis, contagia formæ,
Stigmatis impatiens, & amico lumine fulget.

ALLVSIO.

Est vitrum virgo, labes hydrargyros aui.

LXIIII. VNIO EX AQVA ET FVLGVRE.

Ex Gregorio Thaumaturgo.

Incarnatio.

VNIONES in conchis fieri tradunt ex rore, & fulgure: Ros enim, allambentis fulguris vi non modò concrescit in vnionem, sed & ipse vnio, celeriùs Ioue tonante paritur. Ælian. lib. 10. cap. XIII. ὅταν ταῖς κόγχαις ἀνεωγμέναις ἐπλάμψωσιν αἱ ἀστραπαί. Plinius tamen ait, si fulguret, comprimi conchas. Apponam Plinij locum, qui diserte hæc tractat lib. IX. c. XXXV. *Has* (inquit de conchis) *vbi genitalis anni stimulauerit hora, pandentes sese quadam oscitatione, impleri roscido conceptu tradunt, grauidásque postea eniti, partúmque concharum esse margaritas, pro qualitate roris accepti.* At Solinus Polyhistor: *Conchæ sunt in quibus hoc genus lapidum requiritur, quæ certo anni tempore luxuriante conceptu, sitiunt rorem, veluti maritum cuius desiderio hiant: Et cùm lunares maximè linquuntur aspergines, oscitatione hauriunt humorem concupitum. Sic concipiunt, grauidæque fiunt, & de sagina qualitate reddunt habitus vnionum.*

APOD. D. Gregorius Thaumaturgus de incarnatione explicat, & fulgur, virtutem Spiritus sancti accipit; rorem, purissimum sanguinem Deiparæ Virginis; vnionem, corpus Christi.

Vterúmque puellæ
Sidereum mox implet onus, verúmque Creator
Nascendi sub lege fuit. Stupet innuba tensos
Virgo sinus, gaudétque suum paritura parentem.
Sedul. l. 2.

LXV. Annvlvs Helenæ, sev Asterites.

Terrena cum diuinis copulata.

Asterite lapide, cuius ea vis est, vt Soli obiectus accendatur, Helena suas obsignabat literas, impressa in eodem piscis Panis figura. Ptolomæus Hephestione, cuius hæc sunt verba: Πᾶνα ἰχθὺν εἶναι θαλάσσιον κητώδη, ὅμοιον τῷ Πανὶ καὶ τῷ ὄψιν· ὃν τότε λίθον εὐεύρεσθαι τὸν ἀστερίτην, ὃν εἰς ἥλιον τεθέντα εἶχεν Ἑλένη γλυφὴν ἔχοντα αὐτὸν τὸν ἰχθὺν τὸν Πᾶνα, ᾧ ταύτῃ ἐκέχρητο τῇ σφραγῖδι.

Apod. Poterit in eos torqueri, qui cœlum miscent terræ, & profana diuinis: in eodem enim agnulo, cœlesti lapidi iuncta erat figura Panis: nam & hic Piscis Pani similis est, à quo nomen accepit: est autem Pan impurus & salax Deus.

Quid facit stella cum terris, lux cum tenebris, puritas cum impudicitia?

Non bene conueniunt, nec in vna sede morantur.

Lapis porrò asterites is est, opinor, cuius meminit Hermesianax Cyprius lib. 2. rerum Phrygiarum: λίθος καλύμβιος ἀστὴς, νυκτὸς βαθείας πυρὶς δίκην λάμπων.

LXVI. Annvli Iarchæ.

Virtutum præsidia.

Annvlos septem Iarcha dedit Apollonio, stellarum septem nominibus insignitos. Philost. lib. 3. c. 13. græcè dixi τῶν ἑπτὰ ἐπωνύμους ἀστέρων, ἃς φορεῖν τὸν Ἀπολλώνιον καθ' ἕνα πρὸς τὰ ὀνόματα τῶν ἡμερῶν. Hos Apollonius singulos, diebus singulis gestabat. Credibile est, fuisse annulos magicos, quos

δακτυλίες γοητευμένες appellat Clemens Alexand. Stromat. lib. v. quales Execesto Phocensium tyranno fuisse narrat: ex quibus inter se collisis, sonúmque excitantibus rerum gerendarum opportunitates Rex intelligebat: Male tamen periit malus cum suis annulis. Aristophanis Scholiastes φυσικὰς δακτύλους nominat mitiori vocabulo, & eorum artificium ascribit Eudemo Philosopho. φιλόσοφος δὲ ἦν ἔτος ὁ Εὔδημος φυσικοὺς δακτυλίους ποιῶν πρὸς δαίμονα, ἢ ὄφεις, ἢ τὰ τοιαῦτα. *Philosophus is erat Eudemus, Physicos annulos faciēs aduersus dæmona, serpētes, & cæteraid genus.*

Execesti annuli.

APOD. Septem annuli Iarchæ planetarum nominibus, & titulis insignes, totidem sunt ornamēta virtutum, quarum splendor est maximus, & in regum vita conspicuus; Nobilitas, Pulchritudo, Religio, Prudentia, Fortitudo, Iustitia, Eloquentia. Nobilitatis hieroglyphicum est luna, quando & in calceis patriciorum posita, generis illustris fidem fecit. Pulchritudini respondet Venus regina gratiarum. Sol Dei typus, pietatis, & religionis erit symbolum. Saturnus, qui ab Orpheo ποικιλέβουλος nominatur, rectè cum prudentia congruit: Mars, fortitudinem suapte natura designat. Iupiter quem Callimachus hymno εἰς Δία, δικάσπολον ἐξεγείρουσιν vocat, *Iudicem cælestium*, Iustitiæ virtutum reginæ erit indicium. Hermes eloquētiæ præses, ipsam nobis eloquentiam significabit. Hanc ornamentorum coronam, septem veluti gemmis collucentem qui fuerit fortitus magna contra vim omnem aduersam præsidia habiturus est.

LXVII. ANNVLVS SALOMONIS.

Sapientiæ typus.

CIRCVMFERTVR fabulosa narratio ex Arabico codice de annulo Salomonis, quæ mihi semper

visa est ab historiæ fide aliena. Aiunt quippe Salomonem Regem annulum fatalem habuisse, cui vis illa mirabilis sapientiæ tenebatur implicata. Quamobrem cùm ad Iordanis ripas lauandi caussa venisset, Mulierum quæ Regi sanam mentem inuidebant blanditiis inescatus, annulum deposuit; quem cùm sirenes illæ in profluentem abiecissent; repentè totum illud sapientiæ flumen exaruit, & tardo hebetique putabatur ingenio, qui antea omnium hominum ferebatur sapientissimus. Verum cùm in exenterati piscis viscceribus repertus anuulus denuo Salomoni redditus esset, omnis in eo sapientiæ vigor visus est repubescere. Meminit huius narration. Pined. 3. de rebus Salomonis. In simili genere commentorum est quod habet Vincentius l. 2. c. 2. de duobus annulis Moysis quorum vnus fuit obliuionis Æthiopissæ vxori ad extinguendum desiderium relictus, alter memoriæ quem sibi Moses reseruauit.

AP. Fabula rectè ostendit mentis, consilij, & sapientiæ conciliatriculas esse prædatrices impudicas fœminas, sapientibus remis velisque fugiendas,

Sirenas hilarem nauigantium pœnam,
Blandásque mortes, gaudiúmque crudele. Martial. l. 3.

LXVIII. Horologivm Caroli qvinti in annvlo.

Audacis tanta est industria dextræ.

HOROLOGIORVM miracula, in quibus nobilissimorum artificum triumphat industria, nemo nescit. Sed illud omnem admirationem superat, quod peritissimus artifex in Caroli V. annulo Horologium cum tot libramentis currentibus, & recurrentibus rotulis inclusit. Quid maius quàm cœli illius vertentis effigiem, & tantam, tam variam sub-

tiliſſimarum partium compagem in gemmam includere?

APODOSIS.

Sapiens momenta temporum & rerum habet in manu:

Felix cui cælum, terraque patebant
In digitis.

LXIX. SICLI SANCTVARII.

Sacerdotum & religioſorum exempla.

SICLI legitimi iubentur in ſacris capi ad menſuram Sanctuarij, quia menſuræ & pondera, quæ eſſent regulæ cæterarũ adſeruabantur in Sanctuario, vt ſi quid hominum profanorum vſus conſuetudóque deprauaſſet, ad typum illum reformaretur. Leuit. *Accipies 5. Siclos per ſingula capita, ad menſuram Sanctuarij.*

APODOSIS.

Similes omnino ſunt Siclis Sanctuarij ſacerdotes & religioſi, qui in ipſo quaſi Eccleſiæ Sanctuario conſtituti, eam debent præferre in moribus integritatem, quæ omnibus exemplo eſſe poſſit, vt eorum vita, cæterorum ſit *perpetua quædam cenſura & diſciplina*: quod aſſequentur *ſi loquantur vt oracula, viuant vt numina.*

PARABOLARVM HISTORICARVM LIBER DVODECIMVS.

THECNICVS SIVE DE Manufactis.

I. ACADEMIA PROMETHEI.

Collegium Nobile.

IN Academia Promethei Musarum, & Mercurij, item Herculis & Mineruæ monumentis insigni, ara extructa cernitur, ex qua homines in vrbem accensas lampades præferentes decurrunt. In eo autem certamen est, vt in cursu accensæ conseruentur, cuius enim fax extincta fuerit, is victoria succesſori cedit: eademque ratione ille tertio: quod si nulli ardentem perferre licitum fuerit, palma in medio relinquitur. Pausan. in Atticis: meminit Oppian. lib. II. de venatione vers. xxx. Herod. in Vrania. Scholiast. Aristophanis & Lucretius.

APOD. Ex optimis Gymnasiis tanquam ex ipso Musarum, Mercurij & Herculis Μουσῶν sacrario lux sapientiæ petitur cuius ductu si quis vitæ cursum instituat, næ sibi ad palmas, & magnarum rerum de-

cora compendiariam sternit viam: At qui semel acceptam lucem sua nequitia patitur extabescere, ignominiæ & calamitatis futurum est mancipium. Felix igitur quem hæc sapientiæ lampas regit, quem vt ait Maximus Tyrius, orat. 6. de vita contemplatiua, ὥσπερ δέξατο ἡ Ἀκαδημία καὶ βαθεῖα σχολὴ, καὶ λόγοι καλοὶ καὶ θεωρία ἄπλαυστος.

II. Amphotides Xenocratis.

Aurium sensus regendus doctrina.

Xenocrates Amphotidas siue aurium munimenta pueris potius, quam Athletis applicanda dicebat: quod hi verberibus, illi verbis, quorum aliquando periculum maximum est, pateant. Plutarch. de Audit. initio.

Ap. Amphotides munimen sanctæ doctrinæ aduersus lenocinia verborum. Senec. ad Lucil. epist. xxxi. *Ad summum sapiens eris si clauseris aures quibus ceram parum est obdere, firmiori spissamento opus est, quam vsum in sociis Vlyssem ferunt.* Athenienses oraculum de optimo Reip. statu consulentibus responsum est, fore beatam vrbem si puerorum auribus quod optimum esset & pretiosissimum appenderent. Hoc de salubri doctrina intelligebatur: Illi de gemmis & monilibus acceperant, vnde lata erroris ansa. *Dixi alibi fusius ex Dione Prusæo.*

Oraculũ de inauribus.

III. Amphiarai telum.

Ἐκ πόνε κλέος.

Amphiarai telum ab aquila sublime raptum, & in terram iterum delapsum, cessit in laurum. Plutarch. in parall. τὸ ἄμα πολυπείρῳ ἐνωχυμμένον λοχαγῶν, ἀέτος κατὰ πᾶς τὶ ἀμφιαράεω ἐβάσασε δόρυ εἰς ὕψος, καὶ ἔασε· τὸ δ' παγὲν ἐν γῇ, δάφνη ἐγένετο.

Ap. Labor nobis instar teli est, gloriæ autem velut lauro vestitur à Deo.

Εὔκλειαν ἔλαβον ἀ ἄνευ πολλῶν πόνων.
Φιλεῖ δὲ τῷ κάμνοντι συαπεύδειν Θεός.
Gloriam assequutus sum non sine multis laboribus.
Solet laborantem Deus pariter adiuuare. Euripid. in Andromeda & Æschylus apud Stobæum serm. xxix.

IV. Ara pvra.

Sanctitas.

VNAM duntaxat in Delo aram fuisse puram memorant, nullius animalis cæde inquinatam, nulla cruoris stilla aspersam, ad quam solam in orbe terrarum Pythagoras solebat accedere. Clemens Alexandr Strom. lib. 7. pag. 515. Ἀλλὰ τὸν μὲν ἀρχαιότατον βωμὸν ἐν Δήλῳ ἁγνὸν εἶναι τεθρυλλήκασι, θεὸς ὃν δὴ μόνον καὶ Πυθαγόραν θεσπελθεῖν φᾶσι φόνῳ καὶ θανάτῳ μὴ μιαθέντα. Ibi enim tantū offerebantur suffimēta.

Interpretatur idem Clemens Alexandrinus, & sanctam animam esse dicit ac orationis Thymiama. τὸν δικαίαν ψυχὴν, καὶ τὸ ἀπ' αὐτῆς Θυμίαμα. Talis fuit anima B. Virg. *à sanguinibus*, hoc est peccatis intacta.

V. Aræ Cissiorvm.

Honor viuorum, vel Solem Orientem adorare.

CISSII Xerxi aram vnam, duas Dario, multas Dariæo qui tum florebat, extruxerunt. Philost. in Apollonio.

AP. Homines parciùs colunt eos à quibus nihil commodi sperant, & Solem quod aiunt Orientem omnes adorant. ἐκ ἀείδω τὰ παλαιὰ, καινὰ γὰρ ἅμα κρείσσω, νέος ὁ Ζεὺς βασιλεύει. *Non cano vetera, nouа, quæ sunt eadem quoque meliora, nunc iuuenis Iuppiter dominatur* (inquit ille.) Quo in argumento memorabile est quoque exemplum Attici qui Herodis opulentissimi Sophistæ pater fuit: Is enim cum Scopelianum tum in Rhetorum ludo regnantem audiuisset, hunc vnum eximiè veneratus, veteres ita con-

tempſit, vt eorum hernias, hoc eſt ſtatuas quas in ſuarum ædium porticibus antea coluerat, lapidibus peti iuberet. Author eſt Philoſtratus in Scopeliano. Pindarus Olymp. od. IX. acute dixit in hanc ſententiam.

Αἴνῃ δὲ παλαιὸν
Μὲν οἶνον, αἴθετα δ' ὕμνων νεωτέρων.

VI. ARBOR XERXIS AVREA.

Diuitiæ infrugiferæ.

AVREA fuit regis Perſarum ſella, χρυσῆ δίφρος, vt habet Tzetzes Ilia. IV. ca. 32. & aureus lectus, in quo dormiebat: Ioſephus antiquitatum Iudaicarum lib. II. ἐπὶ χρυσῆς κλίνης καθεύδων. ad hæc offuſa platanus aurea, ſmaragdinis racemis diſtincta, imminebat capiti, cuius meminit Athenæus lib. VII. & Ariſtides apud Phot. p. XVI. imago quædam huius rei in Conopæo Holophernis de quo ſacræ literæ. videns autem Iudith Holophernem ſedentem in Conopæo, quod erat ex purpura, ex auro, ex lapidib. pretioſis intextum, adorauit eum. ex eo vſus ὑφαντικὴ (quem nos velum & apicem appellamus) ad noſtros reges manauit. fuit omnino non modo Perſis ſed & aliis regibus familiare, vt rarò in conſpectum prodirent, & ſi quando darent ſe in publicum, id quam magnificentiſſimè facerent. Cypriorum reges, quod teſtatur Athenæus Thronum habuere ſpectabilem, quem columbæ quatuor ſuauiſſimis vnguentis delibutæ circumuolitantes, ventulum faciebant.

AP. Quid capit Xerxes ex vite aurea? vmbram, & eam tenuem: homines ſimiliter, dum in vmbra diuitiarum quieſcunt, ex his nihil præter vmbram, hoc eſt exilis voluptatis ſimulachrum, ſi modo voluptas eſt, capiunt.

Stant ſola nominis vmbra.

Ex quo

Ex quo vanissima res est, istis rebus neglecto summo bono pertinacius incumbere,

Quid dignum stolidis mentibus imprecer?
Opes, honores ambiant.
Et cum falsa graui mole parauerint,
Tum vera cognoscant bona.

Boët. Metro 9. lib. 3.

VII. Arca Typhonis.

Dona insidiæ.

Typhon perniciem Osiridis fratris machinatus, Arcam elegantem fabricauit, quam inter pocula ei proposuit minimis, qui eandem corpore impleret suo. Osiris nihil mali suspicatus arcam accipit, & subit, quam deinde plumbo infuso, agglutinatam Osiride infuso proiici iussit in Nilum. Plutarch. in Osiride.

Apodosis.

Rectè παραγωγῶ charactere dicetur in fallacia munera, à quibus ipsi qui capiunt capiuntur, nec tam dona sunt, quam hami futilis cuiusdam prædæ specie obducti quibus homines velut pisces illigantur.

Munera quod senibus, viduisque ingentia mittis,
Vis te munificum Gargiliane vocem?
Sordidius nihil est, nihil est te spurcius vno,
Qui potes insidias dona vocare tuas.
Sic auidis fallax indulget piscibus hamus,
Callida sic stultas decipit esca feras.

Mart. Epigr. lib. 4. 45.

VIII. Archytæ columba.

Conatus irriti.

Archytas faber simulachrum columbæ fecit ex ligno, libramentis ita suspensum, &

aura spiritus inclusâ atque occultâ concitum, vt ipsum euolaret. Gell. lib. 10. cap. 12.

APODOSIS.

Archytæ columbæ similes sunt, qui non Spiritu sancto afflati, sed vanissimæ gloriolæ & fauoris humani aura impulsi, alta quædam & eximia aggredi videntur; Verum vt hic motus debilis est, statim deficiente vento franguntur, pereunt, extabescunt, & vt Archytæ columba ad tecta allisi dissoluuntur. Quamobrem rectè monet Arrianus Epicteti eos qui nondum veræ Philosophiæ fundamenta iecere per solidum, vt in hominum congressu, atque consuetudine sint prudentes, eos enim duntaxat cereas habere de rebus opiniones quæ primo solis ictæ radio repentè liquescunt. παντα χοῦ χὸ ἰσχυρὸν τὸ δέσμα, ἀῤῥηκτον τὸ δέσμα. Μέχρις ἂν ἓν παγῶσιν ἐν ὑμῖν αἱ κομψαὶ ὑπολήψεις, ἢ δύναμίν τινα περιποιήσωσι πρὸς ἀσφάλειαν, συμβκλεύω ὑμῖν εὐλαβῶς τοῖς ἰδιώταις συγκαταβαίνειν. εἰ δὲ μὴ, καθ' ἡμέραν ὡξ κηροῦ ἐν ἡλίῳ διατηκήσεται ὑμῶν εἴπνα ἐν τῇ σχολῇ ἐγγεγράφητε. At fine perseuerantia nulla Virtus, nulla victoria: nec male Æoles Καμμονίην victoriam à perseuerando nominarunt. Ἀνδρειαὶ μὲν ἐπιβάσιος, ἀσυνδρόμος δὲ ἀνὴρ ἐπὶ καλῆς σφαιρέστεως ἐχώς, ἀμεταχίνητος ὀφείλῃ εἶναι. Stobæus λογ. α. περὶ ἀρετῆς.

IX. ASBESTOS LVCERNA.

Fortitudo inconcussa.

TEGEÆ in Arcadia templum Veneris, atque in eo lampas sub dio, quæ quod mirum est, patenti aëri semper exposita, nullis ventorum flatibus, aut pluuiis extingui potuit, sed iugem flammam aluit, vnde Lychnus Asbestus, seu lucerna inextinguibilis est appellata. Authores, Athenæus lib. 16.

Deipnos. Strabo. lib. 9. D. August. de Ciuitate Dei lib. 21. c. 6. Isid. lib. 16. cap. 15. De hac olim scripsi.

Facundo stat sacra Deo Tegeatica tellus,
Quæ primæ vidit nascentia cornua Lunæ.
Hic domus vrania Veneris, cui tecta voluptas
Fertur Acidaliis vnxisse madentia succis:
Hanc decor, & florens Hebe, multusque Cupido
Peruolat, & faciles spirat clementior auras,
Dum roseo temone vehit per sydera matrem,
Et liquido sudant vndantes nectare Cycni.
Pro foribus Diuæ, vacuóque sub aëre pendet
Lychnus sidereæ retinens commercia lucis,
Quo sacer assiduo lucet Vulcanus, & ingens
Euomit æterna vigiles in lampade flammas,
Quas nulla æoliis tempestas obruit alis.
Non si prorumpant effracto carcere venti,
Et diras acuant longis stridoribus iras,
Non si tristis hyems fœdis glomerata pruinis
Incubet, & pluuio madefactet sydere mundum.
Vna inter nigras acies, cœlique furorem
Fax micat, & flamma radians victrice superbit,
Seu lapis Asbestus viuacis semina tædæ
Nutrit, & arcanis reparat feruoribus ignes.
Seu Venus ipsa suos argento afflauit honores,
Et puro ardentem radiauit lampada sole.
Sæpe choros agitans circum grex blandus amorum
Gestit in amplexus, & stillat balsama plumis.
Et quæ nocturnis incendunt æthera pompis,
Certatim inuitant stellæ, quæruntque vicissim
Quas cœli velit illa plagas, quem postulet axem.
O digna æthereis consurgere sedibus hospes
Lampas, & astrorum rutilas augere choreas.

ALLVSIO.

Talis est fortitudo inter aduersa. Virtus non potest

cerni, nisi habeat contraria, non potest esse perfecta nisi exerceatur aduersis. Lactant. lib. 5. In eodem genere est ara Erycinæ Veneris sub dio semper ardens. Ælian. lib. 10. cap. 60.

X. Babylonii Muri.

Castitas.

Babylonii muri à Semiramide structi quadringentorum & octoginta stadiorum ambitum complectebantur, in altitudinem tria semiiugera tollebantur, cum essent paulò minùs iugeris crassitudine. Philost. Apollo. lib. 1. cap. 18.

Apodosis. *ex Synesio.*

Synesius castitatem τεῖχον Σεμιράμιδος appellat, quæ pectus humanum aduersus cupidinis tela, & libidinis assultus præmuniit, effecitque vt teneræ virgunculæ quæ infima auricula videbantur molliores, omnes suppliciorum immanitates corpore exceperint, priusquam pudicitiam proderent. Diu. Chrysost. lib. de Virginitate, eandem esse Martyrij & virginitatis fortitudinem, eadem certamina, vtrique etiam parem coronam constituit. Διὸ καὶ οἱ στέφανοι πάλιν ἴσοι, ἐπειδὴ καὶ τὰ παλαίσματα αὐτοῖς παραλλήλα κεῖται.

XI. Bacvlvs Tavvomeniensis Trapesitæ.

Fraus peruersa.

Hic excauatæ arundini depositum suæ fidei aurum indidit, qua pro baculo vtebatur; atque apud Iudicem vocatus ab aduersario, repente scipionem in quo erat aurum collocatum tantisper eidem committit, donec sublatis manibus iurasset se depositum reddidisse, quod fecerat, mox baculum si-

mul cum indita pecunia recipit. Conon apud Photium.

APODOSIS.

Παρομιακὴ γνώμη torquebitur in fraudulentos, & periuros, qui verborum ambagibus caliginem oculis offundentes, tum demum euasisse se putant, cùm Nemesis à tergo vrgeat.

Deum dum peieras ne te putes latere.

XII. CALCEVS RHODOPES EX QVO FORMAM REX ÆGYPTIORVM VIRGINIS CONIECIT.

Beatitudinis species ex præsentibus bonis conijcitur.

RHODOPE puella dum lauaretur, alterum è calceis de manu ancillæ abreptum Memphim (vrbs est regia) deportat Aquila, & in Regis, qui tum fortè iura reddebat populo, dimittit sinum; ille calcei concinnitate, & rei nouitate permotus, per totam regionem certos homines dimittit, qui eam inquirant, cuius esset calceus, reperiunt in vrbe Naucratitarum, inuentamque Rex vxorem ducit. Strab. lib. 17. Ælian. lib. 13. cap. 33. Var. hist.

APODOSIS.

Bonorum quibus hic fruimur copia, & amœnitas, cœlestis beatitudinis indicium præbet. Quantus est, & quam magnificus in cœlo, qui hæc largitur in terris? Quantus in patria, qui hæc concedit in exilio? Quàm pulchra sunt cœli interiora, si exteriora tantum habent dignitatis? D. Augustin. tractatu 4. in Epist. Ioann. *Visuri sumus quandam visionem, quam nec oculus vidit, nec auris audiuit, nec in cor hominis ascendit, visionem quandam, visionem præcellentem omnes pulchritudines terrenas auri, argenti, nemorum atque camporum, pulchritudinem maris & aëris, pulchritudinem Solis & Lunæ, pulchritudinem stellarum,*

pulchritudinem Angelorum, omnes superantem, quia ex ipso pulchra sunt omnia. Cadit præterea in nobilem scriptorem, cuius vel ex tenui opere industria primum agnita est, pleniùs deinde in maioribus cõprobata.

XIII. CARTHAGO PLACENTA.

Æmulatio illustrium personarum, vel milites ignaui.

SCIPIO Africanus iunior notâ censoriâ adolescentem dignum iudicauit, qui in Carthaginis oppugnatione, cùm sumptuosiorem instruxisset cœnam, simul ex melle apposuerat placentam in Carthaginis formam concinnatam, iusseratque per ludum, vt facto impetu perinde ac in præliis fieri assueuit, Carthaginem μελίπηκτον diriperent. Quærente autem eo, quódnam ob suum peccatum equus adimeretur, Quoniam, inquit Scipio, me prior vrbem hostium diripuisti. Cælius lib. 6. cap. 13.

APODOSIS.

Vel in æmulationem potentiorum dicetur, qui amant, φερτοβολίαν, vel in ignauos milites qui in vino duntaxat, & super mensam vrbes capiunt,

In lucem prælia differ.

XIV. CASTELLVM TAVRISINENSE.

Certamen Rhetoricum, vel, *Amantium prælia.*

PETRO Ziano Venetorum Duce, Taurisini, anno salutis 1214. suaue ludicrum commenti sunt, vt castellum media vrbe peregrinis pellibus valde pretiosis, purpureisque stragulis murorum loco muniretur, vt ingenuæ Virgines, quibus locum tuendum destinarant, pro galeis coronas aureas haberent, pro brachiorum tegumentis armillas, & ditissima monilia; Adolescentes Virginibus æquales

arcem oppugnarent, missilia poma essent, muscatæ nuces, rosæ, lilia, aliique flores in pilarum speciem conglobati, subitæ ad hæc rosaceæ aquæ sparsiones, variaque alia odoramentorum exquisita genera, Sabell. lib. 8. dec. 1.

APODOSIS.

Rectè hac pugnâ possunt adumbrari picta', & florida Rhetorum, vel etiam amantium certamina, in quibus non torosa (quod ait ille) argumentorum robora, sed picturata veluti ad lasciuientium oculorum delicias iacula intorquentur.

Discordia fit carior concordia. Publius Syrus.

XV. CLAVA LEONI INSIDENS.

Fortitudo & indomita.

IN Numismate Traiani cernebatur Claua Leonino insidens capiti.

APODOSIS.

Vir fortis & sapiens παράδοξος. Non potest ergo quisquam aut nocere sapienti, aut prodesse, quemadmodum diuina nec iuuari desiderant, nec lædi possunt.

Sapiens autem vicinus, proximusque Diis
Consistit, exceptâ mortalitate similis Deo.
Seneca lib. de Constantia sapientis, cap. 8.

XVI. CLYPEVS HERCVLIS AVREVS IN TEMPLO SAPIENTVM.

Comes fortitudinis Sapientia.

HERCVLES cum Hyphasidarum turrim oppugnaret, clypeum aureum reliquit, quem Sapientes illi monumenti causa in templo suspenderunt. In eo scuto Hercules sculptus erat, terræ terminos iuxta Gades columnas, & montibus quasi co-

lumnis Oceanum excludens. Phil. lib. 11. hoc vetus dedicandorum clypeorum institutum consequuta posteritas, nam inter honores Caligulæ decretus est clypeus aureus, quem quotannis certa collegia Sacerdotum in capitolium ferrent, Senatu prosequente, nobilibusque pueris ac puellis carmine modulato laudes virtutum eius canentibus. Suet. in Caio 16. Athenienses quoque Alcei clypeum dedicarunt Cæsiæ Mineruæ. Strab. lib. 13. Similiter Camby sis acinacem, pulcherrimum Athenarum monumentum memorat Pausanias in Atticis. Antoninus quoque pius clypeum Hadriano magnificentissimum posuit. Iul. in Anton. Pio.

APODOSIS.

Bene fortis clypeus in domo Sapientiæ, *Præclaram facit mixturam* (vt verbis Petronij vtar) *cum sapientia fortitudo.* Contra vis *Consilij expers mole ruit sua.* Horat. Od 6. lib. 3. Carm.

XVII. CLYPEVS LACONIS MVSCIFER.

Vanæ gloriæ fuga.

CVM Thrasones clypeos horrifica leonum draconumque effigie signarent, Lacon quispiam Muscam & eam valdè exiguam in scuto effingi curauit, hosti vero obiicienti quòd latitandi causa id feciisset, acutè vt fert hominum ingenium, respondit, signum est me tam propè ad hostes accedere vt musca ab eis internosci possit. Plut. Lacon. Ludouicus Borbonius Cardinalis. ne muscam quidem pinxit in symbolo sed tabulam rasam, cum lemmate. *Melior fortuna notabit*, Octauius de Strada.

APODOSIS.

Strenui milites non in dictis Megabysiis, aut armis robur gestant. At in generosi animi celsitudine,

& rei bellicæ industria. *Non cauponantes bellum sed belligerantes.*

XVIII. Corona Davidis ex avro Moloch.

Sacrum est quod fuit sacrilegium.

David sibi ex auro quod antea caput Idoli Moloch exornabat, pulcherrimam coronam fecit. vbi enim Regum 2. 12. 30. legitur, *Et tulit Diadema regis eorum de cap. eius, pondo auri talentum, habens gemmas pretiosissimas, & impositum est super caput Dauid.* Regem illum apparet fuisse Moloch qui Dominum & principem sonat, & sæpe septuaginta interpretes pro nomine proprio *Moloch*, *Regem* reddunt. Aliquando tempus cum Idolorum templa in detestationem sceleris diiiiciebantur, qua ruina Serapium & Marnæum conciderunt. Tandem visum est expiare, & profanis ritibus inquinata in sanctissimos vsus conuertere, cum neque Dauid Idoli Moloch aurum exhorruisset. Eadem ratione sub Iustino II. Beneuentanus Episcopus arborem quam colebant Longobardi, succidit, & viperæ simulachrum in aureum calicem commutauit. Chron. Antonini Titul. 12. cap. 6.

Apodosis.

Nihil vetat ex spoliis profanorum authorum trophæum Deo erigere: *aspicimus* (inquit Diu. August. lib. de doctrina Christ.) *quanto auro, & argento, & veste suffarcinatus exierit Ægypto Cyprianus doctor suauissimus, & Martyr beatissimus, Quanto Lactantius, Quanto Victorinus, Optatus, Hilarius, vt de vinis taceam, quanto innumerabiles Græci, quod prior ipse famulus Dei Moses fecerat, de quo scriptum est, quod eruditus fuerit omni sapientia Ægyptiorum.* Item Paulinus Iouio fratri, vbi de literis profanis loquitur. *Tibi*

satis sit ab illis linguæ copiam, & oris ornatum quasi quædã de hostilibus armis ſpolia cœpiſſe, vt eorum nudus erroribus, veſtitus eloquijs; fucum illum facundiæ plenis rebus accommodes, ne vacuum figmentorum, ſed medullatum veritatis corpus exornans non ſolis placitura auribus, ſed & mentibus hominum profutura mediteris.

XIX. EQVVS PAVSONIS.

Rerum anſæ variæ.

PAVSONEM pictorem aiunt, cum quidam iuſſiſſet ſibi equum in puluere volutatum pingi, currentem pinxiſſe, nube pulueris circumquaque aſperſa; Cumque is qui tabulam imperarat, indignaretur, quod contra pactum feciſſet picturam, reſpondiſſe, verte tabulam & volutabitur equus qui non currit. Ælian.li.14.variæ Hiſtor. meminit quoque Lucianus.

APODOSIS.

Parabola varias eſſe rerum anſas, & modos oſtendit, eaſque diuerſis acceptionibus immutari, quod imperiti non animaduertunt.

Sæpe pro rota vtendum ingenio.

XX. EQVVS THEONIS.

Pronunciatio.

THEON cum pinxiſſet virum armatum, qui excurſionem ex vrbe repentè faceret, & furore quodam correptus in hoſtes repentè irrueret, non tamen prius exhibuit picturam, quam tibicinem iuxta collocaſſet, quem iuſſit carmen Orthium canere quàm acutiſſimum. ſimul igitur atque claſſicum audiri cœpit, velum diduxit, & picturam oſtendit, quæ longè plus habuit admirationis. Ælian.l.2. de varia hiſt.

APODOSIS.

Summorum Oratorum & Poëtarum monumenta lentas plerumque habent emissiones, nisi vocem aptam actoris quasi tubam nacta sint.

Telephe, vel Peleu, male si mandata loquaris,
Aut dormitabo, aut ridebo. Horat. in arte.

XXI. FANVM MENSIS PHARNACIS. MHN ΦΑΡΝΑΚΟΥ.

Templorum Religio.

HABET Cabeira vrbs templum Mensis, quod Pharnacis dicitur, nempe pagum oppido similem Americam, quæ multos continet Hierodulos, atque agrum sacrum, cuius fructus Pontifex percipit: vsque adeo autem id fanum sunt reges venerati, vt iusiurandum, quod Regium dicitur, pronunciarent, Regis fortunam & Mensem pharnacis. Strab. li. XIX.

APODOSIS.

Magna semper fuit templorum religio, etiam apud Ethnicos, quod declarat illud adagium, ἐν Πυθίῳ χρεῶν λέγειν. Pisistratus Pytheum Apollinis templum constructum, ad quod tripodas afferre solebant qui vicerant Thargelia: in eo inscripserat, *Sacer est locus. Extra meijte.* Ex quo deprehensum peregrinum aiunt morte multatum, quod religionem neglexisset. Meminit huius templi Suidas: πύθιον ἱερὸν Ἀπόλλωνος Ἀθήνησιν ὑπὸ Πεισιστράτου γεγονὸς εἰς ὃ τοὺς τείποδας ἐπίστευον οἱ τῷ κυκλίῳ χορῷ νικήσαντες τὰ θαργήλια. At πρὸ χρεῶν de qua Erasmus in prouerbio, hic mentionem nullam facit, & authorem nullum affert. Plenius omnia explicat Suidas voce,

ἐν Πυθίῳ κρεῖττον ἦν ἀποπατῆσαι. in Pythio satius fuisset deambulare. Καταφρονούντων δὲ τινῶν Ἀπόλλωνος, καὶ ἐν τῷ τεμένει αὐτὸ ἀπερπατούντων, Πεισίστρατος ἔγραψε νόμον, τὸν ἁλόντα ὅτι τότε δηήσειν. Despicientibus, inquit, nonnullis Apollinem, & in ipsius templo deambulantibus, Pisistratus legem sanxit, vt qui in eo delicto deprehenderetur, capite plecteretur. Qua fronte hæc audient Christiani (si modo sunt) qui domum Dei faciunt, vel nundinarium receptaculum, vel speluncam latronum.

XXII. Fistvla Gracchi Rhetoris.

Motvs repressi.

Ira ratione cohibenda.

Plvtarchvs disertè hoc symbolum explicat libro de Cohibenda ira. Γαΐῳ μὲν ἐν Γράκχῳ τῷ ῥήτορι, καὶ τὸν τρόπον ὄντι χαλεπῷ, καὶ σφοδροτέρῳ λέγοντι, δεινῶς μουσικὴν ἦν συρίττων, τὸ φωνικὸν οἱ ἁρμονικοὶ ἐπ' ἀμφοτέρα διὰ τῶν τόνων ἄγουσι· καὶ τοῦτο ἔχων οἰκέτης, αὐτῷ λέγοντος ὄπισθεν ἐχώρει, καὶ ἐνεδίδου τὸν τόνον ὀπαλῶς. Caio quidē Graccho, qui & moribus esset austerioribus, & in dicendo vehementior, fistula fuit concinnata, quali musici vocem paulatim in vtramq; partem per tonos deducunt, hanc eo orante seruus tenens à tergo astabat, tonumque lenem suggerebat. Hoc ipsum præstare debet apud iracundos sapientum oratio.

XXIII. Forvm Areopagi.

Iustitia.

In Areopago ara erat Mineruæ deprecatricis, ἀρείας, quam erexerat Orestes iudicio solutus, argentei præterea lapides, ἀργεῖοι λίθοι, in quibus rei & accusatores sedebant, & hunc quidem contume-

liæ, illum impudentiæ vocabant, τὸν μὴ ὕβρεως, τὸν δὲ ἀναιδείας. proxima ædes Eumenidum Σεμνῶν, quibus tamen in forma nihil erat horribile : denique Plutonis, Mercurij, & terræ simulachra, quibus sacra faciebant, qui in causa capitis fuerant absoluti. Pausanias in Atticis.

EPMHNEIA.

Ara Mineruæ deprecatricis, monumentum est clementiæ : Sedilia argentea quibus insident rei & accusatores, fundamentum pecuniæ quo fundantur lites : Sella contumeliæ est accusatoris, reiverò impudentiæ : quia si contumelios us est ille in accusando, hic impudens in negando : templum Eumenidum, conscientiæ stimuli, qui conscelerato exagitant. Plutonis, Mercurij & terræ simulachra quibus sacra faciunt absoluti, significant reum à morte ad vitam reuocatum salutem debere eloquentiæ.

Hanc quoque seruati contingit gloria Ciuis,
Altaque victrices intexunt munera palmæ.

Lucanus ad Calpurnium Pisonem.

XXIV. Gladius Caroli Magni.

Rex iustus & bellicosus.

Carolus Magnus gladij capulo præclaris insignibus decorè cælato edicta signabat, eiusdem enim esse dicebat, & confirmare & defendere leges. Corroz. de dictis mirabilib.

Apodosis.

Hoc symbolo præclarè significabitur princeps, qui *Marti* simul vacet & *Themidi* : Βασιλεὺς τ' ἀγαθὸς, κρατερός τ', αἰχμητὴς. Non dissimile est quod Fridericus tertius habuit in symbolo. Erat in mensa ex-

plicitus liber, cui manus armata superponebat gladium cum lemmate: *hic regit, ille tuetur.*

XXV. Hasta Constantini erecta in Crucem.

Clementia.

Memoriæ proditum est hastam illam Constantini magni bellorum fulmen, cum ipse animum ad Christianam mansuetudinem traduxisset, in crucem fuisse erectam, vt quæ antea telum extitisset plenum terroris, eadem esset asylum benignitatis. Baronius.

Apodosis.

Talis est præstantissimorum Imperatorum gladius, qui si necessitate in hostes stringatur; Ita demum placatur, vt veneratione potius dignus, quàm metu videatur.

Magni custos clementia mundi
Quæ Iouis incoluit zonam, quæ temperat æthram
Frigoris, & flammæ mediam, quæ maxima natu
Cœlicolum, Nam prima chaos clementia soluit
Congeriem miserata rudem, vultuque sereno
Discussis tenebris, in lucem sæcula fudit. Claud. de laud. Stilic. l. 2.

XXVI. Imago Antigoni.

Adulatores tegunt vitia.

Pinxit Apelles Antigoni regis imaginem altero lumine orbam primus, excogitatâ ratione vitia condendi: obliquam namque fecit, vt quod corpori deerat, picturæ potius deesse videretur. Pli. lib. 35. cap. 10.

APODOSIS.

Adulatores principum vitia malis artibus tegunt, vel certè nequissimo genere lenitatis, ea pro virtutibus laudant, quæ ex se magnam turpitudinem habent.

Si benè ructauit, si rectum minxit amicus,
Si trulla inuerso crepitum dedit aurea fundo. Iuuenal. Satyr. 3. Non immerito Themistius vt est apud Nicephorum Callistum l. x. c. 42. Historiæ Ecclesiasticæ, cum simile adulatorum genus in aula Iouiniani Imperatoris videret, dicebat ipsos : πορφύραν μᾶλλον ἢ θεὸν σέβεσθαι. *Purpuram magis quam Deum colere.*

XXVII. IMAGO DEMI ZEVXIDIS.

Populi inconstantia.

PINXIT Demon Athenienſium ingenioſo argumento, volebat namque varium, iracundum, immitem, inconſtantem : eundem inexorabilem, clementem, miſericordem, excelſum, glorioſum humilem, ferocem, fugacémque, & omnia pariter oſtendere. Plin. lib. 35 cap. 10.

AP. Exprimere credo volebat illud Platonis, qui vulgus appellat ϑηρίον πολυκέφαλον, aut Xenocratis : qui ἀψίχρεον, ὠμὸν, βάσκανον, ἀπαίδευτον dixit, faſtidioſum, crudele, inuidum, imperitum, denique vt in Chao Ouidij :

Non benè iunctarum diſcordia ſemina rerum.

XXVIII. IMAGO HELENÆ.

In nudo diues virtus. ex Clemente Alexandrino.

CVM in pingendâ Helenâ artifex præſtantiſſimorum pictorum deſudaret induſtria, fertur

quispiam è Tyronum grege adolescentulus, non quidem delicatis eius effigiem lineamentis expressisse, sed totam auro tabulam obleuisse. Apelli deinde quasi grande aliquod opus confeciſſet, ostentauit, & quid censeret exquisiuit, at ille molliter subridens, ὡς μειράκιον, εἶπεν ὅλως ἄρρυθμος γέγραφας πλουσίαν πεποίηκας. ô adolescens, inquit, pulchram facere non potuisti, diuitem feciſti. Pædagogi lib. 2.

APODOSIS.

Τοιοῦτοι τοίνυν Ελέναι εἰσὶν αἱ γυναῖκες, αἱ καλαὶ γνησίως, πεπλασμέναι δὲ πλουσίως. Tales sunt Helenæ quæ nunc sunt mulieres, non verè pulchræ, sed totæ fictæ ex luto diuitiarum.

XXIX. IMAGO PERDICIS AD SATYRVM PROTOGENIS.

Verborum affectatio sapientiæ inimica.

PROTOGENES pinxit Satyrum ad columnam stantem, & in columnæ fastigio perdicem, cuius cum tabula esset proposita, ita inhiabant perdici, vt illius admiratione Satyrus quanquam elaboratissimus negligeretur. Et auxerunt admirationem qui perdices alatas, & cicures proferebant ad pictam perdicem canentes. Quæ cum Protogenes animaduerteret, additamento ipsum operis caput posthaberi, impetrata à templi præfectis venia, auem deleuit. Strab. lib. 14. num. 10.

APODOSIS.

Homines sæpe contempta sacrarum literarum, aut philosophiæ grauitate, nescio quibus verborum flosculis animum illigant. *Quare quid scribas, non quemadmodum: & hoc ipsum, non vt scribas, sed vt sentias, vt illa quæ senseris magis applices tibi, & veluti signes: cuius orationem videris sollicitam, & politam,*

scito

Scito animum quoque non minus puſillis occupatum. Sen. epiſt. 115. vide Plutarch. de Audit.

XXX. Imago Terpsitheæ.

Hypocriſis.

Terpsithea cum eſſet toto corpore deformis, imaginem ſibi venuſtiſſimam fieri curauit, oris ſui turpitudinem falſis tabulæ pigmentis honeſtare cupiens. Theophyl. in epiſt. Græcis.

Apodosis.

Quam multi licet omni ex parte improbi ſpecies affectant virtutis, & Poëtarum, hiſtoricorumve vaniſſimorum hominum penicillis, alij prorſus quam ſint depinguntur. ἐ γὸ εἶναι ἀγαθοὶ ἀλλὰ δοκεῖν θέλουσι. contra Amphiarai mentem. Non diſſimilis huic Terſitheæ, Stratonice Seleuci vxor, quæ cum eſſet deformis & calua, lubenter à Poëtis, quibus certamen de ſuis laudibus talenti mercede indixerat, ſuas comas hyacinthinas prædicari audiuit: ὑακινθινῶ αὐτὴν ἐμοίας. Lucianus in imaginibus.

XXXI. Imago Virginis inter lilia.

Caſtitas dilecta Deo.

Ordo equitum liliatorum inſtitutus à Garcia VI. Rege Nauarræ ad propagationem Catholicæ religionis, vaſculum geſtabat in pallio, è quo amœniſſimi liliorum flores erumpebant. In medio deiparæ Virginis radiabat effigies, Ex libello de ordinibus militaribus.

Apodosis.

Virgo inter lilia, ſignificat gratiſſimam ſibi puritatem, cœli florem, mundi decus, germen paradiſi. In eodem genere ſymboli eſt columba candida ex

ore Eulaliæ Virginis egrediens:

Emicat inde columba repens,
Martyris os niue candidior
Visa relinquere, & astra sequi.
Spiritus hic erat Eulaliæ
Lacteolus, celer, innocuus. Prud. περὶ Στεφ.

XXXII. Lychnvlvs Epicteti.

Non libri sed ingenium.

Emit aliquis Epicteti Stoici lychnulum fictilem trecentis denariis, sperans futurum scilicet vt si noctu ad istam lucernam legisset, mox Epicteti sapientiam somniaret, & similis efficeretur venerando seni. Lucianus aduersus indoctum.

Apodosis.

Torquetur in eos qui se pulchros & beatos putant, si doctorum virorum habeant insignia, cum ipsi sint omnis scientiæ expertes:

Plena omnia gypso
Chrysippi iuuenias: *Nam perfectissimus horum*
Si quis Aristotelem, similem vel Pittacon emit,
Et iubet archetypos pluteum seruare Cleanthas.

Iuuenal. Satyr. 2. Porro in eodem genere symboli, speciosum est quod habet Lucianus aduersus indoctum, de Neanthro Pittaci Tyranni Regis filio, qui cum Orphei lyram in templo asseruatam corrupto pecunia ædituo sustulisset: Sub noctem in suburbium profectus vt eius periculum faceret, fides pulsare cœpit, sed tam ferali, & incondito carmine, vt canes è vicinia strepitu excitati, infelicem citharœdum dilaniarent.

Orphei Lyra à Neantho empta.

XXXIII. Lyra Timothei.

Nouandum nihil.

Lacedæmonii Timothei Milesij citharam suspenderunt ad Sciadem, eundem multantes, quod septem Lyræ fidibus quatuor addidisset: καταγνόντες, ὅτι χορδαῖς ἑπτὰ τοῖς ἀρχαίοις ἐφεῦρεν ἐν τῇ κιθαρῳδίᾳ τέτταρας χορδάς. Pausan. in Laco.

Apodosis.

Significat parabola nihil in rep. nouandum, vel ex ipsius Plat. interpretatione in Dialogo de Iusto. εἶδος γὰρ καινὸν μουσικῆς μεταβάλλῃν εὐλαβητέον, ὡς ἐν ὅλῳ κινδυνέυοντα· ἐδαμοῦ γὰρ κινοῦνται μουσικῆς τρόποι ἄνευ πολιτικῶν νόμων τε μεγίστων. Nouam ne musicæ formam introducamus, omnino cauendum: in quo periculum summum est. Nunquam enim musici numeri immutantur, sine legibus Ciuitatis, iisque maximis.

XXXIV. Mensæ Iarchæ.

Bona sine labore.

Iarchas Brachmanum antistes mensas habuit αὐτομάτους, quæ sua sponte increlerent. Hic itaque cùm regem inuitasset, subitò processerunt mensæ dapibus instructæ in quibus pueri à Cyathis, ex ære nigro fabricati stabant, qui vinum & aquam conuiuiis miscerent. Philost. Apoll. lib. III. cap. 8.

Apodosis.

Multi sunt quibus adeo bona sine labore contingunt, vt videantur ipsæ dapsiles mensæ cibis refertæ, & omni apparatu instructæ, in eorum triclinia influere. hi sunt albæ Gallinæ filij, qui ἀκονιτὶ citra pulueris tactum feruntur omnia consequi. Verum hoc minime est expectandum: *Vt*

sementem feceris, ita metes.

Nil sine magno
Vita labore dedit mortalibus.
Horat. Satyr. 9. lib. 1.

XXXV. Modivs Indorvm.

Deus humani ingenij modulo non restringendus.

INdi aureum modium illi similem quo frumentum metiuntur, demergunt in mare, hoc se aquis modum ponere existimant, ne terras inuadant. stulti qui tantum & tam impotens elementum, tam parua mensura constringere, non verentur. Philost.

Apodosis.

Similiter faciunt, qui superiores volunt suis legibus subiicere, & suo modulo Deum metiri, qui per se immensus est; *Forsitan Dei vestigia comprehendes? & vsque ad perfectum omnipotentem reperies? Excelsior cœlo est, & quid facies? profundior inferno, & vnde cognosces? Longior terrâ, mensura eius, & latior mari.* Iob 11.

XXXVI. Nihil ad Alexandrvm Paridis lyra.

Fortis mollium contemptor.

Alexander oblatam sibi Paridis lyram repudiauit, indignum munus fortissimo viro arbitratus amatorias fides. Plutarch. in fortit. Alexandri.

Apodosis.

Fortes viri amatorias illecebras negligunt, quibus virtus succisis veluti neruis elisa langueſcit. Seneca epist. 51.

Effœminat animos amœnitas. Rectè igitur Plutar-

chus in libello de Fortuna Alexandri, ait eum non fuisse ἐκ βαπλέων ἀτρώτων καὶ ἀναμάκτων, sed emisse gloriam multo, continuisque vulneribus, ὄντων πολὺ δόξαν αἵματος πολλοῦ καὶ τραυμάτων ἐπαλλήλων κτῆμα.

XXXVII. Navis Salaminia.

Res, aut persona magni momenti.

Salaminia nauis ad res magni momenti, vt ait Critolaus, reseruabatur. Plutarch. in Pericle.

Apodosis.

Cadit in res, & viros magnos, qui non, nisi in seriis rebus, & vltimo loco exponuntur.

• *Magnos seruatur in vsus.*

XXXVIII. Ossa mortvorvm pro nvmmis.

Mortis memoria.

Abrahamvs Ortelius refert, nonnullis populis in more positum fuisse, vt mortuorum ossibus pro nummis vterentur, non illis quidem in auro, argento, æréve impressis, sed re ipsa mortuorum reliquiis. Non dissimile est, quod affert Herodotus lib. 2. legem fuisse aliquando apud Ægyptios qua iubebantur ij, qui sibi mutuo dari pecunias postularent, cadauer patris depositum fidei creditoris tradere.

Apodosis.

Mortis memoria crebrò vsurpanda. *Quid hoc est, inquam, tam sæpe mors experitur me? faciat. At ego illam diu expertus sum. Quando inquis? antequam nascerer. Mors est non esse, id quod ante fuit. Sed quale sit iam scio, hoc erit post me, quod ante me fuit.* Seneca.

XXXIX. ΠΑΥΣΙΚΑΠΗ PAVSICAPE.

In copia inopia.

PAVSICAPE παυσικάπη instrumentum est, quo collo inserto, serui impediebantur ne molentes polentam comederent. Iulius Pollux Onomast. lib. 7. cap. 4. Meminit quoque Eustat. ιλ. κ.

Παυσικάπη, κατ' Αἴλιον Διονύσιον, μηχάνημά τι τοῦ τράχηλον ἐμφερὲς, δι' οὗ τὸν τράχηλον διέπειρον τῶν ἡμιόνων, ὥστε μὴ ἐδίδου· ὁμοίως ὑπὸ τῆς αὐχρώπων, ὥστε, φησὶ, μὴ δύνασθαι ταῖς χεῖρας τὸ σῶμα περιφέρειν.

APODOSIS.

Seruus inter polentas esuriens, iumentum in prato luxurianti, vel vbere præsepi, famelicum propter impositam collo *Pausicapen*. Symbolum est diuitis, qui ob animi morbos, vel corporis quasi cœlesti remora iniecta, bonis suis frui minimè potest.

Non bibit inter aquas, poma aut pendentia carpit
Tantalus infœlix.

XL. PICTVRA EQVI.

Spes præter spem.

FERTVR quidam equum, cæteras ad partes quod attinebat, lineis & coloribus rectè expressisse, spumam tantum quæ fræno concusso anhelitu efflabatur, non æque pinxisse: quam cum sæpius reformare conatus esset: ad summum spongiam vt erat plena pigmentorum, in tabulam coniecit, & non sine admiratione, operi, quod desiderabat, addidit. Plutarch. in libell. de Fortun.

APODOSIS.

Facit aliquando casus repentinus, quod ars & sapientia denegauit, vt miremur illud vulgatum

accidisse: παρ' ἐλπίδα, ἐπ' ἐλπίδι, Rectè in illum casum, & felicem Pictoris manum vertetur illud Martialis,

Si non erraſſet fecerat illa minus.

XLI. Pictvræ Zevxidis.

Opus immortalitate dignum.

Zevxis pictor fuit elegantissimus, qui vuas tanta dexteritate pinxit, vt ad eas ipsas aues deceptæ aduolarent. Is cum in expoliendis tabulis multum temporis & operæ insumeret, se æternitati pingere dicebat. Contra Agatharcus celeriter conficiebat, sed quæ breui tempus aboleret, & nulla memoraret posteritas. Plutarch. in Pericle.

Apodosis.

Ea diutius opera sunt limanda, quæ ad æternam posteritatis memoriam scribuntur,

Ὁψιμον ὀπυτέλεσσον ἔς κλέος ἑ ποτ' ὀλεῖται. Homerus Iliad. 6.

Scribit iura ſenex (χρόνος) numero qui diuidit aſtris,
Et curſus, ſtabileſque moras quibus omnia viuunt:

Huius lima fiunt omnia longè perfectiora: quod si quis non expectata temporis lege, crudum adhuc opus propellit in lucem, sæpissime deflectit à vero, Nam vt ait Boëtius:

Quod præcipiti via
Certum deſerit ordinem,
Lætos non habet exitus, L. 1. met. 6.

XLII. Pixides Athenienſivm vnguentariorvm.

Parte ſui meliore latet.

Ferunt vnguentarios Athenienses, Pixides habuisse in quibus in parte exteriori Sileni &

Satyri depicti, in interiori Veneris & gratiarum pretiosissimæ effigies Synesius in Epistola τῷ φιλοσόφῳ. ὥσπερ ἐποίουν Ἀθηναῖοι οἱ δημιεργοὶ, Ἀφροδίτην καὶ χάριτας καὶ τοιαῦτα χάλλη θεῶν, ἀγάλματα σεμνῶν· καὶ σατύρων ἀμπεχόντες.

APODOSIS.

Sacræ literæ si dictio spectetur, humiles sunt: si sensus & mysteria, nihil magnificentius: *Mira eloquiorum tuorum profunditas est, quorum ecce ante nos superficies blandiens paruulis, sed mira profunditas Deus meus, mira profunditas, horror est intendere in eam, horror honoris & tremor amoris.* August. lib. 12. Conf. cap. 14.

XLIII. POCVLVM CORNEVM INDORVM.

Alexipharmacum præstantißimum.

EX Onagri cornibus fiunt pocula ad vsum regis, quibus qui potauerint, eo die neque ferro, neque igni, neque venenis sunt obnoxij. Philost. lib. 3. cap. 1. vide Ælian. de Animal. cap. 41. lib 111. Disertè hæc scribit Phile in Onagro vbi apostrophen facit ad Indorum regem huiusmodi cratere vtentem.

Τί δὴ ποτ' ὄζεν ὁ κρατὴρ ὅδ' ὃν πίνεις;
Καὶ γὰρ διαυγὴς καὶ θερμίκης ἐυρέθη,
Καὶ πρεῖ' ἔχει ζωπῆρας, ὡς λίθου φλέβας,
Λευκόν τε, μέλανά τε, καὶ τὸ χρῶμα πορφυροῦν.

Rex Onagri cornu esse respondet & eius virtutem prædicat:

Καὶ μὴν ἀναιρεῖ πᾶν κακὸν, ἥδ' ὅς, μέθυ,
Τοῦ τε παντὸς ἀντιφάρμακον μόνον,
Ἢν ἐφεζῆν καλῶσι καθαιρεῖ νόσον.

Quid sibi vult crater tuus dic obsecro
Ex quo bibis, præ-altus & pellucidus
Ceu venulis distinctus orbe triplici,
Albo nigroque atque amulante purpuram.
Atqui medetur hoc temeti iniuriæ,
Obstat venenorumque pestilentiæ,
Morbique depellit sacri tentamina.

APODOSIS.

Cadit in amuletum quodlibet præstantissimum. Rectè Eucharistiæ poculum significabitur, quo aduersus improbi Alastoris tela firmamur, & animi atque corporis inuiolabilem consequimur sanctitudinem. Clemens Alexandr. Pædag. lib. II. cap. II. Εὐχαριστία χάρις ἐπαινουμένη ὑπὸ πάντων, ἧς οἱ κατ' ἀξίαν μεταλαμβάνοντες, ἁγιάζονται ὑπὸ σώματος καὶ ψυχῆς· τὸ θεῖον χρῆμα τὸν ἄνθρωπον τῷ πατρικῷ βουλήματος πνεύματι καὶ λόγῳ συναρμόττοντος μυστικῶς. Eucharistia gratia laudata & pulchra, quam qui cum fide suscipiunt sanctificantur animo & corpore, ita diuinam temperiem, carnem cum Spiritu & verbo, æterni Patris voluntas mysticè commiscet.

XLIV. POCVLA EX TAXO.

Doctrina malis moribus coniuncta pestilens.

TAXVS arbor est non modò funesta, sed & venenata, ex hac si fortè pocula confeceris, & vinum infuderis quantumuis suaue, & delicatum, continuò fiet noxium, insalubre. Plinius lib. 15. cap. 11.

APODOSIS.

Eloquentia si prauum hominem nacta fuerit, & animam flagitiis inquinatam, fit noxia, quæ omnibus salutaris esse debuerat. *In hunc nec dij tantum mali permittant, vt cadat eloquentia, quam non mirarer, nisi*

animos, in quos se conferret, eligeret. Senec. Controuers. lib. 1.

XLV. Porticvs Heptaphonos.

Garrulitas.

Olympia porticus vocem acceptam, arte septies reddit, vnde Heptaphonon Oppidani vocant. Plinius lib. 36. cap. 15.

Apodosis.

Tales sunt illi qui si quid inaudiuerunt, multa addentes de suo, prædicare, repetere, & inculcare omnibus identidem non cessant; vel qui vno verbo lacessiti, sexcenta regerunt. Talis est natura mulieris, cuius supellectilem Comicus dicit esse garrulitatem:

Sola laboranti poterit succurrere Lunæ.

Vnde & Accius in Andromeda, mulieris ingenium breuissima definitione complexus, *Muliebre* (inquit) *ingenium prolunium.*

XLVI. Pyramis XII. Regvm.

Beatitudo, seu Quies post laborem.

Dvodecim maiores Ægyptij, qui regnum à Sabaco Ægyptiorum Rege relictum, sponte moderandum susceperè, vt oneri magis quàm honori tantam regni curam sibi fuisse testarentur, in celebri illa Pyramide, quam commune collegarum sepulchrum constituxere, contignationem tecti, quæ vno constabat lapide, præsepibus adsculptis insigniuere, ad quæ scilicet tot laboribus exantlatis, tot curis abiectis & ablegatis requieturi demùm essent. Vide Herod. in Euterpe: & Diodor. Sicul. lib. 1.

Apodosis.

Post diuturnos vitæ labores exantlatos, in apice

resident amœnissima fœlicitatis quies.

Suprema est meta laboris.

Huc omnes pariter venite capti,
Quos fallax ligat improbis catenis
Terrenas habitans libido mentes.
Hic erit vobis requies laborum,
Hic portus placida manens quiete,
Hoc vnum miseris patens Asylum.

Boëtius lib. 3. met. 11. In eodem porro genere symboli præclarus est fons in Idumæa cui nomen Iob: Quater in anno colorem mutat puluerentuleum, sanguineum, viridem, & limpidum, ternis mensibus in anno tenet ex iis colorem vnum. Isidorus Origin. lib. 13. cap. 13. Significat igitur post spolia sudore & sanguine parta virorem quemdam lætitiæ, & limpiditissimam bonorum synceritatem comparari.

XLVII. QVADRANGVLVS.

Vir Bonus.

CVBICÆ figuræ species quoquo versum iacta, versataque fuerit, recta semper consistit, quatuor lineis, & totidem angulis semper insignis.

APODOSIS.

Vir bonus ad omnia fortunæ tela semper idem.

Ad summum Sapiens vno minor est Ioue.

Diues, Liber, honoratus, pulcher, rex denique regum.

Horat. Satyr. 1. lib. 1.

Nota in eandem sententiam perinsignem Iuliani locum, apud quem Marcus Antonius in Cæsaribus nominatur.

Ἀνὴρ τετράγωνος, ἄνευ χόρου τετυλωμένος.

Præclarè ad hoc argumentum Ludouicus Mitis pingebat in symbolo sceptrum figurâ obeliscî, ab annulo exiens, summo deinde sceptro insidentem co- Ludouici symbolum insigne.

ronam cum lemmate: *Volo solidum perenne.*
Octauius de Strada.

XLVIII. Rota.

Κύκλος ἀνθρώπινα πρήγματα.

Soldanvs à Rege Franciæ Ludouico II. Capuam captiuus adductus, toto biennio nunquam ridere visus est, itaque rex ei qui effusum risum Soldano excitasset, aureum munus promisit. Cum autem quidam Regi narraret vidisse se Soldanum ridentem, testémque rei produxisset, Rex captiuum accersiri iubet, causamque mutationis inquirit, Tum Soldanus, Currum, inquit, contemplabar, eiusque rotas, vt earum aliæ partes in imum, aliæ in summum obuerterentur: atque hanc ego incertæ, inconstantisque, hominum fœlicitatis imaginem sentiens risi, cùm quod in mentem mihi veniret quàm instabili nos de re superbiremus, tum simul hoc fieri posse iudicans, vt quo modo ex summo infimus sum factus, ita ex humili rursum loco ad prius attollar fastigium. his auditis, rex de suo quoque statu cogitans, Soldanum virum iudicans sapientem, liberè secum versari permisit. Cedrenus Vbi nota Francorum Regem ab eo appellari ῥῆγα, sic enim κατ' ἐξοχὴν à Græcis recentioribus appellatur. Suidas ῥὴξ Φράγκων ἀρχηγός.

XLIX. Sagitta Abaridis.

Mens Deum contemplans, vel, fama.

Abaris Scytha fuit Seuthæ filius, qui oracula composuit, cuius fabulosum iaculum à Græcia ad Hyperboreos, vsque Scythas fertur transuolasse. Suidas in voce Ἄβαρις μυθολογούμενον ὀϊστὸν nominat. Præterea quæ afferuntur à Iunio, præclaram

Abaridis descriptionem inuenies in Photio.

APODOSIS.

Diuus Gregorius Nazianzenus hunc typum affert mentis, quæ contemplationis alis subnixa, ad cœlum fertur celeritate permagnâ. Et vt Abaridis sagitta patriam, sic illa beatorum domicilium appetit. τί γὰρ Ἀβάριδος εἶδον, τί δὲ λέγωμι τὸ ὑπερῳκεῖσθαι τὸν ἀργεῖον πήγασον, οἷς ἐ ποσοῦτον ἦν τὸ δι' ἀέρος φέρεσθαι, ὅσον ἡμῖν τὸ πρὸς θεὸν αἴρεσθαι. Quid enim Abaridis sagittam recenseam, aut Argiuum Pegasum, quibus non tam studio fuit per aërem volare, quam nobis ad Deum mentes attollere. Potest etiam dici de fama quæ summa velocitate per remotissimas orbis plagas rapitur.

L. SCELETVS HIPPOCRATIS.

Gratus discipuli animus erga præceptorem.

HIPPOCRATES Sceletum Æneum Apollini Delphico dedicauit, Medicorum Principi, ob medicinæ scientiam gratiam referens. Pausan. in Phocaicis.

APODOSIS.

Discipuli commendatur gratus animus erga præceptorem. Seneca lib. 6. de benef. *Præceptor in docendo laborem & tædium tulit; præter ea quæ percipientibus in commune dicuntur, aliqua instillauit, ac tradidit, hortando bonam indolem erexit, & modo laudibus fecit animum, modo admonitionibus discussit desidiam. Tum ingenium latens & pigrum, iniecta vt ita dicam manu extraxit, nec quæ sciebat malignè dispensauit, quò diutius esset necessarius, sed cupijt si posset, vsuci sa transfundere. ingratus sum nisi illum inter gratissimas necessitudines diligo.* Adde etiam quod habet idem auctor. lib. de benef. cap. 8. de Æschine, paupere quidem

illo Socratis auditore, qui seipsum, cum nihil aliud posset, præceptori donauit.

LI. Simvlachrvm Dianæ Bvpali et Anthermi.

Virtus inter dura ad summum facilis.

Ostendvnt & Iasij Dianam manibus eorum factam, & in ipsa Chio narrata est, operis eorum Dianæ facies in sublimi posita, cuius vultum intrantes tristem, exeuntes exhilaratum putant. Plin. lib. 36. cap. 4.

Apodosis.

Ad virtutem aut philosophiæ studium qui accedunt, morosam imprimis arbitrantur: discedentes, & iam docti facilem & hilarem experiuntur:

---ἐπὶ δ' εἰς ἄκρον ἵκηται.
Ῥηϊδίη δ' ἤπειτα πέλει χαλεπή περ ἐοῦσα.

Hesiod. ἔργ. καὶ ἡμερ. v. 289. Tunc virtutis vultus & habitus talis videbatur, qualis à Maximo Tyrio oratione quarta describitur: εὐχείμων ἰδέσθαι, βαδίζουσα ἡρέμα, φθογγὴν μουσικῶς, βλέμμα σεμνὸν, ἀμπεχόνη αἴσιος. Decora aspectu, incessu quieta, sermone Musica, oculis placidis & clementibus.

LII. Simvlachra intacta.

Sanctitas intaminata.

In Pellena (parua est insula in Laconica regione) simulachra Castorum pedalia, sub dio sunt, posita in saxo, quæ mare nusquam loco dimouere potest, licet in petram exundet. Pausan. in Laconicis.

Ibidem Ithomatæ Iouis signum immune, in flagrante sylua. Item Mineruæ signa nullum ictum

valent sustinere, nec ardente templo conflagrarunt. Pausan. in Attic.

AP. Hæc & multa variis locis à nobis commemorata, intaminatam qualis fuit B. Virginis sanctitatem, inter mortalis culpæ peruagata incendia significant, vel inuictam fortitudinem, inter procellas ignes & strepitus semper tutam, ἡ θεὸς τὸν λιμένα ἀπαθείας, vt loquitur Theoctistus, καθορμίζεσαν.

LIII. SIMVLACHRA POLYCLETI.

Vulgus argumentum pessimi.

POLYCLETVS eodem tempore duo simulachra fecit, alterum ad arbitrium plebis, alterum iuxta peritiæ artisque normam. Gratificatus vero plebi hoc modo est: Ad singulorum accessum transposuit, & commutauit aliquid, morem gerens vniuscuiusque voluntati, & dictationi: Itaque proposuit vtrumque: & alterum quidem omnes admirationi, alterum ludibrio, ac risui habuerunt. Respondens autem Polycletus, At hoc (inquit) quod vituperatis, & reprehenditis, vos fecistis: quod suspicitis, ego. Ælian. lib. 14. Variæ histor. cap. 8.

APODOSIS.

Quæramus quid optimè factum sit, non quod vulgo veritatis pessimo interpreti probatum sit, ξύμπας τὸ λαῶδες πλῆθος ἀλογίᾳ χαίρει. Nicetas Choniates. Portus Apathiæ.

LIV. SIMVLACHRA SILENORVM.

Scriptura sacra comparatur cum Silenis Alcibiadis.

DIVINÆ scripturæ similes sunt Silenis Alcibiadæis quæ sub tectorio sordido ac pœnè ridi-

culo merum numen claudunt; Alioqui si sine Allegoria legeria Adæ historiam, si nihil vltra superficiem quæsieris, non video, quid ita multò magis operæpretium sis facturus, quàm si cantaueris luteum simulachrum Promethei, ignem dolo subductum, & simulachro inditum lutum animasse: imò plusculo fructu legitur fabula poëtica cum Allegoria, quam narratio sacrorum librorum. Chrysost. de fat. serm. 21. Vide Dadræum in sacris similitudinibus qui affert ex S. Chrysostomo.

LV. Syphones Niliaci.

Memoria Beneficiorum Dei.

Ægyptvm fœcundat aquis Nili inundatione leonis sydus. Ægyptiis ergo propter eam aquarum redundantiam, quàm se quotannis leonis beneficio experiri vident, institutum est, & apud omnes gentes vno consensu receptum, vt canales, tubi, & syphones qui aquam eructant per terebrata foramina, in leonina capita ad id locis opportunis adsculpi solita, aquam admittant, quæ inde ex leonis rictibus euomi videatur. Vide Sidon epist. 11. lib. 11. & Orum supra lib. 1.

Apodosis.

Par est omnino nos qui tantam beneficiorum copiam, ex æterno diuinitatis fonte haurimus, eius vbique imaginem gratissima animorum recordatione prosequi: *Hæc mihi semper erunt.* Sed sæpe euenit, vt res creatas quibus æternæ mentis numen non secus ac administris vtitur, omisso Dei cultu veneremur. Sic Ægyptij leonem colunt Deum, & cœlum nemo appellat.

Oppida tota canem venerantur, nemo Dianam.

LVI.

LVI. Specvlvm Achaiæ.

Cognitio sui.

IN Achaia ad Cereris delubrum fons est, in quo celebre fertur oraculum: Ex eo enim morborum omnium cognoscebantur euentus: Speculum tenui funiculo suspensum demittebatur in aquam, ita vt summam aquam raderet, non mergeretur. Exinde vbi odores Deæ adoleuissent, & ritè Deam precati essent, inspicientes in speculum ex imaginibus periturus, an victurus æger esset, diuinabant. Pausan. in Achaicis lib. VII.

Ap. Speculum cuique conscientia est, quam si quis ad diuinum exomologeseos fontem diligenter inspexerit, additis etiam in suauissimi odoris sacrificium precibus, qualis, & quantus sit agnoscet, morbosque animi si qui sint deprehendet. γνῶθι σεαυτόν. Periphanes in Plauti Epidico

Non oris caussa modo homines æquum fuit,
Sibi habere speculum, vbi os contemplarent suum:
Sed qui perspicere possent cor sapientiæ,
Igitur perspicere possent vt cordis copiam,
Vbi id inspexissent cogitarent postea,
Vitam vt vixissent olim in adolescentia.

LVII. Specvlvm insvlarvm Fortvnatarvm.

INTER fortunatas illius paradisi delicias, quas veræ historiæ lib. I. pluribus persequitur Lucianus, speculum fertur maximum supra puteum positum. In puteum si quis descenderit omnia audiet quæ apud nos in terra dicuntur: si in speculum aciem oculorum defixerit, omnes vrbes, prouincias, gentes videbit, ac si ipsis interesset.

Ap. Quis non videt hîc expressam beatitudinis imaginem? Num verò Deus puteus est æternarum

salientium, è quo qui hauserint cuncta cognoscunt. Num speculum est lucidissimum quod intuentes beati, omnia simul quæ ad suæ fœlicitatis cumulum attinent, intuentur.

Te cernere finis.

LVIII. Specvlvm Smyrnæ.

Calumnia & mendacium.

IN Smyrnæ templo speculum fuit, quod egregias quasque species admodum deformes, & aspectu horribiles reddebat. hæc specula ἐπεύχιμα & παράχροα à Græcis appellantur.

Ap. Calumnia optimos & sanctissimos mores turpissimos & teterrimos fingit; πᾶσαν φύσιν κόπτει ἡ διαβολή. rectè torquetur in mendaces Historicos, qui virulentâ plerumque maleuolentiâ incitati optimorum Principum dicta factaque deterunt & alienis prorsus depingunt coloribus. Plutarch. in lib. de Malign. Herodot. ὁ δὲ ἰσοείαν χράφων, ἃ μὲν οἶδεν ἀληθῆ λέγων ἀναμέμικται, τῶν δ' ἄλλων τὰ βελτίονα δοκεῖ ἀληθέως, λέγεσθαι μᾶλλον ἢ τὰ χείρονα. in cæteris mentiri nunquam debet, in dubiis vero omnia in meliorem partem interpretari potius, quàm in peiorem rapere.

LIX. Tabvla Niconis.

Auxilium diuinum in re perplexa.

MALACENVS apud Imperatorem Basilium falsò accusatus, quod Bulgarorum partibus fauisset, deinde precibus sancti viri Niconis liberatus à calumnia, vt authori tanti beneficij quiam excesserat è viuis gratiam referret, pictorem aduocat, isti Niconis vultus, habitum, cultum, verbis designat, ad summum depingi iubet. Pictor domum reuersus, frustra laborat hominem inuisum ex narrantis sermone depingere: in hac ei cura versanti ante oculos repente extitit Monachus quidam, qui in

ædes clam penetrarat, ſtatura procerus, habitu eremitico, obſoletâ veſte amictus, comâ ſqualens, capillitio barbaque niger, in omnibus denique beato viro ſimillimus: nam & virgam manu gerebat, cuius apex in crucem definebat; qui pictore comiter ſalutato mœroris ſollicitudiniſque cauſſam ſciſcitatus eſt: ille verò & cauſſam ſtatim aperuit & operis difficultatem demonſtrauit. Tum leni ad eum voce Monachus, me, inquit, aſpice frater, mihi per omnia ſimilis eſt quem depingis: acrius hominem intuetur pictor, vidit quem verbis Malacenus deſignarat, quare ad tabulam reflexus vt compertam formam imitaretur, ô rem admirandam! ſacram ter beati effigiem in tabula ſuis lineamentis ſuapte expreſſam ſponte videt. nec mora ex oculis Sanctus abſceſſit, pictore cum horrore Κύριε ἐλέησον, identidem inclamante. mox ad delineatam diuinitùs formam reliqua colorum pigmenta adiiciens, perfectam imaginem, qualis hodie quæ in ſacro beati templo ſuſpenſa viſitur, omnibus numeris abſoluit, Curopalates in Baſilio & Conſtantino.

APODOSIS. *Caſuſne, Deuſne, Attulerit?*

LX. TABVLA THEODOSII. *Regis virtutes.*

IN Theodoſij, & aliorum qui eò ſæculo fuerunt Imperatorum inſignibus, Tabula eſt libris quodam ordine diſpoſitis onuſta, quorum nonnulli ſyllabariis quibuſdam notis inſcripti ſunt, quibus per compendium contentæ in eis rationes indicabantur, alij nihil præſcriptum habent. ſupra tabulam faſtigium attollitur, in media cuius facie, Genij duo ſatum ſuſtentant orbem, in quo caput inſtar huma-

ni, cuius hæc inscriptio est. *Diuina prouidentia.* In angulis verò tabulæ, quæ descriptos libros continet, singulis capita singula sunt apposita, quorum superius à dextrâ inscriptionem circumductam ostendit, *Virtus.* Alterum à læuâ, *Scientia*, inferius à dextrâ, *Authoritas.* quartum à læuâ, *Felicitas.* Vide notitiam Iuris Romani. Pierius notat lib. xxxi. c.x.

AP. Leges & magistratus Dei primum auxilio, deinde virtute, scientia, authoritate, felicitate, quæ à Deo profluunt vniuersa, indigent.

LXI. TABVLÆ TIMANTIS.

Scriptura sacra.

TIMANTES Cyclopem pinxit dormientem in paruula tabella, cuius magnitudinem exprimere cupiens, pinxit iuxta Satyros pollicem eius metientes, atque in omnibus eius operibus, intelligitur plus semper quam pingitur. Pl. li. 25. cap. 10.

APODOSIS.

Tales sunt sacræ literæ, verbis parcæ, egregiis sensibus plenæ. Tale opus omne non diffusum verbis, sed rebus & sententiis efficax; contra verbosæ redundantiæ opera quid aliud sunt, quàm vt ait Comicus ὀπφύλλιδες καὶ φαμύλματα, vel vt Claudianus Mamertensis, *puerilium spuma verborum.*

LXII. TEMPLVM APOLLINIS EX PLVMIS INCHOATVM.

Parua principia magnarum rerum.

APOLLINIS templum ex plumis & cera cœpit initium: Ἀπόλλωνος νεὼς κηρῷ καὶ πτερῶν ξυνιστεῖς. Apollonius lib. vi. cap. vi. Apollo, inquit, exiguam olim cellam incoluit, ad quam apes ceram, aues plumas congessisse dicuntur, qui postmodum μεγάλαις καὶ ἑκατόμπεδα fana habuit, templa pulcherrima, & amplissima, donariisque referta. Pausanias

in Phocaicis. Ædem fabricatam narrat ab homine Delphio, cui nomen Pteras, vnde fabulæ locus. Meminit obiter Strabo lib. IX.

Ap. Parua latè manant incrementis, & temporis longinquitate excrescunt in elephantos muscæ, eadem elephanti desinunt in muscas;

Hunc numina rebus
Crescendi posuere modum.

LXIII. Tesseræ ivxta Mænadem.

Tesserarum ludus dementiæ proximus.

Tesseras primùm à se inuentas Palamedes in templo fortunæ consecrauit, cui proximum erat Choriæ Mænadis monumentum, Pausan. in Corinth.

Apodosis.

Tesseræ Fortunæ imperio subiacent, & ad furorem cui sunt proximæ, sæpe lymphatum hominem rapiunt. Diuus Cyprianus de aleatoribus libro singulari ostendit, aleatores sacrificos esse Zabuli dæmonis, de quo alibi diximus: *In hoc ludo sæpe, vt ait Doctor suauissimus, est mentis furia, venales periuria, serpentinum colloquium, rabiosa amicitia.*

LXIV. Theatrvm Pompeii.

Religionis Prætextus.

Pompeivs Magnus solo theatro suo minor, cum illam arcem turpitudinum omnium extruxisset, veritus quandóque memoriæ suæ censoriam animaduersionem, Veneris ædem superposuit, & ad dedicationem edicto populum vocans, non theatrum sed Veneris templum nuncupauit, cui subiecimus, inquit, gradus spectaculorum. Ita damnatum,

ac damnandum opus, templi titulo prætexuit, & disciplinam superstitione illusit. Tertull. lib. de Spectaculis.

Ap. Duplex occurrit. Primùm ostenditur qualis res sit histrionia, in qua Venus scenæ superposita principatum obtineat. Deinde quam callidæ hominum libidines, quæ religionis prætextu se velent. Seneca Epist. 45. *Vitia nobis sub nomine virtutis obrepunt. Temeritas sub titulo fortitudinis latet, Moderatio vocatur ignauia: pro cauto timidus accipitur.*

LXV. Thronvs Levcophrynes.

Regia maiestas liberalitate opportuna sustinetur.

Hvnc horæ duæ & totidem gratiæ sustinebant, à siniſtra Typhonem & viperam habebat, à dextra Tritones cum infinitis aliis emblematis. Pausan. in Laconicis.

Ap. Hac Icone regia maiestas significatur, cuius Thronum horæ & gratiæ sustinent, hoc est beneficia opportunè data. horum gratiam Tritones illi buccinatores prædicant, improbis, & audacibus (qui per Typhonem & viperam significantur) frustra regno fœlicitatem inuidentibus. Rex talis esse debet, qualis à Niceta in Manuele Comneno depingitur: λημμάτων εὐσχόλων ἐλεύθερος, θάλασσα φιλοδωρίας, ἔλεος ἄζυσσος, τῷ σφοδρεῖ τὸ ἥδιον ἐνέντευκτος, καὶ τῷ βασιλεῖ ἀπερίφυλλος. Ab omnibus vel minimis auaritiæ sordibus solutus, mare liberalitatis, misericordiæ abyssus, comitate morum cuiuis aditu facilis, regia virtute inimitabilis.

LXVI. Tzangiæ Imperatorvm.

Ad imum demissa potestas.

Georgivs Codinus in officiis, vbi de Imperatore differit, ait eum calceatum Tzangiis, in

quibus Aquilæ sunt, ex lapillis & margaritis intertextæ.

AP. Calceamentum naturæ humanæ, humilitas; Aquila Christus, qui ad eius commercium descendit. Erat in Tzangiis regalis maiestas Aquilæ demissa ad calcei vilitatem, & in hoc mysterio Dei natura ad nostram humanitatem. Verba autem Codini talia sunt: Ἐστὶ δὲ ἓν ἕτερον ὑπόδημάτων ἃ καλοῦσιν Τζάγγια, ἔχοντα ἐκ πλαγίων καὶ τὰς κνήμας, ἓν ἐπὶ τῶν ποδῶν, ἀετὸν διὰ λίθων καὶ μαργάρων, ἅπτα καὶ φορεῖ ὁ βασιλεὺς, εἰς τὸ τοῦ πρωτότυπος, καὶ τὰς φωκύψεις.

LXVIII. Tuba Phinees.

Verbi Dei vis invicta.

SAMVEL ex Chronico Samaritanorum refert rem planè fabulosam, ad symbolicos tamen emblematum vsus non ineptam. Regem minoris Armeniæ Schoba nomine ingentibus copiis aduersus Israëlitas aciem direxisse: Iosue qui tum summæ rei præerat, cum florentissimo exercitu prodiit illi obuiam, vt incitatissimum furorem reprimeret. Mater vero Armeni Naga veneficiis famosissima, filio velificata, suis carminibus Hebræos iuxta septem turrium ferrearum septa dicitur concluisse. Quo spectaculo Iosue territus, consilium à necessitate petiit, & alligata ad columbæ alas epistola, eandem ad ducem Ianiah & sacerdotem Phinees auxilij implorandi causa demisit. illi repente aduolant, & Phinees quidem, vt à Iosue fuerat monitus, reflexa tuba clarissimè personat: Hoc sonitu, mirum! ad singulos clangores singuli muri corruunt, & paulatim totus ille ex ferro labyrinthus, quo Israëlitæ tenebantur vndique circunuallati, dissoluitur. Vide Serrarium in Iosue cap. 24.

APODOSIS.

Rectè accommodaretur concionatoribus, & sacerdotibus, qui columbæ hoc est Spiritus sancti ductu, tuba verbi Dei, septem lethalium vitiorum arces diruunt, & fideles asserunt in libertatem

Fulmen ab ore venit.

LXVIII. TVMVLVS SARDANAPALI.

Vanitas rerum humanarum.

SARDANAPALVS monumentum habuit in quo statua consertis digitis sonum editura videbatur. Strab. lib. XIV. Athen. lib. XIV.

APODOSIS.

Significat humana omnia esse quod ait D. Gregorius Nazianz. in odis. Ψόφον χειρὸς κρότησις. *Strepitum manus plaudentis.* πάντα ὄντα, πάντα ἐφήμερα, πάντα ἄπρακτα.

LXIX. TVRRIS SAPIENTVM.

Ecclesia.

SAPIENTES Indiæ ad Hyphasidem amnem turrim habitant, quam ne mille quidem Achilles, aut ter mille Aiaces expugnassent, ita & cœlestibus præsidiis erat munita, & tonitruum fulminumque terroribus circumuallata. Eadem paucis fulminauit cum infesto agmine in eam assilirent, & Bacchum cum toto exercitu fugauit. Philost. in Apollo. lib. 2. cap. 16.

APODOSIS.

Hyphasidarum præsidio longè præstantior turris Ecclesia, quæ sapientes incolas & moderatores habet Episcopos. hi diuini verbi fulmine, Panum & Bacchorum, an potius turpium hæreticorum dementissimos impetus frangunt.

Crebras Ecclesia vera procellas
Sustinet, & sæuis nunc diuexatur ab vndis:

Hinc gentilis agit duros sine more furores,
Hinc Iudæa fremit, rabidoque hanc impetit ore.
Hæreseon vesana furens exinde Charybdis
Concutit, & Graiûm sapientia stulta sophorum,
Sed clausam vacuo pulsant impune latratu. Alcimus Auitus lib. 4.

LXX. Vas Echinvs.

Fori molestia.

Erant apud veteres vasa Echini nomine nuncupata, vt quæ Echini animalis speciem illis spinis armatam referrent. Eorum in iudiciis vsus. ἐχῖνος ὃ ἐς αἱ μαρτυρίαι ἐμβληθεῖσαι κατεσημαίνοντο. Echinus vas erat in quod testimonia immissa signabantur, Iulius Pollux in Onomastico.

Apodosis.

Iudiciorum seueritas & forensis operæ morosæ difficultates significantur. Synesius in Epistola ad Ioannem deterret eum à forensi opera, & multa habet de hoc argumento: ad summum vocat, ἀγορὰν παρεχομένην ἀνθρωπείαν αἰσχύνῃ καὶ ταραχῇ, καὶ οὐδὲν ὑγιές· ἀλλὰ λοιδορίαι καὶ κακορραφεῖν εἰδότα.

LXXI. Vasculvm intemeratvm.

Sanctitas intacta.

Est apud Arcadios aqua ad Nouacrin, Styx appellatur, homini, pecudibusque mortifera, cuius tanta est vis, vt vasa vitrea, crystallina, myrrhina, testacea, cornea, ossea, ferrum item, æs, plumbum, stannum, argentum, electrum, aurum soluat, vt acetum vniones, & adamantem lapidum omnium peruicacissimum hircinus sanguis. Sed tamen cum omnia styx dissoluat, sola equi vngula continetur, vt vasculum nec superare, nec vllomodo findere possit. Pausanias in Arcadicis.

APODOSIS.

Peccati originalis labes in terras quasi Styx effusa exundabat, & omnia vi quadam importuna violabat, nihil omnino ferreum, quod eius retardaret impetus. Inuentum est Mariæ vasculum vnum non quidem ex vngula equi conflatum, sed à Spiritu sancto communitum, quod solum intemeratum permaneret, & nihil pestiferi liquoris ad suam labem instillari sibi pateretur.

LXXII. VNGVENTVM NVPTIALE INDORVM.

Concordia Nuptiarum effectrix.

AD Hyphasidis fluuij ripas nascuntur arbores è quibus vnguentum stillat, quo nisi obliti fuerint coniuges, imperfectæ nuptiæ & minimè gratæ Veneri existimantur. Γάμος ἀτελὴς δοκεῖ ᾗ ὃν ἐς χάριν τῇ Ἀφροδίτῃ ξυναρμοδεὶς. Philost. in vita Apoll. lib. III. cap. I.

APODOSIS.

Bonus odor nuptiarum concordia

Οὐ μὲν γὰρ τοῦγε κρεῖσσον ἠδ' ἄρειον,
Ἢ ὅθ' ὁμοφρονέοντε νοήμασιν οἶκον ἔχητον
Ἀνὴρ ἠδὲ γυνή. Homerus Odyss. 2. vers. 82.

Non enim eo quicquam præstantius quam cum concordes consiliis rem familiarem administrant, vir atque vxor,

LXXIII. VRBS EVSEBES.

Religio & pietas.

SIDENVS apud Ælianum narrat extra hunc orbem terrarum, vnicam esse continentem omni

bonorum genere refertam. In eadem duas vrbes maximas, nihil verò mutuò sibi similes, quarum altera dicatur Machimus, id est, pugnax, altera εὐσεβής, id est, pia. Pios igitur in pace vitam agere, & amplissimis opibus fructum ex terra capere, sine aratris, & bobus: agricultura, seminationeque nihil opus esse, eosdemque à morbis immunes vitam peragere in suauissimo risu, & voluptate, Adeo verò sine controuersia iustitiam colere, vt persæpe dij quoque immortales non dedignentur illorum vti commercio. Ælian. lib. 3. Var. hist. cap. 18.

APODOSIS.

Icon est religiosæ vitæ, in quam ob morum singularem innocentiam, omnis bonorum vbertas exundat.

O niueas luces! ô tempora dulcia! vere
Aurea Saturni sæcla fuere senis.
Nunc ferrum erupit, rabiesque asperrima ferri.
Cornelius Gallus.

LXXIV. VRBS MACHIMOS.

Belli studium vel militia Religiosa.

SILENVS eodem loco meminit ciuitatis, quæ μάχιμος, hoc est, pugnax à perpetua bellorum contentione nominatur. Qui Machimum incolunt ipsi bellicosissimi sunt, & arma induti bella semper gerunt, finitimosque in suam potestatem redigunt. Atque hæc vna ciuitas in plurimas gentes imperium tenet. Ælian. lib. 3. Var. Hist.

APODOSIS.

Typus est bellicosæ ciuitatis, vel certè duæ vrbes Eusebes, & Machimus in ipsa religione sunt,

in qua fortiter contra permotiones,& vitia pugnandum,cum quibus bellum inteſtinum eſt, & perpetuum,at iiſdem domitis,lux ſuauis & omnium deliciarum vbertas oboritur. Στρατία τίς ἐστιν ὁ βίος ἐκάστου, καὶ ἀντὶ μακρᾶς, καὶ ποικίλη *Militia eſt cuiuſque vita,& diuturna quidem, ac varia.* Arrianus Epicteti lib. 3. cap. 24.

LXXV. VRBS MARONEA.

Regio cauponis addicta.

MARONEÆ cum quibuſdam ſodalibus potãs Stratonicus,ſi per ciuitatem oculis tectis duceretur,quo in loco ciuitatis eſſet,cogniturum ſe dixit. Opertis deinde deductus oculis, interrogatus vbinam eſſet:in caupona,reſpondit,tanquam caupona foret tota ciuitas. Athenæ. Deipnoſoph. l. VIII.

AP. Maronea typus eſt temulentæ ciuitatis, & cauponis addictæ,quod per ſe genus eſt nequiſſimæ leuitatis,& grauibus viris indigniſſimum. In caupona bibere,& comeſſe, ne frugi quidem ſeruum ſuſtinere refert Iſocrates. Areopagitæ vetuerunt ad Areopagum quendam accedere,qui in caupona pranſus eſſet. Athen. lib. XIII.

LXXVI. VRNA BELI.

Auaritia.

XERXES Darij filius effoſſo vetuſti Beli monumento vitreã vrnam reperit,vbi iacebat in oleo cadauer,non tamen plena fuit vrna, vacuũque ſummis labris fere palmæ ſpatium habuit. Adiacebat vr-

næ columna exigua, in qua scriptum continebatur, eum qui sepulchrum aperuisset, neque repleuisset vrnam pessimè habiturum. Quò lecto Xerxes expiauit, & oleum celerrimè iussit infundi, nunquam tamen, licet summa vi niteretur, explere, potuit. Ælian. lib. 13. cap. 3.

APODOSIS.

Auaritiæ insatiabilitas. Belus primus fuit, qui cupiditate ardens rem communem sibi propriam fecit. Itaque & demortui vrna natans in oleo signanter oleum sitit, nec vlla ratione expleri potest, quod inexplebilem cupiditatis sitim significat. *Multo concitatior est auaritia in magnarum opum congestu collocata: vt flammæ infinito acrior vis est, quo ex maiore incendio emicuit.* Senec. de Benefic. lib. 2. cap. 27.

FINIS.

INDEX HISTORICVS
IN POLYHISTOREM SYMBOLICVM.

Prior numerus librum; secundus Symbolum significat.

Abies. 9.57
Abydenus stultus. 4.1
Acephalus Stella. 1.17
Accipiter ab Ardea superatus. 6.1
Acanthis in spina. 6.2
Achates. 11.15
Achates Pyrrhi. 11.16
Adamas à summo Hebræorum Pontifice gestatus. 11.14
Adonidis templum leones mã-fuefaciens. 2.5
Adonidis pisces. 8.9
Adulteri lana coronati. 5.55
Æginetarum sepulchrum. 5.1
Ægyptiorum funeratio. 5.2
Ægyptiorum sceletus. 5.3
Ægyptiorum Sairei. 5.6
Ægocephalus. 6.3
Ægyptiorum victima. 5.7
Æneanes. 5.13
Ænetus Quinquertio. 4.6.
Aesculapij imago. 2.6
Aesopodori censura. 3.17
Aethiopes Solem Orientem detestantes. 5.8
Aethiopibus Christianis vas aureum terra refertum præfertur. 9.41
Aethiopum Christianorũ mos. 5.4
Aethiopum cadauera. 5.9
Aetites & Gaßidanes. 11.17
Aatnæi fratres. 3.8
Aetneus piscis. 8.8.
Africani viatores gallum ferunt aduersus Basiliscos præsentißimum remedium. 6.57
Africæ inuocatio. 5.70
Agasicles Tripus. 3.9
Aeissæus 4.2
Agriophagorum & Sambro-

rum rex. 5.10
Agnus herba. 10.1
Agnus Tanagraus. 7.1
Ay vox. 2.7
Alagabalus. 11.9
Albanorum mortui. 5.11
Albanorum victima. 5.12
Alban animal. 7.2.
Albula. 1.29.
Alces vngula. 7.3
Alcyon. 6.5
Alectoria. 11.18
Ales venator. 5.7
Alexander Lysippi. 3.10
Alexandri thus. 3.11
Alexander cum Baccho moriens expostulat. 4.3
Alphestæ. 8.10
Alphora. 8.11
Amianthos. 11. 19. & 11. 20
Amnes quatuor paradisi. 1.27
Amnochrysus. 11.21
Amoris descriptio. 2.18
Amphiarai telum. 12.3
Amphotides Xenocratis. 12.2
Amygdalum. 10.2
Anachoreta prudens factum. 3. 12
Analecta deorum colligenda. 2. 4
Anaxander. 4.4
Anaxenor in Iouis purpura. 4.5
Androdamas. 11. 2
Angeronæ. 2.12
Angylæ. 5.15
Anguilla Padi. 8.12
Anguillæ sobrietas. 8.14
Anguillarum piscatores. 8.13
Animalcula Phædonis. 9.5
Annuli Iarchæ. 11.66
Annulus Helenæ seu Asterites. 11. 65
Annulus Salomonis. 11.67
Anostus. 1.72
Anser lauro inimicus. 6.8
Anseres Tauri montis. 6.9
Antheas ad Musicam. 4.7
Anthiæ & Scari societas. 8. 16.
Anthias sacer piscis. 8.15
Antiochi ὑγίεια. 3.13
Antiochi nummus. 2.73
Anthracites. 11.23
Antonius Salomon dictus. 4. 44
Antonij antrum Bacchicum. 4. 8
Aræ Cisiorum. 12.5
Apellis venustas. 3.14
Apellis & Protogenis tabula. 1.2
Apes Teuthrantis. 7.4
Apes vnguentis infestæ. 9.6
Apicius. 4.9
Apum direptio per fumum. 9.7
Apollo auritus. 2.9
Apolloniatarum regio quam

ignis non ladit. 1.73
Apollinis Spondij ara. 2.10
Apollodorus pictor mœrosus. 4.61
Apus siue auis Paradisiaca. 6.78
Apuscidamus. 1.31
Aqua Ciceroniana. 1.37
Aquila ad Cornices. 6.11.
Aquilæ fel. 6.12
Aquilæ oua in pelle vulpina. 6.13
Aquilæ iuuentus ex Sadaia. 6.14
Aquila inter psittacos. 6.15.
Aquilæ pullus vnus. 6.16
Aquila à Polypo domita. 6.17
Aquila pullum ejciens. 6.18
Aquilæ pennæ. 6.19
Aquila Imperatoris aurea pyræ insidens. 6.20
Aquila Iouis. 6.21
Aquila messoris. 6.22
Aquila alba Pythagoræ. 6.23
Aquila Scsti. 6.24
Aquila Stellaris Taurum vexans. 6.25
Aquila Tilgami. 6.26
Aquila Valeriæ lupercæ. 6.27
Aquitanorum regum imperium. 5.16
Ara Musarum & somni. 2.63
Ara pura. 12.4
Arabiæ sacri. 5.17
Aranea. 9.10
Aranea Apulæ remedium Musica. 9.11
Aranea Thebanorum. 9.12
Arancarum venator. 9.13
Araneus. 6.14
Arbor Xerxis aurea. 12.6
Arbor ἀγνὸς. 10.3
Arbor Antistrophos. 10.4.
Arbor ἄνθος. 10.5
Arbor Hispaniolæ. 10.6
Arbor immortalis. 10.7
Arbor Indica. 10.8
Arbor medullæ ferreæ. 10.9
Arbor Musa. 10.10
Arbor Theræ. 10.11
Arbor Vspalæ. 10.12
Arbores Indiæ. 10.13
Arbores lanigeræ. 10.14
Arbores melliferæ. 10.15
Arbores Sodomæ. 10.16
Arbores Solis & Lunæ. 10.17
Arca Typhonis. 12.7
Archytæ columba. 12.8
Argiuorum ὄβελισμὸς. 5.18
Arianus sponsus. 5.19
Aricinæ Dianæ ara. 2.16
Aristomenis aquila. 6.26
Arrachion. 3.15
Arotanus. 8.17
Artemon. 4.10
Arundo ranarum Ægyptiarum nido superior. 9.15
Arurophylax. 11.24

Asbamæa aqua. 1.32
Asbestos lucerna. 12.9
Asclepiades. 3.16
Asella Oculi. 7.5
Asellus marinus. 8.18
Asilus Thynnorum vexator in tranquillo mari. 7.19
Asinus Ambraciotadarum. 7.6
Asinus Ammonij. 7.7
Asinus balneatoris. 7.8
Asinus Mauritius. 7.9
Asinus Nauplienſium. 7.10
Asinus Victorienſis. 7.11
Asinus Saracororum. 7.12
Asinus Tiberij radios emittentis. 7.13
Asini albi capite purpureo. 7.14
Asini Epei tributum. 7.15
Asius lapis. 11.17
Asphalides. 1.33
Asphodelus ſolus Gigoniam petram mouet. 10.18
Asphodelus vermis. *ibid.*
Aſpides Ægyptiæ. 9.17
Aſpis Ægyptia. 9.16
Aſaßinorum paradiſus nefariè ridiculus. 1.25
Aſterias. 6.6
Aſtoiz. 8.10
Aſtomi. 4.11
Aſturco Neronis. 7.16
Aſtures. 6.28
Atergatidis piſces. 4.12
Athanatos. 4.13
Athenienſium iudicum cruenta ſubſellia. 5.20
Athletæ. 3.18
Attagen. 6.29
Attagenes Ægyptiorum. 6.30
Attilus & Clupea. 8.21
Aues Caſiæ. 6.31
Aues Diomedeæ. 6.34
Aues Hercyniæ. 6.35
Aues contra Solis inſidias munitæ. 6.36
Auguſtus ludens cum Aquilis. 3.19
Auguſtus puer ranis ſilentium imponens. 3.20
Auis Caſpia. 6.32
Auis Sirenes. 6.33
Aurata piſcis. 8.22

B.

Baaras. 8.6
Babylonij muri. 12.10
Bacchi moderator pluuius Iupiter. 2.40
Bacchi recti ara. 2.15
Bacchi templum. 2.14
Baculus Taunomenienſis Trapezitæ. 12.11
Balæna cum muſculo. 8.23
Balearicorum victus. 5.22
Balſama Arabiæ. 10.20

Balsamum. 10.19
Barbarorum noui orbis mos. 5.23
Basilicum. 10.21
Basiliscus Ægyptius. 9.18
Basiliscus ad speculum moriens. 9.19
Bazanus. 9.48
Berneca seu Barliathes. 6.37
Bestiolæ Gontrani Regis. 9.20
Bocchyris. 3.21
Bœoticorum oraculum. 5.21
Bœotiæ lacus. 1.34
Brachmanum auditorium. 5.24
Bremus. 3.57
Brecielij fons. 1.35
Bos Susis. 7.17
Boues Neurici. 7.18
Bupresis. 9.21

C.

CAlamus. 3.12
Calani corium. 3.23
Calceus Rhodopes. 12.12
Callionymus. 8.24
Caligulæ acerui aurei. 4.14
Caligula pro Baccho ornatus iura reddens. 4.15
Caligulæ caput in Iouis corpore. 4.16
Caligulæ palma. 4.17
Caligulæ templum. 4.18
Caligulæ triumphus. 4.75
Caligulæ equus incitatus. 7.50
Caliphas in auro periit. 4.14
Caluus ager. 1.77
Cambles. 4.19
Camelus. 7.19
Canathus fons apud Argiuos. 1.66.
Cancer. 8.25
Canis Æsculapij. 7.20
Canis ad Nilum. 7.21
Canis vomens. 7.22
Cannæ Apologus. 6.91
Cantibaris. 4.20
Capito piscis. 8.26
Capra gladium. 7.23
Capra Indica ad Cinnamomum. 7.24
Capra oliuam. 7.25
Capri. 6.38
Caprificus. 10.22.& 23
Carbunculus. 11.25
Carintiorum ritus in creando Duce. 5.31
Carli Ducis symbolum. 10.4
Carthago placenta. 12.13
Castellum Taurisinense. 12.14
Catus à pica denorata strangulatus. 7.26
Κατακεχυμένος vitis. 1.36
Caunorum Theomachia. 5.25.
Celtæ apud virorum fortium sepulchra abnoctabant. 3.39
Celtiberorum equi. 7.32

cepphus & Larus. 6.69
cepus. 8.27
cereus spinosus. 10.24
cercetum manicularij. 5.26
cerigonum catuli. 7.27
ceron & Melas. 1.36
chalcidicæ cœnæ proœmia. 5. 27
charadrius. 6.79
charetis stratagemata. 3. 24
chelonites. 11.26
chernites. 11.27
choreæ Iapponum. 9.52
chosrois cœlum. 1.5
chrysaconios. 11.28
chryselectrus. 11.29
chrysopole. 10.25
chrysoprasius. 11.30
cicada Eunomij. 9.22
cicadæ Rheginæ & Locræ. 9.23
cicadæ ingenium. 9.28
ciconia Tarentina. 6.40
Ciconiæ. 6.41
Cimmerij. 5.28
cindacullus mons. 1.68
cindiorum oraculum. 5.30
Cippi cornua. 3.25
Cithara herba. 10.26
Citharœdus Iasiorum. 4.21
Citharœdus piscis. 8.28
Cizici fons. 1.38
claua leoni insidens. 12.15
cleon larus donorum. 6.69
climacides. 5.29
clitor fluuius. 1.39
cliti Amorgos. 4.32
clypeus Herculis aureus in templo Sapientum. 12.16
clypeus Laconis muscifer. 12. 17
cœlum maiestatis & regij animi dominatus symbolum, 1.5
cœlum fori Babylonici. 1.6
cœnipetarum seruitus. 5.59
columbæ vnguentatæ. 6. 43
columbæ designant Voluptuarios. 9.3
columba gemmis picturata ad Idolum Veneris. 6.42
comates. 3.26
conchę sensus. 8.29
Congi Rex equinam caudam ex humero pendentem gestat. 11.47
Copronymi fœditas. 9.62
Cor Germanici. 1.7
Cor. 3.4
Cor in anchorali fune. 3.5
Cordylus. 8.30
coriandrum. 10.27
corinthiorum ritus in creando duce. 5.31
cornicula Socratis. 6.46
cornix Marretis. 6.44
cornix procul à Partheno-

ne. 6.45
Corona Dauidis ex auro Moloch. 12.18
Corona Solis & Lunæ ſpecie. 4.75
Corui. 6.49
Corui albi Islandi, 6.15
Corui φιλοσοφία. 6.52
Corui Delphicæ Mineruæ. 6.51
Coruus Marinus. 6.47
Coruus Sinarum venator. 6.48
Creta noctuarum expultrix. 1.34
Cretenſium leges Muſicæ. 5.32
Crocodili catulus. 8.33
Crocodili & canis Apologus. 7.21
Crocodilus Ibidis penna retardatus. 8.31
Crocodilus ad palmam religatus. 8.32
Crocodilus ad Suem. 8.34.
Crucis potentia. 10.4
Cuculus Iunonis. 6.54
Culex. 9.24
Culices leonem. 9.25
Cupido Æzyrenſis. 7.17
Cupido κεφαλοφόρος. 2.18
Cupido Pori & paupertatis filius. 2.19
Cupidinis telum in Dianæ templo pendens in vacuo. 4.38
Cupreſſus blattas non ſuſtinet. 10.28
Cupreſſus Veſpaſiani. 10.29
Cyanus auis. 6.55
Cygnus. 6.56
Cylicranes. 4.23
Cynocephalus. 7.28
Cynosbatus. 10.30
Cyri ager. 3.27
Cyri Tibicen. 3.28
Cytharus. 8.35

D.

DAr. 11.31
Delphines Carani. 8.38
Delphini. 8.40
Delphinus. 8.36
Delphinus anchoris implicatus. 8.37
Delphinus ſemper mouetur. 8.39
Demadis Athenæ. 3.29
Demetrij ſtatuæ in matulas conflatæ. 4.24
Democharis. 4.15
Democriti Dij pœna & beneficium. 2.2
Dexicreontis aqua. 4.29
Dialectica deſcriptio. 9.24
Dialis Religiones. 5.33
Diana Cyndias. 2.20
Diniæ cœlum terrenum. 17
Diogenes Epicureus Sacerdos virtutis. 4.27
Dionyſius in aqua. 11.12

Dionysii columbæ. 4.28
Dionysii filiæ. 4.29
Dipsas. 9.26. & 27
Diradis sacerdos. 3.30
Dodecatheos. 10.31
Domitiani cœna funebris. 3.31
Dorionis votum. 4.50
Draco marinus. 8.41
Draco aues compescens. 9.28
Draco Cretensis. 9.29
Draco necans Elephantum & vicissim à mortuo peremptus. 9.30
Draco à formicis consumptus. 9.31
Dracones barbati. 9.33
Draconibus Indicis cœcum auratum rete. 9.35
Draconis cor comedens. 9.32
Draconum mala gramina. 6.34
Drynas. 9.36
Dyndimenes simulachrũ. 2.21

E.

Echini partus. 7.48
Echinus. 7.47
Echinus Laconis. 8.43
Echinus marinus. 8.44
Eicadastes pugnans in placentas. 4.31
Electrum. 11.33
Elephanti gemitus. 7.37
Elephanti hordeum. 7.38
Elephanti lingua. 7.39
Elephanti litteræ. 7.40
Elephanti partus. 7.43
Elephanti potus. 7.44
Elephanti Ptolomæi. 7.45
Elephantinus ager. 10.11
Elephantis adeps. 7.31
Elephantus. 7.29
Elephantus Aiax. 7.32
Elephantus Aiax honore spoliatus moritur. 7.33
Elephantus caduco trunco innixus. 7.34
Elephantus draconem mortuus occidit. 7.35
Elephantus gemino corde. 7.36
Elephantus ad Musicam. 7.41
Elephãtorum purificatio. 7.46
Elephantorum olea. 7.42
Elephas ad aspectum Virginis mitescit. 7.30
Elias flamma enutritus. 11.35
Ellebori 22. potiones bibit Eudemus. 7.95
Elisii Turcarum campi. 1.7
Enalli emersio. 3.32
Enydros resurrectio. 8.32
Ephesiorum edictum. 5.34
Epicteti dictum graue. 5.73
Epidotes leonem calcans. 2.22
Equa Phidolæ. 7.49
Equi Celtiberorum. 7.52
Equi Volsilupi. 7.53
Equites à balneo. 5.35

Equus ab Antho superatus. 6.10
Equus Pausonis. 12.19
Equus incitatus Caligulæ. 7.50
Equus Theonis. 12.20
Equus lenæi. 7.51
Erici ventosus pileus. 4.34
Eros & Anteros. 2.23
Euenius. 4.35
Eumenis venustus Apologus. 3.33
Eupheme Musarum nutrix. 2. 24
Eupompi dictum. 3.34

F.

Faber piscis. 8.28
Fanum mensis Pharnacis. 12.21
Fabriciani Venus. 4.37
Fabulinus Deus. 2.25
Fascen pisces. 8.46
Fauor Deus. 2.25
Felis Afra. 7.54
Felis in cracoto. 7.55
Ficus. 10.32
Fistula Gracchi Rhetoris. 12. 22
Finni ventorum venditores. 5.36
Fœnum Græcum. 10.33
Fons Æsculapij. 1.28
Fons Alexandri. 1.30
Fons Christi. *ibid.*
Fons cupidinis. 1.40
Fons Epiri. 1.41
Fons Indiæ aureus. 1.44
Fons Indiæ aureus & ferreus. 1.45
Fons Insulæ saxosæ. 1.46
Fons Sardiniæ solifugæ remedium. 1.55
Fons Siculus. 1.57
Fons Solis. 1.61
Fons Virginis balsamum vegetans. 1.65
Fons Vmbriæ. 1.67
Fontes Fortunatarum insularum Antistrophi. 1.47
Fontes Obliuionis & memoriæ ad Orchomenon. 1.51
Fonticulus Gelopum. 9.8
Fontinalia. 5.37
Formica crescens in Elephantum. 9.37
Fomicæ Indorum auriferæ. 9.38
Fortuna principum aurea sed mutatoria. 2.27
Fortuna viscata. 2.28
Fortuna Seueri. 2.29
Fortuna Plutum gestans. 2.26
Fortunæ obsequentis pullus Seruius Tullius. 2.30
Forum Areopagi. 12.23
Fulmen Mithridati adulans. 1.19

Eulnius Argentarius. 4.36

G.

Agates in aqua. 11.34
Gallorum Soldurij. 5.38
Gallus. 1.42
Gallus Leonis & Basiliſci timor. 5.57
Gallus Methonenſis vites ſuo cruore expians. 5.58
Gemmæ rationalis. 11.14
Gerardi cultus in Beata Virgine. 5.70
Gladius Caroli Magni. 12.24
Glaucus piſcis. 8.47
Glaucus victor ab aratro. 3.35
Gloſſo petra. 11.35
Glottis. 6.59
Gnides amnis. 1.43
Gonia petra aquam & ignem fundens. 1.36
Gothorum mos. 5.39
Gothorum regalis menſa. 5.40
Gracculus. 6.60
Græcorum ritus in Regnis. 5.41
Granadilla. 10.34
Grues. 6.62
Grus cum lapillo. 6.61
Gruum penna. 6.63
Gulo. 7.56
Gymnoſophiſtæ ad Solem. 5.42

H.

Halciones. 4.4
Haſta Conſtantini erecta in Crucem. 12.25
Harpaſte Senecæ. 4.38
Hecatoncephalos. 10.36
Helena Zeuxidis. 2.3
Helenium. 10.35
Heliconis fertilitas. 1.69
Heliodromus. 6.64
Heliogabali conuiuium. 4.39
Hemerocallis flos. 9.53
Henrici Magni apophthegmata. 5.32
Henrici Imperatoris admirabilis manſuetudo. 8.9
Hephæſtionis os ſigillatum. 3.36
Herba Sabina. 19.37
Herba viua. 10.38.&39
Hercules Muſagetes. 2.31
Herculis ara Didymæa. 2.32
Herculis claua canes fugans. 2.33
Herculis pomum. 2.34
Herinacei vrinam tabificam reddunt in extremo diſcrimine. 7.38
Herinaceus. 7.57
Hexeconthalithos. 11.37
Himeræus. 1.49
Horologium Caroli Quinti in annulo. 11.98

Hippomachi virga. 3.37
Hipponeæ corollæ. 5.43
Hirundines Volaterrani Cecinæ. 6.65
Hirundinum murus siue Chelidonius. 6.66
Homerus melle alitur, & nouem voces animum edit. 11.35
Hominis cor. 3.3
Hominis manus Deo *dicata.* 3.6
Horti Tantali. 10.39
Hyacinthus inter ignes illæsus. 9.60
Hyacinthus. 11.38
Hyænia. 11.39
Hyæna. 7.59
Hyæna. 7.60
Hystrix Ludouici. 7.61

I.

IAspis. 11.40
Iberi Nyctoblepæ. 5.44
Ibericarum Zona. 5.45
Ibidis nidus in palmis. 6.68
Ibis. 6.67
Ibis infesta serpentibus. 6.68
Icarus Agarenus. 4.51
Ichneumon. 9.39
Ignis diuinitatis & potentiæ symbolum. 1.20
Ignis Mithræ præuius Regum. 1.22
Ignis regiæ maiestatis imago. 1.2
Ignis flaminis dialis. 1.23
Imago Antigoni. 12.26
Imago Demi *Zeuxidis.* 12.27
Imago Helenæ. 12.28
Imago perdicis ad Satyrum Protogenis. 12.29
Imago Terpsistheæ. 12.30
Imago Virginis inter lilia. 12.31
Incorruptum. 7.1
Indi auriti. 5.47
Indi ob Phraotæ regis reditum accensis ex ara solis facibus obuiam procedunt. 1.12
Indorum anchora aurea. 5.48
Indorum dolia. 5.49
Indus parentum cineres in proprio capite sepeliens. 3.38
Infans matris vterum repetens. 3.1
Infans Rascatinus in vtero plorans. 3.2
Ioues Spartani adorati. 2.36
Ionis Olympij cachinnus. 4.6
Iridis fructus. 10.4
Isis mammosa. 2.35
Ithomatæ Iouis signum. 2.20
Iudicum imagines sine manibus. 5.50
Iuno Moneta. 2.37
Iuno Acræa. 7.23
Iunonis Argiuæ & Dianæ Ætolicæ lucus feras mansuefaciens. 1.78

Iunonis ara cinericia. 2.38
Iuppiter Arietinus. 2.39
Iuppiter conſiliarius. 41.2
Iuppiter centumpeda & Tigillus. 2.42
Iuppiter Cretenſis. 2.43
Iuppiter Cuſtos. 2.47
Iuppiter Muſarum abactor. 2.44
Iuppiter pingens centauros in nubibus. 2.45
Iuppiter Phydiæ & Iuppiter Homericus. 2.46
Iuppiter Menecrates. 4.40
Iuſtiniani ſtragula feralis in qua mors ludit inter triumphos. 3 39
Iuſtitiæ nummus. 2.48
Ixionij amici Heliogabali. 4. 41

L.

Lacharis fuga. 3.40
Lacus Polycriti. 1.52
Lamiæ oculi. 2.49
Lampades Imperatoribus & Patriarchæ prælatæ. 1.21
Lampas ad ranas. 8.77
Lapis παυσίλυπος. 9.11
Lapis annuli in quo caſus Phaetontis expreſſus. 11.8
Lapis Phœnicum naturali Solis imagine impreſſus. 11.9
Lapis fatuarum. 11. 10
Lapis pietatis. *ibid.*
Lapis Sicyonius. 11.11
Lapis Solis. 11.12
Lapis Σωφρονιστής. 11. 13
Larus. 6.69
Latona Deliaca. 2.50
Laurea æſtris inimica. 10.42
Laurea Cyzici. *ibid.*
Lenæi equus. 7.51
Leo captivus à lepore. 8.64
Leo ad crucem ſtratus. 7.66
Leo ſe flagellans. 7.68
Leo Hermiæ. 7.69
Leo ſimiam vorans. 7.31
Leonis & canis colloquium. 5.29
Leonis educatio. 7.6
Leonis cauda ἄκρα. 7.66
Leonis oculus. 7.72
Leones Megarenſium. 7.70
Leonum Catuli. 7.65
Lepus dono datus in ignauiæ Symbolum. 7.75
Leucas petra. 11.41
Leucrion. 10.44
Leucophyllum. 10.45
Lignum parebum. 10.46
Lilia inter carduos. 10.47
Liparia. 11.42
Locuſtæ Cyrenicæ. 9.48
Locuſtarum vox. 9.49
Lophis. 9.72
Lucerna Callimachi. 4.61

Lucerna piscis. 8.48
Luerius. 3.41
Luna crescens ortus spectat. 1.15
Luna piscis 8.5
Lunæ simulachrum cur accipitris capite. 1.13
Lunus Deus apud Carras. ibid.
Lupinum. 10.48
Luscinia Epulonem suum discruciat. 6.70
Luscinia Stesichori. 6.71
Luscinia cor quid conferat. 6.72
Luscinia Orphei. 6.78
Lusiæ piscis. 8.5
Lupi ad pyram capti. 7.77
Lupi Mæotidis paludis. 7.76
Lupus ad Squillam. 7.74
Lupus Venetus. 7.75
Lycæna mons umbrarum expers. 1.79
Lychnis. 11.43
Lychnopopœia. 5.51
Lychnulus Epicteti. 12.32
Lyci Dæmonis clientes. 2.51
Lyra Timothei. 12.33
Lysimachus cælum hasta feriens. 4.42

M.

Magnes Orientalis. 11.44
Magnes ad annulos. 11.45
Malum Persicum. 10.49
Malus punica & vitis frugifera radice. 10.50
Marcelli statua. 4.43
Marcolis quid. 2.52
Marcus Antonius Salomon dictus. 4.44
Mariæ Virginis honor. 5.80. *l.*11.53. & 63.*l.*12.4.& 58
Marsupium à miluo raptum. 6.77
Martichora. 7.78.& 79
Martini V. symbolum. 3.39
Matreæ bellua. 7.80
Megarensium comitia ad plures. 5.52
Melanuri cautio. 8.49
Meleagris. 6.73
Mel Heptacometarum. 9.8
Mel Hircaniæ. 9.9
Mellis & lactis prægustatio 5.53
Menippi amasia. 4.45
Mensæ Iarchæ. 12.34
Mensa S. Sophiæ ex omnibus metallis & gemmis constata. 11.1
Mercurius Vialis. 2.52
Merops. 6.47
Methe Pausiæ. 2.53
Methodij pictura. 3.42
Mexicanæ victimæ. 5.54
Midæ ara. 2.13
Milo. 3.43

Milo lycæi columnam sustinens. 3.44
Milui nuncij veris adorati. 6.75
Miluus Ioui sacra non tangit. 6.76
Minerua Anemotis. 2.54
Minerua Phidiæ. 2.55
Minerua Saitana. 2.56
Minyas. 4.46
Misericordiæ ara inter gladiatorum spectacula. 2.62
Mithridates inter belluarum satellitium dormiens. 4.47
Modius Indorum. 12.35
Mogoris regis magistratus. 3.47
Momi Taurus. 2.58
Momus. 2.57
Monoceros in sinu virginis. 7.81
Monoceros cornu. 7.82
Monocodiata siue auis paradisiaca. 6.78
Monomachi exagitantur. 9.63
Mons aureus Pompey. 11.3
Morionis prudens dictum. 3.45
Morpho. 2.59
Moses Ibides defert. 6.67
Mosis Abbatis prudens factum. 3.46
Mulier formosa alteram fœdam trahens quid significet. 2.61
Mullus Gregalis. 8.50
Mulus Athenienſis. 7.83
Mundistatus Ethica pictura. 1.3
Mundus Dei imago. 1.1
Mundus Dei liber & tabula. 1.2
Muræna. 8.51
Muræna acetum. 8.52
Muræna Crassi. 8.53
Mures Heracleæ. 7.85
Mures Megarenſium. 7.86
Murium cornigerorum fabula. 4.13
Mus albus Armenius. 7.84
Muſca ſeptenis. 9.40
Muſcæ in cinere. 9.41
Muſcæ in Olympijs nullæ. 9.42
Muſcæ Traiani. 9.43
Muſtella rutam deuorans. 7.87
Muſtellæ cauda. 9.44
Myceni noctes. 4.48
Myndan. 11.46
Myoxus. 9.45
Myrmicoleon. 9.46. & 47

N

Nasamones quomodo oracula captabant. 3.38
Nauis Salaminia. 12.39
Nemesis Marathonia. 2.64
Nepenthes. 9.11
Nerites. 8.54
Neronis calix. 4.49
Neronis copæ. 4.50
Neronis Icarus. 4.51
Neronis piscatio. 4.52
Neruæ fulmen. 1.18
Neurorum vita. 5.55
Nicc Athenienſiũ inuolucris. 2.65

Niceſias Alexandri. 4.53
Nihil ad Alexandrum Paridis lyra. 12.36
Nilus. 1.50
Noctua. 6.79
Noctua ouis Ciconiæ incubans. 6.80
Noctuæ ouum. 6.81
Nomadum opulentia, poculum, & gladius. 4.23

O.

Oliua Byſantina. 10.51
Oliua Pygmalionis aurea. 11.4
Oneſili apes. 3.48
Onabatis. 5.56.
Onocentaura. 7.88
Onyx fabri dictatoris.. 11.47
Opalus. 11.48
Ophiogenes ſeu Hexagon inter ſerpentes illæſus. 9.50
Oraculum de inauribus. 12.2
Orcynus. 8.55
Oromazæ ouum. 2.96
Orphei ſudor. 3.49
Oſcophoria Theſei. 5.57
Oſiridis cultorum. 2.67
Oſiridis imago. 2.69
Oſiridis effigies. 2.68
Oſſa mortuorum pro nummis. 12.38
Oſſifraga. 6.82
Oſtrea ad vnguentum. 8.56
Oſtrei ſanies in margaritam. 8.57
Otacouſtæ delatores. 5.47
Otis ad canes. 6.83
Oues Erycinæ Veneris. 7.89

P.

Pacuuij funeratio. 4.54
Pagurus. 8.58
Palma. 10.52. & 53
Palma Auguſti. 10.54
Palma Perſei. 10.55
Palma à ranis obſeſſa. 10.56
Palma Syargos aut Margaris. 10.57
Palmæ ſubuerſio. 10.58
Panis fœderis. 10.79
Panœborum reges. 5.58
Pantarba. 11.49
Panthera. 7.90
Panthera Arſacoæ. 7.91
Pantheræ amor. 7.92
Pantheræ & Hyenæ odium. 7.93
Papauer lapidiferum. 8.3
Papilionum venatio. 9.51
Paradiſiaca auis. 6.78
Parthenon templum Minervæ. 6.45
Parthorum regis menſa. 5.59
Paſſerculus Areopagitæ. 6.84.
Paſtinacæ aculeus. 8.59

Pastinacæ fatum. 8. 60
Pauonis linum. 6.85
Pauonis fluuiatilis cauda. 8.61
Paupertatis & industriæ ara. 2.70
Pausicape. 12.39
Pausiæ & Glyceræ certamen. 3.50
Pausilypos lapis. 11.49
Pecora Indiæ melleo succo saginata. 7.94
Pecora Pontica ad Absynthium. 7. 95
Pedunculus. 8. 62
Pelecanus. 8.86
Pelecanus. 6. 87
Pelecanus inter conchas. 6.88
Pelecanus ad ignem. 6.89
Perdices Paphlagonum. 6. 92
Perdicum pulli. 6. 43
Perdix ad casses. 6.91
Persarum mos de subulcis. 5.60
Persarum Oxygala. 5.61
Persarum sacrificium. 5.62
Persea. 10.59
Pesici montes. 1. 71
Pes ligneus in aurea crepida. 4.79
ex Phalangiis risus. 9. 52
Phalerei vomica. 3. 51
Pheneatarum petroma. 5. 63
Phengites seu Domitiani porticus. 11. 50
Phidolæ aqua. 7. 49
Philadelphi lapides. 3. 60
Philippi Aster. 4. 55
Philippi calix. 3. 52
Philippi placenta. 3. 53
Philippi venatio. 4. 56
Philoxenus. 4. 57
Phrixa. 10. 60
Phryne Delphica. 4. 58
Phrynes ambitio. 10. 42
Phrynes acumen. 3. 55
Physæ iecur. 8 63
Physalus. 8. 64
Pica. 6. 94
Picæ vox. 6. 95
Picturæ Zeuxidis. 12. 41
Pictura equi. 12. 40
Picus Martius. 6. 97
Pigritia animal. 7. 96
Pinnæ & cancri societas. 8. 65
Pinnoteræ. 8. 66
Piscator caluariam sepeliens thesaurum reperit. 7. 75
Pisces glaciales. 8. 3
Pisces andocides. 8. 2.
Pisciculus maris Indici. 8. 6
Piscis Norvegiæ Gulo. 8. 7
Piscis imperij maris symbolum. 8. 1
Pisidæ. 5. 64
Pithogegia. 5. 65
Pixides Athenienſium vnguentariorum. 12. 42
Platalea. 6. 98. & 6. 96
Platani Themistoclis. 10. 62

Platanus Xerxis. 10. 61
Platanus Cretæ. 10. 11
Plutus in Irenes gremio. 2.71
Pluuia aurea. 1. 26
Pluuia ferrea. *ibid.*
Pluuia sanguinea. *ibid.*
Pneumon. 8. 67
Poculum corneum Indorum. 12.43
Pocula ex Taxo. 12. 44
Polydamas saxi ruinam excipiens. 4. 59
Polypercontis stratagema. 3.56
Polypus. 8.68. & 69
Polypi ad concham. 8.71
Polypodis caput. 8.70
Poma Narsetis. 10. 64
Pompilus. 8.72
Pomum aureum Fenellæ. 11. 5.
Pomum Cachi. 10.63
Pomum Henrici aureum. 11.6
Ponti Ephemeria. 9.53
Potestas ad imum demissa. 12. 66
Populus alba ad vsum sacrorum. 10.65
Porticus Peptaphonos. 12.45
Hrasster. 9.54
Praxidicæ. 2.72
Procrustes. 4.60
Protogenis morosa opera. 4.61
Psauon siue Annon. 4.62
Psittacorum cautio. 6.101
Psittacus Basilij. 6.99
Psittacus senex. 6.100
Psilli inter serpentes. 5.66
Ptolomæi camelus niger. 4.63
Pulegium. 10.66
Pulex in catena aurea. 9.55
Purpura. 8.73
Puteus Nili imago. 11.58
Pyragnus ex Methodio. 10.67
Pyramis. 12.46
Pyralis. 9.56
Pyraustæ interitus. 9.57
Pyrigoni. 9.58
Pyrites equitum velleris aurei. 11.51
Pythagoræorum cenotaphia. 5. 67
Pythæ mensa aurea. 11.2

Q

Quadrangulus. 12.47
Quercus Thurina. 10. 11

R

Rana contra Hydrum clamans. 8.74
Rana piscatrix. 8. 75
Rana Mæcenatis. 8.76
Ranæ Solis nuptias execrantes. 5 8
Rhetorum Hermæ. 12. 5
Roberti Ducis Normaniæ Stratagema. 3.58

Rodadaphne. 10.68
Romuli manipuli. 3.59
Rorariæ. 10.69
Rota. 12.48
Rubetæ Ranæ. 9.59
Rubi sententia. 9.57
Rubi apologus. 10.70
Rugiani ab equo consilium capiunt. 5.86

S

Sabbatius fluuius Icon Sabbathinæ quietis. 1.53
Saccarum felicitas. 5.69
Sagaris Mariadynus. 4.64
Sagitta abaridis. 12.49
Sal agrigentinum. 9.74
Salamandra. 9.60
Salamandræ ortus. 9.61
Salmacis. 1.54
Sapphirus Mosis visione incisa. 11.52
Sapphirus carbunculi parens. 11.53
Sardiorum muri. 5.71
Sardonyx. 11.56
Sargi captura. 8.78
Saturni sacrificium. 2.74
Sauromatarum abstinentia. 5.72
Sauromatarum virgines. 5.73
Scaperda. 5.74
Scarabei. 9.62
Scari captura. 8.79
Sceletus Hippocratis. 12.50
Scorpiones in humido viribus defecti. 9.66
Scorpijs onustus asellus. 9.67
Scorpionis cauda. 9.65
Scorpionis assultus. 9.64
Scorpius & Crocodilus. 9.63
Sciluri fasciculi. 3.60
Σκόλοπες. 8 80
Scopæ florentes. 10.71
Scopes. 6.102
Scori acumen. 3.61
Scorti animalis cõsecratio .7.97
Scyrus. 11.57
Scytale serpens. *ibid.*
Seia fortuna. 11.5
Selemnus amnis. 1.56
Selene herba. 7.42
Selene Simonidis Magi. 4.65
Selenites. 11.58
Σελήνη. 1.14
Selene anchora. 3.62
Semenda. 6.103
Sepa anguis. 9.69
Sepia. 7.81
Sepia ad saxum. 8.83
Sepiæ atramentum. 8.82
Septentrionalium ritus. 5.76
Serapion. 3.63
Serapis triceps. 2.75
Serpens. 9.1
Serpens vetustatem exuens in rima. 9.4

Serpentes Mesopotamiæ. 9.2
Serpentes volatiles. 9.3
serta Corollariarum. 10.72
Sibaris. 1.59
sicli sanctuarij. 11.69
Sides. 1.58
Silias. 1.60
Simia. 7.98
Simia capta per vinum. 7.99
Simia nutrix. 7.100
Simia ad Speculum. 7.103
Simiæ Indicæ Deus adoratus. 7.101
Simiæ Pardalis insultantes. 7.102
Simiæ ad viscum cæcutientes. 7.104
Simiarum Indicarum piper. 7.105
Similax. 10.73
Similis quis? 8.20
Sinuarum sacrum. 5.77
Simulachrum Dianæ Bupali & Anthermi. 12.51
Simulachra intacta. 12.52
Simulacra Silenorum. 12.54
Smaragdi Bactrianorum. 11.61
Smaragdus. 11.60
Sirenes spoliatæ. 2.76
Sirenes. 8.84
Sistrum Scamãdrinum. 10.74
Sol in Iosue monumento. 1.9
Sol viatorem spoliat. 8.45
Sol in naui. 1.8
Soli mel libatum. 4.15
Solis sacrum. 1.11
Solis victima. 1.12
Solis virgæ. 1.10
Sotades. 4.67
Spartanorum lanceæ. 5.78
Spartanorum senatorum mos. 5.79
Speculum Achaiæ. 12.56
Speculum insularum fortunatarum. 12.57
Speculum Smyrnæ. 12.58
Sphinges Ægyptiæ. 7.107
Sphinx Augusti. 7.106
Stasieratis Athos. 4.68
Stella. 8.85
Stella Acephalus. 1.17
Stella Maiorum insigne stellatorum Equitum. 1.16
Stella Pertinacis. *ibid.*
Stellio. 9.70
Struthiocameli oua. 1. 106
Struthionis oua. 6.104
Struthionum aspectus. 6.105
Stygis aqua mortifera, solum Asini Scythici cornu non lædit. 1.62
Suada & violentia Themistoclis. 2.77
Sulmonensis aqua. 1.63
Sus Salminensium. 7.109
Sufides. 5.80
Sybariæ gallos & malleos non ferunt. 5.81

Synodites. 11.9
Syphones Niliaci. 12.55
Syrea Dea. 2.3
Sytris anguipes. 9.71

T

Tabula Niconis. 12.59
Tabula Theodosii. 12.60
Tabulæ Timantis. 12.61
Tamendoa. 7.108
Tarandus. 7.10
Taurifabula. 4.17
Taurorum regum mos. 5.82
Taurus in Ægypto cuius caudæ cum Luna videtur crescere & minui. 11.58
Taxus. 7.84
Thamur. 9.72
Thessera iuxta Manadem. 12. 63
Telesillæ Pharmacum. 3.64
Telum Cupidinis in Dianæ templo pendens in vacuo. 1.38
Telyphones. 10.75
Templum Apollinis ex plumis inchoatum. 12.62
Testudo vult fieri volucris. 4. 51
Testudo marina. 8.87
Theagenes. 3.65
Theatrum Pompeij. 12.64
Thebanorum trophæum æreum reprehenditur. 4.76
Themelis nobile exemplum. 4. 69
Themistoclis Apologus. 3.66
Themistoclis Hydrophoria. 3. 67
Themistocles iudicium. 9.68
Theologi Græci nimis curiosi de cœlo mouentur. 4.78
Theombrotion. 10.76
Theophylactus Hyppomanes Sacerdos impius. 4.70
Thermutis, 9.73
Theudites. 8.88
Thomyridis factum. 4.71
Thrasidulus lapis. 9.47. & 11.54
Thymallus piscis captus à culice. 8.86
Thrasillus. 4.72
Thronus Leucophrynes. 1.265
Thurifera regionis indicia. 5. 83
Thusca tibia in supplicijs. 5.84
Thymum Atticum vernans in afflatu maris. 10.77
Thynnus. 8.42
Tigres Basiliæ. 7.111
Tigris ad tympana. 7.112
Tigris nascens. 7.113
Tigris vitreo speculo delusa. 7. 154
Tilia. 10.78
Timothei rete. 3.69

Timothei tempestas. 4.73
Tirinthiorum sacrum. 5.85
Tocca. 6.107
Triophthalmos. 11.62
Triremis Agrigentina. 4.74
Trochilus in faucibus Crocodili illæsus. 6.108
Tracta. 8.89
Troglodytarum lacus. 1.64
Trophonij oraculum. 2.78
Tuba Phinees. 12.67
Tulippa ad Solem. 10.78
Tumulus Sardanapali. 12.68
Turca. 11.54
Turris Sapientum. 12.69
Tuditanorum argentea præsepia. 11.7
Typhonis imago. 2.79
Tzangiæ Imperatorum. 12.66

V

Valeria dentata. 4.77
Vasculum intemeratum. 12
Vas cinerum. 5.4
Vas Echinus. 12.70
Ventorum sonitus. 1.24
Venus auerruncа. 2.80
Venus calua. 2.81
Venus cum pectine. *ibid.*
Venus Cnida. 2.82
Venus Corinthiorum 2.83
Venus nigella. 284
Venus Phidiæ. 2.85
Venus Scopæ. 2.86
Venus Sepulchralis, 5.3
Veritas Sappherina Ægyptiorum. 11.55
Vespa in aceto. 9.74
Vespæ venenatus aculeus. 9.75
Victima Iunonis coniugalis. 5.86
Virgo aqua. 1.66
Viscum Gallorum. 10.79
Visinus. 3.70
Vitiorum interitus. 5.87
Vitrum ab Hydrargyro intactum. 11.63
Vnguentum nuptiæ Indorum. 12.72
Vnio ex aqua & fulgure. 11.64
Vr Chaldæorum. 1.20
Vranoscopus. 8.90
Vrbs Eusebes. 12.73
Vrbs machimos. 12.74
Vrsæ φιλοσοφίαι. 7.105
Vrsus ad aluearia obtritus. 7.116
Vrsus latens. 7.117
Vrbs Marones. 12.75
Vrna Beli. 12.76
Vulpes canis vocem fingens. 7.118

Vulpes ad Erinaceos. 7. 119
Vultur ad odores. 6. 109
Vultures ventofœti. 6. 110

X.

Xaqua. 10. 81

Z

Zabulus. 2. 87
Zephyrus ad odores. 1. 25
Zopyron. 9. 76
Zoroastres ab astris incensus. 4. 78

FINIS.

INDEX MORALIS

IN POLYHISTOREM SYMBOLICVM.

Prior numerus librum; secundus Symbolum significat.

A

ABstinentia sanctorum per Iouis aquilam. 6.21

Aduersa augent virtutem, per fœnum Græcum. 10.33

& per Gagatem in aqua. 1.34

Vide virtus in aduersis.

Adulatorum impudētia per Anaxandrum. 4.4

Adulatorum ineptiæ per Nicesiam Alexandri. 4 53

Adulatio impudens per Stasigeratis Athon. 4.68

Adulatio turpis & seruilis per Climacides. 5.19

Adulatores per coruos albos Islandiæ. 6.50

Adulterij detestatio per Venerem auerruncam. 2.80

Ægyptiorum acclamatio in sacris 1.1

Adulatores tegunt vitia. 12.26

Adulatio illustrium personarum vel milites ignaui per Carthaginem placentam. 12.13

Æmulationis vis per Elephantum Aiacem mortuū post honorem ereptum. 7.33

Agelastus per Ægocephalū, 6.3

Aleatores Zabulo sacrificantes. 2.87

Alexipharmacum præstantissimum. 12.43

Amantium iræ per castellū

Taurisinense. 2.114
Ambitiosi & Cenodoxi cum Luna comparatio. 7.10
& cum abiete. 9.57
Ambitio punita. 7.50
Ambitio opimorum sacerdotiorum periculosa, per Anachoretæ prudens factum. 3.12
Ambitio per Pyraustæ meritum. 9.57
Ambitio per Neronis Icarum, 4.51
& per Similacem. 10.75
Amicitia. 2.11
Amicitia fidelis per Gallorum Soldurios. 5.38
& per Turcam. 11.54
Amici aures regum, per Taurorum regum morē. 5.82
Amici improbi per Pantheræ amorem. 7.92
Amicitia opportuna per Casias aues. 6.31
Amicitia inuiolabilis per palmas Syagri & Margarides. 10.57
Amor cœcus vitiorum per Pantheræ amorem. 7.29
Amor cœlestis per fontem Cupidinis. 1.40
Amor paternus per Vrsæ φιλοστοργίαν. 7.115
Amores celeriter defloreſcunt. 1.48
Amor impurus rixarum semen per Helenium. 10.35
Amoris conciliatrix virtus per Hecatoncephalum. 10.36
Amor fortunæ mancipium per Cupidinem Agyrensem. 2.17
Amor stultus rerum creatarum per platanū Xerxis. 10.61
Amor vitium & morbus naturæ. 2.17
Amoris remedium per Leucadem petram. 11.41
Amor omnia vincens per Cupidinem χειραγωγόν. 2.18
Amor Dei necessarius per Cupidinem pori & paupertatis filium. 2.19
Amor mundi per Neritem. 8.54
Amor cœlestis & terrenus per Erotem & Anterotem. 2.23
Amoris veri vis inextinguibilis per Stellam. 8.85
Amor pudore & verecundia plenus per nigellam Venerem. 2.84
Amor coniugum per victi-

mam Iunonis coniugalē. 5.86
Amoris ſympathia per Pyſæ iecur. 8.63
Amoris coniugalis inſigne exemplum. 6.5
Amor ſui per ſimiam ad ſpeculum. 7.103
Amor ſobolis per Pelecanum. 6.86
& per ſerpentem. 9.1
& per aquilæ φιλοστοργίαν. 6.86
& per Delphinos. 8.40
& per Glaucum. 8.47
Amor Dei non purus per Paphlagonum perdices. 6.92
Amor clauſa recludens per Picum Martium. 6.97
Anima Deo penitus adhæreſcens per Synoditem. 11.59
Animæ fibula pulchritudo. 2.76
Animus gratus per aquilam meſſoris. 6.24
& per aquilam Seſti. 6.24
& per draconem Cretenſem. 9.29
Animus nihil ſine anima. 5.18
Antiquæ leges ſeruandæ per Cnidorum oraculum. 5.30
Antiquorū honor per Themiſtoclis Apologū. 3.66
Apelleianorum hæreſis per Zophyron. 9.76
Apoſtaſis mors animæ per cenotaphia Pythagoræorum. 5.67
Apoſtoli per lucernam piſcem. 8.48
Appetitus dominatus per Rugianos ab equo conſilium capientes ἀφιλοστοργίαν. 5.68
Aquila ſuis pennis confixa quid ſignificet. 6.47
Arcana principū per Sphingem Auguſti. 7.106
Arcanum regum ſilentio cōſtringendum per Hephęſtionis os ſigillatum. 3.36
& per ranam Mœcenatis. 8.76
Arrogantia per Æginetarū ſepulchrum. 5.1
Aſper ad monita per Albanem. 7.2
Auaritia per Caligulæ aceruos aureos. 4.14
& per dipſadem. 9.26
& per Beli vrnam. 12.76
Auari per Aloadas. 2.8. & per Æneanes 5.13. & formicas Indorū auriferas. 9.38

Auari mores ex Phædro. 5. 13
Auaritia punita per marsupium à miluo raptum. 6.77
Auarus diues per coruum Sinarum venatorem. 6. 48
Auarus cumulat bona quibus non vtitur per felem Afram. 7.54
Auditor imperitus & indoctus per Antheã ad Musicam. 4.7
Aulicæ vitæ lubrica cõditio per amicos Ixioneos Heliogabali. 4.41
Aulicorum vita per Scapердam. 5.75
Aura popularis per Finnos ventorum venditores. 5. 3.
Aures paruæ similes designant, magnæ asininos ex Arist. 5.47
Aurium sensus regendus doctrina per Amphotidẽ Xenocratis. 12.2
Austeritas salutaris per Mustellam rutam deuorantem. 7.87
& per aues communitas. 6.36
Auxilium Diuinum in re perplexa. 12.59
Auxilium Diuinum per Iouem custodem. 2.47
Auxilium mutuum per Mercurium Dialem. 2.52
Auxilium ab alto per Mineruam Anemotidem. 2. 54
Auxilium insperatum per aquilam Tilgami. 6.26 & per aquilas Valeriæ lupercæ. 6.27

B

BAcchanalia & choreæ per Saturni sacrificiũ. 2.74.
Bacchanaliorum exagitatio. ibid.
Baptismo Dæmones expugnati per Scorpiones in humido viribus defectos. 9.66
Baptismus Christi per Monocerotis cornu. 7.82
Beatitudinis pignora per pomum Narsetis. 10.64
Beatitudinis species ex præsentibus bonis coniecta per calceum Rhodopes ex quo formam rex Ægyptiorum Virginis cõiecit. 12.12
Beatitudo cœlestis bello & laboribus comparanda

per montes Perſicos. 1.71
Barbæ promiſſio arrogans per dracones barbatos. 9. 33
Beatitudo poſt fata per fontem Indiæ aureum. 1.44
Beatitudinis vmbra in rebus creatis per Athenas Demadis. 3.29
Beatitudo poſt laborem per 12. regum pyramidem, 12. 46
Beneficentia & charitas per cultores Oſiridis. 2.68
Beneficentia. 5.41
Beneficijs ferocia manſuefacta per Throchilum in faucibus Crocodili illæſum. 6.108
Bona malis permixta per Polypodis caput. 8.70
Bonum ſyncerum per ouum Oromazæ. 2.66
Bona ſine labore per menſas Iarchæ. 12.34
Bona parta ſine labore per ſimiarum Indicorum piper. 7.105
Bonitas & manſuetudo per faſten piſcem. 8.46

C

Cædiſymbolum per lapidem Sicyoniom. 11
Calumnia per Valeriam dentatam. 4.77
& per Paſtinacæ aculeũ. 8.59
Calumnia & mendacium per ſpeculum Smyrnæ? 12.58
Calumniæ pictura. 7.28
Calumniator per Cynocephalum. 7.28
Calumniatores puniti per ſuem Salaminenſium. 7. 109.
Calumniatores obliqui per boues Neuricos. 7.18
Calumniatorum libri per Sepiæ atramentum. 8.82
Calumniatores repreſſi per Auguſtum puerum ramis ſilentium imponentem. 3.20. & per muſtellæ caudam. 9. 44. & per mures Heracleæ. 7. 85. & per lampadem ad ranas. 8.77
Calumniatores per clientes Lycidæmonis. 2.51
Calliditas per Troctam. 8. 89
Calliditas eluſa per Polypũ ad concham. 8.71
Calliditas duorum per Pinnæ & Cancri ſocietatem. 8.65

Calliditas alieno periculo sibi commodum quærens per simiam. 7.98
Calliditas veteratorum per Vulpem ad Erinaceos. 7. 119
Castitas dilecta Deo. 12.31
Castitas intacta per herbam viuam. 10.38
Castitas per imperatoriam imaginem non violandã. 5. 46. & per murem album Armenium. 7. 84 & per arborem ἀγνὸν. 10.3 & per elephantum. 7.29 & per Babylonios muros. 12. 10. & per telum cupidinis in templo Dianæ. 1. 38.
Castitatis illustratio per Diradis sacerdotem. 3.30
Castitas coniugalis per Æteneum piscem. 3 30
Castitas violata per oliuam à capra tactam. 7.25
Castitas à fuco & vnguentis aliena per apes vnguentis infestas 9.6. & per Amiãtum. 11.20
Castitas Deo grata per Elephantorum purificationem. 7.46
Castitas ante martyrium, ingens martyrium. 11.20
Casus repentini mortalium per calicem Neronis. 4. 49.
Cautio in vita humana per canem ad Nilum. 7.21
Cautio & prouidentia pastorum per cautionem psittacorum. 6.101
Cenodoxi per Astomos. 4. 11. & per Thymallum piscem captum à culice. 8.86
Certamen Rhetoricum per castellum Tauriſinense. 12. 14
Charitas in patriã per Cyppi cornua 3. 25. & per Pyralim. 9. 56. & per Pyrigonos. 9.58
Charitas per Ossifragam. 6. 82. & per Cytharam. 8.35
Charitas in suos per Herinaceum. 7.57
Charitas præceptorum in discipulos. ibid.
Choreæ fugiendæ per Scopas. 6.112
Christi passio per Granadillam. 10.34
Christi sanguis per motiones sanans per Selenam amnem. 1.56
Christi Baptismus per cornu

Monocerotis. 7.82
Chriſti crux principatus. 7. 66
Chriſti paſſio Dæmonis terror per leonem ad crucem ſtratum. 7.66
Chriſti natiuitatis emblema. 7.81.
Chriſti præſentia per Anthiam ſacrum piſcem. 8.15
Chriſti natalis per Ægyptiorum Sairei. 5.6
Chriſtus in morte mortis victor per Trochilum in faucibus Crocodili illæſum. 6.108
Chriſtus Soter per agnum Tanagræum. 7.1
Circumciſio per balſamum. 10.19
Clamor inutilis per ranam contra hydrum clamantem. 8.74
Clementia. 11.25
Clementia per Antonini & Neruæ fulmen. 9.58 & per Baſiliſcum. 10.21
Clementia Principes decet. 1.26
Clementia Dei & ira per Baſiliſcum Ægyptiorum, 1.85
Cœlum mens ſapientis. 1. 6
Cognitio ſui. 4.38
Cognitio ſui per ſpeculum Achaiæ. 12.56
Collegium nobile per Clitorem fluuium. 1.39 &] per Academiam Promethei. 12.1
Commodum maiori damno comparatum per Neronis piſcationem. 4.52
Conatus irritus per Pelicanum ad ignem. 6 89 & per Architæ columbã. 12.8
Concionum & orationum neglectus per citharœdum Iaſſiorum. 4.22
Conſcientiæ malæ metus continuus per Aricinæ Dianæ aram. 9.16
Conſcientiæ ſtimulus ex innocentium oppreſſione per luſciniam epulonem ſuum diſcrutiantem. 6. 70
Conſtantia pergum pennã. 6 63
& per Salamandram. 9 60
& per lapidem Phœnicũ naturali ſolis imagine impreſſum. 11.9
Conſuetudinis vis per Himereum. 1. 49. & per ti-

rynthiorum sacrum. 5. 85
& per pecora Pontica ad absynthium. 7. 95
Contemplatio per Gymnosophistas ad Solem. 5. 42
& per Apodem. 6. 78
Contraria ex eodem per Antistrophon arborem. 10. 4
Conuersationis vis per animalcula Phedonis. 9. 5
& per lapidem solis. 11. 12
Cordis humani prudentia per Chrysaconion. 11. 28
Creaturis bene vtendum. 1. 41
Critici censores per Momũ. 2. 54
Cruciatus corporis voluntarius per leonem se flagellantem. 7. 86
Crucis victoria per Crocodilum ad palmam religatum. 8. 32
Crucis lignum per Antistrophon arborem. 10. 4
Crux per arundinem ranarum Ægyptiarum hydro superiorem. 9. 15
Cupiditates σκέλη sunt αἰσθήσεις ex Ph. 8. 17
Cupiditatum moderatio per cor in anchorali fune. 3. 5
Cupiditas rationis domina per Sufides. 5. 80
Cupiditas mortifera per lupos ad pyram captos. 7. 77
Cupido cœlestis. 1. 40
Cupido pro Ioue. 2. 18
Curationis medicæ symbolum per columbas gemmis picturatas ad idolum Veneris. 6. 42
Curiositas & vanitas scientiarum punita per Thomyridem. 4. 71
Custodia recti per Aruraphylacem. 11. 24

D.

DÆmon peccatores capiens per aquilam Stellarem taurum venantem. 6. 25
Dæmones per serpentes volatiles. 9. 3
Dæmonis terror Christi passio per leonem ad crucem stratum. 7. 66
Dæmonis insidiæ per Scorpionis assultum. 9. 64
Dæmonis calliditas per Perdicem. 8. 90
Damno alieno sapere per Graculum. 6. 60
Deformis facũdus per Toccam. 1. 107
Dei definitio ex Pyth. 1. 1
Dei canticum mundus. 1. 2

Dei prouidentia per Solem in naui. 1.8
Dei maiestatis occulta per ventorum sonitum. 1.24
Dei natura per lacum Polycriti. 1.52
Dei beneficentia per Isidem mammosam. 2.35
Deorum præsens numen si sit prudentia. 4.13
Deus mundus exemplaria ex Pyth. 1.1
Deus fons & caput operis per Lunæ simulacrum accipitris capite. 1.13
Deus venti nomine designatus 1.24
Deus omnis harmoniæ operum præses. 1.13
Deus humani ingenij modulo non restringendus. 12. 35
Delectus rerum & doctrinæ per Platalcam. 6.98
Delicias periculis comparare per Antapodosin ex nefario & ridiculo Assassinorum paradiso. 1.75
Desidia turpis. 5.22
Dialecticus per culicem. 9. 24
Diligentia per Delphinum semper se mouentem. 8. 39
Discipulus magistrorum depeculator per corniculam Socratis. 6.46
Discipulorum infrequentia castigata per Asim Epei tributum. 7.15
Discordia concors fratrum per Scorriacumen. 3.61
Disputator egregius per Visinum, 3.70
Disputatores qui maledictis eludunt argumenta per Herinaceorum vrinam. 7.59
Dissimulatio malitiæ per vulpem canis vocem fingentem. 7.118
Diues fatuus per felem in Crocoto 7.55
Diues auarus Thrasyllum. 4.72
Diues indoctus per equum incitatum Caligulæ. 7.50
Diues meticulosus per auratam piscem. 8.22
Diues ex simplicium bonis per Asini Epei tributum. 7.15
Diues stultus per Athanatō, 4.13
& per Murenam Crassi. 53
Diuina gaudent perpetuo motu. 1.4

Diuites improbi per Apollinis Spondij aram. 2. 10
Diuites contumaces per Dyndimenes simulacrum. 21
Diuites ad fortia meticulosi per Charetis stratagema, 3.24
Diuites indocti per asinos albos capite purpureo. 7. 40
Diuitiæ dona sunt Dei per Bactrianorum Smaragdos. 11.61
Diuitiæ auarorum pulchræ, sed infrugiferæ, per Pythæ mensam auream. 11.2
Diuitiæ indignis collatæ per platanum Xerxis 10.61
Diuitiæ indignis oneri sunt non honori per pulicem in catena aurea. 9.55
Diuitiæ fortunæ subiacentes per fortunam Plutum gestantem. 2.26
Diuitiæ infrugiferæ per arborem Xerxis auream. 12 6
Diuitiæ exitiosæ per Σχολόπενδρα. 8.80
Diuitiarum inconstãtia per elephantum caduco truncoinnixum. 7.34
Diuitum contumelia. 5.77
Doctor sibi infructuosus per asinum balneatoris. 7.8
Doctores per aues Hercynias. 6.35
Doctores ἀμίμονες per asclepiadem. 3.16
Doctrina malis moribus cõiuncta pestilens. 1 4.24
Doctrina affectuum medicina per lauream œstris inimicam. 10 42
Doctrina subtilior à rudiorum ingenijs aliena per Sulmonensem aquam. 1. 73
Doctrinæ sinceræ cultor per Dn Chrysopolem. 10.25
Dominicus dies rex & princeps omnium dierum. 1. 53
Dona leuia magnos oblectantia per Herculis pomum. 2.34
Dona insidiæ per arcam Typhonis. 12.7
Dulcis inter amara per fontem Brielij. 1.35
Durum sed salutare, per aues ruta contra felis insidias munitas. 6.36
Dux ignauus in florenti republica per Caligulæ caput in Iouis corpore. 4.16

E.

EBrietas damnosa per simiam captam per vinum. 7.99
Ebrietas comes impudicitiæ per Methem Pausiæ. 2. 53
Ebrietatis fuga per Solis sacrum. 1.11
Ebrietatis typus per triremem Agrigentinam. 4. 74
Ecclesia per turrim sapientum. 12.69
Effectus causæ contrarius per Xaquam. 10.81
Eleemosinarum parsimonia per Sipitarum sacrum. 5. 77
Elegans per cepum. 8.27
Eloquentia per Pantarbam. 11.49
Eloquentia per Lusciniam Stheſichori 6.71 & per Electrum. 11.33 & per Indorū dolia 5.49 & per fontem Epiri. 1.41 & per glossopetram. 11.35 & per fontem Indiæ aureum & ferreum. 1.45
Eloquentia humana per lignum parebum. 10.46
Eloquentiæ varietas per Pausiæ & Hilyceræ certamen. 3.50
Eloquentiæ sanctitudo per anchoram auream. 5. 48
Emissarius per cornicem Marretis. 6.44
Eucharistia per corui φιλοσοφίαν. 6.52
Eucharistiæ typus per herbam Sabinam. 10.37
Eucharistia permotionum remedium per Cizici fontem. 1.38
Eucharistiæ Symbolum per viscum Gallorum 10.79 & per Theombrotium. 10.76
Exempli boni vis per columbas vnguentatas. 6.43 & per magnetem ad annulos. 11.45
Exemplum regis subditis vtile per Carbunculum. 10.25
Exitium discordia rerum per Morionis dictum prudens. 5.45
Exordia vel initia splendida per cœnæ Chalcidicæ proœmia. 5.27

F

FAuor per Pluuiam auream. 2.6
Fauor cœlestis per Tulipam ad Solem. 10.78
Fauori popularis per Fiunos ventorum venditores. 5. 36
Fauoris descriptio. 2.25
Felicitas per pluuiam auream. 1.26
Felicitas constans per fortunam viscatam. 2.28
Felicitas Imperatoris per Timothei rete. 4.73
Felicitas vmbratilis per Heliogabali conuiuium. 4. 39
Felicitas improborum per Mexicanas victimas. 5.54
Felicitatis spinæ per Asium Thinnorum vexatorem in tranquillo mari. 8.19
Ferę conuictu mansuescuut. 1.49
Ferocia ab imbecillo cohibita per equum ab Antho superatum. 1.10
Feruor in principijs per Asinum Mauru sium. 7.9
Festinandum lente per Delphinum anchora implicatum. 8.37
Fidei lumen hominibus dæmon inuidet. 6.25
Fidei amissio periculosa per simils ad viscum cæcutientes. 7.104
Fides per Echinum marinum 8.44
& per Sepiam ad saxum. 8.83
Fiducia vana per perdicem ad casses. 6.91
Filij regum præsidia per solis virgas. 1.10
Filij parentum negligentiæ vltores per coruos. 6. 49
Finis bonis per Pauonis fluuiatilem caudam. 8.61
Fœdus firmum & stabile per Phocensium iusiurandū. 3.54
Fori molestia, 12.70
Formosus, absonus, & indoctus per auem Caspiā. 6.32
Fortis molliumcontemptor. 12. 36
Fortitudo per Milonem. 3. 43. & per Tygrim 1 27. & per adipem Elephātis. 7. 31. & per Pulegium. 10.66. & per Alectoriam. 11.18. & per Martichorā. 7.79. & per Asbeston

Lucernam 12. 9. & per clauam Leoni insidentem. 12.15
Fortitudo ex aduersis per equos. 7.53
Fortitudinis comes sapientia per clypeum Herculis aureum in templo sapientũ. 12.16
Fortuna nusquam perpetua per principum fortunam auream, sed mutatoriam. 2.27
Fortuna in melius mutata per cupressum Vespasiani. 10.29
Fortuna cauponatur vitam. 2.28
Fortuna artem iuuat per cicadam Eunomij. 9.22
Fortuna commutabilis per fortunam Seueri. 2.29
Fortunæ lubricum ex Sen. 2.20. & ex Tacito. 2.27
Fortunæ inconstantia. 2.29
Fortunæ obsequium periculosum. 2.30
Fortunatus per Seruiũ Tullum fortunæ pullum. 2. 30
Fraus peruersa per baculum Taurominiensis Trapezitæ. 12.11
Fulmen mittendum non est sine consilio. 1.18
Furto & iniuria abstinendum per Arotanum. 8. 17

G

Galliæ regis fauor in Musas per Aquilam albam Pythagoræ. 6. 23
Garrulitas per porticum heptaphonon. 12.45
Gallorum rex per gallum Leonis & basilisci timorem. 6.57
Generosarum mentium celsitudo & quies in virtute per Ibidis nidum in palmis. 6.68
Generositas per Philippi venationem. 4.56
Gloria causa laboris est. 1. 30
Gloria ex labore per Amphiarai telum. 12.3
Gloria de peccatis. 2.87
Gloria dulcis per laurum Cyzici 10.42
Gloria Deo tribuenda per Agasicli Tripum. 3.9
Gloriæ vanæ fuga per malum Punicam & vitem frugifera radice. 18.50. & per clypeum Laconis musciferum. 12.17

Gloria post fatum per arrachionis cadauer. 3.15
& per Citharam herbam. 10.26
Gloria vana spoliat virtutes, per apum direptionem per fumum. 9.7
Gloria fortium per Orphei sudorem. 3.49
Gloria terrarum vilis. 4.11
Gloria vana capti per anguillas Padi. 8.12
Gloria, vana per Venerem Cnidiam. 2.82
& per Clyti Amorgum. 4.52
& per Psaphona. 4 62
& per triumphum Caligulæ. 4.75
Grammatici & poëtæ per Fabulinum Deum. 2.25
Gratia relata per equum Lenæi. 7.51
& per Ciconiam Tarentinam. 6.40
& per bestiolam Gontrani regis. 9.20
Gratia inuentoribus relata per asinum Nauplienſiũ. 7.10
Gratia relata præter spem per lupum Venetum. 7.75
Gratiæ diuinæ auxilium per piscem Lunam. 8.5
Gratiæ valent obliuione & memoria per fontem obliuionis & memoriæ ad Orchomenon. 1.51
Gratiæ & leporis efficacia per Apellis venustatem. 3.14
Gratiarum actio per fontinalia. 5.37
Gratus animus morte fortior per Delphines Cœrani. 8.38
Gratus discipuli animus erga præceptorem. 12.50
Gula capta per Purpuram. 8.37
Gula lassatur, non satiatur per Cantibarida. 4.20
Gula ignauiæ genitrix per Tigres Brasilias. 7.111
Gula lethifera per Eicadastem pugnantem in placentas. 4.31
Gula per Physalum. 8.64
& per Gulonem. 7.56
per Charadrium. 6.39
& per asinam marinum. 8.18
Gulę triumphus per Antonij antrum Bacchicum. 4.8
Gulæ improbitas per Caligulæ templum. 4.18
Gulæ detestatio per Ægyp-

ptiorum funerationem. 5.2
Gulæ & ebrietatis germina. 5.72
Gulæ symbolum per Morficem. 6.69
Gulo animal. 6.39
Guloſi cadauera collo tenus 4.37
Guloſi arboreſcentes. 4.57

H

HÆreſis per noctuam. 6.79
Hæretica prauitas per Hyænam. 7.59
& per Præſterem. 9.54
Hæretici per Tamendoas. 7.108
Hæreticorum exequiæ per Albanorum mortuos. 5.11
Hæreticus conuiciator per Sepiam. 8.81
Hæreticus deprauator per Procruſtem. 4.60
Hæreticus egregijs alicuius ſcriptis coërcitus per Crocodilum Ibidis penna retardatum. 8.31
Hæreticus ſeductor per Dipſadem. 9.27
Hæreticus cum Drynade. 9.36
& per Myoxum. 945
Helluones nocturni ieiunijque ſimulatores per anguillæ ſobrietatem. 8.14
Helluonis omnia in ventre. 1.17
Helluonum typus per Apicium. 4.9
Heracleon hæreticus per Sepam anguem. 9 69
Hominis miſeriæ. 3.1
Hominis definitio. 3.1
Homo ad imaginem Dei creatus per Phidiæ Mineruam. 8.55
Homo voluptuarius & animalis per Cōchę ſenſum. 8.29
Homo deus terrenus. 3.1
Homo omne animal. 11.1
Honor ab humili loco per Glaucum victorem ab aratro. 3.35
Honor clariſſimorum virorū per Theagenem. 3.62
Honor indignis conceſſus per Anaxenorem in Iouis purpura. 4.5
Honor per vicarium per equam Phidolæ. 7.49
Honor fortium ſenum per Aiacem Elephantum. 7.32
Honor viuorum vel ſolis

orientis adoratio per aras Cissiorum. 12. 5
Honoris cupiditas per Elephantilitteras. 7. 40
Honoris humani lubrica vicissitudo per matulam Demetrij. 4. 24
Honoris humani fragilitas per Æneum Quinquertionem. 4. 6
Honorum prehensatio per papilionum venationem. 9. 51
Hospitalitas non violanda per Aspidem Ægyptiam. 9. 16
Hostium cognitio ad victoriam necessaria per Polypercontis stratagema. 3. 56
& per Bremum. 3. 57
Humilitas & memoria suæ conditionis per Mogoris regis magistratum. 3. 47
Humilitas vitæ per serpentem in rima vetustatem exuentem. 4. 9
Humilitas ianua gloriæ per Corinthiorum ritum in creando duce. 5. 31
Humilitas per Ichneumonem. 9. 39
& per arbores Indiæ. 10. 13
& per Cynosbatũ. 10. 30
& per Cannam. 6. 91
& per Rubi Apologum. 10. 70
& per vrsum latentem. 7. 117
& per piscículum maris Indici & per Baaram. 8. 6. & per Alcei vngulam. 7. 3 & per Chrysoprasium. 11. 30
Humilitas pœnitentiæ salutaris per muscas in cinere. 9. 41
Humilium personarum proiectio ad honores per Scopas florentes. 10. 71
Hypocrisis 12. 30. per Æginetarum sepulchrum. 5. 1 & per Æthiopum cadauera. 5. 9. & per Marc. Ant. 4. 44

I

IEiunium per saliuam hominis ieiuni salutiferam. 3. 7. & per Amianton. 11. 19
Ignauiæ symbolum per leporem dono datum. 7. 73
Ignorãtia & cæcitas improborum per Iberos Nyctoblepas. 5. 44
Ignorantia sui per Harpastem Senecæ 4. 38
Ignorantiæ & excusationis

vitiorum Apologus. 3.71
Ignoſcendum eſſe per Moſis abbatis prudens factū. 3.46
Illiberalitas erga Deum per barbarorum morem. 3.23
Illices auiculæ Deorum linguæ. 1.6
Illuſtrium virorum numen per oculum Leonis. 7.72
Imitatio recta per Eupompi dictum. 3.34
Imitatio periculoſa per Simiam nutricem. 7.100
Imitatio illuſtrium auctorum per luſcinias Orphei 6.72
& per Picam. 6.94
Immortalitas per arborem vpſalæ. 10.12
Imperatoris virtutes per Onychem Fabij cunctatoris. 11.47
Imperij Symbolum. 11.6
Imperij optima gubernatio per Calani corium. 3.23
Imperij maris ſymbolum per piſcem. 8.1
Imperij ſuſtentatio per Milonem Lycæi columnam ſuſtinentem. 3.44
Imperatoria imago non violanda. 5.46
Impietas per Angylos. 5.15
& per Iunonis cinericiā aram. 2.38
& per Iouem Arietinum. 2.39
& per Cauniorum Theomachiam. 5.25
& per Æthiopes Orientem deteſtantes. 5.8
Impiorum & fornicariorum mos. 1.26
Impoſtor per Alitem venatorem. 6.7
Improbi terrentes probos per Draconem. 9.28
Improbi meticuloſi per Artemona. 4.10
Improbi ſuauitate orationis efferati per Tigridem ad tympana. 7.112
Improbi alumni in improbo cœtu per piſcem Luſiæ. 8.4
Improbi à ſacris eliminandi per muſeas in Olympijs nullas. 9.42
Improbitas per Typhonis imagiñem. 2.78
& per Rubetas ranas. 9.56
Improbitas affectatrix virtutis. 4.29
Improbitas luciſuga per Smindyridem. 4.66

Improbitatis regnum per Ephesiorum edictum. 5. 34
Improbitas per Marticho-ram. 7.78
Improborum bruta felicitas cum Diniæ cœlo terreno. 1.7
Improborum vindex per Iouem Muscarum abactorem. 2.24
Improborum vita ruina communis, per Salamandræ ortum. 9.61
Incarnatio per Elephantum ad aspectum Virginis mitescentem. 7.30
& per vnionem ex aqua & fulgure. 11.64
Incopia Inopia. 12.39
Inconstantia improba per Hyænam. 7.60
Inconstantia per equos Celtiberorum 7.52
& per Architæ columbã. 12.8
& per Tarandum. 7.110
& per Lunam. 1.14
& per Elephantum caduco trunco innixum. 7.34
& per Aquitanorum Imperium. 5.16
Inconstantia mendax per Picæ vocem. 6.95
Inconstantia superstitionis. 5.75
per Septentrionalium Ethnicorum morem. 5.76
Inconstantia praua per lacũ Troglodytarum. 1.64
Inconstantia fœlicitatis humanæ. 11.48
Inconstantia morum, & animorum per Midæ aram. 2.13
Incorruptionis typus per Chernitem. 11.27
& cor Germanici incombustum. 1.73
& per Apolloniatarum regionem. ibidem.
Increatæ sapientiæ honor & gloria per lychopopœiã. 5.51
Indocilitas per Draconem marinum. 8.41
Indocti cathedris indigni per cornices procul à Parthenone. 6.45
Indocti elingues per cicadas Rheginas & Locras. 9.23
Indoctus & vitiosus per Onocentaurum. 7.88
Indoctus per anserem lauro inimicum. 6.8
Indoles generosa per leonũ catulos. 7.65

Indoles bona. 7.113
Indoles improba per Crocodili catulum. 8.33
Infirma mundi domant fortia, per murum Chelidonium. 6.66
Infrequentia discipulorum castigata per Asini Epei tributum. 7.15
Ingenio bene vtendum per Neronis piscationem. 4.52
Ingenium locis accommodandum per equos Celtiberorum. 7.52
Ingeniorum discretio per Struthionis oua. 6.140
Ingenium præcox per pullos perdicum. 6.93
Ingratitudo erga amplissimos viros per platanum Themistoclis. 10.62
Ingratus animus per coruũ marinum. 6.47
Inimicis non facilè credendum per Eumenem. 3.33
Inimicitia lethalis per Scorpium & Crocodilum. 9.63
Inimicitias æternas esse non debere per trophæum Thebanorum reprehensum. 4.76
Initia speciosa, finis contemptus per Neronis Austurconem. 7.16
Innocentia per auem. 6.33 & per Capitonem piscem 8.26
Innocentium oppressio parit conscientiæ stimulos per luscinium epulonem suum discruciãtem. 6.70
Institutio bona per pecora Indiæ melleo succo saginata. 7.94
Institutio bona & mala per Ceronem, & Melanem. 1.36
Institutio generosorum adolescentium per leonis educationem. 7.67
Inuidi doctis inimici per coruos Delphicæ Mineruæ. 9.51
Inuidia virtuti comes, per palmam ranis obsessam. 10.56
Inuidia per Matreæ belluã. 7.80
& per Polypum 8.69
& per Sirenes.. 8.84
& per Stellionem. 9.70
Inuidiæ pœna per Theagenem. 3.65
Inuidus suis telis oppressus per Basiliscum ad specu-

lum morientem. 9.19
Inuocatio Dei in actionibus per Spartanorum Senatorum morem. 3.79
Inutilis sibi,alijs vtilis per caprificum. 10.23
Iob fons Idumeæ. 12.46
Ira laceſſita per Murænam. 8.51
Ira ratione cohibenda. 2.22
Iracundus per Callionymũ. 8.24
Iudex diſſolutus per Caligulam pro Baccho ornatum iura reddentem. 4.15
Iudex indoctus per aſinum Pictorienſem. 7.117
Iudex nummarius per leonem captiuum à lepore. 2.43
Iudex ſurdus per Cretenſem Iouem. 3.42
Iudicandum ex æquo per Bacchyrim. 5.12
Iudicij diuini terror per Methodij picturam. 3.42
Iudiciorum æquitas per veritatem Sapphirinam Ægyptiorum. 11.53
Iudiciorum circumſpectio per Athenienſium iudicũ cruenta ſubſellia. 5.30
Iuſtitia. 12.23
Iuſtitia Dei conſilio regitur per Iouem conſiliarium. 2.41
Iuſtitia iudex improborum per locuſtas Cyrenicas. 9.84
Iuſtitia per iudicum imagines ſine manibus. 5.50
& per formoſam,alteram fœdam trahentem. 2.61
& per iuſtitiæ nummum. 2.48
& per Iunonem Monetam. 2.37
& per Euphratem. 2.27
& per cælum fori Babylonici. 1.6
Iuſtitia per Thermutim. 9.73
Iuſtitiæ cultrix regio, per Cretam noctuarum expultricem. 1.74
Iuſtitiæ diuinitas per Democriti deos pœnam & beneficium. 2.2
Iuſtorum merita ex Clem. Alex. per Athletam. 3.18

L.

LAbor ante fructum bonorum per Arianum ſponſum. 5.19. & per Baleoricorum fructus. 5.22
& per Sauromatarum virgines. 5.73

Labor ante otium per Cyriagrum. 3.37
Labor in minimis per lapidem in quo casus Phaetotis expressus erat. 11.8
Labor certa mensura definitus per Susidas boues. 7.17
Labor per Araneum. 9.14
Labor & studium per Pelecanum inter conchas. 6.88
Labor dat ingenium. 2.70
Labores alieni non vsurpandi per corollas Hipponeas. 5.43
Labor irritus per Pelecanũ ad ignem. 6.9
Laboris perpetui typus per Cœlum. 1.4
Labor alienorum raptor per Plataleam. 6.96
Lacrymæ vtiles. 7.37
Lætitia intempestiua. 4.36
Lapis pietatis. 3.8
Laus apta per Alexandrum Lysippi. 3.10
Leges omnium communes per Ibericarum Zonas. 5.45
Legibus nulla melior harmonia per leges Musicæ Cretenſium. 5.32
Leuitas in subditos per Basilicum, 10.21
Liberalitas consecrata per Serapionem. 3.36
Liberalitas per Luerium. 3.41
Liberalitas ficta per Dionysij columbas. 4.28
Liberalitas fera per fontem Vmbriæ. 1.67
Liberorum neglectus per Struthiocameli oua. 6.106 & per Meleagrida. 6.73
Libertas potior delitijs. 5.29
Libertas virtutis per Dar lapidem 11.31
Libri obscœni in gustu habent venenum. 4.25
Libri pernicioſi per Draconem mala gramina. 9.34
Libri hæretici per coccum auratum rete draconibus Indicis. 9.35
Lingua coercenda per anseres Tauri montis. 6.9
Lingua maledica per Scorpionis caudam. 9.65
Linguæ castigatio apud Persas. 2.12
Linguæ moderatio per elephanti linguam. 7.39
Linguarum variarum interpres per draconis cor comedentem. 9.52

Literæ cicurant feritatem per elephantum ad Musicam. 7.41
Literæ humaniores sacris deseruiunt per Sineres spoliatos. 2.76
Literæ sacræ per arborem Musam. 10 10
Literæ mansuetiores per Adonidis templum leones mansuefaciens. 2.5
Literæ vtiles per pharmacũ Telesillæ. 3.64
Literarum fructus per Heliconis fertilitatem. 1.69
Literarum honos per Euphemem Musarum nutricem. 2.24
Literarum protectio per Milonem lycei columnã sustinentem. 3.44
Literarum sacrarum honor per Pheneatarum petroma. 5.63
Literarum tutor per Herculem Musagetem. 2.31
Literarum studia per oraculum Trophonij. 2.78
Literarum sacrarum difficultas per Sphinges Ægyptias. 7.107
Loci mutatio vtilis per malum Persicum. 10.49
Luscinię cor ad eloquentiam. 9.32
Luxuria ad periculum cæca per Coturnicem ad speculum. 6.53
Luxuria per Venerem Corinthiorum. 2.83
& per Polypum. 8.68
& per Lipariam. 11.42
Luxuria virtutis inimica per vulturem ad odores. 6.109
Luxuria nota pessima per pluuiam sanguineam. 1.26
Luxuriæ pœna & castitatis typus per leucophylum. 10.45
Luxuriæ odium per Persarum morem de subulcis abigendis. 5.60
& per Scorti animalis consecrationem. 7.97
Luxuriosus per Pompilium. 72
Luxus per Salmacida. 1.54

M.

MAgistratuum ignauia castigata. 5.62
Magna ab infimis fugata per muscas Traiani. 9.43
Magnanimitas per Perseã. 10.59

Maiestatis regiæ symbolum pet fulmen Mithridatis adurens. 1.19.
Mala toleranda sunt cum emendari non possunt per Echinũ Laconis 8.43
Maledicus per Vespæ venenatum aculeum. 9.75
Malum necessarium per Euthydemum. 4.33
Malum retortum in caput auctoris per Megarensiũ leones. 7.70
Mansueti amabiles mores per Adonidem piscem. 8. 9.
Mansuetudo per Solis sacrum. 1.11
Maria Virgo à peccati noxa immunis per vitrum ab Hydrargyro intactum. 11. 63
Maria virgo per fontem Brielij. 1.35
& per Iaspidem. 11.40
& per Opalum. 11.48
per oliuam Pygmalionis. 11.4
& oliuam Bysantinam. 10.51
& per Hexacontalithon. 11.37
& per mensam S. Sophiæ 11.1
Mariæ fauor per fontẽ Virginis balsamum vegetantem. 1.65
& per thymum Atticum vernans in afflatu maris. 10.77
Mariæ Virginis partus per Sapphirum carbũculi parentem. 11.53
Mariti impij per Cambletẽ. 4.19
Martyres per arborem. 10. 5
Martyrũ sanguis per Ostrei saniem in Margaritam. 8. 7
Matrum indulgentia per Cerigonum catulos. 7. 27
Medicina per fontem Æsculapij. 1.28
Medicus per Æsculapij imaginem. 2.6
Mendaces & simulatores per vocem locustarum. 9.49
Meditatio rerum & doctrinæ per Plataleam. 6.98
Memoria beneficiorũ Dei. 12.55
Mens antea generosa à voluptate compressa per accipitrem ab Ardea superatum. 6.1

Mentis excelsæ generositas supra omnem rerum humanarum speciem erecta, per aquilam Imperatoriam aureæ pyræ insidentem. 6.20
Mens Deum contemplans, vel fama per Abaridis sagittam. 12.49
Milites ignaui per Theuditem. 8.88
Moderatio optima per Gallum fluuium. 4.42
Modestia discentium per Brachmanum auditorium. 5.24
Mœcenatum fauor in Poëtas per Zephyrum ad olores. 1.25
Mollitia per Sagarim Mariadymum. 4.64
Monachus dissolutus per mullum gregalem. 8.500
Monarchia per Aquilæ pullum vnum. 6.16
Monumentum infame per Ambraciotarum asinum. 7.6
in Mora periculũ per Echini partum. 7.48
Moriendum quotidie per Pacuuij funerationẽ. 4.4
Mors bonorum per Semendam. 6.103
Mors ex luxuria per Scari capturam. 8.79
Mors improborum per risum ex Phalangijs. 9.52
Mortis contemptus per Calamum. 3.23
Mortis imperium per Iustiniani stragulam. 3.39
Mortis memoria per cœnã Domitiani funebrem. 3.31
& per scelctum Ægyptiorum 5.3
& per ossa mortuorũ pro nummis. 12.38
Mortis memoria salutifera per cupressum blattas non sustinentem. 10.28
Mortuorum honores per apes Onesili. 3.48
Mulier casta per Venerem Phidiæ. 2.85
Mulier impudica per Venerem Scopæ. 2.86
Mulier prodiga per Asellã Oeni. 7.5
Mulierum imbecilitas per cuculum Iunonis. 6.54
Mũdi hyeroglyphicum per simulachrum ἀνθρωποειδὲς. 1.1
Mundi status Ethica pictura. 1.3
Mundus Dei imago. 1.1
Mundus Dei canticum. 1.2

Mundus per Asphalitem. 1. 33
Mundus per Sidem. 1.58
Mundus speculum beneficentiæ Diuinæ per Phengitem seu porticum Domitiani. 11.50
Musa arbor. 10.8
Musæ ad belli metum conticescunt per draconem aues compescentem. 9. 28
Musarum gratia per Comatem. 3.26
Musarum quies per Oliuã Cicadæ. 9.28
Muscæ arrogãtia apud Phędrum. 6.56
Musica importuna per Thuscas tibias in supplicijs. 5. 84
Mutuum auxilium per Anthiæ & Scari societatem. 8.16

N.

NAtalis Christi typus per Ægyptiorum Sairei. 5.6
Nemesis ad pedes. 7.35
Ne quid nimis per Gallum fluuium. 1.42
Nobilitas inanis per Pinnoteras. 8. 66
Nobilitas vera virtus per Spartanorum lanceam. 5. 78
Nosse se ipsum. 4.38
Non libri sed ingenium. 12. 32
Nouitas ingrata per Ptolomæi nigrum Camelum. 4. 63
Nouandum nihil. 12. 33
Nouitatis odium per Cnidiorum oraculum. 5.30
Nuncij bonorum per miluos nuncios veris adoratos. 6.75

O

OBedientia per oues Erycinæ Veneris. 7.89
Obscœnitas verborum fugienda per Democharim. 4.25
Occasione vtendum per Philippi placentam. 3. 53
Oculi benigni per Struthionum aspectum. 6.105
Odium immortale per Pantheræ & Hyænæ odium. 7.93
Odium exterorum per serpentes Mesopotamiæ. 9. 2
Opera irrita per Ætnæum venatorem. 5.5

Operum efficacitas per hominis manum Deo dicatam. 3. 6
Opinio hominum multum facit ad æstimationem rerum per Phrynes acumẽ. 3. 55
Opinionis vis per Abydenum stultum. 4. 1
& per Tygrim vitreo speculo delusam. 7. 114
Opulentia per pluuiam auream. 1. 26
Opus doctrinæ adiungendum. 7. 28
Opus immortalitate dignũ. 12. 41
Opus tardum sed magnum per elephanti partum. 7. 43
Oratio index animi per pisces Andocidis. 8. 2
Oratio infantium efficax per pisttacum Basilij. 6. 99
Oratio vana per serta Corollariarum. 10. 72
Orator parum vehemens per Timothei tempestatem. 4. 73
Ordo præposterus per Meropem. 6. 74
Osores improbi virtutis per Æthiopes Solem orientem detestantes. 5. 8
Ostentatorum vanitas per Larum. 6. 69
Ouum mundus visibilis ex Eusebio. 1. 8

P

Parasiti per Pedunculos. 8. 92
Parcendum supplici per aprum Teuthrantis. 7. 4
Parentum amans per Indũ parentum cineres in proprio capite sepelientem. 3. 38
Parentum honor per Pisidas. 5. 64
Parte sui meliore latet. 12. 42
Parua non esse contemnenda per Analecta Deorum colligenda. 2. 4
Paruorum laus. 11. 8
Parua principia magnarum rerum. 12. 62
Paruus hostis non contemnendus per Attilum à Clupea. 8. 21
Passio Christi terror dæmonis per leonem ad crucem stratum. 7. 66
& per Thamurem, vide Christus. 9. 72
Pastor fidus & diligens honore dignissimus per canem Æsculapij. 7. 26

Paſtorum vigilantia per Euenium. 4.35
& per pſittacos. 6.10
Patiens vir cœlo ſimilis. 10.51
Patientia inuicta per aquam Stygis mortiferæ, ſolum aſini Scythici cornu non lædentem. 1.62
Patientia fortium per ſimias Pardali inſultantes. 7.102
Patientia. 10.51
Patientia leuius fit malum per lapidem fatuarum. 11.10
Patroni diſerti vox pro iuſtitia & innocentia tuba eſt argentea. 11.24
Paupertas dura, ſed bona nutrix. 6.2
Paupertatis comes eſt induſtria per aram paupertatis & induſtriæ. 2.70
Pax bonorum omnium mater, per Plutum in gremio Irenes. 2.71
Pax exempta per lupum Mæotidis paludis. 7.76
Peccata curioſè obſeruare ſua negligere per oculos Lamiæ. 2.49
Peccatorum ſtupor per piſces glaciales. 8.3
& per papaper ſaxiferum. 8.3
Pecuniæ vis per Crumenigeros deos. 2.1
Periculum ab infimo per mures Megarenſium. 7.86
& per Culices leonem. 9.25
Perſecutio, vide aduerſa, & virtus in aduerſis.
Perſeuerantia. 659.& 7.9
Perſpicacitas per leonem. 9.62
Petrus pœnitens per fontē Solis. 2.61
Philoſophia Nepentes & lapis νηπενθίτης. ibid.
Philoſophia vitijs medetur per muſicam, aranearum apularum remedium. 9.11
& per Ciceronianam. 1.37
Philoſophia verboſa per Tiliam. 10.78
Pietas quæ Dei contemplatione alitur per Lunam creſcentem ortus ſpectantem. 1.15
Pietas in parentes per Ætnæos fratres. 3.8
Pietas erga Deum per Alexandri thus. 3.11
Pietas vera litans animo per Perſarum ſacrificiū. 62

Pietas in parentes per Asturem. 6. 28
Pietas ab ipso vitæ exordio per Tygrim nascentem. 7. 113
Pietas per aues Diomedeas 6. 34
& per Lupinum. 10, 48
& per populum albam ad vsum sacrorum. 10. 65
& per Hyacinthum. 1. 38
Pigritia inops. 4. 66
Pigritia per Glottida. 6 59
& per pigritiam animal. 7. 96
Pigritiæ fuga per Asteriam. 6. 6
Pij animi typus per leonem 7. 62
Planus per ranam piscatricem. 8. 75
Pœnitentia per Anostum. 1. 72
& per Elephanti gemitum. 7. 37
& per Iridis fructum. 10 41
& per Elephantorum oleam. 7. 37
& per Pauonis linum. 6. 85
Pœnitentia fera per Elephãtos Ptolomæi. 7. 45
Pœnitentiæ symbolum per fontem Siculum. 1. 57
Pœnitentiæ vires. ibidem.
Pœnitentiæ magistra natura. 1. 12
Poëtæ per Fabulinum Deũ. 2. 25
Poëtæ obscœni typus per Sotadem. 4. 67
Pontificum & Prælatorum sapientia per Sapphirum Mosis visione incisam. 11. 52
Populi inconstantia. 12. 27
Potentes & gratiosi per Erici pileum ventosum. 4. 34
Potẽtia moderata per Momi Taurum. 2. 58
Potentiorum cultus per Ioues Spartanos. 2. 36
Potestas empta virtute per pomum Henrici aureum 11. 6
Potestas ad imum demissa. 12. 66
Potestatis superioris rigor per pluuiam ferream. 1. 26
Præceptorum in discipulos charitas. 7. 47
Prælatorum lux per gemmas rationalis. 11. 14

Præsidium rebus inexpugnabile per Seleuci anchoram. 3.62
Primordia suaues per arbores melliferas. 10.15
Princeps in nugis occupatus per Iouem in nubibus pingentem Centauros. 2.45
Princeps mansuetus per Delphinum. 8.36
Princeps à populo oppressus per Draconem à formicis consumptum. 9.31
Principum dona & fauores ancipites per Gothorum morem. 5.39
Procrastinator per Aceſſæū. 4 2
Prodiga mulier per asellam Oeni. 7 5
Prœmium ex labore per Gothorum regalem mensam. 5.40
Profanis quomodo vtendū per coronam Dauidis ex auro Molochi. 21.18
Promissis leuibus abstinendum per ficum. 10.32
Promissam irritum per Ætitem & Gasidanem. 11.17
Pronuntiatio. 12.20
Prospera aduersis turbata per excœtum. 8.45
Prosperitas periculosa per testudinem marinam. 8. 87
Protector per Seleuci anchoram. 3.26
Prouidētia per stellam Pertinacis. 1.16
& per Echinum. 7.47
& per Araneas. 9.10
Prouidentia Dei per Iouem Centumpedam, & Tigillum. 2.42
Prouocatio ad alium iudicem non debet esse temeraria, per thuriferæ regionis iudicia. 5.83
Prudentia vigil per Vranoscopum. 8.90
Prudentia per gruem cum lapillo. 6.61
& per Pagurum. 8.58
& per Gangem. 1.27
& per Cancrum. 2.85
& per Echinum marinū. 8.44
Prudentia in sermone per Chelos nitem. 11.26
& per Hyæniam. 11.39
Pueri leniter tractandi per Camelum. 7.19
Pueri tres cum Amianto. 11. 19
Pueri molliter nutriti per Cerigonum catulos. 7.27

Pudicitia ſubuerſa per palmæ ſubuerſionem. 10.58
Pudicitiæ pulchritudo. 7.29
Pudicitiæ honor per Leucoion. 10.44
Pulchritudo per Chryſelectrum. 11.29
Puritas per Ægyptiorum victimam 57. & per Sardonychem ad ceram. 11.56
Puritas intacta per Ophiogenen, ſeu Hexagonen inter Serpentes illæſum. 9.50 & per Pyragnum ex Methodio. 10.67
Puritas ſtudioſorũ per equites à balneo. 5.34

R.

RApacitas per laurum. 6. 69. & per Morficem. ibidem.
Rapina ſeu pauperum oppreſſio per Caprimulgos. 6.38
Rationis ductus per Balænã cum Muſculo. 8.23
Regio cauponis addicta per vrbem Maroneam. 12.75
Regulę omnium communes per Ibericarũ Zonas. 5.45
Regis virtutes per tabulas Theodoſij. 12.60
Regum infantium auſpicia per muros Sardiorũ. 5. 71
Regum ſanctitas per Aſpides Ægyptias. 9.17
Regum potentia per Aſphodelum. 10.18
Regum veneratio per Panœborum reges. 5.58
Regum exempla per Selenitem. 11.18
Regum vigilantia & potentia per Oſiridis imaginem. 2.68
Religio per Apuſcidamũ. 1. 31. & per Aſtoicem. 8.20 & per montem Lycæum expertem vmbrarũ. 1.70
Religio maiorum ſeruanda per Megarenſium comitia ad plures. 5.52
Religioſa militia per vrbem Machimon. 12.74
Religionis Chriſtianæ vis & manſuetudo per Iunonis Argiuæ, & Ætolicæ Dianæ lucos feras manſuefacientes. 1.78. & per vrbem Euſebem. 12.73
Religio vna, reliquæ ſpectra per Selenem. 4.65
Religionis prætextus. 12.64
Religioſi. 11.6
Renouatio vitæ per Aquilæ iuuentutem ex Sadaia. 6. 14
Res aut perſona magni mo-

menti. 12.37
Rerum ansæ variæ. 12.19
Resurrectio bonorum per Semendam. 6.103
Resurrectionis typus per Bernecas. 6. 37. & per Alphoram. 8.11
Rex iustus & bellicosus. 12. 24
Rex benignus per Nilum. 1. 50
Regia maiestas liberalitate sustinetur. 12.65
Rex bonus per Serapidis idolum. 2.75
Rex vigilans per Leonem Hermiæ. 7.69
Robur additum calliditati per Aquilæ oua in pelle Vulpina. 6.13

S.

SAbbatis quiescendū per Sabbatium fluuium iconem Sabbatinæ quietis. 1.53
Sacerdotibus arma tractare periculosum per Themelis nobile exemplum. 4.69
Sacerdotium & regnum per arbores Solis & Lunæ. 10 17
Sacerdotum & religiosorum exempla per Siclos sanctuarij. 11.69
Sacerdotum castitas per Arabiæ sacros. 5. 17. & per Dialis religiones. 5.33
Sacramentorum vis per Dodecatheon. 10.31
Sacrarum litterarum sensus cognoscere non est omnium. 1. 63
Sacra Scriptura per Rhododaphnem. 10.68
à Sacris auspicandum. 5. 70
Saltatio exitialis per Pastinacæ fatum. 8.60
Saltationis mala. 6.103
Salus carior forma per caluam Venerem. 2.81
Salus damno leuiori empta per Orcynum. 8.55
Salus ex victima per Gallum Methonensem vites suo cruore expiantem. 6.58
Salus crescens de vulnere per Pelecanum. 6.87
Sancti per Ciconias. 6. 41
Sanctitas humilis per asinū Tiberij radios emittentē. 7.3
Sanctitas intaminata per simulachra intacta. 12.52
Sanctitas per aram puram. 12.4
Sanctitas intacta. 12.71
Sāctorum vita per palmam. 10.53

Sapiẽs per Achatem Pyrrhi. 11. 16
Sapientia cœleſtis per ignem Mithræ, præuium regum. 1. 22. & per Mineruam Saitanam. 2. 56
Sapientia permotionum dominatrix per Androdamãtem. 11. 22
Sapientia fortiſſima rerum per Antiochi nummum. 2. 73
Sapientia per hominis cor. 3. 3. & per noctuæ ouum. 6. 81. & per Lychnidem. 11. 43. & per annulum Salomonis. 11. 67
Sapientia vana pietatem lædens per noctuã ouis Ciconiæ incubantem. 6. 80
Sapientiæ vana ſupellex ex Prud. ibid.
Sat citò ſi ſat benè, per arborem Indicam. 10. 8
Scientia bene vtendum per ignem flaminis Dialis. 1. 23. & per Themiſtoclis iudicium. 3. 68
Scientiæ vſus per Pithoegia. 5. 65
Scientia ſimulata per citharœdum piſcem. 7. 28
Scientia non occultanda per Themiſtoclis hydroporam. 3. 63
Scriptores infauſti per araneas Thebanorum. 9. 12
Scriptura ſacra confertur cum Silenis Alcibiadis. 12. 54. & cum Tabulis Timantis. 12. 61
Scrutator maieſtatis oppreſſus per Zoroaſtrem ab aſtris incenſum. 4. 78
Scurrarum amor per Simiæ Indicæ dentem adoratum 7. 10
Securitati malè creditur, per Melanuri cautionem. 8. 49
Senectus honorabilis per Aſturem. 6. 28
Senex emeritus per Atheniẽſem mulum. 7. 83
Seueritas vtilis per Cyri tibicinem. 3. 28. & per Veſpam in aceto. 9. 74
Seueritas nimia per Murenæ acetum. 8. 52
Seueritas mixta ſuauitati per Suadam & violentiã Themiſtoclis. 2. 77
Seueritas moderata per Aquilæ fel. 6 12
Silentij religio per Angeronam. 2. 12
Simplicitas ſimulata per Aquam herbam. 10. 1
Simulatio virtutis per miſe-

ricordiæ aram in gladiatorum ſpectaculis. 2.62
Simulatio improba ſimplicitatis per Myrmicoleonta. 9.56
Sobrietas coacta per Sauromatarum abſtinentiam. 5.72
Societas imparium per Aquilæ pennas. 6.19
Societas duorum per Alphœſtas. 8.10
Societas infida per Glottida. 6.59
Soli natalis odiũ per Æneani patriam & nouercam. 5.14
Solis orientis adoratio per Marcelli ſtatuam. 4.43
Solis amor per Heliodromũ. 6.64
Solitarius per Cyanum auẽ. 6.55
Solitarius gloriam fugiens per Cygnum. 6.56
Solitudinis amor per Aſtoirem. 8.20
Somnus vtilis ſtudioſis. 2.63
Somnus omnium domitor per Epidotem Leonem calcantem. 2.22
Sophiſtæ per Tamendoas. 7.108
Species externa corporis fallax per aſinum Saracorum. 7.2
Spes præter ſpem. 12.40
Spes fruſtrata. 6.17. & per Latonam Deliacam. 2.55
Spiritus ſancti inſpiratio per vultures vento fœtos. 6.110
Spiritus S. fons & ignis per Goniam petram aquam & ignem fundẽtem. 11.36
Studia in paupertate per Acanthida in ſpinis. 6.2
Studium indefeſſum per aſinum Ammonij. 7.7
Stultus vt Luna mutabitur. 114
Superbia per Perdicem ad caſſes 6.91. & per Clyti Amorgum. 4.32. & per Lyſimachum haſta cœlum ferientem. 4.42. & Bupreſtem. 9.21
Superbia contumelioſa per Parthorum regis menſam 5.59
Superbia punita per Nemeſim Marathoniam. 2.46

T.

TAlio per Elephanti hordeum. 7.38
Temeritas per Polydamãta ſaxi ruinam excipientẽ. 4.59
Temperantia per Nilum. 1.

27. & per Caprificū. 10.22
Templorum religio. 12.21
Templum Dei pius animus. 6.34
Tempus maturitatem affert, per arborem Ægyptiam. 10.8
Terrena cum diuinis copulata per annum Helenæ, seu Asteritem. 11.65
Tesserarum ludus dementiæ proximus. 12.63
Theologiæ seu Philosophiæ immensa profunditas per lacum Polyeriti. 1.52
Thraso ignauus per myrmicoleonta. 9.47. & per Thrasibulum lapidē. ibid.
Traiani nummus. 2.42
Trinitas per Triophthalmō. 11.62
Tumultus amatores per anguillarum piscatores. 8.13
Tutela diuina seu crux Domini per Sistrum Scamādrinum. 10.74

V

VAnitas rerum humanarum Æthiopum Vas. 5.4. & per arbores Sodomæ. 10.16. & per hortos Tantali. 10.36. & per Tumulū Sardanapali. 12.68
Vanitas ostentatorum per larum. 66.9
Vanitas per Finnos ventorum venditores. 5.36
Vanitas misera, & inepta per pedem ligneum in aurea crepida. 4.79
Vanitas stulta. 4.21
Vanitatum sectator per aranearum venatorem. 9.13
Veneratio ridicula per simiæ Indicæ dentem adoratum 7.101
Venienti occurrendum morbo per canem vomentem. 7.22
Verbi Dei vis inuicta per tubam Phinees. 12.67
Verbum Dei per Coriandrū 10.27
Verborum affectatio Sapiētiæ inimica. 12.29
Veritas & error antidota perfontes fortunatarum insularum antistrophos. 1.47
Verus Philosophus per arborem immortalem. 10.7
Victoria per Histricem Ludouici. 7.71
Victoria turpis per Caligulæ pompam. 4.17
Victoria insperata per Glaucum victōrē ab aratro 3.35
Victoria illustris & facilis per Persei palmam. 10.55

Victoria sine labore per Augusti palmam. 10.54
Victoria immobilis per inuolucrem Athenienſium Nicen. 2.65
Victoriæ nuncij per hirundines volaterrani Cecinnæ. 6 65
Vigilantia principū per Solē in Ioſue monumēto. 1.9
Vigilantia & ratio libidini ſubiecta per Agriophagorū & Sambrorū regē 5.10
Vigilantia per gruem 6.62. & per Delphinum ſemper ſe mouentem. 8.39
Vilia caro vendita per aquā Dexicreontis. 4
Vinoſi per Cylicranem. 4.23
Vinum fons peccatorū. 1.11
Vinum aqua diluendum per Iouem pluuium moderatorē Bacchi. 2.40
Vinum immodicū fomes libidinis per Bœotiæ lacum 1.34
Vinū malorū metropolis. ib.
Vinum moderatum per Bacchi aram. 2.15
Vir magnanimus eſt duplex per Elephantum gemino corde. 7.36
Vir ſapiens per Choſroem in cœlo. 1.5
Vir bonus per imaginem Oſiridis. 2.69
Virginis partus per Halcyones. 6.4
Virginitas per virginē aquā 1.66. & per Myndanem 11 46. & per Smaragdū. 11.60
Vir bonus per quadrangulū. 12.47
Viri magni ſtantes moriuntur. 1.4
Viri ſancti mundo mundi per Pſyllos inter ſerpentes 5.66
Viri muliebres per Argiuorum, ὀβελισκὰ. 5.18
Virtutū religioſarū ſymbolū per Henrici pomū. 11.6
Virtus victrix calumniæ per clauā Herculis. 2.33. & per Telyphonum. 10.75
Virtus ſeuera in primis poſteà facilis per Albulā. 1.29
Virtus inter dura ad ſummū facilis. 11.51
Virtus per Cindaculū. 1 68. & per herbam viuam. 10. 38. & per Rorariam. 10.69
Virtus initio ardua per Amygdalum. 10.2
Virtus florēs aduerſis per lilia inter carduos. 20.47
Virtus in aduerſis per Dionyſiadem in aqua. 11.32

Virtus vnita per Gnidem amnem. 1.43
Virtus initio difficilis, per fõtem insulæ saxosæ. 1.46
Virtus & persecutio per Anthracitem. 11.23
Virtus pudore laceſſita fit acrior per Roberti Ducis Normãniæ ſtratagema. 3.58
Virtute decet non ſanguine niti per Spartanorum lanceam. 5.78
Virtutes Cardinales per 4. amnes paradiſi. 1.27
Virtutis acquiſitio per viam arduam per Bacchitemplũ 2.14
Virtutum præſidia per annulos Iarchæ. 11.66
Virtutum gaudia vulnus habent & per cereũ ſpinoſum 10.24. & arbores lanigeras 10.14.
Vis ſapientiæ. 25
Vita humana per Romuli manipulos. 3.59
Vita actiua & contemplatiua per Cordylum. 8.30
Vita humana lætitia & dolore mixta. 5.57
Vitæ aulicæ conditio per fauorem. 2.25
Vitæ breuitas per muſcam ſeptennem. 9.40. & per Ponti Ephemeria. 9.53
Vitæ miſeriæ ſalutares per infantem matris vterum repetentem. 3.1
Vitæ ſymbolum per cor. 3.4
Vitia nocent auctoribus per Fabriani Venerem. 4.37
Vitia & volutates ſpecioſis titulis ornantur per Tuditanorum argentea præſepia. 11.7
Vitiorum propriorum ignoratio per Cimmerios. 5.28
Vitiorum ſtupor per Silarim 1.59
Vltio per Praxidicas. 2.82
Vltio diuina per Atergatidis piſces. 4.12
Vltio mala. 4.17
Vltio diuina inſperata per Philippi Aſterem. 4.55
Vltio opportuna per aquilã inter pſittacos. 6.15
Vltio præſens per Elephantum mortuum draconem occidentem. 7.35. & lupũ ad Squillam. 7.74
Vltio potentiorum per leonem ſimiam vorantẽ. 7.71
Vltus poſt fata per catum à pica deuorata ſtrangulatũ 7.26. & per draconem necantem elephantum, & viciſſim à mortuo peremptum. 9.30
Vnitas præſtans per pomum

Cachi. 10.63
Vnus & omnia per mensam S. Sophiæ ex omnibus metallis & gēmis conflatā 4.11
Voluptas per Abamæam aquam. 1.52. & per fonticulum Gelopum 9.8. per Scytalem serpentem 9.68 & per Syrtim anguipedē. 9.71. & per Pantheram. 7.90. & per columbas. 9.3. & per Hispaniolā. 106.
Voluptas cauenda per caluū agrum. 1.77
Voluptas hominum deceptrix per Menippiam asiam 4.45. & per mel Heptacomeiarum. 9.8
Voluptas damno empta per vrsum ad aluearia obtritū 7.116
Voluptas consecrata per Phrynem Delphicā. 4.58
Voluptas capiens homines per Ostream ad vnguentum. 8.56
Voluptas humana per balsama Arabiæ. 10.20
Voluptas seu diuitiæ exitiales per pomum aureum Fenellæ. 11.5
Voluptates per Neronis Copas. 4.50
Voluptates humanæ per Hircaniæ mel. 9.9
Voluptatinon credendū. 7.21
Voluptatis dominatus. 6.1
Voluptatis γλυκύπικρον per Hypanim. 1.48
Voluptatis tenax memoria per Pantherā Arsacæ. 7.91
Voluptatis illecebra delinitus per Crocodilum ad suem. 8.34
Voluptuaria vita per Mycerini noctes. 4.48
Voluptuarij sordes per elephanti potum. 7.44
Voluptuarij mentem habēt in præsepibus. 4.40
Voluptuarius per caprā Indicam ad Cinnamomum. 7.24. & per pneumona. 28 67. & per Scarabæū. 7.62
Votum obliquum per Dorionis votum. 4.30
Vrbes magis viris illustrātur, quā viri vrbibus per Iouem Phidiæ, & Homeri. 2.46
Vtilitas ab inimicis per Phalerij vomicam. 3.51
Vulgo non placere per Hippomachi virgum. 5.37
Vulgus argumentum pessimi. 3.17. item. 52.53
Vulnus & salus per fontē Sardiniæ sohifugæ remedium. 1.55

FINIS.

71.